

PRAWO ROLNE

PRZEPISY I ORZECZNICTWO

**PUBLIKACJE WYDZIAŁU PRAWA
UNIWERSYTETU W BIAŁYMSTOKU**

PRAWO ROLNE

PRZEPISY I ORZECZNICTWO

Pod redakcją Stanisława Prutisa opracowali:

Jerzy Bieluk

Bogdan Jankowski

Temida 2

Białystok 1998

© Copyright by Temida 2
Białystok 1998

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Uniwersytetu w Białymstoku

FUW0084498

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem, bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 83-86137-59-2

Opracowanie graficzne okładki
Jerzy Banasiuk

Układ typograficzny
Maria Łotowska

Redaktor techniczny
Jerzy Banasiuk

245651

Wydawca: **Temida 2**

Przy współpracy i wsparciu finansowym Wydziału Prawa
Uniwersytetu w Białymstoku

J-322/98

Druk: ORTHDRUK, Białystok, tel. 742-25-17

30

Spis treści

Od redaktora.....	7
A. Gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	
1. Ustawa dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw.....	9
2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 1992 r. w sprawie nadania statutu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.....	38
3. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu sprzedaży nieruchomości i ich części składowych, warunków rozkładania ceny sprzedaży na raty, stawki szacunkowej gruntów oraz trybu przeprowadzania przetargów na dzierżawę.....	51
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 1994 r. w sprawie trybu sprzedaży domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych, ogródków przydomowych i garaży wraz z niezbędnymi gruntami, wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.....	58
5. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 11 sierpnia 1997 r. w sprawie trybu przekazywania mienia wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, w razie ustanowienia lub wygaśnięcia zarządu oraz trybu ustalania i wnoszenia opłat.....	61
6. Zarządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie wysokości oprocentowania, szczegółowych kryteriów niestosowania oprocentowania przy rozkładaniu na raty należności z tytułu zbycia mienia z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz określenia innych niż pieniądze rodzajów mierników wartości.....	64
7. Orzecznictwo.....	67
B. Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	
1. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.....	77
2. Orzecznictwo.....	103

3. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów	104
4. Orzecznictwo	120
5. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (wyciąg)	122
6. Rozporządzenie Ministrów Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków	131
7. Orzecznictwo	159
8. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (wyciąg)	161
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstw rolnych.....	169
10. Orzecznictwo.....	171

C. Ubezpieczenie społeczne rolników

1. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.....	179
2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 18 listopada 1992 r. w sprawie stwierdzenia niemożliwości sprzedaży nieruchomości przez osoby uprawnione do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników oraz przejmowania tych nieruchomości na własność Skarbu Państwa.....	226
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 28 lutego 1995 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad ustalania wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej i chorób zawodowych oraz zasiłku chorobowego.....	232
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 21 października 1991 r. w sprawie ustalania prawa do renty inwalidzkiej rolniczej oraz zgłaszania i ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy rolniczej.....	234
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 marca 1994 r. w sprawie nadania statutu Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.....	238

6. Orzecznictwo.....	243
----------------------	-----

D. Ubezpieczenia majątkowe w rolnictwie

1. Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (wyciąg).....	255
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 1993 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.....	258
3. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 1997 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych.....	271

E. Podatek rolny

1. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym	283
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1990 r. w sprawie podatku rolnego.....	296
3. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.....	323
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 1991 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych	325
5. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania	329
6. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 1992 r. w sprawie podatku dochodowego od osób prawnych	331
7. Orzecznictwo.....	335

F. Regulacja prawna produkcji rolnej

1. Ustawa z dnia 24 listopada 1995 r. o nasiennictwie.....	341
2. Ustawa z dnia 12 lipca 1995 r. o ochronie roślin uprawnych.....	376
3. Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.....	403
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej.....	418

G. Organizacja rynku rolnego

1. Ustawa z dnia 7 czerwca 1990 r. o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego..... 459
2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 listopada 1996 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego..... 464
3. Ustawa z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa..... 476
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji..... 483
5. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 1994 r. w sprawie nadania statutu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa..... 498

H. Organizacje rolnicze

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych..... 503
2. Ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników..... 521
3. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. o związkach zawodowych rolników indywidualnych..... 539
4. Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (wyciąg)..... 543
5. Ustawa z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych..... 552

I. Lasy

1. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach..... 565
2. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planów urządzenia lasu 620
3. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej..... 627
4. Orzecznictwo..... 631

Od redaktora

Opracowany zbiór przepisów prawa rolnego prezentuje instytucjonalne rozwiązania normatywne obowiązujące w dziedzinie prawa rolnego w dniu 1 listopada 1998 r. Prezentowane teksty ustaw uwzględniają już także zmiany regulacji wynikające z przygotowanej reformy ustrojowej państwa, które wejdą w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. W szczególności uwzględniony został nowy układ kompetencji w sprawach rolnych, rozdzielonych pomiędzy gminę, powiat, samorząd województwa oraz wojewodę, ustalony postanowieniami ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojomą państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 668).

Takie ujęcie uzyska – mamy nadzieję – akceptację osób, do których zbiór jest adresowany. Są to przede wszystkim studenci wydziałów prawa i administracji, studenci wyższych szkół administracji publicznej, studenci akademii techniczno-rolniczych. Najbliższe egzaminy z prawa rolnego odbędą się w styczniu 1999 r., kiedy to trzeba będzie wykazać się znajomością obowiązującej wówczas regulacji prawnej. Warto więc skorzystać z opracowania, które prezentuje taką regulację.

Publikowany zbiór przepisów adresowany jest także do jednostek samorządu lokalnego oraz regionalnego. Znajomość regulacji prawnych z dziedziny rolnictwa i gospodarki żywnościowej wymagana jest nie tylko od służb rolnych terenowej administracji publicznej wszystkich szczebli, lecz potrzebna jest również osobom pełniącym funkcję organów uchwałodawczych oraz wykonawczych gminy, powiatu i województwa. Przy znacznym rozproszeniu źródeł prawa rolnego i istotnych zmianach kompetencji w sprawach rolnych skorzystanie ze zbioru ułatwi zaznajomienie się z obowiązującymi rozwiązaniami prawnymi, a także ich stosowanie.

Niniejsze opracowanie stanowi kontynuację publikacji wybranych przepisów prawa rolnego – pierwszy zbiór wydany został w Białymsto-

ku w 1993 r. Obecny, opracowany przez specjalistów z prawa rolnego – dra Bogdana Jankowskiego oraz dra Jerzego Bieluka jest opracowaniem znacznie rozszerzonym i wzbogaconym o orzecznictwo sądowe – Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego – w sprawach rolnych.

Białystok, dnia 10 listopada 1998 r.

Stanisław Prutis

A. GOSPODAROWANIE NIERUCHOMOŚCIAMI ROLNYMI SKARBU PAŃSTWA

USTAWA

z dnia 19 października 1991 r.

o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw

(tekst jedn.: Dz.U.95.57.299; zm.: Dz.U.95.101.504; zm.: Dz.U. 96.59.268;
zm.: Dz.U.96.106.496; zm.: Dz.U.96.156.775; zm.: Dz.U.97.79.484;
zm.: Dz.U.97.54.349; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zasady gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w odniesieniu do:

- 1) nieruchomości rolnych w rozumieniu Kodeksu cywilnego i innych nieruchomości położonych na obszarach przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego na cele gospodarki rolnej, z wyłączeniem gruntów znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych i parków narodowych,

- 2) innych nieruchomości i składników mienia pozostałych po likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz ich zjednoczeń i zrzeszeń,
- 3) lasów nie wydzielonych geodezyjnie z nieruchomości, określonych w pkt 1 i 2.

Art. 2. 1. Zasady gospodarowania obejmują mienie, o którym mowa w art. 1, znajdujące się:

- 1) w zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych,
- 2) w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych i prawnych,
- 3) w użytkowaniu lub faktycznym władaniu osób fizycznych, osób prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych,
- 4) w Państwowym Funduszu Ziemi.

2. Zasady gospodarowania obejmują także nieruchomości rolne przejmowane na własność Skarbu Państwa na podstawie decyzji administracyjnych lub z innych tytułów.

Art. 2a. Ilekroć w ustawie jest mowa o „państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej”, rozumie się przez to przedsiębiorstwa państwowe:

- 1) których podstawowym przedmiotem działalności - zgodnie z aktem o utworzeniu - jest produkcja roślinna i zwierzęca, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowego, fermowego oraz chów i hodowla ryb, a także świadczenie usług w zakresie rozrodu koni,
- 2) utworzone po dniu 31 grudnia 1989 r. w wyniku podziału przedsiębiorstw państwowych, określonych w pkt 1, jeżeli na podstawie wydanej przez Główny Urząd Statystyczny klasyfikacji rodzaju działalności zaliczone zostały do przedsiębiorstw prowadzących działalność w dziale rolnictwo.

Rozdział 2

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa

Art. 3. 1. Tworzy się Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwaną dalej „Agencją”. Agencja jest państwową osobą prawną.

2.¹ Zwierzchni nadzór nad Agencją sprawuje Minister Skarbu Państwa.

Art. 4. Siedzibą Agencji jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 5. 1. Skarb Państwa powierza Agencji wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2.

2. Agencja, obejmując we władanie składniki mienia Skarbu Państwa, wstępuje w prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do Skarbu Państwa oraz osób trzecich.

3. Agencja wstępuje w prawa i obowiązki po zlikwidowanym państwowym przedsiębiorstwie gospodarki rolnej, w tym również wynikające z decyzji administracyjnych.

4. Mienie nabyte przez Agencję w celu zapewnienia funkcjonowania Biura Prezesa i oddziałów terenowych Agencji stanowi jej własność.

Art. 6. Agencja realizuje zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie:

- 1) tworzenia warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu Skarbu Państwa,
- 2) restrukturyzacji oraz prywatyzacji mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolnicze,
- 3) obrotu nieruchomościami i innymi składnikami majątku Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolne,
- 4) administrowania zasobami majątkowymi Skarbu Państwa przeznaczonymi na cele rolne,
- 5) tworzenia gospodarstw rolnych, a zwłaszcza powiększanie już istniejących gospodarstw rodzinnych,
- 6) zabezpieczenia majątku Skarbu Państwa,
- 7) prowadzenia prac urządzeniowo-rolnych na gruntach Skarbu Państwa oraz popierania organizowania na gruntach Skarbu Państwa prywatnych gospodarstw rolnych,

¹ Art. 3 ust. 2 zmieniony przez art. 5 l pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

8) tworzenia miejsc pracy w związku z restrukturyzacją państwowej gospodarki rolnej.

Art. 7. 1. Agencja działa na podstawie niniejszej ustawy oraz statutu nadawanego, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Statut Agencji reguluje w szczególności: organizację Biura Prezesa Agencji, tworzenie oddziałów terenowych, zasady udzielania pełnomocnictw, system kontroli wewnętrznej oraz zasady gospodarki finansowej Agencji.

Art. 8.² Organami Agencji są:

- 1) Prezes,
- 2) Rada Nadzorcza.

Art. 9. 1.³ Prezes Agencji jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Skarbu Państwa, zgłoszony w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

2. Agencją kieruje Prezes i reprezentuje ją na zewnątrz.

3.⁴ Minister Skarbu Państwa składa Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej roczny raport z działalności Agencji.

Art. 10.⁵ 1. Rada Nadzorcza składa się z przewodniczącego i jedenastu członków, w tym:

² Art. 8 zmieniony przez art. 51 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

³ Art. 9 ust. 1 zmieniony przez art. 51 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

⁴ Art. 9 ust. 3:

- zmieniony przez art. 51 pkt 3 lit. b) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

- zmieniony przez art. 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z reformą funkcjonowania gospodarki i administracji publicznej oraz o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.96.156.775) z dniem 1 stycznia 1997 r.

- 1) trzech przedstawicieli Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- 2) trzech przedstawicieli Ministra Skarbu Państwa,
- 3) po jednym przedstawicielu Ministra Finansów oraz Ministra Gospodarki,
- 4) czterech powoływanych spośród kandydatów zgłoszonych przez związki zawodowe rolników, organizacje społeczno-zawodowe rolników, rolnicze związki spółdzielcze oraz organizacje pracodawców rolnych - o zasięgu krajowym.

2. Związki i organizacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4, zgłaszają po jednym kandydacie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata.

4. Przewodniczącego Rady oraz jej członków powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Ministra Skarbu Państwa, zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 5, w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

5. Powołanie czterech członków, o których mowa w ust. 1 pkt 4, następuje po ich wyłonieniu na zebraniu kandydatów. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zwołuje zebranie kandydatów i ustala regulamin wyłonienia tych kandydatów na członków Rady.

6. Brak w składzie Rady Nadzorczej członków, o których mowa w ust. 1 pkt 4, nie pozbawia tego organu zdolności do podejmowania uchwał.

7. Członek Rady może być odwołany na wniosek organu lub związku albo organizacji, której jest reprezentantem.

8. W przypadku odwołania członka Rady reprezentującego związek i organizację, o których mowa w ust. 1 pkt 4, wyboru nowego członka dokonuje się w trybie określonym w ust. 2, 4 i 5.

9. Rada wybiera spośród swoich członków wiceprzewodniczącego.

⁵ Art. 10 zmieniony przez art. 51 pkt 4 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

10. Rada Nadzorcza wykonuje stały nadzór we wszystkich dziedzinach działalności Agencji, a w szczególności:

- 1) ocenia efektywność i zgodność gospodarowania mieniem Skarbu Państwa z zadaniami wynikającymi z polityki państwa, w szczególności w zakresie określonym w art. 6,
- 2) opiniuje roczne plany finansowe, o których mowa w art. 21,
- 3) bada i ocenia raporty z działalności Agencji oraz jej sprawozdania finansowe,
- 4) może żądać od Prezesa i pracowników informacji i wyjaśnień oraz przeglądać dokumenty,
- 5) podejmuje uchwały w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego i udzielenia pokwitowania Prezesowi Agencji z wykonywania obowiązków w poprzednim roku.

11. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności zbiorowo; może jednak delegować członków do indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych.

12. Rada przedstawia swoje opinie Ministrowi Skarbu Państwa i Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

13. Szczegółowy zakres i tryb działania Rady Nadzorczej określa statut, o którym mowa w art. 7 ust. 1.

Art. 11. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów zapewni środki finansowe na podjęcie działalności Agencji.

Rozdział 3

Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

Art. 12. 1. Mienie Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 1 i 2, przejęte w trybie niniejszej ustawy tworzy Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwany dalej "Zasobem".

2. Zasób tworzy także mienie nabyte przez Agencję, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4.

3. Zasobem dysponuje Agencja na zasadach określonych w ustawie, z zastrzeżeniem ust. 4-6.

4. Nieruchomością przeznaczoną w planach zagospodarowania przestrzennego na cele nie związane z prowadzeniem gospodarki rolnej

i leśnej oraz nieruchomością, która nie jest nieruchomością rolną w rozumieniu Kodeksu cywilnego, Agencja dysponuje stosując odpowiednio przepisy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, uwzględniając przepisy art. 24 ust. 1 pkt 4, ust. 5 i ust. 6, art. 38a oraz art. 42-50.

5. Jeżeli dysponowanie nieruchomością rolną następuje łącznie z innymi nieruchomościami, Agencja stosuje zasady określone w ustawie.

6. Agencja, dysponując nieruchomością rolną łącznie z obiektem wpisanym do rejestru zabytków, stosuje przepisy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości w zakresie pierwszeństwa nabycia, a w stosunku do tego obiektu, także w zakresie obniżki ceny sprzedaży.

Art. 13. 1.⁶ Przejęcie przez Agencję praw i obowiązków wynikających z wykonania prawa własności w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2, nastąpi niezwłocznie po utworzeniu Agencji, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 1997 r.

Art. 14. 1. W odniesieniu do państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej wykreślenie przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw państwowych następuje z dniem podjęcia przez organ założycielski decyzji o likwidacji przedsiębiorstwa.

2. Z chwilą wykreślenia z rejestru wygasa zarząd ustanowiony na państwowych nieruchomościach rolnych i innych nieruchomościach oraz składnikach mienia określonych w art. 1 pkt 2, a także ustaje obowiązek wpłaty dywidendy. Agencja wyznacza tymczasowego zarządcę majątku po zlikwidowanym przedsiębiorstwie.

3. Organ założycielski przekazuje Agencji mienie oraz wierzytelności i zobowiązania po zlikwidowanym przedsiębiorstwie - według stanu na dzień wykreślenia przedsiębiorstwa z rejestru, z wyjątkiem zobowiązań przedsiębiorstwa wobec Skarbu Państwa, które wygasają z dniem podjęcia decyzji o likwidacji.

3a. Egzekucja należności, przypadających od Agencji z tytułu przyjętego zobowiązania, może być prowadzona tylko z mienia i po-

⁶ Art. 13 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. zmien. ustawę o gospodarowaniu nieruch. rolnymi SP (Dz.U.96.59.268) z dniem 12 czerwca 1996 r.

żytków z niego uzyskiwanych, przekazanego Agencji po tym zlikwidowanym przedsiębiorstwie, które zaciągnęło zobowiązanie.

3b.⁷ W braku odmiennej umowy stron dłużnik nie może dokonać potrącenia swego długu z wierzytelności, jaka mu przysługuje wobec Agencji, jeżeli dług powstał z tytułu zakupu, dzierżawy lub najmu mienia przejętego przez Agencję po innym zlikwidowanym przedsiębiorstwie niż to, które zaciągnęło zobowiązanie stanowiące podstawę wierzytelności dłużnika.

4. Przekazanie, o którym mowa w ust. 3, następuje w trybie określonym w art. 19.

5. Mieniem Skarbu Państwa przejętym w trybie ust. 3 Agencja gospodaruje na zasadach określonych w rozdziale 5.

6. Do likwidacji określonej w ust. 1-4 nie stosuje się art. 63 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 80, poz. 368 i Nr 113, poz. 547 oraz z 1995 r. Nr 1, poz. 2).

Art. 15. 1. Decyzję o likwidacji przedsiębiorstwa państwowego w celu przekazania Agencji majątku przedsiębiorstwa podejmuje organ założycielski:

- 1) z własnej inicjatywy,
- 2) na wspólny wniosek dyrektora przedsiębiorstwa i rady pracowniczej,
- 3) na wniosek Agencji.

2. Likwidacja na wniosek Agencji jest obligatoryjna.

3. Decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, jest podejmowana za zgodą Agencji.

4. Decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, jest podejmowana po wyrażeniu opinii przez radę pracowniczą.

Art. 16 . 1. Nieruchomości rolne Skarbu Państwa znajdujące się w użytkowaniu spółdzielni, osób fizycznych, a także innych niepaństwo-

⁷ Art. 14 ust. 3b dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

wych jednostek organizacyjnych, pozostają nadal w ich władaniu na dotychczasowych warunkach do chwili zawarcia z Agencją nowych umów, o których mowa w rozdziałach 6 i 8.

2. Jeżeli zmiana warunków dotychczasowego użytkowania nieruchomości nie nastąpi w terminie określonym w art. 13 ust. 1, wygasa dotychczasowe użytkowanie ustanowione na podstawie umowy lub decyzji administracyjnej.

3.⁸ Stwierdzenie wygaśnięcia dotychczasowych decyzji oraz przekazanie mienia do Zasobu następuje w drodze decyzji właściwego ze względu na położenie nieruchomości starosty wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej.

4. Za części składowe nieruchomości oraz nie pobrane pożyczki, które zostaną przejęte wraz z nieruchomością, przysługuje dotychczasowemu użytkownikowi odszkodowanie ustalone odpowiednio na zasadach art. 30 ust. 2.

Art. 17. 1. Nieruchomości, określone w art. 1 i 2, nie stanowiące składników majątku państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, podlegają przekazaniu Agencji w drodze decyzji wojewody właściwego ze względu na położenie nieruchomości, z zastrzeżeniem art. 16, art. 18 i art. 33.

2. O wydaniu decyzji, o której mowa w ust. 1, zawiadamia się niezwłocznie osoby i jednostki organizacyjne, władające nieruchomościami.

Art. 17a. 1. Z zastrzeżeniem art. 16, mienie Skarbu Państwa, które w dniu przejścia przez Agencję znajduje się na podstawie umów lub decyzji administracyjnych we władaniu osób fizycznych i prawnych, pozostaje nadal w ich władaniu na dotychczasowych warunkach do chwili zawarcia z Agencją umów, o których mowa w rozdziale 6 albo 8 ustawy.

2. Jeżeli zmiana warunków dotychczasowego władania nie nastąpi w terminie roku od dnia przejścia mienia przez Agencję, umowy i de-

⁸ W art. 16 ust. 3 wyrazy „rejonowego organu rządowej administracji ogólnej” zastąpiono wyrazami „starosty wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej”, zgodnie z art. 81 pkt. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa, (Dz.U.98.106.668).

czyje, o których mowa w ust. 1, wygasają, nie wcześniej jednak niż z dniem 31 grudnia 1994 r.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do zarządu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa wykonywanego przez państwowe osoby prawne, inne niż określone w art. 14.

4.⁹ Nieruchomości rolne, pozostające w dniu przejęcia przez Agencję w zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, pozostają nadal w ich zarządzie. Do zarządu tego stosuje się przepisy art. 35 ust. 2, 3 i 5 i art. 36 oraz przepisy wydane na podstawie art. 37.

5. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą prawa wieczystego użytkowania oraz prawa służebności i użytkowania, określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Art. 17b. 1.¹⁰ Do użytkowania wieczystego nieruchomości rolnych przejętych przez Agencję stosuje się odpowiednio przepisy art. 35 ust. 3-7.

2.¹¹ Polska Akademia Nauk, szkoły wyższe oraz jednostki badawczo-rozwojowe ponoszą opłaty z tytułu wieczystego użytkowania nieruchomości rolnych, w części wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej.

3. Za zgodą Prezesa Agencji użytkownik wieczysty nieruchomości rolnej może zrzec się swego prawa przez złożenie Agencji oświadczenia w formie aktu notarialnego. W takim przypadku użytkowanie wieczyste wygasa. Oświadczenie stanowi podstawę do wykreślenia w księdze wieczystej prawa wieczystego użytkowania.

⁹ Art. 17a ust. 4 zmieniony przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 lipca 1995 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.95.101.504) z dniem 1 stycznia 1996 r.

¹⁰ Art. 17b ust. 1:

- zmieniony przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 lipca 1995 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.95.101.504) z dniem 1 stycznia 1996 r.
- zmieniony przez art. 1 pkt 4 lit. a) ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996r.

¹¹ Art. 17b ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 4 lit. b) ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

Art. 18. W odniesieniu do nieruchomości rolnych przejmowanych na rzecz Skarbu Państwa na podstawie przepisów szczególnych ich przekazanie Agencji następuje w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia lub decyzji o ich przejęciu przez państwo.

Art. 19. 1. Z przekazania mienia, o którym mowa w art. 14 ust. 3, art. 16, art. 17, 17a, 17b i art. 18, podmiot przekazujący i Agencja sporządzają protokół zdawczo-odbiorczy.

2. Protokół zdawczo-odbiorczy zawiera spis z natury przejmowanych składników majątku. Spisu z natury dokonuje się według zasad prowadzenia rachunkowości.

Rozdział 4

Gospodarka finansowa Agencji

Art. 20. 1. Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową.

2. Dochodami Agencji są:

- 1) należności z tytułu sprzedaży mienia Skarbu Państwa,
- 2) opłaty z tytułu zarządu, użytkowania, użytkowania wieczystego, czynszu dzierżawnego oraz z tytułu najmu,
- 3) zysk uzyskany z gospodarowania majątkiem Skarbu Państwa,
- 4) inne dochody.

3. Środki finansowe Agencji są przeznaczone na realizację zadań określonych w ustawie oraz na funkcjonowanie Agencji.

Art. 20a.¹² 1. Agencja jest obowiązana wpłacić w ratach, zwanych dalej „wpłatami”, na rachunek budżetu państwa równowartość części sumy kwot odsetek i rat kapitałowych obligacji restrukturyzacyjnych, wyemitowanych przez Ministra Finansów na podstawie ustawy budżetowej na rok 1996 w celu zwiększenia funduszy własnych i rezerw Banku Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna, zwanego dalej „BGŻ S.A.”, z przeznaczeniem na restrukturyzację zadłużenia Agencji.

¹² Art. 20a dodany przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej niniejszą ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

2. Coroczna wielkość wpłat wynosi 30% wpływów pieniężnych Agencji, z tytułów określonych w art. 20 ust. 2, uzyskiwanych w poszczególnych latach.

3. Wpłaty dokonywane są począwszy od szóstego roku licząc od końca roku, w którym wyemitowano obligacje restrukturyzacyjne, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Przed upływem pięcioletniego okresu, o którym mowa w ust. 3, coroczna nadwyżka środków finansowych Agencji, w części przekraczającej wielkość tej nadwyżki finansowej ustalonej w rocznych planach finansowych w trybie przepisów określonych w art. 21, podlega przekazaniu na rachunek budżetu państwa na poczet wpłat.

5. Nadwyżkę określoną w ust. 4 Agencja przekazuje do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, w którym nadwyżka powstała.

6. Minister Finansów, w drodze zarządzenia, określi wysokość zobowiązania Agencji z tytułów, o których mowa w ust. 1, terminy wpłat, o których mowa w ust. 2, oraz organ właściwy do ich poboru.

7. Do zobowiązań Agencji, o których mowa w ust. 2 i 4, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 i Nr 134, poz. 646 oraz z 1995 r. Nr 5, poz. 25 i Nr 85, poz. 426).

Art. 21.¹³ Roczny plan finansowy Agencji i kierunki rozdysponowania środków finansowych ustala Prezes Agencji w porozumieniu z Ministrem Skarbu Państwa oraz Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 22. 1. Dla pełnego pokrycia wydatków Agencja może zaciągać kredyty krótkoterminowe.

2. Zaciąganie kredytów długoterminowych wymaga zgody Ministra Finansów.

3. Agencja może dokonywać za zgodą Ministra Finansów emisji obligacji.

¹³ Art. 21 zmieniony przez art. 51 pkt 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 22a. Przy ustalaniu, określonych w ustawie - Prawo bankowe, granic koncentracji kredytów i innych zobowiązań Agencji wobec Banku Gospodarki Żywnościowej nie uwzględnia się zobowiązań przejmowanych na podstawie art. 14 ust. 3.

Art. 23.¹⁴ Agencja może udzielać poręczeń i gwarancji kredytowych, w tym dewizowych, do wysokości określonej w planie finansowym.

Rozdział 5

Gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa

Art. 24. 1. Agencja gospodaruje Zasobem w drodze:

- 1) sprzedaży mienia w całości lub jego części na zasadach określonych w rozdziale 6,
- 2) oddania na czas oznaczony do odpłatnego korzystania osobom prawnym lub fizycznym na zasadach określonych w rozdziale 8,
- 3) wniesienia mienia lub jego części do spółki,
- 4) oddania na czas oznaczony administratorowi całości lub części mienia w celu gospodarowania, na zasadach określonych w art. 25,
- 5) przekazania w zarząd.

2. Mienie, które nie zostało zagospodarowane w trybie określonym w ust. 1, Agencja zabezpiecza lub przeznaczą na inne cele w trybie określonym w statucie Agencji.

3. Grunty rolne wchodzące w skład Zasobu mogą być w uzasadnionych gospodarczo przypadkach odłogowane.

4.¹⁵ Na wniosek Agencji, właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej¹⁶ przekazuje nieodpłatnie, w drodze decyzji, Lasom Państwowym

¹⁴ Art. 23 zmieniony przez art. 51 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U.97.79.484) z dniem 17 lipca 1997 r.

¹⁵ Art. 24 ust. 4 zmieniony przez art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁶ W art. 24 ust. 4 wyrazy „rejonowy organu rządowej administracji ogólnej” zastąpiono wyrazami „starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej”, zgodnie z art. 81 pkt 2 lit. a) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa, (Dz.U.98.106.668).

wydzielone geodezyjnie grunty wchodzące w skład Zasobu, przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Art. 19 stosuje się odpowiednio.

4a.¹⁷ Agencja może nieodpłatnie przekazywać Lasom Państwowym wydzielone geodezyjnie lasy, a także grunty nadające się do zalesienia, inne niż określone w ust. 4. Przekazanie następuje w drodze umowy zawartej między Prezesem Agencji a Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych.

5. Nieruchomości wchodzące w skład Zasobu Agencja może w drodze umowy nieodpłatnie przekazać na własność:

- 1) jednostce samorządu terytorialnego – na cele związane z inwestycjami infrastrukturalnymi służącymi wykonywaniu ich zadań własnych¹⁸,
- 2) Polskiej Akademii Nauk, szkole wyższej lub jednostce badawczo-rozwojowej - na cele służące wykonywaniu ich zadań statutowych.

W razie przeznaczenia przez nabywcę nieruchomości na inne cele niż określone w umowie, Agencji przysługuje zwrot równowartości pieniężnej, ustalonej według zasad określonych w art. 30.

6. Z zastrzeżeniem art. 44 ust. 1, urządzenia, obiekty i sieci: energetyczne, wodnokanalizacyjne, ciepłownicze oraz telekomunikacyjne Agencja może w drodze umowy przekazać, wraz z niezbędnymi gruntami, na własność jednostkom prowadzącym działalność w tym zakresie. Przekazanie na rzecz jednostek państwowych i komunalnych może nastąpić nieodpłatnie.

7. Agencja, w drodze umowy, przekazuje nieodpłatnie Agencji Budowy i Eksploatacji Autostrad grunty wchodzące w skład Zasobu na pasy drogowe autostrad.

Art. 25. 1. Administrowanie polega na gospodarowaniu wydzieloną częścią mienia Zasobu, w imieniu Agencji, na podstawie umowy, za wynagrodzeniem przez czas oznaczony.

¹⁷ Art. 24 ust. 4a dodany przez art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁸ Art. 24 ust. 5 pkt. 1 otrzymuje brzmienie „jednostce samorządu terytorialnego – na cele związane z inwestycjami infrastrukturalnymi służącymi wykonywaniu ich zadań własnych”, zgodnie z art. 81 pkt. 2 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa, (Dz.U.98.106.668).

2. Administratorem może być osoba prawna lub fizyczna. Umowa między administratorem a Agencją powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) składniki mienia stanowiące przedmiot gospodarowania,
- 2) zasady wynagradzania administratora, w tym jego prawo do pobierania pożytków lub udziału w zyskach,
- 3) obowiązki administratora,
- 4) kryteria oceny efektywności administrowania,
- 5) zakres odpowiedzialności za powierzone mienie,
- 6) okres, na który umowa została zawarta.

Art. 26. 1. Minister Przekształceń Własnościowych może, w terminie określonym w art. 13 ust. 1, przekształcić państwowe przedsiębiorstwo gospodarki rolnej w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa na wniosek Agencji lub wniosek dyrektora i rady pracowniczej, po zasięgnięciu opinii Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

2. Prawa Skarbu Państwa wobec spółek, o których mowa w ust. 1, reprezentuje Agencja.

3. Do spółek, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 51, poz. 298, z 1991 r. Nr 60, poz. 253 i Nr 111, poz. 480 oraz z 1994 r. Nr 121, poz. 591 i Nr 133, poz. 685), z tym że udostępnianie osobom trzecim akcji tych spółek lub zbywanie udziałów w tych spółkach nie jest dopuszczalne.

Art. 26a. 1. Nie pobiera się opłaty skarbowej od czynności cywilnoprawnych, których stroną jest Agencja.

2. Do czynności notarialnych związanych z utworzeniem jednoosobowych spółek Agencji stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące czynności notarialnych związanych z przekształceniem przedsiębiorstwa państwowego w spółkę.

3. Agencja nie ma obowiązku uiszczania opłat w sprawach cywilnych dotyczących mienia stanowiącego Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Rozdział 6

Sprzedaż i nabywanie nieruchomości

Art. 27. Sprzedaż i nabywanie nieruchomości, z zastrzeżeniem art. 33, prowadzi Agencja lub upoważniony przez nią w drodze umowy zlecenia inny podmiot, w tym gmina.

Art. 28. 1. Dla nieruchomości będących przedmiotem sprzedaży Agencja sporządza wykaz, ogłoszony w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości na okres 14 dni przed dniem ogłoszenia przetargu.

2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) oznaczenie i powierzchnię nieruchomości według danych z ewidencji gruntów,
- 2) rodzaj użytków i ich klasy,
- 3) oznaczenie księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości,
- 4) opis budynków i innych składników majątkowych przeznaczonych do sprzedaży.

3. Informację o zamiarze sprzedaży nieruchomości, której wartość szacunkowa przekracza równowartość dziesięciu tysięcy kwintali żyta, ustaloną stosownie do przepisów o podatku rolnym, Agencja ogłasza w prasie o zasięgu co najmniej wojewódzkim.

Art. 29. 1. Sprzedaż nieruchomości następuje z uwzględnieniem prawa pierwokupu stosownie do przepisów Kodeksu cywilnego oraz z uwzględnieniem prawa pierwszeństwa spółdzielni produkcji rolnej do użytkowanych przez nią nieruchomości rolnych przed dniem 31 grudnia 1993 r.

2. Nieruchomości, które nie zostały zbyte na zasadzie ust. 1 bądź co do których nie ma zastosowania prawo pierwokupu, podlegają sprzedaży w trybie publicznego przetargu ustnego (licytacja).

3. W przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi można ustalić osobę nabywcy na podstawie przetargu ofert pisemnych (konkurs ofert). W razie zgłoszenia kilku równorzędnych ofert, pierwszeństwo ma osoba podlegająca przepisom o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz pracownik i spółka pracowników zlikwidowanego państwowego przedsiębiorstwa gospodarki rolnej, nabywający nieru-

chomość rolną w celu powiększenia albo utworzenia gospodarstwa rolnego. Jeżeli więcej niż jednemu z oferentów przysługuje pierwszeństwo, nabywcę ustala się dokonując wyboru tego spośród oferentów, który daje najlepszą gwarancję należytego prowadzenia gospodarstwa.

3a. W przypadku nierozstrzygnięcia przetargu, Agencja, ogłaszając kolejne przetargi, może ustalić niższą cenę wywoławczą, nie niższą jednak niż połowa ceny ustalonej według zasad określonych w art. 30. Jeżeli kolejny przetarg nie doprowadzi do wyłonienia osoby nabywcy, Agencja może sprzedać nieruchomość bez przetargu za cenę niższą niż cena wywoławcza ostatniego przetargu.

4. Agencji przysługuje prawo pierwokupu przy odsprzedaży nieruchomości przez nabywcę w okresie 5 lat od nabycia tej nieruchomości od Agencji.

Art. 30. 1. Cenę jednego hektara gruntu przeznaczonego do sprzedaży na zasadach art. 29 ustala się:

- 1) przy uwzględnieniu cen rynkowych lub
- 2) mnożąc stawkę szacunkową jednego hektara przez cenę jednego kwintala żyta ustaloną stosownie do przepisów o podatku rolnym.

2. Wartość innego mienia przeznaczonego do sprzedaży ustala się w odniesieniu do:

- 1) drzewostanów, plantacji kultur wieloletnich oraz upraw i zasiewów - według zasad stosowanych przy wywłaszczaniu nieruchomości,
- 2) budynków, urządzeń i maszyn - według cen rynkowych albo według wartości ich odtworzenia pomniejszonych o stopień zużycia, a w przypadku likwidacji - według wartości materiałów porozbiórkowych,
- 3) zapasów inwentarza żywego - według cen rynkowych.

Art. 31. 1. Agencja może rozłożyć spłatę należności na raty z zastosowaniem oprocentowania. Jeżeli należność pieniężna została ustalona w umowie według innego miernika wartości niż pieniądz, Agencja nie stosuje oprocentowania.

2. Agencja może nie stosować oprocentowania w razie rozłożenia na raty należności z tytułu sprzedaży mienia lub niektórych składników tego mienia położonego na terenie gminy uznanej na podstawie przepisów o zatrudnieniu i bezrobociu za zagrożoną szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do sprzedaży dokonywanej na podstawie przepisów o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

4.¹⁹ Wysokość oprocentowania oraz rodzaje mierników wartości ustala Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji. Minister Skarbu Państwa w tym samym trybie ustali szczegółowe kryteria niestosowania oprocentowania w przypadku, o którym mowa w ust. 2.

Art. 32.²⁰ Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowy tryb sprzedaży nieruchomości i ich części składowych, warunki rozkładania ceny sprzedaży na raty oraz stawkę szacunkową, o której mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2.

Art. 33. 1. Państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej mogą nabywać nieruchomości rolne na własność Skarbu Państwa, jeżeli wymaga tego realizacja zadań statutowych tych jednostek.

2. Nieruchomości nabyte w drodze umowy przez państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej pozostają w ich zarządzie na czas nieokreślony.

3. Państwowe jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1, powiadamiają Agencję w terminie jednego miesiąca o nabyciu nieruchomości rolnych na własność Skarbu Państwa.

Art. 34. Mienie Skarbu Państwa wchodzące w skład Zasobu może być przekazane w zarząd państwowym jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.

¹⁹ Art. 31 ust. 4 zmieniony przez art. 51 pkt 6 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

²⁰ Art. 32 zmieniony przez art. 51 pkt 7 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 35. 1. Przekazanie w zarząd mienia następuje na czas oznaczony lub nieoznaczony, w drodze decyzji Prezesa Agencji.

2. Przekazanie w zarząd mienia może nastąpić również na podstawie umowy, zawartej za zgodą Prezesa Agencji, między jednostkami, o których mowa w art. 34. Jednostce przekazującej przysługuje od jednostki przejmującej zwrot nakładów poniesionych na budynki i inne części składowe nieruchomości. Wartość nakładów ustala się na zasadach określonych w art. 30.

3.²¹ Jednostki, o których mowa w art. 34, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej, ponoszą z tytułu wykonywania zarządu opłaty równe cenie jednej decytony żyta z hektara przeliczeniowego, stosownie do przepisów o podatku rolnym, z zastrzeżeniem ust. 3a, 6 i 7.

3a.²² Jednostki utrzymujące urządzenia melioracji wodnych podstawowych ponoszą opłaty z tytułu wykonywania zarządu nieruchomościami rolnymi w części wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej.

4.²³ (skreślony).

5. Opłaty, o których mowa w ust. 3, za dany rok uiszcza się w terminie do 15 lutego następnego roku.

6.²⁴ Nie pobiera się opłat z tytułu zarządu nieruchomościami objętymi ochroną przyrody na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 6 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 114, poz. 492, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 89, poz. 415 i z 1995 r. Nr 147, poz. 713).

7.²⁵ Prezes Agencji może, na wniosek właściwego organu administracji rządowej, zwolnić od opłat z tytułu wykonywania zarządu jednostki wykorzystujące nieruchomości rolne dla celów ochrony przy-

²¹ Art. 35 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a) ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

²² Art. 35 ust 3a dodany przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

²³ Art. 35 ust. 4 skreślony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 1995 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.95.101.504) z dniem 1 stycznia 1996 r.

²⁴ Art. 35 ust. 6 dodany przez art. 1 pkt 6 lit. c) ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

²⁵ Art. 35 ust. 7 dodany przez art. 1 pkt 6 lit. c) ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996 r.

rody, innych niż określone w ust. 6, oraz dla celów kultury fizycznej i wypoczynku, naukowo-badawczych, dydaktycznych i doświadczalnych.

Art. 36. 1. Wygaśnięcie zarządu następuje w drodze decyzji Prezesa Agencji:

- 1) w razie upływu czasu, na jaki zarząd został ustanowiony,
- 2) jeżeli nieruchomość lub jej część stała się zbędna dotychczasowemu zarządcy,
- 3) w przypadku wykonywania zarządu niezgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki,
- 4) jeżeli ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uniemożliwiają wykorzystanie nieruchomości zgodnie z jej dotychczasowym przeznaczeniem.

2. Decyzja o wygaśnięciu zarządu przysługującego jednostkom organizacyjnym:

- 1) resortu obrony narodowej - wymaga zgody Ministra Obrony Narodowej lub upoważnionego przez niego organu,
- 2) Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej lub jednostkom wojskowym podległym Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji - wymaga zgody Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji²⁶,
- 3) Urzędu Ochrony Państwa - wymaga zgody Szefa Urzędu Ochrony Państwa²⁷.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do nieruchomości rolnych pozostających w zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, które nabyły te nieruchomości na własność Skarbu Państwa.

²⁶ Art. 36 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 51 pkt 8 lit. a) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

²⁷ Art. 36 ust. 2 pkt 3 dodany przez art. 51 pkt 8 lit. b) ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 37.²⁸ Minister Skarbu Państwa określi, w drodze rozporządzenia, tryb przekazywania mienia w razie ustanowienia lub wygaśnięcia zarządu oraz tryb ustalania i wnoszenia opłat.

Rozdział 8

Dzierżawa i najem

Art. 38. 1. Mienie wchodzące w skład Zasobu może być wdzierżawiane lub wynajmowane osobom fizycznym lub prawnym, na zasadach Kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem art. 38a.

2. Do nieruchomości będących przedmiotem dzierżawy i najmu art. 28 stosuje się odpowiednio.

3. Zawieranie z podmiotami zagranicznymi umów dzierżawy nieruchomości rolnych wchodzących w skład Zasobu nie jest dozwolone w okresie pięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy, z zastrzeżeniem zawartym w ust. 4.

4. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach nieruchomości rolne wchodzące w skład Zasobu mogą być wdzierżawione podmiotowi zagranicznemu za zgodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 38a. 1. Mienie wchodzące w skład Zasobu może być wdzierżawiane lub wynajmowane osobom fizycznym lub prawnym z zapewnieniem dzierżawcy lub najemcy prawa kupna przedmiotu dzierżawy lub najmu najpóźniej z upływem okresu, na jaki została zawarta umowa.

2. W umowie, o której mowa w ust. 1, określa się w szczególności:

- 1) wartość przedmiotu dzierżawy lub najmu,
- 2) czynsz roczny w wysokości równej sumie wartości przedmiotu dzierżawy lub najmu podzielonej przez liczbę lat, na którą została zawarta umowa, i oprocentowania nie spłaconej części tej wartości.

²⁸ Art. 37 zmieniony przez art. 51 pkt 9 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

3. W umowie sprzedaży cenę ustala się jako sumę wartości przedmiotu dzierżawy lub najmu i oprocentowania należnego za okres do dnia zawarcia tej umowy. Na poczet ceny zalicza się wpłacony czynsz.

4. Jeżeli wartość przedmiotu dzierżawy lub najmu została ustalona w umowie, o której mowa w ust. 1, według innego miernika wartości niż pieniądze, Agencja nie stosuje oprocentowania.

5. W przypadku rozwiązania umowy dzierżawy lub najmu przed upływem okresu, na jaki została zawarta, wpłacony czynsz nie podlega zwrotowi.

6.²⁹ Wysokość oprocentowania oraz rodzaje mierników wartości ustala Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji.

Art. 39. 1. Umowę dzierżawy zawiera się po przeprowadzeniu przetargu ofert pisemnych lub publicznego przetargu ustnego. Art. 29 ust. 2, 3 i 3a stosuje się odpowiednio.

2. Przetargu nie stosuje się, gdy wydzierżawienie następuje na rzecz jednoosobowej spółki utworzonej przez Agencję, a także, jeżeli dotychczasowy dzierżawca nieruchomości rolnej złoży Agencji oświadczenie o zamiarze dalszego dzierżawienia tej nieruchomości na nowych warunkach uzgodnionych między dzierżawcą i Agencją, z tym że czynsz nie może być mniejszy od dotychczasowego. Dotyczy to również spółdzielni produkcji rolnej, które użytkowały nieruchomości rolne przed dniem 31 grudnia 1993 r. i złożyły wnioski o ich wydzierżawienie.

3. W razie niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 2, najpóźniej na trzy miesiące przed zakończeniem dzierżawy albo nieuzgodnienia nowych warunków dzierżawy w terminie miesiąca od złożenia oświadczenia, wydzierżawienie nieruchomości rolnej następuje na zasadach określonych w ust. 1.

²⁹ Art. 38a ust. 6 zmieniony przez art. 51 pkt. 10 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 39a.³⁰ 1. Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi tryb przeprowadzania przetargów na dzierżawę.

2. Wysokość oprocentowania oraz rodzaje mierników wartości ustala Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji.

Art. 40. 1. Nie pobiera się czynszu za użytki rolne klasy VI.

2. Agencja może zwolnić dzierżawcę z opłat czynszowych na warunkach określonych w umowie:

- 1) w okresie pierwszych trzech lat dzierżawy użytków rolnych odłogowanych co najmniej przez okres jednego roku przed dniem zawarcia umowy dzierżawy,
- 2) na okres nie dłuższy niż pięć lat, w przypadkach uzasadnionych stanem przedmiotu dzierżawy lub realizacją inwestycji tworzących nowe miejsca pracy.

Art. 41. (skreślony).

Rozdział 9

Gospodarka mieszkaniowa i socjalna

Art. 42. 1. Agencja może przeznaczyć do sprzedaży najemcom domy, lokale mieszkalne i budynki gospodarcze wraz z niezbędnymi gruntami.

2. Sprzedaż następuje po cenie rynkowej:

- 1) pomniejszonej o 4% za każdy rok pracy najemcy w państwowym przedsiębiorstwie gospodarki rolnej oraz innym państwowym zakładzie pracy, którego podstawowym przedmiotem działalności jest produkcja wymieniona w art. 2a pkt 1, albo
- 2) pomniejszonej o 3% za każdy rok najmu mieszkania od zakładów pracy, o których mowa w pkt 1,

³⁰ Art. 39a zmieniony przez art. 51 pkt 11 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

- nie więcej jednak niż o 90%.

3. Do okresu pracy albo najmu, od których zależy pomniejszenie ceny sprzedaży, wlicza się także odpowiednio okres pracy albo najmu w zlikwidowanym zakładzie pracy, którego mienie zostało przejęte przez przedsiębiorstwo określone w ust. 2 pkt 1.

4. Na wniosek osoby bliskiej, która pozostała w lokalu po śmierci najemcy, cenę sprzedaży pomniejsza się, uwzględniając, zamiast okresu własnej pracy albo okresu najmu, okres pracy najemcy w zakładach pracy, o których mowa w ust. 2 pkt 1.

5. W rozumieniu ust. 4 za osoby bliskie zmarłego najemcy uważa się dzieci własne i przysposobione, małżonka (wdowę i wdowca), rodziców oraz dzieci własne i przysposobione tych osób.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do sprzedaży ogródków przydomowych i garaży osobom, które z nich korzystają.

Art. 43. 1. O przeznaczeniu do sprzedaży nieruchomości, określonych w art. 42, Agencja zawiadamia na piśmie najemców i osoby, o których mowa w art. 42 ust. 6, którzy w terminie dwóch miesięcy od dnia zawiadomienia mogą złożyć pisemne oświadczenie o zamiarze nabycia nieruchomości.

2. W razie niezłożenia oświadczenia w terminie określonym w ust. 1, Agencja może, w drodze umowy, nieodpłatnie przekazać na własność gminie nieruchomość wraz z towarzyszącą infrastrukturą.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi tryb sprzedaży domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych, ogródków przydomowych i garaży wraz z niezbędnymi gruntami.

Art. 44. 1. W przypadku utworzenia przez nabywców, o których mowa w art. 42, spółdzielni w celu eksploatacji nabytych mieszkań, Agencja przekazuje, w drodze umowy, nieodpłatnie na własność spółdzielni urządzenia wchodzące w skład towarzyszącej mieszkaniom infrastruktury.

2. Spółdzielni, określonej w ust. 1, przysługuje dotacja z budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów związanych z dostawą energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania i dostawy ciepłej wody, na zasadach określonych w odrębnych przepisach dla spółdzielni mieszkaniowych.

Art. 45. 1. Agencja może rozłożyć spłaty należności, o których mowa w art. 42, na raty. Jeżeli należność pieniężna została ustalona w umowie według innego miernika wartości niż pieniądź, Agencja nie stosuje oprocentowania. Rata należności wraz z oprocentowaniem podlega na wniosek nabywcy umorzeniu, jeżeli termin jej płatności przypada w okresie, w którym nabywca ma ustalone przez właściwy organ prawo do świadczeń z pomocy społecznej.

2.³¹ Wysokość oprocentowania oraz rodzaje mierników wartości ustala Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji.

Art. 46. 1. Najemcy domów i lokali mieszkalnych przejętych do Zasobu, z którymi zawarto umowy najmu przed przejściem, zachowują prawo do dalszego zamieszkiwania na czas nie określony. Nie dotyczy to najemców:

- 1) zajmujących domy i lokale w obiektach wpisanych do rejestru zabytków,
- 2) zajmujących lokale w budynkach nie służących wyłącznie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych oraz domy i lokale funkcjonalnie związane z działalnością gospodarczą.

2. Najemcy, określonego w ust. 1 pkt 1 i 2, przysługuje pierwszeństwo w najmie innego mieszkania wchodzącego w skład Zasobu.

Art. 47. Emeryci i renciści, którzy nabyli prawo do bezpłatnego mieszkania z tytułu pracy w państwowych gospodarstwach rolnych, są zwolnieni z czynszu najmu lokali mieszkalnych.

Art. 48. 1. Agencja może wydzielić majątek z niezbędnymi gruntami, służący wykonywaniu innej działalności niż gospodarcza, w celu nieodpłatnego przekazania, w drodze umowy, na własność gminie.

2. Wraz z przejściem działalności, o której mowa w ust. 1, gminy wstępują w dotychczasowe zobowiązania wynikające ze stosunku pracy z zatrudnionymi pracownikami.

³¹ Art. 45 ust. 2 zmieniony przez art. 51 pkt 12 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U.96.106.496) z dniem 1 stycznia 1997 r.

3. Przekazanie majątku określonego w ust. 1 w okresie, o którym mowa w art. 13 ust. 1, do czasu przejścia przez Agencję, następuje na wniosek gminy na podstawie decyzji organu założycielskiego wydanej za zgodą Prezesa Agencji. Art. 19 stosuje się odpowiednio.

Art. 49. (skreślony).

Art. 50. 1. Grunty niezbędne do korzystania z budynków i lokali, o których mowa w art. 42-44 i art. 48, uważa się za grunty wyłączone z produkcji rolnej w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

2. Grunty określone w ust. 1 podlegają ujawnieniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako grunty zabudowane.

Rozdział 10

Przepisy końcowe i przejściowe

Art. 51. (skreślony).

Art. 52. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uprawnienia wynikające z art. 42 przysługują państwowym przedsiębiorstwom gospodarki rolnej do czasu przejścia mienia Skarbu Państwa na podstawie art. 12 ust. 1.

2. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 43-47, z tym że środki uzyskane z tytułu sprzedaży mieszkań, wraz z budynkami gospodarczymi, garażami i przynależnymi do nich gruntami, przekazywane są na rzecz Agencji.

Art. 53. Postępowania likwidacyjne wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie odrębnych przepisów są prowadzone na ich podstawie, chyba że organ założycielski przekaze Agencji za jej zgodą majątek likwidowanego przedsiębiorstwa. Art. 14 ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 54. W sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 55. 1. Należności za nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi, sprzedane przed dniem wejścia w życie ustawy, po potrąceniu prowizji należnej bankowi w wysokości 5%, pobiera bank spółdzielczy. Należności te bank przekazuje na rachunek Agencji.

2. Należności za sprzedane nieruchomości po dniu wejścia w życie ustawy pobiera Agencja.

Art. 56. 1. Sprzedaż nieruchomości kandydatowi ustalonemu na nabywcę w myśl dotychczasowych przepisów następuje na warunkach niniejszej ustawy.

2. Nieruchomość, co do której toczy się postępowanie w związku z zarzutem o sprzeczne z prawem przejęcie na rzecz Skarbu Państwa, nie może być sprzedana przed zakończeniem postępowania.

Art. 57. W sprawach wszczętych, dotyczących ustalenia kandydata na nabywcę nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi oraz przekazywania nieruchomości w zarząd lub użytkowanie, nie zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy. Postępowanie administracyjne w tych sprawach umarza się.

Art. 57a.³² 1. BGŻ SA może, na wniosek Agencji, w terminie do dnia 31 grudnia 1996 r., wszczynać bankowe postępowania ugodowe w trybie przepisów i na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18, poz. 82).

2. Sprzedaż przez BGŻ SA wierzycelności wobec zlikwidowanych i przejętych przez Agencję państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej może nastąpić tylko za zgodą Agencji. Brak odpowiedzi ze strony Agencji w ciągu 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze sprzedaży traktuje się jako wyrażenie zgody.

3. W zakresie uregulowanym w ust. 2 nie stosuje się art. 41 pkt 1 ustawy wymienionej w ust. 1.

³² Art. 57a dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 25 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.59.268) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 czerwca 1996r.

Art. 58. W ustawie z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz.U. z 1989 r. Nr 58, poz. 348 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:

(pominięte).

Art. 59. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464):

(pominięte).

Art. 60. W ustawie z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 34, poz. 198, Nr 43, poz. 253 i Nr 87, poz. 506 oraz z 1991 r. Nr 95, poz. 425):

(pominięte).

Art. 61. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 45, poz. 199, Nr 103, poz. 448 i Nr 104, poz. 450) wprowadza się następujące zmiany:

(pominięte).

Art. 62. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329 i Nr 101, poz. 444) w art. 49 wprowadza się następujące zmiany:

(pominięte).

Art. 63. 1. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 11, poz. 81):

(pominięte).

Art. 64. W ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 44, poz. 194)
(pominięte).

Art. 65. W ustawie z dnia 5 stycznia 1991 r. - Prawo budżetowe (Dz.U. Nr 4, poz. 18, Nr 34, poz. 150 i Nr 94, poz. 421):
(pominięte).

Art. 66. W ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 i Nr 103, poz. 446) wprowadza się następujące zmiany:
(pominięte).

Art. 67. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r., z tym że art. 64 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE
Prezesa Rady Ministrów
z dnia 16 marca 1992 r.
w sprawie nadania statutu
Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa

(Dz.U. 92.24.104, zm.: Dz.U. 92.80.409, zm.: Dz.U.93.36.163,
zm.: Dz.U. 98.15.63)

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 107, poz. 464) zarządza się, co następuje:

§ 1. Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa nadaje się statut stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

**Statut
Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa**

DZIAŁ I

Postanowienia Ogólne

§ 1. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwana dalej „Agencją”, działa na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484), zwanej dalej „ustawą”, oraz niniejszego statutu.

§ 2. Agencja jest państwową osobą prawną, z siedzibą w mieście stołecznym Warszawie, wykonującą prawa własności oraz inne prawa majątkowe na rzecz Skarbu Państwa w zakresie określonym przepisami prawa.

§ 3. 1. Agencja realizuje zadania określone w art. 6 ustawy w granicach wyznaczonych rocznymi planami finansowymi odpowiednio do gromadzonych środków finansowych.

2. W realizacji zadań Agencja kieruje się zasadą racjonalnego gospodarowania powierzonym jej majątkiem Skarbu Państwa.

§ 4. Nadzór nad Agencją sprawuje Minister Skarbu Państwa.

³³ Załącznik:

- § 23 i 26 zmienione przez § 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia z dnia 19 października 1992 r. (Dz.U.92.80.409) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 20 listopada 1992 r.
- § 16 i 23 zmienione przez § 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia z dnia 29 kwietnia 1993 r. (Dz.U.93.36.163) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 21 maja 1993 r.
- zmieniony przez § 1 rozporządzenia z dnia 27 stycznia 1998 r. (Dz.U.98.15.63) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 18 lutego 1998 r.

DZIAŁ II

Struktura Agencji

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 5. Organami Agencji są:

- 1) Prezes,
- 2) Rada Nadzorcza.

Rozdział 2

Prezes Agencji

§ 6. Na czele Agencji stoi Prezes Agencji, który kieruje jej działalnością, reprezentuje ją na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za realizację zadań Agencji określonych ustawą.

§ 7. 1. Prezes Agencji działa przy pomocy zastępców Prezesa, dyrektorów zespołów Biura Prezesa Agencji oraz dyrektorów oddziałów terenowych, którzy są wobec niego odpowiedzialni za całość spraw objętych ich zakresem działania.

2. Podział zadań między Prezesa Agencji, jego zastępców i dyrektorów zespołów oraz ich zadania wykonywane z tytułu nadzoru nad działalnością podporządkowanych im jednostek organizacyjnych określa Prezes Agencji w regulaminie organizacyjnym Agencji.

3. Prezes Agencji może zastrzec rozstrzygnięcie każdej sprawy do swojej wyłącznej decyzji.

§ 8. 1. Prezes dokonuje czynności w sprawach z zakresu prawa pracy, powołuje i odwołuje swoich zastępców, dyrektorów oddziałów terenowych, a na wniosek tych dyrektorów - ich zastępców i głównych księgowych w oddziałach terenowych.

2. Do dokonywania czynności w sprawach z zakresu prawa pracy Prezes może wyznaczyć innego pracownika Agencji.

Rozdział 3

Biuro Prezesa Agencji

§ 9. Biuro Prezesa Agencji, zwane dalej „Biurem Agencji”, jest aparatem wykonawczym Prezesa Agencji i w tym zakresie organizuje i prowadzi działania Agencji. W skład Biura Agencji wchodzi zespoły i inne komórki organizacyjne.

§ 10. Rodzaje i szczegółowy wykaz zespołów oraz innych komórek organizacyjnych Biura Agencji, a także ich zakresy działania, jak również podporządkowanie organizacyjne - określa regulamin organizacyjny Agencji, ustalony przez Prezesa Agencji.

§ 11. Zespoły i inne komórki organizacyjne Biura Agencji tworzy, łączy i znosi Prezes Agencji.

§ 12. 1. Do realizacji określonych zadań Prezes Agencji może powoływać stałe lub doraźne komisje problemowe.

2. W skład komisji problemowych wchodzi pracownicy Agencji oraz eksperci spośród przedstawicieli nauki i praktyki gospodarczej.

Rozdział 4

Rada Nadzorcza

§ 13. 1. Rada Nadzorcza, zwana dalej „Radą”, wykonuje stały nadzór we wszystkich dziedzinach działalności Agencji.

2. Do zakresu działania Rady należą:

- 1) sprawowanie nadzoru i dokonywanie ocen realizacji zadań Agencji, określonych w art. 6 ustawy, a w szczególności w zakresie:
 - a) przejmowania mienia Skarbu Państwa do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwanego dalej „Zasobem”,
 - b) gospodarowania mieniem Zasobu w każdej z form określonych w ustawie,
 - c) tworzenia miejsc pracy w związku z restrukturyzacją państwowej gospodarki rolnej,

- 2) przedstawianie corocznie Ministrowi Skarbu Państwa oraz Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej opinii w sprawie projektu planu finansowego Agencji ustalonego na dany rok,
- 3) okresowa ocena wyników finansowej działalności Agencji,
- 4) badanie rocznych sprawozdań finansowych Agencji oraz podejmowanie uchwał w sprawie zatwierdzenia tych sprawozdań i udzielenia pokwitowania Prezesowi Agencji z wykonania obowiązków w poprzednim roku obrachunkowym,
- 5) opiniowanie struktury organizacyjnej Agencji i regulaminu wynagradzania pracowników Biura Prezesa Agencji i oddziałów terenowych.

3. Rada rozpatruje przedstawiane kwartalnie przez Prezesa Agencji raporty z działalności Agencji, w tym informacje o wynikach finansowych tej działalności.

4. Rada może delegować swego członka do wykonania oznaczonych czynności mających na celu ustalenie stanu faktycznego, niezbędnego do zajęcia stanowiska w danej sprawie przez Radę.

§ 14. 1. Rada Nadzorcza składa się z przewodniczącego i jedenastu członków.

2. Rada podejmuje uchwały na posiedzeniach, zwykłą większością głosów, w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej siedmiu członków. W razie równego podziału głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

3. Posiedzenia Rady zwołuje przewodniczący. Zawiadomienia o terminie posiedzenia powinny być wysyłane co najmniej na siedem dni przed wyznaczoną datą posiedzenia. Posiedzenia Rady prowadzi przewodniczący albo wyznaczony przez niego inny członek Rady. Rada może uchwalić regulamin swego działania.

4. Obsługę techniczno-biurową Rady sprawuje Biuro Agencji.

§ 15. 1. Miesięczne wynagrodzenie członków Rady, z wyjątkiem przewodniczącego, jest równe przeciętnemu wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw wraz z wypłatami z zysku za ostatni miesiąc minionego kwartału, pomnożonemu przez współczynnik 1,5.

2. Miesięczne wynagrodzenie przewodniczącego Rady Nadzorczej jest równe przeciętnemu wynagrodzeniu brutto w sektorze przed-

siębiorstw wraz z wypłatami z zysku za ostatni miesiąc minionego kwartału, pomnożonemu przez współczynnik 2,0.

3. Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, bez względu na częstotliwość zwoływanych posiedzeń.

4. Wynagrodzenie nie przysługuje za miesiąc, w którym członek Rady nie uczestniczył bez usprawiedliwienia w żadnym ze zwoływanych posiedzeń.

5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest wypłacane z dołu, do 10 dnia każdego następnego miesiąca.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie obejmuje kosztów podróży i zakwaterowania, których zwrot przysługuje według przepisów w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

7. Osobom spoza składu Rady uczestniczącym w posiedzeniu Rady przysługuje zwrot kosztów podróży i zakwaterowania oraz diety według przepisów, o których mowa w ust. 6.

8. Koszty działania Rady ponosi Agencja.

Rozdział 5

Oddziały terenowe Agencji

§ 16. 1. Prezes Agencji tworzy i znosi oddziały terenowe, a także określa terytorialny i przedmiotowy zakres ich działania.

2. W sprawach nie objętych terytorialnym i przedmiotowym zakresem działania oddziałów terenowych właściwy jest Prezes Agencji.

§ 17. Pracami oddziału terenowego kieruje dyrektor oddziału, reprezentujący oddział na zewnątrz oraz odpowiedzialny przed Prezesem Agencji i działający w granicach określonych przez statut i pełnomocnictw udzielanych przez Prezesa Agencji.

§ 18. (skreślony).

§ 19. Prezes Agencji koordynuje działalność oddziałów terenowych oraz kontroluje i nadzoruje pracę dyrektorów oddziałów terenowych.

§ 20. 1. Strukturę oddziału terenowego określa regulamin organizacyjny, ustalony przez dyrektora oddziału terenowego.

2. Regulamin, o którym mowa w ust. 1, podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Agencji.

§ 21. Do zadań oddziałów terenowych, z zastrzeżeniem § 7 ust. 3, należą w szczególności następujące sprawy:

- 1) przejmowanie mienia do Zasobu, na zasadach i w trybie określonym w ustawie,
- 2) prowadzenie ewidencji mienia Zasobu,
- 3) przygotowanie i realizacja programów restrukturyzacji i prywatyzacji mienia zasobu, w tym także zawieranie umów w sprawie prowadzenia działalności gospodarczej w imieniu i na rachunek Agencji, z wykorzystaniem wydzielonych części mienia Zasobu,
- 4) sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad mieniem Zasobu,
- 5) windykacja należności Agencji,
- 6) prowadzenie restrukturyzacji zadłużenia Agencji,
- 7) działanie na rzecz tworzenia miejsc pracy oraz aktywizacji zawodowej byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej.

DZIAŁ III

Udzielanie pełnomocnictw

§ 22. Prezes Agencji może udzielić dyrektorom oddziałów terenowych pełnomocnictw ogólnych do dokonywania wszelkich czynności prawnych, z zastrzeżeniem § 23.

§ 23. Odrębne pełnomocnictwo jest wymagane do każdej z następujących czynności prawnych:

- 1) sprzedaży nieruchomości o powierzchni przekraczającej 50 ha,

- 2) sprzedaży obiektów budowlanych, których wartość ewidencyjna netto przekracza równowartość 2 tys. ton żyta, ustaloną stosownie do przepisów o podatku rolnym,
- 3) wydzierżawiania nieruchomości o powierzchni przekraczającej 500 ha,
- 4) wniesienia mienia do spółki, z wyjątkiem jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, w których aport stanowi mienie pozostałe po likwidacji przedsiębiorstw hodowlanych, o których mowa w § 16 ust. 3,
- 5) zaciągania kredytów długoterminowych, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy, oraz udzielania gwarancji kredytowych,
- 6) (skreślony).

§ 24. Prezes Agencji może udzielić odrębnego pełnomocnictwa do dokonywania poszczególnych czynności prawnych również w sprawach, o których mowa w art. 27 ustawy.

§ 25. Pełnomocnictwo powinno być udzielone w tej samej formie, jaka jest wymagana do ważności czynności prawnej będącej przedmiotem pełnomocnictwa, jednak w każdym przypadku powinno być udzielone na piśmie.

§ 26. Prezes Agencji może w pełnomocnictwie udzielonym dyrektorowi oddziału zawrzeć postanowienie zezwalające na ustanowienie przez dyrektora oddziału innych pełnomocników do dokonywania poszczególnych czynności prawnych w granicach udzielonego mu pełnomocnictwa.

§ 27. W sprawach nie uregulowanych statutem do udzielania pełnomocnictw mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego o przedstawicielstwie.

DZIAŁ IV

Zasady gospodarki finansowej Agencji

§ 28. 1. Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową w ramach wpływów pochodzących z realizacji dochodów określonych w

art. 20 ust. 2 ustawy, z uwzględnieniem środków finansowych, o których mowa w art. 11 ustawy.

2. Środki finansowe uzyskiwane z wpływów, o których mowa w ust. 1, Agencja przeznaczona na finansowanie zadań określonych w ustawie, funkcjonowanie Agencji oraz odpisy na fundusz rezerwowy.

3. Różnica między wpływami a wydatkami określonymi w ust. 1 i 2 stanowi nadwyżkę lub niedobór.

4. Środki finansowe, o których mowa w ust. 2, mogą być uzupełniane kredytem bankowym, przychodami z zapisów na obligacje i sprzedaży obligacji, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 22 ustawy.

§ 29. 1. Finansowanie zadań określonych w ustawie może być dokonywane w formie bezpośrednich wydatków, subwencji oraz pożyczek i gwarancji.

2. Warunki i zasady stosowania poszczególnych form finansowania zadań określa Prezes Agencji.

§ 30. Roczny plan finansowy, o którym mowa w art. 21 ustawy, zawiera prognozę wpływów finansowych i należności okresów przyszłych oraz propozycję wydatków na realizację poszczególnych zadań określonych w ustawie, jak również na pokrycie kosztów funkcjonowania Agencji oraz informację o zobowiązaniach wynikających z przejęcia mienia Skarbu Państwa.

§ 31. 1. Fundusz rezerwowy, o którym mowa w § 28 ust. 2, tworzony jest w ciężar wydatków Agencji w wysokości 5% wpływów osiągniętych ze sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa, opłat z tytułu zarządu, użytkowania, użytkowania wieczystego, czynszu dzierżawnego i z tytułu najmu.

2. Fundusz rezerwowy jest powiększany o nadwyżkę, o której mowa w § 28 ust. 3.

3. Fundusz rezerwowy jest przeznaczony na finansowanie niedoborów, o których mowa w § 28 ust. 2, oraz na tworzenie rezerw z tytułu udzielanych gwarancji kredytowych.

§ 32. 1. Wynagrodzenia pracowników Agencji obciążają wydatki Agencji.

2. Zasady wynagradzania pracowników zatrudnionych w Biurze Agencji i oddziałach terenowych określa regulamin wynagradzania. Warunki wynagradzania Prezesa Agencji ustala Prezes Rady Ministrów.

3. Prezes Agencji tworzy fundusz nagród w relacji do wpływów z działalności Agencji z przeznaczeniem dla wyróżniających się pracowników Agencji. Wysokość odpisu i zasady wypłat określa regulamin funduszu, ustalony przez Prezesa Agencji.

§ 33. Agencja prowadzi rachunkowość według zakładowego planu kont, ustalonego przez Prezesa Agencji, z zachowaniem ogólnych zasad rachunkowości oraz ustaleń niniejszego statutu.

§ 34. 1. Składniki majątkowe przejmowane przez Agencję do Zasobu ujmowane są w księgach Agencji według wartości wynikających z protokołu zdawczo-odbiorczego, o którym mowa w art. 19 ustawy.

2. Zobowiązania związane ze składnikami majątkowymi, jeżeli są przejmowane, Agencja ujmie według wartości ustalonych w protokole zdawczo-odbiorczym, o którym mowa w art. 19 ustawy, wraz ze szczegółową dokumentacją. Zobowiązania te są ujmowane jako zobowiązania Zasobu.

3. Odpowiednikiem wartości przejmowanych składników majątku, pomniejszonym o przyjęte zobowiązania, jest fundusz Zasobu.

4. Wartość ewidencyjna majątku Zasobu oraz fundusz Zasobu korygowane są o:

- 1) wartość ewidencyjną składników majątkowych sprzedanych, zlikwidowanych lub nieodpłatnie przekazanych, a także nieodpłatnie przekazanych na podstawie umowy darowizny,
- 2) umorzenia,
- 3) skutki przeszacowania składników majątku w wyniku podjęcia programu restrukturyzacyjnego,
- 4) wartość nabytych składników majątkowych według cen nabycia.

§ 35. 1. Składniki majątkowe nabyte na cele funkcjonowania Agencji tworzą fundusz Agencji.

2. Majątek trwały Agencji podlega amortyzacji na ogólnych zasadach.

§ 36. Prezes Agencji określa szczegółowe zasady rozrachunku gospodarczego oddziałów terenowych oraz jednostek gospodarczych zarządzanych lub administrowanych w imieniu i na rachunek Agencji, z zachowaniem zasad gospodarki finansowej określonych w statucie.

DZIAŁ V

Dysponowanie mieniem niezagospodarowanym

§ 37. 1. Mienie wchodzące w skład Zasobu, które nie zostało zagospodarowane, Agencja zabezpiecza w taki sposób, aby mienie to nie uległo zniszczeniu, uszkodzeniu lub kradzieży.

2. Nie zagospodarowane obiekty budowlane mogą być również przeznaczone przez Agencję na inne potrzeby niż wynikające z właściwego ich przeznaczenia, a w szczególnych przypadkach mogą być:

- 1) rozebrane celem wykorzystania tego materiału przez Agencję na własne potrzeby,
- 2) rozebrane celem sprzedania uzyskanego materiału,
- 3) zlikwidowane w inny sposób.

3. Fizyczna likwidacja obiektów budowlanych wymaga zgody Prezesa Agencji, jeżeli ich wartość ewidencyjna netto przewyższa równowartość 2.000 decyton żyta, ustaloną stosownie do przepisów o podatku rolnym.

4. Nie zagospodarowane mienie ruchome może być użyczone lub nieodpłatnie przekazane na własność muzeum, a także innym jednostkom organizacyjnym na cele działalności dydaktycznej, oświatowo-wychowawczej, opiekuńczej, charytatywnej albo, jeśli nie przedstawia wartości użytkowej - zlikwidowane.

5. Przeznaczenie mienia w sposób określony w ust. 2 powinno być podyktowane względami ekonomicznymi, wynikającymi przede wszystkim z przewidywanych kosztów zabezpieczenia tego mienia.

6. Przepisy ust. 1-5 nie naruszają, przewidzianego w odrębnych przepisach, obowiązku uzyskania zezwoleń właściwych organów na dokonanie rozbiórki lub na fizyczną likwidację w inny sposób poszczególnych składników mienia Zasobu.

DZIAŁ VI

System kontroli wewnętrznej

§ 38. 1. W Biurze Agencji tworzy się komórkę kontroli wewnętrznej.

2. Za zorganizowanie i prawidłowe działanie kontroli wewnętrznej, a także za należyte wykorzystanie wyników kontroli odpowiedzialny jest Prezes Agencji.

3. Czynności kontrolne w zakresie swego działania wykonują z urzędu także zastępcy Prezesa Agencji, dyrektorzy zespołów, główny księgowy oraz dyrektorzy oddziałów terenowych.

§ 39. Kontroli wewnętrznej podlegają komórki organizacyjne Agencji, zarządcy tymczasowi, państwowe jednostki organizacyjne mające mienie Skarbu Państwa w zarządzie oraz dzierżawcy i administratorzy w zakresie ich obowiązków wobec Agencji wynikających z zawartych z nimi umów.

§ 40. Kontrola wewnętrzna jest sprawowana w postaci:

- 1) kontroli bieżącej polegającej na badaniu czynności w toku ich wykonywania, czy przebiegają one prawidłowo, w szczególności z punktu widzenia legalności i gospodarności; kontrola ta obejmuje również badania rzeczywistego stanu rzeczowych i pieniężnych składników majątkowych oraz prawidłowości ich zabezpieczenia przed kradzieżą, zniszczeniem, uszkodzeniem i innymi szkodami,
- 2) kontroli wynikowej obejmującej badanie stanu faktycznego i dokumentów odzwierciedlających czynności już dokonane.

§ 41. W razie ujawnienia w toku kontroli czynu mającego cechy przestępstwa, kontrolujący niezwłocznie zawiadamia o tym Prezesa Agencji lub dyrektora oddziału terenowego, jak również zabezpiecza dokumenty i przedmioty stanowiące dowód przestępstwa oraz zawiadamia organy ścigania.

§ 42. Do przeprowadzenia kontroli przez pracownika komórki kontroli uprawnia imienne upoważnienie, wystawione przez Prezesa Agencji.

§ 43. 1. Kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka, krewnych i powinowatych bądź osób związanych z nimi z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, a także innych osób bliskich.

2. Kontrolujący może być wyłączony od udziału w kontroli również w razie stwierdzenia innych przyczyn, które mogą mieć wpływ na bezpośrednie jego postępowanie.

3. O przyczynach wyłączenia osoba zainteresowana zawiadamia Prezesa Agencji.

4. Czynności kontrolne nie mogą być podjęte przed rozstrzygnięciem przez Prezesa Agencji sprawy wyłączenia od udziału w kontroli.

§ 44. Pracownicy Agencji oraz inne kontrolowane podmioty są obowiązani do udzielania kontrolującemu niezbędnych wyjaśnień i pomocy oraz udostępniania dokumentów.

§ 45. Wyniki kontroli stanowią podstawę podjęcia przez Prezesa Agencji działań w celu zapobieżenia powstawaniu nieprawidłowości.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Skarbu Państwa

z dnia 8 sierpnia 1997 r.

w sprawie określenia szczegółowego trybu sprzedaży nieruchomości i ich części składowych, warunków rozkładania ceny sprzedaży na raty, stawki szacunkowej gruntów oraz trybu przeprowadzania przetargów na dzierżawę

(Dz.U.97.102.647)

Na podstawie art. 32 i art. 39a ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. O przeznaczeniu do sprzedaży nieruchomości i jej części składowych oraz cenie tej nieruchomości Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwana dalej „Agencją”, zawiadamia osoby, którym przysługuje prawo pierwszeństwa lub prawo pierwokupu.

2. Osoba, której przysługuje prawo pierwszeństwa lub prawo pierwokupu, może w terminie 30 dni od otrzymania zawiadomienia złożyć na piśmie oświadczenie o zamiarze nabycia nieruchomości na warunkach określonych w zawiadomieniu.

3. Agencja po otrzymaniu oświadczenia zawiadamia na piśmie kupującego o terminie i miejscu zawarcia umowy.

4. W wypadku nie złożenia oświadczenia w terminie albo gdy kupujący bez uzasadnionej przyczyny nie stawił się w wyznaczonym terminie i miejscu zawarcia umowy, Agencja przeznacza nieruchomość do sprzedaży w trybie publicznego przetargu ustnego lub przetargu pisemnego.

§ 2. 1. Przetarg na sprzedaż lub dzierżawę ogłasza Agencja lub upoważniony przez nią inny podmiot, zwany dalej "organizatorem przetargu", w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości, w której położona jest

nieruchomość, co najmniej na dwa tygodnie przed dniem rozpoczęcia przetargu.

2. Do chwili rozpoczęcia przetargu organizator przetargu może odstąpić od jego przeprowadzenia bez podania przyczyn.

§ 3. W ogłoszeniu przetargu podaje się w szczególności:

- 1) oznaczenie i powierzchnię nieruchomości według danych z ewidencji gruntów, a jeżeli przedmiotem sprzedaży lub dzierżawy jest obiekt wpisany do rejestru zabytków - także datę i numer decyzji o wpisie do tego rejestru oraz informację o obowiązku przedstawienia przez uczestnika przetargu programu użytkowego tego obiektu, uzgodnionego z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- 2) rodzaj użytków rolnych i ich klasy,
- 3) oznaczenie księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości,
- 4) opis budynków i innych składników majątkowych oraz termin, w jakim można dokonać ich oględzin,
- 5) termin i miejsce przetargu,
- 6) w wypadku publicznego przetargu ustnego - cenę wywoławczą sprzedaży albo wywoławczą wysokość czynszu oraz minimalną wysokość postąpienia,
- 7) w wypadku przetargu pisemnego - wymagania, jakim powinna odpowiadać oferta, oraz termin i miejsce jej złożenia,
- 8) wysokość wadium, termin i miejsce jego wniesienia,
- 9) informację, że organizator przetargu może do chwili rozpoczęcia przetargu odstąpić od jego przeprowadzenia bez podania przyczyn,
- 10) pouczenie o skutkach uchylecia się od zawarcia umowy.

§ 4. 1. W ofercie pisemnej podaje się:

- 1) imię, nazwisko i adres oferenta, a jeżeli oferentem jest osoba prawna - nazwę (firmę) i siedzibę,
- 2) w wypadku sprzedaży - oferowaną cenę, a w wypadku dzierżawy - proponowany okres dzierżawy i wysokość czynszu,
- 3) inne dane wymagane przez organizatora przetargu, określone w ogłoszeniu przetargu.

2. Ofertę wraz z wymaganymi dokumentami składa się w zaklejo-nej kopercie w miejscu i terminie określonym w ogłoszeniu przetargu.

§ 5. 1. Wadium może być wniesione w gotówce, czekach potwierdzonych przez bank lub papierach wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3-6, wadium zwraca się niezwłocznie po zakończeniu przetargu.

3. Wadium wniesione w gotówce przez osobę, która wygrała przetarg, zalicza się na poczet należności.

4. Wadium wniesione w papierach wartościowych przez osobę, która wygrała przetarg, zwraca się w chwili zawarcia umowy.

5. Wadium wniesione przez osobę, która wygrała przetarg na dzierżawę, zwraca się po zawarciu umowy.

6. Jeżeli osoba, która wygrała przetarg, uchyliła się od zawarcia umowy, wadium ulega przypadkowi na rzecz Agencji.

§ 6. 1. Przetarg przeprowadza powołana przez organizatora przetargu komisja, składająca się co najmniej z trzech członków, w tym przewodniczącego. Skład komisji jest jawny.

2. Członkiem komisji nie może być osoba:

- 1) która uczestniczy w przetargu jako oferent,
- 2) której małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia włącznie uczestniczy w przetargu jako oferent,
- 3) która jest współnikiem lub przedstawicielem oferenta,
- 4) która jest pracownikiem oferenta albo uczestniczy we władzach osoby prawnej, będącej oferentem.

3. Jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wymienionych w ust. 2, członek komisji jest obowiązany zrezygnować z udziału w komisji.

4. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do bezstronności członka komisji, w szczególności w związku ze stosunkiem osobistym, służbowym lub majątkowym łączącym go z uczestnikiem przetargu, organizator przetargu, na wniosek uczestnika przetargu, odwołuje tego członka ze składu komisji. W przetargu ustnym wniosek powyższy może być złożony do chwili wywołania licytacji.

§ 7. 1. W publicznym przetargu ustnym uczestniczą osoby, które we wskazanym terminie i w sposób określony w ogłoszeniu wniosły wadium. Przetarg przeprowadza się, jeżeli stawi się chociażby jeden uczestnik.

2. Przewodniczący komisji przetargowej:

- 1) informuje o przedmiocie przetargu, cenie wywoławczej i minimalnej wysokości postąpienia,
- 2) odczytuje listę uczestników przetargu,
- 3) informuje o skutkach uchylecia się od zawarcia umowy.

3. W razie złożenia wniosku, o którym mowa w § 6 ust. 4, albo rezygnacji członka komisji, zawiesza ona przetarg i informuje o tym jego uczestników. Organizator przetargu zawiadamia na piśmie uczestników przetargu o terminie i miejscu podjęcia przetargu.

4. Przewodniczący komisji wywołuje licytację, ogłaszając cenę wywoławczą, i wzywa uczestników do zgłaszania postąpień. Jeżeli mimo trzykrotnego ogłoszenia ceny wywoławczej żaden z uczestników nie zgłosił postąpienia, przewodniczący zamyka przetarg.

5. Przewodniczący komisji ogłasza kolejne wyższe ceny, zgłaszane ustnie przez uczestników przetargu, dopóty, dopóki, mimo trzykrotnego ogłoszenia tej samej ceny, nie ma dalszego postąpienia.

6. Po ustaniu postąpień przewodniczący komisji informuje uczestników, że po trzecim ogłoszeniu ostatnio zgłoszonej ceny dalsze postąpienia nie zostaną przyjęte, po czym ogłasza tę cenę. Przetarg wygrywa uczestnik, który zgłosił najwyższą cenę, po której ogłoszeniu dalsze postąpienie nie może być przyjęte. Przewodniczący komisji ogłasza imię i nazwisko albo nazwę (firmę) osoby, która wygrała przetarg.

7. W publicznym przetargu ustnym na dzierżawę, zamiast ceny wywoławczej, ogłasza się wywoławczą wysokość czynszu.

8. Z przebiegu przetargu komisja sporządza protokół. Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji.

§ 8. 1. Przetarg pisemny przeprowadza się, chociażby wpłynęła tylko jedna oferta. Komisja może dopuścić jawność wykonywania swych czynności, z wyjątkiem czynności, o których mowa w ust. 4.

2. Komisja przetargowa:

- 1) ustala liczbę złożonych ofert,

- 2) otwiera koperty z ofertami złożone w terminie i miejscu wskazanym w ogłoszeniu przetargu,
- 3) sprawdza, czy wadzia zostały wniesione we wskazanym terminie i miejscu.

3. Komisja odrzuca oferty złożone po terminie, w niewłaściwym miejscu lub przez osoby, które nie wniosły w należyty sposób wadium. O odrzuceniu oferty komisja zawiadamia oferenta.

4. Komisja dokonuje analizy ofert i wybiera ofertę najkorzystniejszą w świetle kryteriów jednakowych dla wszystkich oferentów albo odrzuca wszystkie oferty.

5. Jeżeli ze względu na równorzędność ofert wybór jest utrudniony, komisja przeprowadza dodatkowy przetarg ustny. Komisja zawiadamia równorzędnych oferentów o terminie i miejscu przetargu ustnego. W trakcie przetargu oferenci składają oferty do protokołu. Do dodatkowego przetargu ustnego stosuje się odpowiednio § 7 ust. 4-6.

6. Z przetargu pisemnego komisja sporządza protokół, który powinien zawierać uzasadnienie decyzji komisji. Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji.

§ 9. O wyniku przetargu jego organizator niezwłocznie zawiadamia na piśmie oferentów.

§ 10. W wypadkach uzasadnionych względami społeczno-gospodarczymi, w szczególności w razie nabycia nieruchomości w celu utworzenia lub powiększenia gospodarstwa rolnego, a także tworzenia miejsc pracy, należność z tytułu sprzedaży nieruchomości może być rozłożona na półroczne lub roczne raty, na okres nie dłuższy niż 15 lat.

§ 11. 1. Stawkę szacunkową gruntu, z zastrzeżeniem ust. 2-5, ustala się uwzględniając rodzaj i klasę gruntu, określone w ewidencji gruntów, oraz okręg podatkowy według przepisów o podatku rolnym w następujący sposób:

1) dla gruntu ornego:

Okręg podatkowy według przepisów o podatku rolnym	Wyrażone w kwintalach żyta stawki szacunkowe dla 1 ha gruntu ornego klasy:								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
I	145	132	118	100	80	60	35	15	8
II	126	115	103	86	70	52	30	12	5
III	110	100	90	75	60	45	25	10	1
IV	94	85	76	64	50	38	20	6	1

2) dla użytku zielonego:

Okręg podatkowy według przepisów o podatku rolnym	Wyrażone w kwintalach żyta stawki szacunkowe Dla 1 ha użytku zielonego klasy:						
	I	II	III	IV	V	VI	VIz
I	145	118	93	67	35	13	5
II	126	103	80	58	30	10	3
III	110	90	70	50	25	8	1
IV	94	76	60	43	20	5	1

2. Szacunkową stawkę gruntu określonego w ewidencji gruntów jako leśny, zadrzewiony lub zakrzewiony ustala się, przyjmując 50% stawki gruntu ornego w klasie przyjętej dla tych gruntów. W razie bra-

ku klasyfikacji, stawkę szacunkową ustala się w wysokości stawki gruntu ornego klasy VI.

3. Stawkę szacunkową gruntu pod jeziorami o wodach stojących, nadającymi się do chowu lub hodowli ryb, ustala się według stawki gruntu pod tymi wodami, powiększonej o wartość urządzeń. W razie braku klasyfikacji, stawkę szacunkową ustala się według stawki użytku zielonego klasy IV.

4. Stawkę szacunkową gruntu pod stawami rybnymi ustala się według stawki gruntu pod tymi wodami, powiększonej o wartość urządzeń. W razie braku klasyfikacji, stawkę szacunkową ustala się według stawki użytku zielonego klasy I.

5. Stawkę szacunkową gruntu pod ciekami wodnymi naturalnymi lub sztucznymi, zaliczonymi do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, oraz gruntu pod wodami nie nadającymi się do chowu lub hodowli ryb, a także nieużytków, ustala się przyjmując 50% stawki użytku zielonego klasy VI.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów

z dnia 29 marca 1994 r.

w sprawie trybu sprzedaży domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych, ogródków przydomowych i garaży wraz z niezbędnymi gruntami, wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

(Dz.U. 94.45.181)

Na podstawie art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 5, poz. 23 i Nr 6, poz. 29 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwana dalej „Agencją”, sporządza wykaz przeznaczonych do sprzedaży domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych, ogródków przydomowych i garaży, wraz z niezbędnymi gruntami, po zebraniu dokumentów niezbędnych do sprzedaży.

2. W wykazie podaje się:

- 1) oznaczenie przedmiotu sprzedaży,
- 2) informację o obciążeniu nieruchomości służebnościami,
- 3) cenę rynkową przedmiotu sprzedaży,
- 4) imię i nazwisko osoby uprawnionej do nabycia,
- 5) informację o zasadach pomniejszania ceny rynkowej ze względu na okres pracy albo najmu.

3. Jeżeli przedmiotem sprzedaży jest obiekt wpisany do rejestru zabytków, w wykazie podaje się datę i numer decyzji o wpisie obiektu do rejestru zabytków oraz informację o obowiązku przestrzegania przepisów o ochronie dóbr kultury.

4. W razie wątpliwości co do ceny rynkowej, podstawą do jej ustalenia jest szacunek dokonany przez biegłego lub inną osobę posiadającą uprawnienia w zakresie szacowania nieruchomości.

5. Wykaz wykląda się do wglądu w siedzibie jednostki organizacyjnej, która administruje nieruchomościami przeznaczonymi do sprzedaży.

§ 2. 1. O przeznaczeniu do sprzedaży nieruchomości, o których mowa w § 1 ust. 1, Agencja zawiadamia na piśmie osobę uprawnioną do nabycia, zwaną dalej „uprawnionym”. Zawiadomienie powinno zawierać informacje, o których mowa w § 1 ust. 1 i 3, a ponadto informacje o:

- 1) uprawnieniu do złożenia, w przewidzianym ustawowo terminie dwóch miesięcy, oświadczenia o zamiarze nabycia nieruchomości,
- 2) latach pracy albo najmu, przyjętych do pomniejszenia ceny rynkowej,
- 3) cenie sprzedaży,
- 4) warunkach spłaty należności,
- 5) wielkości udziału nabywcy lokalu we współwłasności gruntu, niezbędnego do korzystania z domu wielomieszkaniowego, wspólnych częściach tego domu i innych urządzeniach,
- 6) obowiązku udziału nabywcy w kosztach eksploatacji i remontów domu wielomieszkaniowego.

2. Jeżeli uprawniony kwestionuje ustalenia dotyczące okresów zatrudnienia albo najmu, jest obowiązany udowodnić twierdzone okoliczności.

§ 3. 1. Po otrzymaniu oświadczenia, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, Agencja zawiadamia na piśmie uprawnionego o terminie i miejscu zawarcia umowy.

2. Jeżeli nie doszło do zawarcia umowy w wyznaczonym terminie z przyczyn niezależnych od stron, Agencja zawiadamia na piśmie uprawnionego o nowym terminie i miejscu zawarcia umowy.

3. Jeżeli uprawniony bez uzasadnionej przyczyny nie stawił się w wyznaczonym terminie i miejscu zawarcia umowy, uważa się, że odstąpił od zamiaru nabycia.

§ 4. Przepisy rozporządzenia dotyczące właściwości Agencji w sprawach sprzedaży stosuje się odpowiednio do państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej.

§ 5. Dokonane na podstawie przepisów dotychczasowych czynności poprzedzające zawarcie umowy sprzedaży nieruchomości, o których mowa w § 1 ust. 1, zachowują swoją ważność, o ile nie są sprzeczne z rozporządzeniem.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Skarbu Państwa

z dnia 11 sierpnia 1997 r.

**w sprawie trybu przekazywania mienia wchodzącego w skład
Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, w razie ustanowienia
lub wygaśnięcia zarządu, oraz trybu ustalania i wnoszenia opłat**

(Dz.U. 97.100.636)

Na podstawie art. 37 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przekazanie w zarząd mienia wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa może nastąpić na wniosek państwowej jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej. We wniosku należy wskazać położenie i powierzchnię nieruchomości, cel, na jaki ma być wykorzystana, oraz czas trwania zarządu.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) opinię organu sprawującego zwierzchni nadzór nad jednostką składającą wniosek,
- 2) wyciąg z rejestru ewidencji gruntów i budynków, a także kopię lub wrys z mapy ewidencyjnej nieruchomości z wykreślonym przebiegiem jej granic,
- 3) wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- 4) opinię wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeżeli w skład nieruchomości wchodzi obiekt wpisany do rejestru zabytków objęty ochroną konserwatorską, albo wojewódzkiego konserwatora przyrody, jeżeli w skład nieruchomości wchodzi obiekt przyrody prawnie chroniony.

§ 2. 1. Decyzja o przekazaniu w zarząd powinna zawierać w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę jednostki przejmującej,

- 2) oznaczenie nieruchomości według ewidencji gruntów i budynków oraz księgi wieczystej lub zbioru dokumentów, jeżeli są prowadzone,
- 3) określenie przeznaczenia nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz celu, na jaki nieruchomość zostaje przekazana w zarząd,
- 4) termin przejęcia w zarząd i czas trwania zarządu,
- 5) określenie wysokości opłaty rocznej i sposobu jej uiszczania albo wskazanie podstawy nie pobierania opłaty.

2. Decyzję przekazuje się do wiadomości gminie i rejonowemu organowi rządowej administracji ogólnej.

3. Koszty związane z przekazaniem nieruchomości w zarząd ponosi jednostka przejmująca.

§ 3. 1. Jeżeli przekazanie w zarząd mienia ma nastąpić w drodze umowy, o której mowa w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484), jednostki przekazująca i przejmująca składają wspólny wniosek o zgodę do Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Do powyższego wniosku jednostki przekazująca i przejmująca dołączają dokumenty, o których mowa w § 1.

2. W umowie należy zamieścić w szczególności dane wymienione w § 2 ust. 1, a ponadto sposób zwrotu nakładów poniesionych na budynki i inne części składowe nieruchomości oraz termin przekazania mienia i sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego.

3. Odpis umowy oraz protokołu zdawczo-odbiorczego strony umowy niezwłocznie przekazują Agencji, gminie i rejonowemu organowi rządowej administracji ogólnej, a w przypadku wpisania obiektu do rejestru zabytków - także wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

§ 4. Decyzja o wygaśnięciu zarządu powinna zawierać w szczególności:

- 1) przesłanki wygaśnięcia zarządu,
- 2) nazwę i siedzibę jednostki sprawującej zarząd,
- 3) oznaczenie decyzji albo umowy o przekazaniu w zarząd,

- 4) oznaczenie nieruchomości według ewidencji gruntów i budynków oraz księgi wieczystej lub zbioru dokumentów, jeżeli są prowadzone,
- 5) termin zwrotu mienia.

§ 5. 1. Wydanie mienia przekazanego w zarząd lub zwrot mienia w razie wygaśnięcia zarządu stwierdza się protokołem zdawczo-odbiorczym, sporządzonym przez jednostkę przekazującą i przejmującą.

2. W razie likwidacji jednostki sprawującej zarząd, zwrotu mienia dokonuje osoba upoważniona do przeprowadzenia likwidacji tej jednostki.

3. Protokół zdawczo-odbiorczy powinien zawierać spis z natury przejmowanych nieruchomości wraz z częściami składowymi, w tym drzewostanów.

4. Spisu z natury dokonuje się według zasad prowadzenia rachunkowości.

§ 6. 1. Opłatę roczną z tytułu wykonywania zarządu uiszcza się, bez uprzedniego wezwania, na rachunek Agencji do dnia 15 lutego każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy.

2. Obowiązek wnoszenia opłaty rocznej z tytułu wykonywania zarządu mieniem przekazanym w trybie określonym w § 2 i 3 powstaje z dniem protokolarnego wydania mienia.

3. W razie ustanowienia lub wygaśnięcia zarządu w ciągu roku kalendarzowego opłatę uiszcza się w wysokości proporcjonalnej do czasu trwania zarządu.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

ZARZĄDZENIE
Ministra Skarbu Państwa

z dnia 8 sierpnia 1997 r.

**w sprawie wysokości oprocentowania, szczegółowych kryteriów
niestosowania oprocentowania przy rozkładaniu na raty należności
z tytułu zbycia mienia z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa
oraz określenia innych niż pieniądze rodzajów mierników wartości**

(M.P. 97.53. 505 sprost.: M.P. 97.84.849)

Na podstawie art. 31 ust. 4, art. 38a ust. 6, art. 39a ust. 2 i art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484) zarządza się, co następuje:

§ 1. Użyte w zarządzeniu określenie „stopa redyskontowa” oznacza zmienną stopę oprocentowania w stosunku rocznym, w wysokości stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków przez Narodowy Bank Polski do redyskonta, ustalonej przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego w drodze zarządzenia na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 1992 r. Nr 72, poz. 360, z 1993 r. Nr 6, poz. 29, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 80, poz. 369, Nr 121, poz. 591 i Nr 136, poz. 703, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 79, poz. 484).

§ 2. 1. Należność wyrażona w pieniądzu może być rozłożona na raty. W takim wypadku nie zapłacona należność podlega oprocentowaniu do dnia jej zapłaty, w wysokości stopy redyskontowej, z zastrzeżeniem ust. 2-5 i 7.

2. W umowie sprzedaży udziałów lub akcji strony mogą ustalić, że oprocentowanie należności do dnia jej zapłaty będzie niższe niż określone w ust. 1, nie niższe jednak niż jedna czwarta stopy redyskontowej. W żadnym jednak wypadku oprocentowanie nie może być niższe niż 4% w stosunku rocznym.

3. Należność z tytułu sprzedaży nieruchomości, które nie są nieruchomościami rolnymi w rozumieniu Kodeksu cywilnego, oraz nieruchomości przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nie związane z prowadzeniem gospodarki rolnej i leśnej wraz z przynależnościami podlega oprocentowaniu do dnia jej zapłaty, w wysokości jednej drugiej stopy redyskontowej, nie niższej jednak niż 8% w stosunku rocznym.

4. Należność z tytułu sprzedaży innego mienia niż określone w ust. 2, 3 i 7 podlega oprocentowaniu do dnia jej zapłaty, w wysokości jednej czwartej stopy redyskontowej, nie niższej jednak niż 4% w stosunku rocznym.

5. Przepis ust. 3 stosuje się także do należności z tytułu łącznej sprzedaży mienia, o którym mowa w ust. 3 i 4. Jeżeli jednak ustalona w umowie wartość nieruchomości, o których mowa w ust. 3, jest niższa niż wartość pozostałego mienia, stosuje się przepis ust. 4.

6.³⁴ Wysokość oprocentowania, o którym mowa w ust. 2-5, stosuje się w wypadku dotrzymania przez nabywcę terminów płatności należności i oprocentowania, ustalonych w umowie lub decyzji o odroczeniu płatności należności podjętej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 1982 r. w sprawie zasad umarzania i udzielania ulg w spłaceniu należności państwowych (Dz.U. Nr 30, poz. 211, z 1984 r. Nr 56, poz. 284 i z 1995 r. Nr 120, poz. 578). W razie niedotrzymania terminów płatności stosuje się oprocentowanie w wysokości stopy redyskontowej.

7. Należność z tytułu sprzedaży dokonanej na zasadach określonych w art. 42 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484), zwanej dalej "ustawą", podlega oprocentowaniu do dnia jej zapłaty, ustalonego w umowie, w wysokości jednej piątej stopy redyskontowej, nie niżej jednak niż 3% w stosunku rocznym.

§ 3. Od raty należności nie zapłaconej w ustalonym terminie pobiera się, za okres opóźnienia, odsetki ustawowe. O tę ratę, w okresie

³⁴ § 2 ust. 6 zmieniony przez obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1997 r. o sprostowaniu błędów (M.P.97.84.849).

opóźnienia, pomniejsza się podstawę oprocentowania, o którym mowa w § 2 ust. 1

§ 4. Jeżeli zapłata należności następuje przez potrącenie, dokonywane zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, oprocentowanie ustala się w wysokości dwukrotności stopy redyskontowej, chyba że strony ustalą w umowie niższe oprocentowanie, nie niższe jednak niż oprocentowanie wiarygodności przedstawionej do potrącenia. W żadnym jednak wypadku oprocentowanie nie może być niższe niż ustalone zgodnie z przepisami § 2.

§ 5. Nie podlega oprocentowaniu należność z tytułu sprzedaży, o której mowa w § 2 ust. 3-5, mienia nie wykorzystywanego do prowadzenia działalności produkcyjnej lub usługowej przez okres co najmniej roku przed zawarciem umowy, położonego na terenie gminy, uznanej na podstawie przepisów o zatrudnieniu i bezrobociu za zagrożoną szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w okresie, w którym nabywca zatrudnia na podstawie umowy o pracę ustaloną w umowie sprzedaży mienia liczbę osób spośród mieszkańców gmin uznanych za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

§ 6. Przepisy § 2 ust. 2-5 stosuje się także przy ustalaniu i wpłaceniu wyrażonego w pieniądzu czynszu z tytułu umowy, o której mowa w art. 38a ustawy.

§ 7. 1. Ustala się jedną decytonę pszenicy jako inny niż pieniądz miernik należności za sprzedane mienie oraz należności z tytułu czynszu dzierżawnego lub najmu.

2. Jeżeli należność, o której mowa w ust. 1, została określona w wysokości równowartości wielokrotności jednej decytony pszenicy, wysokość wpłaty ustala się jako iloczyn tej wielokrotności i średniej krajowej ceny skupu jednej decytony pszenicy, publikowanej przez Główny Urząd Statystyczny za półrocze roku kalendarzowego, poprzedzające określony w umowie termin dokonania wpłaty.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia..

ORZECZNICTWO

1. Uchwała SN z dnia 30 czerwca 1992 r. (III CZP 73/92, OSN 1992, Nr 11)

Teza

Wejście w życie art. 63 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 107, poz. 464) nie otwiera drogi sądowej do żądania stwierdzenia nieważności aktu własności ziemi wydanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 27, poz. 250; zm.: Dz.U. z 1975 r. Nr 16, poz. 91).

2. Uchwała 7 Sędziów SN z dnia 10 listopada 1992 r. (III CZP 106/92, OSN CP Z. 1 – 2/93 poz. 6)

Teza

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa przejmująca majątek oraz wierzytelności i zobowiązania zlikwidowanego przedsiębiorstwa gospodarki rolnej na podstawie art. 13 ust. 2, art. 14 ust. 3 w zw. Z art. 19 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107, poz. 464) odpowiada za zobowiązania związane z przekazywanym mieniem do wysokości wartości przejętego mienia.

3. Wyrok NSA z dnia 7 września 1993 r. (S.A./Lu 67/93, ONSA 1994, Nr 4, poz. 130)

Teza

Grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, przekazane Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 107 poz. 464) nie mogą być obciążane świadczeniem publiczno-prawnym w postaci opłaty melioracyjnej. Ustalenie w drodze decyzji administracyjnej wysokości takiej opłaty w odniesieniu do gruntów powierzonych Agencji pozostaje w sprzeczności z brzmieniem art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 24 października 1974 r. - Prawo wodne (Dz.U. Nr 38 poz. 230 ze zm.)

oraz par. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 maja 1991 r. w sprawie melioracji wodnych (Dz.U. Nr 40 poz. 173).

4. Postanowienie SN z dnia 16 listopada 1993 r. (I CRN 179/93, OSP 6/94, poz. 114).

Teza

Ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości powierzchniowej przez Skarb Państwa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107, poz. 464) nie jest dopuszczalne.

5. Wyrok NSA z dnia 18 lutego 1994 r. (II SA 2410/92, ONSA 1995 Nr 2 poz. 67)

Teza

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, wykonując uprawnienia właściciela na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr107 poz. 464), korzysta z takich samych uprawnień jak każdy inny właściciel w postępowaniu wymiennym (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów - Dz.U. 1989 Nr 58 poz. 349). Oświadczenie woli w tym zakresie ma charakter cywilnoprawny i nie może być zastąpione rozstrzygnięciem administracyjnym.

6. Uchwała SN z dnia 18 maja 1994 r. (III CZP 69/94, OSN CP z. 12/94, poz. 233)

Teza

Po wejściu w życie art. 63 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarce nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107, poz. 464) sąd jest związany decyzją administracyjną – aktem własności ziemi, jeżeli została ona uznana przez właściwy organ administracyjny za ostateczną

7. Wyrok NSA z dnia 21 czerwca 1994 r. (SA/Po 2430/93, Monitor Podatkowy 1995 nr 4 str. 115, Wspólnota 1995/37 str. 16)

Teza

1. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107 poz. 464) Skarb Państwa powierza Agencji wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia pozostałego po likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej między innymi poprzez tworzenie gospodarstw rolnych.

2. Uprawnienie do ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym (art. 13 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym - Dz.U. nr 52 poz. 268) przysługujące państwowemu gospodarstwu rolnemu nie przechodzi na nowy podmiot, który - po likwidacji tegoż gospodarstwa - przejął mienie od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

8. Uchwała SN z dnia 20 września 1994 r. (III CZP 117/94, OSN CP z. 2/95, poz. 30)

Teza

Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa nie przysługuje prawo pierwokupu (art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw - Dz.U. nr 107, poz. 464 ze zm.) w razie odsprzedaży lokalu mieszkalnego nabytego w trybie określonym w przepisach rozdziału 9 wskazanej wyższej ustawy.

9. Wyrok NSA z dnia 8 listopada 1994 r. (SA/Kr 2916/93, ONSA, 1995 Nr: 3 poz. 141).

Teza

Konstrukcja art. 13 i art. 17 w powiązaniu z art. 5 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107 poz. 464) uzasadnia przyjęcie tezy, że przejęcie przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa praw i obowiązków wynikających z wykonywania przez Skarb Państwa prawa własności w odniesieniu do nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi nie nastąpiło ex lege w dniu

wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 1992 r.), lecz następuje z chwilą uzyskania waloru ostateczności decyzji właściwego wojewody o przekazaniu konkretnej nieruchomości, wydanej na podstawie art. 17 ust. 1 tej ustawy.

Decyzja taka nie ma bowiem charakteru deklaratoryjnego, nie działa *ex tunc* lecz jest decyzją konstytutywną, o skutkach *ex nunc*, od dnia jej ostateczności.

10. Wyrok NSA z dnia 26 stycznia 1995 r. (SA/Po 2754/94, niepublikowane)

Teza

Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107 poz. 464) przewiduje różne sposoby przejęcia mienia Skarbu Państwa do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. W szczególności rozróżnia przejęcie gruntów zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej (art. 14 i art. 15) od przekazania nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi (art. 17).

Przepis art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku rolnym w brzmieniu nadanym mu art. 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1994 nr 1 poz. 3) zwalnia od podatku rolnego na okres 5 lat grunty nabyte w drodze kupna na utworzenie nowego lub powiększenie już istniejącego gospodarstwa oraz grunty Państwowego Funduszu Ziemi i grunty przejęte z tego Funduszu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w trwałe zagospodarowanie.

11. Postanowienie NSA dnia 22 marca 1995 r. (I SA 312/95 ONSA, 1996 Nr 1 poz. 49) .

Teza

Decyzja Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa o przekazaniu nieruchomości w zarząd (art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 107 poz. 464) jest decyzją organu pierwszej instancji, od której przysługuje stronom odwołanie do Ministra Rol-

nictwa i Gospodarki Żywnościowej (od 1 stycznia 1997r. Minister Skarbu Państwa) na zasadzie art. 3 ust. 2 tej ustawy.

12. Wyrok NSA z dnia 28 kwietnia 1995 r. (I S.A. 436/94, nie publikowany).

Teza

Komunalizacja oparta na przepisie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. nr 32, poz. 191 ze zm.) następuje z mocy prawa.

Podstawę badania zasadności wniosku w przedmiocie komunalizacji mienia na podstawie tego przepisu winien być stan faktyczny i prawny istniejący w dniu 27 maja 1990 r.

Nie mogło stanowić przeszkody do komunalizacji mienia Skarbu Państwa z mocy prawa wejście w życie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107, poz. 464).

13. Wyrok NSA z dnia 31 maja 1995 r. (S.A./Bk 352/94, Finanse Komunalne nr 4/95, s. 66)

Teza

1. Państwowy Fundusz Ziemi obejmował tylko te rolnicze zasoby gruntowe państwa, które nie były trwale rozdysponowane na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej, głównie państwowych gospodarstw rolnych. Grunty trwale zagospodarowane przez państwowe gospodarstwa rolne zmniejszały zasób PFZ.

2. Grunty dzierżawione przez podatnika podatku rolnego wpierv od państwowego przedsiębiorstwa gospodarki rolnej, następnie zaś po likwidacji przedsiębiorstwa – od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa nie są gruntami Państwowego Funduszu Ziemi, ani też gruntami przejętymi z tego Funduszu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Dzierżawcy takich gruntów nie przysługuje zwolnienie od

podatku rolnego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym.

14. Uchwała SN z dnia 5 września 1995 r. (III AZP 18/95, OSN 1996 Nr: 3).

Teza

Od decyzji Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa przysługuje odwołanie w administracyjnym toku instancji.

15. Uchwała NSA z dnia 18 września 1995 r. (VI SA 5/95, ONSA 1995 Nr: 4 poz. 151)

Teza

1. Istota prawna Państwowego Funduszu Ziemi oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nie są tożsame.

2. Osoby fizyczne dzierżawiące grunty przejęte przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa z innych źródeł niż Państwowy Fundusz Ziemi, a w szczególności przejmujące w trwałe zagospodarowanie grunty rolne zlikwidowanych po dniu 31 grudnia 1991 r. państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, nie korzystają z okresowego zwolnienia od podatku rolnego przewidzianego w art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 1993 r. Nr 94, poz. 341, zm. 1994 r. Nr 1, poz. 3).

16. Wyrok NSA z dnia 25 września 1995 r. (S.A./Wr 238/95, nie publikowany)

Teza

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa nie może odmówić przejęcia na podstawie art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 107, poz. 464 ze zm.) nieruchomości przekazywanych z Państwowego Funduszu Ziemi rolniczym spółdzielniom produkcyjnym w użytkowanie, jeżeli w okresie użytkowania nieruchomości przez spółdzielnię nastąpiła zmiana ich przeznaczenia na cele nierolnicze bądź faktyczna zmiana charakteru nieruchomości, umożliwiająca jej rolnicze wykorzystanie.

17. Wyrok NSA z dnia 16 listopada 1995 r. (IV SA 841/94 ONSA, 1996 Nr 3 poz. 147).

Teza

Przejęcie przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa praw i obowiązków wynikających z wykonywania prawa własności w stosunku do powierzonego jej mienia, o którym mowa w art. 1 i 2 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustawy (Dz.U. Nr 107 poz. 464), oznacza, że na tej Agencji spoczywa obowiązek zwrotu bytemu właścicielowi nieruchomości zbędnej na cel wywłaszczenia, jeżeli taka nieruchomość pozostaje w jej władaniu.

18. Uchwała SN z dnia 25 kwietnia 1996 r. (III CZP 36/96; Wokanda nr 7/96 s. 2)

Teza

Uczestnik przetargu pisemnych ofert na dzierżawę nieruchomości rolnych Skarbu Państwa przeprowadzonego w trybie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 6 kwietnia 1994 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu sprzedaży nieruchomości i ich części składowych, warunków rozkładania ceny sprzedaży na raty, stawki szacunkowej gruntów oraz trybu przeprowadzania przetargów na dzierżawę (Dz.U. nr 51, poz. 207), może żądać unieważnienia umowy zawartej w wyniku przetargu zarzucając, że przetarg przeprowadzono z naruszeniem przepisów prawa.

19. Uchwała NSA z dnia 6 maja 1996 r. (FPK 3/96, ONSA nr 3/96, poz. 101).

Teza

Oddanie przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa administratorowi na czas oznaczony części mienia w celu gospodarowania na podstawie art. 25 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. nr 57, poz. 299 z późn. zm.) nie powoduje powstania ciężącego nas administratorze obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości, albowiem jest on przedmiotem nie mieszczącym się w katalogu określonym przez

art. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatku i opłatach lokalnych (Dz.U. nr 9, poz. 31 z późn. zm.).

20. Wyrok NSA z dnia 16 maja 1996 r. (S.A./BL 1043/95, nie publikowany).

Teza

1. Ustawowy stosunek powiernictwa pomiędzy Skarbem Państwa z Agencją Własności Rolnej powoduje, iż na Agencji ciąży, przewidziany w art. 97 prawa wodnego, obowiązek utrzymania i eksploatacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na gruntach rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa

2. Oddanie przez Agencję Własności Rolnej Skarbu państwa gruntów rolnych wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej w dzierżawę, nie zwalnia Agencji z obowiązku należytego utrzymania i eksploatacji szczegółowych urządzeń melioracyjnych znajdujących się na tych gruntach, przewidzianego w art. 97 prawa wodnego – ustawy z dnia 24 października 1994 r. (Dz.U. nr 38, poz. 230 z późn. zm.).

21. Uchwała NSA z dnia 17 grudnia 1996 r. (FPK 13/96, ONSA 1997 Nr 2 s. 201 poz. 60).

Teza

Na Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa nie ciąży obowiązek podatkowy w podatku rolnym (art. 3 ust. 6 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym - tekst jedn. 1993 r. Dz.U. Nr 94 poz. 431) od gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a nie zagospodarowanych przez Agencję na rzecz innych podmiotów w trybie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 07 poz. 464).

22. Uchwała 5 sędziów NSA z dnia 19 listopada 1997 r. (FPK 14/97 ONSA 2/98).

Teza

1. Od dnia 1 stycznia 1997 r. grunty przejęte do ZWRSP z innych źródeł niż PFZ korzystają – na wniosek podatnika – z przewidzianego

w art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym w brzmieniu nadanym przez ustawę z 4 lipca 1996 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 91 poz. 409) z okresowego zwolnienia od podatku rolnego także wówczas, gdy przed dniem 1 stycznia 1997 r. objęto je w trwałe zagospodarowanie w celu utworzenia nowego gospodarstwa lub powiększenia gospodarstwa już istniejącego do powierzchni nie przekraczającej 100 ha.

2. Grunty PFZ i ZWRSP objęte w trwałe zagospodarowanie w celu utworzenia nowego gospodarstwa lub powiększenia gospodarstwa już istniejącego podlegają okresowemu zwolnieniu od podatku rolnego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy o podatku rolnym w brzmieniu nadanym przez ustawę z 4 lipca 96rwówczas gdy powierzchnia utworzonego lub powiększonego gospodarstwa nie przekroczy 100 ha.

23. Uchwała 5 sędziów NSA z dnia 25 marca 1998 r. (FPK, 1/98, Prawo gospodarcze, Nr 6/98 s. 17)

Teza

Grunty nabyte przed 1 stycznia 1997 r. w drodze kupna na utworzenie nowego lub powiększenie istniejącego gospodarstwa podlegają zwolnieniu od podatku rolnego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 1996 r. Przepis art. 13 d) ust. 1 ustawy z 15 listopada 1984 r. w brzmieniu nadanym przez ustawę z 4 lipca 1996 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 91 poz. 409) nie ma zastosowania do przedmiotowego zwolnienia.

B. KSZTAŁTOWANIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

USTAWA

z dnia 3 lutego 1995 r.

o ochronie gruntów rolnych i leśnych

(Dz.U.95.16.78; zm.: Dz.U. 95.141.692; zm.: Dz.U. 97.60.370;
zm.: Dz.U.97.80.505, zm.: Dz.U.97.160.1079; zm.: Dz.U. 98,106,668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów.

Art. 2. 1. Gruntami rolnymi, w rozumieniu ustawy, są grunty:

- 1) określone w ewidencji gruntów jako użytki rolne,
- 2) pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa,
- 3) pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu,
- 4) pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepi-

sów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych,

- 5) parków wiejskich oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi,
- 6) pracowniczych ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych,
- 7)¹ pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi,
- 8) zrekultywowane dla potrzeb rolnictwa,
- 9) torfowisk i oczek wodnych,
- 10) pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych.
 2. Gruntami leśnymi, w rozumieniu ustawy, są grunty:
 - 1) określone jako lasy w przepisach o lasach,
 - 2) zrekultywowane dla potrzeb gospodarki leśnej,
 - 3) pod drogami dojazdowymi do gruntów leśnych.
 3. Nie uważa się za grunty rolne gruntów znajdujących się pod parkami i ogrodami wpisanymi do rejestru zabytków.

Art. 3. 1. Ochrona gruntów rolnych polega na:

- 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej,
- 3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- 4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

2. Ochrona gruntów leśnych polega na:

- 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze,
- 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,

¹ Art. 2 ust. 1 pkt 7 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997 r.

- 3) przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- 4) poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

Art. 4. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) gruntach bez bliższego określenia - rozumie się przez to grunty rolne i leśne,
- 2) budynkach i urządzeniach służących wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu - rozumie się przez to budynki i urządzenia służące przechowywaniu środków produkcji, prowadzeniu produkcji rolniczej, przetwarzaniu i magazynowaniu wyprodukowanych w gospodarstwie produktów rolniczych,
- 3) osobach - rozumie się przez to osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej,
- 4) właścicielu - rozumie się przez to również posiadacza samoistnego, zarządcę lub użytkownika, użytkownika wieczystego i dzierżawcę,
- 5) wójcie - rozumie się przez to również burmistrza lub prezydenta miasta,
- 6) przeznaczeniu gruntów na cele nierolnicze lub nieleśne - rozumie się przez to ustalenie innego niż rolniczy lub leśny sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych,
- 7) warstwie próchnicznej - rozumie się przez to wierzchnią warstwę gleby o zawartości powyżej 1,5% próchnicy glebowej; miąższość tej warstwy określa się w decyzji, o której mowa w art. 11 ust. 1,
- 8)² glebach pochodzenia organicznego - rozumie się przez to wytworzone przy udziale materii organicznej, w warunkach nadmiernego uwilgotnienia, gleby torfowe i murszowe,
- 9) glebach pochodzenia mineralnego - rozumie się przez to inne gleby niż wymienione w pkt 8,
- 10) oczkach wodnych - rozumie się przez to naturalne śródpolne i śródleśne zbiorniki wodne o powierzchni do 1 ha, nie podlegające klasyfikacji gleboznawczej,

² Art. 4 pkt 8 zmieniony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997 r.

- 11) wyłączeniu gruntów z produkcji - rozumie się przez to rozpoczęcie innego niż rolnicze lub leśne użytkowanie gruntów; nie uważa się za wyłączenie z produkcji gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, jeżeli przerwa w rolniczym użytkowaniu tych obiektów jest spowodowana zmianą kierunków produkcji rolniczej i trwa nie dłużej niż 5 lat,
- 12) należności - rozumie się przez to jednorazową opłatę z tytułu trwałego wyłączenia gruntów z produkcji,
- 13) opłacie rocznej - rozumie się przez to opłatę roczną z tytułu użytkowania na cele nierolnicze lub nieleśne gruntów wyłączonych z produkcji, w wysokości 10% należności wyrażonej w tonach ziarna żyta lub w m³ drewna tartaczno-iglastego, uiszczaną: w razie trwałego wyłączenia - przez lat 10, a w przypadku nietrwałego wyłączenia - przez okres tego wyłączenia, nie dłużej jednak niż przez 20 lat od chwili wyłączenia tych gruntów z produkcji,
- 14) obszarach szczególnej ochrony środowiska lub strefie ochronnej - rozumie się przez to obszary szczególnej ochrony środowiska lub strefy ochronne określone w przepisach o ochronie i kształtowaniu środowiska,
- 15) utracie albo ograniczeniu wartości użytkowej gruntów - rozumie się przez to całkowity zanik albo zmniejszenie zdolności produkcyjnej gruntów,
- 16) gruntach zdegradowanych - rozumie się przez to grunty, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej,
- 17) gruntach zdewastowanych - rozumie się przez to grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku przyczyn, o których mowa w pkt 16,
- 18) rekultywacji gruntów - rozumie się przez to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg,

- 19) zagospodarowaniu gruntów - rozumie się przez to rolnicze, leśne lub inne użytkowanie gruntów zrekułtywowanych,
- 20) drogach dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych - rozumie się przez to drogi zakładowe prowadzące do gospodarstw rolnych i leśnych oraz drogi wiejskie w rozumieniu przepisów o drogach publicznych,
- 21) urządzeniach turystycznych - rozumie się przez to parkingi, pola biwakowe, wieże widokowe, kładki, szlaki turystyczne (ścieżki dydaktyczne) i miejsca widokowe,
- 22) planie urządzenia lasu - rozumie się przez to plan urządzenia lasu, określony w przepisach o lasach,
- 23) typie siedliskowym lasu - rozumie się przez to jednostkę klasyfikacji siedlisk leśnych, stosowaną w planie urządzenia lasu,
- 24) inwestycji - rozumie się przez to budowę, jak również modernizację budowli lub urządzeń, które wymagają wyłączenia gruntów z produkcji,
- 25) zakładzie przemysłowym - rozumie się przez to osobę, której działalność może powodować utratę lub ograniczenie wartości użytkowej gruntów,
- 26) działalności przemysłowej - rozumie się przez to działalność nierolniczą i nieleśną, powodującą utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów,
- 27) przepływie nienaruszalnym - rozumie się przez to przepływ minimalnej ilości wody, niezbędnej do utrzymania życia biologicznego w cieku wodnym.

Art. 5³. 1. Jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej, właściwym w sprawach ochrony gruntów rolnych jest starosta, a gruntów leśnych - dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, z wyjątkiem obszarów parków narodowych, gdzie organem właściwym jest dyrektor parku.

2⁴. Zadania starosty, o których mowa w ustawie, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

³ Dotychczasową treść art. 5 oznacza się jako art. 5 ust. 1- zgodnie z art. 98 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999r.

⁴ Dodaje się ustęp 2 - zgodnie z art. 98 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Rozdział 2

Ograniczanie przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne

Art. 6. 1. Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nie-użytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej.

2. Przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością przemysłową, a także innych obiektów budowlanych należy stosować takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania na grunty.

Art. 7. 1. Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o zagospodarowaniu przestrzennym.

2. Przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne:

- 1) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha - wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- 2) gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa - wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby,
- 3) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas IV, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha,
- 4) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas V i VI, wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, oraz torfowisk i oczek wodnych, jeżeli mają być przeznaczone na cele budowy zbiorników wodnych, eksploatacji złóż kopalin, budowy dróg publicznych lub linii kolejowych,
- 5) pozostałych gruntów leśnych - wymaga uzyskania zgody wojewody.

3. Wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 1-5, następuje na wniosek zarządu gminy. Do wniosku dotyczącego gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa zarząd gminy dołącza opinię

dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, a w odniesieniu do gruntów parków narodowych - opinię dyrektora parku.

4. Do wniosku dotyczącego gruntów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, wojewoda dołącza swoją opinię i przekazuje wniosek odpowiedniemu ministrowi w terminie do 30 dni od chwili złożenia wniosku przez zarząd gminy.

5. Organ wyrażający zgodę, o którym mowa w ust. 2, może żądać złożenia wniosku w kilku wariantach, przedstawiających różne kierunki projektowanego przestrzennego rozwoju zabudowy.

Art. 8. Przepisów art. 7 nie stosuje się do okresowego wyłączenia gruntów z produkcji, związanego z podjęciem natychmiastowych działań interwencyjnych wynikających z klęsk żywiołowych lub wypadków losowych.

Art. 9. 1. Zasady zaliczania lasów do lasów ochronnych określają przepisy o lasach.

2. W lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzeniu służące turystyce.

3.⁵ W przypadkach uzasadnionych ważnymi względami społecznymi i brakiem innych gruntów lasy ochronne mogą być przeznaczone na inne cele niż określone w ust. 2, po uzyskaniu w trybie art. 7 ust. 2 zgody wojewody.

Art. 10. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 7 ust. 4, powinien zawierać:

- 1) uzasadnienie potrzeby zmiany przeznaczenia gruntów, o których mowa w art. 7 ust. 2,
- 2) wykaz powierzchni gruntów, o których mowa w pkt 1, z uwzględnieniem klas bonitacyjnych gruntów rolnych i typów siedliskowych gruntów leśnych,

⁵ Art. 9 ust. 3 zmieniony przez art. 98 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 3) ekonomiczne uzasadnienie projektowanego przeznaczenia, uwzględniające w szczególności:
- a) sumę należności i opłat rocznych za grunty projektowane do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne,
 - b) przewidywany rozmiar strat, które poniesie rolnictwo i leśnictwo w wyniku ujemnego oddziaływania inwestycji lokalizowanych na gruntach projektowanych do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne.

2. Do wniosku powinna być dołączona mapa gminy lub miasta, z oznaczeniem gruntów zabudowanych, z wyjątkiem gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 pkt 1, klas bonitacyjnych gruntów rolnych i typów siedliskowych gruntów leśnych oraz granic gruntów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wykonana w skali takiej jak mapa planu zagospodarowania gminy lub miasta. W odniesieniu do gruntów leśnych mapa stanowiąca załącznik do wniosku zawiera treść mapy gospodarczej lasów.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, dotyczący gruntów o obszarze ponad 10 ha na cele inwestycji górniczych, powinien zawierać oprócz danych określonych w ust. 1 i 2 także wariantowe rozwiązania w zakresie rekultywacji i zagospodarowania gruntów w trakcie i po zakończeniu działalności przemysłowej, określające dla każdego wariantu koszty rekultywacji i zagospodarowania oraz straty, które poniesie rolnictwo i leśnictwo.

4. Organ wyrażający zgodę, o którym mowa w art. 7 ust. 2, może w szczególnie uzasadnionym przypadku odstąpić od wymogu przedkładania uzasadnienia ekonomicznego oraz rozwiązań wariantowych, o których mowa w ust. 3.

Rozdział 3

Wyłączanie gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej

Art. 11. 1. Wyłączenie z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego, zaliczonych do klas I, II, III, IIIa, IIIb, oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, a także gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2-10, oraz gruntów leśnych, przeznaczonych

na cele nierolnicze i nieleśne - może nastąpić po wydaniu decyzji zezwalających na takie wyłączenie. W decyzji określa się obowiązki związane z wyłączeniem.

2. W odniesieniu do gruntów wchodzących w skład parków narodowych decyzje, o których mowa w ust. 1, wydają dyrektorzy tych parków, z zastrzeżeniem art. 7 ust. 5.

3. Decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, dotyczące gruntów wymienionych w art. 8, mogą być wydane po dniu faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.

4. Wydanie decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, następuje przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

5. Osoba ubiegająca się o wydanie decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, celem wydobywania torfów jest obowiązana przedstawić właściwemu organowi następujące dokumenty:

- 1) dokumentację określającą położenie, powierzchnię i miąższość torfowiska oraz rodzaj występującego tam torfu,
- 2) projekt eksploatacji, uwzględniający podział na etapy i termin jej zakończenia,
- 3) projekt rekultywacji torfowiska i termin jej zakończenia,
- 4) ocenę wpływu eksploatacji torfowiska na środowisko przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej.

6. Nie wymaga się decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2 jeżeli grunty rolne mają być użytkowane na cele leśne.

Art. 12. 1. Osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji, jest obowiązana uiścić należność i opłaty roczne, a w odniesieniu do gruntów leśnych - także jednorazowe odszkodowanie w razie dokonania przedwczesnego wyrębu drzewostanu. Obowiązek taki powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.

2. Właściciel, który w okresie 2 lat zrezygnuje w całości lub w części z uzyskanego prawa do wyłączenia gruntów z produkcji rolnej lub leśnej, otrzymuje zwrot należności, jaką uiścił, odpowiednio do powierzchni gruntów nie wyłączonych z produkcji. Zwrot uiszczonych należności następuje w terminie do trzech miesięcy od dnia zgłoszenia rezygnacji.

3. W razie zbycia gruntów, co do których wydano decyzje, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2, a nie wyłączonych jeszcze z produkcji,

obowiązek uiszczenia należności i opłat rocznych ciąży na nabywcy, który wyłączył grunt z produkcji. Zbywający jest obowiązany uprzedzić nabywcę o tym obowiązku.

4. W razie zbycia gruntów wyłączonych z produkcji, obowiązek uiszczenia opłat rocznych przechodzi na nabywcę. Zbywający jest obowiązany uprzedzić o tym nabywcę.

5. Wysokość jednorazowego odszkodowania za przedwczesny wyręb drzewostanu stanowi różnicę między spodziewaną wartością drzewostanu w wieku rębności, określonym w planie urządzania lasu, a wartością w chwili jego wyrębu. W drzewostanach młodszych, w których nie można pozyskać sortymentów drzewnych, odszkodowanie to stanowi wartość kosztów poniesionych na założenie i pielęgnację drzewostanów. Zasady ustalania odszkodowania określa Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

6. Należność pomniejsza się o wartość gruntu, ustaloną według cen rynkowych stosowanych w danej miejscowości w obrocie gruntami, w dniu faktycznego wyłączenia tego gruntu z produkcji.

7. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntów rolnych wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 5 wynosi:

Grunty orne i sady, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi		Łąki i pastwiska trwale, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi	
klasa	Równowartość ton ziarna żyta	klasa	Równowartość ton ziarna żyta
wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego			
I	750	Ł i Ps I	750
II	650	Ł i Ps II	620
IIIa	550	Ł i Ps III	500
IIIb	450		
wytworzone z gleb pochodzenia organicznego			
IVa	350	Ł i Ps IV	300
IVb	250	Ł V	250
V	200	Ps V	200
VI	150	Ł i Ps VI	150

8. Równowartość tony ziarna żyta ustala się w wysokości stosowanej do wymierzania podatku rolnego, ogłaszanej przez Główny Urząd Statystyczny.

9. Należność za wyłączenie z produkcji parków wiejskich oraz gruntów wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 4 i 10 ustala się jak za grunty pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz grunty pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi.

10. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntów pod stawami rybnymi oraz za grunty wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 6-9 wynosi równowartość 400 ton ziarna żyta.

11. Należność za wyłączenie z produkcji 1 ha gruntu leśnego bez drzewostanu wynosi:

Lp.	Typy siedliskowe lasów	Równowartość ceny 1 m ³ drewna tartacznego iglastego w wysokości ogłaszanej przez Główny Urząd Statystyczny
1	Lasy: świeży, wilgotny, łągowy i górski oraz Ols jesionowy i ols górski	2000
2	Lasy mieszane: świeży, wilgotny i bagienny, wyżynny, górski i ols	1500
3	Bory mieszane: świeży, wilgotny, bagienny, wyżynny i górski	1150
4	Bory: świeży, wilgotny, górski	600
5	Bory: suche i bagienny	250

12. Należność i opłaty roczne za wyłączenie z produkcji gruntów leśnych w lasach ochronnych są wyższe o 50% od należności i opłat, o których mowa w ust. 11.

13. Należność uiszcza się w terminie do 60 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

14. Opłatę roczną za dany rok uiszcza się w terminie do dnia 30 czerwca tego roku, przyjmując za podstawę ustalenia równowartość ceny tony ziarna żyta, stosowanej przy wymierzaniu podatku rolnego

za pierwsze półrocze w tym roku, a w odniesieniu do gruntów leśnych - cenę 1 m³ drewna tartaczego iglastego, stosowaną przy wymiarze podatku leśnego w danym roku.

15. Rada gminy może podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów rolnych wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1, 3 i 5, zaliczonych do klas IV, IVa i IVb, wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Wówczas przepisy ust. 1-4, 6, 8, 9, 13 i 14 stosuje się odpowiednio, a należność z tytułu wyłączenia z produkcji 1 ha tych gruntów wynosi:

Grunty orne i sady, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwe-rozyjnymi		Łąki i pastwiska trwałe, pod budynkami i urządzeniami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwe-rozyjnymi	
klasa	równowartość ton ziarna żyta	klasa	równowartość ton ziarna żyta
wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego			
lva	350	Ł i Ps IV	300
lvb	250	Ł i Ps IV	300

16.⁶Na wniosek rady gminy organ, o którym mowa w art. 5, może umorzyć całość lub część należności i opłat rocznych - a w odniesieniu do gruntów leśnych również jednorazowego odszkodowania w razie dokonania przedwczesnego wyrębu drzewostanu - w przypadku inwestycji o charakterze użyteczności publicznej z zakresu oświaty i wychowania, kultury oraz ochrony zdrowia i opieki społecznej, realizowanej przez samorząd terytorialny, która służy zaspokojeniu potrzeb lokalnej społeczności oraz dotyczącej powiększenia bądź założenia

⁶ Art. 12 ust. 16 dodany przez art. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 22 maja 1997r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997r.

commentarza, jeżeli obszar gruntu podlegający wyłączeniu nie przekracza 1 ha i nie ma możliwości zrealizowania inwestycji na gruncie nie objętym ochroną.

Art. 12a.⁷ Obowiązek uiszczenia należności i opłat rocznych, a w odniesieniu do gruntów leśnych również jednorazowego odszkodowania, o którym mowa w art. 12 ust. 1, nie dotyczy wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej na cele budownictwa mieszkaniowego:

- 1) do 0,05 ha w przypadku budynku jednorodzinnego,
- 2) do 0,02 ha, na każdy lokal mieszkalny, w przypadku budynku wielorodzinnego.

Art. 13. 1. Przy wyłączeniu gruntów z produkcji w celu budowy zbiorników wodnych należność i opłaty roczne określa się proporcjonalnie do udziału osób w eksploatacji tych zbiorników.

2.⁸ Jeżeli w eksploatacji zbiorników wodnych, o których mowa w ust. 1, przewiduje się udział osób wykorzystujących wodę na cele produkcji rolniczej, leśnej, wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach wodnych o mocy zainstalowanej nie większej niż 10 MW lub ochrony przeciwpowodziowej, zawiesza się na lat 10 uiszczenie proporcjonalnej części sumy należności i opłat rocznych. Proporcjonalną część sumy należności i opłat rocznych ustala się stosownie do udziału tych osób, określonego w dokumentacji technicznej eksploatacji zbiornika, z tym że ustalony w tej dokumentacji przepływ nienaruszalny zalicza się do eksploatacji zbiornika dla potrzeb rolnictwa. Zawieszoną część sumy należności i opłat rocznych umarza się po upływie 10 lat.

3. W razie zmniejszenia udziału osób, o których mowa w ust. 2, w eksploatacji zbiornika w okresie 10 lat od rozpoczęcia jego eksploatacji, osoby przejmujące część lub całość tego udziału uiszczają należności i opłaty roczne proporcjonalnie do wielkości przejętego udziału w eksploatacji zbiornika w oparciu o protokół zdawczo-odbiorczy.

⁷ Art. 12a dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997 r.

⁸ Art. 13 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997 r.

Art. 14. 1. W razie wyłączenia gruntów z produkcji, w decyzji o wyłączeniu, o której mowa w art. 11 ust. 1 i 2, można, po zasięgnięciu opinii wójta, nałożyć obowiązek zdjęcia oraz wykorzystania na cele poprawy wartości użytkowej gruntów próchnicznej warstwy gleby z gruntów rolnych klas I, II, IIIa, IIIb, III, IVa i IV oraz z torfowisk.

2. W razie niewykonania obowiązku określonego w ust. 1, osoba wyłączająca grunty z produkcji uiszcza za każdy 1 m³ wykorzystanej niewłaściwie próchnicznej warstwy gleby opłatę w wysokości odpowiadającej równowartości ceny ziarna żyta, obowiązującej w dniu wydania decyzji o ustaleniu wysokości opłaty, która wynosi:

- 1) z gleb klasy I i II oraz gleb pochodzenia organicznego - 5 q,
- 2) z gleb pochodzenia mineralnego, zaliczonych do klas III, IIIa i IIIb - 4 q,
- 3) z gleb pochodzenia mineralnego, zaliczonych do klas IVa i IV - 3 q.

Rozdział 4

Zapobieganie degradacji gruntów

Art. 15. 1. Właściciel gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne obowiązany jest do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji.

2. Właściwy organ wymieniony w art. 5, ze względu na ochronę gleb przed erozją, może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi zalesienie, zadrzewienie czy zakrzewienie gruntów lub założenie na nich trwałych użytków zielonych. Właścicielowi gruntów przysługuje zwrot kosztów zakupu niezbędnych nasion i sadzonek ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

3. Jeżeli wykonanie nakazu, o którym mowa w ust. 2, spowoduje szkody wynikające ze zmniejszenia produkcji roślinnej, właścicielowi gruntów przysługuje odszkodowanie ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, wypłacane przez okres 10 lat.

4. Obowiązek utrzymywania w stanie sprawności technicznej urządzeń przeciw-erozyjnych oraz urządzeń melioracji szczegółowych ciąży na właścicielu gruntów, na których znajdują się te urządzenia.

5. W razie wystąpienia z winy właściciela innych form degradacji gruntów, o których mowa w ust. 1, w tym również spowodowanej nie-

przestrzeganiem przepisów o ochronie roślin uprawnych przed chorobami, szkodnikami i chwastami, wójt w drodze decyzji nakazuje właścicielowi gruntów wykonanie w określonym terminie odpowiednich zabiegów. W razie niewykonania decyzji, wójt zleca wykonanie zastępcze tych zabiegów na koszt właściciela gruntów, wykorzystując do czasu zwrotu kosztów wykonania zastępczego środka Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

Art. 16. 1. Dla gruntów położonych na obszarach szczególnej ochrony środowiska lub w strefach ochronnych, istniejących wokół zakładów przemysłowych, opracowuje się, na koszt odpowiedzialnych zakładów, plan gospodarowania na tych gruntach.

2. Projekt planu gospodarowania na gruntach, o których mowa w ust. 1, powinien określać:

- 1) rodzaje występujących zanieczyszczeń i ich stężenie,
- 2) wpływ zanieczyszczeń lub innego szkodliwego oddziaływania na istniejący sposób zagospodarowania, z ewentualnym podziałem strefy ochronnej na części,
- 3) aktualne kierunki produkcji roślinnej oraz wielkość tej produkcji,
- 4) rośliny, które mogą być uprawiane, zalecenia dotyczące ich uprawy oraz proponowany sposób ich gospodarczego wykorzystania,
- 5) sposób przeciwdziałania zmniejszeniu wartości użytkowej gleb,
- 6) spodziewany poziom globalnej produkcji rolniczej lub leśnej,
- 7) wykaz gospodarstw rolnych prowadzących produkcję rolniczą,
- 8) wysokość przewidywanych odszkodowań z tytułu obniżenia poziomu produkcji lub zmiany kierunku produkcji,
- 9) ewentualne obowiązki związane z prowadzeniem produkcji zwierzęcej, w tym również rybackiej,
- 10) ewentualne nakłady niezbędne do zmiany kierunków produkcji,
- 11) przewidywany obszar i koszty nabycia gruntów przez zakład przemysłowy.

3. Projekt planu powinien być wyłożony w urzędzie gminy do wglądu właścicieli gruntów na okres 30 dni w celu zgłoszenia uwag i wniosków. O wyłożeniu projektu planu do wglądu urząd gminy powiadamia właścicieli gruntów na piśmie.

4. Rada gminy podejmuje, jako zadanie własne, uchwałę w przedmiocie zatwierdzenia planu, po uzyskaniu opinii placówek nauko-

wych lub innych osób upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Koszty sporządzenia opinii pokrywa zakład przemysłowy.

5. W razie prowadzenia produkcji w sposób naruszający ustalenia planu, o których mowa w ust. 2 pkt 4 i 9, wójt, w porozumieniu z wojewódzkim inspektorem sanitarnym, nakazuje właścicielowi gruntów w oznaczonym terminie zniszczenie określonych upraw, przemieszczenie zwierząt poza obszar strefy ochronnej lub dokonanie ich uboju.

6. Wykonanie decyzji, o której mowa w ust. 5, następuje bez odszkodowania.

Art. 17. 1. Jeżeli właściciel gruntów, o których mowa w art. 16 ust. 1, poniósł szkodę przez obniżenie poziomu produkcji rolniczej lub leśnej, przysługuje mu z tego tytułu odszkodowanie od zakładu przemysłowego. W przypadku obniżenia poziomu produkcji w okresie trzech lat co najmniej o jedną trzecią dotychczasowej wartości, zakład jest obowiązany, na wniosek właściciela, wykupić całość lub część tych gruntów według cen wolnorynkowych.

2. Jeżeli w wyniku realizacji planu, o którym mowa w art. 16 ust. 1, zachodzi potrzeba zmiany kierunku produkcji rolniczej lub leśnej, zakład przemysłowy jest obowiązany zwrócić właścicielowi gruntów poniesione z tego tytułu nakłady i koszty oraz wypłacić równowartość szkód wynikłych ze zmiany kierunków produkcji.

Art. 18.⁹ 1. Na gruntach, o których mowa w art. 16 ust. 1, starosta zapewnia prowadzenie co 3 lata okresowych badań poziomu skażenia gleb i roślin. Jeżeli okresowe badania wykazą, że uzyskiwane płody nie nadają się do spożycia lub przetworzenia, kosztami badań należy obciążyć zakład przemysłowy, a skażone grunty wyłącza się z produkcji w trybie określonym w art. 11 ust. 1. Skutki tych decyzji obciążają zakład przemysłowy odpowiedzialny za skażenie.

⁹ W art. 18 ust. 1 wyraz wojewoda zastępuje się wyrazem starosta, zgodnie z art. 98 pkt 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dnia 1 stycznia 1999 r.

2. Na żądanie właściciela gruntów wyłączonych z produkcji, zakład przemysłowy, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany nabyć te grunty wraz z budynkami i urządzeniami. Przepis art. 17 stosuje się odpowiednio.

3. Jeżeli wyłączenie gruntów z produkcji następuje w wyniku ujemnego oddziaływania obiektów lub urządzeń należących do kilku osób, odpowiedzialność tych osób jest solidarna.

4. Pierwsze badania okresowe, o których mowa w ust. 1, należy przeprowadzić do końca 1996 r.

Art. 19. Przepisy art. 16-18 stosuje się odpowiednio także do gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, położonych poza obszarami szczególnej ochrony środowiska i stref ochronnych.

Rozdział 5

Rekultywacja i zagospodarowanie gruntów

Art. 20. 1. Osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów jest obowiązana do ich rekultywacji na własny koszt.

2.¹⁰ Rekultywacji na cele rolnicze gruntów położonych, w rozumieniu przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym, na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zdewastowanych lub zdegradowanych przez nie ustalone osoby lub w wyniku klęsk żywiołowych, dokonuje właściwy organ wymieniony w art. 5 przy wykorzystaniu środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, a rekultywacji gruntów leśnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia - środków budżetu państwa na zasadach określonych w przepisach o lasach.

2a.¹¹ Rekultywacji na cele inne niż wymienione w ust. 2 pozostałych gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych przez nie ustalone osoby lub w wyniku klęsk żywiołowych dokonuje właściwy organ wymieniony w art. 5 przy wykorzystaniu środków budżetu państwa lub

¹⁰ Art. 20 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a) ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997 r.

¹¹ Art. 20 ust. 2a dodany przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 1997 r.

środków osób zainteresowanych prowadzeniem działalności na zre-
kultywowanych gruntach.

3. Rekultywację i zagospodarowanie gruntów planuje się, projek-
tuje i realizuje na wszystkich etapach działalności przemysłowej.

4. Rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają
się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadze-
nia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od
zaprzestania tej działalności.

5. Jeżeli działalność przemysłowa powodująca obowiązek rekul-
tywacji gruntów prowadzona jest przez kilka osób, obowiązek ten ciąży
na każdej z nich, odpowiednio do zakresu działalności powodującej
potrzebę rekultywacji.

6.¹² W przypadku zmiany osoby zobowiązanej do rekultywacji
gruntów, w drodze decyzji właściwego organu wymienionego w art. 5,
następuje przekazanie praw i obowiązków wynikających z wcześniej
wydanych decyzji.

Art. 21. Na terenach przewidywanego osiadania gruntów na sku-
tek działalności górniczej zakład przemysłowy, na wniosek właściciela,
rozpoczyna rekultywację przed wystąpieniem degradacji gruntów.

Art. 22. 1. Decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania
określają:

- 1) stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej gruntów, usta-
lony na podstawie opinii, o których mowa w art. 28 ust. 5,
- 2) osobę obowiązaną do rekultywacji gruntów,
- 3) kierunek i termin wykonania rekultywacji gruntów,
- 4) uznanie rekultywacji gruntów za zakończoną.

2.¹³ W sprawach, o których mowa w ust. 1, decyzje wydaje staro-
sta, po zasięgnięciu opinii:

¹² Art. 20 ust. 6 dodany przez art. 1 pkt 6 lit. c) ustawy z dnia 22 maja 1997 r. (Dz.U.97.60.370)
zmieniającej nin. ustawę z dnia 29 czerwca 1997 r.

¹³ W art. 22 ust 2 wyrazy „kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej” zastę-
puje się wyrazem „starosta” zgodnie z art. 98 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie
niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z
reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.688) z dnia 1 stycznia 1999 r.

- 1) dyrektora właściwego terenowo okręgowego urzędu górniczego - w odniesieniu do działalności górniczej,
- 2) dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub dyrektora parku narodowego - w odniesieniu do gruntów o projektowanym leśnym kierunku rekultywacji,
- 3) zarządu gminy.

3. Osoby obowiązane do rekultywacji gruntów zawiadamiają organ, o którym mowa w ust. 2, w terminie do dnia 28 lutego każdego roku o powstałych w ubiegłym roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

Rozdział 6

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Art. 23. 1. Tworzy się Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, zwany dalej „Funduszem”.

2. Regulamin funkcjonowania Funduszu ustala Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, po zasięgnięciu opinii właściwych komisji sejmowych.

3. Dochodami Funduszu są związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych:

- 1) należności,
- 2) opłaty roczne,
- 3) opłaty z tytułu niewykonania obowiązku zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby,
- 4) opłaty oraz należności i opłaty roczne podwyższone, określone w art. 28 ust. 1-3.

4. Dochodami Funduszu mogą być także darowizny i inne dochody.

Art. 24. 1. Fundusz dzieli się na terenowy i centralny.

2. Fundusz centralny tworzy się z 20% dochodów Funduszu, o których mowa w art. 23 ust. 3 i 4.

3. Środkami Funduszu centralnego dysponuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

4.¹⁴ Środkami Funduszu terenowego dysponuje samorząd województwa.

5. Fundusz terenowy przekazuje, w terminie 15 dni po zakończeniu każdego kwartału, 20% zgromadzonych dochodów, wymienionych w art. 23 ust. 3, na rachunek Funduszu centralnego.

Art. 25. 1. Środki Funduszu przeznacza się na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych oraz na wypłatę odszkodowań przewidzianych ustawą, a w szczególności na:

- 1) rekultywację na cele rolnicze gruntów, które utraciły lub zmniejszyły wartość użytkową wskutek działalności nie ustalonych osób,
- 2) rolnicze zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych,
- 3) użyźnianie gleb o niskiej wartości produkcyjnej, ulepszanie rzeźby terenu i struktury przestrzennej gleb, usuwanie kamieni i odkrzaczanie,
- 4) przeciwdziałanie erozji gleb na gruntach rolnych, w tym zwrot kosztów zakupu nasion i sadzonek, utrzymania w stanie sprawności technicznej urządzeń przeciwerozyjnych, oraz odszkodowania, o których mowa w art. 15 ust. 3,
- 5) budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji,
- 6) budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych,
- 7) wdrażanie i upowszechnianie wyników prac naukowo-badawczych związanych z ochroną gruntów rolnych,
- 8) wykonywanie badań płodów rolnych uzyskiwanych w strefach ochronnych, o których mowa w art. 16, oraz niezbędnych dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych,
- 9) wykonywanie zastępcze obowiązków określonych w ustawie,
- 10) rekultywację nieużytków i użyźnianie gleb na potrzeby nowo zakładanych pracowniczych ogrodów działkowych,
- 11) zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania, niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, do wysokości 5% rocznych dochodów Funduszu.

¹⁴ W art. 24 ust 4 wyraz „województwo” zastępuje się wyrazem „samorząd województwa” zgodnie z art. 98 pkt 5 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. Środki Funduszu centralnego przeznacza się na zasilanie Funduszu terenowego oraz na zadania wymienione w ust. 1 pkt 7 i 11.

3. Środki Funduszu terenowego powinny być w pierwszej kolejności przeznaczane na wykonywanie prac wymienionych w ust. 1 na obszarze tych gmin, w których powstają dochody Funduszu oraz istnieją warunki uzyskania wzrostu produkcji rolniczej, rekompensującej starty poniesione w wyniku zmniejszenia obszaru gruntów rolnych.

4. Przy przydzielaniu środków Funduszu terenowego właścicielom gruntów, na ich wniosek, należy uwzględniać udział własny tych właścicieli w kosztach robót oraz efektywność projektowanych przedsięwzięć.

5. Skutki finansowe decyzji, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3 oraz art. 20 ust. 2, wymagają uzgodnienia z dysponentem Funduszu.

Rozdział 7

Kontrola wykonania przepisów ustawy

Art. 26. 1. Kontrolę stosowania przepisów ustawy sprawują Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, wojewodowie oraz organy wymienione w art. 5 oraz art. 15 ust. 5 i art. 16 ust. 5.

2. Osoby przeprowadzające kontrolę są uprawnione do:

- 1) wstępu na grunt i teren zakładu przemysłowego,
- 2) wglądu do dokumentów oraz żądania sporządzenia ich odpisów,
- 3) sprawdzania tożsamości osób w związku z prowadzoną kontrolą,
- 4) żądania wyjaśnień i zasięgnięcia informacji,
- 5) pobierania próbek gleby lub roślin do analizy.

3. Kontrolę stosowania przepisów ustawy w odniesieniu do gruntów użytkowanych na cele obronności lub bezpieczeństwa państwa można przeprowadzać po uprzednim uzgodnieniu jej zakresu z jednostką nadrzędną użytkownika tych gruntów.

Art. 27. 1. Kontrola obejmuje wykonanie następujących obowiązków:

- 1) zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby,
- 2) rekultywacji gruntów zdewastowanych i zdegradowanych,

- 3) rolniczego zagospodarowania gruntów zrehabilitowanych, jeżeli zagospodarowanie odbywa się przy wykorzystaniu środków Funduszu,
- 4) przeciwdziałania erozji gleb i innym zjawiskom powodującym trwale pogarszanie wartości użytkowej gruntów, określonych w art. 16-19.

2. Jeżeli objętość próchnicznej warstwy gleby zdejmowanej z gruntów wyłączanych z produkcji przekracza 1000 m³, kontrolę przeprowadza się z wykorzystaniem pomiarów geodezyjnych.

3. Kontrola wykonania obowiązku rekultywacji gruntów polega na sprawdzeniu co najmniej raz w roku zgodności wykonywanych zabiegów z dokumentacją rekultywacji tych gruntów, a zwłaszcza wymagań technicznych oraz ich terminowości, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku zakończenia rekultywacji w okresie 5 lat od zaprzestania działalności przemysłowej.

4. O terminie kontroli wymienionych w ust. 1-3, na obszarach górniczych, morskiego pasa nadbrzeżnego, kolejowych i lotnisk komunikacyjnych, powiadamia się odpowiednio, nie później niż 3 dni przed zamierzoną kontrolą:

- 1) okręgowy urząd górniczy,
- 2) urząd morski,
- 3) organ kolejowy lub zarząd lotniska.

Art. 28. 1. W razie stwierdzenia, że grunty zostały wyłączone z produkcji niezgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sprawcy wyłączenia ustala się opłatę w wysokości dwukrotnej należności.

2. W razie stwierdzenia, że grunty przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nierolnicze lub nieleśne zostały wyłączone z produkcji bez decyzji, o której mowa w art. 11 ust. 1 i 2, decyzję taką wydaje się z urzędu, podwyższając jednocześnie wysokość należności o 10%.

3. W razie nie zakończenia rekultywacji gruntów zdewastowanych w okresie, o którym mowa w art. 20 ust. 4, stosuje się opłatę roczną podwyższoną o 200% od dnia, w którym rekultywacja gruntów powinna zostać zakończona.

4. W razie niewykonania obowiązku rekultywacji gruntów zdegradowanych, ustala się, w drodze decyzji, obowiązek corocznego wpłaca-

nia na Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych lub na Fundusz Leśny, przez osobę powodującą ograniczenie wartości użytkowej gruntów, równowartości opłaty rocznej w takiej części, w jakiej nastąpiło ograniczenie wartości użytkowej gruntów. Do ustalenia wysokości opłaty rocznej za zdegradowanie gruntów stosuje się wartości wymienione:

- 1) w art. 12 ust. 7 i odpowiednio w art. 12 ust. 15 w odniesieniu do gruntów rolnych klas I-IV,
- 2) w art. 12 ust. 11 w odniesieniu do gruntów leśnych; opłaty te uiszczą się do czasu wykonania obowiązku rekultywacji.

5. Rozmiar ograniczenia wartości użytkowej gruntów ustala się na podstawie dwóch odrębnych opinii rzeczoznawców.

6. W razie ograniczenia wartości użytkowej gruntów w wyniku zasadzenia drzew przydrożnych, nie pobiera się opłat, o których mowa w ust. 4.

7. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do gruntów leśnych, z tym że decyzję wydaje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, a w parkach narodowych dyrektor parku.

8. Opłaty, o których mowa w ust. 1-4, stosuje się niezależnie od kar przewidzianych w przepisach o ochronie i kształtowaniu środowiska oraz innych obowiązujących przepisach.

Art. 29. 1. Opłaty, o których mowa w art. 28, nie mogą być wliczane do kosztów działalności osób, na które nałożono te opłaty.

2. Jeżeli opłaty, o których mowa w art. 28, dotyczą jednostek organizacyjnych, na kierowników tych jednostek nakłada się karę w wysokości ich wynagrodzenia za okres 3 ostatnich miesięcy.

Art. 30. W przypadkach niewykonywania obowiązków określonych w ustawie stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 31. 1. Dochody Funduszu, o których mowa w art. 23, wynikające z niniejszej ustawy, są należnościami państwowymi w rozumieniu przepisów o umarzaniu i udzielaniu ulg w spłacaniu należności państwowych.

2. Świadczenia pieniężne, o których mowa w ust. 1, przedawniają się z upływem 5 lat od dnia ich wymagalności.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 32. 1. Działający na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 11, poz. 79) Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych staje się Funduszem Ochrony Gruntów Rolnych w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Dochody, o których mowa w art. 12 ust. 1 oraz w art. 28 ust. 1-4, dotyczące gruntów leśnych są dochodami Funduszu Leśnego, o którym mowa w przepisach o lasach. Przepisy art. 31 stosuje się odpowiednio.

Art. 32a. ¹⁵ W okresie do dnia 31 grudnia 1998 r.:

- 1) Fundusz centralny tworzy się z 50% dochodów Funduszu, o których mowa w art. 23 ust. 3 i 4,
- 2) Fundusz terenowy przekazuje, w terminie 15 dni po zakończeniu każdego miesiąca, 50% zgromadzonych dochodów, wymienionych w art. 23 ust. 3 i 4, na rachunek Funduszu centralnego.

Art. 32b. ¹⁶ W okresie do dnia 31 grudnia 1998 r. środki Funduszu terenowego w pierwszej kolejności powinny być przekazane na wykonywanie prac wymienionych w art. 25 ust. 1 pkt 1-6 oraz pkt 8 i 9, na obszarze gmin dotkniętych powodzią z lipca 1997 r.

Art. 33. Właściwy w sprawach ochrony gruntów organ, o którym mowa w art. 5, prowadzi sprawozdawczość z zakresu:

- 1) obszaru gruntów wyłączanych z produkcji,
- 2) ustalonych należności, opłat rocznych i innych, wymienionych w niniejszej ustawie, dochodów Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych lub Funduszu Leśnego,
- 3) wielkości obszarów i położenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu,

¹⁵ Art. 32a dodany przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 lipca 1997 r. (Dz.U.97.80.505) zmieniającej nin. ustawę z dniem 18 lipca 1997 r.

¹⁶ Art. 32b dodany przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 lipca 1997 r. (Dz.U.97.80.505) zmieniającej nin. ustawę z dniem 18 lipca 1997 r.

- 4) wyników rekultywacji i zagospodarowania gruntów,
- 5) istniejących zasobów i eksploatacji złóż torfów,

według zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 34. W stosunku do gruntów, na których zostały zlokalizowane stanowiska archeologiczne, wojewódzki konserwator zabytków może określić zakres i sposób eksploatacji takich gruntów.

Art. 35. 1. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a nie zakończonych decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

2. Do spraw, w których wydano decyzję ostateczną o wyłączeniu z produkcji rolniczej gruntów rolnych klas I-III, a wyłączenie takie faktycznie jeszcze nie nastąpiło, stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Tracą ważność nie wykonane do dnia wejścia w życie ustawy decyzje ostateczne, dotyczące:

- 1) opłat z tytułu odłogowania gruntów rolnych,
- 2) wyłączenia z produkcji rolniczej gruntów klas IV-VI, na mocy których nie nastąpiło jeszcze faktyczne wyłączenie.

4. Stałe opłaty roczne, ustalone na podstawie dotychczasowych przepisów, ulegają z mocy prawa umorzeniu, o ile ich kwota jest równa lub niższa do 10 zł.

5. Do wznowienia postępowania w sprawach, w których na podstawie dotychczasowych przepisów wydano decyzje ostateczne, dotyczące:

- 1) wyłączenia gruntów z produkcji bez zezwolenia,
- 2) rekultywacji i zagospodarowania gruntów, w tym niewykonania rekultywacji gruntów w wyznaczonym terminie,

- stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

6. Nie wykonane do dnia wejścia w życie ustawy decyzje ostateczne w sprawach przeciwdziałania erozji gleb pozostają w mocy.

Art. 36. Traci moc ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 11, poz. 79, z 1984 r. Nr 35, poz. 85, z 1988 r. Nr 24, poz. 169, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 101, poz. 444, Nr 103, poz. 446 i Nr 114, poz. 494 oraz z 1994 r. Nr 27, poz. 96).

Art. 37. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia.

ORZECZNICTWO

1. Wyrok NSA z dnia 25 maja 1995 r. (Sa/Wr 2099/94, ONSA 1996/3/117)

Teza

Mieszalnia pasz przeznaczona na potrzeby jednego gospodarstwa rolnego i bazująca na surowcach pochodzących z tego gospodarstwa może być zakwalifikowana jako składnik tego gospodarstwa, którego działalność nie wymaga wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.

Mieszalnia pasz, której produkcja będzie wymagać zakupu surowca z zewnątrz i której celem będzie sprzedaż innym podmiotom gospodarczym bądź wykonywanie usług na rzecz innych gospodarstw, będzie stanowić przemysłowy zakład przetwórstwa rolnego, którego lokalizacja na gruntach rolnych wymagać będzie wyłączenia tych gruntów z produkcji rolnej.

2. Uchwała NSA z dnia 3 lutego 1997 r. (OPS 13/96, ONSA 1997 Nr 3, s. 65 poz. 105).

Teza

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. nr 16 poz. 78) organ administracji państwowej może zezwolić na wyłączenie z produkcji pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne takiej powierzchni gruntów rolnych, przeznaczonych na cele nierolnicze, na której zgodnie z projektem zagospodarowania terenu, stanowiącym załącznik do decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, nastąpi rozpoczęcie innego niż rolnicze użytkowanie gruntu.

USTAWA

z dnia 26 marca 1982 r.

o scalaniu i wymianie gruntów

(tekst jedn.: Dz.U.89.58.349; zm.: Dz.U.90.34.198, zm.: Dz.U.94.127.627;
zm.: Dz.U.95.141.692; zm.: Dz.U.98.106.668.)

Art. 1. Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Art. 2. 1. Scaleniem obejmuje się grunty położone w jednej lub kilku wsiach bądź w ich częściach; grunty te tworzą obszar scalenia.

2. Scaleniu nie podlegają grunty:

- 1) na których znajdują się zakłady górnicze i przemysłowe oraz prowadzona jest eksploatacja kopalin,
- 2) na których znajdują się zabytki historyczne, architektoniczne i rezerваты przyrody,
- 3) użytkowane na cele gospodarki rybackiej,
- 4) przeznaczone na cele specjalne.

3. Grunty zabudowane mogą być scalone tylko na wniosek właściciela i pod warunkiem rozbiórki lub przeniesienia przez niego zabudowań w oznaczonym terminie, albo wyrażenia zgody na dokonanie rozliczenia wartości zabudowań w gotówce bądź w innej formie.

3. Za grunty stanowiące współwłasność można, za zgodą współwłaścicieli, wydzielić odrębne dla każdego z nich grunty odpowiadające wartości udziałów we współwłasności.

Art. 3. 1.¹⁷ Scalenie gruntów przeprowadza na koszt Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2, zarząd gminy, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

2. Postępowanie scaleniowe może być wszczęte na wniosek większości właścicieli gospodarstw rolnych, położonych na projektowanym obszarze scalenia, lub na wniosek właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia.

3.¹⁸ Odmowa wszczęcia postępowania scaleniowego następuje w drodze decyzji zarządu gminy .

Art. 4. 1.¹⁹ Postępowanie scaleniowe może być wszczęte z urzędu po uprzednim uzyskaniu opinii rady sołeckiej, a także działających na terenie danej wsi społeczno-zawodowych organizacji rolników, jeżeli:

- 1) grunty Państwowego Funduszu Ziemi, których powierzchnia przekracza 10% projektowanego obszaru scalenia, nie mogą być racjonalnie zagospodarowane bez scalenia,
- 2) ukształtowanie rozłogów gruntów na projektowanym obszarze scalenia wskutek działalności przemysłowej, przebiegu istniejących lub budowanych dróg publicznych, kolei, rurociągów naziemnych oraz zbiorników wodnych lub urządzeń melioracji wodnych zostało lub zostanie znacznie pogorszone,
- 3) o scalenie wystąpi z wnioskiem osoba, której grunty wymagają poprawienia rozłogu, a jednocześnie scalenie to nie pogorszy warunków gospodarowania innym uczestnikom postępowania.

¹⁷ Art. 3 ust. 1 zmieniony przez art. 40 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁸ W art. 3 ust. 3 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁹ Art. 4 ust. 1 według numeracji ustalonej przez art. 64 pkt 2 lit. a) ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U.94.127.627) z dniem 2 stycznia 1994 r.

2.²⁰ W przypadku prowadzenia scalania gruntów w związku z budową autostrady, koszty wykonania scalenia i wymiany gruntów oraz poscaleniowego zagospodarowania gruntów pokrywa Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad.

Art. 5. 1.²¹ Jeżeli do racjonalnego ukształtowania rozłogów gruntów należących do jednostek gospodarki uspołecznionej, rolników indywidualnych lub do Państwowego Funduszu Ziemi zachodzi potrzeba zmiany ich położenia w drodze wzajemnej wymiany, wymiana taka może być dokonana na zgodny wniosek właścicieli (zarządców, użytkowników) tych gruntów. Wymianą mogą być objęte również grunty z zabudowaniami.

2. Wymianą mogą być objęte grunty położone na terenie jednej lub kilku gmin.

3. W przypadku wymiany gruntów z zabudowaniami wartość budynków określa się według szacunkowych norm ubezpieczeniowych Państwowego Zakładu Ubezpieczeń, chyba że strony uzgodnią inne zasady rozliczeń.

4. Przepisy Art. 2 ust. 2 oraz Art. 3 ust. 1 i 3 mają zastosowanie również przy wymianie gruntów.

Art. 6²². Jeżeli postępowaniem scaleniowym lub wymiennym mają być objęte grunty położone na terenie dwóch lub więcej gmin, właściwy do prowadzenia postępowania jest zarząd gminy, na którego terenie działania posiada grunty największa liczba uczestników postępowania, a w razie równej ich liczby – zarząd gminy, na którego terenie

²⁰ Art. 4 ust. 2 dodany przez art. 64 pkt 2 lit. b) ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U.94.127.627) z dniem 2 stycznia 1994 r.

²¹ W art. 5 ust. 1 skreślone zostały wyrazy „a w przypadku gruntów Państwowego Funduszu Ziemi – za zgodą terenowego organu administracji państwowej”, zgodnie z art. 40 pkt 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²² W art. 6 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

działania znajduje się największy obszar gruntów obejmowanych scaleniem lub wymianą.

Art. 7.²³ 1. Wszczęcie postępowania scaleniowego lub wymiennego następuje w drodze postanowienia zarządu gminy.

2. Postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego lub wymiennego w szczególności powinno zawierać:

- 1) określenie granic i powierzchni obszaru scalenia lub wymiany gruntów,
- 2) wykaz uczestników scalenia lub wymiany gruntów,
- 3) przewidywany termin zakończenia prac scaleniowych lub wymiennych.

3. Postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego odczytuje się na zebraniu uczestników scalenia, zwołanym przez zarząd gminy, a ponadto wywiesza się je na okres 14 dni w lokalach urzędów gmin, na których terenie są położone grunty objęte scaleniem, oraz na tablicach ogłoszeń we wsiach, których grunty tworzą obszar scalenia.

4. Z chwilą upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego uważa się za doręczone wszystkim uczestnikom scalenia.

5. Postanowienie o wszczęciu postępowania wymiennego doręcza się uczestnikom wymiany na piśmie.

6. Na postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego służy zażalenie.

Art. 8. 1. Uczestnicy scalenia lub wymiany otrzymują grunty o równej wartości szacunkowej w zamian za dotychczas posiadane; za równą wartość szacunkową uważa się również wartość o różnicy nie przekraczającej 3%.

2. W wypadkach gdy ze względów technicznych nie jest możliwe wydzielenie gruntów o równej wartości szacunkowej, stosuje się dopłaty pieniężne. Dopłaty te przysługują za różnicę wartości szacunkowej przekraczającą 3%.

²³ W art. 7 ust. 1 i ust. 3 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. Na wniosek uczestnika scalenia lub wymiany przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie wydzielenia gruntów o innej wartości szacunkowej.

4. Wysokość dopłat ustala się według cen przyjętych przy szacowaniu gruntów objętych scaleniem lub wymianą.

5. Dopłaty uczestnikom scalenia są wypłacane ze środków budżetu gminy²⁴ jednorazowo, w terminie dwóch miesięcy po zakończeniu scalenia.

6. Uczestnik scalenia zobowiązany do dopłaty uiszcza ją w terminie dwóch miesięcy po zakończeniu scalenia, na rachunek budżetu gminy²⁵. Na wniosek zainteresowanego właściwy bank może udzielić na ten cel kredytu w wysokości nie przekraczającej 90% kwoty dopłaty; kredyt ten podlega spłacie w równych ratach półrocznych przez okres 10 lat od wydania decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia i jest oprocentowany w takiej samej wysokości jak kredyt na zakup nieruchomości rolnych.

7. Dopłaty między uczestnikami wymiany są regulowane bezpośrednio, z tym że uczestnikowi wymiany zobowiązanemu do dopłaty właściwy bank może udzielić na ten cel kredytu w wysokości i na zasadach określonych w ust. 6.

Art. 9. 1. Jeżeli liczba uczestników scalenia przekracza 10 osób, postępowanie scaleniowe prowadzi się z udziałem rady uczestników scalenia w składzie 3-12 osób, jako społecznego organu doradczego, wybieranego i odwoływanego przez uczestników scalenia z każdej wsi objętej scaleniem.

2.²⁶ Rada uczestników scalenia jest wybierana na zebraniu uczestników scalenia, zwołanym przez zarząd gminy.

²⁴ W art. 8 ust. 5 wyrazy „terenowego rady narodowej stopnia podstawowego” zostały zamienione na wyrazy „gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²⁵ W art. 8 ust. 6 wyrazy „rady narodowej stopnia podstawowego” zostały zamienione na wyrazy „gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²⁶ W art. 9 ust. 2 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3.²⁷ W razie nie dokonania wyboru rady uczestników scalenia w terminie określonym przez zarząd gminy, funkcję tej rady sprawuje powołany postanowieniem tego organu zespół, w skład którego wchodzi rada sołecka, sołtys wsi, przedstawiciel jednostki gospodarki uspołecznionej będącej uczestnikiem scalenia oraz przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników; w przypadku gdy postępowaniem scaleniowym objęto grunty więcej niż jednej wsi, w skład zespołu wchodzi sołtysi tych wsi, przedstawiciele rad sołeckich po jednym z każdej wsi, przedstawiciel jednostki gospodarki uspołecznionej będącej uczestnikiem scalenia oraz przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników.

Art. 10. 1.²⁸ Grunty objęte scaleniem szacuje oraz opracowuje projekt scalenia upoważniony przez zarząd gminy geodeta-projektant scalenia, przy udziale powołanej przez ten organ komisji pełniącej funkcje doradcze. W skład komisji wchodzi:

- 1) wszyscy uczestnicy scalenia, a jeśli liczba uczestników jest większa niż 10 osób - rada uczestników scalenia,
- 2) przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników,
- 3) przedstawiciel jednostki gospodarki uspołecznionej będącej uczestnikiem scalenia,
- 4) przedstawiciel zarządu gminy, na którego terenie działania są położone grunty objęte scaleniem.

2. Komisja wybiera przewodniczącego spośród swoich członków.

3.²⁹ Zarząd gminy, na wniosek komisji, może powołać do jej składu rzeczoznawców.

²⁷ W art. 9 ust. 3 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²⁸ W art. 10 ust. 1 dwukrotnie wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²⁹ W art. 10 ust. 3 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

4. Grunty objęte wymianą szacują wszyscy uczestnicy wymiany według zasad określonych w Art. 11 ust. 2-4, chyba że określą inne zasady szacowania, natomiast projekt wymiany opracowuje upoważniony przez zarząd gminy³⁰ geodeta, przy udziale wszystkich uczestników wymiany.

Art. 11. 1. Uczestnicy scalenia, w drodze uchwały, określają zasady szacunku gruntów. Jeżeli jednak zarząd gminy w drodze postanowienia uzna, że szacunek ten byłby sprzeczny ze słusznym interesem uczestnika, stosuje się przepis ust. 2.

2. W razie nieokreślenia zasad szacunku przez uczestników scalenia, szacunku gruntów dokonuje się na podstawie cen obowiązujących przy sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych, z uwzględnieniem położenia gruntów na obszarze scalenia oraz ich przydatności rolniczej i funkcji terenu wynikającej z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

3. Wartość szacunkową lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych stanowi wartość szacunkowa gruntów, obliczona na podstawie szacunku wykonanego w sposób określony w ust. 1 lub 2, oraz wartość drzewostanów, drzew i krzewów, a także innych części składowych gruntów, ustalona przez rzeczoznawcę z zastosowaniem przepisów o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych.

4. Jeżeli scaleniem zostały objęte grunty leśne o takiej samej wartości, z drzewostanami o jednakowych elementach szacunkowych, można zaniechać szacowania drzewostanów.

Art. 12. 1.³² Wyniki oszacowania gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych ogłasza się na ze-

³⁰ W art. 10 ust. 4 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

³¹ W art. 11 ust. 1 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

³² W art. 12 ust. 1 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

braniu uczestników scalenia, zwołanym przez zarząd gminy, a następnie udostępnia się je do publicznego wglądu na okres 7 dni we wsiach objętych scalaniem.

2. Na zebraniu, o którym mowa w ust. 1 oraz w okresie wyłożenia wyników oszacowania gruntów do publicznego wglądu, uczestnicy scalenia mogą wносить zastrzeżenia do dokonanego szacunku.

3.³³ Zastrzeżenia do szacunku gruntów bada komisja, o której mowa w art. 10 ust. 1, która z wynikami swoich ustaleń zapoznaje uczestników scalenia na zebraniu zwołanym przez zarząd gminy. W razie utrzymywania się zastrzeżeń do szacunku gruntów, uczestnicy scalenia mogą na tym zebraniu powołać dodatkowy zespół, składający się z osób nie zainteresowanych, który przedstawi swoją opinię.

Art. 13. 1. Zgodę na dokonany szacunek gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych uczestnicy scalenia wyrażają w formie uchwały.

2.³⁴ Uchwały, o których mowa w ust. 1 oraz w Art. 11 ust. 1, są podejmowane na zebraniu zwołanym przez zarząd gminy. Zebraniu przewodniczy przedstawiciel tego organu. Uchwały zapadają większością trzech czwartych głosów w obecności co najmniej połowy liczby uczestników scalenia. W razie niepodjęcia uchwały na zebraniu zwołanym w pierwszym terminie, za ważną uważa się uchwałę podjętą większością trzech czwartych głosów uczestników scalenia obecnych na zebraniu zwołanym w drugim terminie.

3. Każdemu uczestnikowi postępowania scaleniowego przysługuje jeden głos.

³³ W art. 12 ust. 3 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

³⁴ W art. 13 ust. 2 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

4.³⁵ W razie niepodjęcia uchwały, o której mowa w ust. 1, zarząd gminy, po rozpatrzeniu zgłoszonych zastrzeżeń, zasięgnięciu opinii rzeczoznawców oraz wprowadzeniu ewentualnych zmian, akceptuje szacunek gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych w drodze postanowienia; przepis art. 12 ust. 1 stosuje się odpowiednio. Na postanowienie służy zażalenie.

5. Dowodem jednomyślnego oszacowania gruntów przez uczestników wymiany lub ich zgody na dokonany przez rzeczoznawców szacunek lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych są ich pisemne oświadczenia.

6. W razie braku zgody wszystkich uczestników wymiany na dokonany szacunek, postępowanie wymienne ulega umorzeniu.

Art. 14. 1. W zamian za objęte scaleniem lub wymianą lasy i grunty leśne oraz sady, ogrody, chmielniki i inne uprawy specjalne wydziela się inne użytki możliwie tego samego rodzaju i tej samej jakości. Jeżeli nie jest to możliwe, wydziela się inne użytki i stosuje dopłatę pieniężną, odpowiadającą różnicy wartości drzewostanów, drzew i krzewów, a także innych części składowych gruntów. Za zgodą uczestnika scalenia lub wymiany można wydzielić inne użytki odpowiadające wartości dopłaty.

2. Przy zachowaniu wartości gruntów sprzed scalenia, bez zgody uczestnika scalenia, różnica powierzchni wydzielonych mu gruntów w stosunku do powierzchni gruntów objętych scaleniem nie może przekraczać:

- 1) 20% powierzchni gruntów objętych scaleniem,
- 2) 10% dotychczas posiadanych gruntów o szczególnie wysokiej przydatności rolniczej lub gruntów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nierolnicze.

Art. 15. 1. Z chwilą wszczęcia postępowania scaleniowego lub wymiennego, obejmującego lasy i grunty leśne, wstrzymuje się wyda-

³⁵ W art. 13 ust. 4 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

wanie zezwoleń na wyrąb drzew do czasu zakończenia postępowania, a nie zrealizowane zezwolenia tracą moc.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy cięć sanitarnych.

Art. 16. 1. Na wniosek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, zgłoszony na podstawie uchwały walnego zgromadzenia członków, wydziela się grunty stanowiące wkład członków spółdzielni jako jedną nieruchomość, z określeniem wielkości udziału w niej każdego z członków. Udział ten ustala się według szacunku porównawczego gruntów poddanych scaleniu.

2.³⁶ Na wniosek członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, który z niej występuje po zakończeniu postępowania scaleniowego, wydziela się grunty odpowiadające jego udziałowi w nieruchomości, o której mowa w ust. 1, przy zachowaniu zawartości kompleksu gruntów spółdzielczych. Wydzielenie gruntów następuje na podstawie decyzji zarządu gminy.

Art. 17. 1.³⁷ Grunty niezbędne na cele miejscowej użyteczności publicznej, budownictwa mieszkaniowego, pod ulice i drogi publiczne oraz pod wykonane i utrzymywane na koszt gminy albo przewidziane do takiego wykonania i utrzymywania urządzenia melioracji wodnych można wydzielać z gruntów Państwowego Funduszu Ziemi, uwzględniając uzasadnione interesy osób korzystających z tych gruntów.

2. Jeżeli na terenie objętym scaleniem nie ma gruntów Państwowego Funduszu Ziemi, grunty na cele miejscowej użyteczności publicznej oraz pod ulice i drogi wydziela się bez odszkodowania z gruntów uczestników scalenia, a każdemu z nich zmniejsza się przysługujący mu obszar gruntów o część, której wartość szacunkowa odpowiada

³⁶ W art. 16 ust. 2 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

³⁷ W art. 17 ust. 1 wyraz „Państwa” został zamieniony na wyraz „gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

stosunkowi wartości szacunkowej gruntów przeznaczonych na wymienione cele do wartości wszystkich scalanych gruntów.

3. Grunty wydzielone na cele miejscowej użyteczności publicznej oraz pod ulice i drogi przechodzą na własność Państwa.

Art. 18. 1. Jeżeli objęte scaleniem lub wymianą grunty zmeliorowane poddano ponownej klasyfikacji gleboznawczej przed dokonaniem szacunku i jeśli przypadły one w wyniku scalenia lub wymiany innemu uczestnikowi, opłata melioracyjna z tych gruntów obciąża w całości dotychczas zobowiązanego.

2. Jeżeli grunty zmeliorowane nie zostały poddane ponownej klasyfikacji przed dokonaniem szacunku i przypadły w wyniku scalenia lub wymiany innemu uczestnikowi, jest on zobowiązany do spłat bieżących rat z tytułu opłaty melioracyjnej.

3. Zaległe raty z tytułu opłat melioracyjnych, o których mowa w ust. 2, za okres do dnia objęcia w posiadanie przez innego uczestnika obciążają dotychczas zobowiązanego.

4. Raty, o których mowa w ust. 2, wpłacone przedterminowo przez dotychczas zobowiązanego, przypadające za okres od dnia objęcia w posiadanie gruntów przez innego uczestnika, podlegają zaliczeniu na inne należności Skarbu Państwa przypadające od dotychczas zobowiązanego i objęte zobowiązaniem pieniężnym, a w razie nieistnienia takiego zobowiązania - podlegają zwrotowi dotychczas zobowiązanemu.

Art. 19. Jeżeli służebności gruntowe obciążające grunty objęte scaleniem lub wymianą utraciły dla nieruchomości władnącej wszelkie znaczenie, znosi się je bez odszkodowania.

Art. 20. Stan własności oraz posiadania gruntów, powierzchnię użytków i klasy gruntów określa się według danych ewidencji gruntów.

Art. 21. 1. Sąd właściwy do prowadzenia ksiąg wieczystych, na wniosek zarządu gminy³⁸, uczyni w księdze wieczystej wzmiankę o

³⁸ W art. 21 ust. 1 wyrazy „Państwowe biuro notarialne, na wniosek terenowego organu administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „Sąd właściwy do prowadzenia ksiąg wieczystych, na wniosek zarządu gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U 98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

wszczęciu postępowania scaleniowego lub wymiennego, a jeżeli nieruchomości nie ma urządzonej księgi wieczystej, wniosek składa się do istniejącego zbioru dokumentów.

2. Wzmianka w księdze wieczystej lub założenie wniosku do zbioru dokumentów ma ten skutek, że wszystkie późniejsze zmiany stanu własności jak i obciążeń pozostają bez wpływu na przebieg postępowania scaleniowego lub wymiennego, chyba że dokonane zostały za zgodą zarządu gminy.³⁹

Art. 22. 1. Projekt scalenia lub wymiany gruntów powinien uwzględniać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

2. Przy sporządzaniu projektu scalenia gruntów biorą udział, z głosem doradczym, członkowie komisji, o której mowa w art. 10 ust. 1.

Art. 23. 1. Projekt scalenia lub wymiany gruntów określa proponowane granice wydzielonych gruntów oraz następujące zasady obierania tych gruntów w posiadanie:

- 1) plony upraw jednorocznych zbiera dotychczasowy właściciel gruntów,
- 2) plony upraw wieloletnich zbiera dotychczasowy właściciel gruntów w okresie od dnia 1 września następnego roku po zakończeniu scalenia, z tym że dotychczasowy właściciel gruntów powinien na ten okres zezwolić uczestnikowi scalenia, któremu przypadły te grunty, na korzystanie z odpowiedniego obszaru swoich gruntów lub dokonać rozliczeń z tego tytułu w inny sposób,
- 3) dotychczasowy właściciel gruntów zabudowanych, do czasu rozbioru lub przeniesienia zabudowań, powinien zezwolić uczestnikowi scalenia, któremu przypadły te grunty, na korzystanie z odpowiedniego obszaru swoich gruntów lub dokonać rozliczeń z tego tytułu w inny sposób,

³⁹ W art. 21 ust. 2 wyrazy „terenowego organu administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarządu gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

4) sposób rozliczeń za pozostałe części składowe gruntów, które przypadły innym uczestnikom scalenia, może być ustalony na zgodny wniosek zainteresowanych.

2. Projekt scalenia lub wymiany wyznacza się na gruncie i okazuje uczestnikom scalenia lub wymiany.

Art. 24. 1.⁴⁰ Uczestnicy scalenia, w terminie 14 dni od dnia okazania projektu scalenia gruntów, mogą zgłaszać na piśmie zarządowi gminy zastrzeżenia do tego projektu.

2.⁴¹ Zastrzeżenia do projektu scalenia gruntów rozpatruje zarząd gminy, po zasięgnięciu opinii komisji, o której mowa w art. 10 ust. 1.

Art. 25. 1. Opiniowanie zastrzeżeń do projektu scalenia gruntów przez komisję, o której mowa w art. 10 ust. 1, odbywa się w obecności zainteresowanych uczestników scalenia oraz przynajmniej połowy liczby członków komisji.

2. W razie potrzeby komisja lub upoważnieni przez nią członkowie dokonują oględzin.

3. O terminie i miejscu posiedzenia komisji oraz dokonywania oględzin powiadamia się zainteresowanych uczestników scalenia na piśmie lub w inny sposób przyjęty w danej miejscowości co najmniej na 3 dni przed wyznaczonym terminem.

4. Nieobecność zainteresowanych uczestników scalenia na posiedzeniu komisji lub przy dokonywaniu przez nią oględzin nie ma wpływu na przebieg jej czynności, jeżeli zainteresowani uczestnicy zostali prawidłowo zawiadomieni i wezwani do udziału w tych czynnościach.

Art. 26. Każdorazowe zmiany, wprowadzane do projektu scalenia po jego wyznaczeniu na gruncie i okazaniu uczestnikom scalenia,

⁴⁰ W art. 24 ust. 1 wyrazy „terenowemu organowi administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarządowi gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴¹ W art. 24 ust. 2 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

wymagają ponownego wyznaczenia na gruncie i okazania zainteresowanym uczestnikom.

Art. 27. 1. Projekt scalenia gruntów może być zatwierdzony, jeżeli po jego okazaniu, o którym mowa w art. 23 ust. 2 i w art. 26, większość uczestników scalenia nie zgłosiła do niego zastrzeżeń.

2. Projekt wymiany gruntów może być zatwierdzony, jeżeli po jego okazaniu, o którym mowa w art. 23 ust. 2, wszyscy uczestnicy wymiany przyjęli go bez zastrzeżeń.

3.⁴² Projekt scalenia lub wymiany gruntów zatwierdza, w drodze decyzji, zarząd gminy.

4. Decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów, poza wymogami określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, powinna określać:

- 1) obszar scalenia lub wymiany gruntów,
- 2) terminy i zasady objęcia w posiadanie gruntów wydzielonych w wyniku scalenia lub wymiany oraz sposoby rozliczeń, o których mowa w art. 2 ust. 3, art. 8, art. 14 ust. 1 oraz art. 23 ust. 1,
- 3) przebieg granic nieruchomości w wypadkach, o których mowa w ustawie - Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Art. 28. 1. Decyzję o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów podaje się do wiadomości przez jej odczytanie na zebraniu uczestników scalenia, a ponadto przez jej wywieszenie na okres 14 dni w lokalach urzędów gmin, na których terenie są położone scalane grunty, oraz na tablicach ogłoszeń we wsiach wchodzących w obszar scalenia.

2. Z chwilą upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, decyzję o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów uważa się za doręczoną wszystkim uczestnikom scalenia.

3. Decyzję o zatwierdzeniu projektu wymiany gruntów doręcza się uczestnikom wymiany na piśmie.

⁴² W art. 24 ust. 2 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 29. 1. Decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów stanowi tytuł do ujawnienia nowego stanu prawnego w księgach wieczystych i podstawę do wprowadzenia uczestników scalenia w posiadanie wydzielonych im gruntów. Decyzja ta nie narusza praw osób trzecich do gruntów wydzielonych w zamian za grunty posiadane przed scaleniem lub wymianą.

2. Obciążenia wpisane do ksiąg wieczystych przenosi się z gruntów poddanych scaleniu lub wymianie na grunty wydzielone w wyniku scalenia lub wymiany.

Art. 30.⁴³ Wprowadzenie uczestników scalenia w posiadanie wydzielonych gruntów następuje na zebraniu uczestników, zwołanym przez zarząd gminy. Za datę objęcia w posiadanie przez uczestników scalenia nowo wydzielonych gruntów uważa się termin zebrania; termin ten jest skuteczny także w stosunku do uczestników scalenia nie biorących udziału w zebraniu.

Art. 31. O terminach zebrań uczestników scalenia, o wyłożeniu do publicznego wglądu wyników oszacowania gruntów, lasów oraz sadów, ogrodów, chmielników i innych upraw specjalnych, o terminie okazania projektu scalenia gruntów – zarząd gminy⁴⁴ zawiadamia uczestników postępowania przez obwieszczenie lub w inny, zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, sposób publicznego ogłaszania.

Art. 32. W razie uniemożliwienia objęcia nowo wydzielonych gruntów w posiadanie albo niedotrzymywania terminów i zasad spłat należności ustalonych w decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

⁴³ W art. 30 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁴ W art. 31 wyrazy „terenowy organ administracji państwowej” zostały zamienione na wyrazy „zarząd gminy”, zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.688) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 33. W sprawach nie uregulowanych niniejszą ustawą mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 34. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) gruntach bez bliższego określenia - rozumie się przez to nieruchomości rolne, grunty leśne, grunty pod wodami, drogami i terenami kolejowymi oraz nieużytki,
- 2) zabudowaniach - rozumie się przez to budynki mieszkalne, gospodarcze i inne urządzenia dla potrzeb produkcji rolnej,
- 3) uczestniku scalenia lub wymiany - rozumie się przez to właściciela bądź samoistnego posiadacza albo zarządcę lub użytkownika gruntu położonego na obszarze scalenia lub wymiany,
- 4) gminie - rozumie się przez to także pozostałe jednostki podziału administracyjnego stopnia podstawowego,
- 5) wsi - rozumie się przez to również miasta,
- 6) właścicieli - rozumie się przez to również posiadacza samoistnego.

Art. 35. Traci moc ustawa z dnia 24 stycznia 1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 3, poz. 13).

ORZECZNICTWO

1. Wyrok NSA z dnia 26 kwietnia 1988 r. (SA/Wr 1259/87, ONSA 1988 Nr: 1 poz. 49)

Teza

Skład komisji scaleniowej niezgodny z przepisami ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 11 poz. 80), w szczególności z jej art. 10 ust. 1, uzasadnia uchylenie decyzji scaleniowej przez Naczelnny Sąd Administracyjny.

2. Wyrok NSA z dnia 14 lutego 1989 r. (II SA 972/88, ONSA, 1989 Nr: 1 poz. 28).

Teza

1. Z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz.U. Nr 11 poz. 80) i - w ograniczonym zakresie - w jej art. 3 ust. 2 pkt 2, wydzielenie wkładu gruntowego po ustaniu członkostwa w spółdzielni produkcji rolnej (art. 148 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze - Dz.U. Nr 30 poz. 210 ze zm.) dokonuje się w formie aktu notarialnego między spółdzielnią a jej byłym członkiem bądź w postępowaniu przed sądem powszechnym.

2. Nie jest możliwe wykorzystanie administracyjnego trybu wydzielenia wkładów gruntowych byłym członkom spółdzielni produkcji rolnej, przewidzianego w art. 16 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy o scalaniu gruntów, bez uprzedniego spełnienia warunków określonych w ust. 1 tego artykułu.

3. Wyrok NSA z dnia 20 listopada 1990 r. (SA/Lu 714/90, niepublikowane).

Teza

Jeśli przyznanie nieruchomości rolnej, będącej własnością Państwa, decyzją o scalaniu gruntów dla uczestnika scalenia, następuje za zapłatą określonej ceny jako jego równowartości, a nie jako ekwiwalent za inny grunt wniesiony do scalenia przez tego uczestnika scalenia, w sytuacji gdy w stosunku do nieruchomości tej innemu uczestnikowi

scalenia przysługuje prawo pierwokupu z art. 695 par. 2 kc, z którego on chce skorzystać, to decyzja o scaleniu gruntów winna uwzględniać powyższe uprawnienia tego uczestnika scalenia.

4. Wyrok NSA z dnia 1 lutego 1994 r. (II SA 2143-2144/92, ONSA, 1995 Nr: 2 poz. 61)

Teza

Właściciel budynków stanowiących odrębny przedmiot własności powinien być traktowany jak strona - uczestnik scalenia.

USTAWA

z dnia 17 maja 1989 r.

Prawo geodezyjne i kartograficzne

(wyciąg)

(Dz.U.89.30.163; sprost.: Dz.U.89.43.241; zm. wyn. z: Dz.U.90.34.198;
zm.: Dz.U.91.103.446; zm. wyn. z: Dz.U.95.141.692;
zm.: Dz.U.96.106.496; zm.: Dz.U.96.156.775; zm.: Dz.U.97.54.349;
zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.97.115.741, zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.⁴⁵ Ustawa reguluje sprawy geodezji i kartografii krajowego systemu informacji o terenie, ewidencji gruntów i budynków, inwentaryzacji i ewidencji sieci uzbrojenia terenu, rozgraniczania nieruchomości, państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz uprawnień do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych.

(...)

Rozdział 4

Ewidencja gruntów i budynków

Art. 20. 1. Ewidencja gruntów i budynków obejmuje informacje dotyczące:

- 1) gruntów - ich położenia, granic, powierzchni, rodzajów użytków gruntowych oraz ich klas gleboznawczych, oznaczenia ksiąg wieczystych lub zbiorów dokumentów, jeżeli zostały założone dla nieruchomości, w skład której wchodzi grunty,
- 2) budynków - ich położenia, przeznaczenia, funkcji użytkowych i ogólnych danych technicznych,

⁴⁵ W art. 1 po wyrazach „geodezji i kartografii” dodaje się wyrazy „krajowego systemu informacji o terenie”, zgodnie z art. 60 pkt. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999r.

3)⁴⁶ lokali – ich położenia, funkcji użytkowych oraz powierzchni użytkowej

2.⁴⁷ W ewidencji gruntów i budynków wykazuje się także:

- 1) właściciela, a w odniesieniu do gruntów państwowych i samorządowych - inne osoby fizyczne lub prawne, w których władaniu znajdują się grunty i budynki lub ich części,
- 2) miejsce zamieszkania lub siedzibę osób wymienionych w pkt 1,
- 3) informacje o wpisaniu do rejestru zabytków,
- 4) wartość nieruchomości.

3. Grunty rolne i leśne obejmuje się gleboznawczą klasyfikacją gruntów, przeprowadzaną w sposób jednolity dla całego kraju, na podstawie urzędowej tabeli klas gruntów.

3a.⁴⁸ Ewidencję gruntów i budynków, w części dotyczącej lasów, prowadzi się z uwzględnieniem przepisów o lasach.

4. Rada Ministrów może rozszerzyć, w drodze rozporządzenia, zakres informacji objętych ewidencją gruntów i budynków.

Art. 21. Podstawą planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki państwowej i gospodarki gruntami powinny być dane wynikające z ewidencji gruntów i budynków.

Art. 22. 1.⁴⁹ Ewidencję gruntów i budynków oraz gleboznawczą klasyfikację gruntów prowadzą starostowie.

⁴⁶ W art. 20 ust. 1 dodaje się pkt. 3, zgodnie z art. 60 pkt 17 lit. a) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁷ W art. 20 ust. 2: w pkt. 1 wyraz „komunalnych” zastępuje się wyrazem „samorządowych” oraz dodaje się pkt. 4, zgodnie z art. 60 pkt 17 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁸ Art. 20 ust. 3a dodany przez art. 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴⁹ W art. 22 w ust. 1 wyrazy „z urzędu terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazem „starostowie”, zgodnie z art. 60 pkt 18 lit. a) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2.⁵⁰ Osoby, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1 i art. 51, są obowiązane zgłaszać właściwemu staroście wszelkie zmiany danych objętych ewidencją gruntów i budynków, w terminie 30 dni licząc od dnia powstania tych zmian. Obowiązek ten nie dotyczy zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków, wynikających z decyzji właściwych organów.

3.⁵¹ Na żądanie starosty, osoby, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1 i art. 51, zgłaszające zmiany są obowiązane dostarczyć dokumenty geodezyjne, kartograficzne i inne niezbędne do wprowadzenia zmian w ewidencji gruntów i budynków.

Art. 23.⁵² Właściwe organy, sądy i kancelarie notarialne przesyłają staroście odpisy prawomocnych orzeczeń i odpisy aktów notarialnych, z których wynikają zmiany danych objętych ewidencją gruntów i budynków, w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia lub sporządzenia aktu notarialnego.

Art. 24. 1. Informacje o gruntach i budynkach zawiera operat ewidencyjny, który składa się z map rejestrów oraz dokumentów uzasadniających wpisy do rejestrów.

2.⁵³ Informacje o gruntach i budynkach zawarte w operacie ewidencyjnym są jawne. Informacji tych udziela się odpłatnie.

3.⁵⁴ Wrysy i wypisy z operatu ewidencyjnego są wydawane odpłatnie na żądanie właścicieli lub osób fizycznych i prawnych, w któ-

⁵⁰ W art. 22 ust. 2 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 60 pkt 18 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵¹ W art. 22 w ust. 3 wyrazy „terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazem „starosty”, zgodnie z art. 60 pkt 18 lit. c) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵² Art. 23 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 60 pkt 19 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵³ W art. 24 w ust. 2 wyraz „nieodpłatnie” zastępuje się wyrazem „odpłatnie”, zgodnie z art. 60 pkt 20 lit. a) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

rych władaniu znajduje się grunt lub budynek, osób fizycznych i prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, które mają swój interes prawny w tym zakresie, a także na żądanie zainteresowanych organów administracji państwowej i podległych tym organom geodezyjnym i kartograficznym jednostek budżetowych, w celu wykonania ich zadań statutowych.

4. Starosta zapewnia nieodpłatnie gminom bezpośredni dostęp do bazy danych ewidencji gruntów i budynków.

Art. 25.⁵⁵ 1. Na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków sporządza się terenowe i krajowe zestawienia zbiorcze danych objętych tą ewidencją.

2. Starostowie sporządzają gminne i powiatowe, a marszałkowie województw wojewódzkie zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

3. Główny Geodeta Kraju sporządza, na podstawie zestawień wojewódzkich, krajowe zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

Art. 26.⁵⁶ 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w drodze rozporządzenia:

- 1) urzędową tabelę klas gruntów,
- 2) sposób i tryb przeprowadzania gleboznawczej klasyfikacji gruntów, a także rodzaje gruntów wyłączonych z klasyfikacji.

⁵⁴ W art. 24 w ust. 3 skreśla się wyraz „nieodpłatnie”, zgodnie z art. 60 pkt 20 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁵ W art. 25 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie, zgodnie z art. 60 pkt 21 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁶ W art. 26:

- w ust. 1 wyrazy „Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się wyrazami „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi”,
- ust. 2 i 3 otrzymują nowe brzmienie,
- oraz dodany zostaje ust. 2a

zgodnie z art. 60 pkt 20 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. Ministrowie Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej określą w drodze rozporządzeń:

- 1) sposób zakładania i prowadzenia ewidencji gruntów i budynków oraz szczegółowy zakres informacji objętych tą ewidencją, sposób i terminy sporządzania terenowych i krajowych zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją, a także rodzaje budynków, które nie będą wykazywane w ewidencji,
- 2) sposób ewidencjonowania przez państwową służbę geodezyjną i kartograficzną przebiegu granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa.

3. Ministrowie Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości, określą sposób wykazywania w ewidencji gruntów i budynków danych odnoszących się do gruntów i budynków pozostających w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych tym ministrom.

(...)

Rozdział 6

Rozgraniczanie nieruchomości

Art. 29. 1. Rozgraniczenie nieruchomości ma na celu ustalenie przebiegu ich granic przez określenie położenia punktów i linii granicznych, utrwalenie tych punktów znakami granicznymi na gruncie oraz sporządzenie odpowiednich dokumentów.

2. Rozgraniczeniu podlegają, w miarę potrzeby, wszystkie albo niektóre granice określonej nieruchomości z przyległymi nieruchomościami lub innymi gruntami.

3.⁵⁷ Rozgraniczenia nieruchomości dokonują wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) oraz, w wypadkach określonych w ustawie, sądy.

⁵⁷ W art. 29 w ust. 3 wyrazy „terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast)”, zgodnie z art. 60 pkt 25 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 30.⁵⁸ 1. Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) przeprowadzają rozgraniczenie nieruchomości z urzędu lub na wniosek strony.

2. Postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości przeprowadza się z urzędu przy scalaniu gruntów, a także jeżeli jest brak wniosku strony, a potrzeby gospodarki narodowej lub interes społeczny uzasadniają przeprowadzenie rozgraniczenia.

3. Postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie scalenia gruntów zastępuje postanowienie o wszczęciu postępowania o rozgraniczenie nieruchomości.

4. Na postanowienie o wszczęciu postępowania o rozgraniczenie nieruchomości nie służy zażalenie.

Art. 31.⁵⁹ 1. Czynności ustalania przebiegu granic wykonuje geodeta upoważniony przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

2. Przy ustalaniu przebiegu granic bierze się pod uwagę znaki i ślady graniczne, mapy i inne dokumenty oraz punkty osnowy geodezyjnej.

3. Jeżeli jest brak danych, o których mowa w ust. 2, lub są one niewystarczające albo sprzeczne, ustala się przebieg granic na podstawie zgodnego oświadczenia stron lub jednej strony, gdy druga strona w toku postępowania oświadczenia nie składa i nie kwestionuje przebiegu granicy.

4. W razie sporu co do przebiegu linii granicznych, geodeta nakłania strony do zawarcia ugody. Ugoda zawarta przed geodetą posiada moc ugody sądowej.

⁵⁸ W art. 30 w ust. 1 wyrazy „terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), zgodnie z art. 60 pkt 25 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁹ W art. 31 w ust. 1 wyrazy „terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), zgodnie z art. 60 pkt 25 ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 32. 1. Wezwanie do stawienia się na gruncie doręcza się stronom za zwrotnym poświadczeniem odbioru, nie później niż 7 dni przed wyznaczonym terminem.

2. W wezwaniu należy poinformować strony o skutkach niestawiennictwa.

3. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo stron nie wstrzymuje czynności geodety.

4. W razie usprawiedliwionego niestawiennictwa strony, geodeta wstrzymuje czynności do czasu ustania przeszkody lub wyznaczenia pełnomocnika - nie dłużej jednak niż na okres jednego miesiąca.

5. Z czynności ustalenia przebiegu granic sporządza się protokół graniczny lub akt ugody.

6. Ministrowie Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej określają rodzaje dokumentów stanowiących podstawę ustalania przebiegu granic oraz sposób i tryb wykonywania przez geodetę czynności ustalania przebiegu granic i sporządzania dokumentacji przy rozgraniczaniu nieruchomości.

Art. 33.⁶⁰ 1. Wójt, (burmistrz, prezydent miasta) wydaje decyzję o rozgraniczaniu nieruchomości, jeżeli zainteresowani właściciele nieruchomości nie zawarli ugody, a ustalenie przebiegu granicy nastąpiło na podstawie zebranych dowodów lub zgodnego oświadczenia stron.

2. Wydanie decyzji poprzedza ocena prawidłowości wykonania czynności ustalenia przebiegu granic nieruchomości przez upoważnionego geodetę oraz zgodności sporządzonych dokumentów z przepisami; w wypadku stwierdzenia wadliwego wykonania czynności, organ, o którym mowa w ust. 1, zwraca upoważnionemu geodecie dokumentację do uzupełnienia.

⁶⁰ W art. 33:

- w ust. 1 wyrazy „Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego” zastępuje się wyrazami „wójt (burmistrz, prezydent miasta),
- ust. 2 otrzymuje nowe brzmienie

zgodnie z art. 60 pkt 26 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. Strona niezadowolona z ustalenia przebiegu granicy może **żądać**, w terminie 14 dni od dnia doręczenia jej decyzji w tej sprawie, przekazania sprawy sądowi.

Art. 34. 1.⁶¹ Jeżeli w razie sporu co do przebiegu linii granicznych nie dojdzie do zawarcia ugody lub nie ma podstaw do wydania decyzji, o której mowa w art. 33 ust. 1, upoważniony geodeta tymczasowo utrwała punkty graniczne według ostatniego stanu spokojnego posiadania, dokumentów i wskazań stron, oznacza je na szkicu granicznym, sporządza opinię i całość dokumentacji przekazuje właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, umarza postępowanie administracyjne i przekazuje sprawę z urzędu do rozpatrzenia sądowi.

3. Sąd rozpatruje sprawy o rozgraniczenie nieruchomości w trybie postępowania nieprocesowego.

4. Przepisów ust. 1-3 i art. 31 ust. 4 nie stosuje się do sporów wynikłych przy wyznaczaniu granic nowo tworzonych nieruchomości na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 35. 1. Na obszarach objętych postępowaniem scaleniowym sprawy sporne związane z ustaleniem przebiegu granic nieruchomości rozstrzyga organ prowadzący to postępowanie, stosując odpowiednio przepisy o rozgraniczaniu nieruchomości.

2. Sprawy o rozgraniczenie nieruchomości, toczące się przed organami administracji państwowej po wszczęciu postępowania scaleniowego, są rozpatrywane w ramach tego postępowania.

3. Decyzja o scaleniu gruntów, wydana w trybie określonym w ust. 1, zastępuje decyzję o rozgraniczaniu nieruchomości.

4. W wypadku umorzenia postępowania scaleniowego sprawy, o których mowa w ust. 2, są prowadzone przy zastosowaniu przepisów o rozgraniczaniu nieruchomości.

Art. 36. Sąd, przed którym toczy się sprawa o własność lub o wydanie nieruchomości albo jej części, jest właściwy również do prze-

⁶¹ W art. 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 60 pkt 27 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

prowadzenia rozgraniczenia, jeżeli ustalenie przebiegu granic jest potrzebne do rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy. W tym wypadku sąd w orzeczeniu zamieszcza również rozstrzygnięcie o rozgraniczeniu nieruchomości.

Art. 37. 1. Wykonanie orzeczeń sądowych o rozgraniczeniu nieruchomości odbywa się z udziałem geodety.

2.⁶² Prawomocne orzeczenia i ostateczne decyzje ustalające przebieg granic nieruchomości sąd lub organ rozstrzygający przesyła z urzędu w terminie 30 dni do sądów rejonowych właściwych do prowadzenia ksiąg wieczystych i do właściwych starostów, w celu ujawnienia ich w księgach wieczystych oraz w ewidencji gruntów i budynków.

Art. 38. Właściciele lub inne osoby władające nieruchomościami (gruntami) są obowiązane do ochrony znaków granicznych.

Art. 39. 1. Przesunięte, uszkodzone lub zniszczone znaki graniczne, ustalone uprzednio, mogą być wznowione bez przeprowadzenia postępowania rozgraniczeniowego, jeżeli istnieją dokumenty pozwalające na określenie ich pierwotnego położenia. Jeżeli jednak wyniknie spór co do położenia znaków, strony mogą wystąpić do sądu o rozstrzygnięcie sprawy.

2. Wznowienia znaków granicznych dokonują, na zlecenie zainteresowanych, podmioty prowadzące działalność gospodarczą i inne jednostki, o których mowa w art. 11.

3. O czynnościach wznowienia znaków granicznych zawiadamia się zainteresowane strony. Do zawiadomień stosuje się przepisy art. 32 ust. 1 - 4.

4. Z czynności wznowienia znaków granicznych sporządza się protokół.

5.⁶³ Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio przy wyznaczaniu punktów granicznych ujawnionych uprzednio w ewidencji gruntów i budynków.

⁶² W art. 37 ust. 2 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 60 pkt 28 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁶³ Dodany zostaje w art. 39 ust. 5. w brzmieniu, zgodnym z art. 60 pkt 29 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

z dnia 17 grudnia 1996 r.

w sprawie ewidencji gruntów i budynków

(Dz.U.96.158.813)

Na podstawie art. 26 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Nr 30, poz. 163 i Nr 43, poz. 241, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 103, poz. 446 oraz z 1996 r. Nr 106, poz. 496) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Część ogólna

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Rozporządzenie reguluje:

- 1) sposób zakładania i prowadzenia ewidencji gruntów i budynków, zwanej dalej "ewidencją",
- 2) zakres danych (informacji szczegółowych) objętych tą ewidencją,
- 3) sposób i terminy sporządzania terenowych i krajowych zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją, a także rodzaje budynków, które nie będą wykazywane w ewidencji,

2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o ustawie bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. Nr 30, poz. 163 i Nr 43, poz. 241, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 103, poz. 446 oraz z 1996 r. Nr 106, poz. 496).

§ 2. 1. Ewidencja ma na celu gromadzenie i dostarczanie danych na potrzeby zagospodarowania przestrzennego, wymiaru podatków, innych obciążeń publicznoprawnych, oznaczenia nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki publicznej i gospodarki gruntami oraz

zapewnienie ochrony interesów majątkowych stron obrotu nieruchomościami.

2. Ewidencja obejmuje dane dotyczące praw przedmiotowych i podmiotowych. W opisie przedmiotów wykorzystuje się dane gromadzone w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym. Informacje dotyczące praw podmiotowych wynikają z danych ujawnionych w księgach wieczystych i innych dokumentach.

3. Zakres przedmiotowy i podmiotowy ewidencji obejmuje informacje dotyczące:

- 1) gruntów - ich położenia, granic, powierzchni, rodzajów użytków gruntowych oraz ich klas gleboznawczych, oznaczenia ksiąg wieczystych lub zbiorów dokumentów, jeśli zostały założone dla nieruchomości, w której skład wchodzi grunty,
- 2) budynków - ich położenia, przeznaczenia, funkcji użytkowych i ogólnych danych technicznych,
- 3) właściciela, a w odniesieniu do gruntów państwowych i komunalnych - innych osób fizycznych i prawnych, w których władaniu znajdują się grunty i budynki lub ich części,
- 4) miejsca zamieszkania lub siedziby osób wymienionych w pkt 3,
- 5) wpisu do rejestru zabytków.

§ 3. 1. Ewidencja obejmuje całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem morza terytorialnego.

2. Ewidencja stanowi podstawę krajowego systemu informacji o terenie.

§ 4. 1. Przedmiotami ewidencji są działki gruntu oraz budynki.

2. Działkę gruntu, zwaną dalej "działką", stanowi ciągły obszar gruntu, jednorodny ze względu na stan prawny.

3. Działki graniczące ze sobą można wykazywać w ewidencji gruntów, nawet gdy stanowią przedmiot tych samych praw, jeżeli:

- 1) wyodrębnione zostały w wyniku podziału nieruchomości, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach szczególnych,
- 2) są wyszczególnione w istniejących dokumentach dotyczących stanu prawnego nieruchomości; dokumentami tymi są księgi wieczyste, zbiory dokumentów, akty notarialne, akty własności ziemi, orzeczenia sądowe i decyzje administracyjne,

3) ich wydzielenie jest celowe ze względu na stan faktyczny.

4. Tereny komunikacyjne (koleje, drogi i inne) oraz grunty pod wodami (rzekami, potokami, rowami i innymi), w razie wzajemnego przecinania się, stanowią odrębne działki, jeżeli:

- 1) wody powierzchniowe, z wyjątkiem płynących rurociągami lub krytymi kanałami, dzielą tereny kolejowe i drogi na odrębne działki,
- 2) kolej dzieli drogi na odrębne działki,
- 3) drogi wyższej kategorii dzielą drogi niższej kategorii na odrębne działki.

5. Budynkiem, w rozumieniu rozporządzenia, jest budynek określony w przepisach prawa budowlanego, wymagający zgłoszenia lub pozwolenia na budowę. Za budynek uważa się również jego część stanowiącą segment pionowy w układzie bliźniaczym lub szeregowym i będącą przedmiotem odrębnych praw własności, choćby była wzniesiona na jednej działce i stanowiła jedną całość architektoniczną.

6. Lokalem w rozumieniu rozporządzenia jest lokal określony w przepisach o własności lokali.

7. Ewidencja nie obejmuje budynków:

- 1) położonych na gruntach, które uważa się zgodnie z odrębnymi przepisami za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa,
- 2) na terenach zamkniętych, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy.

8. Pole powierzchni działki określa się w hektarach i wykazuje z dokładnością zapisu do jednego metra kwadratowego.

§ 5. 1. Podmiotami ewidencji są właściciele (współwłaściciele) gruntów oraz budynków.

2. Podmiotami ewidencji są również użytkownicy (współużytkownicy) wieczysti oraz samoistni posiadacze (współposiadacze) gruntów.

3. Współwłaściciele, o których mowa w ust. 1, oraz współużytkownicy wieczysti i współposiadacze samoistni, o których mowa w ust. 2, są podmiotami ewidencjonowanymi wspólnie.

4. Podmioty ewidencji wykorzystywane są do identyfikacji gruntów oraz ich zaliczania do grup rejestrowych, o których mowa w § 25 ust. 1.

§ 6. 1. Prowadzenie ewidencji jest działaniem ciągłym.

2. Wojewoda, wykonując zadania organu państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej, określone w art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy, zapewnia współdziałanie organu prowadzącego ewidencję z ośrodkiem dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, o którym mowa w art. 40 ust. 2 ustawy, w celu zapewnienia aktualności ewidencji, racjonalnego wykorzystania zasobów osobowych i sprzętowych, właściwego zabezpieczenia zbiorów oraz sprawnej obsługi osób korzystających z ewidencji, a także ustala administratora sieci komputerowej oraz określa tryb udzielania i zakres uprawnień dla poszczególnych użytkowników sieci.

3. Prowadzenie ewidencji obejmuje czynności prawno-administracyjne oraz techniczne. Czynności techniczne związane są z obsługą zbiorów danych ewidencyjnych i osób korzystających z tych zbiorów.

4. Czynności techniczne wykonuje ośrodek dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, o którym mowa w art. 40 ust. 2 ustawy, zwany dalej "ośrodkiem dokumentacji".

§ 7. 1. Ewidencja stanowi jeden spójny system informacyjny.

2. Ewidencję prowadzi się w dostosowaniu do administracyjnego podziału kraju, z uwzględnieniem potrzeb związanych z wykonywaniem zadań wymienionych w art. 21 ustawy.

3. Wgląd do ewidencji nie obejmuje źródłowej dokumentacji geodezyjnej.

4. Wyrisy i wypisy (wydruki) z ewidencji oraz kopie map ewidencyjnych są dokumentami urzędowymi, jeżeli zostały uwierzytelnione przez organ prowadzący ewidencję.

5. Opłaty za wydanie dokumentów wymienionych w ust. 4 stanowią środki Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym.

§ 8. 1. Ewidencję prowadzi się w systemie informatycznym, którego podstawę stanowi komputerowa baza danych.

2. Komputerowa baza danych ewidencyjnych stanowi integralną część państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

3. Wchodzące w skład bazy komputerowej zbiory danych podlegają archiwizacji.

§ 9. 1. Ewidencja zawiera dane wynikające ze stanów prawnych, a w przypadku braku tych danych, przyjmuje się dane wynikające ze stanów faktycznych.

2. Stan prawny i faktyczny dotyczy przedmiotu i podmiotu ewidencji.

3. Zapisy w ewidencji są zgodne z treścią danych, o których mowa w ust. 1, oraz dokumentów uzyskanych w wyniku czynności urzędowych lub dostarczonych przez osoby zainteresowane.

Rozdział 2

Podział kraju dla celów ewidencji

§ 10. 1. Dla założenia i prowadzenia ewidencji przyjmuje się istniejący podział obszaru kraju dla celów ewidencji, oparty na zasadniczym terytorialnym podziale państwa.

2. Podstawowymi obszarami podziału kraju dla celów ewidencji są:

- 1) jednostka ewidencyjna,
- 2) obręb,
- 3) działka.

3. Powstałe w związku z przyjęciem podziału obszaru kraju dla celów ewidencji sieci granic stanowią układ odniesień przestrzennych dla danych o przedmiotach i podmiotach objętych ewidencją oraz dla informacji geograficznych przypisywanych obszarom tego podziału w ramach krajowego systemu informacji o terenie.

§ 11. 1. Jednostkę ewidencyjną stanowi obszar gruntów położonych w granicach administracyjnych gminy, a w przypadku gdy w skład gminy wchodzi miejscowość o statusie miasta albo wyodrębnionej dzielnicy - również w granicach administracyjnych miasta lub wyodrębnionej dzielnicy.

2. Jednostkę ewidencyjną określa nazwa własna oraz obowiązujący identyfikator rejestru terytorialnego Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 12. 1. Jednostka ewidencyjna dzieli się na obrębny.

2. Podziału na obrębny i ustalenia ich granic dokonuje organ prowadzący ewidencję, po uzgodnieniu z właściwymi miejscowo organami statystycznymi i zagospodarowania przestrzennego. Wyniki tych ustaleń wykazuje się na mapie przeglądowej sporządzonej w zależności od wielkości obszaru w skali 1:10.000 lub 1:25.000.

3. Przy projektowaniu przebiegu granic obrębów uwzględnia się podział na rejony statystyczne i obwody spisowe.

4. Granice obrębów powinny być zgodne z granicami wsi, miejscowości i sołectw.

5. Granice obrębów stanowią granice działek. Obszar obrębu tworzy powierzchnia wszystkich działek ewidencyjnych wchodzących w jego skład.

6. W miastach (dzielnicach), tam, gdzie to możliwe, granice obrębów pokrywają się z granicami określonymi w szczególności przez wody, ulice, linie kolejowe i obejmują w całości tereny o jednorodnej zabudowie i zagospodarowaniu.

7. Teren zamknięty, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy, może stanowić obręb ewidencyjny.

8. Obręb otrzymuje numer porządkowy lub nazwę oraz numer porządkowy identyfikujący go jednoznacznie w obszarze jednostki ewidencyjnej.

9. W obszarze obrębu działkę identyfikuje numer porządkowy, który, raz ustanowiony, pozostaje elementem odpowiednio związanym z oznaczeniem każdej jej części powstałej w razie podziału. W przypadku połączenia działek, nowo powstałą działkę oznacza się nowym numerem porządkowym.

Rozdział 3

Dane ewidencyjne

§ 13. 1. Dane ewidencyjne przechowuje się w formie komputerowych zbiorów danych opisowych oraz mapy numerycznej.

2. Zbiory główne stanowią:

- 1) Wykaz podmiotów oznaczony symbolem - WP,
- 2) Rejestr gruntów oznaczony symbolem - RG,

- 3) Rejestr budynków oznaczony symbolem - RB,
- 4) Kartoteka budynków oznaczona symbolem - KB,
- 5) Lista władających oznaczona symbolem - LW.

3. Zbiory pomocnicze stanowią:

- 1) Skorowidz działek oznaczony symbolem - SD,
- 2) Skorowidz adresów budynków oznaczony symbolem - SB,
- 3) Archiwum zapisów wycofanych oznaczone symbolem - AZ,
- 4) Dziennik zgłoszeń zmian oznaczony symbolem - DZ,
- 5) Zestawienie gruntów oznaczone symbolem - ZG.

§ 14. 1. Wykaz podmiotów stanowi rejestr podmiotów. Rejestr prowadzony w granicach obrębu i jednostki ewidencyjnej służy do rejestracji i identyfikacji podmiotów ewidencji wymienionych w § 5 ust. 1 i 2 oraz służy do ustalenia łącznego stanu posiadania podmiotu w obrębie i jednostce ewidencyjnej.

2. Pozycję rejestrową tworzy pozycja wykazu podmiotów. Pozycję rejestrową stanowi ewidencyjny opis podmiotu zgodny z danymi wymienionymi w § 24 ust. 2. Pozycja ta jest określona numerem, który może być użyty tylko raz dla celów identyfikacyjnych.

3. W wykazie pozycji rejestrowych właściciele lokali figurują jako współwłaściciele lub współużytkownicy wieczystości w częściach ułamkowych gruntu zabudowanego. Dane opisowe o budynku, w którym wyodrębniono lokale, znajdują się w kartotece budynku.

4. Dla każdego podmiotu, o którym mowa w § 5 ust. 3, tworzącego pozycję rejestrową określa się charakter współwłasności lub współużytkowania wieczystego (ułamkowa, łączna) oraz wysokość udziału we współwłasności lub współużytkowaniu.

5. Zakres informacji zawartych w wykazie podmiotów określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 15. 1. Rejestr gruntów zawiera ewidencyjne opisy działek, identyfikuje te działki z określoną w rozumieniu Kodeksu cywilnego nieruchomością oraz umożliwia wyszukanie danych opisujących budynki wchodzące w skład nieruchomości.

2. Rejestr gruntów dzieli się na jednostki rejestrowe gruntów odpowiadające poszczególnym nieruchomościom położonym w granicach obrębu.

3. Jednostka rejestrowa gruntów, oznaczona identyfikatorem, zawiera informacje przedmiotowe i podmiotowe; informacje podmiotowe oznaczone są numerem pozycji rejestrowej, a informacje przedmiotowe tworzy ciąg ewidencyjnych opisów działek wchodzących w skład nieruchomości, zawierających dane wymienione w § 26 ust. 1.

4. Identyfikator jednostki rejestrowej gruntów składa się z:

- 1) symbolu oznaczonego literą "G",
- 2) numeru pozycji rejestrowej,
- 3) kolejnego numeru porządkowego w ramach pozycji rejestrowej.

5. Działki ewidencyjne, dla których stwierdza się jedynie posiadanie samoistne, wykazywane są w jednej jednostce rejestrowej gruntów dla określonej pozycji rejestrowej.

6. Zakres informacji zawartych w Rejestrze gruntów określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 16. 1. Rejestr budynków zawiera dane ewidencyjne o budynkach stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności (nieruchomość budynkowa).

2. Rejestr budynków dzieli się na jednostki rejestrowe budynków, odpowiadające poszczególnym nieruchomościom budynkowym.

3. Jednostkę rejestrową budynków, oznaczoną identyfikatorem, tworzy ciąg ewidencyjnych opisów budynków wchodzących w skład jednej nieruchomości budynkowej oraz informacja o powiązaniu z działką gruntową, na której te budynki są wzniesione.

4. Identyfikator jednostki rejestrowej budynków składa się z:

- 1) symbolu oznaczonego literą „B”,
- 2) numeru pozycji rejestrowej,
- 3) kolejnego numeru porządkowego w ramach pozycji rejestrowej.

5. Zakres informacji zawartych w Rejestrze budynków określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 17. 1. Kartoteka budynków zawiera dane opisujące budynki. Kartotekę budynków tworzy ciąg danych opisujących budynki, przy czym każdy opis oznaczony jest numerem działki, na której wzniesiony jest budynek w dniu założenia kartoteki, oraz kolejnym numerem budynku w ramach tej działki.

2. Zakres danych zawartych w Kartotece budynków określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 18. 1. Lista władających służy do identyfikacji osób i jednostek organizacyjnych, które na mocy odrębnych uprawnień do nieruchomości lub jej części są jej posiadaczami zależnymi.

2. Pozycję listy oznaczoną w ramach jednostki ewidencyjnej numerem porządkowym, stanowiącym numer ewidencyjny władającego, tworzy ewidencyjny opis władającego zgodny z danymi określonymi w § 24 ust. 2 oraz numer grupy (podgrupy) rejestrowej.

3. Zakres danych zawartych w Liście władających określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 19. 1. Skorowidz działek służy do identyfikacji działek z jednostką rejestrową.

2. Skorowidz adresów budynków służy do identyfikacji adresu budynku z jednostką rejestrową i działką.

3. Zakres danych zawartych w Skorowidzu działek i Skorowidzu adresów budynków określają załączniki nr 6 i 7 do rozporządzenia.

§ 20. Archiwum zapisów wycofanych obejmuje dane wycofane z ewidencji w wyniku aktualizacji i umożliwia odtworzenie dokonywanych zmian.

§ 21. 1. Dziennik zgłoszeń zmian służy do ewidencjonowania dokumentów i zgłoszeń stanowiących podstawę dokonywania zmian.

2. Zakres informacji zawartych w Dzienniku zgłoszeń zmian określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 22. 1. Zestawienie gruntów stanowi zbiór służący w szczególności do ustalania lub określania wymiaru obciążeń publicznoprawnych, związanych z gruntami i budynkami.

2. Zestawienie gruntów stanowi spis powierzchni ogółem i wartości wszystkich użytków i klas gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych (leśnych) i nieruchomości, z uwzględnieniem ich przynależności do poszczególnych grup rejestrowych.

- 10) grupa 10 - grunty wspólnot gruntowych,
- 11) grupa 11 - grunty osób prawnych nie wymienionych w punktach poprzednich.

2. W ramach grupy 1 wyodrębnia się następujące podgrupy:

- 1) podgrupa 1.1 - grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- 2) podgrupa 1.2 - grunty znajdujące się w zarządzie lub posiadaniu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- 3) podgrupa 1.3 - grunty znajdujące się w zarządzie i posiadaniu państwowych jednostek organizacyjnych, z wyłączeniem Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- 4) podgrupa 1.4 - pozostałe grunty Skarbu Państwa.

3. W ramach grupy 4 wyodrębnia się podgrupy:

- 1) podgrupa 4.1 - grunty tworzące zasób gruntów komunalnych,
- 2) podgrupa 4.2 - grunty komunalne znajdujące się w zarządzie lub posiadaniu jednostek organizacyjnych gmin i związków międzygminnych,
- 3) podgrupa 4.3 - pozostałe grunty gminy (związków międzygminnych).

4. W ramach grupy 7 wyodrębnia się podgrupy:

- 1) podgrupa 7.1 - grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych,
- 2) podgrupa 7.2 - grunty nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych.

5. W przypadku współwłasności grunty zalicza się do odpowiednich grup i podgrup rejestrowych według wielkości udziałów.

6. Szczegółowe zasady zaliczenia gruntów do grup i podgrup rejestrowych określa załącznik nr 10 do rozporządzenia.

§ 26. 1. Dane ewidencyjne działki stanowią:

- 1) data ostatniej weryfikacji danych,
- 2) identyfikator działki składający się z właściwego identyfikatora rejestru terytorialnego Głównego Urzędu Statystycznego, uzupełnionego numerem obrębu i numerem działki,
- 3) identyfikator jednostki rejestrowej,
- 4) numer ewidencyjny władającego,
- 5) opis położenia działki,
- 6) numer rejonu statystycznego i obwodu spisowego,

- 7) wartość gruntu, o ile jest znana,
- 8) pole powierzchni ewidencyjnej,
- 9) numeryczny opis granic,
- 10) powierzchnie użytków z podziałem na klasy gruntu; powierzchnie możliwe do wyliczenia z numerycznych opisów konturów zawartych w mapie numerycznej wyłącza się z ewidencyjnego opisu działki,
- 11) oznaczenie księgi wieczystej lub innego dokumentu określającego własność,
- 12) oznaczenie gospodarstwa rolnego (leśnego), zgodnie z danymi organu właściwego w sprawach podatkowych,
- 13) numer wpisu do rejestru zabytków.

2. Numeryczny opis granic działki sporządza się przy użyciu współrzędnych uzyskanych w wyniku pomiarów bezpośrednich lub fotogrametrycznych, przedstawionych w państwowym geodezyjnym układzie odniesienia.

3. Kontury użytków gruntowych i klas gleboznawczych przedstawia się w sposób umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację. Elementy identyfikacyjne uzyskuje się w drodze pomiarów oraz digitalizacji map analogowych lub ortofotomapy.

4. Klasy gleboznawcze poszczególnych użytków, ich zasięgi (kontury) i oznaczenia przyjmuje się z operatu gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

§ 27. 1. Ze względu na sposób zagospodarowania oraz funkcję terenu, przewidzianą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, rozróżnia się:

- 1) użytki rolne,
- 2) użytki leśne,
- 3) grunty zabudowane i zurbanizowane,
- 4) użytki ekologiczne oznaczone symbolem - E,
- 5) tereny różne oznaczone symbolem - Tr,
- 6) nieużytki oznaczone symbolem - N,
- 7) wody.

2. Użytki rolne dzielą się na:

- 1) grunty orne oznaczone symbolem - R,
- 2) sady oznaczone symbolem - S,

- 3) łąki trwałe, oznaczone symbolem - Ł,
- 4) pastwiska trwałe, oznaczone symbolem - Ps.

3. Użytki leśne dzielą się na:

- 1) lasy i grunty leśne oznaczone symbolem - Ls,
- 2) grunty zadrzewione i zakrzewione oznaczone symbolem - Lz.

4. Grunty zabudowane i zurbanizowane dzielą się na:

- 1) tereny mieszkaniowe oznaczone symbolem - B,
- 2) tereny przemysłowe oznaczone symbolem - Ba,
- 3) inne tereny zabudowane oznaczone symbolem - Bi,
- 4) zurbanizowane tereny nie zabudowane oznaczone symbolem - Bp,
- 5) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe oznaczone symbolem - Bz,
- 6) użytki kopalne oznaczone symbolem - K,
- 7) tereny komunikacyjne, w tym:
 - a) drogi oznaczone symbolem - dr,
 - b) koleje oznaczone symbolem - Tk,
 - c) inne komunikacyjne oznaczone symbolem - Ti.

5. Wody dzielą się na:

- 1) morskie wody wewnętrzne oznaczone symbolem - Wm,
- 2) wody śródlądowe płynące oznaczone symbolem - Wp,
- 3) wody śródlądowe stojące oznaczone symbolem - Ws,
- 4) rowy oznaczone symbolem - W.

6. Zurbanizowane tereny zabudowane, objęte klasyfikacją gleboznawczą, a także sady i użytki ekologiczne oznacza się w ewidencji symbolem złożonym z dwóch członów, z których pierwszy określa funkcję terenu, a drugi - rodzaj użytku, wynikający z przepisów w sprawie klasyfikacji gruntów i ustalony na obowiązującej mapie klasyfikacyjnej. Sądów i lasów o powierzchni mniejszej od 0,1000 ha oraz innych użytków gruntowych o powierzchni mniejszej od 0,0100 ha nie wykazuje się w ewidencji.

7. Szczegółowe zasady zaliczania gruntów do poszczególnych użytków określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.

§ 28. 1. Dane ewidencyjne i opisowe budynku stanowią:

- 1) data ostatniej weryfikacji danych,
- 2) identyfikator budynku składający się z numeru działki w dacie założenia ewidencji budynkowej oraz numeru kolejnego budynku na tej działce; numer ten nie ulega zmianie przy podziałach działki,

- 3) aktualny numer działki, na której jest wzniesiony budynek,
- 4) liczba porządkowa w skorowidzu adresów,
- 5) numer jednostki rejestrowej z Rejestru gruntów lub Rejestru budynków,
- 6) numer i data wpisu do rejestru zabytków,
- 7) oznaczenie funkcji podstawowej budynku według wykazu kodów,
- 8) wartość budynku, jeżeli jest znana,
- 9) rok zakończenia budowy lub ostatniej modernizacji,
- 10) powierzchnia zabudowy w metrach kwadratowych,
- 11) liczba kondygnacji nadziemnych,
- 12) kod charakterystyki konstrukcyjno-budowlanej,
- 13) kod charakterystyki wyposażenia technicznego,
- 14) liczba lokali mieszkalnych,
- 15) liczba lokali o innym przeznaczeniu,
- 16) liczba garaży,
- 17) numery lokali stanowiących przedmiot odrębnej własności w ramach budynków, wraz z podaniem ich funkcji i powierzchni użytkowych.

2. Kody charakterystyk budynku, o których mowa w ust. 1 pkt 12 i 13, określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 29. 1. Ze względu na podstawową funkcję użytkową budynku ustala się następujące rodzaje budynków:

- 1) przemysłowe, produkcyjne i energetyczne,
- 2) transportu i łączności,
- 3) handlowe i usługowe,
- 4) składowe,
- 5) biurowe,
- 6) ochrony zdrowia i opieki społecznej,
- 7) mieszkalne,
- 8) oświaty, nauki, kultury i kultu religijnego,
- 9) produkcyjne i usługowe rolnictwa oraz gospodarcze,
- 10) inne.

2. Kody funkcji budynków określa się zgodnie z Klasyfikacją rodzajową środków trwałych (KRŚT), wprowadzoną zarządzeniem nr 51 Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 17 grudnia 1991 r.

DZIAŁ II

Prowadzenie ewidencji gruntów i budynków

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 30. 1. Przy prowadzeniu ewidencji wykorzystuje się dokumentację geodezyjną, która powstaje w wyniku pomiarów kraju wykonywanych na zlecenie państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej, czynności organów administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego oraz czynności osób realizujących swoje prawa związane z gruntem, budynkami lub lokalami.

2. Dane zawarte w ewidencji podlegają zmianie z urzędu lub na wniosek osób wymienionych w art. 20 ust. 2 pkt 1 i art. 51 ustawy.

3. Zmian w ewidencji dokonuje się na podstawie prawomocnych orzeczeń sądowych, aktów notarialnych, ostatecznych decyzji administracyjnych, a także innych aktów normatywnych.

4. Wprowadzenie zmian na podstawie dokumentów nie wymienionych w ust. 3 oraz sprostowanie błędów i omyłek w ewidencji odbywa się w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 31. 1. Prowadzenie ewidencji polega na podejmowaniu czynności związanych z zapewnieniem zgodnego z przepisami jej funkcjonowania, wydawaniu decyzji administracyjnych w zakresie przewidzianym w rozporządzeniu oraz podejmowaniu działań modernizacyjnych ewidencji.

2. Ewidencję zmodernizowaną lub założoną na podstawie niniejszego rozporządzenia prowadzi się w odniesieniu do poszczególnych obrębów.

§ 32. 1. Do zadań związanych z prowadzeniem ewidencji należą:

- 1) zakładanie ewidencji,
- 2) modernizacja ewidencji,
- 3) gromadzenie i aktualizacja danych o gleboznawczej klasyfikacji gruntów,
- 4) wprowadzanie zmian w ewidencji,
- 5) przeprowadzanie postępowania ewidencyjnego,
- 6) obsługa osób korzystających z ewidencji,
- 7) zarządzanie systemem informatycznym i utrzymywanie jego gotowości do przekazywania danych,
- 8) archiwizacja danych.

2. Zbiory danych poszczególnych jednostek ewidencyjnych wchodzi do lokalnej bazy danych krajowego systemu informacji o terenie.

§ 33. W celu założenia lub modernizacji ewidencji organ prowadzący ewidencję wydaje wykonawcom geodezyjnych prac terenowych imienne upoważnienia do wykonywania czynności z tym związanych.

Rozdział 2

Założenie ewidencji

§ 34. 1. Założenie ewidencji polega na wykonaniu czynności techniczno-administracyjnych, związanych z utworzeniem zbiorów głównych i pomocniczych oraz pozyskaniem po raz pierwszy danych niezbędnych do tego celu.

2. Ewidencję zakłada się, jeżeli:

- 1) ewidencja gruntów i budynków nie była założona w dniu wejścia w życie rozporządzenia,
- 2) ewidencja gruntów była założona, lecz ocena stanu technicznego wykazała brak jej przydatności dla celów modernizacji.

§ 35. 1. Rozpoczęcie prac związanych z założeniem ewidencji poprzedza opracowanie i zatwierdzenie projektu:

- 1) założenia ewidencji budynków i modernizacji istniejącej ewidencji gruntów albo
- 2) założenia ewidencji gruntów i budynków.

2. Projekt modernizacji, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wykonuje się na zasadach określonych w § 40.

3. Organ prowadzący ewidencję opracowuje projekt i przedstawia go wojewodzie do zatwierdzenia. Zatwierdzenie odbywa się w drodze rozporządzenia opublikowanego w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

4. Zatwierdzony projekt stanowi podstawę do przystąpienia do czynności związanych z ustaleniem wykonawcy przewidzianych w nim prac.

5. Zawiadomienia o projektowanym terminie przystąpienia do zakładania ewidencji i zakresie prac dokonuje się przez obwieszczenie lub w inny zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości sposób ogłoszenia.

§ 36. 1. Założenie ewidencji wymaga opracowania operatu ewidencyjnego złożonego z:

- 1) komputerowych zbiorów danych,
- 2) operatu opisowo-kartograficznego,
- 3) operatu geodezyjno-prawnego.

2. Operat opisowo-kartograficzny jest standaryzowanym wydrukiem zawierającym połączone zawartości komputerowych zbiorów głównych i pomocniczych, w formie konwencjonalnych rejestrów i mapy.

3. Operat opisowo-kartograficzny prowadzi się w dostosowaniu do zachodzących zmian.

4. Operat geodezyjno-prawny jest zbiorem dowodów dokumentujących pierwotne wpisy do komputerowych zbiorów danych i podlega bieżącej aktualizacji w tej części, która dotyczy uzasadnień opisów ewidencyjnych. Operat jest przechowywany w ośrodku dokumentacji.

§ 37. 1. Przy złożeniu ewidencji stan prawny nieruchomości wykazuje się na podstawie ksiąg wieczystych lub zbiorów dokumentów.

2. Stan prawny nieruchomości, która nie ma założonej księgi wieczystej ani zbioru dokumentów, może być wykazany na podstawie:

- 1) prawomocnych orzeczeń sądowych,
- 2) ostatecznych decyzji administracyjnych,
- 3) czynności prawnych dokonywanych w formie aktów notarialnych,

- 4) spisanych umów i ugód w postępowaniu sądowym i administracyjnym,
- 5) innych dokumentów posiadających moc dowodową dla ustalenia prawa własności lub władania.

3. Stwierdzenia stanu prawnego dokonuje się z uwzględnieniem dokumentów udostępnionych przez zainteresowanych.

4. Dokumenty potwierdzające stan prawny nieruchomości oraz protokoły i inne materiały o charakterze dowodowym, które powstały w trakcie czynności geodezyjno-prawnych, gromadzi się w zbiorze dowodów operatu geodezyjno-prawnego.

§ 38. 1. Przebieg granic ustala się na podstawie dokumentacji geodezyjnej sporządzonej w postępowaniu:

- 1) rozgraniczeniowym,
- 2) podziałowym (administracyjnym, sądowym),
- 3) scaleniowym i wymiany gruntów,
- 4) scaleniowym pod skoncentrowane budownictwo jednorodzinne,
- 5) sądowym w zakresie dowodów stanowiących podstawę rozstrzygnięć sądowych,
- 6) uwłaszczeniowym i innych postępowaniach administracyjnych,
- 7) innym dopuszczonym na podstawie przepisów zarządzenia Ministrów Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 5 sierpnia 1996 r. w sprawie rozgraniczania nieruchomości (Monitor Polski Nr 50, poz. 469).

2. Nie wymienione w ust. 1 granice ustalone w oparciu o zgodne oświadczenie woli osób zainteresowanych w procesie zakładania i modernizacji ewidencji są granicami uznawanymi za zgodne ze stanem prawnym.

3. Szczegółowe zasady i sposób ustalenia granic przy pracach związanych z założeniem i modernizacją ewidencji gruntów określa załącznik nr 12 do rozporządzenia.

§ 39. 1. Projekt operatu opisowo-kartograficznego podlega wyłożeniu do wglądu osób zainteresowanych przez okres co najmniej 7 dni. O wyłożeniu operatu zawiadamia się przez wywieszenie zawiadomie-

nia na tablicy ogłoszeń organu prowadzącego ewidencję i właściwego miejscowo urzędu gminy.

2. Podmiotom ewidencji doręcza się zawiadomienie o wyłożeniu projektu operatu opisowo-kartograficznego. Zawiadomienie powinno w szczególności zawierać informacje dotyczące:

- 1) założenia nowej ewidencji,
- 2) miejsca i terminu wyłożenia projektu operatu,
- 3) możliwości sprawdzenia danych ujawnionych w opracowanym projekcie operatu opisowo-kartograficznego i konsekwencji ich niesprawdzenia,
- 4) sporządzenia protokołu wyłożenia projektu operatu,
- 5) pouczenia, że niestawienie się w terminie i miejscu określonym w zawiadomieniu nie stanowi przeszkody dla ujawnienia danych w operacie opisowo-kartograficznym.

3. Protokół wyłożenia, sporządzany dla obrębu, powinien w szczególności zawierać:

- 1) datę i miejsce sporządzenia oraz oznaczenie obrębu i jednostki ewidencyjnej,
- 2) dane jednostki rejestrowej z opracowanego projektu operatu opisowo-kartograficznego,
- 3) oznaczenie osób zainteresowanych, wraz z adnotacją o ich stawieniu się lub niestawieniu się,
- 4) zgłoszone uwagi i wnioski lub adnotację o ich niezgłoszeniu oraz adnotację o przedłożonych dokumentach i podpis osoby sprawdzającej,
- 5) stanowisko organu prowadzącego ewidencję o zasadności zgłoszonych uwag i wniosków,
- 6) potwierdzenie wprowadzenia zmian do projektu operatu opisowo-kartograficznego,
- 7) oznaczenie i podpis osoby sporządzającej protokół wyłożenia.

4. Protokół wyłożenia dołącza się do projektu operatu geodezyjno-prawnego.

5. Projekt operatu opisowo-kartograficznego podlega zatwierdzeniu przez organ prowadzący ewidencję gruntów. Podjęcie decyzji w tej sprawie poprzedza techniczna kontrola całości dokumentacji tworzącej ewidencję, przeprowadzona przez ośrodek dokumentacji.

6. Decyzję w sprawie zatwierdzenia projektu operatu opisowo-kartograficznego podaje się do wiadomości zainteresowanym przez jej wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie organu oraz właściwego miejscowo urzędu gminy na okres 14 dni, a także przez podanie informacji w tej sprawie do wiadomości publicznej w sposób przyjęty w danej miejscowości. Decyzję podaje się ponadto do wiadomości publicznej w drodze obwieszczenia ogłoszonego w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

7. Ostateczna decyzja w sprawie zatwierdzenia operatu opisowo-kartograficznego stanowi podstawę do wykonania przez ośrodek dokumentacji następujących czynności:

- 1) umieszczenia na dokumentach tego operatu adnotacji o ich zatwierdzeniu,
- 2) przyjęcia operatu geodezyjno-prawnego, operatu opisowo-kartograficznego oraz komputerowych zbiorów danych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

8. Ośrodek dokumentacji przekazuje organowi prowadzącemu ewidencję kopie dokumentów operatu opisowo-kartograficznego i geodezyjno-prawnego oraz komputerowych zbiorów danych, w zakresie ustalonym przez wojewodę. Z czynności przekazania sporządza się protokół.

Rozdział 3

Modernizacja ewidencji

§ 40. 1. W celu systematycznej poprawy obsługi osób korzystających z ewidencji przeprowadza się jej modernizację w sposób zapewniający ciągłe funkcjonowanie.

2. Modernizacja ma na celu w szczególności:

- 1) zmianę techniki prowadzenia ewidencji,
- 2) ujednoczenie zakresu informacyjnego ewidencji i dostosowanie go do przepisów niniejszego rozporządzenia,
- 3) udokumentowanie przebiegu granic,
- 4) stworzenie warunków do współdziałania z systemem ksiąg wieczystych,
- 5) usprawnienie obsługi systemu podatkowego, zagospodarowania przestrzennego i statystyki publicznej.

3. Zmiana techniki prowadzenia ewidencji polega na:

- 1) wprowadzeniu systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie danymi, opartego na jednolitych standardach,
- 2) przejściu na komputerowe zbiory danych,
- 3) pełnym zintegrowaniu mapy z danymi opisowymi,
- 4) wprowadzeniu urzędowego postępowania zabezpieczającego wiarygodność danych,
- 5) założeniu komputerowych zbiorów danych archiwalnych,
- 6) wprowadzeniu operatu opisowo-kartograficznego dla udokumentowania stanów komputerowej bazy danych i umożliwienia bezpośredniego wglądu w ewidencję.

§ 41. Modernizację ewidencji przeprowadza się etapami określonymi w załączniku nr 13 do rozporządzenia.

§ 42. Wyniki kolejnych etapów modernizacji ewidencji, w tej ich części, która nie wiąże się z zakładaniem ewidencji budynków, nie podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

Rozdział 4

Postępowanie ewidencyjne

§ 43. 1. Postępowanie ewidencyjne stanowi zespół działań podejmowanych przez organ prowadzący ewidencję oraz ośrodek dokumentacji w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania ewidencji.

2. Postępowanie ewidencyjne obejmuje:

- 1) weryfikację danych,
- 2) archiwizację danych,
- 3) ochronę danych,
- 4) utrzymywanie łączności operacyjnej,
- 5) inne czynności, w dostosowaniu do warunków lokalnych.

§ 44. 1. Weryfikacja danych obejmuje:

- 1) sprawdzenie zgodności danych jednostki rejestrowej z treścią dokumentów dotyczących tej jednostki, zawartych w zbiorze dowodów,

- 2) porównanie zgodności danych dotyczących jednostki rejestrowej z wpisami zawartymi w księdze wieczystej, dotyczącej tej jednostki,
- 3) sprawdzenie zgodności wartości podanych w opisie przedmiotu z dokumentami źródłowymi,
- 4) porównanie treści mapy i sytuacji terenowej, w tym przedstawionej na zdjęciach lotniczych i stwierdzonej w trakcie inspekcji terenowych.

2. Weryfikację wykonuje się wyrywkowo w trybie kontroli doraźnych i kompleksowo co najmniej raz na 10 lat.

3. Wykonanie weryfikacji kompleksowych zapewnia organ prowadzący ewidencję.

4. Kontrole doraźne wykonuje właściwy miejscowo organ państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej.

5. Datę weryfikacji danych odnotowuje się w objętych sprawdzeniem opisach ewidencyjnych.

§ 45. 1. Archiwizacja danych ewidencyjnych należy do zakresu obowiązków ośrodka dokumentacji.

2. Akta archiwalne ewidencji, o których mowa w art. 40 ust. 4 ustawy, stanowią:

- 1) operat gleboznawczej klasyfikacji gruntów,
- 2) roczniki zdezaktualizowanych operatów opisowo-kartograficznych,
- 3) roczne tabulogramy Dziennika zgłoszeń zmian.

3. Archiwum użytkowe służące do obsługi osób korzystających z ewidencji stanowią:

- 1) operat geodezyjno-prawny,
- 2) operat ewidencyjny,
- 3) Archiwum zapisów wycofanych.

4. W komputerowej bazie danych ewidencyjnych archiwizacji podlegają:

- 1) określenia podmiotów ewidencji,
- 2) oznaczenia (identyfikatory) ewidencyjne,
- 3) oznaczenia ksiąg wieczystych albo zbiorów dokumentów,
- 4) numeryczne opisy granic działek,
- 5) wartości nieruchomości,
- 6) powierzchnie działek.

5. Dzienniki zgłoszeń zmian prowadzi się systemem rocznym, zamyka się protokolarnie na dzień 31 grudnia każdego roku i przekazuje się do archiwum zakładowego ośrodka dokumentacji po upływie trzech lat od ich zamknięcia.

§ 46. 1. Baza danych podlega ochronie przed ingerencją zewnętrzną i zniszczeniem.

2. Ośrodek dokumentacji, realizujący zadania związane z krajowym systemem informacji o terenie, wprowadza dane do ewidencyjnych zbiorów komputerowych.

3. Imiennego upoważnienia wymaga wykonywanie czynności:

- 1) wprowadzenia lub wymiany danych powiązanych przestrzennie z innymi danymi,
- 2) scalenia wprowadzonych danych ze zbiorami istniejącymi,
- 3) korygowania elementów kontrolnych,
- 4) archiwizacji danych zdezaktualizowanych,
- 5) odnotowania wpisu.

4. Upoważnienia, o których mowa w ust. 3, wydaje i rejestruje właściwy miejscowo organ państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej.

5. Kopie komputerowych zbiorów danych przechowuje się w wojewódzkim ośrodku dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej.

§ 47. Przy przekazywaniu danych środkami łączności komputerowej stosuje się obowiązujący standard wymiany informacji geodezyjnych.

Rozdział 5

Obsługa użytkownika ewidencji

§ 48. 1. Dokumentację operacyjną ewidencji stanowią:

- 1) komputerowe zbiory danych,
- 2) operat opisowo-kartograficzny,
- 3) zbiory dowodów wpisów,
- 4) archiwum zapisów wycofanych.

2. Operatem opisowo-kartograficznym dysponuje organ prowadzący ewidencję. Pozostałe składniki dokumentacji operacyjnej znajdują się w ośrodku dokumentacji.

§ 49. 1. Zmianą w ewidencji jest każda zmiana stanu faktycznego lub stanu prawnego działek i budynków w zakresie danych ewidencyjnych.

2. Organ prowadzący ewidencję rejestruje zgłoszenie zmian objętych ewidencją.

3. Zgłoszenie wymaga formy pisemnej.

4. Za przyjęcie zgłoszonych zmian nie pobiera się opłat.

§ 50. Uwzględnione w ewidencji zmiany ośrodek dokumentacji odnotowuje przez uzupełnienie zgłoszenia zmiany numerem jednostki rejestrowej (osoby lub działki), której konkretnie zmiana dotyczyła, oraz daty wprowadzenia zmiany do bazy danych. Dla zmian nie uwzględnionych ośrodek dokumentacji przygotowuje dokumenty niezbędne do podjęcia przez organ prowadzący ewidencję stosownej decyzji.

§ 51. O zmianach w ewidencji organ prowadzący ewidencję zawiadamia:

- 1) osoby zainteresowane,
- 2) właściwy organ w sprawach podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości,
- 3) właściwy miejscowo sąd rejonowy prowadzący księgi wieczyste w przypadku zmian dotyczących oznaczenia nieruchomości,
- 4) właściwe miejscowo organy statystyczne w zakresie zmian w cechach adresowych nieruchomości oraz dopisywanych i wykreślanych w ewidencji budynków.

§ 52. 1. Organ prowadzący ewidencję udziela informacji z zakresu ewidencji.

2. Udzielanie informacji polega na ustnym przekazaniu wiadomości uzyskanych z komputerowych zbiorów danych bądź na umożliwieniu zainteresowanemu wglądu do operatu opisowo-kartograficznego.

§ 53. 1. Organ prowadzący ewidencję uwierzytelnia wypis i wyrys oraz kopię mapy ewidencyjnej przez opatrzenie ich stosowną klauzulą.

2. Treść i formę wypisu i wyrysu oraz treść klauzul związanych z uwierzytelnianiem określa załącznik nr 14 do rozporządzenia.

§ 54. Ośrodek dokumentacji realizuje zamówienia na udostępnianie nietypowych zestawień danych ewidencyjnych, w tym na mapy ewidencyjne, na uzgodnionych z zamawiającym warunkach umownych.

§ 55. Urzędowe zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją sporządza organ prowadzący ewidencję, który przesyła je do właściwego miejscowo organu państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej.

§ 56. 1. Urzędowe zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją stanowią:

- 1) wykaz gruntów na dzień 1 stycznia każdego roku,
- 2) wykaz budynków na dzień 1 stycznia każdego roku.

2. Wykazy sporządza państwowa służba geodezyjna i kartograficzna w terminach:

- 1) dla gmin do dnia 1 lutego każdego roku,
- 2) dla województwa do dnia 15 marca każdego roku,
- 3) dla kraju do dnia 15 kwietnia każdego roku.

3. W terenowych i krajowych zestawieniach zbiorczych wykazuje się powierzchnie geodezyjne.

4. Szczegółowe zasady sporządzania urzędowych zestawień zbiorczych regulują odrębne przepisy.

§ 57. 1. Wykaz gruntów sporządza się według grup i podgrup rejestrowych.

2. Pole powierzchni w wykazie gruntów określa się z dokładnością do jednego hektara.

3. Wykaz gruntów zawiera powierzchnie gruntów oraz użytków gruntowych określonych w § 27.

§ 58. 1. Wykaz budynków, o których mowa w § 16, sporządza się według grup rejestrowych wyszczególnionych w § 25.

2. Wykaz budynków, o których mowa w § 17, sporządza się według funkcji podstawowych wymienionych w § 29.

DZIAŁ III

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 59. Do czasu założenia ewidencji na zasadach, o których mowa w § 30-58, ewidencja prowadzona jest zarówno na podstawie komputerowych zbiorów danych oraz operatu istniejącej ewidencji. Czynności techniczne związane z prowadzeniem ewidencji założonej przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia wykonuje się na dotychczasowych zasadach.

§ 60. Operat ewidencyjny podlega odnowieniu tylko w przypadku stwierdzonej utraty czytelności. Część opisową operatu sporządza się wówczas w systemie informatycznym, o którym mowa w § 8.

§ 61. Prowadzenie ewidencji założonej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia odbywa się na podstawie dotychczasowych przepisów, z tym że istniejącą ewidencję należy dostosować do przepisów § 25 i 27 w terminie do dnia 31 grudnia 1998 r.

§ 62. 1. Do czasu założenia ewidencji na zasadach określonych w niniejszym rozporządzeniu ośrodek dokumentacji wprowadza system informatyczny, tworzy komputerowe zbiory danych i przygotowuje dla organu prowadzącego ewidencję dokumenty, o których mowa w § 39 ust. 8.

2. W przypadku założenia ewidencji budynków obsługę techniczną powierza się ośrodkowi dokumentacji.

§ 63. Do czasu określenia przez Głównego Geodetę Kraju, w trybie art. 19 ust. 1 pkt 4 ustawy, jednolitego układu odniesień przestrzennych PSWG 92, właściwego dla prac geodezyjnych i kartograficznych objętych krajowym systemem informacji o terenie, przepisy § 26 ust. 2 można stosować do układów strefowych "65" i lokalnych, jeżeli są znane ich związki matematyczne bądź współczynniki transformacyjne związane z elipsoidą Krasowskiego.

§ 64. 1. Urzędowe zestawienia zbiorcze sporządza się w nowym układzie grup rejestrowych, poczynając od 31 grudnia 1998 r.

2. Wykaz budynków, o którym mowa w § 58, sporządza się w sposób określony w ust. 1, z ograniczeniem do obszarów, dla których założono już Rejestr budynków lub Kartotekę budynków.

§ 65. 1. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej z dnia 28 czerwca 1955 r. w sprawie trybu postępowania przy zgłaszaniu i dokonywaniu zmian w danych objętych ewidencją gruntów i budynków (Dz.U. Nr 27, poz. 159 i z 1962 r. Nr 41, poz. 194),
- 2) zarządzenie Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej z dnia 29 lipca 1955 r. w sprawie wzorów zgłaszania zmian w danych objętych ewidencją gruntów i budynków (Monitor Polski Nr 71, poz. 894),
- 3) zarządzenie Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej z dnia 13 maja 1960 r. w sprawie wprowadzenia do ewidencji gruntów zmian we władaniu gruntami (Monitor Polski Nr 46, poz. 222, z 1962 r. Nr 48, poz. 234, z 1964 r. Nr 17, poz. 80, z 1965 r. Nr 69, poz. 400 i z 1967 r. Nr 47, poz. 235 oraz z 1970 r. Nr 42, poz. 319),
- 4) zarządzenie Ministrów Gospodarki Komunalnej oraz Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 2 marca 1963 r. w sprawie wprowadzania do ewidencji gruntów zmian powstałych w wyniku zalesienia gruntów nieleśnych w wykonaniu decyzji wydanych na podstawie art. 26 i 27 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. o zagospodarowaniu lasów i nieużytków nie stanowiących własności Państwa oraz niektórych lasów i nieużytków państwowych (Dz. rz. Ministerstwa Rolnictwa nr 6, poz. 23 oraz Dz.Urz. Ministerstwa Gospodarki Komunalnej nr 7, poz. 45),
- 5) zarządzenie Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej z dnia 20 lutego 1969 r. w sprawie ewidencji gruntów (Monitor Polski Nr 11, poz. 98 i z 1988 r. Nr 7, poz. 62).

2. Do czasu założenia ewidencji na zasadach określonych niniejszym rozporządzeniem do istniejących operatorów ewidencji gruntów stosuje się przepisy, o których mowa w ust. 1 pkt 5.

§ 66. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ORZECZNICTWO

1. Wyrok NSA z 29 grudnia 1993 r. (U III SA 747/93, ONSA 1994/4/163)

Teza

Organy ustalające wysokość zobowiązań w podatku rolnym i leśnym (§ 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 stycznia 1992r. w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego - Dz.U. Nr 12, poz. 47) nie są uprawnione do dokonywania zmian w ewidencji gruntów i wypowiedzania się w przedmiocie prawa własności gospodarstw rolnych poszczególnych podatników.

2. Wyrok NSA z 18 maja 1994 r. (III SA 1685/93 Wspólnota 994/40/14)

Teza

1. Wymiar podatków od nieruchomości powinien być dokonany na podstawie danych wynikających z ewidencji gruntów i budynków, o czym stanowi art. 21 ustawy z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. Nr 30, poz. 163 z późn. zm.), jednak w sytuacji, gdy podatnicy wykazali, że nie są właścicielami konkretnej działki, organy podatkowe winny fakt ten uwzględnić.

2. O zmianach danych objętych ewidencją, wynikających z decyzji terenowych organów administracji państwowej, osoby fizyczne będące dotychczasowymi właścicielami lub władającymi, nie mają obowiązku zgłaszać organowi administracyjnemu (art. 22 ust. 1 wyżej cytowanej ustawy).

3. Postanowienie. SN z 12 lutego 1997 r. (U III KKO 1/97 OSNAP 1997/23/481)

Teza

Nie ma sporu kompetencyjnego w rozumieniu art. 190 § 1 KPA, jeżeli sąd zawiesił postępowanie w sprawie o rozgraniczenie nieruchomości ze względu na toczące się postępowanie przed organem administracji państwowej o sporządzenie wykazu zmian gruntowych, które zostało również zawieszono.

4. Wyrok NSA z 30 kwietnia 1997 r. (III CKN 43/97 Wokanda 1997/7/4)

Teza

Kasacja przysługuje od wyroku windykacyjnego, niezależnie od wartości zaskarżenia, jeżeli w wyroku tym sąd przeprowadził rozgraniczenie na podstawie art. 36 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. Nr 30, poz. 163), chyba że orzeczenie o rozgraniczeniu nie zostało zaskarżone.

5. Wyrok NSA z 9 czerwca 1997 r (SA/Ka 2492/95 Wokanda 1997/12/33)

Teza

Organ administracji państwowej prowadzący postępowanie rozgraniczeniowe wydaje decyzję o rozgraniczeniu nieruchomości albo umarza postępowanie (ewentualnie przekazując sprawę z urzędu do rozpatrzenia sądowi). Przepisy prawne nie przewidują wydania decyzji odmawiającej rozgraniczenia.

6. Uchwała SN z 18 września 1998 r.(U III CZP 79/89 OSNC 1990/7-8/95)

Teza

Orzeczenie o rozgraniczeniu nieruchomości, w którym oznaczono ich granicę z utwaleniem na gruncie, podlega zaopatrzeniu w klauzulę wykonalności i wykonaniu w drodze egzekucji prowadzonej przez komornika.

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1964

Kodeks Cywilny

(Dz.U.64.19.93; zm.: Dz.U.71.27.252; zm.: Dz.U.76.19.122;
zm. Dz.U.82.11.81; zm.: Dz.U.82.19.147; zm.: Dz.U.82.30.210;
zm.: Dz.U.84.45.242; zm.: Dz.U.85.22.99; zm.: Dz.U.89.3.11;
zm.: Dz.U.89.33.175; zm.: Dz.U.90.34.198;zm.: Dz.U.90.55.321;
zm.: Dz.U.90.79.464; zm.: Dz.U.91.107.464; zm.: Dz.U.91.115.496;
zm.:Dz.U.93.17.78; zm.: Dz.U.94.27.96; zm.: Dz.U.94.105.509;
zm.: Dz.U.94.85.388;zm.: Dz.U.95.83.417, zm.: Dz.U.95.141.692;
zm.: Dz.U.96.114.542; zm.: Dz.U.96.139.646; zm.: Dz.U.97.43.272;
zm.: Dz.U.97.157.1040; zm.: Dz.U.96.149.703; zm.: Dz.U.97.115.741;
zm.: Dz.U.97.117.751)

(wyciąg)

(...)

KSIĘGA II

WŁASNOŚĆ I INNE PRAWA RZECZOWE

Tytuł I

Własność

DZIAŁ III

Nabywanie i utrata własności

Rozdział I

Przeniesienie własności

Art. 166.⁶⁴ § 1. W razie sprzedaży przez współwłaściciela nieruchomości rolnej udziału we współwłasności lub części tego udziału pozostałym współwłaścicielom przysługuje prawo pierwokupu, jeżeli prowadzą gospodarstwo rolne na gruncie wspólnym. Nie dotyczy to jednak

⁶⁴ Art. 166 § 1 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 26.10.1971(Dz.U. Nr 27, poz. 252).

wypadku, gdy współwłaściciel prowadzący jednocześnie gospodarstwo rolne sprzedaje swój udział we współwłasności wraz z tym gospodarstwem albo gdy nabywcą jest inny współwłaściciel lub osoba, która dziedziczyłaby gospodarstwo po sprzedawcy.

(...)

DZIAŁ IV

Współwłasność

Art. 213.⁶⁵ Jeżeli zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego przez podział między współwłaścicieli byłby sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd przyzna to gospodarstwo temu współwłaścicielowi, na którego wyrażą zgodę wszyscy współwłaściciele.

Art. 214.⁶⁶ § 1. W razie braku zgody wszystkich współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który je prowadzi lub stale w nim pracuje, chyba że interes społeczno - gospodarczy przemawia za wyborem innego współwłaściciela.

§ 2. Jeżeli warunki przewidziane w paragrafie poprzedzającym spełnia kilku współwłaścicieli albo jeżeli nie spełnia ich żaden ze współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który daje najlepszą gwarancję jego należytego prowadzenia.

§ 3. Na wniosek wszystkich współwłaścicieli sąd zarządzi sprzedaż gospodarstwa rolnego stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

§ 4. Sprzedaż gospodarstwa rolnego sąd zarządzi również w wypadku niewyrażenia zgody przez żadnego ze współwłaścicieli na przyznanie mu gospodarstwa.

Art. 215.⁶⁷ Przepisy dwóch artykułów poprzedzających stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy gospodarstwo rolne może być podzielone

⁶⁵ Art. 213 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁶⁶ Art. 214 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁶⁷ Art. 215 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

ne, lecz liczba wydzielonych części jest mniejsza od liczby współwłaścicieli.

Art. 216.⁶⁸ § 1. Wysokość przysługujących współwłaścicielom spłat z gospodarstwa rolnego ustala się stosownie do ich zgodnego porozumienia.

§ 2. W razie braku takiego porozumienia spłaty przysługujące współwłaścicielom mogą być obniżone. Przy określaniu stopnia ich obniżenia bierze się pod uwagę:

- 1) typ, wielkość i stan gospodarstwa rolnego będącego przedmiotem zniesienia współwłasności
- 2) sytuację osobistą i majątkową współwłaściciela zobowiązanego do spłat i współwłaściciela uprawnionego do ich otrzymania.

§ 3. Obniżenie spłat, stosownie do przepisu paragrafu poprzedzającego, nie wyklucza możliwości rozłożenia ich na raty lub odroczenia terminu ich zapłaty, stosownie do przepisu art. 212 § 3.

§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się do spłat na rzecz małżonka w razie zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, które stosownie do przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego należy do wspólnego majątku małżonków.

Art. 217.⁶⁹ Współwłaściciel, który w wyniku zniesienia współwłasności otrzymał gospodarstwo rolne, wchodzące zaś w skład tego gospodarstwa nieruchomości rolne zbył odpłatnie przed upływem pięciu lat od chwili zniesienia współwłasności, jest obowiązany pozostałym współwłaścicielom, którym przypadły spłaty niższe od należnych, wydać - proporcjonalnie do wielkości ich udziałów - korzyści uzyskane z obniżenia spłat, chyba że celem zbycia jest zapewnienie racjonalnego prowadzenia tego gospodarstwa.

Art. 218.⁷⁰ § 1. Współwłaściciele, którzy nie otrzymali gospodarstwa rolnego lub jego części, lecz do chwili zniesienia współwłasności

⁶⁸ Art. 216 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁶⁹ Art. 217 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁷⁰ Art. 218 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

w tym gospodarstwie mieszkali, zachowują uprawnienia do dalszego zamieszkiwania, jednakże nie dłużej niż przez pięć lat, a gdy w chwili znoszenia współwłasności są małoletni - nie dłużej niż pięć lat od osiągnięcia pełnoletniości. Ograniczenie terminem powyższym nie dotyczy współwłaścicieli trwale niezdolnych do pracy.

§ 2. Do uprawnień wynikających z przepisów paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio przepisy o służebności mieszkania.

(...)

KSIĘGA IV

SPADKI

Tytuł X

Przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych

Art. 1058.⁷¹ Do dziedziczenia z ustawy gospodarstw rolnych obejmujących grunty rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha stosuje się przepisy tytułów poprzedzających księgi niniejszej ze zmianami wynikającymi z przepisów poniższych.

Art. 1059.⁷² Spadkobiercy dziedziczą z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku:

- 1) stale pracują bezpośrednio przy produkcji rolnej albo
- 2) mają przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, albo
- 3) są małoletni bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo
- 4) są trwale niezdolni do pracy.

Art. 1060.⁷³ W granicach określonych w art. 931 § 2 wnuki spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiadają warunkom

⁷¹ Art. 1058 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁷² Art. 1059 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2 dziedziczą gospodarstwo rolne także wtedy, gdy ich ojciec lub matka nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Art. 1061. (uchylony)⁷⁴

Art. 1062.⁷⁵ § 1. Rodzeństwo spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiada warunkom przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2, dziedziczy gospodarstwo rolne także wtedy, gdy zstępni spadkodawcy nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059 lub art. 1060.

§ 2. W granicach określonych w art. 934 dzieci rodzeństwa spadkodawcy, które w chwili otwarcia spadku odpowiadają warunkom przewidzianym w art. 1059 pkt 1 i 2, dziedziczą gospodarstwo rolne także wtedy, gdy ich ojciec lub matka nie mogą gospodarstwa dziedziczyć dla braku warunków przewidzianych w art. 1059 lub w § 1 niniejszego artykułu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Art. 1063.⁷⁶ Jeżeli ani małżonek spadkodawcy, ani żaden z jego krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy nie odpowiada warunkom przewidzianym do dziedziczenia gospodarstwa rolnego albo jeżeli uprawnionymi do dziedziczenia są wyłącznie osoby, które w chwili otwarcia spadku są trwale niezdolne do pracy, gospodarstwo dziedziczą spadkobiercy na zasadach ogólnych.

Art. 1064.⁷⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów określi, jakie przygotowanie zawodowe uważa się za przygotowanie zawodowe do pro-

⁷³ Art. 1060 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81) i ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁷⁴ Art. 1061 uchylony ustawą z dn. 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81).

⁷⁵ Art. 1062 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81) i ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁷⁶ Art. 1063 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81).

⁷⁷ Art. 1064 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81) i ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

wadzenia produkcji rolnej, a także wypadki, w których pobieranie nauki zawodu lub uczęszczanie do szkół uprawnia do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, oraz zasady i tryb stwierdzania trwałej niezdolności do pracy.

Art. 1065.⁷⁸ (uchylony).

Art. 1066. W stwierdzeniu nabycia spadku wymienia się osobno spadkobierców dziedziczących gospodarstwo rolne oraz ich udziały w tym gospodarstwie.

Art. 1067.⁷⁹ § 1. Do zapisu, którego przedmiotem jest świadczenie pieniężne, stosuje się odpowiednio przepis art. 216.

§ 2. Jeżeli wykonanie zapisu prowadziłyby do podziału gospodarstwa rolnego lub wkładu gruntowego w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, sprzecznego z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, spadkobierca zobowiązany do wykonania zapisu może żądać zamiany przedmiotu zapisu na świadczenie pieniężne, Art. 1068

Art. 1068.⁸⁰ (uchylony).

Art. 1069.⁸¹ (uchylony).

Art. 1070.⁸² W razie podziału gospodarstwa rolnego, które należy do spadku, stosuje się odpowiednio przepisy o podziale gospodarstw rolnych przy zniesieniu współwłasności.

Art. 1072.⁸³ (uchylony).

Art. 1073.⁸⁴ (uchylony).

⁷⁸ Art. 1065 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁷⁹ Art. 1067 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸⁰ Art. 1068 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸¹ Art. 1069 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸² Art. 1070 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸³ Art. 1072 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

Art. 1074.⁸⁵ (uchylony)

Art. 1076.⁸⁶ (uchylony).

Art. 1077.⁸⁷ (uchylony).

Art. 1078.⁸⁸ (uchylony).

Art. 1079. Jeżeli oprócz gospodarstwa rolnego spadek obejmuje inne przedmioty majątkowe, udziały spadkobierców w gospodarstwie rolnym zalicza się na poczet ich udziałów w całości spadku.

Art. 1080.⁸⁹ (uchylony).

Art. 1081. Odpowiedzialność za długi spadkowe związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego ponosi od chwili działu spadku spadkobierca, któremu to gospodarstwo przypadło, oraz spadkobiercy otrzymujący od niego spłaty. Każdy z tych spadkobierców ponosi odpowiedzialność w stosunku do wartości otrzymanego udziału. Odpowiedzialność za inne długi ponoszą wszyscy spadkobiercy na zasadach ogólnych.

Art. 1082.⁹⁰ Jeżeli do spadku należy gospodarstwo rolne, ustalenie zachowku następuje z uwzględnieniem przepisów niniejszego tytułu, a także odpowiednio art. 216.

Art. 1083.⁹¹ (uchylony).

⁸⁴ Art. 1072 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸⁵ Art. 1074 uchylony ustawą z dn. 26.03.1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 81).

⁸⁶ Art. 1076 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸⁷ Art. 1077 uchylony ustawą z dn. 26.10.1971 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 252).

⁸⁸ Art. 1078 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁸⁹ Art. 1080 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁹⁰ Art. 1082 w brzmieniu ustalonym ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁹¹ Art. 1083 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

Art. 1084.⁹² (uchylony).

Art. 1085.⁹³ (uchylony).

Art. 1086. Przepisy tytułu niniejszego stosuje się odpowiednio w wypadku gdy do spadku należy wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 1087. § 1. Należący do spadku wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej dziedziczą ci spośród spadkobierców, którzy w chwili otwarcia spadku:

- 1) są członkami tej spółdzielni albo
- 2) bądź są małoletni, bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo
- 3) są trwale niezdolni do pracy.

§ 2. W braku spadkobierców określonych w punkcie pierwszym paragrafu poprzedzającego wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej dziedziczą również spadkobiercy, którzy pracują w gospodarstwie rolnym spółdzielni albo w ciągu sześciu miesięcy od otwarcia spadku zostaną członkami tej spółdzielni.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających dotyczą również działki przyzagrodowej i siedliskowej, jeżeli należą one do spadku.

Art. 1088.⁹⁴ (uchylony).

⁹² Art. 1084 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁹³ Art. 1085 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

⁹⁴ Art. 1068 uchylony ustawą z dn. 28.07.1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów

z dnia 12 grudnia 1990 r.

w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstw rolnych

(Dz.U.90.89.519)

Na podstawie art. 1064 Kodeksu cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. Spadkobierca ma przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, uprawniające do dziedziczenia z ustawy gospodarstwa rolnego, jeżeli:

- 1) ukończył zasadniczą lub średnią szkołę rolniczą albo szkołę ekonomiczną o specjalności przydatnej do prowadzenia produkcji rolnej,
- 2) ukończył szkołę wyższą o kierunku rolniczym lub ekonomicznym, jeżeli kierunek ukończonych studiów daje przygotowanie do prowadzenia produkcji rolnej,
- 3) uzyskał przygotowanie zawodowe do pracy w rolnictwie w drodze doskonalenia zawodowego prowadzonego przez uprawnione do tego zakłady pracy, jednostki organizacyjne i inne osoby prawne lub fizyczne,
- 4) wykaze się stałą pracą w gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej przez okres co najmniej roku.

§ 2. Pobieranie nauki zawodu lub uczęszczanie do szkoły, w tym do szkoły wyższej, uprawnia spadkobiercę do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, jeżeli nie miał stałego zatrudnienia lub innego stałego źródła dochodów.

§ 3. 1. Spadkobierców gospodarstwa rolnego uważa się za trwale niezdolnych do pracy, jeżeli:

- 1) osiągnęli wiek - kobiety 60 lat, a mężczyźni 65 lat i nie wykonują stałej pracy, która stanowiłaby dla nich główne źródło utrzymania, lub

2) zostali zaliczeni do I lub II grupy inwalidów w trybie i na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Jeżeli spadkobierca gospodarstwa rolnego nie może być poddany badaniu przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia albo komisja ta nie może ustalić daty powstania inwalidztwa ze względu na długi upływ czasu między otwarciem spadku a badaniem lekarskim, fakt trwałej niezdolności do pracy może również ustalić sąd.

§ 4. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964 r. w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych (Dz.U. z 1983 r. Nr 19, poz. 86, z 1988 r. Nr 10, poz. 73 i Nr 29, poz. 202 oraz z 1989 r. Nr 23, poz. 122).

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ORZECZNICTWO

1. Postanowienie SN z dnia 14 października 1966 r. (III CR 238/66, niepublikowane)

Teza

Zawodowe prowadzenie gospodarstwa pszczelarskiego, wymagające użytkowania pewnego areálu gruntów rolnych, przy użytkowaniu takiego areálu choćby na podstawie umowy dzierżawy musi być traktowane tak samo, jak prowadzenie każdego innego rodzaju indywidualnego gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 1059 par. 1 pkt 3 kc i to niezależnie od tego, czy jest ono prowadzone na gruncie własnym spadkobiercy, czy też na gruncie dzierżawionym.

2. Postanowienie SN z dnia 10 grudnia 1969 r. (III CRN 446/69, niepublikowane).

Teza

W oświadczeniu o przyjęciu wprost spadku obejmującego tylko gospodarstwo rolne nie mieści się implicite oświadczenie o gotowości prowadzenia spadkowego gospodarstwa rolnego.

3. Uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 16 listopada 1970 r. (III CZP 22/70 OSNCP 1971 z. 9 poz. 144 str. 3).

Teza

W wypadku gdy nieruchomość rolna została wniesiona do rolniczej spółdzielni produkcyjnej, tytułem wkładu gruntowego przez osobę, która nie jest jej właścicielem, dziedziczenie prawa własności tej nieruchomości w razie śmierci właściciela nie będącego członkiem wymienionej spółdzielni podlega zasadom właściwym dla dziedziczenia gospodarstw rolnych (art. 1059 i nast. kc).

4. Postanowienie SN z dnia 23 listopada 1971 r. III CRN 337/71 OSPiKA 1972 z. 7-8 poz. 142)

Teza

Odesłanie w art. 1060 par. 1 do art. 931 par. 2 kc, o ile dotyczy dzieci spadkodawcy uważanych za zmarłe przed spadkodawcą, ma na względzie te z takich dzieci, które mają warunki do dziedziczenia gospodar-

stwa rolnego i dziedziczyłyby je, gdyby nie odrzuciły spadku, nie zrzęły się dziedziczenia względnie nie były niegodne dziedziczenia. Wtedy dziedziczy wnuk, jeżeli również on odpowiada któremukolwiek z warunków z art. 1059 kc. Natomiast wnuk, którego rodzice, choć przeżyli spadkodawcę, nie mogą dziedziczyć gospodarstwa rolnego, wobec braku warunków dziedziczenia z art. 1059 kc dziedziczy jak to stanowi art. 1060 par. 2 kc jeżeli bezpośrednio przed otwarciem spadku pracował w spadkowym gospodarstwie i jeżeli praca ta stanowiła jego główne źródło utrzymania.

5. Uchwała SN z dnia 16 czerwca 1972 r. (III CZP 31/72, OSNCP 1972 z. 12 poz. 214 str. 16).

Teza

Ustalenie wysokości obciążającego spadkobiercę gospodarstwa rolnego zapisu, którego przedmiotem jest kwota pieniężna stanowiąca równowartość określonej ilości gruntu według cen rynkowych, następuje z reguły według kryteriów wskazanych w testamencie, a nie według przepisów dotyczących sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych również wtedy, gdy obciążony zapisem spadkobierca w wyniku zniesienia współwłasności udziału spadku otrzymał spłatę w zamian za przysługujący mu udział.

6. Uchwała SN z dnia 26 maja 1977 r. (III CZP 22/77, OSNCP 1977 z. 12 poz. 232 str. 14).

Teza

Spadkobierca, który przy dziele spadku nie otrzymał gospodarstwa rolnego lub jego części, zamieszkał zaś w tym gospodarstwie po otwarciu spadku i mieszkał w nim do chwili jego działu, zachowuje uprawnienie do dalszego zamieszkiwania na zasadach określonych w art. 1084 kc.

7. Postanowienie SN z dnia 30 października 1978 r. (III CRN 214/78, niepublikowane).

Teza.

Kodeks cywilny preferuje zniesienie współwłasności przez podział fizyczny rzeczy wspólnej. Wynika to wyraźnie z postanowień art. 211, 212 § 2 i 214 kc. Jeżeli zniesienie współwłasności następuje z mocy

orzeczenia sądu, sąd powinien więc przede wszystkim brać pod uwagę ten sposób wyjścia ze wspólności, chyba że współwłaściciele żądają przyznania rzeczy wspólnej jednemu z nich w zamian za spłaty, albo sprzedania stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. W braku takich żądań sąd powinien ustalić, czy istnieje fizyczna i prawna możliwość podziału, a dopiero, gdy podział nie jest dopuszczalny - a przedmiotem podziału jest nieruchomości rolna - znieść współwłasność w sposób określony w art. 214 kc.

8. Uchwała SN z dnia 27 listopada 1978 r. (III CZP 79/78, OSNCP 1979 z. 5 poz. 94 str. 29).

Teza

Pełnoletni syn spadkodawcy, będący w chwili otwarcia spadku uczestnikiem studium doktoranckiego w wyższej uczelni rolniczej i utrzymujący się ze stypendium doktoranckiego nie jest osobą pobierającą naukę zawodu ani też uczęszczającą do szkoły w rozumieniu art. 1059 par. 1 pkt 4 kc .

9. Postanowienie SN z dnia 4 lipca 1980 r. (III CRN 105/80, OSPiKA 1981 nr 3 poz. 50).

Teza

Prowadzenie gospodarstwa polega na osobistym kierowaniu i zarządzaniu nim, co z reguły wiąże się z zamieszkiwaniem w tym gospodarstwie, z osobistymi staraniami o jego należyte funkcjonowanie oraz ze stałym osobistym wykonywaniem niezbędnych prac. Chodzi tu o wykonywanie zawodu rolnika w faktycznie „prowadzonym” gospodarstwie. Dlatego w doktrynie i w orzecznictwie uważa się powszechnie, że w wypadku wydzierżawienia gospodarstwa „prowadzającym gospodarstwo” jest dzierżawca, bo on wykonuje zawód rolnika na przedmiocie dzierżawy, a nie wydzierżawiający, który z tego tytułu pobiera tylko korzyści cywilne, sam zaś z rolnictwem może nie mieć nic wspólnego. Zgodnie z tym stanowiskiem zależny charakter posiadania dzierżawcy nie odbiera mu przymiotu „prowadzącego” gospodarstwo i nie nadaje takiego przymiotu wydzierżawiającemu.

10. Uchwała SN z dnia 5 czerwca 1985 r. (III CZP 31/85 OSNCAP 1986 z. 4 poz. 46 str. 9)

Teza

W sytuacji gdy żadne z dzieci spadkodawcy nie spełnia warunków do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, wnuk spadkodawcy posiadający wyłącznie te warunki, dziedziczy gospodarstwo rolne z wyłączeniem dzieci spadkodawcy.

11. Uchwała SN z dnia 3 marca 1987 r. (III CZP 8/87, OSNCAP 1988 z. 5 poz. 62)

Teza

Na podstawie art. 1062 kc. rodzeństwo spadkodawcy może dziedziczyć gospodarstwo rolne także w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, który odpowiada warunkom przewidzianym w art. 1059 kc.

12. Postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 1987 r. (III CRN 71/87, niepublikowane)

Teza

Wykładnia językowa art. 1087 CK, a zwłaszcza jego paragrafu pierwszego wskazuje, że przepis ten dotyczy zarówno dziedziczenia ustawowego jak i dziedziczenia testamentowego. Przepis ten nie zawiera bowiem żadnego zwrotu świadczącego, iż hipoteza jego ogranicza się tylko do dziedziczenia ustawowego. Za takim jego rozumieniem przemawia ponadto porównanie go z art. 1059 i 1065 kc, które to przepisy wyraźnie stanowią, iż regulacją ich objęte zostało w pierwszym wypadku – dziedziczenie ustawowe gospodarstwa rolnego, a w drugim wypadku – dziedziczenie testamentowe takiego gospodarstwa. Do testamentowego dziedziczenia wkładu gruntowego w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie ma zatem zastosowania art. 1065 par. 1 i par. 2 kc. Znajduje tu wprost zastosowanie art. 1087 par. 1 lub par. 2 kc. Spadkobiercą testamentowym wkładu gruntowego w rolniczej spółdzielni produkcyjnej może być więc osoba, która spełnia choćby jedną z przesłanek wymienionych w art. 1087 par. 1 lub par. 2 kc.

13. Postanowienie SN z dnia 26 maja 1988 r. (III CRN 134/88 OSNCP 1990 z. 7-8 poz. 106)

Teza

Powołany do spadku, który wykonuje stale niezbędne czynności związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego (art. 160 par. 1 i 1065 par. 1, 1059 pkt 1 kc) dziedziczy wchodzące w skład spadku gospodarstwa rolne, także w tym wypadku, gdy jednocześnie jest on zatrudniony gdzie indziej na podstawie umowy o pracę.

14. Uchwała SN z dnia 20 lutego 1989 r. (III CZP 4/89, OSNC 1990/2/25)

Teza

Sądowe zniesienie współwłasności przez sprzedaż wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości w drodze licytacji publicznej powoduje ustanie współwłasności tej nieruchomości z chwilą jej sprzedaży w trybie przepisów art. 1066-1071 kpc.

15. Wyrok NSA z 20 września 1991 r. (II SA 669/91, ONSA 1992/2/26 w Warszawie)

Teza

Brak któregokolwiek ze składników gospodarstwa rolnego (na przykład inwentarza żywego, narzędzi, budynków itp.), wymienionych w art. 55³ kodeksu cywilnego, nie świadczy o tym, że pozostałe składniki (na przykład grunty) nie stanowią gospodarstwa rolnego.

16. Uchwała SN z dnia 30 czerwca 1992 r. (III CZP 75/92, OSNC 1993/1-2/12)

Teza

Spadkobiercom nieruchomości rolnej nie przysługuje prawo pierwokupu, o którym mowa w art. 166 § 1 w zw. z art. 1035 kc., jeżeli jeden z nich rozporządza swoim udziałem w spadkowej nieruchomości w sytuacji, gdy w ramach tego udziału na wydzielonej faktycznie z tej nieruchomości działce prowadzi odrębne gospodarstwo rolne.

17. Uchwała SN z dnia 22 lipca 1994 r. (III CZP 91/94, OSNC 1995/1/7)

Teza

Spadkobierca, który nie otrzymał gospodarstwa rolnego lub jego części, lecz do chwili działu spadku mieszkał w tym gospodarstwie, zachowuje uprawnienia do dalszego zamieszkiwania, jednakże nie dłużej niż przez pięć lat, nawet wtedy, gdy w postanowieniu o dziale spadku sąd nie zamieścił tego uprawnienia na rzecz wymienionego spadkobiercy (art. 218 § 1 k.c. w związku z art. 1035 i 1070 kc.).

18. Uchwała SN z dnia 2 sierpnia 1994 r. (III CZP 94/94, OSNC 1995 z. 1 poz. 9)

Teza

Roszczenie przysługujące z mocy art. 15 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks Cywilny (Dz.U. nr 55 poz. 321) spadkobiercom spełniającym warunki przewidziane w art. 1059 pkt 1 lub 2 kodeksu cywilnego w brzmieniu nadanym tą ustawą może być skierowane przeciwko gminie, jeżeli uzyskała ona własność spadkowej nieruchomości na podstawie art. 5 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. nr 32 poz. 191 ze zm.).

19. Uchwała SN z dnia 29 lipca 1995 r. (III CZP 88/95, OSNC 1995/11/163)

Teza

Sąd rozpoznający wniosek o wpis prawa własności nieruchomości stanowiącej zbyłą w drodze czynności prawnej część nieruchomości rolnej - przeznaczonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele rolne - nie może odmówić dokonania wpisu na tej podstawie, że odłączona część nieruchomości nie spełnia kryteriów określonych w art. 46¹ kc.

20. Uchwała SN z dnia 30 maja 1996 r. (III CZP 47/96, OSNC 1996/11/142)

Teza

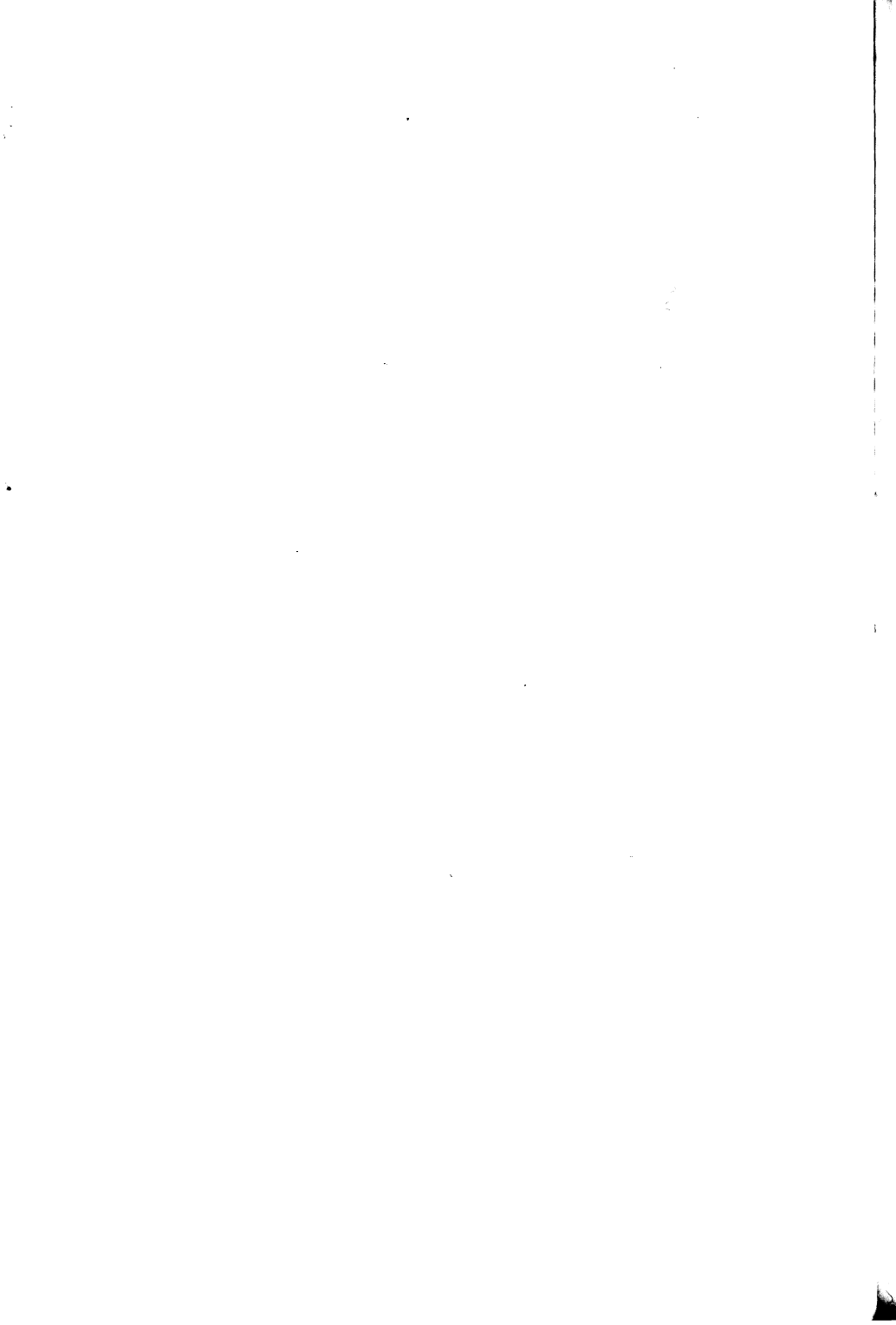
Wchodzące w skład gospodarstwa rolnego grunty pod budynkami mieszkalnymi i grunty niezbędne do korzystania z tych budynków są nieruchomościami rolnymi (gruntami rolnymi) w rozumieniu art. 46¹ kc. i art. 1058 k.c.

21. Postanowienie SN z dnia 7 maja 1997 r. (II CKN 197/97, Wokanda 1997/9/9)

Teza

Wymienione w art. 55³ kc przedmioty (grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami i inwentarzem) wraz z prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, są gospodarstwem rolnym nie tylko wtedy, gdy aktualnie (np. w dacie otwarcia spadku) stanowią zorganizowaną całość gospodarczą, ale również wówczas, gdy potencjalnie mogą ją stanowić.

Najistotniejszym składnikiem gospodarstwa rolnego - w sensie przedmiotowym - jest grunt rolny. Bez niego nie może istnieć gospodarstwo rolne. Występowanie pozostałych składników tego gospodarstwa, wymienionych w art. 55³ kc nie jest konieczne dla bytu samego gospodarstwa.

C. UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE ROLNIKÓW

USTAWA

z dnia 20 grudnia 1990 r.

o ubezpieczeniu społecznym rolników.

(tekst. jedn.: Dz.U.98.7.25; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ubezpieczenie społeczne rolników, zwane dalej „ubezpieczeniem”, obejmuje mających obywatelstwo polskie rolników i pracujących z nimi domowników, na zasadach określonych w ustawie.

2. W ubezpieczeniu wyodrębnia się:

- 1) ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie,
- 2) ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

Art. 2. 1. Ubezpieczenie realizuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zwana dalej „Kasą”.

2. Prezes Kasy jest centralnym organem administracji państwowej, podległym Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Interesy ogółu ubezpieczonych i świadczeniobiorców, dotyczące ubezpieczenia i działalności Kasy, reprezentuje Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników, zwana dalej „Radą Rolników”.

4. W realizacji ubezpieczenia uczestniczą także, w zakresie określonym w ustawie i w odrębnych przepisach, organy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”, oraz inne podmioty.

Art. 3. 1. Ubezpieczeniu podlega się z mocy ustawy albo na wniosek.

2. Jeżeli ustawa przewiduje objęcie ubezpieczeniem na wniosek, z wnioskiem o objęcie ubezpieczeniem może wystąpić zainteresowana osoba lub rolnik, na którego rachunek ta osoba pracuje.

3. Osoba podlegająca ubezpieczeniu na wniosek może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia, składając oświadczenie w tej sprawie.

4. Równoznaczne z odstąpieniem od ubezpieczenia na wniosek jest nieopłacenie w terminie składki, chyba że rolnik obowiązany do jej opłacenia, przed upływem terminu płatności, wystąpił o jego odroczenie albo nieopłacenie składki w terminie było skutkiem siły wyższej.

Art. 3a. 1. Ubezpieczenie ustaje z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Ubezpieczenie na wniosek ustaje także:

- 1) z końcem kwartału wskazanego w oświadczeniu ubezpieczonego, a jeżeli w oświadczeniu tym nie ma takiego wskazania - z końcem kwartału, w którym oświadczenie to zostało złożone Kasie, albo
- 2) z końcem kwartału poprzedzającego kwartał, w którym nastąpiło odstąpienie od ubezpieczenia w myśl art. 3 ust. 4.

3. Jeżeli wraz z ustaniem okoliczności uzasadniających podleganie ubezpieczeniu z mocy ustawy następują okoliczności uzasadniające objęcie ubezpieczeniem na wniosek, ubezpieczenie istniejące z mocy ustawy ustaje z końcem kwartału, w którym ubezpieczonemu doręczono decyzję stwierdzającą ustanie ubezpieczenia z mocy ustawy.

4. Jeżeli złożony został wniosek o rentę lub emeryturę, obowiązek ubezpieczenia ustaje z końcem kwartału, w którym wydana została decyzja o przyznaniu świadczenia, jednak nie wcześniej niż z końcem kwartału, w którym ubezpieczony nabył to prawo.

Art. 4. 1. Składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik. Jeżeli działalność rolnicza jest prowadzona na rachunek kilku osób, obowiązek opłacenia składki ciąży na nich solidarnie.

2. Obowiązek opłacenia składki powstaje z pierwszym dniem kwartału, w którym powstało ubezpieczenie, a ustaje z ostatnim dniem kwartału, w którym ustało ubezpieczenie.

Art. 5. Przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

Art. 5a. Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie co najmniej 1 rok, podejmuje pozarolniczą działalność gospodarczą nie będąc pracownikiem i nie pozostając w stosunku służbowym, podlega nadal temu ubezpieczeniu. Rolnik lub domownik może podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu wówczas, gdy złoży Zakładowi lub Kasie oświadczenie, że chce podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, o ile spełnia w tym zakresie warunki określone w odrębnych przepisach.

Art. 6. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) rolniku - rozumie się osobę fizyczną prowadzącą na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz (samoistny albo zależny) gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) domownika - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:
 - a) ukończyła 16 lat,
 - b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,
 - c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy,

- 3) działalności rolniczej - rozumie się działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej, rybnej i leśnej,
- 4) gospodarstwie rolnym - rozumie się każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej,
- 5) dziale specjalnym - rozumie się dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych,
- 6) przepisach emerytalnych - rozumie się przepisy regulujące emerytury i renty przysługujące pracownikom i członkom ich rodzin,
- 7) emeryturze podstawowej - rozumie się kwotę miesięcznej najniższej emerytury, określoną w przepisach emerytalnych,
- 8) wskaźniku wymiaru - rozumie się ustaloną dla określonego świadczenia lub określonej części świadczenia liczbę, wyrażającą stały stosunek tego świadczenia (tej części świadczenia) do emerytury podstawowej, z zaokrągleniem do drugiego miejsca po przecinku; wskaźnik wymiaru służy do obliczania wysokości świadczenia lub jego części w myśl art. 48,
- 9) rencie - rozumie się rentę inwalidzką albo rentę rodzinną,
- 10) emeryturze lub rencie z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin - rozumie się odpowiednie świadczenie, przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie ustaw powołanych w art. 99 i 122 albo innych przepisów regulujących świadczenia emerytalno-rentowe dla rolników,
- 11) ubezpieczeniu emerytalno-rentowym - rozumie się ubezpieczenie emerytalno-rentowe określone w ustawie,
- 11a) stwierdzeniu niezdolności do samodzielnej egzystencji - rozumie się przez to zaliczenie do pierwszej grupy inwalidów,
- 12) innym ubezpieczeniu społecznym - rozumie się ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne, określone w odrębnych przepisach,
- 13) osobie podlegającej innemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się osobę będącą pracownikiem zatrudnionym w wymiarze czasu nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo objętą innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym,

- 14) okresach podlegania określönemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek,
- 15) wójcie - rozumie się także burmistrza lub prezydenta miasta,
- 16) ubezpieczeniu zdrowotnym - rozumie się ubezpieczenie określone w odrębnych przepisach.

Rozdział 2

Zakres podmiotowy ubezpieczenia, składki na ubezpieczenie i świadczenia pieniężne z ubezpieczenia

A. Ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie

Art. 7. 1. Ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny,
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt. 1 jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty.

2. Ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim na wniosek obejmuje się innego rolnika lub domownika, jeżeli działalność rolnicza stanowi stałe źródło jego utrzymania.

3. Emeryt lub rencista może podlegać ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na wniosek tylko w zakresie określonym w art. 8 ust. 3.

Art. 8. 1. Za każdego ubezpieczonego opłaca się składkę w równej wysokości, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Wysokość składki za jednego ubezpieczonego ustala się w planie funduszu składkowego stosownie do zasad określonych w art. 77.

3. Na wniosek ubezpieczonego, który jednocześnie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury albo renty, pobiera się za niego jedną trzecią składki, o której mowa w

ust. 2. W takim przypadku ubezpieczonemu przysługuje tylko jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przewidziane w art. 9 pkt 1.

4. Prezes Kasy ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” ustaloną przez Radę Rolników wysokość składki na jeden kwartał lub kilka kolejnych kwartałów co najmniej 14 dni przed pierwszym dniem danego kwartału. Wysokość ta może być ustalona kwotowo - i korygowana w przypadku zmiany wysokości emerytury podstawowej - albo za pomocą określonego procentu emerytury podstawowej.

5. Na wniosek Rady Rolników Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może ustanawiać ulgi w wysokości składki, określając szczegółowe zasady i tryb ich przyznawania.

Art. 9. Świadczeniami z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego są:

- 1) jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, zwane dalej "jednorazowym odszkodowaniem",
- 2) zasiłek chorobowy,
- 3) zasiłek z tytułu urodzenia lub przyjęcia na wychowanie dziecka,
- 4) zasiłek macierzyński.

Art. 10. 1. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje:

- 1) ubezpieczonemu, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej,
- 2) osobie najbliższej ubezpieczonemu rolnikowi, nie podlegającej ubezpieczeniu, jeżeli doznała ona takiego uszczerbku wskutek wypadku przy pracy rolniczej, któremu uległa pomagając ubezpieczonemu rolnikowi, nie będąc jego pracownikiem, w pracach związanych z prowadzeniem działalności rolniczej; za osoby najbliższe rolnikowi uważa się jego małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo, zstępnych rodzeństwa, powinowatych w tej samej linii lub stopniu oraz wychowanków,

- 3) członkom rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej,
- 4) członkom rodziny osoby określonej w pkt 2, która zmarła wskutek wypadku przy pracy rolniczej.

2. Jednorazowe odszkodowanie nie przysługuje osobie, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, jeżeli:

- 1) poszkodowany spowodował wypadek umyślnie albo wskutek rażącego niedbalstwa lub
- 2) poszkodowany, będąc w stanie nietrzeźwości, sam w znacznym stopniu przyczynił się do wypadku.

Art. 11. 1. Za wypadek przy pracy rolniczej uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło:

- 1) na terenie gospodarstwa rolnego, które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, albo na terenie gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z tym gospodarstwem rolnym lub
- 2) w drodze ubezpieczonego z mieszkania do gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, albo w drodze powrotnej, lub
- 3) podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo w związku z wykonywaniem tych czynności, lub
- 4) w drodze do miejsca wykonywania czynności, o których mowa w pkt 3, albo w drodze powrotnej.

2. Na wniosek Rady Rolników Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może określić, jakie czynności nie wymienione w ust. 1 pkt 3 traktuje się, w zakresie uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, na równi z czynnościami związanymi z prowadzeniem działalności rolniczej.

Art. 12. Za rolniczą chorobę zawodową uważa się chorobę, która powstała w związku z pracą w gospodarstwie rolnym, jeżeli choroba ta jest objęta wykazem chorób zawodowych określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy.

Art. 13. 1. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje się:

- 1) osobie, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2 - na zasadach przewidzianych dla pracownika,
 - 2) osobom, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 lub 4 - na zasadach przewidzianych dla członków rodziny pracownika
- w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

2. Jednorazowe odszkodowanie ustala się w wysokości proporcjonalnej do określonego procentowo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, z tym że najniższa kwota odszkodowania nie może wynosić mniej niż za pięcioprocentowy uszczerbek na zdrowiu. W przypadku śmierci poszkodowanego odszkodowanie przysługuje w wysokości odpowiadającej stuprocentowemu uszczerbkowi na zdrowiu.

3. Na wniosek Rady Rolników Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może określić szczegółowe zasady ustalania wysokości jednorazowego odszkodowania.

4. Jeżeli nie określono wysokości jednorazowego odszkodowania w trybie przewidzianym w ust. 3, wynosi ono 66% emerytury podstawowej za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, z uwzględnieniem zwiększeń przewidzianych w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Art. 14. 1. Zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który wskutek choroby jest niezdolny do pracy nieprzerwanie co najmniej przez 30 dni.

2. Zasiłek chorobowy przysługuje za okres niezdolności do pracy, jednak nie dłużej niż przez 180 dni.

2a. Zasiłek chorobowy nie przysługuje w okresie przebywania ubezpieczonego na koszt Kasy w zakładzie opieki zdrowotnej w celu rehabilitacji.

3. Na wniosek Rady Rolników Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może określić:

- 1) przypadki, w których zasiłek chorobowy przysługuje przy niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie krócej niż 30 dni,
- 2) szczegółowe zasady ustalania wysokości zasiłku chorobowego.

4. Jeżeli nie określono wysokości zasiłku chorobowego w trybie przewidzianym w ust. 3, wynosi on jedną trzydziestą emerytury podstawowej za każdy dzień niezdolności do pracy.

Art. 15. 1. Z tytułu urodzenia dziecka, a także z tytułu przyjęcia dziecka w wieku do jednego roku na wychowanie, jeżeli w tym czasie został złożony wniosek o przysposobienie, ubezpieczonemu przysługuje jednorazowy zasiłek w wysokości trzykrotnej emerytury podstawowej. Jeżeli ubezpieczeniu podlegają oboje małżonkowie, zasiłek ten przysługuje łącznie obojgu małżonkom.

2. Na wniosek Rady Rolników Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może określić korzystniejszy sposób ustalania wysokości zasiłku, o którym mowa w ust. 1.

3. Z tytułu urodzenia dziecka ubezpieczonemu przysługuje zasiłek macierzyński w wysokości równej zasiłkowi chorobowemu za okres 8 tygodni, wypłacany łącznie z zasiłkiem, o którym mowa w ust. 1.

Art. 15a. 1. Osobie, która została objęta ubezpieczeniem na wniosek, świadczenia przewidziane w art. 14 i 15, z wyjątkiem zasiłku chorobowego z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, przysługują, jeżeli okres podlegania ubezpieczeniu bezpośrednio przed wystąpieniem zdarzenia uzasadniającego nabycie prawa do świadczenia trwał nieprzerwanie co najmniej rok.

2. Do okresu wymaganego w myśl ust. 1 wlicza się okresy podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, jeżeli zainteresowany nie nabył prawa do analogicznego świadczenia z tego ubezpieczenia.

B. Ubezpieczenie emerytalno-rentowe

Art. 16. 1. Ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny,
- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1.

2. Ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek obejmuje się:

- 1) innego rolnika lub domownika, który podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu, jeżeli złożono wniosek o objęcie go ubezpieczeniem emerytalno-rentowym,

2) osobę, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej nie nabywając prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia, jeżeli podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub innemu ubezpieczeniu społecznemu przez okres co najmniej 50 kwartałów.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury albo renty.

Art. 17. 1. Składka kwartalna za każdego ubezpieczonego wynosi 30% emerytury podstawowej.

2. Za ubezpieczonego, z którym rolnik zawarł umowę według przepisów rozdziału 7, rolnik opłaca składkę w wysokości 75% należności ustalonej w myśl ust. 1.

Art. 18. Świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego są:

- 1) emerytura rolnicza lub renta inwalidzka rolnicza,
- 2) renta rodzinna,
- 3) emerytury i renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin,
- 4) dodatki do emerytur i rent, o których mowa w pkt 1-3,
- 5) zasiłek pogrzebowy.

Art. 19. 1. Emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat,
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 100 kwartałów, z uwzględnieniem art. 20.

2. Emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną,
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 120 kwartałów, z zastrzeżeniem ust. 3,

3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

3. Jeżeli zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej jest spowodowane wywłaszczeniem gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, ich zbyciem na cel uzasadniający wywłaszczenie albo trwałym wyłączeniem, zgodnie z obowiązującymi przepisami, użytków rolnych z produkcji rolniczej z przyczyn niezależnych od rolnika, warunek przewidziany w ust. 2 pkt 2 uważa się za spełniony, jeżeli rolnik podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 50 kwartałów.

4. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, zasady wcześniejszego przechodzenia na emeryturę, na warunkach innych niż określone w ust. 1 i 2.

Art. 20. 1. Do okresów ubezpieczenia, wymaganych stosownie do art. 19 ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3, zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990,
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.,
- 3) pobierania renty inwalidzkiej rolniczej jako renty okresowej, jednak nie więcej niż 2 lata,
- 4) od których zależy prawo do emerytury w myśl przepisów emerytalnych.

2. Okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 21. 1. Renta inwalidzka rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który jest długotrwale niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu co najmniej przez okres:

- 1) 4 kwartałów - jeśli długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat,
- 2) 8 kwartałów - jeśli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 20 lat do 22 lat,

- 3) 12 kwartałów - jeśli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 22 lat do 25 lat,
- 4) 16 kwartałów - jeśli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 25 lat do 30 lat,
- 5) 20 kwartałów - jeśli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 30 lat,
- 6) jakkolwiek - jeśli niezdolność ta powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej i jeśli powstanie tej niezdolności przypada na okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub okres 18 miesięcy od dnia ustania ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Ubezpieczonego uważa się za długotrwale niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli ze względu na pogorszenie się jego stanu zdrowia istnieją przeciwwskazania do osobistego wykonywania niezbędnych prac w danym gospodarstwie rolnym w okresie dłuższym niż 6 miesięcy.

2a. Niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za stałą, jeżeli stwierdzone, według wiedzy medycznej, zmiany w stanie zdrowia, w stopniu powodującym przeciwwskazania, o których mowa w ust. 2, są nieodwracalne.

3. Jeżeli ubezpieczony stał się długotrwale niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym przed okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu albo przed okresem zaliczonym do tego okresu, renta inwalidzka przysługuje, o ile okresy te wynoszą co najmniej 20 kwartałów i przypadają w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką.

4. Przy ustalaniu okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, w myśl ust. 1 i 3, stosuje się odpowiednio art. 20.

5. Okres 20 kwartałów, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką rolniczą, a jeżeli zainteresowany w chwili zgłoszenia wniosku nie prowadzi działalności rolniczej - przed dniem powstania długotrwałej niezdolności do pracy rolniczej.

Art. 21a. Przy ustalaniu liczby kwartałów podlegania ubezpieczeniu zalicza się cały kwartał, w którym powstało ubezpieczenie. To samo dotyczy kwartału, w którym ubezpieczenie ustało.

Art. 22. 1. Rentę inwalidzką rolniczą przyznaje się jako rentę stałą, jeżeli ubezpieczony osiągnął wiek o 5 lat niższy od wieku emerytalnego lub jeżeli jego niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym jest stała. W pozostałych przypadkach renta inwalidzka rolnicza przysługuje jako renta okresowa do czasu odzyskania przez uprawnionego zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, z zastrzeżeniem ust. 3, lub do czasu objęcia go innym ubezpieczeniem społecznym.

2. W przypadku utrzymywania się u osoby korzystającej z okresowej renty inwalidzkiej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli osoba ta nie została objęta innym ubezpieczeniem społecznym, przedłuża się okres, na który przyznano rentę okresową, albo przyznaje się rentę stałą, z uwzględnieniem ust. 1.

3. Jeżeli uprawniony do okresowej renty inwalidzkiej odzyskał zdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, lecz zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej (w rozumieniu art. 28 ust. 4), a nie został objęty innym ubezpieczeniem społecznym, renta ta przysługuje mu nadal przez okres jednego roku od dnia odzyskania zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Art. 23. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrami Pracy i Polityki Socjalnej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady:

- 1) ustalania długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- 2) określania długości okresów, na jakie przyznaje się rentę inwalidzką rolniczą jako rentę okresową,
- 3) przeprowadzania badań kontrolnych w przypadku pobierania takiej renty.

Art. 24. Emerytura rolnicza lub renta inwalidzka rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej, ustalonych stosownie do art. 25 i 26. Dla każdej z tych części ustala się wskaźnik wymiaru.

Art. 25. 1. Część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a.

2. Do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się liczbę lat:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.,
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny Rolników,
- 3) podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, jeżeli z tego tytułu ubezpieczonemu nie przyznano emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej.

3. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, za rolnika i jego małżonka opłacono roczną składkę na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości wyższej niż 120% przeciętnej emerytury podstawowej w danym roku, zamiast jednego roku przyjmuje się okres dłuższy, odpowiadający wskaźnikowi indywidualnego wymiaru składki w danym roku. Wskaźnik ten oblicza się w następujący sposób:

- 1) kwotę opłaconej składki rocznej wymierzonej od hektarów przeliczeniowych i działów specjalnych oraz od osób ubezpieczonych w danym gospodarstwie rolnym, z wyjątkiem domowników, dzieli się przez liczbę tych osób; przy ustalaniu kwoty opłaconej składki wlicza się również kwoty przyznanych ulg i zwolnień, nie wlicza się jednak nie opłaconej części składki za 1990 r., jeżeli jej opłacenie było dobrowolne,
- 2) tak obliczoną kwotę dzieli się przez 120% przeciętnej emerytury podstawowej w danym roku.

4. Okresy, o których mowa w ust. 2 pkt 3, przelicza się w wymiarze półtorakrotnym. Nie dotyczy to jednak okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania świadczeń dla bezrobotnych.

5. Za każdy rok przypadający w okresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, przyjmuje się 0,5% emerytury podstawowej.

6. Jeżeli uprawniony do renty inwalidzkiej rolniczej podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu - łącznie z okresami, o których mowa w ust. 2 - krócej niż przez 20 kwartałów, przyjmuje się okres opłacania składki 20 kwartałów.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się, jeżeli całkowita niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej. W takim przypadku uprawnionemu do okresu opłacania składki dolicza się okres dzielący go od osiągnięcia wieku 60 lat.

8. Minister Pracy i Polityki Socjalnej ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przeciętną roczną wysokość emerytury podstawowej w latach 1983-1990.

Art. 26. 1. Część uzupełniająca wynosi 95% emerytury podstawowej, jeżeli liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej, lecz bez uwzględnienia skutków art. 25 ust. 3, jest mniejsza od 20; przy każdym pełnym roku od 20 lat część uzupełniająca zmniejsza się o 0,5% emerytury podstawowej.

2. Część uzupełniająca nie może wynosić mniej niż 85% emerytury podstawowej, a suma części uzupełniającej i części składkowej nie może być mniejsza od emerytury podstawowej, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli rolnik nabywa prawo do emerytury rolniczej w wieku o 5 lat niższym od wieku emerytalnego, określoną w myśl ust. 1 część uzupełniająca zmniejsza się o 25% emerytury podstawowej. Tak ustaloną część uzupełniająca zwiększa się o 5% emerytury podstawowej po upływie każdego roku dzielącego uprawnionego od wieku emerytalnego.

Art. 27. 1. Do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia przysługują dodatki:

- 1) (skreślony),
- 2) pielęgnacyjny,
- 3) kombatancki lub z tytułu tajnego nauczania, na zasadach i w wysokości określonych w przepisach emerytalnych oraz przepisach

regulujących zasady przyznawania i wysokość dodatku kombatanckiego i dodatku z tytułu tajnego nauczania.

2. Do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia przysługuje także dodatek z tytułu pracy przymusowej po 1 września 1939 r. w wysokości 2% emerytury podstawowej za każdy rok takiej pracy.

3. Dodatki, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i w ust. 2, z wyjątkiem dodatku kombatanckiego, dolicza się do części składkowej emerytury lub renty, uwzględniając

Art. 28. 1. Wyplata emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

2. Zawieszenie wypłaty dotyczy:

- 1) części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej,
- 2) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia; ilekroć w ust. 3 i 5-7 jest mowa o zawieszeniu wypłaty w całości, w połowie albo w jednej czwartej - rozumie się odpowiednio zawieszenie wypłaty tej części świadczenia, jej połowy albo jednej czwartej.

3. Wyplata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9.

4. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego i nie prowadzi działu specjalnego, nie licząc:

- 1) użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych, gruntów pod stawami i gruntów pod zabudowaniami, które ze względu na powierzchnię nie podlegają opodatkowaniu podatkiem rolnym,
- 2) działów specjalnych, od których podatek nie przekracza połowy stawki podatku rolnego z 1 ha przeliczeniowego,
- 3) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie nie będącej:

- a) małżonkiem emeryta lub rencisty,
 - b) jego zstępnym lub pasierbem,
 - c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,
 - d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b) lub c),
- 4) dzierżawionych gruntów Skarbu Państwa,
 - 5) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych,
 - 6) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej,
 - 7) własności (udziału we współwłasności) nie ustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

5. Jeżeli emeryt lub rencista jest długotrwale niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej, wypłata świadczenia przez okres dwóch lat od tego wypadku albo od zachorowania na tę chorobę ulega zawieszeniu tylko w połowie.

6. Wypłata ulega zawieszeniu w połowie, jeżeli:

- 1) emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem, który nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie spełnia warunków do uzyskania emerytury rolniczej albo renty inwalidzkiej rolniczej, lub
- 2) działalność rolniczą prowadzi wyłącznie współmałżonek emeryta lub rencisty i istnieją szczególne przeszkody w zaprzestaniu prowadzenia tej działalności albo
- 3) emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą, mając na utrzymaniu niepełnoletniego zstępnego lub wychowanka, który ukończył szkołę podstawową lub 15 lat.

7. Wypłata ulega zawieszeniu w jednej czwartej, jeżeli:

- 1) emeryt lub rencista nie zawarł umowy z następcą stosownie do przepisów rozdziału 7 i nie ma możliwości sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego co najmniej po cenie odpowiadającej ich oszacowaniu według przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa albo

- 2) trwają czynności zmierzające do wywłaszczenia tych nieruchomości, ich wykupu na cel uzasadniający wywłaszczenie albo do trwałego wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów lub
- 3) nieruchomości te są położone w strefie ochronnej lub na innym obszarze specjalnym, utworzonym na podstawie odrębnych przepisów w związku z wprowadzeniem ograniczeń w użytkowaniu gruntów rolnych albo w celach ochronnych.

8. Jeżeli wypłata ulega zawieszeniu w myśl ust. 3 lub 5, zawieszają się w całości wypłatę dodatku pielęgnacyjnego, przysługującego z tytułu ukończenia 75 lat.

9. W przypadku podjęcia działalności rolniczej na gruntach:

- 1) nabytych w drodze dziedziczenia lub
- 2) uprzednio wdzierżawionych co najmniej na 10 lat, jeżeli dzierżawa ustała wcześniej z przyczyn niezależnych od wdzierżawiającego, lub
- 3) odzyskanych w wyniku rozwiązania - z przyczyn niezależnych od uprawnionego - umowy, na podstawie której uprzednio zbył on te grunty, albo w wyniku uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej - wypłata nie ulega zawieszeniu przez okres jednego roku.

Art. 29. 1. Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny zmarłego:

- 1) emeryta lub rencisty mającego ustalone prawo do emerytury albo renty inwalidzkiej z ubezpieczenia,
- 2) ubezpieczonego, który w chwili śmierci spełniał warunki do uzyskania emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej; przyjmuje się, że był on długotrwale niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

2. Do renty rodzinnej są uprawnieni następujący członkowie rodziny zmarłego:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione,
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności - także w ramach rodziny zastępczej - wnuki, rodzeństwo i inne dzieci,

- 3) małżonek (wdowa, wdowiec),
- 4) rodzice - jeżeli spełniają warunki do uzyskania takiej renty w myśl przepisów emerytalnych.

Art. 30. 1. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna renta rodzinna.

2. Jeżeli do renty rodzinnej uprawniona jest jedna osoba, renta wynosi 85% emerytury podstawowej ze zwiększeniem o:

- 1) 50% nadwyżki - ponad kwotę emerytury podstawowej - emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, jaka przysługiwała zmarłemu w chwili śmierci, albo
- 2) 50% części składkowej emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej, która przysługiwała lub przysługiwałaby zmarłemu w chwili śmierci

- z tym że renta rodzinna nie może być niższa od emerytury podstawowej.

3. Za każdą następną osobę uprawnioną renta rodzinna ulega zwiększeniu o 5%.

4. Rentę rodzinną zwiększa się o 10%, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej.

5. Wysokość renty rodzinnej ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru.

6. Renta rodzinna ulega podziałowi między uprawnionych na równe części, jeżeli:

- 1) do renty są uprawnione osoby małoletnie, nad którymi opiekę sprawują różne osoby,
- 2) pełnoletni członek rodziny uprawniony do renty żąda jej podziału,
- 3) zachodzą inne okoliczności uzasadniające podział renty.

Art. 31. 1. Do renty rodzinnej przysługują dodatki przewidziane w art. 27 ust. 1 oraz dodatek dla sieroty zupełnej.

2. Dodatek dla sieroty zupełnej przysługuje w wysokości określonej w przepisach emerytalnych.

3. Przepis art. 27 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 32. Wypłata renty rodzinnej przysługującej osobie pełnoletniej ulega zawieszeniu, jeżeli uprawniony prowadzi działalność rolniczą. Przepisy art. 28 ust. 3, 4 i 6-9 stosuje się odpowiednio.

Art. 33. 1. W razie zbiegu prawa do emerytury z prawem do renty na podstawie ustawy, uprawnionemu przyznaje się jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez uprawnionego.

2. W razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. W razie zbiegu prawa do renty inwalidzkiej z ubezpieczenia, jeżeli długotrwała niezdolność do pracy powstała w wyniku wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, z prawem do emerytury lub renty inwalidzkiej z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się wyższe świadczenie w całości i połowę drugiego świadczenia.

4. W razie zbiegu prawa do:

- 1) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia z prawem do renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa wojennego, inwalidztwa powstałego wskutek pobytu w obozie koncentracyjnym bądź łagrze albo z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową lub do renty rodzinnej po osobie uprawnionej do renty inwalidzkiej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- 2) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia z prawem do renty inwalidzkiej z innego ubezpieczenia społecznego z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku przy pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej,
- 3) emerytury lub renty z ubezpieczenia z prawem do świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej - zasady wypłaty tych świadczeń określają odrębne przepisy.

Art. 34. 1. Prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia ulega zawieszeniu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych. W takim przypadku nie zawieszają się jednak wypłaty części składkowej emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej albo nadwyżki

emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin ponad 95% emerytury podstawowej.

2. Przy stosowaniu zawieszenia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia, w myśl ust. 1, nie bierze się pod uwagę dochodów z działalności rolniczej.

Art. 35. 1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która poniosła koszty pogrzebu po śmierci:

- 1) ubezpieczonego, nie wyłączając osoby podlegającej tylko ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu,
- 2) uprawnionego do emerytury lub renty z ubezpieczenia,
- 3) członka rodziny osoby, o której mowa w pkt 1 lub 2, pozostającego na jej utrzymaniu i spełniającego warunki do uzyskania renty rodzinnej.

2. Jeżeli koszty pogrzebu poniosło kilka osób, zasiłek pogrzebowy ulega podziałowi między te osoby proporcjonalnie do poniesionych kosztów.

3. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości określonej w przepisach emerytalnych.

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego na podstawie ustawy z prawem do zasiłku pogrzebowego na podstawie odrębnych przepisów, przyznaje się zasiłek pogrzebowy na podstawie odrębnych przepisów.

Rozdział 3

Postępowanie w indywidualnych sprawach z zakresu ubezpieczenia

Art. 36. 1. Prezes Kasy wydaje decyzje w sprawach:

- 1) podlegania ubezpieczeniu oraz ustania ubezpieczenia,
- 2) (skreślony),
- 3) ustalenia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia i ich indywidualnego wymiaru,
- 4) zawieszenia prawa do świadczeń,
- 5) zawieszenia lub wstrzymania wypłaty świadczeń oraz wznowienia zawieszonych lub wstrzymanej wypłaty,
- 6) zwrotu nienależnie pobranych świadczeń,

- 7) przyznania odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczeń,
- 8) potrącenia składek na ubezpieczenie lub innych należności ze świadczeń z ubezpieczenia.

2. Prezes Kasy może upoważniać do wydawania decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1, pracowników Kasy. Ponadto Prezes Kasy i Prezes Zakładu mogą postanowić, że określone decyzje będą wydawane, z upoważnienia Prezesa Kasy, przez pracowników Zakładu.

3. Od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także w przypadku niewydania decyzji przysługuje odwołanie do sądu w terminach i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Art. 37. 1. Rolnik jest obowiązany, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni zgłaszać Kasie osoby podlegające ubezpieczeniu w jego gospodarstwie oraz informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

2. Osoba pobierająca świadczenia z ubezpieczenia jest obowiązana, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni zgłaszać Kasie okoliczności mające wpływ na wysokość i prawo pobierania tych świadczeń.

3.¹ Organy prowadzące ewidencję gruntów i budynków, organy podatkowe, organy prowadzące księgi wieczyste oraz zarządy jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane udzielać Kasie informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności mających znaczenie w sprawach z zakresu ubezpieczenia.

Art. 38. Przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu domniemywa się, że:

- 1) właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych lub dzierżawca takich gruntów, jeżeli dzierżawa jest zarejestrowana w ewidencji gruntów i budynków, prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach,

¹ W art. 37 ust. 3 wyraz „gmin” zastępuje się wyrazami „jednostek samorządu terytorialnego”, zgodnie z art. 65 pkt. 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 2) podatnik podatku rolnego lub podatku od dochodu z działów specjalnych prowadzi działalność rolniczą w rozmiarze wynikającym z zakresu opodatkowania,
- 3) jeżeli własność lub dzierżawa gruntów, o których mowa w pkt 1, przysługuje kilku osobom lub jeżeli obowiązek podatkowy, o którym mowa w pkt 2, ciąży na kilku osobach - każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej,
- 4) osoba bliska rolnikowi, spełniająca warunki określone w art. 6 pkt 2 lit. a) i b), stale pracuje w gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy - jeżeli okoliczność ta została stwierdzona zgodnym oświadczeniem rolnika i tej osoby.

Art. 39. 1. Decyzją ustalającą podleganie ubezpieczeniu można objąć wszystkich ubezpieczonych, za których składkę opłaca ten sam rolnik.

2. Decyzja ustalająca podleganie ubezpieczeniu powinna zawierać w szczególności:

- 1) określenie rodzaju ubezpieczenia,
- 2) określenie początkowej daty podlegania ubezpieczeniu,
- 3) określenie sposobu obliczania składek kwartalnych, ich opłacania oraz terminów płatności,
- 4) wskazanie rolnika zobowiązanego do opłacania składek albo osób zobowiązanych solidarnie.

3. Z prawomocnej decyzji ustalającej podleganie ubezpieczeniu wynika obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie w wysokości i w terminach wynikających z ustawy.

4. W razie zmiany stanu faktycznego lub stanu prawnego, na którego podstawie wydano decyzję o ustaleniu podlegania ubezpieczeniu, wydaje się nową decyzję. Jeżeli jednak zmianie uległ, z mocy przepisów prawa, tylko sposób obliczania kwartalnych składek, rolnikowi zobowiązanemu do ich opłacania doręcza się informację w tej sprawie; w decyzji zamieszcza się pouczenie o możliwości takiej zmiany.

Art. 39a. 1. Odbierając oświadczenie przewidziane w art. 5a, pracownik Kasy poucza rolnika i domownika o skutkach prawnych tego oświadczenia i umieszcza stosowną informację na wydanej decyzji.

2. Kasa niezwłocznie przekazuje właściwemu oddziałowi Zakładu odpis decyzji stwierdzającej podleganie ubezpieczeniu przez osobę, o której mowa w art. 5a, lub ustanie ubezpieczenia takiej osoby.

3. Kasa niezwłocznie przekazuje właściwemu oddziałowi Zakładu oświadczenie przewidziane w art. 5a.

4. Zakład niezwłocznie przekazuje właściwemu oddziałowi regionalnemu Kasy odpis decyzji ustalającej podleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu, wydanej w wyniku złożenia oświadczenia przewidzianego w art. 5a.

Art. 40. 1. Składki na ubezpieczenie opłaca się co kwartał. Termin płatności przypada ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału, z zastrzeżeniem art. 50.

2. Jeżeli wysokość składki jest uzależniona od wysokości emerytury podstawowej, przy obliczaniu wysokości składki przyjmuje się kwotę emerytury podstawowej obowiązującą w ostatnim miesiącu poprzedniego kwartału.

Art. 41. 1. Kasa dokonuje poboru składek na ubezpieczenie.

2. Jeżeli pobór składki następuje w gotówce, inkasentem może być pracownik Kasy lub Zakładu albo inna upoważniona osoba. Jeżeli czynności inkasa nie należą do zakresu obowiązków pracownika, inkasentowi przysługuje prowizja na zasadach określonych w umowie z Kasą.

3. Inkasent jest obowiązany informować rolnika o sposobie obliczania wysokości składki.

Art. 41a. W wyjątkowych przypadkach Prezes Kasy lub upoważniony przez niego pracownik Kasy może, na wniosek zainteresowanego, stosownie do okoliczności:

- 1) odroczyć termin płatności należności z tytułu składek na ubezpieczenie, rozłożyć jej spłatę na raty lub umorzyć należność,
- 2) umorzyć należność Kasy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Art. 42. Kasa prowadzi ewidencję okresów podlegania ubezpieczeniu i opłacania składek za każdego ubezpieczonego. Osoba zainteresowana

sowana ma prawo wglądu do ewidencji w zakresie dotyczącym jej spraw oraz zgłaszania uwag i zastrzeżeń.

Art. 43. 1. Kasa wydaje legitymacje dla ubezpieczonych, emerytów, rencistów oraz członków ich rodzin.

2. Prezes Kasy określa szczegółowe zasady wydawania legitymacji, o których mowa w ust. 1, oraz dokonywania w nich wpisów.

Art. 44. 1. Prawo do świadczeń z ubezpieczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawny w ustaleniu tego prawa.

2. Prawo do świadczeń z ubezpieczenia lub ich wysokość ustala się ponownie, na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności, mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

3. Zmiany w indywidualnym wymiarze świadczeń z ubezpieczenia, wynikające ze zmian w przepisach prawa, ustala się z urzędu.

4. Zawieszenie prawa do świadczeń oraz zawieszenie lub wstrzymanie ich wypłaty stosuje się z urzędu.

5. Wznowienie zawieszony lub wstrzymanej wypłaty świadczenia bądź jego części następuje na wniosek.

Art. 45. 1. W razie zaistnienia wypadku przy pracy rolniczej, poszkodowany oraz rolnik są obowiązani bez zbędnej zwłoki zgłosić Kasie wypadek.

2. Lekarz udzielający pomocy poszkodowanemu jest obowiązany wyjaśnić, w miarę możliwości, co było przyczyną wypadku przy pracy. W szczególności, jeżeli zachodzi przypuszczenie, że poszkodowany w chwili wypadku był w stanie nietrzeźwym, lekarz kieruje poszkodowanego na badanie niezbędne do ustalenia zawartości alkoholu w organizmie.

3. Niedopełnienie przez poszkodowanego bądź rolnika obowiązku wynikającego z ust. 1 lub 2 ocenia się przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadku, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

4. Kasa ustala okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy rolniczej. W szczególności osoba upoważniona przez Prezesa Kasy ma

prawo dokonać oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem oraz przeprowadzić dowody z zeznań poszkodowanego i świadków.

5. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb zgłaszania wypadku przy pracy rolniczej oraz ustalania jego okoliczności i przyczyn.

Art. 46. 1. Niezdolność do pracy w celu ustalenia prawa do zasiłku chorobowego stwierdza się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

2. Orzeczenia dotyczące:

- 1) stałego albo długotrwałego uszczerbku na zdrowiu oraz przyczyn jego powstania,
 - 2) stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
 - 3) terminu badania kontrolnego w przypadkach uzasadniających przyznanie renty inwalidzkiej rolniczej jako renty okresowej,
 - 4) stwierdzenia niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - 5) ustalenia wskazań do rehabilitacji
- w związku z prowadzonym postępowaniem o ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia wydają w pierwszej instancji lekarze rzeczoznawcy, a w drugiej instancji - komisje lekarskie Kasy.

2a. Prezes Kasy sprawuje nadzór nad lekarzami rzeczoznawcami i komisjami lekarskimi Kasy. Prezes Kasy określi tryb, zakres i organizację działania lekarzy rzeczoznawców i komisji lekarskich Kasy oraz tryb sprawowania nad nimi nadzoru.

3. Stwierdzenia rolniczej choroby zawodowej dokonują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy.

Art. 47. 1. ² Okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 7, ustala się na podstawie zaświadczenia właściwego starosty lub wójta.

² W art. 47 ust. 1 wyrazy „organu administracji rządowej” zastępuje się wyrazami „starosty”, zgodnie z art. 65 pkt. 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668). o dnia 1 stycznia 1999 r.

2. Spełnienie warunku niemożliwości sprzedaży nieruchomości, w myśl art. 28 ust. 7 pkt 1, stwierdza Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa lub upoważniony przez nią wójt.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowy tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2, oraz zasady pokrywania kosztów dokonanych czynności przez Kasę, a w uzasadnionych przypadkach - przez wnioskodawcę.

Art. 48. 1. Wysokość świadczenia lub jego określonej części ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru, jeżeli przewiduje to ustawa lub jeżeli wysokość ta pozostaje w stałym stosunku do wysokości emerytury podstawowej, a świadczenie nie ma charakteru jednorazowego.

2. Świadczenie, którego wysokość jest ustalona za pomocą wskaźnika wymiaru, wypłaca się w kwocie odpowiadającej iloczynowi tego wskaźnika i aktualnej emerytury podstawowej.

3. W każdym przypadku zmiany wysokości emerytury podstawowej wypłaca się świadczenie, o którym mowa w ust. 1, w odpowiednio zmienionej wysokości, z uwzględnieniem terminów waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych - o czym zawiadamia się uprawnionego.

Art. 49. 1. Wypłata świadczenia z ubezpieczenia następuje przez doręczenie uprawnionemu należnej kwoty za pośrednictwem poczty lub innej osoby. Za zgodą uprawnionego Kasa może stosować inne formy wypłaty.

2. Wypłata świadczenia przysługującego co miesiąc jako świadczenie stałe lub okresowe następuje każdego miesiąca w dniu oznaczonym w decyzji, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli miesięczna wypłata świadczeń z ubezpieczenia, o których mowa w ust. 2, nie przekroczyłaby kwoty emerytury podstawowej, świadczenie może być wypłacone z góry, tak aby jedna wypłata była równa co najmniej kwocie najniższej emerytury.

Art. 50. 1. Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie, wraz z

odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał; dotyczy to tylko składek za osobę pobierającą świadczenie, z wyjątkiem domownika, oraz składek, do których opłacenia zobowiązana jest ta osoba. Ponadto z emerytur i rent mogą być potrącane inne należności na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

2. O dokonywaniu potrącenia orzeka się w decyzji ustalającej prawo do świadczenia albo w odrębnej decyzji.

Art. 51. Egzekucję należności wynikających z prawomocnych decyzji Prezesa Kasy prowadzą organy właściwe do egzekucji zobowiązań podatkowych, przy odpowiednim zastosowaniu przepisów regulujących tę egzekucję.

Art. 52. 1. W sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, a ponadto:

- 1) do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio przepisy o zobowiązaniach podatkowych,
- 2) do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie analogicznych świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin oraz wypłatę tych świadczeń.

2. Zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz ustalania odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczeń określają przepisy o ubezpieczeniu społecznym.

Rozdział 4

Inne sprawy związane z ubezpieczeniem

Art. 53. 1. Osobom podlegającym ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz osobom uprawnionym do emerytury lub renty z ubezpieczenia, a także członkom ich rodzin, przysługują świadczenia lecznicze i położnicze, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze, pobyt w domu opieki społecznej oraz świadczenia związane z rehabilitacją lub przekwalifikowaniem w związku z niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują:

- 1) ubezpieczonemu nie będącemu emerytem lub rencistą oraz członkom jego rodziny - w zakresie i na warunkach przewidzianych w odrębnych przepisach dla pracowników i ich rodzin,
- 2) emerytowi lub renciście oraz członkom jego rodziny - w zakresie i na warunkach przewidzianych dla osób pobierających emerytury i renty na podstawie przepisów emerytalnych.

Art. 54. (skreślony).

Art. 55. 1. Rolnikowi lub domownikowi albo członkom rodziny zmarłego rolnika lub domownika Prezes Kasy może przyznać, w drodze wyjątku, emeryturę, rentę inwalidzką lub rentę rodzinną, pomimo niespełnienia, wskutek szczególnych okoliczności, warunków określonych w ustawie, jeżeli zainteresowana osoba nie ma niezbędnych środków utrzymania i nie może ich uzyskać ze względu na wiek lub stan zdrowia.

2. Świadczenie przewidziane w ust. 1 przyznaje się w wysokości nie przekraczającej wysokości odpowiedniego świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Art. 55a. W sprawach nie uregulowanych w art. 55 stosuje się odpowiednio przepisy o przyznawaniu i wypłacie świadczeń z ubezpieczenia.

Art. 56. Jeżeli wyłączną lub główną przyczyną wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej była wadliwość środka stosowanego przy pracy lub nieprawidłowość świadczonej usługi, za które odpowiedzialność cywilną ponosi osoba nie będąca poszkodowanym lub rolnikiem, na którego rachunek poszkodowany pracował, Prezes Kasy może dochodzić od tej osoby zwrotu wydatków ponoszonych na świadczenia z ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy albo choroby zawodowej.

Art. 57. Za sporządzenie aktu notarialnego:

- 1) umowy, o której mowa w art. 85,
- 2) umowy darowizny lub dożywocia, zawieranej w związku z zaprzestaniem prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika, który ma

ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia,
- pobiera się opłatę stałą, której wysokość, w drodze rozporządzenia, określa Minister Sprawiedliwości.

Art. 58. 1. Na wniosek właściciela gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo którego małżonek ma ustalone takie prawo, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 28 ust. 7 pkt 1, wskazaną we wniosku nieruchomość przejmuje się na własność Skarbu Państwa za odpłatnością.

2. Przejęcie nieruchomości i ustalenie odpłatności następuje w drodze decyzji Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

2a. Należności za odpłatne przejmowanie nieruchomości na własność Skarbu Państwa pokrywane są z budżetu państwa.

3. Nieruchomości przejęte na podstawie ust. 1 wchodzą w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

4. Do odpowiedzialności za zobowiązania związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego stosuje się odpowiednio art. 526 Kodeksu cywilnego.

5. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, w tym sposób ustalania odpłatności i wypłacania należności z tego tytułu.

Rozdział 5

Organizacja i zakres działania Kasy oraz Rady Rolników

Art. 59. 1. Prezesa Kasy powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, złożony w porozumieniu z Radą Rolników.

2. Prezes Kasy może mieć jednego albo dwóch zastępców. Zastępcę Prezesa Kasy powołuje i odwołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na wniosek Prezesa, złożony po zasięgnięciu opinii Rady Rolników.

3. Prezes kieruje Kasą oraz wykonuje zadania przewidziane w ustawie i zadania wynikające z odrębnych przepisów.

Art. 60. 1. Prezes Kasy zatrudnia pracowników na podstawie umowy o pracę, chyba że odrębne przepisy wymagają zatrudnienia na podstawie powołania.

2. Przy wykonywaniu czynności służbowych pracownicy Kasy korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom państwowym.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, w drodze rozporządzenia, określa prawa i obowiązki pracowników Kasy oraz zasady ich wynagradzania.

Art. 61. 1. W ramach Kasy wyodrębnia się centralę, oddziały regionalne, placówki terenowe i inne jednostki organizacyjne.

2. Rada Ministrów nadaje Kasie statut, określający szczegółowe zasady jej organizacji.

Art. 62. 1. Kasa prowadzi działalność w zakresie:

- 1) obsługi ubezpieczonych i świadczeniobiorców w sprawach dotyczących objęcia ubezpieczeniem, składek na ubezpieczenie oraz przyznawania i wypłaty świadczeń z ubezpieczenia,
- 2) zadań określonych w art. 63-66,
- 3) obsługi prac Rady Rolników.

2. W realizacji ubezpieczenia Kasa współdziała z Zakładem. W szczególności Kasa może zlecać Zakładowi dokonywanie określonych czynności, zapewniając odpowiednią refundację kosztów. Zasady i tryb współdziałania określają porozumienia Prezesa Kasy i Prezesa Zakładu.

Art. 63. 1. Kasa prowadzi działalność na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym, obejmującą w szczególności:

- 1) analizowanie przyczyn tych wypadków i chorób,
- 2) prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej,
- 3) upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczymi chorobami zawodo-

wymi, a także znajomości zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz zasad postępowania w razie wypadku,

- 4) podejmowanie starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

2. Prezes Kasy, w porozumieniu z Radą Rolników, Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, określa zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Zasady te są zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą, ustanowionymi w celu zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym.

Art. 64. 1. Kasa podejmuje działania na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym albo zagrożonym taką niezdolnością, w korzystaniu z różnych form rehabilitacji oraz przyuczenia do innego zawodu lub przekwalifikowania.

2. Kasa może udzielać pomocy ubezpieczonym w rehabilitacji członków ich rodzin, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy.

Art. 65. Kasa udziela rolnikom informacji o umowach, jakie mogą być zawierane w związku z zamiarem zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

Art. 66. 1. Kasa może inicjować i wspierać rozwój ubezpieczeń dla rolników i członków ich rodzin, prowadzonych przez towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych stosownie do przepisów o działalności ubezpieczeniowej. W szczególności Kasa może udzielać pomocy w powstawaniu i działalności takich towarzystw.

2. Zakres i zasady udzielania pomocy przewidzianej w ust. 1 oraz limity wydatków Kasy na ten cel określa Prezes Kasy w porozumieniu z Radą Rolników lub na jej wniosek.

Art. 67. 1. W skład Rady Rolników wchodzi 50 członków. W chwili rozpoczęcia kadencji co najmniej 30 członków powinno podlegać ubezpieczeniu w pełnym zakresie, a co najmniej 10 członków powinno pobierać emeryturę lub rentę z ubezpieczenia.

2. Kandydatów na członków Rady zgłaszają społeczno-zawodowe organizacje rolników i związki zawodowe rolników indywidualnych o ogólnokrajowym zakresie działania.

3. Członków Rady Rolników powołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej spośród zgłoszonych kandydatów, po przeprowadzeniu konsultacji ze zgłaszającymi organizacjami.

4. Kadencja Rady Rolników trwa 3 lata.

5. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przed upływem kadencji Rady Rolników:

- 1) odwołuje członka, jeżeli złożył on rezygnację lub jeżeli o odwołanie wystąpiła organizacja zgłaszająca, o której mowa w ust. 2,
- 2) może, po zasięgnięciu opinii Rady, odwołać członka, jeżeli bez usprawiedliwionych przyczyn nie bierze on udziału w pracach Rady w okresie czterech kolejnych posiedzeń plenarnych lub jeżeli zachodzą istotne przeszkody w jego dalszym udziale w pracach Rady; przed odwołaniem należy, w miarę możliwości, zapoznać się ze stanowiskiem zainteresowanej osoby wobec motywów odwołania.

6. Uzupelnienia składu Rady Rolników w toku kadencji dokonuje się w trybie określonym w ust. 2 i 3.

Art. 68. 1. Strukturę organizacyjną i tryb prac Rady Rolników określa uchwalany przez nią regulamin.

2. Posiedzenie Rady Rolników zwołuje Przewodniczący Rady z własnej inicjatywy, na wniosek Prezesa Kasy lub co najmniej 10 członków Rady bądź Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. W posiedzeniach Rady Rolników uczestniczą z głosem doradczym: Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Minister Pracy i Polityki Socjalnej, Minister Finansów oraz Prezes Kasy lub ich przedstawiciele.

4. Rada Rolników podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Rady, z tym że w sprawach określonych w art. 11 ust. 2, art. 13 ust. 3, art. 14 ust. 3 i art.

15 ust. 2 jest wymagana większość dwóch trzecich głosów. Regulamin Rady może przewidywać podejmowanie uchwał kwalifikowaną większością głosów także w innych sprawach.

5. Członkowi Rady Rolników przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie, obejmujące zwrot poniesionych wydatków i utraconych dochodów w związku z udziałem w pracach Rady, na zasadach określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po zasięgnięciu opinii Rady.

6. Prezes Kasy zapewnia obsługę prac Rady Rolników.

Art. 69. 1. Rada Rolników ma prawo kontrolować i oceniać działalność Kasy. W tym celu Rada może żądać od Prezesa Kasy informacji i wyjaśnień oraz udostępnienia dokumentów.

2. Prezes Kasy jest obowiązany ustosunkować się do wniosków pokontrolnych oraz innych postulatów Rady Rolników dotyczących działalności Kasy w terminie 14 dni.

Art. 70. W sprawach, o których mowa w art. 8 ust. 5, art. 11 ust. 2, art. 13 ust. 3, art. 14 ust. 3, art. 15 ust. 2 lub art. 82 ust. 2, Rada Rolników przedstawia swój wniosek lub stanowisko, wraz z uzasadnieniem obejmującym w szczególności ocenę skutków finansowych projektowanej regulacji.

Art. 71. Rada Rolników opiniuje projekty:

- 1) aktów prawnych regulujących ubezpieczenie, w szczególności aktów wykonawczych do ustawy, oraz aktów prawnych mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie ubezpieczenia,
- 2) programów działania i planów finansowych Kasy.

Art. 72. Rada Rolników może zaskarżać do Trybunału Konstytucyjnego akty prawne, o których mowa w art. 71 pkt 1, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 73. Rada Rolników może występować do organów administracji państwowej, instytucji państwowych i organów samorządu terytorialnego o podjęcie określonych inicjatyw lub działań w sprawach

związanych z ubezpieczeniem. Adresat wystąpienia jest obowiązany udzielić Radzie odpowiedzi w terminie jednego miesiąca.

Art. 74. 1. W terminie do dnia 1 marca każdego roku Prezes Kasy przedstawia Radzie Rolników sprawozdanie z działalności Kasy w poprzednim roku kalendarzowym, które Rada rozpatruje w terminie do dnia 15 kwietnia. Rada Rolników uchwała opinię o sprawozdaniu, wraz z ewentualnymi wnioskami.

2. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się także informację o kierunkach działalności Rady Rolników oraz podjętych przez nią uchwałach i ich realizacji.

3. Prezes Kasy przedstawia sprawozdanie, wraz z opinią Rady Rolników, ministrom wymienionym w art. 68 ust. 3 oraz podaje do wiadomości organizacjom i związkom, o których mowa w art. 67 ust. 2.

Rozdział 6

Gospodarka finansowa

Art. 75. Kasa prowadzi samodzielną gospodarkę finansową.

Art. 76. 1. Tworzy się Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników, zwany dalej „funduszem składkowym”. Fundusz ten jest osobą prawną; funkcje zarządu pełni z urzędu Prezes Kasy pod nadzorem Rady Rolników.

2. Podstawy finansowe ubezpieczenia i działalności Kasy stanowią także fundusze: emerytalno-rentowy, administracyjny, prewencji i rehabilitacji oraz rezerwowy, którymi dysponuje Prezes Kasy.

3. Państwo gwarantuje wypłatę świadczeń finansowanych z funduszu emerytalno-rentowego.

Art. 76a. 1. Rada Rolników pełni funkcje nadzorcze nad funduszem składkowym poprzez wyłonioną ze swego grona Radę Nadzorczą Funduszu.

2. Rada Rolników uchwała statut funduszu składkowego określający w szczególności zakres jego działania, tworzenie i gospodarowanie majątkiem, sposób sprawowania zarządu oraz prawa i obowiązki Rady Nadzorczej Funduszu.

3. Statut, o którym mowa w ust. 2, po zatwierdzeniu przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 77. 1. Fundusz składkowy jest przeznaczony na finansowanie świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego, a także na finansowanie bezpośrednich kosztów funkcjonowania Rady Rolników, kosztów zarządzania tym funduszem i wykonywania jego zobowiązań jako osoby prawnej oraz działalności Kasy przewidzianej w art. 66. Ponadto ze środków funduszu składkowego może być pokryty niedobór funduszu administracyjnego w przypadkach przewidzianych w art. 79 ust. 3.

2. Fundusz składkowy tworzy się ze składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz z innych źródeł określonych w statucie funduszu. Składki te powinny zapewnić pełne pokrycie jego wydatków oraz odpowiedniej części odpisów, o których mowa w art. 79 ust. 2 i art. 80 ust. 2.

3. Wydatki na działalność przewidzianą w art. 66 nie powinny przekroczyć 1% planowanych wydatków funduszu w danym roku.

4. W razie powstania niedoboru funduszu składkowego, może być zaciągnięty kredyt bankowy lub pożyczka z funduszu rezerwowego w wysokości niezbędnej do pokrycia niedoboru. Spłatę kredytu lub pożyczki uwzględnia się przy ustalaniu wysokości składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w okresie spłaty.

Art. 78. 1. Fundusz emerytalno-rentowy jest przeznaczony na finansowanie:

- 1) świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego,
- 2) emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego, wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, wraz z dodatkami,
- 3) (skreślony),
- 4) refundacji określonych kosztów Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację,

2. Fundusz emerytalno-rentowy tworzy się:

- 1) ze składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe,

- 2) z refundacji ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na pokrycie:
 - a) wydatków na świadczenia z innego ubezpieczenia społecznego, o których mowa w ust. 1 pkt 2,
 - b) wydatków wynikających z art. 25 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 25 ust. 4 oraz odpowiedniej części odpisów przewidzianych w art. 79 ust. 2,
- 3) z uzupełniającej dotacji budżetu państwa.

Art. 79. 1. Fundusz administracyjny jest przeznaczony na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów pokrywanych ze środków funduszu składkowego lub funduszu prewencji i rehabilitacji.

2. Fundusz administracyjny tworzy się z odpisów od funduszu składkowego i od funduszu emerytalno-rentowego, w wysokości do 4,5% planowanych wydatków funduszu składkowego i do 3,5% planowanych wydatków funduszu emerytalno-rentowego.

3. W razie powstania niedoboru funduszu administracyjnego, jeżeli nie może on być pokryty ze środków funduszu rezerwowego, niedobór ten pokrywa się ze środków funduszu składkowego.

Art. 80. 1. Fundusz prewencji i rehabilitacji jest przeznaczony na finansowanie bezpośrednich kosztów osobowych i rzeczowych realizacji zadań Kasy, o których mowa w art. 63 i 64.

2. Fundusz prewencji i rehabilitacji tworzy się z odpisów od funduszu składkowego w wysokości 1% planowanych wydatków oraz z dotacji budżetowej.

Art. 81. 1. Fundusz rezerwowy jest przeznaczony na pokrywanie niedoborów funduszu administracyjnego oraz funduszu prewencji i rehabilitacji.

2. Fundusz rezerwowy tworzy się z nadwyżek funduszy, o których mowa w ust. 1.

3. Środki funduszu rezerwowego mogą być lokowane:

- 1) na rachunkach bankowych z terminowym oprocentowaniem,
- 2) w papierach wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez państwo.

4. Dochody z lokat, o których mowa w ust. 3, zasilają fundusz rezerwowy. Dochody te nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Art. 81a. 1. Prezes Kasy, w porozumieniu z Radą Rolników, może tworzyć fundusz motywacyjny w ramach odpisu na fundusz administracyjny, naliczanego z funduszu składkowego.

2. Funduszem motywacyjnym dysponuje Prezes Kasy, w porozumieniu z Przewodniczącym Rady Rolników, na podstawie regulaminu uchwalonego przez Radę Rolników.

3. Wypłaty z funduszu motywacyjnego są realizowane poza limitami wynikającymi z przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Art. 82. 1. Kasa podejmuje działania na rzecz obniżania kosztów poboru składek na ubezpieczenie oraz kosztów wypłaty świadczeń z ubezpieczenia.

2. Prezes Kasy, w porozumieniu z Radą Rolników lub na jej wniosek, może ustanawiać premie dla rolników płacących składki oraz dla osób pobierających świadczenia, z tytułu wyrażenia zgody na pobór składki lub wypłatę świadczenia w sposób prowadzący do obniżenia kosztów poboru albo wypłaty.

3. Premie, o których mowa w ust. 2, są finansowane z funduszu administracyjnego.

Art. 83. Ministrowie: Finansów, Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Pracy i Polityki Socjalnej określają szczegółowe zasady prowadzenia gospodarki finansowej.

Rozdział 7

Umowa z następcą

Art. 84. Przez umowę z następcą rolnik będący właścicielem (współwłaścicielem) gospodarstwa rolnego zobowiązuje się przenieść na osobę młodszą od niego co najmniej o 15 lat (następcę) własność (udział we współwłasności) i posiadanie tego gospodarstwa z chwilą nabycia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej, jeżeli następca do tego czasu będzie pracować w tym gospodarstwie. Ponadto umowa z następcą może zawierać inne postanowienia, w szczególności dotyczą-

ce wzajemnych świadczeń stron przed i po przeniesieniu przez rolnika własności gospodarstwa rolnego na następcę.

Art. 85. Umowa z następcą, a także umowa w celu wykonania umowy z następcą (przenosząca własność gospodarstwa rolnego na następcę), powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 86. Warunek pracy następcy w gospodarstwie rolnym uważa się za spełniony także w przypadku usprawiedliwionych lub uzgodnionych z rolnikiem przerw w pracy.

Art. 87. Na żądanie rolnika sąd może rozwiązać umowę z następcą, jeżeli następca bez usprawiedliwionych powodów nie podjął albo zaprzestał pracy w gospodarstwie rolnika, nie wywiązuje się z obowiązków przyjętych w umowie lub postępuje w taki sposób, że nie można wymagać od rolnika, aby spełnił obowiązki względem następcy.

Art. 88. 1. Jeżeli w umowie z następcą albo w umowie zawartej w celu wykonania tej umowy nie postanowiono inaczej, rolnik po przeniesieniu własności gospodarstwa rolnego na następcę może żądać od niego świadczeń przewidzianych w art. 908 § 1 Kodeksu cywilnego, w zakresie uzasadnionym potrzebami rolnika i członków jego rodziny oraz warunkami majątkowymi i osobistymi następcy, z uwzględnieniem jego nakładu pracy w gospodarstwie rolnika i korzyści uzyskanych od rolnika przed objęciem gospodarstwa.

2. Jeżeli rolnik przeniósł własność gospodarstwa rolnego na następcę przed nabyciem prawa do emerytury lub renty, a w umowie z następcą albo w umowie zawartej w celu wykonania tej umowy nie postanowiono inaczej, może on także żądać od następcy, w zakresie określonym w ust. 1, świadczeń pieniężnych w wysokości nie przekraczającej połowy emerytury podstawowej miesięcznie do czasu nabycia prawa do emerytury lub renty.

Art. 89. Na żądanie rolnika sąd, po rozważeniu interesów stron zgodnie z zasadami współżycia społecznego, może rozwiązać umowę

przenoszącą własność gospodarstwa rolnego, zawartą w celu wykonania umowy z następcą, jeżeli następcą:

- 1) uporczywie postępuje wobec rolnika w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego lub
- 2) dopuścił się względem rolnika albo jednej z najbliższych mu osób rażącej obrazy czci bądź umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu albo wolności, lub
- 3) uporczywie nie wywiązuje się ze swych obowiązków względem rolnika wynikających z umowy lub z przepisów prawa.

Art. 90. Jeżeli rolnik zmarł przed wykonaniem umowy z następcą, który pracował w jego gospodarstwie co najmniej 5 lat, następcą może żądać wykonania tej umowy przez spadkobierców rolnika. Roszczenie następcy ma pierwszeństwo przed roszczeniami z tytułu zapisów.

Art. 91. Jeżeli z umowy z następcą nie wynika co innego, do umowy tej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o umowie przedwstępnej, z wyjątkiem art. 390 § 1.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 92. W Kodeksie postępowania cywilnego w art. 476 w § 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy "a także Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego".

Art. 93. W ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192 oraz z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 60, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506) po art. 13 dodaje się art. 131 w brzmieniu: (zmiany pominięto).

Art. 94. W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. Nr 52, poz. 268, z 1986 r. Nr 46, poz. 225, z 1988 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 7, poz. 45, Nr 10, poz. 53, Nr 35, poz. 192 i Nr 74, poz.

443 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięto).

Art. 95. W ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 22, poz. 98, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178 i Nr 73, poz. 436 oraz z 1990 r. Nr 3, poz. 16, Nr 6, poz. 95 i Nr 34, poz. 198) w art. 20 w ust. 1 skreśla się wyrazy „a także”, a po wyrazach „innych organizacji zawodowych” dodaje się przecinek i wyrazy „a także Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników.”

Art. 96. W ustawie z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 i Nr 74, poz. 441 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu: (zmiany pominięto).

Art. 97. W ustawie z dnia 20 grudnia 1989 r. o utworzeniu urzędu Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (Dz.U. Nr 73, poz. 434) w art. 3 w ust. 1 dodaje się pkt 11 w brzmieniu: (zmiany pominięto).

Art. 98. W ustawie z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz.U. Nr 75, poz. 446 oraz z 1990 r. Nr 9, poz. 57 i Nr 56, poz. 323) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięto).

Art. 99. W ustawie z dnia 24 lutego 1990 r. o niektórych warunkach funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w 1990 r. (Dz.U. Nr 14, poz. 90) art. 10 skreśla się.

Rozdział 9

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 100. 1. Rolnik lub domownik dobrowolnie kontynuujący ubezpieczenie w myśl przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, z dniem wejścia w życie ustawy staje się ubezpieczonym na wniosek, chyba że spełnia warunki podlegania ubezpieczeniu z mocy ustawy.

2. Na wniosek złożony do dnia 30 czerwca 1991 r. rolnik lub domownik, który w dniu 31 grudnia 1990 r. podlegał z mocy prawa ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin, a nie podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu lub emerytalno-rentowemu z mocy ustawy w związku ze zmianą zasad podlegania ubezpieczeniu, może zostać objęty ubezpieczeniem z mocą od dnia 1 stycznia 1991 r. Składkę opłaca się za cały okres ubezpieczenia.

Art. 101. Wydanie decyzji ustalającej podleganie ubezpieczeniu przez osobę, która ukończyła lub do dnia 31 marca 1991 r. ukończy wiek emerytalny, może nastąpić dopiero po upływie tego terminu. Jeżeli w tym terminie złożono wniosek o emeryturę lub rentę z ubezpieczenia i zostały spełnione warunki do przyznania tego świadczenia, nie pobiera się składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za pierwszy kwartał 1991 r.

Art. 102. 1. Składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie, o której mowa w art. 7 ust. 1, wynosi:

- 1) w pierwszym kwartale 1991 r. - 60.000 zł,
- 2) w drugim kwartale 1991 r. - 16% emerytury podstawowej.

2. Począwszy od trzeciego kwartału 1991 r. wysokość tej składki ogłasza się w trybie określonym w art. 8 ust. 4.

Art. 103. 1. Emerytury i renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin waloryzuje się w ten sposób, że:

- 1) ustala się wskaźnik wymiaru świadczenia, wraz ze zwiększeniami oraz dodatkami z tytułu odznaczeń państwowych, dodatkiem kombatanckim i dodatkiem z tytułu tajnego nauczania, według stanu na dzień 31 grudnia 1990 r.,
- 2) od dnia 1 stycznia 1991 r. świadczenie wypłaca się według tak ustalonego wskaźnika.

2. Przy ustalaniu wskaźnika przewidzianego w ust. 1 dla emerytury lub renty, do której prawo powstało w 1990 r., zwiększenie z tytułu wartości sprzedaży produktów rolnych powiększa się o jedną czwartą.

Art. 104. 1. Emerytury i renty inwalidzkie przysługujące na podstawie art. 23a ustawy powołanej w art. 122 przelicza się w ten sposób, że:

- 1) oblicza się pełną wysokość emerytury lub renty (w pełnej wysokości podstawowej wraz ze zwiększeniami) na dzień 31 grudnia 1990 r. według dotychczasowych przepisów, przy uwzględnieniu art. 103 ust. 2,
- 2) dla tak obliczonej wysokości ustala się wskaźnik wymiaru.

2. Do czasu zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej emeryturę lub rentę, o której mowa w ust. 1, wypłaca się w wysokości wynikającej ze wskaźnika wymiaru, pomniejszonej o 23,75% emerytury podstawowej.

Art. 105. 1. Jeżeli wypłata emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w myśl przepisów obowiązujących w dacie przyznania tego świadczenia nie podlegałyby zawieszeniu, przewidziane w art. 28 zawieszenie wypłaty stosuje się tylko w przypadku, gdy okoliczności uzasadniające zawieszenie nastąpiły po dniu 31 marca 1991 r.

2. Jeżeli dotychczasowe przepisy przewidywały zawieszenie wypłaty emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, a w myśl art. 28 zawieszenie wypłaty dotyczy tylko określonej części tego świadczenia, wznowienie wypłaty pozostałej części następuje na wniosek.

Art. 106. 1. Okresowe renty inwalidzkie, przyznane na podstawie dotychczasowych przepisów, przysługują na zasadach i w wysokości określonych w tych przepisach. Do rent tych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o rencie inwalidzkiej rolniczej, z wyjątkiem art. 28.

2. Na wniosek osoby uprawnionej do okresowej renty inwalidzkiej, o której mowa w ust. 1, zamiast tej renty przyznaje się rentę inwalidzką rolniczą, przysługującą na zasadach i w wysokości określonych w art. 22 i art. 24-28.

Art. 107. 1. Do zbiegu prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin z

prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Jeżeli emerytura lub renta z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin była dotychczas wypłacana łącznie z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, świadczenia te wypłaca się z funduszu emerytalno-rentowego.

Art. 108. Tracą moc decyzje ustalające warunkowo prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, jeżeli warunki nabycia prawa nie zostały spełnione przed dniem wejścia w życie ustawy. Osoba zainteresowana może jednak, z chwilą spełnienia wszystkich warunków, ponowić wnioski o załatwienie sprawy według dotychczasowych przepisów, jeżeli nie ubiega się o analogiczne świadczenie z ubezpieczenia.

Art. 109. Sprawy o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy, wszczęte i nie zakończone przed tym dniem decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, podlegają załatwieniu na zasadach i w trybie określonych dotychczasowymi przepisami. Wnioskodawca może jednak żądać załatwienia sprawy według przepisów ustawy; nie dotyczy to spraw o zasiłek porodowy, zasiłek macierzyński, zasiłek chorobowy, zasiłek pogrzebowy lub o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy.

Art. 110. 1. Do czasu powołania Prezesa Kasy w trybie określonym w art. 59 ust. 1 Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej powierza wskazanym osobom pełnienie obowiązków Prezesa Kasy i jego zastępców.

2. Do czasu nadania Kasie statutu Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, określa tymczasowe zasady organizacji Kasy.

Art. 111. Pierwsza kadencja Rady Rolników rozpoczyna się dnia 1 maja 1991 r.

Art. 112. 1. Znosi się Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Środki pieniężne Funduszu przekazuje się, w sposób określony

przez Ministrów: Finansów, Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Pracy i Polityki Socjalnej, na fundusze tworzone na podstawie ustawy; przekazane środki są dochodami tych funduszy.

2. Do czasu określenia szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej, w myśl art. 83, świadczenia z ubezpieczenia wypłaca się z Funduszu Ubezpieczenia Społecznego Rolników.

Art. 113. Zakład przekazuje Kasie środki rzeczowe w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, z uwzględnieniem potrzeb obu instytucji. Szczegółowe zasady i tryb przekazywania określają Ministrowie Pracy i Polityki Socjalnej oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 114. Właściwe terenowe organy rządowej administracji ogólnej i organy samorządu terytorialnego są obowiązane udzielić, w miarę swoich możliwości, niezbędnej pomocy w tworzeniu oddziałów regionalnych i placówek terenowych Kasy.

Art. 115. Do czasu utworzenia oddziału regionalnego Kasy właściwy miejscowo oddział Zakładu, z upoważnienia Prezesa Kasy, przyznaje, wypłaca i rozlicza świadczenia pieniężne z ubezpieczenia. Przepis art. 62 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 116. 1. Na obszarze nie objętym działaniem odpowiedniej placówki terenowej Kasy, do czasu utworzenia takiej placówki, właściwy miejscowo wójt, z upoważnienia Prezesa Kasy:

- 1) wydaje decyzje w sprawach określonych w art. 36 ust. 1 pkt 1 i 2,
- 2) dokonuje czynności przewidzianych dla Kasy, wynikających z art. 37 ust. 1, art. 41, 42 i 45,
- 3) przyjmuje wnioski o przyznanie świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia oraz stwierdza okoliczności mające wpływ na ustalenie prawa do tych świadczeń i ich wysokość,
- 4) rozpatruje wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych i w sprawach nie budzących wątpliwości wypłaca te świadczenia, rozliczając je z pobranymi składkami.

2. Zadania określone w ust. 1 są zadaniami zleconymi. Prezes Kasy zapewnia odpowiednie środki finansowe na ich wykonywanie; rozli-

czenie z tego tytułu następuje łącznie z rozliczeniem pobranych składek.

Art. 117. Umowy dzierżawy, zawarte stosownie do art. 2 pkt 6 lit. b) ustawy powołanej w art. 122, podlegają rejestracji w ewidencji gruntów i budynków. Zgłoszenia umowy do ewidencji dokonuje wójt gminy, w której sporządzono umowę.

Art. 118. 1. Osobie, której przysługuje prawo użytkowania działki gruntu z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego Państwu, w myśl dotychczasowych przepisów, na jej wniosek przyznaje się nieodpłatnie własność tej działki.

2. Osobie, której przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania z lokalu mieszkalnego i pomieszczeń gospodarskich z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego Państwu, w myśl dotychczasowych przepisów, na jej wniosek przyznaje się nieodpłatnie własność działki obejmującej budynki, w których znajdują się ten lokal i te pomieszczenia, o powierzchni niezbędnej do korzystania z tych budynków.

2a. Z wnioskiem o przyznanie prawa własności działki określonej w ust. 1 lub 2 może wystąpić również zstępny osoby uprawnionej, o której mowa w tych przepisach, który po śmierci tej osoby faktycznie włada, w zakresie odpowiadającym jej uprawnieniom, daną nieruchomością; jeżeli jednak uprawnionymi są oboje małżonkowie, wniosek taki może być zgłoszony dopiero po śmierci obojga małżonków.

3.³ Przepisów ust. 1-2a nie stosuje się, jeżeli działka nie jest przedmiotem własności Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego albo jeżeli przyznanie własności naruszałoby prawa osób trzecich do działki lub budynków, o których mowa w tych przepisach.

4.⁴ Decyzje w sprawach określonych w ust. 1-2a starosta.

5. Skorzystanie z uprawnień przewidzianych w ust. 1 i 2 nie ma wpływu na wysokość emerytury i renty.

³ W art. 118 w ust. 3 wyraz „gminy” zastępuje się wyrazem „jednostki samorządu terytorialnego” zgodnie z ustawą z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową Państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999r.

⁴ W art. 118 ust. 4 otrzymuje brzmienie zgodnie z ustawą z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową Państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 119. 1. Skutki prawne umowy o nieodpłatne przekazanie gospodarstwa rolnego następcy, zawartej w myśl dotychczasowych przepisów, ustala się według tych przepisów. 2. Na żądanie rolnika, który nieodpłatnie przekazał gospodarstwo rolne następcy przed wejściem w życie ustawy, sąd, po rozważeniu interesów stron zgodnie z zasadami współżycia społecznego, może rozwiązać umowę, jeżeli zachodzi jedna z przyczyn określonych w art. 89 pkt 1-3.

Art. 120. Do czasu wydania przepisów wykonawczych do ustawy stosuje się odpowiednio przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 121. Przepis art. 131 ustawy powołanej w art. 93 niniejszej ustawy, w brzmieniu ustalonym w tym artykule, stosuje się do spraw wszczętych po wejściu w życie ustawy. Do spraw wcześniejszych stosuje się zasady dotychczasowe.

Art. 122. Traci moc ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 i Nr 35, poz. 190 oraz z 1990 r. Nr 14, poz. 90 i Nr 34, poz. 198).

Art. 123. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r., z wyjątkiem art. 61 ust. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1991 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

z dnia 18 listopada 1992 r.

w sprawie stwierdzenia niemożliwości sprzedaży nieruchomości przez osoby uprawnione do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników oraz przejmowania tych nieruchomości na własność Skarbu Państwa.

(Dz.U.92.89.445)

Na podstawie art. 47 ust. 3 i art. 58 ust. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 45, poz. 199, Nr 103, poz. 448, Nr 104, poz. 450 i 107, poz. 464 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 58, poz. 280) zarządza się, co następuje:

§ 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) Agencja - Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- 2) oddział terenowy Agencji - oddział terenowy Agencji właściwy ze względu na położenie nieruchomości,
- 3) Kasa - Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- 4) wójt - wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego ze względu na położenie nieruchomości,
- 5) urząd gminy - urząd gminy, właściwy ze względu na położenie nieruchomości,
- 6) oszacowanie nieruchomości - oszacowanie co najmniej po cenie odpowiadającej cenie oszacowania nieruchomości według przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa,
- 7) ustawa - ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 45, poz. 119, Nr 103, poz. 448, Nr 104, poz. 450 i Nr 107, poz. 464 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 58 poz. 280).

§ 2. 1. Czynności zmierzające do ustalenia, czy jest spełniony warunek niemożliwości sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład

gospodarstwa rolnego po cenie odpowiadającej ich oszacowaniu, podejmuje Agencja lub upoważniony przez nią wójt, na wniosek właściciela nieruchomości, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników albo jest małżonkiem osoby mającej takie prawo.

2. Wniosek składa się w oddziale terenowym Agencji bezpośrednio albo za pośrednictwem oddziału regionalnego Kasy, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników.

3. We wniosku należy wskazać nieruchomości wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, przeznaczone do sprzedaży. Jeżeli nieruchomości te stanowią tylko część gospodarstwa rolnego, należy ponadto wskazać - w granicach określonych w art. 28 ust. 4 ustawy - nieruchomości, które wnioskodawca zamierza wyłączyć.

4. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) dowód własności nieruchomości,
- 2) odpis ostatecznej decyzji ustalającej prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników.

5. Po oszacowaniu nieruchomości wyznacza się właścicielowi siedmiodniowy termin do zapoznania się z dokumentami dotyczącymi oszacowania oraz do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń.

§ 3. 1. Po upływie terminu określonego w § 2 ust. 5 ogłasza się - w sposób zwyczajowo przyjęty - informację o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży, z podaniem:

- 1) imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania wnioskodawcy,
- 2) oznaczenia poszczególnych działek według danych z ewidencji gruntów,
- 3) rodzaju i klasy gruntów,
- 4) części składowych, mających wpływ na cenę nieruchomości,
- 5) ceny oszacowania, z zastrzeżeniem, że może ona ulec ponownemu ustaleniu w związku ze wzrostem podstawy oszacowania,
- 6) terminu zgłaszania do oddziału terenowego Agencji lub urzędu gminy przez osoby fizyczne i prawne pisemnych ofert kupna nieruchomości po cenie ogłoszonej; termin ten wynosi 30 dni i liczy się od dnia ogłoszenia,

7) zastrzeżenia, że Skarb Państwa i gmina nie ponoszą odpowiedzialności za ewentualne niedojście sprzedaży do skutku.

2. O każdej ofercie zawiadamia się wnioskodawcę.

3. Jeżeli nie później niż przed upływem 14 dni od zawiadomienia wnioskodawcy o ofertach cena nieruchomości podana w ogłoszeniu przestała być aktualna w związku ze wzrostem podstawy oszacowania, dokonuje się ponownego ustalenia ceny i zawiadamia o niej oferentów, wyznaczając każdemu z nich siedmiodniowy termin do potwierdzenia oferty kupna po cenie zaktualizowanej.

§ 4. Przepisów § 3 nie stosuje się, jeżeli po oszacowaniu nieruchomości zgłoszona została propozycja kupna wszystkich nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży po cenie ich oszacowania, chyba że nie doszło do zawarcia umowy sprzedaży po zaproponowanej cenie z przyczyn niezależnych od wnioskodawcy.

§ 5. 1. Jeżeli nie zgłoszono oferty kupna wszystkich nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży lub jeżeli zgłoszone oferty zostały wycofane, Agencja lub upoważniony wójt wydaje zaświadczenie stwierdzające, że nie ma możliwości sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład danego gospodarstwa rolnego po cenie odpowiadającej ich oszacowaniu.

2. Odpis zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, przesyła się właściwemu oddziałowi regionalnemu Kasy.

§ 6. 1. Jeżeli nie ma podstaw do wydania zaświadczenia określonego w § 5 ust. 1 albo jeżeli wnioskodawca cofnął wniosek po oszacowaniu nieruchomości, wnioskodawca jest obowiązany uiścić koszty dokonanych czynności na rachunek oddziału terenowego Agencji lub urzędu gminy; o obowiązku tym orzeka się w postanowieniu odmawiającym wydania zaświadczenia albo w odrębnym postanowieniu.

2. Koszty oszacowania nieruchomości pokrywa Kasa; rozliczeń między Kasą i Agencją oraz między Kasą i urzędami gmin dokonuje się w terminach kwartalnych.

§ 7. 1. Wniosek o przyjęcie nieruchomości na własność Skarbu Państwa właściciel składa w oddziale terenowym Agencji.

2. We wniosku należy oznaczyć nieruchomość, podając położenie, numery ewidencyjne i powierzchnię działki lub działek, które mają być przejęte.

3. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) dowód własności nieruchomości,
- 2) odpis ostatecznej decyzji ustalającej prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników,
- 3) oświadczenie, że nie zawarto z następcą przewidzianej w ustawie umowy dotyczącej gospodarstwa rolnego, w którego skład wchodzi wskazana we wniosku nieruchomość,
- 4) oświadczenie o obciążeniach nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i ich wartości pieniężnej,
- 5) zaświadczenie o niemożliwości sprzedaży nieruchomości.

4. Oświadczenia, o których mowa w ust. 3 pkt 3 i 4, powinni złożyć wszyscy współwłaściciele. Agencja może odstąpić od tego wymagania w stosunku do współwłaściciela, z którym porozumienie byłoby nadmiernie utrudnione.

§ 8. Jeżeli nieruchomość jest przedmiotem współwłasności, przejęcie na własność Skarbu Państwa może nastąpić tylko za zgodą pozostałych współwłaścicieli, chyba że ich zgoda nie jest wymagana w myśl prawomocnego orzeczenia sądu.

§ 9. 1. Odpłatność za nieruchomość przejmowaną na własność Skarbu Państwa ustala się w wysokości 25% kwoty jej oszacowania, obliczonej na dzień wydania decyzji.

2. Kwotę obliczoną w myśl ust. 1 zmniejsza się o wartość obciążeń danej nieruchomości, ujawnionych w księdze wieczystej.

§ 10. 1. Przed wydaniem decyzji o przejęciu nieruchomości na własność Skarbu Państwa za odpłatnością określoną w § 9 Agencja może zaoferować właścicielowi nabycie nieruchomości po cenie wyższej niż ta odpłatność albo wskazać nabywców oferujących wyższą cenę.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 przejęcie nieruchomości na własność Skarbu Państwa za odpłatnością określoną w § 9 może

nastąpić dopiero po złożeniu przez właściciela pisemnego oświadczenia, że nie zamierza skorzystać ze złożonej oferty.

§ 11. Po ustaleniu odpłatności, lecz przed wydaniem decyzji o przejęciu nieruchomości na własność Skarbu Państwa, Agencja wyznacza właścicielowi siedmiodniowy termin do zapoznania się z dokumentami dotyczącymi tego ustalenia oraz do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń.

§ 12. W decyzji o przejęciu nieruchomości na własność Skarbu Państwa podaje się w szczególności:

- 1) oznaczenie nieruchomości według danych z księgi wieczystej, jeżeli dla nieruchomości jest urządzona taka księga, albo oznaczenie poszczególnych działek według danych z ewidencji gruntów, w tym ich położenie i powierzchnię,
- 2) wysokość odpłatności i sposób jej obliczenia,
- 3) termin i warunki przeniesienia posiadania.

§ 13. Jeżeli przed wydaniem decyzji o przejęciu nieruchomości na własność Skarbu Państwa właściciel cofnął wniosek o jej przejęcie, ponosi on koszty postępowania administracyjnego.

§ 14. 1. Ostateczna decyzja o przejęciu nieruchomości na własność Skarbu Państwa stanowi podstawę do wypłacenia dotychczasowemu właścicielowi należności wynikającej z tej decyzji. Wypłaty dokonuje Agencja w ciągu 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

2. Jeżeli do dnia wypłaty należności wzrosła kwota oszacowania nieruchomości w związku ze wzrostem podstawy oszacowania, dotychczasowemu właścicielowi wypłaca się, w ciągu 30 dni od dnia wypłaty należności, wyrównanie pieniężne proporcjonalne do wzrostu kwoty oszacowania. Agencja ustala z urzędu w odrębnej decyzji wysokość wyrównania.

3. W razie zwłoki lub opóźnienia w wypłacie należności lub wyrównania, dotychczasowemu właścicielowi przysługują odsetki ustawowe.

§ 15. 1. Jeżeli po przejęciu nieruchomości na własność Skarbu Państwa wygasło obciążenie, którego wartość uwzględniono zgodnie z § 9 ust. 2 przy ustalaniu kwoty odpłatności, dotychczasowemu właścicielowi przysługuje wyrównanie pieniężne odpowiadające wartości tego obciążenia, określonej przy ustalaniu odpłatności. Nie dotyczy to przypadków, gdy wygaśnięcie obciążenia nastąpiło wskutek umorzenia należności Skarbu Państwa albo wskutek zaspokojenia wierzyciela przez Skarb Państwa.

2. Wysokość wyrównania pieniężnego, określonego w ust. 1, ustala Agencja w drodze decyzji, na wniosek dotychczasowego właściciela. Przepisy § 14 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 16. 1. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 18 kwietnia 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania oraz zasad pokrywania kosztów czynności dotyczących stwierdzenia niemożliwości sprzedaży nieruchomości przez osoby uprawnione do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników (Dz.U. Nr 39, poz. 171).

2. W związku z art. 1 pkt 5 lit. b) ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 58, poz. 280), dotyczącym zmiany organu uprawnionego do wydania aktu wykonawczego, utraciło moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1991 r. w sprawie przejmowania na własność Skarbu Państwa nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych na wniosek właścicieli uprawnionych do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników (Dz.U. Nr 65, poz. 282).

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

z dnia 28 lutego 1995 r.

w sprawie określenia szczegółowych zasad ustalania wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej i chorób zawodowych oraz zasiłku chorobowego.

(Dz.U.95.21.116; zm.: Dz.U.96.3.21; zm.: Dz.U.96.42.185;
zm.: Dz.U.96.85.389)

Na podstawie art. 13 ust. 3 i art. 14 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342, z 1994 r. Nr 1, poz. 3 i z 1995 r. Nr 4, poz. 17) zarządza się, co następuje:

§ 1.⁵ Jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej i chorób zawodowych wynosi 200 zł za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, z uwzględnieniem zwiększeń przewidzianych w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

§ 2.⁶ Zasiłek chorobowy wynosi 4 zł za każdy dzień niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie co najmniej przez 30 dni.

§ 3. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 10 grudnia 1991 r. w sprawie określenia zasad ustalania wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej i chorób zawodowych oraz zasiłku chorobowego

⁵ § 1:

- zmieniony przez § 1 rozporządzenia z dnia 3 stycznia 1996 r. (Dz.U.96.3.21) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 1 stycznia 1996 r.
- zmieniony przez § 1 rozporządzenia z dnia 4 kwietnia 1996 r. (Dz.U.96.42.185) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 1 kwietnia 1996 r.
- zmieniony przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 12 lipca 1996 r. (Dz.U.96.85.389) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 1 lipca 1996 r.

⁶ § 2 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 12 lipca 1996 r. (Dz.U.96.85.389) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 1 lipca 1996 r.

(Dz.U. Nr 117, poz. 509, z 1994 r. Nr 26, poz. 94, Nr 64, poz. 277 i Nr 120, poz. 590).

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

z dnia 21 października 1991 r.

**w sprawie ustalania prawa do renty inwalidzkiej rolniczej oraz
zgłaszania i ustalania okoliczności i przyczyn wypadku przy
pracy rolniczej.**

(Dz.U.91.103.449)

Na podstawie art. 23 i art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24 i Nr 45, poz. 199) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w przepisach rozporządzenia jest mowa bez bliższego określenia o zdolności lub niezdolności do pracy, rozumie się przez to zdolność lub niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym.

§ 2. Przy ustalaniu długotrwałej niezdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) sprawność psychofizyczną organizmu, stopień przystosowania organizmu do ubytków anatomicznych, kalectwa oraz skutków choroby,
- 2) charakter i przebieg procesów chorobowych oraz ich wpływ na stan czynnościowy organizmu, a w sprawach o ustalenie prawa do renty inwalidzkiej rolniczej, z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej - także ich związek z tym wypadkiem lub tą chorobą,
- 3) możliwość przywrócenia zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym przez leczenie i rehabilitację oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, protezy i środki pomocnicze,
- 4) rodzaj i zakres prac dotychczas wykonywanych przez zainteresowanego w gospodarstwie rolnym.

§ 3. 1. Za datę powstania niezdolności do pracy uważa się dzień, w którym stan zdrowia zainteresowanego uległ pogorszeniu w stopniu uzasadniającym przeciwwskazania do osobistego wykonywania niezbędnych prac w danym gospodarstwie rolnym.

2. Jeżeli pogorszenie stanu zdrowia określone w ust. 1 nastąpiło w ciągu pewnego okresu, za datę powstania niezdolności do pracy uważa się ostatni dzień tego okresu.

3. W innych przypadkach niż wymienione w ust. 1 lub 2 przyjmuje się datę podaną na wniosku o rentę inwalidzką rolniczą.

§ 4. Nie ustala się długotrwałej niezdolności do pracy przed upływem 6 miesięcy od daty określonej w myśl § 3, chyba że stan zdrowia zainteresowanego wskazuje, że niezdolność ta trwać będzie nieprzerwanie ponad 6 miesięcy.

§ 5. 1. Ustalając długotrwałą niezdolność do pracy, stwierdza się, na żądanie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zwanej dalej "Kasą", okoliczności związane z powstaniem i charakterem tej niezdolności, mające wpływ na prawo do renty inwalidzkiej rolniczej.

2. Jeżeli długotrwała niezdolność do pracy jest związana z inwalidztwem I grupy, ustalając tę niezdolność stwierdza się inwalidztwo I grupy. Przepis § 4 stosuje się odpowiednio.

3. Jeżeli zainteresowany nie osiągnął jeszcze wieku o 5 lat niższego od wieku emerytalnego i nie został zaliczony do I grupy inwalidów, ustalając długotrwałą niezdolność do pracy określa się także przy uwzględnieniu rokowania co do stanu zdrowia zainteresowanego i możliwości odzyskania przez niego zdolności do pracy:

- 1) długość okresu nie przekraczającego 10 lat, po którego upływie należy przeprowadzić badania kontrolne,
- 2) wskazania co do konieczności dalszego leczenia lub rehabilitacji w celu przywrócenia zdolności do pracy.

§ 6. 1. Rentę inwalidzką rolniczą jako rentę okresową przyznaje się na okres trwający do końca miesiąca, w którym przypada termin badania kontrolnego (§ 5 ust. 3), z zastrzeżeniem skrócenia tego okresu w przypadku objęcia uprawnionego innym ubezpieczeniem społecznym.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1, przedłuża się odpowiednio, jeżeli w wyniku badania kontrolnego ustalono, że uprawniony jest nadal niezdolny do pracy, chyba że są spełnione warunki do przyznania renty inwalidzkiej rolniczej jako renty stałej.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli uprawniony przestał podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu nie nabywając prawa do emerytury lub renty z tego ubezpieczenia.

§ 7. 1. Uprawnionego do renty inwalidzkiej rolniczej jako renty okresowej kieruje się z urzędu na badania kontrolne.

2. Jeżeli uprawniony został objęty innym ubezpieczeniem społecznym, kieruje się go na badania kontrolne w związku ze sprawą o przedłużenie okresu pobierania renty, chyba że nie upłynął jeszcze termin ustalony zgodnie z § 5 ust. 3.

§ 8. W badaniu kontrolnym stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalenia długotrwałej niezdolności do pracy.

§ 9. 1. Niezwłocznie po przyjęciu zgłoszenia wypadku lub otrzymania wiadomości o wypadku w inny sposób, Kasa podejmuje postępowanie dowodowe w celu dokładnego wyjaśnienia okoliczności i przyczyn wypadku oraz ustalenia, czy był to wypadek przy pracy rolniczej.

2. Postępowanie dowodowe obejmuje w szczególności:

- 1) przesłuchanie poszkodowanego i świadków, których zeznania mogą przyczynić się do wyjaśnienia przyczyn i okoliczności wypadku,
- 2) oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem,
- 3) dowody z opinii biegłych w razie uzasadnionej potrzeby.

3. W postępowaniu dowodowym bierze się także pod uwagę dokumentację lekarską związaną z wypadkiem oraz zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności poszkodowanego do pracy, wydane na zasadach i w trybie określonych odrębnymi przepisami.

§ 10. 1. Po wyjaśnieniu okoliczności i przyczyn wypadku, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od otrzymania wiadomości o wypadku, Kasa sporządza protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy rolniczej, zwany dalej "protokołem powypadkowym".

2. Kasa może wezwać zgłaszającego do osobistego stawiennictwa się w celu udziału w sporządzeniu protokołu powypadkowego, chyba

że zgłoszenia dokonano na piśmie, a zawarte w nim dane nie budzą wątpliwości.

§ 11. 1. Protokół powypadkowy powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz stanowisko osoby sporządzającej protokół,
- 2) imię i nazwisko osoby zgłaszającej wypadek oraz datę zgłoszenia,
- 3) dokładne dane osobowe poszkodowanego,
- 4) datę wypadku, opis okoliczności wypadku, jego przebieg i przyczyny,
- 5) ustalenia lekarza dokonane w oparciu o badania poszkodowanego,
- 6) stwierdzenie, czy był to wypadek przy pracy rolniczej,
- 7) stwierdzenie, czy zachodzą okoliczności mogące mieć wpływ na ograniczenie prawa do świadczeń przysługujących z tytułu wypadku,
- 8) datę sporządzenia protokołu i podpis osoby, która go sporządziła.

2. Protokół powypadkowy sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden doręcza się poszkodowanemu lub członkowi jego rodziny łącznie z decyzją ustalającą prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników lub odmawiającą prawa do takiego świadczenia, a drugi przechowuje się w aktach sprawy.

§ 12. Zachowują moc czynności w sprawach określonych w rozporządzeniu, dokonane przed dniem jego wejścia w życie na podstawie dotychczasowych przepisów. Skutki prawne tych czynności ustala się przy uwzględnieniu przepisów rozporządzenia.

§ 13. W sprawach nie uregulowanych w rozporządzeniu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania inwalidztwa i przeprowadzania badań kontrolnych w związku z ustaleniem uprawnień do pracowniczej renty inwalidzkiej.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

ROZPORZĄDZENIE
Rady Ministrów

z dnia 1 marca 1994 r.

**w sprawie nadania statutu Kasie Rolniczego Ubezpieczenia
Społecznego**

(Dz.U.94.33.120)

Na podstawie art. 61 ust. 2 z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 i z 1994 r. Nr 1, poz. 3) zarządza się, co następuje:

§ 1. Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nadaje się statut, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego może w uzasadnionych wypadkach łączyć, likwidować lub przekształcać jednostki organizacyjne, o których mowa w statucie, zawiadamiając o tym Ministra - Szefa Urzędu Rady Ministrów oraz Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik

Statut

Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

§ 1. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zwana dalej „Kasą”, działa na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 i z 1994 r. Nr 1, poz. 3) oraz niniejszego statutu.

§ 2. 1. Kasą kieruje Prezes Kasy, zwany dalej „Prezesem”, przy pomocy zastępców Prezesa, dyrektorów biur Centrali Kasy, dyrektorów oddziałów regionalnych, kierowników placówek terenowych oraz dyrektorów innych jednostek organizacyjnych, którzy są wobec niego odpowiedzialni za całość spraw objętych ich zakresem działania.

2. Podział zadań między Prezesa, jego zastępców i dyrektorów biur Centrali Kasy oraz ich zadania z tytułu nadzoru i kontroli nad działalnością jednostek, o których mowa w ust. 1, określa Prezes w regulaminie organizacyjnym Kasy.

§ 3. 1. Stałym organem opiniodawczo-doradczym Prezesa w sprawach bieżącego kierowania Kasą jest Kolegium Kasy.

2. Skład, zakres działania i tryb pracy Kolegium Kasy określa Prezes w regulaminie organizacyjnym Kasy.

3. Do realizacji określonych zadań Prezes może powoływać zespoły problemowe.

§ 4. W skład Kasy wchodzi Centrala, oddziały regionalne, placówki terenowe i inne jednostki organizacyjne.

§ 5. 1. W skład Centrali Kasy wchodzi następujące biura:

- 1) Biuro Organizacyjno-Prawne,
- 2) Biuro Ubezpieczeń,
- 3) Biuro Świadczeń,
- 4) Biuro Ekonomiczno-Finansowe,
- 5) Biuro Prewencji i Rehabilitacji,
- 6) Biuro Kontroli,
- 7) Biuro Kadr, Szkolenia i Informacji,

8) Biuro Administracji i Inwestycji.

2. Organizację wewnętrzną oraz szczegółowy zakres czynności dla biur określa regulamin organizacyjny Kasy.

3. Centrala Kasy zapewnia obsługę techniczno-biurową:

- 1) Radzie Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- 2) Funduszowi Składkowemu Ubezpieczenia Społecznego Rolników.

§ 6. 1. Prezes zatrudnia pracowników Centrali Kasy, oddziałów regionalnych, placówek terenowych oraz innych jednostek organizacyjnych.

2. Prezes może upoważnić dyrektorów oddziałów regionalnych do wykonywania czynności prawnych wynikających ze stosunku pracy wobec pracowników zatrudnionych w kierowanych przez nich oddziałach i podległych im placówkach terenowych.

§ 7. 1. Oddziały regionalne i placówki terenowe są jednostkami organizacyjnymi powołanymi do bezpośredniej realizacji zadań Kasy.

2. Prezes tworzy, przekształca oraz określa terytorialny zasięg działania oddziałów regionalnych i placówek terenowych.

§ 8. 1. Oddziałem regionalnym kieruje dyrektor.

2. Dyrektorowi podlegają placówki terenowe, zlokalizowane na terenie działania oddziału regionalnego.

§ 9. 1. Strukturę oddziału regionalnego i podległych mu placówek terenowych określa, indywidualnie dla każdego oddziału regionalnego, Prezes w regulaminie organizacyjnym oddziału regionalnego.

2. Prezes koordynuje działalność oddziałów regionalnych oraz kontroluje i nadzoruje pracę dyrektorów oddziałów regionalnych.

3. Wykaz oddziałów regionalnych oraz ich terytorialny zasięg działania zawiera pkt 1 załącznika do statutu.

§ 10. 1. Prezes nadzoruje jednostki organizacyjne oraz pełni funkcję organu założycielskiego wobec przedsiębiorstw państwowych; wykaz tych jednostek i przedsiębiorstw zawiera pkt 2 i 3 załącznika do statutu.

2. Prezes aktualizuje wykaz, o którym mowa w ust. 1, stosownie do zmian zachodzących po nadaniu niniejszego statutu.

Załącznik

Wykaz jednostek organizacyjnych

1. Oddziały regionalne

Lp.	Nazwa oddziału	obszar działania (województwo)
1	Oddział Regionalny w Radzynie Podlaskim	białkopodlaskie
2	Oddział Regionalny w Białymstoku	białostockie
3	Oddział Regionalny w Bielsku-Białej	bielskie
4	Oddział Regionalny w Bydgoszczy	bydgoskie
5	Oddział Regionalny w Chełmie	chełmskie
6	Oddział Regionalny w Ciechanowie	ciechanowskie
7	Oddział Regionalny w Częstochowie	częstochowskie
8	Oddział Regionalny w Sztumie	elbląskie
9	Oddział Regionalny w Gdańsku	gdańskie
10	Oddział Regionalny w Sulęcinie	gorzowskie
11	Oddział Regionalny w Jeleniej Górze	jeleniogórskie
12	Oddział Regionalny w Ostrowie Wielkopolskim	kaliskie
13	Oddział Regionalny w Katowicach	katowickie
14	Oddział Regionalny w Kielcach	kieleckie
15	Oddział Regionalny w Koninie	konińskie
16	Oddział Regionalny w Koszalinie	koszalińskie
17	Oddział Regionalny w Krakowie	krakowskie
18	Oddział Regionalny w Jacele	krośnieńskie
19	Oddział Regionalny w Legnicy	legnickie
20	Oddział Regionalny w Rawiczu	leszczyńskie
21	Oddział Regionalny w Lublinie	lubelskie
22	Oddział Regionalny w Zambrowie	łomżyńskie
23	Oddział Regionalny w Łodzi	łódzkie
24	Oddział Regionalny w Nowym Sączu	nowosądeckie
25	Oddział Regionalny w Olsztynie	olsztyńskie
26	Oddział Regionalny w Opolu	opolskie
27	Oddział Regionalny w Ostrołęce	ostrołęckie
28	Oddział Regionalny w Pile	piłskie
29	Oddział Regionalny w Tomaszowie Mazowieckim	piotrkowskie
30	Oddział Regionalny w Płocku	płockie

31	Oddział Regionalny w Poznaniu	poznańskie
32	Oddział Regionalny w Przeworsku	przemyskie
33	Oddział Regionalny w Radomiu	radomskie
34	Oddział Regionalny w Rzeszowie	rzeszowskie
35	Oddział Regionalny w Siedlcach	siedleckie
36	Oddział Regionalny w Zduńskiej Woli	sieradzkie
37	Oddział Regionalny w Żyrardowie	skierniewickie
38	Oddział Regionalny w Słupsku	słupskie
39	Oddział Regionalny w Augustowie	suwalskie
40	Oddział Regionalny w Szczecinie	szczecińskie
41	Oddział Regionalny w Opatowie	tarnobrzeskie
42	Oddział Regionalny w Tarnowie	tarnowskie
43	Oddział Regionalny w Grudziądzu	toruńskie
44	Oddział Regionalny w Wałbrzychu	wałbrzyskie
45	Oddział Regionalny w Warszawie	warszawskie
46	Oddział Regionalny we Włocławku	włocławskie
47	Oddział Regionalny we Wrocławiu	wrocławskie
48	Oddział Regionalny w Biłgoraju	zamojskie
49	Oddział Regionalny w Zielonej Górze	zielonogórskie

2. Inne jednostki organizacyjne

1. Centrum Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Jedlcu.
2. Centrum Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Iwoniczu Zdroju.

3. Przedsiębiorstwa państwowe, dla których Prezes jest organem założycielskim

Centrum Projektowania i Zastosowania Informatyki ZETO - ZOWAR w Warszawie.

ORZECZNICTWO

1. Wyrok NSA z dnia 4 sierpnia 1981 r. II SA 38/81, ONSA 1981 Nr: 2 poz. 76)

Teza

1. Ustawa z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. nr 32 poz. 140) nie precyzuje pojęcia "prowadzenia gospodarstwa rolnego". Fakt wykonywania przez młodego wiekiem syna rolnika podstawowych prac związanych z gospodarstwem rolnym nie świadczy, że syn - a nie ojciec - prowadzi gospodarstwo rolne, jeżeli rolnik nadal mieszka razem z synem i wykonuje w tym gospodarstwie prace w miarę swych sił i możliwości fizycznych. Aby uznać, że rolnik zaprzestał prowadzenia gospodarstwa, konieczne byłoby ustalenie, że swoją własność lub posiadanie przeniósł na inną osobę.

2. Wspólne prowadzenie gospodarstwa rolnego przez właściciela i jego przyszłych następców prawnych może być oceniane jako współposiadanie, do którego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o prowadzeniu "książeczek sprzedaży" dla zespołów rolników, zawarte w par. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. nr 37 poz. 166).

2. Wyrok S.Apel. w Białymstoku, z dnia 28 czerwca 1991 r. (III AUr 23/91, OSA 1992/2/11).

Teza

Dla zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po 16 roku życia do okresów ubezpieczenia bez znaczenia pozostaje fakt jednoczesnego uczęszczania do szkoły ponadpodstawowej, o ile oczywiście z całokształtu okoliczności sprawy wynika, iż nauka nie wykluczała możliwości stałej pracy na gospodarstwie rolnym. Z pewnością uznanie pracy za stałą na gospodarstwie rolnym wyklucza na przykład zamieszkiwanie danej osoby w internacie.

3. Uchwała SN z dnia 16 czerwca 1992 r. (II UZP 4/92, OSNC 1993/1-2/11)

Teza

Pobieranie renty inwalidy wojennego nie wyłącza rolnika z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 7, poz. 24 ze zm.) i nie stanowi przeszkody do nabycia prawa do emerytury rolniczej, określonej w art. 19 ust. 1 tej ustawy.

4. Uchwała SN z dnia 1 kwietnia 1992r. (II UZP 7/92, OSNC 1992/7-8/134)

Teza

Warunkiem nabycia prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24) jest osobiste prowadzenie działalności rolniczej przez osobę ubiegającą się o taką emeryturę z tym zastrzeżeniem, że nie musi ono trwać do daty zgłoszenia wniosku.

5. Uchwała SN z dnia 29 września 1992 r. (III CZP 98/92, OSNC 1993/3/35)

Teza

Na żądanie rolnika, który nieodpłatnie przekazał gospodarstwo rolne następcy przed wejściem w życie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24), sąd - po rozważeniu interesów stron zgodnie z zasadami współzycia społecznego - może rozwiązać umowę o przekazaniu gospodarstwa w stosunku do tego spadkobiercy następcy, po którego stronie zachodzi jedna z przyczyn wymienionych w art. 119 ust. 2 w związku z art. 89 powołanej ustawy.

6. Wyrok S.Apel. w Gdańsku z dnia 30 sierpnia 1993 r., (III AUr 676/93, OSA 1994/1/3)

Teza

Ubezpieczonym w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 71 z 1993 r., poz. 342),

jest osoba spełniająca ustawowe przesłanki do nabycia prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia i wobec tego uprawniona jest do ich uzyskania, a nie tylko osoba opłacająca składki na ubezpieczenie społeczne w dacie złożenia wniosku o przyznanie świadczenia.

7. Uchwała SN z dnia 8 września 1993 r. (III CZP 121/93, OSNC 1994/5/97)

Teza

Roszczenie rolnika, który zmarł po wytoczeniu powództwa o rozwiązanie umowy przekazania gospodarstwa rolnego, zawartej na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140), nie przechodzi na spadkobierców (art. 119 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - jedn. tekst: Dz.U. 71, poz. 342).

8. Uchwała SN z dnia 19 listopada 1993 r. (II UZP 28/93, OSNC 1994/4/87)

Teza

Data ustalenia prawa do emerytury albo renty inwalidzkiej rolniczkiej w rozumieniu art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342) jest data, od której ustalono prawo do pobierania świadczenia.

9. Wyrok SN z 19 listopada 1993 r. (II URN 47/93, OSNC 1994/5/117)

Teza

Okres ubezpieczenia rolniczego w rozumieniu dotychczasowych przepisów należy traktować jako okres ubezpieczenia, o którym jest mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342), gdyż dotyczy on także systemu ubezpieczenia społecznego rolników.

10. Wyrok S.Apel. w Rzeszowie z dnia 21 grudnia 1993 r. (III AUr 354/93, OSA 1994/5/32)

Teza

Wyczerpanie przysługujące w oparciu o art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U. Nr 71 z 1993 r.) 6-cio miesięcznego zasiłku chorobowego, nie stanowi przeszkody w nabyciu uprawnień do kolejnego zasiłku jedynie w sytuacji, gdy w okresie 30 dni po wyczerpaniu 6-cio miesięcznego zasiłku nastąpiło całkowite odzyskanie zdolności do pracy i po upływie tego okresu powstała ponownie niezdolność do pracy przy czym może być ona spowodowana również tą samą chorobą.

11. Wyrok S.Apel. w Rzeszowie z dnia 29 grudnia 1993 r. (III AUr 385/93, OSA 1994/6/51)

Teza

Do emerytur i rent rolniczych przysługujących i wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 268) nie można stosować zasad określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 7 z 1991 r. poz. 24), a w szczególności art. 27, ponieważ przepisy tej nowej ustawy takiej możliwości nie przewidują.

12. Wyrok SN z 20 maja 1994 r. (II UR 5/94, OSNAP 1994/8/135)

Teza

Żona rolnika, której jako pracownicy udzielono urlopu wychowawczego, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy, także w razie korzystania z tego urlopu w okresie przypadającym po wygaśnięciu stosunku pracy (art. 16 ust. 3 ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342).

13. Wyrok SN z dnia 24 maja 1994 r. (II URN 1/94, OSNAP 1994/4/72)

Teza

Wszelchstronne wyjaśnienie okoliczności przyczyn wypadku w gospodarstwie rolnym, a zwłaszcza przesłuchanie osoby poszkodowanej jest niezbędne dla ustalenia, czy był to wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342).

14. Wyrok NSA we Wrocławiu z dnia 12 sierpnia 1994 r. (SA/Wr 758/94, ONSA 1995/2/95)

Teza

Uwłaszczenie w trybie art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 z późn. zm.) może nastąpić tylko wówczas, gdy osoba, której przysługuje prawo użytkowania działki gruntu z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego, przekazała to gospodarstwo bezpośrednio Państwu, a nie następcom prawnym, którzy później zrezygnowali z jego prowadzenia i zrzekli się go na rzecz Państwa z mocy art. 179 § 1 kc.

15. Uchwała SN z dnia 25 sierpnia 1994 r. (III CZP 112/94, OSNC 1995/2/23)

Teza

Przewidziana w art. 119 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 ze zm.) możliwość rozwiązania umowy przekazania gospodarstwa rolnego jest wyłączona po zbyciu przejętego gospodarstwa osobie trzeciej na podstawie umowy darowizny, jeżeli jedna z przyczyn określonych w art. 89 pkt 1-3 wymienionej ustawy zachodziła przed tym zbyciem. Nie jest również dopuszczalne rozwiązanie umowy darowizny gospodarstwa dokonanej przez następcę z przyczyn określonych w powołanym wyżej art. 89, jak i z powodu naruszania dóbr osobistych rolnika przez obdarowanego.

16. Uchwała SN z dnia 6 października 1994 r. (II UZP 32/93, OSNC 1994/7-8/150)

Teza

Organ rentowy uprawniony jest do wydawania decyzji w sprawie rozliczeń z wydatków na zadania zlecone organowi samorządowemu na podstawie art. 116 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24 ze zm.), a organ samorządowy ma prawo przedstawić do potrącenia swoją wierzytelność w stosunku do organu rentowego, wynikającą z obsługi zleconych czynności.

17. Wyrok SN z 19 października 1994 r. (II URN 36/94, OSNAP 1995/2/26)

Teza

Osoba podlegająca ubezpieczeniu społecznemu z tytułu działalności rolniczej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342) jest ubezpieczonym w rozumieniu art. 19 teże ustawy.

18. Uchwała SN z dnia 18 listopada 1994 r. (II UZP 20/94, OSNAP 1995/7/90)

Teza

Przepis art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.) ma zastosowanie także do rolnika, który na skutek wypadku przy pracy rolniczej stał się długotrwale niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym przed objęciem go ubezpieczeniem emerytalno-rentowym i następnie nabył prawo do renty inwalidzkiej rolniczej na podstawie art. 21 ust. 3 tej ustawy.

19. Uchwała SN z dnia 13 stycznia 1995 r. (III CZP 171/94, OSNC 1995/5/73)

Teza

W razie śmierci jednego z małżonków, po nieodpłatnym przekazaniu przez nich na rzecz następcy gospodarstwa rolnego objętego współ-

nością ustawową, w trybie przepisów ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140), pozostały przy życiu małżonek może - na podstawach wyszczególnionych w art. 119 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342) - domagać się rozwiązania umowy o przekazaniu - tylko w części odpowiadającej jego udziałowi w tym gospodarstwie.

20. Uchwała SN z dnia 17 maja 1995 r. (II UZP 10/96, OSNAP 1996/22/343)

Teza

Członkom rodziny osoby najbliższej ubezpieczonemu rolnikowi, nie podlegającej ubezpieczeniu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie, jeżeli śmierć tej osoby nastąpiła wskutek wypadku przy pracy rolniczej, któremu uległa ona pomagając ubezpieczonemu rolnikowi, nie będąc jego pracownikiem, w pracach związanych z prowadzeniem działalności rolniczej (art. 10 ust. 1 pkt 4 w związku z pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.).

21. Wyrok S.Apel. w Białymstoku z dnia 18 maja 1995 r. (III AUr 126/95, OSA 1995/6/52)

Teza

Małżonek rolnika nie pracujący w gospodarstwie rolnym i nie uczestniczący ze współmałżonkiem w prowadzeniu gospodarstwa rolnego lub gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z gospodarstwem rolnym nie podlega ustawowemu ubezpieczeniu społecznemu rolników przewidzianemu w art. 4 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 71, poz. 342 z 1993 r.).

Przez pojęcia „małżonek rolnika pracujący w gospodarstwie rolnym” należy rozumieć przyczynianie się do właściwego jego funkcjonowania, czyli wykonywanie takich czynności w gospodarstwie rolnym, bez których funkcje gospodarstwa nie mogą być realizowane.

22. Wyrok SN z dnia 13 października 1995 r. (II URN 39/95, OSNAP 1996/8/122)

Teza

Wydane wyroku ustalającego, że osoba zainteresowana spełnia warunek długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, nie jest orzeczeniem co do istoty sprawy o przyznanie renty inwalidzkiej rolniczej.

23. Wyrok SN z 13 października 1995 r. (II UR 6/95, OSNAP 1996/10/142)

Teza

Ubezpieczony, który stał się długotrwanie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym przed okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, może uzyskać rentę inwalidzką dopiero po spełnieniu warunków określonych w art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342).

24. Wyrok S.Apel. w Warszawie z dnia 15 lutego 1996 r. (III AUr 92/96, OSA 1996/5/11)

Teza

Zawarte w przepisie art. 25 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych (Dz.U. Nr 71 z 1993 r., poz. 342 z późn. zm.) sformułowanie „okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu” oznacza okres objęty obowiązkiem ubezpieczenia, w którym istniał obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne.

25. Uchwała SN z dnia 19 marca 1996 r. (III CZP 19/96, OSNC 1996/7-8/97)

Teza

W sytuacji, gdy gospodarstwo rolne przekazane następcy na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 ze

zm.) weszło do majątku objętego wspólnością ustawową w wyniku rozszerzenia przez małżonków tej wspólności, dopuszczalne jest rozwiązanie umowy przekazania także w stosunku do małżonka następcy, który nie był stroną umowy.

26. Uchwała SN z dnia 4 czerwca 1996 r. (II UZP 5/96, OSNAP 1997/1/11)

Teza

Rolnik, którego długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w czasie pobierania przez niego renty rodzinnej rolniczej lecz po upływie 18-tu miesięcy od ustania rolniczego ubezpieczenia społecznego, nie nabywa prawa do rolniczej renty inwalidzkiej, mimo opłacania składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników.

27. Wyrok SN z dnia 5 września 1996 r. (II URN 22/96, OSNAP 1997/5/76)

Teza

Wypłata części uzupełniającej renty inwalidzkiej rolniczej podlega zawieszeniu w całości, jeżeli małżonek rolnika wspólnie z nim prowadzący działalność rolniczą, ma ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (art. 28 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.).

28. Uchwała SN z dnia 17 grudnia 1996 r. (III ZP 8/96, OSNAP 1997/13/238)

Teza

Ubezpieczonemu rolnikowi nie przysługuje z tytułu urodzenia dziecka jednorazowy zasiłek o jakim mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.) w sytuacji, gdy jego żona korzystała z przedłużonego zasiłku dla bezrobotnych na zasadach określonych przepisem art. 25 ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o

zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 1995 r., Nr 1, poz. 1 ze zm.) w wymiarze równym zasiłkowi macierzyńskiemu.

29. Wyrok SN z dnia 8 stycznia 1997 r. (II URN 37/95, OSNAP 1997/16/295)

Teza

Współmałżonek jako osoba najbliższa ubezpieczonemu rolnikowi jest uprawniony do jednorazowego odszkodowania za następstwa wypadku przy pracy rolniczej (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.).

30. Postanowienie SN z dnia 8 stycznia 1997r. (II UKN 39/96, OSNAP 1997/16/299)

Teza

Odzyskanie przez wnioskodawcę prawa własności gospodarstwa rolnego i ponowne przekazanie go umową dzierżawy na okres 10 lat nie powoduje utraty prawa do świadczenia zbiegowego, nabytego na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 268), w warunkach gdy wnioskodawca nie podjął na własny rachunek prowadzenia gospodarstwa rolnego.

31. Wyrok SN z dnia 4 lutego 1997 r. (III CKN 26/96, OSNC 1997/6-7/80)

Teza

Zawarcie umowy darowizny w związku z zaprzestaniem przez rolnika prowadzenia działalności rolniczej (art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - jedn. tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 ze zm.) ma taki skutek, że odzyskanie przez darczyńcę darowanego gospodarstwa rolnego, może nastąpić tylko przez odwołanie darowizny z przyczyny wskazanej w art. 898 § 1 kc.

32. Wyrok SN z dnia 6 marca 1997 r. (II UKN 21/97, OSNAP 1997/23/479)

Teza

Wypłacenie jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym, nie stanowi wystarczającej podstawy dla przyznania renty inwalidzkiej rolniczej w myśl art. 21 ust. 1 pkt 6 i ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 ze zm.).

33. Wyrok SN z dnia 20 maja 1997 r. (II URN 121/97, Prok.i Pr. 1997/12/43)

Teza

Przesłanki nabycia prawa do renty inwalidzkiej rolniczej wynikają z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami renta inwalidzka rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który jest długotrwale niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym. Ubezpieczonego uważa się przy tym za długotrwale niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli ze względu na pogorszenie się jego stanu zdrowia istnieją przeciwwskazania do osobistego wykonywania niezbędnych prac w danym gospodarstwie rolnym w okresie dłuższym niż 6 miesięcy. Z przepisu tego wynika przede wszystkim, że wystarczająca jest długotrwała (dłuższa niż 6 miesięcy) niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, a więc nie jest konieczna trwała niezdolność do pracy. Nadto nie chodzi o niezdolność do pracy w rolnictwie czy jakimkolwiek gospodarstwie rolnym, lecz decydujące jest stwierdzenie niezdolności do pracy w konkretnym gospodarstwie rolnym ubezpieczonego. W wyroku z dnia 13 października 1995 r., II URN 5/95 (Prokuratura i Prawo - Orzecznictwo 1996, nr 4, poz. 49) Sąd Najwyższy stwierdził m.in., że ubezpieczony musi być uznany za długotrwale niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym, przy czym występuje to w sytuacji, gdy z uwagi na stan zdrowia istnieją przeciwwskazania do osobistego wykonywania niezbędnych prac w danym gospodarstwie rolnym w okresie dłuższym niż 6 miesięcy.

D. UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE W ROLNICTWIE

USTAWA

z dnia 28 lipca 1990 r.

o działalności ubezpieczeniowej

(wyciąg)

(Dz.U.96.11.62; zm.: Dz.U.97.43.272; zm.: Dz.U.97.107.685;
zm.: Dz.U.97.121.770)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa warunki, zasady podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

Art. 2. 1. Działalność ubezpieczeniowa bezpośrednia i reasekuracyjna, zwana dalej „działalnością ubezpieczeniową”, może być prowadzona wyłącznie za zezwoleniem Ministra Finansów.

2. Działalność, o której mowa w ust. 1, prowadzi zakład ubezpieczeń i reasekuracji albo zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zwany dalej „zakładem ubezpieczeń”.

Art. 3. 1. Wprowadza się ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne.

2. Ochronę ubezpieczeniową ustanawia się na podstawie umowy zawieranej pomiędzy zakładem ubezpieczeń a ubezpieczającym.

Art. 4. Ubezpieczeniami obowiązkowymi są:

- 1) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów,
- 2) ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych,
- 3) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- 4) inne ubezpieczenia przewidziane na mocy obowiązujących ustaw lub ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych.

Art. 5. 1. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa ogólne warunki ubezpieczeń obowiązkowych. W szczególności rozporządzenie określa datę powstania obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, podstawowy zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, minimalną sumę gwarancyjną ubezpieczenia, zakres praw i obowiązków ubezpieczającego i zakładu ubezpieczeń, wynikających z umowy ubezpieczenia. Rozporządzenie określa również podstawowy system taryf, uzależniający stosowaną taryfę od długości okresu bezszkodowego i zapewniający porównywalność taryf różnych zakładów ubezpieczeń.

2. Zakłady ubezpieczeń mogą uwzględnić w systemie taryf również inne czynniki wpływające na szkodowość.

3. Wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń.

4. Minister Finansów określa sposób potwierdzenia spełnienia obowiązku zawarcia ubezpieczenia.

5. Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczenia obowiązkowego nie może odmówić zawarcia tego ubezpieczenia.

Art. 6. 1. Ogólne warunki ubezpieczeń, z wyjątkiem ubezpieczeń wymienionych w art. 4, oraz taryfy i wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń.

2. Ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności przedmiot i zakres ubezpieczenia, sposób zawierania umowy ubezpieczenia, zakres i czas trwania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń,

prawa i obowiązki stron umowy, sposób ustalania wysokości szkody oraz wypłaty odszkodowań lub świadczeń.

3. W ogólnych warunkach ubezpieczenia należy zastrzec możliwość odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez ubezpieczającego w okresie 30 dni dla osób fizycznych i 7 dni dla osób prawnych od daty zawarcia umowy, jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy; odstąpienie od umowy nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres, w jakim zakład ubezpieczeń udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

4. Zastrzeżony w umowie ubezpieczenia okres, w którym wypowiedzenie umowy nie jest możliwe, nie może być dłuższy niż dwa lata.

5. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia zakład ubezpieczeń ma obowiązek doręczyć, bez wezwania, stronie ubezpieczającej tekst ogólnych warunków ubezpieczenia, podpisany przez co najmniej dwóch członków zarządu.

(...)

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Finansów

z dnia 30 grudnia 1993 r.

w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

(Dz.U.93.134.653; zm.: Dz.U.94.94.456)

Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 59, poz. 344 oraz z 1993 r. Nr 5, poz. 21 i Nr 44, poz. 201) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa ogólne warunki obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, zwane dalej ubezpieczeniem OC.

§ 2. 1. Za gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów rozporządzenia uważa się będący w posiadaniu osoby fizycznej obszar użytków rolnych, gruntów leśnych, gruntów pod stawami oraz gruntów pod zabudowaniami, związanych z prowadzeniem tego gospodarstwa, o łącznej powierzchni przekraczającej 1,0 ha, jeżeli podlega on w części lub w całości opodatkowaniu podatkiem rolnym. Jednakże obszar gruntu przekraczający 1,0 ha, stanowiący wyłącznie grunt leśny, nie jest w rozumieniu rozporządzenia uważany za gospodarstwo rolne.

2. Za gospodarstwo rolne uważa się również zespół gruntów określonych w ust. 1, składających się z dwóch lub więcej nieruchomości rolnych, będący we współposiadaniu kilku osób fizycznych, jeżeli grunty te stanowią wyodrębnioną całość gospodarczą związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, a ich łączny obszar przekracza 1,0 ha.

3. Zwolnienie od opodatkowania całości lub części obszaru gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, jeżeli podstawą zwolnienia nie jest zaprzestanie produkcji rolnej, nie powoduje utraty przez nie charakteru gospodarstwa rolnego w rozumieniu ust. 1.

§ 3. Rolnikiem w rozumieniu przepisów rozporządzenia jest osoba władająca gospodarstwem rolnym jako posiadacz samoistny, a jeżeli posiadacz samoistny oddał gospodarstwo rolne w posiadanie zależne - posiadacz zależny.

§ 4. 1. Rolnik obowiązany jest zawrzeć umowę ubezpieczenia OC za szkody mogące powstać z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

2. Umowę ubezpieczenia OC rolnik może zawrzeć z wybranym ubezpieczycielem prowadzącym działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia OC.

3. Rolnik obowiązany jest na żądanie organów uprawnionych do przeprowadzania kontroli okazywać dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia OC i dowód opłacenia składki ubezpieczenia OC.

Rozdział 2

Spełnienie obowiązku ubezpieczenia

§ 5. 1. Umowę ubezpieczenia OC zawiera się na okres roku kalendarzowego. Jej zawarcie powinno nastąpić najpóźniej w dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok ubezpieczenia.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia OC zostaje zawarta w ciągu roku kalendarzowego, zawiera się ją do końca tego roku.

§ 6. 1. Umowa ubezpieczenia OC, zawarta na okres roku kalendarzowego lub do końca roku kalendarzowego, ulega przedłużeniu na rok następny, chyba że rolnik na jeden miesiąc przed upływem roku kalendarzowego bądź też - gdy umowa ubezpieczenia OC jest zawierana w grudniu danego roku kalendarzowego - przy zawarciu tej umowy powiadomi ubezpieczyciela o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia.

2. Mimo braku określonego w ust. 1 powiadomienia ubezpieczyciela przedłużenie umowy ubezpieczenia OC na następny rok kalenda-

rzowy nie następuje, jeżeli składka ubezpieczeniowa za okres ubezpieczenia bezpośrednio poprzedzający następny rok kalendarzowy była opłacana w ratach, a rolnik do końca tego okresu (tj. roku kalendarzowego) nie zapłacił ubezpieczycielowi którejkolwiek raty składki.

§ 7. 1. Jeżeli już po zawarciu umowy ubezpieczenia OC władanie gospodarstwem rolnym przeszło na inną osobę obejmującą gospodarstwo rolne we władanie jako rolnik w rozumieniu § 3, to prawa i obowiązki z umowy tej wynikające przechodzą na tę osobę. Jednakże osoba ta może umowę ubezpieczenia OC wypowiedzieć w terminie jednego miesiąca od objęcia gospodarstwa rolnego we władanie. Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia OC wywołuje skutek na koniec miesiąca kalendarzowego, w którym oświadczenie o jej wypowiedzeniu zostało złożone ubezpieczycielowi.

2. Obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia ubezpieczyciela o zmianie w stanie posiadania gospodarstwa rolnego obciąża osobę dotychczas władającą gospodarstwem rolnym jako rolnik w rozumieniu § 3, która powinna też podać ubezpieczycielowi dane osobowe rolnika obejmującego po nim we władanie gospodarstwo rolne.

3. Rolnik władający dotychczas gospodarstwem rolnym i jego następca obejmujący gospodarstwo rolne we władanie ponoszą odpowiedzialność solidarną wobec ubezpieczyciela za zapłatę składki ubezpieczeniowej należnej ubezpieczycielowi za czas do końca miesiąca, w którym zawiadomiono ubezpieczyciela o zmianie w stanie posiadania gospodarstwa rolnego.

4. Jeżeli po zmianie w stanie posiadania gospodarstwa rolnego umowa ubezpieczenia OC uległa rozwiązaniu w następstwie jej wypowiedzenia, rolnik wypowiadający umowę obowiązany jest zawrzeć nową umowę ubezpieczenia OC z wybranym ubezpieczycielem najpóźniej w ostatnim dniu przed rozwiązaniem się umowy wypowiedzianej.

5. Jeżeli rolnik obejmuje we władanie gospodarstwo rolne w takich okolicznościach, że jego odpowiedzialność cywilna z tytułu prowadzenia tego gospodarstwa nie jest ubezpieczona, obowiązany on jest zawrzeć umowę ubezpieczenia OC najpóźniej w dniu objęcia we władanie gospodarstwa rolnego.

§ 8. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z chwilą, w której określone w § 2 ust. 1 grunty tracą charakter gospodarstwa rolnego.

Rozdział 3

Zakres ochrony ubezpieczeniowej

§ 9. 1. Z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego czynem niedozwolonym szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też polegającą na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia.

2. Ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność rolnika oraz każdej osoby, która pracując w gospodarstwie rolnym w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa rolnego.

3.¹ Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej osoby odpowiedzialnej, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Suma gwarancyjna nie może być niższa niż 1.150.000 złotych w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki objęte są ubezpieczeniem, bez względu na liczbę poszkodowanych osób.

4. Jeżeli ubezpieczono odpowiedzialność cywilną rolnika z tytułu prowadzenia tego samego gospodarstwa rolnego na ten sam okres u dwóch lub więcej ubezpieczycieli, każdy z tych ubezpieczycieli odpowiada za szkodę wyrządzoną w tym czasie przez osobę, której odpowiedzialność cywilna objęta jest ochroną ubezpieczeniową, proporcjonalnie do określonej przez niego w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

5. Za szkodę wyrządzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odszkodowanie przysługuje również wówczas, gdy sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany lub gdy sprawca szkody na mieniu i osobie nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia OC. W takich przypadkach odszkodowanie z ubezpieczenia OC jest wypłacane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

¹ § 9 ust. 3 zmieniony przez § 1 rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 1994 r. (Dz.U.94.94.456) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 1 stycznia 1995 r.

§ 10. Z tytułu ubezpieczenia OC ubezpieczyciel również jest zobowiązany do:

- 1) zwrotu uzasadnionych okolicznościami zdarzenia kosztów mających na celu zapobieżenie zwiększeniu szkody,
- 2) pokrycia niezbędnych kosztów obrony sądowej przeciw roszczeniom osoby trzeciej w sporze prowadzonym na polecenie ubezpieczyciela lub za jego zgodą.

§ 11. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:

- 1) w mieniu, wyrządzone przez osoby pracujące w gospodarstwie rolnym rolnikowi lub osobom rolnikowi bliskim, pozostającym z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 2) w mieniu, wyrządzone osobom pracującym w gospodarstwie rolnym,
- 3) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych nie pochodzących od zwierząt,
- 4) w mieniu, spowodowane wadą dostarczonych przez osobę objętą ubezpieczeniem towarów lub wykonywaniem usług, a jeżeli skutek tych wad nastąpiła szkoda na osobie - ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności tylko wówczas, gdy osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała o wadzie,
- 5) powstałe wskutek uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia rzeczy wypożyczonych lub przyjętych przez osobę objętą ubezpieczeniem do użytkowania, przechowania lub naprawy,
- 6) polegające na utracie gotówki, biżuterii, dzieł sztuki, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów oraz zbiorów filatelistycznych, numizmatycznych i innych,
- 7) w następstwie których zanieczyszczeniu lub skażeniu uległo środowisko naturalne,
- 8) wynikłe z kar pieniężnych, grzywien sądowych i administracyjnych, a także kar i grzywien związanych z należnościami podatkowymi,
- 9) które łącznie nie przekraczają 50% najniższego wynagrodzenia pracowników, ustalanego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

§ 12. Osobami bliskimi rolnikowi są w rozumieniu niniejszego rozporządzenia: małżonek, dzieci, pasierbowie, dzieci przysposobione

albo przyjęte na wychowanie, rodzice, przysposabiający, rodzeństwo, ojczym, macocha, teść, teściowa, dziadkowie, wnukowie, zięciowie i synowe.

Rozdział 4

Zawarcie umowy ubezpieczenia OC, powstanie i czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela

§ 13. 1. Umowę ubezpieczenia OC zawiera się na wniosek rolnika lub osoby przez niego upoważnionej, złożony ubezpieczycielowi.

2. Zawarcie umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel potwierdza polisą lub innym dokumentem ubezpieczenia.

§ 14. 1. Odpowiedzialność ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub pierwszej jej raty, chyba że w umowie określono inny termin początku odpowiedzialności ubezpieczyciela.

2. Inny niż wskazany w ust. 1 termin odpowiedzialności ubezpieczyciela można w umowie ubezpieczenia OC określić tylko wtedy, gdy umowę zawiera się na okres roku kalendarzowego przed rozpoczęciem tego roku oraz w razie objęcia we władanie gospodarstwa rolnego w okolicznościach określonych w § 7 ust. 5.

§ 15. 1. Odpowiedzialność ubezpieczyciela trwa przez okres wskazany w umowie i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu, z zastrzeżeniem § 6 ust. 1.

2. W razie opłacania składki ubezpieczeniowej w ratach, niezapłacenie przez rolnika raty składki w oznaczonym terminie nie powoduje ustania odpowiedzialności ubezpieczyciela, z zastrzeżeniem § 6 ust. 2.

3. Odpowiedzialność ubezpieczyciela, wynikająca z umowy ubezpieczenia OC, ustaje w przypadkach określonych w § 6 ust. 2, § 7 ust. 1 zdanie 2 i § 8.

Rozdział 5

Składka ubezpieczeniowa

§ 16. 1. Składkę ubezpieczeniową ustala się według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia lub jej przedłużenia.

System taryf składek ubezpieczeniowych stosowanych przez ubezpieczyciela w ubezpieczeniu OC obowiązany jest uwzględniać przepisy rozdziału 11.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia OC jest zawierana w ciągu roku kalendarzowego na czas do końca roku, składkę ubezpieczeniową za każdy miesiąc do końca tego roku kalendarzowego ustala się w wysokości 1/12 składki rocznej, przewidzianej taryfą dla danego gospodarstwa rolnego, z tym że miesiąc rozpoczęty uważa się za pełny.

§ 17. 1. Rolnik opłaca składkę ubezpieczeniową przy zawieraniu umowy z góry za cały okres ubezpieczenia.

2. Składka ubezpieczeniowa w ubezpieczeniu OC z co najmniej 6-miesięcznym okresem odpowiedzialności ubezpieczyciela może być opłaconą w ratach ustalonych w umowie; w przypadku zwłoki w opłaceniu składki, ubezpieczycielowi przysługują odsetki ustawowe.

§ 18. Ustalona przez ubezpieczyciela roczna składka ubezpieczenia może być w okresie trwania ubezpieczenia podwyższona, jeżeli zajądą okoliczności przewidziane w § 36.

§ 19. 1. W razie rozwiązania umowy (§ 7 ust. 1 i § 8) rolnikowi władającemu dotychczas gospodarstwem rolnym należy się zwrot składki za nie wykorzystany okres ubezpieczenia do końca roku kalendarzowego, jeżeli w okresie poprzedzającym rozwiązanie umowy rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym nie spowodowali szkody, za którą ubezpieczyciel wypłacił lub zobowiązany jest wypłacić odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC.

2. Zwrot opłaconej składki ubezpieczeniowej następuje według zasad określonych w § 16 ust. 2, z tym że rolnikowi nie przysługuje zwrot składki, o której mowa w § 19 ust. 1, za miesiąc, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy ubezpieczenia.

Rozdział 6

Prawa i obowiązki stron umowy

§ 20. W razie zajścia zdarzenia, którego następstwem jest lub może być szkoda powodująca odpowiedzialność ubezpieczyciela, rolnik lub inna osoba objęta ubezpieczeniem OC obowiązani są:

- 1) podjąć wszelkie działania zmierzające do zapobieżenia tej szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów oraz przedsięwziąć odpowiednie środki w celu zapewnienia pomocy lekarskiej osobom poszkodowanym,
- 2) udzielić osobom poszkodowanym niezbędnych informacji, koniecznych do identyfikacji ubezpieczyciela, łącznie z podaniem danych dotyczących zawartej umowy ubezpieczenia OC,
- 3) o zdarzeniu powodującym ofiary w ludziach oraz zdarzeniu powstałym w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo, powiadomić policję,
- 4) powiadomić niezwłocznie ubezpieczyciela, udzielając mu wyjaśnień i przekazując posiadane informacje,
- 5) ustalić w miarę możliwości sprawcę szkody.

§ 21. Rolnik lub osoba objęta ubezpieczeniem OC, a także zgłaszający roszczenie, powinni przedstawić ubezpieczycielowi posiadane dowody dotyczące zdarzenia powodującego szkodę i ułatwić ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności zajścia tego zdarzenia oraz powstania i rozmiaru szkody.

§ 22. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o zdarzeniu ubezpieczyciel przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności roszczeń i wysokości odszkodowania oraz informuje rolnika i osobę zgłaszającą roszczenie, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.

§ 23. Jeżeli rolnik lub osoba objęta ubezpieczeniem OC z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie dopełnili wymienionych w § 20 i 21 obowiązków, a miało to wpływ na ustalenie istnienia lub zakresu ich odpowiedzialności cywilnej bądź też na zwiększenie rozmiarów szkody, ubezpieczyciel może dochodzić od tych osób zwrotu tej części wypłaconego uprawnionemu odszkodowania, która nie byłaby świadczona w razie dopełnienia przez te podmioty ciężących na nich obowiązków. Ciężar udowodnienia faktów uzasadniających zwrot ubezpieczycielowi części wypłaconego uprawnionemu odszkodowania spoczywa na ubezpieczycielu.

Rozdział 7

Dochodzenie roszczeń i wypłata odszkodowania

§ 24. 1. Uprawniony do odszkodowania za szkodę powstałą w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, za którą odpowiedzialność cywilna objęta jest ubezpieczeniem OC, może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

2. Jeżeli uprawniony do odszkodowania wystąpi z roszczeniem do rolnika lub osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, w związku z prowadzeniem którego szkoda powstała, rolnik lub osoba ta powiadamiają o tym ubezpieczyciela.

3. W postępowaniu sądowym przeciwko rolnikowi lub osobie pracującej w jego gospodarstwie rolnym o naprawienie szkody wyrządzonej w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa konieczne jest pozwanie także ubezpieczyciela, u którego rolnik jest ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC.

§ 25. Zaspokojenie lub uznanie przez rolnika lub osobę pracującą w jego gospodarstwie rolnym roszczenia o naprawienie wyrządzonej w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego szkody objętej ubezpieczeniem OC nie ma skutków prawnych względem ubezpieczyciela, który nie wyraził na to uprzednio zgody.

§ 26. 1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC na podstawie uznania roszczenia uprawnionego do odszkodowania, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

2. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie bezpośrednio osobie uprawnionej, zawiadamiając o tym rolnika.

§ 27. 1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku.

2. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od wyjaśnienia tych okoliczności. Jednakże bezsporną część odszkodowania ubezpieczyciel wypłaca w terminie określonym w ust. 1.

3. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, ubezpieczyciel informuje o tym na piśmie osobę zgłaszającą roszczenie i rolnika w terminie określonym w ust. 1 lub ust. 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania. Pismo ubezpieczyciela powinno zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu ubezpieczenia OC.

Rozdział 8

Roszczenia o zwrot wypłaconego przez ubezpieczyciela odszkodowania

§ 28. Ubezpieczycielowi przysługuje uprawnienie do dochodzenia od sprawcy szkody zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowania, jeżeli wyrządził on szkodę:

- 1) umyślnie lub
- 2) w stanie nietrzeźwości.

Rozdział 9

Roszczenia do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego

§ 29. 1. Jeżeli sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany, tj. nie można ustalić tożsamości rolnika lub osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłaca osobie uprawnionej do odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowanie za szkodę na osobie. Natomiast gdy zidentyfikowany sprawca szkody (rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym) nie posiadał ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z ubezpieczenia OC, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłaca osobie uprawnionej odszkodowanie za szkodę na osobie i mieniu.

2. Uprawniony do odszkodowania zgłasza swoje roszczenia do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego poprzez któregokolwiek ubezpieczyciela prowadzącego ubezpieczenia OC. Ubezpieczyciel nie może odmówić przyjęcia zgłoszenia roszczenia.

§ 30. 1. Ubezpieczyciel, po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w § 29 ust. 2, przeprowadza postępowanie określone w § 22, a na-

stępnie przesyła dokumenty dotyczące roszczeń poszkodowanego do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, zawiadamiając o tym osobę zgłaszającą roszczenie.

2. Ubezpieczyciel przyjmujący zgłoszenie roszczenia osoby uprawnionej do odszkodowania, skierowane do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, nie może zaspokoić w całości lub części tego roszczenia bez uprzedniej zgody Zarządu Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

§ 31. Przepisy § 24-27 stosuje się odpowiednio, gdy osoba uprawniona do odszkodowania kieruje roszczenie przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, z tym że przewidziany w § 27 ust. 1 termin 30 dni liczy się od daty otrzymania przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny od ubezpieczyciela dokumentów dotyczących roszczeń osoby uprawnionej.

Rozdział 10

Zawiadomienia i oświadczenia

§ 32. 1. Zawiadomienia i oświadczenia, jakie w związku z umową ubezpieczenia OC składane są przez strony tej umowy, powinny być przesyłane listem poleconym.

2. Jeżeli rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym zmienili adres bądź siedzibę i nie zawiadomili o tym ubezpieczyciela, zawiadomienia lub oświadczenia skierowane przez ubezpieczyciela listem poleconym na ostatni adres lub siedzibę tych osób wywierają skutki prawne od chwili, w której doszłyby do nich, gdyby nie zmienili adresu lub siedziby.

Rozdział 11

System taryf ubezpieczeniowych

§ 33. System taryf ustalany jest na podstawie oceny i klasyfikacji ryzyka przejmowanego przez ubezpieczyciela w ramach ubezpieczenia OC.

§ 34. 1. Przy ustalaniu taryfy składek ubezpieczyciel dokonuje oceny ryzyka na podstawie danych statystycznych przebiegu szkodo-

wości, a w razie braku tych danych - na podstawie opinii rzeczoznawców.

2. Klasyfikacja gospodarstw rolnych powinna uwzględniać charakter prowadzonej działalności specjalistycznej, wyposażenie w podstawowy sprzęt rolniczy, sprzęt specjalistyczny, wielkość gospodarstwa rolnego oraz ewentualną konieczność stałego zatrudnienia w gospodarstwie pracowników.

§ 35. 1. Ubezpieczyciel ustala podstawową stawkę składki ubezpieczeniowej na roczny okres ubezpieczenia, licząc od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

2. Ubezpieczyciel jest obowiązany najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem następnego roku kalendarzowego podać do publicznej wiadomości - przez wywieszenie w siedzibach swoich przedstawicielstw - taryfy składek ubezpieczeniowych za ubezpieczenie OC, które stosowane będą przez niego w następnym roku kalendarzowym.

§ 36. Ustalona przez ubezpieczyciela składka ubezpieczeniowa na roczny okres ubezpieczenia może być w okresie trwania ubezpieczenia podwyższona, jeżeli w ciągu jednego kwartału średni wzrost cen w gospodarce narodowej przekroczy 10% w stosunku do analogicznych wskaźników kwartału poprzedzającego; ustaleń tych dokonuje ubezpieczyciel na podstawie obwieszczeń Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie wskaźnika wzrostu cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

§ 37. 1. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (Dz.U. Nr 89, poz. 526 i z 1991 r. Nr 85, poz. 387), z tym że § 5 pkt 6 tego rozporządzenia obowiązuje do dnia 1 stycznia 1996 r.

2. Do ustalenia zasadności i wysokości roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód powstałych:

- 1) przed dniem 1 stycznia 1991 r. stosuje się przepisy dotyczące ubezpieczeń ustawowych rolników,
- 2) od dnia 1 stycznia 1991 r. do chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 38. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1994 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Finansów

z dnia 3 kwietnia 1997 r.

w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych

(Dz.U.97.36.220)

Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa ogólne warunki obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych, zwanego dalej ubezpieczeniem budynków.

§ 2. Posiadaczem budynku, w rozumieniu przepisów rozporządzenia, jest osoba fizyczna lub osoba prawna władająca gospodarstwem rolnym, w którego skład wchodzi budynek.

§ 3. 1. Za gospodarstwo rolne, w rozumieniu przepisów rozporządzenia, uważa się obszar użytków rolnych, gruntów leśnych, gruntów pod stawami oraz gruntów pod zabudowaniami związanymi z prowadzeniem tego gospodarstwa, o łącznej powierzchni przekraczającej 1,0 ha, jeżeli obszar ten podlega w części lub całości opodatkowaniu podatkiem rolnym. Nie jest uważany za gospodarstwo rolne obszar gruntu przekraczający 1,0 ha, stanowiący wyłącznie grunt leśny.

2. Za gospodarstwo rolne uważa się także zespół gruntów określonych w ust. 1, składający się z dwóch lub więcej nieruchomości rolnych, będący we współposiadaniu kilku osób fizycznych, jeżeli

grunty te stanowią wyodrębnioną całość gospodarczą, a ich łączny obszar przekracza 1,0 ha.

3. Za gospodarstwo rolne uważa się również obszar użytków rolnych o powierzchni nie przekraczającej 1,0 ha, jeżeli prowadzona jest na nim produkcja rolna, stanowiąca dział specjalny w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

4. Zwolnienie od opodatkowania całości lub części obszaru gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, jeżeli podstawą zwolnienia nie jest zaprzestanie produkcji rolnej, nie powoduje utraty przez nie charakteru gospodarstwa rolnego.

§ 4. Za budynek, w rozumieniu przepisów rozporządzenia, wchodzący w skład gospodarstwa rolnego, uznaje się obiekt budowlany o powierzchni powyżej 20 m², określony w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. Nr 89, poz. 414 oraz z 1996 r. Nr 100, poz. 465, Nr 106, poz. 496 i Nr 146, poz. 680).

§ 5. Za równowartość pieniężną 1 q żyta, w rozumieniu przepisów rozporządzenia, uważa się średnią cenę skupu żyta na terenie gminy, w której znajduje się gospodarstwo rolne, w dniu ustalenia odszkodowania.

§ 6. 1. Posiadacz budynku jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia budynku od ognia i innych zdarzeń losowych.

2. Umowę ubezpieczenia posiadacz zawiera z wybranym zakładem ubezpieczeń prowadzącym działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń od ognia i innych zdarzeń losowych.

3. Posiadacz budynku jest obowiązany, na żądanie organów uprawnionych do przeprowadzania kontroli zawarcia umowy ubezpieczenia, okazywać dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia i dowód opłacenia składki.

Rozdział 2

Spełnienie obowiązku ubezpieczenia

§ 7. Obowiązek ubezpieczenia budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego powstaje z dniem pokrycia budynku dachem.

§ 8. 1. Umowę ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego zawiera się na okres 12 miesięcy.

2. Umowa ubezpieczenia budynków zawarta na okres 12 miesięcy ulega przedłużeniu na następny okres 12 miesięcy, chyba że posiadacz budynku nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta, powiadomi zakład ubezpieczeń o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia.

3. Pomimo braku powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, przedłużenie umowy ubezpieczenia budynków nie następuje, jeżeli składka ubezpieczeniowa była opłacana w ratach, a posiadacz budynku do końca tego okresu nie zapłacił którejkolwiek raty składki.

§ 9. 1. Jeżeli po zawarciu umowy ubezpieczenia władanie gospodarstwem rolnym, w którego skład wchodzi budynki, przeszło na inną osobę, to prawa i obowiązki wynikające z umowy ubezpieczenia przechodzą na tę osobę; osoba ta może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia budynków w terminie miesiąca od objęcia gospodarstwa rolnego we władanie. Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia budynków wywołuje skutek na koniec miesiąca kalendarzowego, w którym oświadczenie o jej wypowiedzeniu zostało złożone zakładowi ubezpieczeń.

2. Obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia zakładu ubezpieczeń o zmianie posiadacza gospodarstwa rolnego obciąża przejmującego gospodarstwo rolne we władanie.

3. Dotychczasowy posiadacz gospodarstwa rolnego i obejmujący gospodarstwo rolne we władanie ponoszą odpowiedzialność solidarną wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki ubezpieczeniowej należnej zakładowi ubezpieczeń za czas do końca miesiąca, w którym zawiadomiono zakład ubezpieczeń o zmianie posiadacza gospodarstwa rolnego.

4. Jeżeli po zmianie posiadacza gospodarstwa rolnego umowa ubezpieczenia budynków uległa rozwiązaniu w następstwie jej wypowiedzenia, osoba wypowiadająca umowę jest obowiązana zawrzeć nową umowę ubezpieczenia budynków z wybranym zakładem ubezpieczeń najpóźniej w ostatnim dniu przed rozwiązaniem się umowy wypowiedzianej.

5. Obejmujący we władanie gospodarstwo rolne, w którym budynki wchodzące w skład tego gospodarstwa nie są ubezpieczone, jest

obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia budynków najpóźniej w przeddzień objęcia gospodarstwa rolnego we władanie.

§ 10. Jeżeli w czasie trwania umowy ubezpieczenia budynek przestał spełniać warunki wymagane do objęcia go ubezpieczeniem, budynek ten zostaje wyłączony z ubezpieczenia, a suma ubezpieczenia zostaje obniżona o zadeklarowaną do ubezpieczenia wartość tego budynku.

Rozdział 3

Zakres ochrony ubezpieczeniowej

§ 11. 1. Z tytułu ubezpieczenia budynków przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, gradu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi lub tąpnięcia oraz innych żywiołów.

2. Za szkody spowodowane przez:

- 1) ogień - uważa się szkody powstałe w wyniku działań ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile,
- 2) huragan - uważa się szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/sek., którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu,
- 3) powódź - uważa się szkody powstałe wskutek:
 - a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących oraz wskutek deszczu nawalnego,
 - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i fałistych,
- 4) grad - uważa się szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu,
- 5) piorun - uważa się szkody będące bezpośrednim następstwem uderzenia pioruna,
- 6) eksplozję - uważa się szkody powstałe w wyniku gwałtownej zmiany stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się

gazów, pyłów lub pary, wywołane ich właściwością rozprzestrzeniania się w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników; warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż skutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagle wyrównanie ciśnień; za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym,

- 7) obsunięcie się ziemi - uważa się szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że:
 - a) za szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie,
 - b) za szkody spowodowane przez usuwanie się ziemi uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach,
- 8) tąpnięcie - uważa się szkody powstałe wskutek wstrząsów podziemnych, spowodowanych pęknięciem skał, wywołanych naruszeniem równowagi sił w tych skałach,
- 9) lawinę - uważa się szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania mas śniegu, lodu, skał lub kamieni ze zboczy górskich,
- 10) upadek statku powietrznego - uważa się szkody powstałe wskutek katastrofy bądź przymusowego lądowania samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także spowodowane upadkiem ich części lub przewożonego ładunku.

§ 12. 1. Sumę ubezpieczenia, odrębną dla każdego budynku, ustala ubezpieczający z zakładem ubezpieczeń.

2. Suma ubezpieczenia budynku może odpowiadać:

- 1) wartości rzeczywistej budynku, przez którą rozumie się wartość w stanie nowym w dniu zawarcia umowy, pomniejszoną o stopień zużycia budynku,
- 2) wartości nowej - w odniesieniu do budynków nowych oraz takich, których stopień zużycia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza 10%.

3. Suma ubezpieczenia może być ustalona:

- 1) na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń do szacowania wartości budynków,
- 2) na podstawie załączonego powykonawczego kosztorysu budowlanego, sporządzonego zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalenia wartości robót budowlanych, obowiązującymi w budownictwie, przez osobę posiadającą uprawnienia w tym zakresie albo wyceny rzeczoznawcy; w tych przypadkach ustalenie sumy ubezpieczenia następuje na wniosek ubezpieczającego w razie ubezpieczenia budynku według wartości określonej w ust. 2 pkt 2.

4. Normy zużycia budynków określa zakład ubezpieczeń.

§ 13. 1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany do aktualizacji wartości budynków przyjętych do ubezpieczenia, nie częściej jednak niż w okresach rocznych, w przypadku gdy zmiany cen materiałów budowlanych i kosztów robocizny oraz innych materiałów spowodowały podwyższenie lub obniżenie wartości budynków co najmniej o 20%.

2. Zaktualizowana wartość budynku stanowi podstawę ustalenia nowej sumy ubezpieczenia zgodnie z § 12.

§ 14. Nie są objęte ubezpieczeniem w gospodarstwach rolnych:

- 1) budynki będące w trakcie faktycznej rozbiórki,
- 2) budynki stanowiące własność osób prawnych postawionych w stan likwidacji lub upadłości,
- 3) budynki, których stan techniczny osiągnął 100% normy zużycia,
- 4) budynki przeznaczone do rozbiórki na podstawie ostatecznych decyzji właściwych organów,
- 5) namioty foliowe,
- 6) tunele foliowe.

§ 15. Zakład ubezpieczeń nie odpowiada za zaistniałe w budynkach szkody:

- 1) wyrządzone umyślnie przez ubezpieczającego lub przez osobę, za którą ubezpieczający ponosi odpowiedzialność lub która pozostaje z ubezpieczającym we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 2) wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa przez osoby, o których mowa w pkt. 1,

- 3) górnicze w rozumieniu prawa górniczego,
- 4) powstałe wskutek trzęsienia ziemi,
- 5) nie przekraczające równowartości pieniężnej 5 q żyta.

Rozdział 4

Zawarcie umowy ubezpieczenia budynków, powstanie i czas trwania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń

§ 16. Umowę ubezpieczenia budynków zawiera się na wniosek posiadacza budynków lub osoby przez niego upoważnionej, złożony zakładowi ubezpieczeń.

§ 17. 1. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń rozpoczyna się od dnia następnego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po dniu zapłacenia składki ubezpieczeniowej lub pierwszej jej raty, chyba że w umowie określono inny termin początku odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. Składka powinna być zapłacona jednocześnie z zawarciem umowy ubezpieczenia.

2. Inny niż wskazany w ust. 1 termin początku odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń można w umowie ubezpieczenia budynków określić tylko wtedy, gdy umowę zawiera się na okres 12 miesięcy przed rozpoczęciem tego okresu, oraz w razie objęcia we władanie gospodarstwa rolnego, w którym budynki nie są ubezpieczone.

§ 18. 1. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń trwa, z zastrzeżeniem § 8 ust. 2, przez okres wskazany w umowie i kończy się z upływem ostatniego dnia tego okresu.

2. W razie opłacania składki ubezpieczeniowej w ratach, niezapłacenie raty składki w oznaczonym terminie nie powoduje, z zastrzeżeniem § 8 ust. 3, ustania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

3. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń, wynikająca z umowy ubezpieczenia budynków, ustaje w przypadkach określonych w § 8 ust. 3, § 9 ust. 1 zdanie drugie i § 10.

Rozdział 5

Prawa i obowiązki stron umowy

§ 19. W razie zajścia zdarzenia, którego następstwem jest lub może być szkoda powodująca odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń, posiadacz budynku jest obowiązany:

- 1) zawiadomić niezwłocznie zakład ubezpieczeń o powstaniu szkody nie później niż trzeciego dnia roboczego od jej powstania lub uzyskania informacji o jej powstaniu,
- 2) nie zmieniać, bez zgody zakładu ubezpieczeń, stanu faktycznego, spowodowanego zdarzeniem losowym, do czasu przybycia na miejsce szkody przedstawiciela zakładu ubezpieczeń, chyba że zmiana ta jest niezbędną dla zabezpieczenia mienia lub zmniejszenia szkody,
- 3) udzielić zakładowi ubezpieczeń pomocy w dokonaniu czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i wysokości odszkodowania oraz niezbędnych wyjaśnień w tym zakresie.

§ 20. Zakład ubezpieczeń, niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o szkodzie, wszczyna postępowanie w celu ustalenia stanu faktycznego szkody, zasadności roszczeń i wysokości odszkodowania oraz informuje posiadacza budynku lub osobę zgłaszającą roszczenie, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.

§ 21. Jeżeli posiadacz budynku z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa nie dopełnił obowiązków wymienionych w § 19, a miało to wpływ na zwiększenie rozmiarów szkody, zakład ubezpieczeń może zmniejszyć wysokość odszkodowania o część, która nie byłaby świadczona w razie dopełnienia przez posiadacza budynku ciężących na nim obowiązków. Ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających zmniejszenie wysokości odszkodowania spoczywa na zakładzie ubezpieczeń.

Rozdział 6

Dochodzenie roszczeń i wypłata odszkodowania

§ 22. 1. Wysokość szkody ustala się na podstawie:

- 1) cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń; ustalenie wysokości szkody na podstawie tych cenników następuje w każdym

przypadku niepodejmowania odbudowy, naprawy lub remontu budynku,

- 2) kosztorysu wystawionego przez jednostkę dokonującą odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody.

2. Zakład ubezpieczeń weryfikuje zasadność wielkości i wartości robót ujętych w przedstawionym przez ubezpieczającego kosztorysie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2. Kosztorys ten powinien zostać przedłożony przez ubezpieczającego najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody.

3. Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia budynku, podanej w dokumencie ubezpieczenia, stanowiącej górną granicę odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

4. Zakład ubezpieczeń nie uwzględnia stopnia zużycia budynku przy szkodach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości pieniężnej 10 q żyta.

§ 23. Wysokość szkody w budynkach:

- 1) zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy,
- 2) zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

§ 24. Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, chyba że:

- 1) uprawniony do odszkodowania nie złożył zakładowi ubezpieczeń, w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie, rachunku strat i innych dokumentów uzasadniających roszczenie; w razie

- późniejszego złożenia dokumentów, odszkodowanie jest wypłacane w terminie 14 dni po ich dostarczeniu,
- 2) wyjaśnienie w terminie 30 dni okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, wówczas odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od wyjaśnienia tych okoliczności, z tym że bezsporną część odszkodowania zakład ubezpieczeń wypłaca w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie,
 - 3) w sprawie zdarzenia powodującego szkodę prowadzi się postępowanie sprawdzające albo wszczęte zostało postępowanie karne, którego wynik może mieć istotne znaczenie dla ustalenia wysokości odszkodowania lub odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń; zakład ubezpieczeń wypłaca jednak w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie bezsporną część odszkodowania.

Rozdział 7

Składka ubezpieczeniowa i system taryf

§ 25. Składkę ubezpieczeniową ustala się według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia lub jej przedłużenia.

§ 26. 1. Ubezpieczający, zawierając umowę ubezpieczenia budynków, opłaca należną składkę ubezpieczeniową z góry, za cały okres ubezpieczenia, według stawek ustalonych przez zakład ubezpieczeń.

2. Składka ubezpieczeniowa za ubezpieczenie budynków może być opłacona w ratach ustalonych w umowie; w przypadku opóźnienia w opłaceniu składki zakładowi ubezpieczeń przysługują odsetki ustawowe.

§ 27. 1. System taryf obejmuje ocenę i klasyfikację ryzyka przejmowanego przez zakład ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia budynków oraz zasady ustalania podstawowych stawek ubezpieczeniowych.

2. Oceny ryzyka dokonuje zakład ubezpieczeń na podstawie danych statystycznych przebiegu szkodowości, a w razie braku tych danych - na podstawie innych informacji lub opinii rzeczoznawców.

3. Do celów taryfowych może mieć zastosowanie następująca klasyfikacja budynków i pokryć dachowych:

- 1) budynki murowane - których ściany zewnętrzne albo słupy pionowe zrębu są wykonane z materiałów niepalnych, w szczególności z cegły, pustaków, kamienia albo z muru pruskiego,
- 2) budynki drewniane - których ściany zewnętrzne są wykonane z drewna lub innych palnych materiałów,
- 3) pokrycie dachowe twarde - pokrycie wykonane z materiału niepalnego lub niezapalnego, w szczególności z blachy, dachówki, eternitu, łupka, papy,
- 4) pokrycie dachowe pozostałe - pokrycie wykonane z materiału palnego, w szczególności z gontów, desek i słomy.

4. Zakład ubezpieczeń może w taryfach określić dalszą klasyfikację, jeżeli charakterystyka zgłoszonych budynków znacznie odbiega od klasyfikacji określonej w ust. 3.

5. W wypadku prowadzenia w budynkach wchodzących w skład gospodarstwa rolnego produkcji lub usług powodujących podwyższenie ryzyka, zakład ubezpieczeń może dokonać indywidualnej oceny tego ryzyka i ustalić indywidualną składkę ubezpieczeniową.

§ 28. 1. Zakład ubezpieczeń ustala podstawową stawkę ubezpieczeniową wynikającą z oceny ryzyka na dwunastomiesięczny okres ubezpieczenia.

2. Stawka, o której mowa w ust. 1, może zostać skorygowana, jeżeli nastąpi znaczne zwiększenie wartości budynków.

§ 29. Ubezpieczający opłaca składkę obliczoną od sumy ubezpieczenia budynku przy zastosowaniu stawki podstawowej przewidzianej w taryfie dla danej klasy ryzyka.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

§ 30. 1. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia obowiązkowego budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych (Dz.U. Nr 92, poz. 546, z 1991 r. Nr 85, poz. 389 i z 1994 r. Nr 94, poz. 454).

2. Do ustalenia zasadności i wysokości roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód powstałych:

- 1) do dnia 31 grudnia 1990 r. - stosuje się przepisy w sprawie ubezpieczenia ustawowego budynków w gospodarstwach rolnych,
- 2) od dnia 1 stycznia 1991 r. do dnia 31 grudnia 1997 r. - stosuje się przepisy rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., z tym że przepis § 8 ust. 1 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

E. PODATEK ROLNY

Ustawa

z dnia 15 listopada 1984 r.

o podatku rolnym

(tekst. jedn.: Dz.U.93.94.431; zm.: Dz.U.94.1.3; zm.: Dz.U.96.91.409;
zm.: Dz.U.97.43.272; zm.: Dz.U.97.137.926; zm.: Dz.U..98.108.681)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają określone w ustawie grunty gospodarstw rolnych.

2.¹ Za gospodarstwo rolne dla celów podatku rolnego uważa się obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz, sklasyfikowanych w operatach ewidencyjnych jako użytki rolne, gruntów pod zabudowaniami związanymi z prowadzeniem tego gospodarstwa o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej lub osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej.

¹ Art. 1 ust 2 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

3.² Jeżeli gospodarstwo rolne jest współwłasnością albo jest we współposiadaniu dwóch lub więcej osób prawnych lub osób fizycznych, z wyjątkiem małżonków, to grunty tego gospodarstwa stanowią odrębny przedmiot opodatkowania.

4.³ Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, że podatnicy podatku rolnego będący równocześnie podatnikami podatku od nieruchomości lub podatku leśnego wpłacają te podatki w formie łącznego zobowiązania pieniężnego na podstawie jednej decyzji (nakazu płatniczego), oraz wskazać osoby, na które wystawia się decyzję.

5.⁴ Za zobowiązania podatkowe wchodzące w skład łącznego zobowiązania pieniężnego odpowiadają solidarnie osoby, na które wystawiono nakaz płatniczy, oraz osoby, na których ciąży obowiązek zapłaty zobowiązania pieniężnego.

Art. 2.⁵ 1. Nie podlegają opodatkowaniu, z zastrzeżeniem ust. 2, grunty:

- 1) pod jeziorami i wodami płynącymi, grunty, na których mieszczą się zbiorniki wody służące do zaopatrzenia ludności w wodę, oraz grunty pod wałami przeciwpowodziowymi,
- 2) stanowiące nieużytki,
- 3) wpisane do rejestru zabytków, pod warunkiem ich zagospodarowania i utrzymania zgodnie z przepisami o ochronie zabytków,
- 4) zajęte na prowadzenie innej działalności gospodarczej niż działalność rolnicza,
- 5) stanowiące działki przyzagrodowe członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, którzy osiągnęli wiek emerytalny bądź są inwalidami I lub II grupy,

² Art. 1 ust 3 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

³ Art. 1 ust. 4 dodany przez art. 312 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U.97.137.926) z dniem 1 stycznia 1998 r.

⁴ Art. 1 ust. 5 dodany przez art. 312 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U.97.137.926) z dniem 1 stycznia 1998 r.

⁵ Art. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

6) wyłączone na cele nierolnicze na podstawie ostatecznych decyzji administracyjnych.

2. Grunty, o których mowa w ust. 1 pkt 6, podlegają jednak opodatkowaniu podatkiem rolnym przez okres do 2 lat od dnia wydania ostatecznej decyzji administracyjnej, w wypadku gdy w tym okresie na gruntach tych prowadzona jest działalność rolnicza.

Art. 3.⁶ 1. Obowiązek podatkowy w podatku rolnym, z zastrzeżeniem ust. 2, ciąży na osobach fizycznych, osobach prawnych, jednostkach organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, które:

- 1) są właścicielami albo samoistnymi posiadaczami gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych lub
- 2) posiadają - na podstawie zawartej umowy albo innego tytułu prawnego, a także bezumownie - grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa lub gminy.

2. Obowiązek podatkowy od gruntów pozostających w zarządzie Lasów Państwowych oraz wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, nie objętych obowiązkiem podatkowym na podstawie ust. 1 pkt 2, ciąży odpowiednio na nadleśnictwach i na jednostkach organizacyjnych Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, faktycznie władających gruntami.

3. Jeżeli grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego zostały w całości lub w części wydzierżawione na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, obowiązek podatkowy od tych gruntów ciąży na dzierżawcy.

4. Obowiązek podatkowy w podatku rolnym od gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, wniesionych do spółdzielni produkcyjnych jako wkład gruntowy, ciąży na spółdzielni produkcyjnej.

⁶ Art. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

5. Jeżeli gospodarstwo rolne stanowi współwłasność małżonków lub odrębną własność każdego z nich, obowiązek podatkowy ciąży łącznie na obojgu małżonkach.

6. Obowiązek podatkowy w podatku rolnym od gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 1 ust. 3, ciąży na tej osobie będącej współwłaścicielem lub współposiadaczem, która to gospodarstwo prowadzi w całości, a jeżeli gospodarstwo rolne prowadzą wszyscy lub niektórzy spośród współwłaścicieli (współposiadaczy) albo żaden z nich - obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach (współposiadaczach).

Art. 3a. Obowiązek podatkowy, o którym mowa w art. 3, nie dotyczy:

- 1) Skarbu Państwa,
- 2) gmin.

Rozdział 2

Zasady ustalania podatku

Art. 4. 1. Podstawę opodatkowania podatkiem rolnym stanowi liczba hektarów przeliczeniowych.

2. Liczbę hektarów przeliczeniowych ustala się na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów oraz zaliczenia do okręgu podatkowego.

3. Przeliczeniu na hektary przeliczeniowe podlegają grunty pod zabudowaniami, w tym również pod obiektami służącymi do prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym.

4. Ustala się 4 okręgi podatkowe, do których zalicza się gminy, miasta oraz dzielnice w miastach w zależności od warunków ekonomicznych i produkcyjno-klimatycznych.

5. Ustala się następujące przeliczniki powierzchni użytków rolnych:

Rodzaje użytków rol- nych:	Grunty orne				Łąki i pastwiska			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Okregi podat- kowe								
Klasy użyt- ków rolnych	Przeliczniki							
I	1,95	1,80	1,65	1,45	1,75	1,60	1,45	1,35
II	1,80	1,65	1,50	1,35	1,45	1,35	1,25	1,10
IIIa	1,65	1,50	1,40	1,25				
III					1,25	1,15	1,05	0,95
IIIb	1,35	1,25	1,15	1,00				
IVa	1,10	1,00	0,90	0,80				
IV					0,75	0,70	0,60	0,55
IVb	0,80	0,75	0,65	0,60				
V	0,35	0,30	0,25	0,20	0,20	0,20	0,15	0,15
VI	0,20	0,15	0,10	0,05	0,15	0,15	0,10	0,05

6. Sady przelicza się na hektary przeliczeniowe według przeliczników określonych w ust. 5 dla gruntów ornych, z tym że do sadów klasy III i IV stosuje się odpowiednio przeliczniki dla klasy IIIa i IVa.

7. Grunty pod stawami zarybionymi bez względu na miejsce położenia przelicza się na hektary przeliczeniowe według następujących przeliczników:

- 1) 1 ha stawu zarybionego łososiem, trocią, głowacią, palią i pstrągiem - 1,0 ha przeliczeniowy,
- 2) 1 ha stawu zarybionego innymi gatunkami ryb - 0,20 ha przeliczeniowego.

8. Grunty pod stawami nie zarybionymi przelicza się na hektary przeliczeniowe według przeliczników ustalonych w ust. 5.

Art. 5. 1. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia zalicza każdą gminę, miasto oraz dzielnicę miasta do jednego z czterech okręgów podatkowych, kierując się kryteriami określonymi w art. 4 ust. 4.

2. Wojewoda na wniosek rady gminy może w szczególnych, gospodarczo uzasadnionych wypadkach zaliczyć niektóre gminy do innego okręgu podatkowego niż określony w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, jednakże nie może to spowodować zmniejszenia liczby hektarów przeliczeniowych dla tego województwa o więcej niż 1,5%.

3. Rada gminy może w szczególnych, gospodarczo uzasadnionych wypadkach zaliczyć niektóre wsie do innego okręgu podatkowego niż określony dla gminy, na podstawie upoważnień zawartych w ust. 1 i 2, jednakże nie może to spowodować zmniejszenia liczby hektarów przeliczeniowych dla tej gminy o więcej niż 1,5%.

Art. 6. 1.⁷ Podatek rolny od 1 ha przeliczeniowego za rok podatkowy wynosi równowartość pieniężną 2,5 q żyta, obliczoną według średniej ceny skupu żyta za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy.

2.⁸ Średnią cenę skupu, o której mowa w ust. 1, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie 20 dni po upływie trzeciego kwartału.

3. Rady gmin są uprawnione do obniżenia cen skupu określonych w ust. 2, przyjmowanych jako podstawa obliczania podatku rolnego na obszarze gminy.

Art. 6a ⁹ 1. Obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku.

⁷ Art. 6 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

⁸ Art. 6 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

⁹ Art. 6a zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

2. Obowiązek podatkowy wygasa ostatniego dnia miesiąca, w którym przestały istnieć okoliczności uzasadniające ten obowiązek.

3. Jeżeli obowiązek podatkowy powstał lub wygasł w ciągu roku, podatek rolny za ten rok ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których istniał ten obowiązek.

4. Jeżeli w ciągu roku podatkowego grunty gospodarstwa rolnego zostały zajęte na prowadzenie innej działalności gospodarczej niż działalność rolnicza lub po zaprzestaniu prowadzenia tej działalności przywrócono na tych gruntach działalność rolniczą albo z innych powodów powierzchnia uległa zmniejszeniu lub zwiększeniu, kwota należnego podatku rolnego ulega obniżeniu lub podwyższeniu, poczynając od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła ta zmiana.

5. Osoby fizyczne są obowiązane złożyć właściwemu organowi gminy pisemne informacje w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku w podatku rolnym lub o zaistnieniu zmian, o których mowa w ust. 4.

6. Podatek rolny na rok podatkowy od osób fizycznych ustala, w drodze decyzji, wójt (burmistrz, prezydent) właściwy ze względu na miejsce położenia gruntów. Podatek jest płatny w ratach, w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

7. Jeżeli w ciągu roku podatkowego nastąpiło wygaśnięcie obowiązku podatkowego w podatku rolnym lub zaistniały zmiany, o których mowa w ust. 4, wójt (burmistrz, prezydent) dokonuje zmiany decyzji, którą ustalono ten podatek.

8. Osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz jednostki organizacyjne Lasów Państwowych są obowiązane:

- 1) składać, w terminie do dnia 15 stycznia, organowi gminy, właściwemu ze względu na miejsce położenia gruntów, deklaracji na podatek rolny na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku,

- 2) odpowiednio skorygować deklaracje, w razie zaistnienia zmian, o których mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian,
- 3) wpłacać obliczony w deklaracji podatek rolny - bez wezwania - na rachunek budżetowy właściwej gminy w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada.

Art. 6b.¹⁰ Rada gminy może zarządzać pobór podatku rolnego od osób fizycznych w drodze inkasa oraz określać inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Rozdział 3 (skreślony)

Rozdział 4

Zwolnienia i ulgi podatkowe

Art. 12. 1. Zwalnia się od podatku rolnego:

- 1) użytki rolne klasy V, VI i VIz,
- 2) grunty położone w pasie drogi granicznej,
- 3) grunty orne, łąki i pastwiska objęte melioracją - w roku, w którym uprawy zostały zniszczone wskutek robót drenarskich,
- 4)¹¹ grunty lub prawo wieczystego użytkowania gruntów, nabyte w drodze kupna na utworzenie nowego lub powiększenie już istniejącego gospodarstwa do powierzchni nie przekraczającej 100 ha, oraz grunty Państwowego Funduszu Ziemi i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa objęte w trwałe zagospodarowanie w celu utworzenia nowego gospodarstwa lub powiększenia gospodarstwa już istniejącego do powierzchni nie przekraczającej 100 ha - na okres 5 lat,

¹⁰ Art. 6b zmieniony przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹¹ Art. 12 ust. 1 pkt 4:

- zmieniony przez art. 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.94.1.3) z dniem 19 stycznia 1994 r.

- zmieniony przez art. 1 pkt 7 lit. a) tiret pierwszy ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

- 5) grunty powstałe z zagospodarowania nieużytków - na okres 5 lat, licząc od roku następnego po zakończeniu zagospodarowania,
- 6) grunty otrzymane w drodze wymiany lub scalenia - na 1 rok następujący po roku, w którym dokonano wymiany lub scalenia gruntów,
- 7)¹² użytki rolne, na których zaprzestano produkcji rolnej, z tym że zwolnienie może dotyczyć nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych gospodarstwa rolnego, lecz nie więcej niż 10 ha - na okres nie dłuższy niż 3 lata.

2.¹³ Okres zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, liczy się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawarto umowę sprzedaży gruntów bądź prawa wieczystego użytkowania gruntów lub objęto grunty w trwałe zagospodarowanie.

3.¹⁴ Po upływie okresu zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, 5 i 6, stosuje się ulgę w podatku rolnym, polegającą na obniżeniu podatku w pierwszym roku o 75% i w drugim roku o 50%.

4. W razie nabycia gruntów od indywidualnych właścicieli gospodarstw rolnych, nie stosuje się zwolnienia, jeżeli nabywca jest małżonkiem, krewnym w linii prostej, pasierbem, zięciem lub synową sprzedawcy gruntów.

5.¹⁵ Ulgi z tytułu nabycia gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi lub z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w drodze kupna nie stosuje się, jeżeli przedmiotem nabycia są grunty objęte uprzednio przez nabywcę w trwałe zagospodarowanie.

¹² Art. 12 ust. 1 pkt 7 zmieniony przez art. 1 pkt 7 lit. a) tiret drugi ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹³ Art. 12 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 7 lit. b) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁴ Art. 12 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 7 lit. c) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁵ Art. 12 ust. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 7 lit. d) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

6. Za trwałe zagospodarowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i ust. 5, uważa się objęcie gruntów w dzierżawę lub użytkowanie na okres nie krótszy niż 10 lat.

7. Rady gmin określają w drodze uchwały tryb i szczegółowe warunki zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 7.

8.¹⁶ Rady gmin mogą wprowadzać inne zwolnienia lub ulgi niż określone w ust. 1 i 3.

Art. 13. 1. Podatnikom podatku rolnego przysługuje ulga inwestycyjna z tytułu wydatków poniesionych na:

- 1) budowę lub modernizację budynków inwentarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska,
- 2) zakup i zainstalowanie:
 - a) deszczowni,
 - b) urządzeń melioracyjnych i urządzeń zaopatrzenia gospodarstwa w wodę,
 - c) urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód).

2.¹⁷ Ulga inwestycyjna przyznawana jest po zakończeniu inwestycji i polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja - w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych.

3. Ulga z tytułu tej samej inwestycji nie może być stosowana dłużej niż przez 15 lat.

4. Podatnik traci prawo do odliczenia od podatku rolnego nie wykorzystanej kwoty ulgi inwestycyjnej w przypadku sprzedaży obiektów i urządzeń, od których przyznana została ta ulga, lub przeznaczenia ich na inne cele niż określone w ust. 1.

5. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określi tryb postępowania przy stosowaniu ulg inwestycyjnych.

¹⁶ Art. 12 ust. 8 dodany przez art. 1 pkt 7 lit. e) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁷ Art. 13 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 13a. 1. Przy opodatkowaniu gospodarstw rolnych:

- 1) żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową lub długo-trwałe przeszkolenie wojskowe,
 - 2) osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej w formie skoszarowanej
- prowadzących te gospodarstwa bezpośrednio przed powołaniem do służby, stosuje się ulgę w podatku rolnym w wysokości 60%.

2.¹⁸ Przy opodatkowaniu gospodarstw rolnych członków rodzin osób wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 2, które bezpośrednio przed powołaniem do służby pracowały w tych gospodarstwach zamieszkiwały i nie osiągały przychodów z innych źródeł, stosuje się ulgę w podatku rolnym w wysokości 40%.

3.¹⁹ Ulgi określone w ust. 1 i 2 stosuje się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osoba została powołana do odbycia służby wojskowej, do końca miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie z tej służby.

Art. 13b. 1. Podatek rolny od gruntów położonych na terenach podgórskich i górskich obniża się o 30% dla gruntów klas I, II, IIIa i IIIb, a o 60% dla gruntów klas IVa, IV i IVb.

2. Za miejscowości położone na terenach podgórskich i górskich uważa się miejscowości, w których co najmniej 50% użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m nad poziomem morza. Wykaz tych miejscowości dla województwa ustala terenowy organ administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia wojewódzkiego.

Art. 13c. 1. W razie wystąpienia klęski żywiołowej, która spowodowała istotne szkody w budynkach, ziemiopłodach, inwentarzu żywym lub martwym albo w drzewostanie, przyznaje się podatnikom ulgi w podatku rolnym przez zaniechanie jego ustalania albo poboru w całości

¹⁸ Art. 13a ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. a) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁹ Art. 13a ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. b) ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

lub w części, w wysokości zależnej od rozmiarów strat spowodowanych klęską w gospodarstwie rolnym.

2. Przy przyznawaniu ulg i ustalaniu ich wysokości uwzględnia się wysokość otrzymanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia ustawowego.

3. Ulgę przyznaje się za ten rok podatkowy, w którym klęska miała miejsce; jeżeli klęska miała miejsce po zapłaceniu podatku za dany rok, ulgę stosuje się w następnym roku podatkowym.

Art. 13d.²⁰ 1. Zwolnienia i ulgi podatkowe określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz w art. 13b stosuje się z urzędu, przy ustalaniu podatku rolnego na dany rok podatkowy, a pozostałe zwolnienia i ulgi podatkowe przyznaje, w drodze decyzji, wójt (burmistrz, prezydent) na wniosek podatnika.

2. W przypadku zbiegu prawa do zwolnień i ulg z różnych tytułów, przy ustalaniu zobowiązania podatkowego w podatku rolnym na dany rok podatkowy w pierwszej kolejności stosuje się ulgi określone w art. 13b, a następnie w art. 12, w art. 13a i w art. 13. Podstawę obliczenia ulgi z danego tytułu stanowi należny podatek po zastosowaniu ulgi z tytułu poprzedzającego.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 14. W ustawie z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. Nr 27, poz. 111 i z 1982 r. Nr 45, poz. 289) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 15. W ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267) w art. 82 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

²⁰ Art. 13d dodany przez art. 1 pkt 10 ustawy z dnia 4 lipca 1996 o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 16. 1. Ulgi w podatku gruntowym, przyznane na podstawie dotychczasowych przepisów, stosuje się do czasu ich wykorzystania, jednak przez okres nie dłuższy niż określony w tych przepisach.

2. Ulgi przyznane na podstawie przepisów ustawy o podatku wyrównawczym stosuje się do czasu ich wykorzystania.

Art. 17. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o podatku gruntowym, rozumie się przez to podatek rolny.

Art. 18. ²¹ Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, na podstawie danych statystycznych, ogłasza, w terminie do dnia 30 października każdego roku, wysokość przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego

Art. 19. Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 11 listopada 1965 r. o rozszerzeniu uprawnień gromadzkich rad narodowych w zakresie podatkowym oraz o usprawnieniu w gromadach wymiaru i poboru podatków i innych należności pieniężnych (Dz.U. Nr 46, poz. 288),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1971 r. o podatku gruntowym (Dz.U. Nr 27, poz. 254 i z 1974 r. Nr 38, poz. 230),
- 3) przepisy ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku wyrównawczym (Dz.U. Nr 42, poz. 188) w zakresie dotyczącym opodatkowania dochodów z niektórych rodzajów upraw i produkcji zwierzęcej.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1985 r.

²¹ W art. 18 po wyrazach „z 1 ha” dodaje się wyraz „przeliczeniowego”, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 3 lipca 1998r. o zmianie ustawy o podatku rolnym (Dz.U. 98.108.681).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Finansów
z dnia 11 stycznia 1990 r.
w sprawie podatku rolnego²²
(Dz.U.90.3.18)

Na podstawie art. 1 ust. 5, art. 5 ust. 1, art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 3 i art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. Nr 52, poz. 268, z 1986 r. Nr 46, poz. 225, z 1988 r. Nr 1, poz. 1 oraz z 1989 r. Nr 7, poz. 45, Nr 10, poz. 53, Nr 35, poz. 192 i Nr 74, poz.443) oraz art. 9 pkt 4, art. 18 ust. 3 i art. 38 pkt 2 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. Nr 27, poz. 111, z 1982 r. Nr 45, poz. 289, z 1984 r. Nr 52, poz. 268, z 1985 r. Nr 12, poz. 50, z 1988 r. Nr 41, poz. 325 oraz z 1989 r. Nr 4, poz. 23, Nr 33, poz. 176, Nr 35, poz. 192 i Nr 74, poz. 443) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Gminy i miasta oraz dzielnice w miastach zalicza się do jednego z czterech okręgów podatkowych zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Zmiany podziału administracyjnego kraju nie powodują zmiany zaliczenia do okręgu podatkowego.

§ 2 - § 5.²³ (uchylone)

§ 6. 1. Ulgę, o której mowa w art. 13 ustawy o podatku rolnym, przyznaje się na wniosek podatnika.

2. Do wniosku o przyznanie ulgi inwestycyjnej należy dołączyć zestawienie wydatków poniesionych w związku z inwestycją oraz ra-

²² Ustawą z dn. 15.02.1992 o podatku dochodowym os osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 21, poz. 86) skreślono w ustawie o podatku rolnym przepisy odnoszące się do podatku rolnego z działów specjalnych produkcji rolnej. W związku z tym utraciły moc przepisy rozporządzenia odnoszące się do działów specjalnych produkcji rolnej.

²³ Patrz przypis jw.

chunki lub ich uwierzytelnione odpisy stwierdzające wysokość tych wydatków.

§ 7.1. Decyzję w sprawie ulgi inwestycyjnej realizowanej w podatku rolnym od gruntów wydaje terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw finansowych stopnia podstawowego, zwany dalej "terenowym organem", właściwy w sprawie ustalenia podatku rolnego od gruntów.

2. ²⁴ (uchylony)

3. Decyzję w sprawie ulgi inwestycyjnej, która ma być realizowana łącznie w podatku rolnym od gruntów i podatku rolnym od dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej, wydaje właściwy terenowy organ w porozumieniu z naczelnikiem właściwego urzędu skarbowego.

§ 8. Osoby prawne i państwowe jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej odliczają określoną w decyzji kwotę ulgi inwestycyjnej od należnego podatku rolnego.

§ 9. 1. Osoby prawne i państwowe jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, prowadzące gospodarstwa rolne, są obowiązane składać terenowemu organowi administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw finansowych stopnia podstawowego deklaracje według ustalonego wzoru na podatek rolny od gruntów w każdym roku podatkowym w terminie:

- 1) na I półrocze - do dnia 28 lutego,
- 2) na II półrocze - do dnia 31 sierpnia.

2. Deklarację, o których mowa w ust. 1, sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechowuje się w aktach. Deklaracja powinna być podpisana przez kierownika jednostki oraz przez osobę odpowiedzialną za prawidłowość danych podanych w deklaracji i prawidłowe obliczenie podatku.

§ 10. Podatnicy, o których mowa w § 9 ust. 1, uiszczają każdego roku podatkowego podatek rolny od gruntu:

- 1) za I półrocze - w dwóch równych ratach, w terminach do dnia 15 marca i do dnia 15 maja,

²⁴ Patrz przypis .23.

2) za II półrocze - w dwóch równych ratach, w terminach do dnia 15 września i do dnia 15 listopada.

§ 11 - § 14.²⁵ (uchylone)

§ 15. 1. Zgodnie z art. 80 ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o zmianie upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz.U. Nr 35, poz. 192) tracą moc:

1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1984 r. w sprawie podatku rolnego (Dz.U. Nr 58, poz. 294),

2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 1989 r. w sprawie zmian w podatku rolnym (Dz.U. Nr 49, poz. 275)

2. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 1984 r. w sprawie płatności łącznego zobowiązania pieniężnego, podatku rolnego od dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej oraz funduszu gminnego i funduszu miejskiego (Dz.U. z 1985 r Nr 4, poz. 16),

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie poczynając od roku podatkowego 1990.

²⁵ Patrz przypis 23.

Wykaz gmin, miast oraz dzielnic w miastach zaliczanych do poszczególnych okręgów podatkowych

Województwo	Okręg	Podstawowe jednostki administracyjne
1	2	3
Stołeczne warszawskie	I	<p>dzielnice w mieście stołecznym Warszawie: Mokotów, Ochota, Praga - Północ, Praga - Południe, Śródmieście, Wola, Żoliborz</p> <p>miasta: Błonie, Brwinów, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Józefów, Karczew, Kobyłka, Konstancin - Jeziorna, Legionowo, Łomianki, Marki, Milanówek, Nowy Dwór Mazowiecki, Otwock, Ożarów Mazowiecki, Piaseczno, Piastów, Podkowa Leśna, Pruszków, Radzymin, Serock, Sulejówek, Wesola, Wołomin, Ząbki, Zielonka</p> <p>gminy: Błonie, Brwinów, Celestynów, Czosnów, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Halinów, Jabłonna, Karczew, Konstancin - Jeziorna, Leszno, Lesznówola, Łomianki, Michałowice, Nadarzyn, Nieporęt, Ożarów Mazowiecki, Piaseczno, Prażmów, Radzymin, Raszyn, Serock, Skrzyszew, Stare Babice, Tarczyn, Wiązowna, Wołomin</p>
Stołeczne warszawskie	II	<p>miasta: Zakroczym</p> <p>gminy: Kampanos, Leoncin, Pomiechówek, Tułowice, Zakroczym</p>
białskopodlaskie	II	<p>miasta: Biała Podlaska, Łosice, Międzyrzec Podlaski, Parczew, Radzyń Podlaski</p> <p>gminy: Biała Podlaska, Czemierniki, Dębowa Kłoda, Drełów, Huszlew, Jabłoń, Kąkolewnica Wschodnia, Komarówka Podlaska, Leśna Podlaska, Łosice, Międzyrzec Podlaski, Milanów, Olszanka, Parczew, Radzyń Podlaski, Siemień, Ulan - Majorat, Woły</p>

białkopodlaskie	III	miasta: Terespol gminy: Hanna, Janów Podlaski, Kodeń, Konstantynów, Łomazy, Piszczac, Platerów, Podedwórze, Rokitno, Rossosz, Sarnaki, Sławatycze, Sosnówka, Stara Kornica, Terespol, Tuczne, Wisznice, Zalesie
białostockie	III	miasta: Bielsk Podlaski, Brańsk, Drohiczyn, Hajnówka, Siemiatycze gminy: Bielsk Podlaski, Boćki, Brańsk, Drohiczyn, Dziadkowice, Grodzisk, Mielnik, Milejczyce, Nurzec - Stacja, Orla, Poświętne, Siemiatycze, Wyszki
białostockie	IV	miasta: Białystok, Choroszcz, Czarna Białostocka, Dąbrowa Białostocka, Knyszyn, Łapy, Mońki, Sokółka, Supraśl, Suraż, Wasilków, Zabłudów gminy: Białowieża, Choroszcz, Czarna Białostocka, Cze- remcha, Czyże, Dąbrowa Białostocka, Dobrzyniewo Kościelne, Dubicze Cerkiewne, Gródek, Hajnówka, Janów, Jasionówka, Jaświły, Juchnowiec Dolny, Kleszczele, Knyszyn, Korycin, Krynki, Krypno, Kuźnica, Łapy, Michałowo, Mońki, Narew, Narewka, Nowy Dwór, Sidra, Sokółka, Suchowola, Supraśl, Suraż, Szudziałowo, Turośń Kościelna, Tykocin, Wasilków, Zabłudów
bielskie	I	miasta: Chelmek gminy: Chelmek
bielskie	II	miasta: Kęty, Oświęcim, Strumień, Wadowice, Wilamowice, Zator gminy: Brzeźnica, Chybie, Hażlach, Kęty, Osiek, Oświę- cim, Preciszów, Spytkowice, Strumień, Tomice, Wadowice, Wieprz, Wilamowice, Zator

bielskie	III	<p>miasta: Andrychów, Bielsko - Biała, Cieszyn, Kalwaria Zebrzydowska, Maków Podhalański, Skoczów, Sucha Beskidzka, Żywiec</p> <p>gminy: Andrychów, Budzów, Czernichów, Dębowiec, Gilowice - Ślemień, Jasienica, Kalwaria Zebrzydowska, Kozy, Lanckorona, Łodygowice, Maków Podhalański, Mucharz, Porąbka, Skoczów, Stryszawa, Stryszów, Zembrzyce</p>
bielskie	IV	<p>miasta: Ustroń, Wisła, Szczyrk</p> <p>gminy: Brenna, Goleszów, Istebna, Jeleśnia, Koszarowa, Lipowa, Miłówka, Radziechowy - Wieprz, Rajcza, Szczyrk, Świnna, Ujsoły, Węgierska Górka, Wilkowice, Zawoja</p>
bydgoskie	I	<p>miasta: Barcin, Bydgoszcz, Gniewkowo, Inowrocław, Janikowo, Janowiec Wielkopolski, Kcynia, Koronowo, Kruszwica, Łabiszyn, Mogilno, Mroczka, Nakło n. Notecią, Nowe, Pakość, Solec Kujawski, Strzelno, Szubin, Świecie, Trzemieszno, Żnin</p> <p>gminy: Barcin, Białe Błota, Bukowiec, Dąbrowa, Dąbrowa Biskupia, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Dragacz, Drzycim, Gąsawa, Gniewkowo, Inowrocław, Janikowo, Janowiec Wielkopolski, Jeziora Wielkie, Jeżewo, Kcynia, Koronowo, Kruszwica, Lniano, Łabiszyn, Mogilno, Mroczka, Nakło n. Notecią, Nowa Wieś Wielka, Nowe, Osie, Osielsko, Pakość, Pruszcz, Rogowo, Rojewo, Sadki, Sicienko, Solec Kujawski, Strzelno, Szubin, Świecie, Trzemieszno, Warlubie, Złotniki Kujawskie, Żnin</p>
bydgoskie	II	<p>miasta: Brusy, Chojnice, Czersk, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Tuchola, Więcbork,</p> <p>gminy: Brusy, Cekcyn, Chojnice, Czersk, Gostycyn, Kamień Krajeński, Kęsowo, Lubiewo, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Śliwice, Tuchola, Więcbork</p>

chełmskie	II	miasta: Chełm, Krasnystaw, Rejowiec Fabryczny gminy: Białopole, Chełm, Kamień, Krasnystaw,, Kraśniczyn, Leśniowice, Łopiennik Górny, Rejowiec, Rejowiec Fabryczny, Siedliszcze, Siennica Różana, Wojsławice, Żmudź
chełmskie	III	miasta: Włodawa gminy: Cyców, Dorohusk, Dubienka, Hańsk, Ruda Huta, Sawin, Sosnowica, Stary Brus, Urszulin, Wierzbica, Włodawa, Wola Uhruska, Wiryki
ciechanowskie	II	miasta: Ciechanów, Nasielsk, Mława, Płońsk, Pułtusk, Raciąż gminy: Baboszewo, Ciechanów, Dzierżążnia, Gliniojeck, Gołymin - Ośrodek, Gzy, Joniec, Karniewo, Krasne, Lipowiec Kościelny, Naruszewo, Nasielsk, Nowe Miasto, Ojrzeń, Opiniogóra Górna, Pokrzywnica, Płońsk, Pułtusk, Raciąż, Regimin, Sochocin, Sońsk, Strzegowo - Osada, Stupsk, Świercze, Winnica, Wiśniewo, Załuski
ciechanowskie	III	miasta: Działdowo, Lidzbark, Żuromin gminy: Biezuń, Czernice Borowe, Działdowo, Dzierzgowo, Grudusk, Iłowo - Osada, Kuczbork - Osada, Lidzbark, Lubowidz, Lutocin, Płońska, Radzanów, Rybno, Siemiątkowo Koziebrodzkie, Szreńsk, Szydłowo, Wiecztnia Kościelna, Żuromin
częstochofskie	I	miasta: Dobrodzień, Gorzów Śląski, Kalety, Kłobuck, Krzepice, Lubliniec, Olesno, Praszka, Woźniki gminy: Ciasna, Dobrodzień, Gorzów Śląski, Herby, Kłobuck, Kochanowice, Koszęcin, Krzepice, Lipie, Miedźno, Mykanów, Olesno, Opatów, Panki, Pawonków, Popów, Praszka, Przystajń, Radłów, Rudniki, Woźniki

częstochowskie	II	miasta: Blachownia, Częstochowa, Koniecpol, Kozięgłowy, Myszków, Szczekociny, Żarki gminy: Blachownia, Dąbrowa Zielona, Gidle, Irządze, Ja- nów, Kamienica Polska, Kłomnice, Koniecpol, Ko- nopiska, Kozięgłowy, Kroczyce, Kruszyna, Lelów, Moskorzew, Mstów, Niegowa, Olsztyn, Poczesna, Poraj, Przyrów, Radków, Rędziny, Secemin, Szczekociny, Włodowice, Wręczyca Wielka, Żarki, Żytno
częstochowskie	III	miasta: Pajęczno gminy: Nowa Brzeźnica, Pajęczno
częstochowskie	IV	gminy: Strzelce Wielkie
elbląskie	I	miasta: Braniewo, Elbląg, Frombork, Kwidzyn, Malbork, Młynary, Nowy Dwór Gdański, Nowy Staw, Sztum, Tolkmicko gminy: Braniewo, Elbląg, Frombork, Gardeja, Gronowo El- bląskie, Kwidzyn, Lichnowy, Malbork, Markusy, Milejewo, Miłoradz, Młynary, Nowy Dwór Gdański, Nowy Staw, Ostaszewo, Płoskinia, Ryjewo, Sadlin- ki, Stare Pole, Stary Targ, Stegna, Sztum, Sztuto- wo, Tolkmicko, Wilczęta
elbląskie	II	miasta: Dzierzgoń, Kisielice, Orneta, Pasłęk, Pieniężno, Prabuty, Susz gminy: Dzierzgoń, Godkowo, Kisielice, Lelkowo, Mikołajki Pomorskie, Orneta, Pasłęk, Pieniężno, Prabuty, Rychliki, Stary Dzierzgoń, Susz
gdańskie	I	miasta: Gdańsk, Gdynia, Gniew, Pelplin, Pruszcz Gdański, Reda, Rumia, Skarszewy, Skórcz, Sopot, Starogard Gdański, Tczew

		gminy: Cedry Wielkie, Gniew, Kosakowo, Lubichowo, Morzeszczyn, Osiek, Pelpin, Pruszcz Gdański, Pszczółki, Skarszewy, Skórcz, Smętowo Graniczne, Starogard Gdański, Subkowy, Tczew, Trąbki Wielkie, Zblewo
gdańskie	II	miasta: Hel, Jastarnia, Puck, Wejherowo, Władysławowo, Żukowo gminy: Choczewo, Gniewino, Kaliska, Karsin, Kolbudy Górne, Krokowa, Luzino, Łęczyce, Osieczna, Puck, Stara Kiszewa, Szemud, Wejherowo, Żukowo
gdańskie	III	miasta: Kościerzyna gminy: Dziemiany, Kościerzyna, Linia, Liniewo, Lipusz, Nowa Karczma, Przdokowo
gdańskie	IV	miasta: Kartuzy gminy: Chmielno, Kartuzy, Przywidz, Sierakowice, Somonino, Stężyca, Sulęcino
gorzowskie	I	miasta: Barlinek, Choszczno, Drawno, Międzychód, Międzyrzecz, Myślibórz, Ośno, Pełczyce, Recz, Rzepin, Skwierzyna, Słubice, Sulęcino, Trzciel gminy: Barlinek, Bierzwnik, Bledzew, Choszczno, Deszczno, Drawno, Górzycy, Krzeszyce, Krzęcin, Lubniewice, Miedzichowo, Międzychód, Międzyrzecz, Myślibórz, Nowogródek Pomorski, Ośno, Pełczyce, Przytoczna, Pszczew, Recz, Rzepin, Skwierzyna, Słońsk, Słubice, Stare Kurowo, Sulęcino, Trzciel
gorzowskie	II	miasta: Dębno, Dobiegniew, Drezdenko, Gorzów Wielkopolski, Kostrzyn, Strzelce Krajeńskie, Witnica gminy: Bogdaniec, Boleszkowice, Dębno, Dobiegniew, Drezdenko, Kłodawa, Lubiszyn, Santok, Strzelce Krajeńskie, Witnica, Zwierzyn

jeleniogórskie	II	<p>miasta: Bogatynia, Bolesławiec, Bolków, Gryfów Śląski, Leśna, Lubań, Lubomierz, Lwówek, Śląski, Nowogrodziec, Pieńsk, Świerzawa, Węglińiec, Wleń, Zawidów, Zgorzelec</p> <p>gminy: Bogatynia, Bolesławiec, Bolków, Gryfów Śląski, Leśna, Lubań, Lubomierz, Lwówek Śląski, Nowogrodziec, Olszyna, Osiecznica, Pieńsk, Platerówka, Siekierczyn, Sulików, Świerzawa, Węglińiec, Wleń, Zgorzelec</p>
jeleniogórskie	III	<p>miasta: Mirsk, Wojcieszów</p> <p>gminy: Mirsk</p>
jeleniogórskie		<p>miasta: Jelenia Góra, Kamienna Góra, Karpacz, Kowary, Lubawka, Piechowice, Świeradów-Zdrój, Szklarska Poręba</p> <p>gminy: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Kamienna Góra, Lubawka, Marciszów, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica</p>
kaliskie	I	<p>miasta: Jarocin, Kępno, Koźmin, Krotoszyn, Międzybórz, Ostrzeszów, Pleszew, Sulmierzyce, Syców, Wieruszów, Zduny, Żerków</p> <p>gminy: Baranów, Bolesławiec, Bralin, Czastary, Dobrzyca, Dziadowa Kłoda, Jaraczewo, Jarocin, Kępno, Kobyła Góra, Kotlin, Koźmin, Krotoszyn, Łęka Opatowska, Łubnice, Międzybórz, Ostrzeszów, Perzów, Pleszew, Rozdrażew, Rychtal, Sokolniki, Sośnie, Syców, Trzcينica, Wieruszów, Zduny, Żerków</p>
kaliskie	II	<p>miasta: Grabów n. Prosną, Kalisz, Mikstat, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Ostrów Wielkopolski, Raszków, Stawiszyn</p> <p>gminy: Blizanów, Brzeziny, Ceków - Kolonia, Chocz, Czaj-</p>

		ków, Czermin, Doruchów, Galewice, Gizałki, Godziesze Wielkie, Gołuchów, Grabów n. Prosną, Koźminek, Kraszewice, Lisków, Mikstat, Mycielin, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Opatówek, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Raszków, Sieroszewice, Stawiszyn, Szczytniki, Żelazków
katowickie	I	miasta: Chrzanów, Jaworzno, Kuźnica Raciborska, Leszczy- ny Libiąż, Łaziska Górne, Mikołów, Mysłowice, Orzesze, Pszczyna, Pyskowiec, Racibórz, Sie- wierz, Stawków, Toszek, Trzebinia, Tychy, Żory gminy: Babice, Chrzanów, Gaszowice, Godów, Gorzyce Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Leszczyny, Libiąż, Lubomia, Lyski, Mierzęcice, Nędza, Pawłowice, Pietrowice Wielkie, Pilchowice, Psary, Pszczyna, Rudnik, Rudzic, Siewierz, So- śnicowice, Suszec, Świerklaniec, Tapkowice, To- szek, Twaróg, Trzebinia, Wielowieś, Zbrosławice, Zebrzydowice
katowickie	II	miasta: Będzin, Brzeszcze, Bukowno, Bytom, Chorzów, Czechowice - Dziedzice, Czeladź, Dąbrowa Górni- cza, Gliwice, Jastrzębie - Zdrój, Katowice, Knurów, Łazy, Ogrodzieniec, Olkusz, Piekary Śląskie, Porę- ba, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Wodzisław Śląski, Wolbrom, Zabrze, Zawiercie gminy: Bestwina, Bobrowniki, Brzeszcze, Bukowno, Cze- chowice - Dziedzice, Gierałtów, Klucze, Łazy, Miedzna, Mszana, Ogrodzieniec, Olkusz, Pilica, Świerklany, Wolbrom, Zarnowice
kieleckie	II	miasta: Chęciny, Działoszyce, Jędrzejów, Kazimierza Wiel- ka, Kielce, Kunów, Miechów, Ostrowiec Święto- krzyski, Sędziszów, Skalmierz, Skarżysko- Kamienna, Starachowice gminy: Bałtów, Bejsce, Blizyn, Bodzechów, Brody, Charsz- nica, Chęciny, Czarnocin, Daleszyce, Działoszyce, Imielno, Jędrzejów, Kazimierza Wielka, Koszyce,

		Kozłów, Książ Wielki, Kunów, Małogoszcz, Michałów, Miedziana Góra, Miechów, Mirzec, Morawica, Nagłowice - Oksa, Opatowiec, Pacanów, Pawłów, Piekoszków, Raclawice- Pałecznicza, Sędziszów, Sitkówka - Nowiny, Skalbmierz, Słaboszów, Słupia, Sobków, Strawczyn, Waśniów, Wąchock, Wodzisław, Złota
kieleckie	III	miasta: Busko - Zdrój, Chmielnik, Końskie, Pińczów, Stąporków, Suchedniów, Włoszczowa, gminy: Bieliny, Bodzentyn, Busko - Zdrój, Chmielnik, Gnojno, Górno, Kije, Krasocin, Końskie, Łągów, Łopuszno, Masłów, Mniów, Nowa Słupia, Nowy Korczyn, Oleśnica, Pierzchnica, Pińczów, Radoszyce, Raków, Ruda Maleniecka, Solec - Zdrój, Stąporków, Stopnica, Suchedniów, Sztydlów, Tuczepy, Wiślica, Włoszczowa, Zagnańsk
konińskie	I	miasta: Witkowo gminy: Orchowo, Strzałkowo, Witkowo,
konińskie	II	miasta: Dąbie, Dobra, Golina, Kleczew, Kłodawa, Koło, Konin, Przedecz, Pyzdry, Rychwał, Sompolno, Słupca, Ślesin, Tuliszków, Turek, Uniejów, Zagórów gminy: Babiak, Brudzew, Chodów, Dąbie, Dobra, Golina, Grabów, Grodziec, Grzegorzew, Kawęczyn, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Kłodawa, Koło, Kościelec, Kramsk, Krzymów, Łądek, Malanów, Olszówka, Osiek Mały, Ostrowie, Przedecz, Przykona, Pyzdry, Rychwał, Rzgów, Skulsk, Słupca, Stare Miasto, Sompolno, Ślesin, Świnice Warckie, Tuliszków, Turek, Uniejów, Wierzbinek, Wilczyn, Władysławów, Zagórów
koszalińskie	II	miasta: Białogard, Kołobrzeg, Koszalin, Szczecinek
koszalińskie	III	miasta: Barwice, Bobolice, Drawsko Pomorskie, Darłowo,

		<p>Kalisz Pomorski, Karlino, Połczyn - Zdrój, Sianów, Świdnin</p> <p>gminy:</p> <p>Barwice, Będzino, Białogard, Biesiekierz, Bobolice, Brzeźno, Darłowo, Drawsko Pomorskie, Dygowo, Gościno, Grzmiąca, Kalisz Pomorski, Karlino, Kołobrzeg, Mielno, Ostrowice, Połczyn - Zdrój, Rąbino, Rymań, Sianów, Siemyśl, Stawoborze, Świdnin, Świeszyno, Tychowo, Ustronie Morskie</p>
koszalińskie	IV	<p>miasta:</p> <p>Biały Bór, Czaplinek, Polanów, Złocieniec</p> <p>gminy:</p> <p>Biały Bór, Czaplinek, Malechowo, Manowo, Polanów, Silnowo, Szczecinek, Wierzchowo, Złocieniec</p>
krakowskie	II	<p>dzielnice miasta Krakowa:</p> <p>Krowdrza, Nowa Huta, Podgórze, Śródmieście</p> <p>miasta:</p> <p>Krzeszowice, Niepołomice, Proszowice, Skąta, Skawina, Słomniki, Wieliczka</p> <p>gminy:</p> <p>Alwernia, Biskupice, Czernichów, Drwinia, Gdów, Gołcza, Igołomia - Wawrzeńczyce, Iwanowice, Jerzmanowice-Przebinia, Klaj, Kocmyrzów - Luborzyca, Koniusza, Krzeszowice, Liszki, Michałowice, Mogilany, Nowe Brzesko, Niepołomice, Proszowice, Radziemice, Skąta, Skawina, Słomniki, Sułszowa, Świątyniki Górne, Trzyciąż, Wieliczka, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki</p>
krakowskie	III	<p>miasta:</p> <p>Dobczyce, Myślenice, Sułkowice</p> <p>gminy:</p> <p>Dobczyce, Myślenice, Raciechowice, Siepraw, Sułkowice</p>
krakowskie	IV	<p>gminy:</p> <p>Pcim, Tokarnia, Wiśniowa</p>
krośnieńskie	III	<p>miasta:</p> <p>Biecz, Brzozów, Iwonicz - Zdrój, Jestó, Jedlicze, Krosno, Rymanów, Sanok</p> <p>gminy:</p> <p>Biecz, Brzozów, Brzyska, Chorkówka, Dębowiec,</p>

		Domaradz, Harczów, Iwonicz - Zdrój, Jasienica, Rosielnica, Jesto, Jedlicze, Kołaczyce, Korczyn, Lipinki, Miejsce Piastowe, Osiek, Jasielsk, Rymaków, Sanok, Skołyszyn, Tarnowiec, Wojaszówka, Zarszyn
kościańskie	IV	miasta: Dukla, Lesko, Ustrzyki Dolne, Zagórz gminy: Baligród, Bukowsko, Cisna, Czarna, Dukla, Dydnia, Komańcza, Krempana, Lesko, Lutowiska, Nowy Żmigród, Nozdrzec, Olszanica, Solina, Tyrawa Wołowska, Ustrzyki Dolne, Zagórz
legnickie	I	miasta: Chocianów, Chojnów, Głogów, Jawor, Polkowice, Prochowice, Przemków, Ścinawa, Złotoryja gminy: Chocianów, Chojnów, Gaworzycze, Głogów, Grębovice, Gromadka, Jerzmanowa, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Pełtaw, Pielgrzymka, Prochowice, Przemków, Radwanice, Ruja, Ścinawa, Udamin, Warta Bolesławiecka, Wądroże Wielkie, Zagrodno, Złotoryja
legnickie	II	miasta: Legnica, Lubin gminy: Kotla, Krotoszyce, Kunice, Legnickie Pole, Lubin, Miłkowice, Polkowice, Rudna, Żukowice
leszczyńskie	I	miasta: Bojanowo, Borek Wielkopolski, Gostyń, Góra, Jutrosin, Kobylin, Kościan, Krobia, Krzywień, Leszno, Miejska Górka, Osieczna, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Radzyna, Szlichtyngowa, Śmigiel, Wąsosz, Wschowa gminy: Bojanowo, Borek Wielkopolski, Gostyń, Góra, Jemielno, Jutrosin, Kobylin, Kościan, Krobia, Krzemieniewo, Krzywień, Lipno, Miejska Górka, Niechów, Osieczna, Pakosław, Pępowo, Piaski, Pogorzela, Poniec, Przemęt, Rawicz, Rydzyna, Szlichtyngowa, Śmigiel, Święciechowa, Wąsosz, Wijewo, Włoszakowice, Wschowa
lubelskie	II	miasta: Bełżyce, Bychawa, Dęblin, Kazimierz Dolny, Kock,

		<p>Kraśnik, Lubartów, Lublin, Łęczna, Nieporętów, Opole Lubelskie, Ostrów Lubelski, Poniatowa, Puławy, Ryki, Świdnik</p> <p>gminy: Abramów, Baranów, Bełżyce, Borki, Borzechów, Bychawa, Chodeń, Dzierzkowice, Fajstowice, Firle, Garbów, Głusk, Jabłonna, Janowiec, Jastków, Jeziorzany, Józefów, Kamionka, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Kock, Konopnica, Końskowola, Kraśnik, Krzczonów, Kurów, Lubartów, Ludwin, Łaziska, Łęczna, Markuszów, Mełgiew, Michów, Milejów, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niedźwiada, Niemce, Nowodwór, Opole Lubelskie, Ostrów Lubelski, Ostrówek, Piaski, Poniatowa, Puchaczów, Puławy, Rybaczewice, Ryki, Serniki, Spiczyn, Stężyca, Strzyżewice, Trawniki, Ułęż, Urzędów, Uścimów, Wąwolnica, Wilkołaz, Wilków, Wojciechów, Wólka, Zakrzówek, Żyrzyn</p>
łomżyńskie	III	<p>miasta: Ciechanowiec, Łomża, Nowogród, Wysokie Mazowieckie, Zambrów</p> <p>gminy: Andrzewo, Boguty - Pianki, Ciechanowiec, Czyżew - Osada, Klukowo, Kobylin - Borzymy, Kołaki - Kościelne, Kulesze Kościelne, Łomża, Miastkowo, Nowe Piekuty, Nowogród, Nur, Perlejewo, Piątnica, Rutki, Sokoły, Szepietowo, Szumowo, Śniadowo, Wizna, Wysokie Mazowieckie, Zambrów, Zaręby Kościelne, Zawady</p>
łomżyńskie	IV	<p>miasta: Goniądz, Grajewo, Jedwabne, Kolno, Rajgród, Stawiski, Szczuczyn</p> <p>gminy: Goniądz, Grabowo, Grajewo, Jedwabne, Kolno, Mały Płock, Przytuły, Radziłów, Rajgród, Stawiski, Szczuczyn, Trzcianne, Turośl, Wąsosz, Zbójna</p>
łódzkie	II	<p>dzielnice miasta Łodzi: Bałuty, Górna, Polesie, Śródmieście, Widzew</p> <p>miasta: Aleksandrów Łódzki, Głowno, Konstantynów Łódzki, Ozorków, Pabianice, Stryków, Zgierz</p> <p>gminy: Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Głowno,</p>

		Nowosolna, Ozorków, Pabianice, Parzęczew, Rzgów, Stryków, Zgierz
nowosądeckie	III	miasta: Gorlice, Grybów, Nowy Sącz, Stary Sącz gminy: Bobowa, Chelmiec, Gorlice, Gródek n. Dunajcem, Grybów, Jodłownik, Korzenna, Laskowa, Łososina Dolna, Łużna, Moszczenica, Nawojowa, Podegrodzie, Stary Sącz
nowosądeckie	IV	miasta: Jordanów, Krynica, Limanowa, Mszana Dolna, Mszyna, Nowy Targ, Piwniczna, Rabka, Szczawnica, Zakopane gminy: Biały Dunajec, Bukowina Tatrzańska, Czarny Dunajec, Czorsztyn, Dobra, Jabłonka, Jordanów, Kamienica, Kamionka Wielka, Krościenko n. Dunajcem, Krynica, Limanowa, Lubień, Łabowa, Łapsze Niżne, Łącko, Łukowica, Mszana Dolna, Mszyna, Niedźwiedź, Nowy Targ, Ochotnica Dolna, Piwniczna, Raba Wyżna, Rabka Sękowa, Tymbark, Uście Gorlickie, Tatrzańska
olsztyńskie	II	miasta: Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec, Bistrzynek, Dobrze Miasto, Górowo Iłowieckie, Iława, Jeziorany, Kętrzyn, Korsze, Lidzbark Warmiński, Lubawa, Morąg, Mrągowo, Olsztyn, Olsztynek, Ostróda, Reszel, Sępólno gminy: Barciany, Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec, Bisztynek, Dobrze Miasto, Dywity, Gietrzwałd, Górowo Iłowieckie, Iława, Jeziorany, Jonkowo, Kętrzyn, Kiwity, Kolno, Korsze, Lidzbark Warmiński, Lubawa, Lubomino, Łukta, Małdyty, Mikołowo, Mitomłyn, Morąg, Mrągowo, Olsztynek, Ostróda, Purda, Reszel, Sępólno, Sorkwity, Stawiguda, Świątki, Zalewo
olsztyńskie	III	miasta: Nidzica, Szczytno gminy: Dąbrówno, Dźwierzuty, Grunwald, Janowiec Ko-

		ścielny, Janowo, Jedwabno, Kozłowo, Nidzica, Pasym, Piecki, Srokowo, Szczytno, Świętajno, Wielbark
opolskie	I	<p>miasta: Baborów, Biała, Brzeg, Byczyna, Głogówek, Głubczyce, Głuchołazy, Gogolin, Grodków, Kędzierzyn - Koźle, Kietrz, Kluczbork, Krapkowice, Kolonowskie, Leśnica, Lewin Brzeski, Namysłów, Niemodlin, Nysa, Opole, Otmuchów, Ozimek, Paczków, Prudnik, Strzelce Opolskie, Ujazd, Wołczyn, Zawadzkie, Zdzeszowice</p> <p>gminy: Baborów, Biała, Bierawa, Branice, Brzeg, Byczyna, Cisek, Chrząstowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Domaszowice, Głogówek, Głubczyce, Głuchołazy, Gogolin, Grodków, Izbicko, Jemielnica, Kamiennik, Kietrz, Kluczbork, Komprachcice, Korfantów, Kolonowskie, Krapkowice, Lasowice Wielkie, Leśnica, Lewin Brzeski, Lubrza, Lubsza, Łambinowice, Łubniany, Murów, Namysłów, Niemodlin, Nysa, Olszanka, Otmuchów, Ozimek, Paczków, Pakostawice, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, Pokój, Popielów, Prudnik, Prószków, Reńska Wieś, Skoroszyce, Strzelce Opolskie, Strzeleczyki, Świerczów, Tarnów Opolski, Turawa, Ujad, Walce, Wilków, Wołczyn, Zawadzkie, Zdzeszowice, Zębówice</p>
ostrołęckie	II	<p>miasta: Brok, Maków Mazowiecki, Ostrołęka, Ostrów Mazowiecka, Różan, Tłuszcz, Wyszków</p> <p>gminy: Brańszczyk, Brok, Czerwin, Czerwonka, Dąbrówka, Długosiodło, Goworowo, Klembów, Małkinia Górna, Obryte, Ostrów Mazowiecka, Różan, Rzańnik, Rzekuń, Rzewnie, Somianka, Stary Lubotyń, Szelów, Sypniewo, Tłuszcz, Troszyn, Wąsowo, Wyszaków, Zabrodzie, Zatory</p>
ostrołęckie	III	<p>miasta: Przasnysz</p> <p>gminy: Krasnosielc, Lelis, Olszewo - Borki, Płoniawy - Bramura, Przasnysz</p>

ostrolęckie	IV	miasta: Chorzele gminy: Baranowo, Chorzele, Czarnia, Jednoróżec, Kadzidło, Krzynowłoga Mała, Łyse, Myszyniec, Rozogi
piłskie	I	miasta: Gołańcz, Margonin, Rogoźno, Wągrowiec, Wronki gminy: Budzyń, Damasławek, Gołańcz, Margonin, Połajewo, Rogoźno, Ryczywół, Wapno, Wągrowiec, Wronki
piłskie	II	miasta: Chodzież, Czarnków, Człopa, Jastrowie, Krajenka, Krzyż, Łobzenica, Mirosławiec, Okonek, Piła, Szamocin, Trzcianka, Tuczno, Ujście, Wałcz, Wieleń, Wysoka, Wyrzysk, Złotów gminy: Białośliwie, Chodzież, Czarnków, Człopa, Drawsko, Jastrowie, Kaczory, Krajenka, Krzyż, Lipka, Lubasz, Łobzenica, Mirosławiec, Okonek, Szamocin, Szydłowo, Tarnówka, Trzcianka, Tuczno, Ujście, Wałcz, Wieleń, Wysoka, Wyrzysk, Zakrzewo, Złotów
piotrkowskie	II	miasta: Koluszki, Opoczno, Piotrków Trybunalski, Przedbórz, Sulejów, Tomaszów Mazowiecki, Tuszyń gminy: Aleksandrów, Będków, Białaczów, Czarnocin, Czerniewice, Dłutów, Fałków, Inowódź, Kluczewsko, Kobile Wielkie, Koluszki, Lubochnia, Łęki Szlacheckie, Masłowice, Mniszków, Moszczenica, Opoczno, Paradyż, Poświętne, Przedbórz, Ręczno, Rokiciny, Rzeczyca, Sławno, Sulejów, Ujazd, Tomaszów Mazowiecki, Tuszyń, Wielgomłyny, Wolbórz, Żarnów, Żelechlinek
piotrkowskie	III	miasta: Radomsko, Żelów gminy: Drużbice, Grabica, Kodrąb, Ładzice, Radomsko, Rozprza, Wola Krzysztoporska, Żelów
piotrkowskie	IV	miasta: Belchatów

		gminy: Belchatów, Dobryszycy, Gomunice, Gorzkowice, Kamieńsk, Kleszczów, Kluki, Lgota Wielka, Rzą- śnia, Sulmierzyce, Szczerców
płockie	II	miasta: Gąbin, Gostynin, Krośniewice, Kutno, Łęczyca, Płock, Sierpc, Wyszogród, Żychlin gminy: Bedno, Bielsk, Bodzanów, Brudzeń Duży, Bulko- wo, Czerwińsk n. Wisłą, Daszyna, Dąbrowice, Do- brzelin, Drobin, Gąbin, Gostynin, Grozdowo, Góra św. Małgorzaty, Itów, Kiernozia, Krośniewice, Krzy- żanów, Kutno, Łanięta, Łąck, Łęczyca, Mała Wieś, Mochowo, Nowe Ostrowy, Nowy Duninów, Oporów, Pacyna, Piątek, Radzanowo, Sanniki, Sierpc, Słu- bice, Słupno, Stara Biała, Starożreby, Strzelce, Szczawin Kościelny, Szczutowo, Witonia, Wyszog- ród
płockie	III	gminy: Rościszewo, Zawidz
poznańskie	I	dzielnice miasta Poznania: Stare Miasto, Nowe Miasto, Wilda, Grunwald, Jeży- ce miasta: Buk, Czempień, Czarniejewo, Dolsk, Gniezno, Gro- dzisk Wielkopolski, Kłecko, Kostrzyń, Kurnik, Książ Wielkopolski, Luboń, Lwówek, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Nowy Tomyśl, Obrzycko, Opa- lenica, Ostroróg, Pniewy, Pobiedziska, Puszczyko- wo, Rakoniewice, Sieraków, Skoki, Stęszew, Swa- rzędz, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Wie- lichowo, Września gminy: Brodnica, Buk, Chrzypsko Wielkie, Czempień, Czer- niejewo, Czerwonak, Dolsk, Dominowo, Dopiewo, Duszniki, Gniezno, Granowo, Grodzisk Wielkopol- ski, Kamieniec, Kaźmierz, Kiszkowo, Kleszczewo, Kłecko, Kołaczkowo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Krzykosy, Książ Wielkopolski, Kuślin, Kwilcz, Lwó- wek, Łubowo, Mieleszyn, Mieścisko, Miłosław, Mosina, Murowana Goślina, Nekla, Niechanowo, Nowe Miasto n. Wartą, Nowy Tomyśl, Obrzycko,

		Opalenica, Ostroróg, Pniewy, Pobiedziska, Rakoniewice, Rokietnica, Sieraków, Skoki, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Szamotuły, Śrem, Sroda Wielkopolska, Tarnowo Podgórne, Wielichowo, Września, Zaniemyśl
poznańskie	III	miasta: Oborniki gminy: Oborniki
przemyskie	II	miasta: Jarosław, Kańczuga, Przemyśl, Przeworsk, Radymno gminy: Chłopice, Gać, Jarosław, Kańczuga, Laszki, Medyka, Oleszyce, Orły, Pawłosiów, Pruchnik, Przemyśl, Przeworsk, Radymno, Rokietnica, Roźwienica, Stary Dzików, Stubno, Wiązownica, Zarzecze, Żurawica
przemyskie	III	miasta: Cieszanów, Dynów, Lubaczów, Sieniawa gminy: Adamówka, Cieszanów, Dubiecko, Dynów, Fredropol, Horyniec, Jawornik Polski, Krasiczyn, Krzywca, Lubaczów, Narol, Sieniawa, Tryńcza, Wielkie Oczy
przemyskie	IV	gminy: Bircza
radomskie	II	miasta: Białobrzegi, Grójec, Iłża, Kozenice, Mogielnica, Nowe Miasto n. Pilicą, Pionki, Radom, Skaryszew, Szydłowiec, Warka, Wyśmierzyce, Zwoleń gminy: Belsk Duży, Białobrzegi, Błędów, Chynów, Garbarka - Letnisko, Głowaczów, Gniewoszów, Goszczyn, Gózd, Grabów n. Pilicą, Grójec, Iłża, Jasieniec, Jastrząb, Jastrzębia, Jedlnia - Letnisko, Jedlińsk, Kazanów, Kowala, Kozenice, Magnuszew, Mirów, Mogielnica, Nowe Miasto n. Pilicą, Orońsko, Pionki, Pniewy, Policzna, Promna, Przytyk, Przytyk, Radzanów, Sieciechów, Skaryszew, Stara Błotnica, Stromiec, Szydłowiec, Tczów, Warka, Wierzbica, Wolanów, Wyśmierzyce, Zakrzew, Zwoleń

radomskie	III	<p>miasta: Lipsko, Przysucha</p> <p>gminy: Borkowice, Chlewiska, Chodcza, Ciepiałów, Drzewica, Gielniów, Gowarczów, Klwów, Lipsko, Odrywół, Potworów, Przysucha, Rusinów, Rzecznów, Sienno, Solec n. Wisłą, Wieniawa</p>
rzeszowskie	II	<p>miasta: Głogów Małopolski, Kolbuszowa, Łañcut, Mielec, Rzeszów, Sędziszów Małopolski, Sokołów Małopolski, Tyczyn</p> <p>gminy: Boguchwała, Borowa, Cmolas, Czarna, Czermin, Głogów Małopolski, Iwierzycy, Kolbuszowa, Krasne, Łañcut, Markowa, Mielec, Niwiska, Ostrów, Przecław, Raniżów, Sędziszów Małopolski, Sokołów Małopolski, Stary Dzikowiec, Świlcza, Trzebownisko, Tuszów Narodowy, Tyczyn</p>
rzeszowskie	III	<p>miasta: Błazowa, Leżajsk, Nowa Sarzyna, Ropczyce, Strzyżów</p> <p>gminy: Białobrzegi, Błazowa, Chmielnik Rzeszowski, Czudec, Fryszak, Grodzisko Dolne, Hyżne, Kamień, Kuryłówka, Leżajsk, Lubenia, Niebylec, Nowa Sarzyna, Rakszawa, Ropczyce, Strzyżów, Wielopole Szczyńskie, Wiśniów, Żołyńia</p>
siedleckie	II	<p>miasta: Garwolin, Kałuszyn, Łaskarzew, Łochów, Łuków, Mińsk Mazowiecki, Mordy, Pilawa, Siedlce, Sokołów Podlaski, Stoczek Łukowski, Węgrów, Żelchów</p> <p>gminy: Adamów, Bielany, Borowie, Cegłów, Ceranów, Dębe Wielkie, Dobre, Garwolin, Górzno, Grębków, Jabłonna Lacka, Jadów, Jakubów, Kałuszyn, Kłoczew, Kołbiel, Korczew, Korytnica, Kosów Lacki, Kotuń, Krzywda, Latowicz, Liw, Łaskarzew, Łochów, Łuków Maciejowice, Miedzna, Miastków Kościelny, Mińsk Mazowiecki, Mokobody, Mordy, Mrozy, Osieck, Paprotnia, Parysów, Pilawa, Poświętne, Przesmyki, Repki, Sabnie, Sadowne, Serokomla, Siedlce, Siennica, Skórzec, Sobienie-Jeziory, Sobolew, Sokołów Podlaski, Stanin, Stani-</p>

		sławów, Sterdyń, Stoczek, Stoczek Łukowski, Strachówka, Suchorzeby, Trojanów, Trzebieszów, Wierzbo, Wilga, Wiśniew, Wodynie, Wojcieszków, Wola Myśłowska, Zbuczyn Poduchowny, Żelechów
sieradzkie	I	miasta: Wieluń gminy: Biała, Czarnożyły, Mokrusko, Pątnów, Skomlin, Wieluń, Wierzchlas
sieradzkie	II	miasta: Błaszki, Łask, Poddębice, Sieradz, Szadek, Warta, Zduńska Wola, Złoczew gminy: Błaszki, Brąszewice, Buczek, Burzenin, Brzeźnio, Dalików, Dobroń, Działoszyn, Goszczanów, Klono- wa, Konopnica, Lutomiersk, Lututów, Łask, Osja- ków, Ostrówek, Pęczniew, Poddębice, Sędziejowice, Sieradz, Szadek, Warta, Wartkowice, Wodzierady, Wróblew, Zadzim, Zapolice, Zduńska Wola, Złoczew
sieradzkie	III	gminy: Kielczygłów, Rusiec, Siemkowice, Widawa
skierniewickie		miasta: Biała Rawska, Brzeziny, Łowicz, Mszczonów, Rawa Mazowiecka, Skierniewice, Sochaczew, Żyrardów gminy: Baranów, Biała Rawska, Bielawy, Bolimów, Brzezi- ny, Chaśno, Cielądz, Dmosin, Domaniwice, Głu- chów, Godzianów, Jaktorów, Jeźów, Kocierzew Południowy, Kowiesy, Lipce Reymontowskie, Ło- wicz, Łyszkowice, Maków, Młodzieszyn, Mszczon- ów, Nieborów, Nowa Sucha, Nowy Kawęczyn, Puszcza Mariańska, Radziejowice, Rawa Mazo- wiecka, Rogów, Rybno, Sadkowice, Skierniewice, Stupia, Sochaczew, Teresin, Wiskitki, Zduny, Żabia Wola
stąpskie	III	miasta: Czarne, Człuchów, Debrzno, Kępice, Lębork, Łeba, Miastko, Ustka

		gminy: Czarne, Człuchów, Debrzno, Dębica Kaszubska, Główny, Kępice, Koczała, Kołczygłowy, Konażyny, Miastko, Nowa Wieś Lęborska, Postomino, Potęgowo, Przechlewo, Rzeczenica, Smołdzino, Trzebielino, Tuchomie, Ustka, Wicko
słupskie	IV	miasta: Bytów gminy: Borzytuchom, Bytów, Cewice, Czarna Dąbrówka, Lipnica, Parchowo, Studzienice
suwalskie	III	miasta: Augustów, Biała Piska, Etł, Giżycko, Mikołajki, Orzysz, Pisz, Ruciane - Nida, Ryn, Węgorzewo gminy: Augustów, Banie Mazurskie, Bargłów Kościelny, Biała Piska, Budry, Etł, Giżycko, Kalinowo, Kruklanki, Miłki, Mikołajki, Orzysz, Pisz, Pozezdrze, Prostki, Ruciane - Nida, Ryn, Stare Juchy, Węgorzewo, Wydminy
suwalskie	IV	miasta: Gołdap, Lipsk, Olecko, Sejny, Suwałki gminy: Bakałarzewo, Dubeninki, Filipów, Giby, Gołdap, Jeleniewo, Kowale Oleckie, Krasnopol, Lipsk, Nowinka, Olecko, Płaska, Przerośl, Puńsk, Raczek, Rutka- Tartak, Sejny, Suwałki, Sztabin, Szypliszki, Świętajno, Wieliczki, Wizajny
szczecińskie	I	miasta: Cedynia, Chociwel, Chojna, Dobra, Dobrzany, Golczewo, Goleniów, Gryfice, Gryfino, Ińsko, Kamień Pomorski, Lipiany, Łobez, Maszewo, Mieszkowice, Międzyzdroje, Moryń, Nowe Warpno, Nowograd, Płoty, Police, Pyrzyce, Resko, Stargard Szczeciński, Suchań, Szczecin, Swinoujście, Trzebińsko - Zdrój, Trzebiatów, Węgorzyno, Wolin gminy: Banie, Bielice, Brojce, Cedynia, Chociwel, Chojna, Dobra, Dobra (Szczecińska), Dobrzany, Dolice,

		Dziwnów, Golczewo, Goleniów, Gryfice, Gryfino, Ińsko, Kamień Pomorski, Karnice, Kobylanka, Kołbaskowo, Kozielice, Lipiany, Łobez, Marianowo, Maszewo, Mieszkowice, Międzyzdroje, Moryń, Nowe Warpno, Nowogard, Osina, Płoty, Police, Przelevice, Przywiernów, Pyrzyce, Radowo Małe, Resko, Rewal, Stara Dąbrowa, Stare Czarnowo, Stargard Szczeciński, Stepnica, Suchań, Świerżno, Trzcianko- Zdrój, Trzebiatów, Warnice, Węgorzyno, Widuchowa, Wolin
tarnobrzесkie	II	miasta: Baranów Sandomierski, Ćmielów, Janów Lubelski, Nowa Dęba, Opatów, Ożarów, Połaniec, Sandomierz, Stalowa Wola, Staszów, Tarnobrzeg, Zawichost gminy: Annapol, Baćkowice, Baranów Sandomierski, Batorz, Bogoria, Ćmielów, Dwikozy, Gorzyce, Gościeradów, Grębów, Iwaniska, Janów Lubelski, Jarocin, Klimontów, Kokrzywnica, Lipnik, Łoniów, Lubnice, Majdan Królewski, Modliborzyce, Nowa Dęba, Obrazów, Opatów, Osiek, Ożarów, Padew Narodowa, Połaniec, Potok Wielki, Pysznica, Radomyśl, Rytwiany, Sadowie, Samborzec, Staszów, Szastarka, Tarłów, Trzydnik Duży, Wiczyce, Wojciechowice, Zaklików, Zaleszany, Zawichost
tarnobrzесkie	III	miasta: Nisko, Rudnik, Ulanów gminy: Chrzanów, Bojanów, Dzwola, Godziszów, Harasiuki, Jeżowe, Krzeszów, Nisko, Rudnik, Ulanów
tarnowskie	II	miasta: Bochnia, Brzesko, Dąbrowa Tarnowska, Dębica, Pilzno, Radomyśl Wielki, Tarnów, Tuchów, Żabno gminy: Bochnia, Bolesław, Borzęcin, Brzesko, Ciężkowice, Czarna, Czchów, Dąbrowa Tarnowska, Dębica, Dębno, Gnojnik, Gręboszów, Gromnik, Iwkowa, Lisia Góra, Mędrzechów, Olesno, Pilzno, Pleśnia, Radgoszcz, Radomyśl Wielki, Rzezawa, Skrzyszów, Szczucin, Szczurowa, Tarnów, Tuchów, Wadowice Górne, Wierzchosławice, Wietrzychowi-

		ce, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno, Żyraków
tarnowskie	III	gminy: Brzostek, Jodłowa, Lipnica Murowana, Łapanów, Nowy Wiślicz, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Żegocina
toruńskie	I	miasta: Chełmno, Chełmża, Golub - Dobrzyń, Grudziądz, Jabłonowo Pomorskie, Kowalewo Pomorskie, Ła- sin, Radzyń Chełmiński, Toruń, Wąbrzeźno gminy: Bobrowo, Chełmno, Chełmża, Ciechocin, Dębowa Łąka, Golub - Dobrzyń, Grudziądz, Gruta, Jabło- nowo Pomorskie, Kijawo Królewskie, Kowalewo Pomorskie, Książki, Lisewo, Lubicz, Łasin, Łubian- ka, Łysomice, Obrowo, Papowo Biskupie, Płużnica, Radzyń Chełmiński, Rogóźno, Stolno, Świecie n. Osą, Unisław, Wąbrzeźno, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka
toruńskie	II	miasta: Brodnica, Górzno, Nowe Miasto Lubawskie gminy: Biskupiec, Brodnica, Brzozie, Grążawy, Górzno, Kurzętnik, Nowe Miasto Lubawskie, Osiek, Rado- min, Świdziebnia, Wąpielsk, Zbiczno
toruńskie	III	gminy: Grodziczno
wałbrzyskie	I	miasta: Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów gminy: Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Kamieniec Ząbko- wicki, Marcinowice, Przeworno, Strzegom, Żarów
wałbrzyskie	II	
wałbrzyskie	IV	miasta: Boguszów - Gorce, Bystrzyca Kłodzka, Duszniki - Zdrój, Głuszyca, Jedlina - Zdrój, Kudowa - Zdrój, Lądek -Zdrój, Mieroszów, Międzylesie, Nowa Ruda, Polanica - Zdrój, Radków, Stronie Śląskie, Szczaw- no - Zdrój, Szczytna, Wałbrzych gminy:

		Bystrzyca Kłodzka, Czarny Bór, Głuszycza, Kudowa - Zdrój, Łądek-Zdrój, Miosroszów, Międzylesie, Nowa Ruda, Radków, Stare Bogaczowice, Stronie Śląskie, Szczytna, Walim
wrocławskie	II	miasta: Aleksandrów Kujawski, Brześć Kujawski, Chodecz, Ciechocinek, Dobrzyń n. Wisłą, Izbica Kujawska, Kowal, Lipno, Lubień Kujawski, Lubraniec, Nieszawa, Radziejów, Rypin, Włocławek gminy: Aleksandrów Kujawski, Baruchowo, Bądkowo, Bobrowniki, Boniewo, Brześć Kujawski, Brzuze, Bytoń, Chocień, Chodecz, Chrostkowo, Czernikowo, Dobrze, Dobrzyń n. Wisłą, Fabianki, Izbica Kujawska, Kikół, Koneck, Kowal, Lipno, Lubanie, Lubień Kujawski, Lubraniec, Nieszawa, Osiećciny, Piotrków Kujawski, Raciążek, Radziejów, Rogowo, Rypin, Skępe, Skrwilno, Tłuchowo, Topólka, Wielgie, Włocławek, Zakrzewo, Zbójno
wrocławskie	I	dzielnice miasta Wrocławia: Fabryczna, Krzyki, Psie Pole, Stare Miasto, Śródmieście miasta: Bierutów, Brzeg Dolny, Jelcz - Jaskowice, Kąty Wrocławskie Milicz, Oborniki Śląskie, Oleśnica, Oława, Sobótka, Strzelin, Środa Śląska, Trzebnica, Twardogóra, Wiązów, Wołów, Żmigród gminy: Bierutów, Borów, Brzeg Dolny, Cieszków, Czarnica, Długoleka, Dobroszyce, Domanów, Jordanów Śląski, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Kondratowice, Kostomłoty, Krośnice, Jelcz - Laskowice, Łagiewniki, Malczyce, Mietków, Miękinia, Milicz, Oborniki Śląskie, Oleśnica, Oława, Prusice, Sobótka, Strzelin, Środa Śląska, Święta Katarzyna, Trzebnica, Twardogóra, Wiązów, Wińsko, Wisznia Mała, Wołów, Zawonia, Żmigród, Żurawina
zamojskie	II	miasta: Hrubieszów, Tomaszów Lubelski, Szczepieszyn, Zamość gminy: Adamów, Dołhobyczów, Gorzków, Grabowiec, Hrubieszów, Izbica, Jarczów, Komarów- Osada,

		Krynice, Lubycza Królewska, Łabunie, Płaszczów, Miączyn, Mircze, Nielisz, Rachanie, Rudnik, Sitno, Skierbieszów, Stary Zamość, Sułów, Szczepieszyn, Tarnawatka, Telatyn, Tomaszów Lubelski, Trzeszczany, Tyszowce, Uhanie, Ulhówek, Werbkowice, Wysokie, Zamość, Zakrzew, Zółkiewka
zamojskie	III	miasta: Biłgoraj, Józefów, Tarnogród, Zwierzyniec gminy: Biłgoraj, Biszczka, Frampol, Goraj, Horodło, Józefów, Księżpol, Krasnobród, Łukowa, Obsza, Potok Górny, Radechnica, Susiec, Tarnogród, Terespol, Turobin, Zwierzyniec
zielonogórskie	I	miasta: Babimost, Bytom Odrzański, Kargowa, Kożuchów, Małomice, Nowe Miasteczko, Nowa Sól, Sława, Sulechów, Szprotawa, Świebodzin, Wolsztyn, Zbąszynek, Zbąszyn, Zielona Góra, Żagań gminy: Babimost, Bojadła, Brzeźnica, Bytnica, Bytom Odrzański, Kargowa, Kołsko, Kożuchów, Lubrza, Łągów, Małomice, Niegostawice, Nowa Sól, Nowe Miasteczko, Otyń, Siedlec, Siedlisko, Skąpe, Sława, Sulechów, Szczaniec, Szprotawa, Świdnica, Świebodzin, Torzyn, Trzebiechów, Wolsztyn, Zabór, Zbąszynek, Zbaszyń, Zielona Góra, Żagań
zielonogórskie	II	miasta: Cybinka, Czerwińsk, Gozdnicza, Gubin, Iłowa, Jasień, Krosno Odrzańskie, Lubsko, Łęknica, Nowogród Bobrzański, Żary gminy: Bobrowice, Brody, Cybinka, Czerwińsk, Dąbie, Gubin, Iłowa, Jasień, Krosno Odrzańskie, Lipinki Łużyckie, Lubsko, Maszewo, Nowogród Bobrzański, Przewóz, Trzebiel, Tuplice, Wymiarki, Żary

USTAWA

z dnia 26 lipca 1991 r.

o podatku dochodowym od osób fizycznych

(wyciąg)

(Dz.U.91. 80.350; zm. Dz.U.91.100.442; zm.: Dz.U.92. 21. 86;
zm.: Dz.U.92.68.341; zm.: Dz.U. 92.100.498; zm.:Dz.U.93.11.50;
zm.: Dz.U.93.90.416; zm.: Dz.U.93.134.646; zm.: Dz.U.94.43.163;
zm.: Dz.U.94.113.547; zm.wyn.z: Dz.U.94.126.626; zm.: Dz.U.94.90.419;
zm.:Dz.U.94.123.602; zm.: Dz.U.95.5.25; zm.: Dz.U.95.133.654;
zm.wyn.z: Dz.U.95.135.665; zm.: Dz.U.96.25.113; zm.: Dz.U.96.87.395;
zm.: Dz.U.96.137.638, zm.wyn.z: Dz.U.96.138.642; zm.: Dz.U.96.147.686;
zm.: Dz.U.96.156.776 zm.: Dz.U.97.30.164; zm.: Dz.U.97.71.449;
zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.97.141.945; zm.: Dz.U.97.85.538,
zm.: Dz.U.97.96.592; zm.: Dz.U.97.123.776; Dz.U.97.137.926,
zm.wyn.z: Dz.U.97.143.955; zm.: Dz.U.97.139.933)

(...)

Art. 2.²⁶ Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej,
- 2) przychodów z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach,
- 3) przychodów podlegających przepisom o podatku od spadków i darowizn,
- 4) przychodów wynikających z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy.

2. Działalnością rolniczą w rozumieniu ust. 1 pkt 1 jest produkcja roślinna i zwierzęca, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodkowego, zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowego fermowego oraz hodowla ryb.

²⁶ Art. 2 ust. 2 dodany ustawą z dn. 26.02.1992 r. (Dz U. Nr 21, poz. 86).

3. Działami specjalnymi produkcji rolnej są: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin "in vitro", fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

4. Ilekroć w ustawie jest mowa o gospodarstwie rolnym, oznacza to gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym.

5. Minister Finansów z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi, które z wymienionych w ust. 3 rodzajów upraw i hodowli ze względu na ich rozmiary nie stanowią działu specjalnego produkcji rolnej.

(...)

Art. 58. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r. z wyjątkiem art. 46, 47, 50 i 51, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1991 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Finansów

z dnia 21 grudnia 1991 r.

w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

(Dz.U.91.124.553)

Na podstawie art. 2 ust.5, art.12 ust. 8, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 8, art. 24 ust. 7. art. 26 ust. 12 i ust. 14 oraz art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. Nr 80, poz. 350 i Nr 100, poz. 442) zarządza się co następuje:

Rozdział 1

Działy specjalne produkcji rolnej

§ 1. Nie stanowią działu specjalnego produkcji rolnej uprawy, hodowla i chów zwierząt w rozmiarach nie przekraczających wielkości określonych w kolumnie 2 tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym nie wymienionych pod lp. 15 tego załącznika.

§ 2. Normy szacunkowe dochodu rocznego z działów specjalnych produkcji rolnej określa załącznik do rozporządzenia.

§ 3.1. Normy szacunkowe dochodu rocznego stosuje się od jednostek powierzchni upraw lub innych jednostek rodzajów produkcji określonych w kolumnie 3 tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia, z tym, że w przypadku:

- 1) upraw w szklarniach i tunelach foliowych - od 1m² powierzchni ogólnej, obliczanej według wewnętrznej długości ścian,
- 2) upraw grzybów i ich grzybni - od 1 m² powierzchni zajętej pod te uprawy,
- 3) wylęgarni drobiu - od 1 sztuki pisklęcia uzyskanego z wylęgu,
- 4) zwierząt laboratoryjnych - od 1 sztuki sprzedanych zwierząt,

- 5) hodowli i chowu zwierząt wymienionych pod lp. 15 lit. b)-h)..
załącznika - od 1 sztuki zwierząt sprzedanych,
- 6) hodowli ryb akwariowych - od 1 dm³ akwarium, obliczonej według
wewnętrznych długości krawędzi.

2. Jeżeli rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej przekraczają wielkości określone w kolumnie 2 tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia, opodatkowaniu podlegają dochody ustalone z całej powierzchni upraw lub wszystkich jednostek produkcji.

3. Jeżeli w ciągu rocznego cyklu produkcji na tej samej powierzchni są prowadzone różne uprawy, dla których są ustalone różne normy szacunkowe dochodu, dochód z każdego rodzaju uprawy oblicza się, z zastrzeżeniem ust. 5, przy zastosowaniu właściwej dla niej normy, proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których była prowadzona taka uprawa, wliczając w to okres przygotowania do zaprowadzenia tej uprawy.

4. Przepis ust. 3 stosuje się również w razie rozpoczęcia lub zaprzestania w ciągu roku prowadzenia działów specjalnych.

5. W szklarniach nie ogrzewanych stosuje się normę roczną bez względu na okres i rodzaj prowadzonej uprawy.

§ 4.1. W ewidencji księgowej dochodów i kosztów, prowadzonej przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub inne spółdzielnie zajmujące się produkcją rolną, powinny być wyodrębnione dochody i koszty dotyczące produkcji rolniczej roślinnej i zwierzęcej nie polegającej na prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej.

2. Przy ustalaniu wyodrębnionych dochodów i kosztów z działalności rolniczej roślinnej i zwierzęcej nie polegającej na prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej stosuje się odpowiednio zasady obowiązujące przy ewidencjonowaniu dochodów i kosztów działalności spółdzielni.

(...)

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

Załącznik do Rozporządzenia Ministra Finansów

z dn. 21 grudnia 1991

w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku
dochodowym od osób fizycznych

**Tabela rodzajów i rozmiarów działów specjalnych produkcji
rolnej oraz norm szacunkowych dochodu rocznego**

Lp.	RODZAJE UPRAW I PRODUKCJI	Jednostka powierzchni upraw lub rodzajów produkcji	Norma sza- cunkowa dochodu rocznego w złotych.
1.	Uprawy w szklarniach ogrzewanych powyżej 25 m ² a) rośliny ozdobne b) pozostałe	1 m ² 1 m ²	70 000 29 000
2.	Uprawy w szklarniach nie ogrzewanych po- wyżej 25 m ²	1 m ²	16 000
3.	Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 50 m ² a) rośliny ozdobne b) pozostałe	1 m ² 1 m ²	52 000 32 000
4.	Uprawy grzybów i ich grzybni - powyżej 25 m ² powierzchni uprawowej	1 m ²	30 000
5.	Drób rzeźny - powyżej 100 sztuk a) kurczęta, b) gęsi, c) kaczki, d) indyki	1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka	1 000 7 900 2 100 5 100
6.	Drób nieśny powyżej 80 szt.: a) kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym) b) kury mięsne (w stadzie reprodukcyjnym) c) gęsi (w stadzie reprodukcyjnym) d) kaczki (w stadzie reprodukcyjnym) e) indyki (w stadzie reprodukcyjnym) f) kury (produkcja jaj konsumpcyjnych)	1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka	19 800 16 600 11 000 20 500 87 000 14 500
7.	Wylęgarnie drobiu: a) kurczęta, b) gęsi, c) kaczki, d) indyki	1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka 1 sztuka	110 530 210 540

8.	Zwierzęta futerkowe:	Od 1 samicy stada podstawowego	250 000
	a) lisy i jenoty,	"	110 000
	b) norki,	"	85 000
	c) tchórzofretki,	"	130 000
	d) szynszyle	"	30 000
	e) nutrie powyżej 50 sztuk stada podstawowego	"	30 000
	f) króliki powyżej 50 sztuk stada podstawowego	"	30 000
9.	Zwierzęta laboratoryjne:		
	a) szczury białe,	1 sztuka	900
	b) myszy białe	1 sztuka	150
10.	Jedwabniki - produkcja kokonów	1 dcm ³	2 000
11.	Pasieki powyżej 20 rodzin	1 rodzina	20 000
12.	Uprawa roślin "in vitro" - powierzchnia półek	1 m ²	1 200 000
13.	Hodowla entomofagów - powierzchnia uprawy roślin żywicielskich	1 m ²	1 000 000
14.	Hodowla dżdżownic - powierzchnia łoża hodowlanego	1 m ²	500 000
15.	Hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym:		
	a) krowy powyżej 5 sztuk	1 sztuka	2 000 000
	b) cielęta powyżej 10 sztuk	1 sztuka	420 000
	c) bydło rzeźne powyżej 10 sztuk (z wyjątkiem opasów)	1 sztuka	220 000
	d) tuczniki powyżej 50 sztuk	1 sztuka	250 000
	e) prosięta i warchlaki powyżej 50 sztuk	sztuka	100 000
	f) chów i hodowla owiec powyżej 10 sztuk	od jednej matki	40 000
	g) tucz owiec powyżej 15 sztuk	matki	60 000
	h) konie rzeźne	1 sztuka	3 000 000
	i) konie hodowlane - stada podstawowego	1 sztuka	2 400 000
	j) hodowla ryb akwariowych powyżej 700 dm ³	1 dcm ³	9 000
	k) hodowla psów rasowych - ze stada podstawowego	1 sztuka	270 000
	l) hodowla kotów rasowych - ze stada podstawowego	1 sztuka	100 000

USTAWA

z dnia 15 lutego 1992 r.

o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania

(wyciąg)

(Dz.U. 92.21.86; zm.: Dz.92.40.174; zm.: Dz.U. 2.68.341;
zm.: Dz.U.92.100.298; zm.: Dz.U. 93.11.50; zm.: Dz.U.93.106.482;
zm.: Dz.U.93.134.646; zm.: Dz.U.94.43.163; zm.: Dz.U.94.87.406 ;
zm.: Dz.U.94.1.2; zm.:Dz.U.94.80.368; zm.:Dz.U.94.87.406 ;
zm.: Dz.U.94.113.547; zm.:Dz.U.94.90.419; zm.: Dz.U.94.123.602;
zm.: Dz.U.95.5.25; zm.: Dz.U.94.127.627; zm.: Dz.U.95.96.478;
zm.: Dz.U.95.86.433; zm.: Dz.U.95.133.654; zm.: Dz.U.95.142.704 ;
zm.: Dz.U.96.25.113; zm.: Dz.U.96.34.146; zm.:Dz.U.96.90.405;
zm.: Dz.U.96.137.639; zm.:Dz.U.96.147.686; zm.: Dz.U.97.79.484 ;
zm.: Dz.U.97.9.44; zm.: Dz.U.97.107.685; zm.: Dz.U.97.121.770;
zm.: Dz.U.97.141.945; zm.: Dz.U.97.96.592; zm.: Dz.U.97.123.776;
zm.: Dz.U.97.123.777; zm.: Dz.U.97.137.926; zm.:Dz.U.97.140.939;
zm.: Dz.U.97.118.754; zm.:Dz.U.97.139.933).

(...)

Art. 2. Przepisów ustawy nie stosuje się do :

- 1) przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej,
- 2) przychodów z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach,
- 3) przychodów wynikających z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy.

2. Działalnością rolniczą w rozumieniu ust. 1 pkt 1 jest produkcja roślinna i zwierzęca, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego, zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowego fermowego oraz hodowla ryb.

3. Działami specjalnymi produkcji rolnej są: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybnie, uprawy roślin "in vitro", fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego

i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

4. Ilekroć w ustawie jest mowa o gospodarstwie rolnym, oznacza to gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym.

5. Minister Finansów z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi, które z wymienionych w ust. 3 rodzajów upraw i hodowli ze względu na ich rozmiary nie stanowią działu specjalnego produkcji rolnej.

(...)

Art. 42. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1992 r. z wyjątkiem art. 30 i 33, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia²⁷.

²⁷ Ogłoszono dn. 10.03.1992 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Finansów

z dnia 3 kwietnia 1992 r.

w sprawie podatku dochodowego od osób prawnych

(Dz.U.92.32.138)

Na podstawie art.2 ust.5, ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania (Dz.U. Nr 21, poz. 86) oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. Nr 27, poz. 111, z 1982 r. Nr 45, poz. 289, z 1984 r. Nr 52, poz. 286, z 1985 r. Nr 12, poz. 50, z 1988 r. nr 41, poz. 325, z 1989 r. Nr 4, poz. 23, Nr 33, poz. 176, Nr 35, poz. 192 i Nr 74, poz. 443, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 100, poz. 442 i Nr 110, poz. 475 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 86) zarządza się co następuje

§ 1. Nie stanowią działu specjalnego produkcji rolnej uprawy, hodowla i chów zwierząt w rozmiarach nie przekraczających wielkości określonych w tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym nie wymienionych pod lp. 14 tego załącznika.

§ 2. Jeżeli rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej przekraczają wielkości określone w tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia, opodatkowaniu podlegają dochody ustalone z całej powierzchni upraw lub wszystkich jednostek produkcji.

§ 3. Jeżeli podatnik uzyskuje przychody ze źródeł, z których dochód podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym, oraz przychody z innych źródeł, a nie jest możliwe ustalenie kosztów uzyskania przypadających na poszczególne źródła, dochód do opodatkowania ustala się w drodze szacunkowej. W takim przypadku koszty uzyskania przychodów, których rozdzielenie na poszczególne źródła nie jest możliwe, ustala się w takim stosunku, w jakim pozostają przychody z tych źródeł w ogólnej kwocie przychodów.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do opodatkowania dochodów osiągniętych od dnia 1 stycznia 1992r²⁸.

²⁸ Ogłoszono dn. 13.04.1992 r.

Załącznik do Rozporządzenia Ministra Finansów
z 3 kwietnia 1992 r.
w sprawie podatku dochodowego od osób prawnych

**Tabela rodzajów i rozmiarów działów specjalnych produkcji
rolnej oraz norm szacunkowych dochodu rocznego**

Lp.	RODZAJE I ROZMIARY UPRAW I PRODUKCJI
1.	Uprawy w szklarniach ogrzewanych lub nieogrzewanych powyżej 25m ² powierzchni ogólnej
2.	Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 50 m ² powierzchni ogólnej
3.	Uprawy grzybów i ich grzybni - powyżej 25 m ² powierzchni uprawowej
4.	Drób rzeźny - kurczęta, gęsi, kaczki, indyki - powyżej 100 sztuk
5.	Drób nieśny powyżej 80 szt.: a) kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym) b) kury mięsne (w stadzie reprodukcyjnym) c) gęsi (w stadzie reprodukcyjnym) d) kaczki (w stadzie reprodukcyjnym) e) indyki (w stadzie reprodukcyjnym) f) kury (produkcja jaj konsumpcyjnych)
6.	Wylęgarnie drobiu: kurczęta, gęsi, kaczki, indyki - bez względu na liczbę sztuk uzyskanych z wylęgu
7.	Zwierzęta futerkowe: lisy, jenoty, norki, tchórzofretki, szynszyle - 1 samica stada podstawowego oraz nutrie powyżej 50 sztuk samiec stada podstawowego i króliki powyżej 50 sztuk stada podstawowego
8.	Zwierzęta laboratoryjne: szczury białe, myszy białe - bez względu na liczbę sprzedanych sztuk
9.	Jedwabniki - produkcja kokonów 1 dm ³
10.	Pasieki powyżej 20 rodzin
11.	Uprawa roślin "in vitro" - 1 m ² powierzchni półek
12.	Hodowla entomofagów - 1 m ² powierzchnia uprawy roślin żywicielskich
13.	Hodowla dżdżownic - 1 m ² powierzchni łoża hodowlanego
14.	Hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym: a) krowy powyżej 5 sztuk b) cielęta powyżej 10 sztuk c) bydło rzeźne powyżej 10 sztuk z wyjątkiem opasów) d) tuczniki powyżej 50 sztuk

e) prosięta i warchlaki powyżej 50 sztukf) chów i hodowla owiec powyżej 10 sztukg) tucz owiec powyżej 15 sztukh) konie rzeźne 1 sztukai) konie hodowlane 1 sztuka stada podstawowegoj) hodowla ryb akwariowych powyżej 700 dm³k) hodowla psów rasowych 1 sztuka stada podstawowegol) hodowla kotów rasowych 1 sztuka stada podstawowego

ORZECZNICTWO

1. Wyrok NSA z dnia 18 listopada 1986 r. (SA/Lu 530/86, OSPiKA 1988 z. 4 poz. 89)

Teza

Ulga z tytułu przejęcia gruntów w zagospodarowanie, w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. nr 52 poz. 268), dotyczy takich gruntów, które w dacie przejęcia ich przez podatnika nie były trwale zagospodarowane przez poprzedniego ich właściciela lub użytkownika.

2. Wyrok NSA z dnia 7 czerwca 1991 r. (III SA 22/91, ONSA 1991 Nr: 2 poz. 48)

Teza

Dochód z hodowli kurcząt otrzymywanych z zakładów wylęgowych, prowadzonej w ramach kooperacji z innymi podmiotami gospodarczymi przez rolników prowadzących gospodarstwo rolne, z przeznaczeniem na zaopatrzenie indywidualnych gospodarstw rolnych (par. 5 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 stycznia 1990 r. w sprawie podatku dochodowego od osób fizycznych - Dz.U. nr 10 poz. 62) podlega podatkowi dochodowemu.

3. Wyrok NSA z dnia 5 listopada 1991 r. (III SA 842/91 ONSA, 1992 Nr: 1 poz. 6).

Teza

Artykuł 13 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. nr 52 poz. 268 ze zm.), w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania (Dz.U. nr 74 poz. 443), stanowi podstawę do udzielania ulg inwestycyjnych w podatku rolnym także z tytułu wydatków poniesionych na objekty w budowie lub w trakcie modernizacji.

4. Wyrok NSA z dnia 13 lutego 1992 r. (SA/Wr 1396/91, Wokanda 1992 nr 9 str. 20)

Teza

Zaprzestanie uprawy gruntów rolnych lub ograniczenie produkcji rolniczej nie stanowi podstawy do zwolnienia od podatku rolnego lub udzielenia ulgi w tym podatku.

5. Wyrok NSA z dnia 27 marca 1992 r. (III SA 1217/91, niepublikowane)

Teza

Grunt o mniejszej powierzchni, niż określona w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. nr 52 poz. 268 ze zm.) podlega podatkowi od nieruchomości, niezależnie od tego, czy jest wykorzystywany rolniczo czy nie.

6. Wyrok NSA z dnia 29 grudnia 1993 r. (III SA 747/93, ONSA Rok: 1994 Nr: 4 poz. 163)

Teza

Organy podatkowe, ustalające wysokość zobowiązań w podatku rolnym i leśnym nie są uprawnione do dokonywania zmian w ewidencji gruntów i wypowiedzania się w przedmiocie prawa własności gospodarstw rolnych poszczególnych podatników.

7. Wyrok NSA z dnia 13 maja 1994 r. (III SA 1798/93, ONSA Rok: 1994 Nr: 4 poz. 169)

Teza

W sytuacji, gdy grunty gospodarstwa rolnego pozostają w samodzielnym posiadaniu innej niż właściciel osoby, decyzja ustalająca zobowiązanie w podatku rolnym może być kierowana zarówno do właściciela jak i posiadacza samoistnego tych gruntów. Wybór podatnika pozostawiony jest organowi podatkowemu.

8. Wyrok NSA z dnia 29 stycznia 1994 r. (III SA 663/93, Monitor Podatkowy 1994 nr 50).

Teza

Zaistnienie obowiązku podatkowego w podatku rolnym czy też w podatku od nieruchomości zależne jest od powierzchni gruntu będącego przedmiotem opodatkowania.

9. Wyrok NSA z dnia 11 lutego 1994 r. (III SA 1190/93, Wspólnota 1994 nr 44 str. 16)

Teza

Brak jest podstawy prawnej do rozstrzygnięcia o tym, czy zwolnienie podatkowe przewidziane w art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. nr 52 poz. 268 ze zm.) przysługuje czy też nie, ponieważ przepisy prawa nie pozostawiły w tym przypadku organom podatkowym żadnej sfery luzu decyzyjnego; zwolnienie to powstaje z mocy prawa.

10. Wyrok NSA z dnia 23 lutego 1994 r. (III SA 1297/93 ONSA Rok: 1995 Nr: 1 poz. 40)

Teza

1. Użycie wyrazu „zakup” w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym /Dz.U. nr 52 poz. 268 ze zm./ nie jest spójne z przepisami Kodeksu cywilnego, w związku z czym nie może być tłumaczone przy pomocy wykładni gramatycznej, ani systemowej.

2. Wykładnia celowościowa omawianego przepisu upoważnia do postawienia tezy, że ulga inwestycyjna w podatku rolnym przysługuje także podatnikom, którzy ponieśli wydatki na zainstalowanie urządzeń zaopatrzenia w wodę, w ramach społecznego komitetu budowy wodociągu, choćby nawet budowa była dofinansowana przez budżet gminy.

11. Wyrok NSA z dnia 29 grudnia 1993 r. (III SA 747/93, ONSA Rok: 1994 Nr: 4 poz. 163)

Teza

Organy podatkowe, ustalające wysokość zobowiązań w podatku rolnym i leśnym nie są uprawnione do dokonywania zmian w ewidencji

gruntów i wypowiedziania się w przedmiocie prawa własności gospodarstw rolnych poszczególnych podatników.

12. Wyrok NSA z dnia 13 maja 1994 r. (III SA 1798/93, ONSA Rok: 1994 Nr: 4 poz. 169)

Teza

W sytuacji, gdy grunty gospodarstwa rolnego pozostają w samoistnym posiadaniu innej niż właściciel osoby, decyzja ustalająca zobowiązanie w podatku rolnym może być kierowana zarówno do właściciela jak i posiadacza samoistnego tych gruntów. Wybór podatnika pozostawiony jest organowi podatkowemu.

13. Wyrok NSA z dnia 17 czerwca 1994 r. (SA/Wr 395/94 Wspólnota 1994 nr 46 str. 24)

Teza

Z przepisu art. 13 ust. 1 lit. „c” ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. nr 52 poz. 268 ze zm.) jednoznacznie wynika, że warunkiem przyznania ulgi w podatku rolnym przez zaniechanie jego ustalenia lub poboru w całości lub w części jest równoczesne wystąpienie dwóch ściśle ze sobą powiązanych przesłanek, to jest klęski żywiołowej przez sprowadzenie tą klęską istotnej szkody w budynkach, ziemiopłodach, inwentarzu żywym lub martwym albo drzewostanie. Skoro zaistniała szkoda będąca wynikiem konieczności uboju krowy nie była spowodowana klęską żywiołową, to nie zachodziły przesłanki będące podstawą przyznania ulgi w podatku rolnym w oparciu o wyżej cytowany przepis.

14. Wyrok NSA z dnia 5 grudnia 1994 r. (III SA 634/94, Fiskus 1995 nr 12 str. 22)

Teza

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. nr 52 poz. 268) przy wymiarze podatku rolnego organ wymiarowy dla ustalenia liczby hektarów przeliczeniowych przyjmuje powierzchnie, rodzaj i klasę użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów.

Zmiana decyzji o klasyfikacji gruntów, na której oparto decyzję podatkową, stanowi podstawę do wznowienia postępowania w sprawie wymiaru podatku rolnego w trybie art. 145 par. 1 pkt 8 kpa.

F. REGULACJA PRAWNA PRODUKCJI ROLNEJ

USTAWA

z dnia 24 listopada 1995 r.

o nasiennictwie

(Dz.U.95.149.724; zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa reguluje sprawę:

- 1) hodowli i oceny odmian roślin uprawnych,
- 2) praw i obowiązków hodowców odmian roślin oraz praw twórców tych odmian,
- 3) wytwarzania, obrotu oraz oceny i kontroli materiału siewnego.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do rosnących w lesie drzew, krzewów i roślin zielnych, z wyjątkiem przepisów dotyczących wyłącznego prawa hodowcy do odmiany.

Art. 2. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) odmiana rośliny, zwana dalej „odmianą” - zbiorowość roślin w obrębie botanicznej jednostki systematycznej najniższego znanego stopnia:
 - a) którą można określić przejawianymi właściwościami wynikającymi z określonego genotypu lub kombinacji genotypów,
 - b) którą można odróżnić od każdej innej zbiorowości roślin co najmniej jedną przejawiającą się właściwością,

- c) która nie zmienia się po rozmnożeniu albo na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń lub krzyżowań,
- 2) mieszańiec - odmianę wytwarzaną każdorazowo przez krzyżowanie określonych zbiorowości roślin, zgodnie z określonym sposobem i kolejnością,
 - 3) hodowla roślin - działalność zmierzającą do wytworzenia i zachowania odmian roślin uprawnych, obejmująca:
 - a) hodowlę twórczą, mającą na celu tworzenie nowych odmian,
 - b) hodowlę zachowawczą, mającą na celu zachowanie charakterystycznych właściwości oraz wyrównania i trwałości wytworzonych odmian,
 - 4) twórca odmiany, zwany dalej „twórcą” - osobę fizyczną, która wytworzyła lub odkryła odmianę oryginalną, a w przypadku mieszańca - osobę fizyczną, która wytworzyła lub odkryła jedną lub więcej zbiorowości roślin wykorzystywanych przy rozpoczynaniu cyklu wytwarzania mieszańca lub określiła sposób i kolejność krzyżowania tych zbiorowości,
 - 5) hodowca odmiany, zwany dalej „hodowcą” - osobę, która jest właścicielem roślin tej odmiany lub ich części oraz dokumentacji niezbędnej do prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany,
 - 6) materiał siewny - rośliny lub ich części przeznaczone do siewu, sadzenia, szczepienia i okulizacji lub tylko do rozmnażania roślin,
 - 7) materiał szkółkarski - materiał siewny drzew i krzewów,
 - 8) kwalifikowany materiał siewny - materiał siewny wytworzony w hodowli zachowawczej odmiany albo stanowiący jego dalsze rozmnożenie lub materiał siewny mieszańca, o stwierdzonej przez Inspekcję Nasienną tożsamości odmiany, zgodności z obowiązującymi wymaganiami jego wytwarzania oraz z wymaganiami jakościowymi,
 - 9) standardowy materiał siewny - materiał siewny wytworzony w hodowli zachowawczej odmiany albo stanowiący jego dalsze rozmnożenie lub materiał siewny mieszańca o stwierdzonej przez jej hodowcę tożsamości odmiany, zgodności z obowiązującymi wymaganiami jego wytwarzania oraz wymaganiami jakościowymi,
 - 10) handlowy materiał siewny - materiał siewny odpowiadający normom i innym wymaganiom jakościowym,

- 11) materiał ze zbioru - rośliny lub ich części uzyskiwane z uprawy określonej odmiany nie przeznaczone do stosowania jako materiał siewny,
- 12) urzędowe badanie odmiany, zwane dalej „urzędowym badaniem” - badanie odmiany w celu jej urzędowej rejestracji lub przyznania jej hodowcy wyłącznego prawa do tej odmiany,
- 13) wartość gospodarcza odmiany - korzyść, jaką odmiana, uwzględniając całość jej właściwości wpływających na tę wartość, może przynieść w wytwarzaniu, przerobie, obrocie i użytkowaniu produktów uzyskiwanych z jej uprawy; pojedyncze niekorzystne właściwości odmiany mogą być wyrównane innymi korzystnymi właściwościami,
- 14) obrót materiałem siewnym:
 - a) nabycie lub przyjęcie w komis materiału siewnego w celu jego sprzedaży,
 - b) oferowanie do sprzedaży i sprzedaż nabytego materiału siewnego,
 - c) oferowanie do sprzedaży i sprzedaż w zorganizowanych punktach materiału siewnego wytworzonego przez sprzedawcę,
 - d) przywóz materiału siewnego z zagranicy.

2. Rozróżnia się odmiany:

- 1) oryginalne - odznaczające się odrębnością, wyrównaniem i trwałością,
- 2) selekcjonowane - nie różniące się istotnie od odmian macierzystych, odznaczające się wyrównaniem, trwałością i hodowane przez innych hodowców niż hodowcy odmian macierzystych.

3. Wśród odmian oryginalnych wyróżnia się odmiany pochodne odkryte lub wytworzone z odmian macierzystych lub z innych odmian pochodnych, które:

- 1) zachowują przejawiane charakterystyczne właściwości odmiany macierzystej wynikające z jej genotypu lub kombinacji genotypów, pomijając różnice związane ze sposobem wytworzenia odmiany pochodnej,
- 2) są odrębne od odmiany macierzystej.

4. Za odmianę macierzystą uważa się odmianę, w której odkryto lub z której wytworzono odmianę pochodną albo z której wywiedziono

odmianę selekcyjonowaną; odmiany pochodnej lub selekcyjonowanej nie uważa się za odmianę macierzystą.

5. Odmianę uważa się za odrębną, jeżeli różni się istotnie od innych znanych odmian, w tym od odmian zgłoszonych lub wpisanych do urzędowych rejestrów lub innych urzędowych wykazów odmian albo do ksiąg lub innych wykazów ochrony wyłącznego prawa do odmian.

6. Odmianę uważa się za wyrównaną, jeżeli jej rośliny są wystarczająco podobne charakterystycznymi dla niej właściwościami, przy uwzględnieniu sposobu rozmnażania właściwego tej odmianie.

7. Odmianę uważa się za trwałą, jeżeli jej charakterystyczne właściwości nie zmieniają się po jej rozmnażaniu lub na końcu właściwego jej cyklu rozmnożeń albo krzyżowań.

8. Odmiana chroniona - odmiana, do której uprawniony hodowca posiada w Rzeczypospolitej Polskiej wyłączne prawo.

Art. 3. Przepisy ustawy dotyczące twórcy odmiany stosuje się odpowiednio do współtwórców.

Art. 4. Do postępowania w sprawach regulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Rozdział 2

Ocena i rejestracja odmian

Art. 5. Rejestr odmian roślin uprawnych, zwany dalej „rejestrem”, jest urzędowym wykazem oryginalnych i selekcyjonowanych odmian tych roślin uprawnych, które mają znaczenie w gospodarce narodowej.

Art. 6. 1. Odmianę wpisuje się do rejestru po sprawdzeniu, czy odmiana oryginalna jest odrębna, wyrównana i trwała, a odmiana selekcyjonowana nie różni się istotnie od odmiany macierzystej, z której ją wywiedziono, jest wyrównana i trwała oraz jeżeli:

- 1) odmiana rośliny wymienionej w wykazie, o którym mowa w art. 23 pkt 2, ma zadowalającą wartość gospodarczą,
- 2) hodowca odmiany:

a) prowadzi jej hodowlę zachowawczą lub zachowuje ją w inny sposób i posiada jej materiał siewny w ilości co najmniej wystarczającej do urzędowych badań,

b) nadał jej nazwę.

2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy:

- 1) odmian selekcyonowanych wytworzonych z odmian macierzystych wpisanych do rejestru,
- 2) odmian drzew owocowych i krzewów jagodowych,
- 3) odmian przeznaczonych wyłącznie na eksport,
- 4) jeżeli wymagają tego porozumienia międzynarodowe, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

3. Wartość gospodarczą odmian roślin wieloletnich określonych w ust. 2 pkt 2 ocenia się po ich wpisaniu do rejestru.

Art. 7. Za odmianę o zadowalającej wartości gospodarczej uważa się odmianę, co do której można oczekiwać, że w odniesieniu do innych porównywalnych odmian wpisanych do rejestru całością swych właściwości stanowi wyraźną poprawę wartości gospodarczej w uprawie oraz w przerobie i użytkowaniu materiału ze zbioru lub wyrobów wytworzonych z tego materiału.

Art. 8. 1. Nazwa odmiany:

- 1) powinna umożliwiać utożsamianie odmiany i różnić się od nazw istniejących odmian tej samej lub pokrewnej rośliny, w tym od nazwy odmian wpisanych do rejestru lub objętych ochroną wyłącznego prawa do zarobkowego z niej korzystania w kraju i w państwach, z którymi Rzeczpospolita Polska ma porozumienie dotyczące nazw odmian,
- 2) nie może wprowadzać w błąd co do właściwości odmiany i jej wartości gospodarczej, a także hodowcy i miejsca pochodzenia odmiany, ani składać się wyłącznie z cyfr,
- 3) nie może naruszać prawa osób trzecich do znaków towarowych oraz innych praw do używania oznaczeń materiału siewnego lub materiału ze zbioru.

2. Można używać tylko jednej nazwy odmiany zgłoszonej lub wpisanej do rejestru.

3. W uzasadnionych przypadkach odmianie hodowanej w Rzeczypospolitej Polskiej można nadać dodatkowe nazwy (synonimy), które po wpisaniu ich do rejestru mogą być używane tylko do:

- a) oferowania do sprzedaży i do oznaczania materiału siewnego odmiany przeznaczonego na eksport oraz zgłaszania tego materiału do uznania za materiał siewny kwalifikowany,
- b) zgłaszania odmiany za granicą do urzędowych rejestrów odmian i do przyznania wyłącznego prawa hodowcy do jego odmiany.

4. Nazwa odmiany podlega ochronie od dnia wydania decyzji o wpisaniu jej do rejestru do dnia wydania decyzji o jej skreśleniu z rejestru, a po tym dniu trwa dopóty, dopóki materiał siewny lub materiał ze zbioru odmiany znajduje się w obrocie lub w sprzedaży. Obowiązek stosowania nazwy odmiany dotyczy każdego, kto jej materiał siewny i materiał ze zbioru ocenia, oferuje do sprzedaży, zbywa lub reklamuje albo udziela informacji dotyczących odmiany.

5. Do nazwy odmiany selekcyjonowanej dodaje się określenie wskazujące na jej hodowcę.

Art. 9. Odmianę hodowaną w kraju wpisuje się do rejestru na wniosek jej hodowcy, a odmianę hodowaną za granicą - na wniosek przedstawiciela jej hodowcy w Rzeczypospolitej Polskiej, upoważnionego na piśmie do reprezentowania tego hodowcy we wszystkich sprawach związanych z rejestracją jego odmian w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. 1. Przed wydaniem decyzji w sprawie wpisania odmiany do rejestru podlega ona urzędowym badaniom i ocenie, chyba że z wniosku o wpisanie odmiany do rejestru wynika, że nie zostały spełnione wymagania określone w art. 6 ust. 1.

2. Jeżeli do rejestru zgłoszono dwie lub więcej odmian oryginalnych nie różniących się istotnie od siebie, do rejestru wpisuje się odmianę zgłoszoną wcześniej.

Art. 11. 1. Zgłoszenie odmiany do rejestru, jej urzędowe badanie, wpisanie do rejestru i utrzymywanie jej wpisu w rejestrze podlega opłacie rejestrowej.

2. Jeżeli hodowca odmiany zgłoszonej do rejestru zalega ponad 30 dni z uiszczeniem opłaty rejestrowej za urzędowe badanie tej odmiany, można nie rozpoczynać lub przerwać to badanie.

3. W uzasadnionych gospodarczo przypadkach lub jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może całkowicie lub częściowo zwolnić hodowcę odmiany z obowiązku uiszczenia opłaty rejestrowej.

Art. 12. 1. Hodowcy przysługuje prawo wglądu do rejestru w odniesieniu do jego odmiany.

2. Udostępnienie instytucjom lub organizacjom zagranicznym danych i informacji zawartych w rejestrze może następować tylko w przypadkach określonych odpowiednimi porozumieniami międzynarodowymi, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 13. 1. Wszelkie sprawy związane z urzędowym badaniem i oceną odmian, prowadzeniem rejestru, przyznawaniem hodowcy wyłącznego prawa do odmiany oraz z lustracją hodowli odmian należą do właściwości Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, zwanego dalej „Centralnym Ośrodkiem”.

2. Centralny Ośrodek może zlecać przeprowadzanie urzędowych badań odmian innym wykonawcom, a także uznawać za równorzędne badania przeprowadzone przez inne osoby fizyczne lub prawne albo jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Art. 14. 1. Centralny Ośrodek jest państwową jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej i ma prawo używania pieczęci okrągłej z godłem państwa.

2. Centralny Ośrodek prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych przepisami prawa budżetowego dla państwowej jednostki budżetowej.

Art. 15. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, nada Centralnemu Ośrodkowi statut, w którym określi jego organizację, szczegółowe zadania oraz tryb działania.

Art. 16. 1. Hodowcę odmiany zgłoszonej do rejestru i przyjętej do urzędowego badania obowiązuje w określonych przez Centralny Ośrodek terminach:

- 1) nadanie odmianie nazwy,
- 2) dostarczenie nieodpłatnie materiału siewnego do urzędowego badania odmiany o określonej jakości i w minimalnej ilości niezbędnej do przeprowadzania badań,
- 3) udzielenie informacji i wyjaśnień potrzebnych do urzędowego badania i oceny odmiany,
- 4) umożliwienie lustracji hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób.

2. Przy przeprowadzaniu lustracji hodowli zachowawczej odmiany jej hodowcę obowiązuje:

- 1) umożliwienie przeglądu roślinnych materiałów hodowlanych i hodowlanego materiału siewnego,
- 2) udostępnienie do wglądu niezbędnej dokumentacji hodowlanej,
- 3) umożliwienie zapoznania się z warunkami organizacyjnymi i technicznymi prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób,
- 4) udzielenie informacji i wyjaśnień w sprawach wymienionych w pkt 1-3.

3. Jeżeli nastąpiła zmiana hodowcy odmiany, nowy hodowca jest obowiązany zawiadomić o tym Centralny Ośrodek w terminie do 30 dni.

Art. 17. 1. Wpisanie odmiany do rejestru, odmowa wpisania i skreślenie odmiany z rejestru następuje w drodze decyzji Dyrektora Centralnego Ośrodka, po zasięgnięciu opinii odpowiedniej komisji do spraw rejestracji odmian.

2. W skład komisji powinni wchodzić rzeczoznawcy oraz przedstawiciele organizacji naukowych, zawodowych i gospodarczych zainteresowanych użytkowaniem odmian, wskazani przez właściwe organy, z tym że co najmniej jeden członek komisji powinien być specjalistą z zakresu genetyki i hodowli roślin.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej tworzy i znosi komisje odpowiednie dla rośliny uprawnej i grupy pokrewnych roślin.

Art. 18. 1. Po wpisaniu odmiany do rejestru, jej hodowcy wydaje się świadectwo wpisania odmiany do rejestru.

2. Twórcy odmiany oryginalnej, wytworzonej w kraju lub częściowo za granicą albo odkrytej w kraju, wydaje się świadectwo jej wytworzenia lub odkrycia.

Art. 19. 1. Przeprowadza się stałe lub okresowe, urzędowe badanie i ocenę odmiany wpisanej do rejestru.

2. Przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 20. Odmianę skreśla się z rejestru, jeżeli:

- 1) nie jest tożsama, wyrównana lub trwała,
- 2) hodowca odmiany:
 - a) zgłosił wniosek o skreślenie jej z rejestru,
 - b) zaprzestał prowadzenia jej hodowli zachowawczej lub zachowania jej w inny sposób albo nie posiada jej materiału siewnego w ilości wystarczającej do urzędowego badania.

Art. 21. Odmianę można skreślić z rejestru, jeżeli:

- a) nie dostarcza materiału siewnego lub informacji potrzebnych do jej urzędowego badania i oceny,
- b) nie zezwolił na przeprowadzenie lustracji hodowli zachowawczej odmiany lub zachowania jej w inny sposób,
- c) zaprzestał wytwarzania materiału siewnego odmiany,
- d) zalega ponad sześć miesięcy z uiszczeniem opłat rejestrowych,
- e) nie nadał odmianie nowej nazwy, gdy nie spełnia ona obowiązujących wymagań.

Art. 22. Jeżeli osoba nieuprawniona zgłosiła wniosek o wpisanie odmiany oryginalnej do rejestru lub jeżeli taką odmianę wpisano do rejestru na wniosek tej osoby, hodowca odmiany może żądać:

- 1) odmowy wpisania lub skreślenia odmiany z rejestru,
- 2) wpisania odmiany do rejestru na jego rzecz, z tym że:
 - a) za datę zgłoszenia wniosku o wpisanie odmiany do rejestru przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną,

- b) uznaje się dokumentację dostarczoną przez osobę nieuprawnioną i poniesione przez nią opłaty rejestrowe oraz wyniki urzędowego badania odmiany.

Art. 23. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru,
- 2) wykaz roślin uprawnych, których wpisanie do rejestru wymaga stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej,
- 3) wykaz roślin uprawnych, których odmiany, określone w art. 6 ust. 2 pkt 2 i 4, wpisuje się do rejestru bez stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej,
- 4) szczegółowe wymagania obowiązujące przy zgłaszaniu, wpisywaniu i skreślaniu odmian z rejestru, nadawaniu im nazw, urzędowym badaniu odmian, prowadzeniu rejestru oraz przy dokonywaniu lustracji hodowli lub zachowania w inny sposób odmian zgłoszonych lub wpisanych do rejestru,
- 5) zakres działania komisji, o których mowa w art. 17 ust. 3,
- 6) stawki opłaty rejestrowej i terminy ich uiszczania - w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 3

Wyłączne prawo do odmiany

Art. 24. 1. Wyłączne prawo zarobkowego korzystania z odmiany, zwane dalej „wyłącznym prawem”, przysługuje jej hodowcy, jeżeli:

- 1) jest on twórcą odmiany lub
- 2) twórca odmiany wytworzył ją lub odkrył w ramach umowy o pracę lub innej umowy z hodowcą, o ile umowa nie stanowiła inaczej.

2. Hodowca odmiany, któremu przysługuje wyłączne prawo, lub jego następca prawny zwany jest dalej „uprawnionym hodowcą”.

Art. 25. 1. Wyłączne prawo obejmuje prowadzenie hodowli zachowawczej odmiany chronionej, a w odniesieniu do jej materiału siewnego:

- 1) wytwarzanie i rozmnażanie oraz przygotowanie do rozmnażania,
- 2) oferowanie do sprzedaży, sprzedaż i wszelką inną formę zbywania,

- 3) eksport i import,
- 4) przechowywanie do celów wymienionych w pkt 1-3.

2. Jeżeli uprawniony hodowca nie miał właściwej sposobności wykonywania wyłącznego prawa w odniesieniu do materiału siewnego chronionej odmiany, prawo to odnosi się do materiału ze zbioru tej odmiany.

3. Wyłączne prawo odnosi się także do:

- 1) odmian pochodnych odkrytych lub wytworzonych bezpośrednio lub pośrednio z chronionej odmiany macierzystej, przy czym za pośrednie odkrycie lub wytworzenie odmiany pochodnej uważa się jej odkrycie lub wytworzenie:
 - a) z odmiany pochodnej chronionej odmiany macierzystej lub
 - b) z odmiany nie różniącej się istotnie od chronionej odmiany macierzystej,
- 2) odmian, które nie różnią się istotnie od odmiany chronionej,
- 3) odmian, których wytworzenie wymaga powtarzalnego używania chronionej odmiany lub odmian wymienionych w pkt. 2.

4. Wyłączne prawo nie dotyczy materiału siewnego i materiału ze zbioru:

- 1) sprzedanego lub zbytego w inny sposób przez uprawnionego hodowcę lub za jego zgodą, chyba że materiał został wykorzystany przez nabywcę w celu:
 - a) ponownego wytworzenia materiału siewnego,
 - b) eksportu z zachowaniem warunków umożliwiających wytworzenie materiału siewnego danej odmiany w kraju, który nie chroni wyłącznego prawa uprawnionego hodowcy do odmian tego samego rodzaju lub gatunku rośliny,
- 2) przeznaczonego:
 - a) do celów doświadczalnych,
 - b) na własne niezarobkowe potrzeby,
 - c) do tworzenia nowych odmian nie będących odmianami pochodnymi odmiany chronionej i korzystania z nich w celach zarobkowych, w zakresie określonym w ust. 1 pkt 1-4 i ust. 2,
 - d) do tworzenia odmian pochodnych i odmian wymagających powtarzalnego używania odmiany chronionej.

Art. 26. 1. Posiadacz gruntów może, bez zgody uprawnionego hodowcy, stosować materiał ze zbioru jako materiał siewny odmiany chronionej lub odmian wymienionych w art. 25 ust. 3 pkt 1 i 2.

2. Przepis ust. 1 dotyczy materiału ze zbioru wytworzonego i zastosowanego jako materiał siewny na gruntach tego samego posiadacza.

3. Posiadacz uiszcza uprawnionemu hodowcy uzgodnione wynagrodzenie za zastosowanie materiału ze zbioru jako materiału siewnego. Wynagrodzenie to powinno być niższe od opłaty licencyjnej za korzystanie z materiału siewnego odmiany chronionej.

4. Wynagrodzenie wymienione w ust. 3 nie przysługuje, jeżeli materiału ze zbioru odmiany chronionej użyto jako materiału siewnego w ilości potrzebnej na obsianie lub obsadzenie:

- 1) uprawy gruntowej rośliny rolniczej - do 50 ha,
- 2) rośliny uprawnej nie wymienionej w pkt 1 - do 1 ha,
- 3) uprawy pod osłonami każdej rośliny uprawnej - do 200 m².

Art. 27. Uprawniony hodowca korzysta również z praw nie uregulowanych w ustawie, jeżeli wynikają one z porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 28. 1. Wyłączne prawo:

- 1) odnosi się do odmian roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru, a do odmian wszystkich roślin - po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie w Rzeczypospolitej Polskiej Aktu z dnia 19 marca 1991 r. Międzynarodowej konwencji o ochronie nowych odmian roślin,
- 2) rozpoczyna się od dnia jego przyznania,
- 3) trwa 30 lat w odniesieniu do odmian winorośli oraz drzew i ich podkładek,
- 4) trwa 25 lat w odniesieniu do odmian nie wymienionych w pkt 3.

2. Wyłączne prawo jest dziedziczne lub zbywalne w drodze umowy zawartej w formie pisemnej.

Art. 29. 1. Jeżeli odmianę wspólnie wytworzono lub odkryto u dwóch lub więcej hodowców, wyłączne prawo przysługuje im łącznie.

2. Po przyznaniu wyłącznego prawa każdy ze współuprawnionych może, bez zgody pozostałych współuprawnionych, korzystać z wyłącz-

nego prawa i dochodzić roszczeń z powodu jego naruszenia, z tym że do przeniesienia, udzielenia licencji lub innego rozporządzenia wspólnym prawem wymagana jest zgoda wszystkich współuprawnionych. Współuprawnieni mogą inaczej regulować wzajemne prawa i obowiązki.

Art. 30. 1. Przyznanie wyłącznego prawa następuje na wniosek hodowcy odmiany.

2. Wyłączne prawo przyznaje się, jeżeli:

- 1) odmiana jest nowa, odrębna, wyrównana i trwała,
- 2) hodowca nadał odmianie nazwę odpowiadającą obowiązującym wymaganiom.

3. Odmianę uważa się za nową, jeżeli przed zgłoszeniem wniosku o przyznanie wyłącznego prawa jej hodowca nie sprzedał lub w inny sposób nie przekazał do wykorzystania w celach zarobkowych materiału siewnego lub materiału ze zbioru albo nie wyraził na to zgody:

- 1) w kraju - przez okres dłuższy niż jeden rok,
- 2) za granicą - przez okres dłuższy niż sześć lat co do odmian drzew i ich podkładek, a przez okres dłuższy niż cztery lata co do odmian innych roślin.

4. Nie uważa się za wykorzystywanie w celach zarobkowych materiału siewnego lub materiału ze zbioru odmiany, jeżeli w umowie zawartej z hodowcą odmiany postanowiono, że materiał mogący służyć do wytworzenia materiału siewnego nie może być zbywany osobom trzecim.

Art. 31. 1. Pierwszeństwo do przyznania wyłącznego prawa ustala się według daty otrzymania wniosku o jego przyznanie.

2. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie za granicą wyłącznego prawa, może korzystać w kraju z prawa pierwszeństwa do przyznania wyłącznego prawa w okresie dwunastu miesięcy od daty najwcześniejszego złożenia wniosku za granicą.

3. Przepis ust. 2 dotyczy wniosków o przyznanie wyłącznego prawa, złożonych w państwach będących stronami odpowiednich porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 32. 1. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie wyłącznego prawa, korzysta z tymczasowego wyłącznego prawa od daty jego złożenia.

2. Przepisy dotyczące wyłącznego prawa stosuje się odpowiednio do tymczasowego wyłącznego prawa.

3. Tymczasowe wyłączne prawo ustaje z dniem podjęcia decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania wyłącznego prawa.

Art. 33. 1. Przed przyznaniem wyłącznego prawa przeprowadza się urzędowe badanie w celu stwierdzenia, czy odmiana jest odrębna, wyrównana i trwała, chyba że uznano za wystarczające wyniki badań i inne informacje dostarczone przez hodowcę ubiegającego się o przyznanie wyłącznego prawa. Przepis art. 13 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Uprawniony hodowca powinien dostarczyć terminowo i na własny koszt materiał siewny oraz udzielić informacji i wyjaśnień niezbędnych do badania odmiany, w przeciwnym razie może to stanowić podstawę odmowy przyznania wyłącznego prawa.

3. Jeżeli nastąpiła zmiana uprawnionego hodowcy odmiany, nowy uprawniony hodowca jest obowiązany powiadomić o tym Centralny Ośrodek w terminie do 30 dni.

Art. 34. Zgłoszenie wniosku o przyznanie wyłącznego prawa, urzędowe badanie odmiany oraz przyznanie i utrzymywanie wyłącznego prawa podlega opłacie, zwanej dalej „opłatą za ochronę”.

Art. 35. 1. Dyrektor Centralnego Ośrodka w drodze decyzji przyznaje, odmawia przyznania lub stwierdza nieważność wyłącznego prawa albo pozbawia uprawnionego hodowcę tego prawa.

2. Nieważność wyłącznego prawa stwierdza się, jeżeli:

- 1) odmiana w dniu przyznania wyłącznego prawa nie była nowa, odrębna,
- 2) odmiana w dniu przyznania wyłącznego prawa nie była wyrównana lub trwała, a przyznano je na podstawie informacji i dokumentów dostarczonych przez jej uprawnionego hodowcę,
- 3) wyłączne prawo przyznano osobie nieuprawnionej.

3. Pozbawienie uprawnionego hodowcy wyłącznego prawa następuje przy zastosowaniu odpowiednio przepisów art. 20 pkt 1 i art. 21 pkt 2 lit. a), pkt 2 lit. d) lub pkt 2 lit. e) albo w przypadku, gdy uprawniony hodowca zgłosił rezygnację z wyłącznego prawa.

Art. 36. 1. Centralny Ośrodek prowadzi księgę ochrony wyłącznego prawa do odmian, zwaną dalej „księgą”, oraz spis odmian zgłoszonych do przyznania wyłącznego prawa, zwany dalej „spisem”.

2. Księga jest urzędowym wykazem chronionych odmian i uprawnionych hodowców.

3. Spis jest urzędowym wykazem odmian zgłoszonych do przyznania wyłącznego prawa i uprawnionych hodowców posiadających tymczasowe wyłączne prawo do tych odmian.

4. Przepisy art. 12 dotyczące rejestru stosuje się odpowiednio do księgi i spisu.

5. Uprawnionemu hodowcy wydaje się świadectwo przyznania wyłącznego prawa, a na jego wniosek świadectwo tymczasowego wyłącznego prawa.

Art. 37. Nazwa odmiany, do której złożono wniosek o przyznanie wyłącznego prawa, podlega ochronie od dnia złożenia wniosku. Przepisy art. 8 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 38. 1. Uprawniony hodowca może, w drodze umowy licencyjnej, udzielić innej osobie upoważnienia (licencji) do korzystania z wyłącznego prawa.

2. Umowa licencyjna wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

3. Jeżeli uprawniony hodowca udzielił licencji pełnej, licencjodawca ma prawo niewyłącznego korzystania ze wszystkich uprawnień przysługujących uprawnionemu hodowcy, wymienionych w art. 25 ust. 1-3, w art. 26 ust. 3 z zastrzeżeniem art. 26 ust. 4 oraz art. 27, chyba że w umowie licencyjnej postanowiono inaczej.

4. Korzystający z licencji może udzielić sublicencji tylko za zgodą uprawnionego hodowcy wyrażoną w formie pisemnej.

5. Udzielenie licencji nie wyłącznej nie wyklucza możliwości udzielania dalszych licencji na korzystanie z wyłącznego prawa, a także

jednoczesnego korzystania z wyłącznego prawa przez uprawnionego hodowcę, chyba że w umowie licencyjnej postanowiono inaczej.

6. W przypadku udzielenia licencji obejmującej uprawnienia do prowadzenia hodowli zachowawczej umowa staje się skuteczna wobec osób trzecich z dniem wpisania jej do księgi lub spisu.

7. Licencjobiorca wyłączny może na równi z licencjodawcą dochodzić roszczeń z powodu naruszenia wyłącznego prawa, chyba że umowa licencyjna stanowi inaczej.

Art. 39. 1. Jeżeli uprawniony hodowca lub licencjobiorca nie zachowują chronionej odmiany lub odmiany określonej w art. 25 ust. 3 albo nie dostarczają na rynek materiału siewnego lub materiału ze zbioru, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może udzielić, w drodze decyzji, licencji przymusowej innej osobie na korzystanie z wyłącznego prawa, określając jednocześnie szczegółowe wymagania dotyczące korzystania z tego prawa oraz obowiązki uprawnionego hodowcy wobec licencjobiorcy.

2. Licencja przymusowa ma charakter nie wyłączny i nie ogranicza prawa uprawnionego hodowcy do udzielania licencji określonej w art. 38 ust. 1-4.

Art. 40. Jeżeli osoba nieuprawniona zgłosiła wniosek o przyznanie wyłącznego prawa lub jeżeli przyznano to prawo osobie nieuprawnionej, hodowca odmiany może żądać:

- 1) odmowy przyznania wyłącznego prawa lub jego unieważnienia,
- 2) przyznania mu wyłącznego prawa, z tym że:
 - a) za datę zgłoszenia wniosku o przyznanie wyłącznego prawa przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku przez osobę nieuprawnioną,
 - b) uznaje się dokumentację dostarczoną przez osobę nieuprawnioną i poniesione przez nią opłaty za ochronę, a także wyniki urzędowego badania odrębności, wyrównania i trwałości.

Art. 41. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi szczegółowe wymagania obowiązujące przy składaniu wniosku o przyznanie wyłącznego prawa i urzędowym badaniu

- odmian, przyznawaniu i pozbawianiu wyłącznego prawa oraz przy prowadzeniu księgi i spisu,
- 2) określi stawki opłaty za ochronę i sposób ich pobierania - w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 4

Wytwarzanie materiału siewnego

Art. 42. 1. Wytwarzanie kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego rozpoczyna się od materiału siewnego wytworzonego przez hodowcę danej odmiany w hodowli zachowawczej i stanowi jedno lub kilka jego rozmnożeń; w mieszańcu wytwarzanie tego materiału obejmuje wytwarzanie składników mieszańca oraz ich krzyżowanie.

2. W wytwarzaniu kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego powinny być spełnione warunki zapewniające w szczególności:

- 1) utrzymanie tożsamości i czystości odmiany,
- 2) zabezpieczenie przed porażeniem chorobami i szkodnikami przenoszonymi przez materiał siewny,
- 3) uzyskiwanie materiału siewnego o jakości zgodnej z obowiązującymi wymaganiami lub normami.

Art. 43. 1¹. W celu ochrony roślinnych materiałów hodowlanych i upraw nasiennych przed szkodliwym wpływem innych odmian lub innych roślin uprawnych albo upraw porażonych chorobami, wojewoda na wniosek zainteresowanego i po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin i powiatów, może wprowadzić zakaz uprawiania niektórych roślin uprawnych lub ich odmian albo zakaz stosowania materiału siewnego o nieodpowiedniej zdrowotności lub zakaz umieszczania uli z pszczołami na gruntach rolnych położonych w pobliżu chronionych upraw.

2. Zakaz powinien być wprowadzony i podany do wiadomości w takim terminie, aby mógł być uwzględniony przed dokonaniem siewu lub sadzenia na gruntach rolnych objętych zakazem.

¹ W art. 43 w ust. 1 po wyrazie „gmin” dodaje się wyrazy „i powiatów” oraz skreśla się wyrazy „w drodze rozporządzenia”, zgodnie z art. 109 pkt. 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. Warunkiem wprowadzenia zakazu jest zapewnienie zainteresowanym posiadaczom gruntów rolnych możliwości nabycia odpowiedniego materiału siewnego.

4. Jeżeli pomimo zakazu dokonano siewu lub sadzenia nieodpowiednim materiałem siewnym, wojewoda w drodze decyzji nakaze posiadaczowi gruntu rolnego zniszczenie w określonym terminie zasiewów lub zasadzeń.

Art. 44. 1². Wojewoda, na wniosek zainteresowanego i po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin i powiatów, może:

- 1) tworzyć i znosić rejony zamknięte wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka,
- 2)³ ustalać przedsiębiorców organizujących na zasadzie wyłączności wytwarzania ziemniaka i skup kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka w tych rejonach.

2.⁴ Przedsiębiorcy wymienieni w ust. 1 pkt 2 są obowiązani do:

- 1) lustracji upraw ziemniaka,
- 2) doradztwa oraz szkolenia osób uprawiających ziemniaka,
- 3) sprzedaży posiadaczom gruntów rolnych kwalifikowanego materiału siewnego odmian ziemniaka w ilościach niezbędnych do zasadzenia całej powierzchni upraw ziemniaka.

3. Posiadacze gruntów rolnych w rejonie zamkniętym są obowiązani:

- 1) stosować wyłącznie materiał siewny ziemniaka o zdrowotności odpowiadającej materiałowi kwalifikowanemu,
- 2)⁵ umożliwiać przeprowadzanie lustracji upraw ziemniaka przez przedsiębiorców wymienionych w ust. 1 pkt 2.

² W art. 44 w ust. 1 po wyrazie „gmin” dodaje się wyrazy „i powiatów” oraz skreśla się wyrazy „w drodze rozporządzenia”, zgodnie z art. 109 pkt. 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

³ Art. 44 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 83 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

⁴ Art. 44 ust. 2 zmieniony przez art. 83 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

Art. 45. 1. Wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych wymaga zezwolenia.

2.⁶ Zezwolenie wymienione w ust. 1 wydaje wojewódzki inspektor inspekcji nasiennej na wniosek zainteresowanego producenta po sprawdzeniu, czy spełnia on warunki właściwego wytwarzania materiału szkółkarskiego, a szczególnie czy jest posiadaczem gruntu do prowadzenia tej produkcji oraz czy posiada znajomość jej technologii i przepisów dotyczących wytwarzania i zbywania materiału szkółkarskiego.

3. Zezwolenia mogą dotyczyć wytwarzania materiału szkółkarskiego bez ograniczeń lub mogą ograniczać jego zakres do określonych roślin uprawnych lub kategorii materiału szkółkarskiego (drzewek, krzewów, podkładek, zrazów, nasion).

4.⁷ Wojewódzki inspektor Inspekcji Nasiennej może cofnąć zezwolenie w całości lub w części, jeśli producent nie przestrzega przepisów i wymagań obowiązujących w wytwarzaniu bądź zbywaniu materiału szkółkarskiego albo nie uiszcza obowiązujących opłat hodowlanych.

Art. 46. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze zarządzenia:

- 1) wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego,
- 2) wykaz norm materiału siewnego, których stosowanie w ocenie i obrocie jest obligatoryjne,
- 3) wymagania jakościowe materiału siewnego nie objęte normami.

⁵ Art. 44 ust. 3 pkt 2 zmieniony przez art. 83 pkt 1 lit. c) ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

⁶ W art. 45 w ust. 2 wyrazy „dyrektor właściwego terytorialnie okręgowego inspektoratu Inspekcji Nasiennej” zastępuje się wyrazami „wojewódzki inspektor inspekcji nasiennej” zgodnie z art. 1b9 pkt. 2 lit. a) ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁷ W art. 45 w ust. 4 wyrazy „Dyrektor okręgowego inspektoratu” zastępuje się wyrazami „Wojewódzki inspektor” zgodnie z art. 109 pkt. 2 lit. b) ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Rozdział 5

Ocena i kontrola materiału siewnego

Art. 47. 1. Ocena materiału siewnego polega na sprawdzeniu, czy uprawy nasienne odpowiadają wymaganiom obowiązującym w wytwarzaniu materiału siewnego oraz czy materiał siewny odpowiada wymaganiom jakościowym.

2. Ocena materiału siewnego obejmuje sprawdzenie:

- 1) upraw nasiennych, zwane dalej „oceną polową”,
- 2) jakości siewnej nasion, zwane dalej „oceną laboratoryjną”,
- 3) zdrowotności sadzeniaków ziemniaka lub innego materiału siewnego, zwane dalej „oceną weryfikacyjną”,
- 4) tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego, zwane dalej „oceną tożsamości”,
- 5) cech zewnętrznych materiału siewnego, zwane dalej „oceną cech zewnętrznych”.

3. Oceny materiału siewnego dokonuje się na wniosek zainteresowanego.

Art. 48. 1. Na podstawie wyników oceny materiału siewnego wydaje się świadectwo o uznaniu lub nie uznaniu go za materiał siewny kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany, standardowy, handlowy lub za mieszankę materiału siewnego, zwane dalej „świadectwem”.

2. Za kwalifikowany lub standardowy można uznać materiał siewny odpowiadający normom i innym wymaganiom jakościowym:

- 1) odmian wpisanych do rejestru,
- 2) odmian skreślonych z rejestru przez okres dwóch lat po roku, w którym skreślono odmianę,
- 3) dopuszczony do obrotu, zgodnie z art. 66 ust. 2 pkt 1 i 2, na okres dłuższy niż rok,
- 4) wytwarzany z przeznaczeniem wyłącznie na eksport.

3. Za warunkowo kwalifikowany można uznawać materiał siewny odmian zgłoszonych do rejestru w okresie od przyjęcia ich do urzędowych badań do podjęcia decyzji o wpisaniu lub odmowie wpisania odmiany do rejestru. Za warunkowo kwalifikowany można uznać również materiał siewny, którego wytwarzanie rozpoczęto przed podjęciem decyzji o odmowie wpisania odmiany do rejestru.

4. Po wpisaniu odmiany do rejestru warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany uznaje się, na wniosek zainteresowanego, za kwalifikowany materiał siewny.

5. W razie odmowy wpisania odmiany do rejestru, warunkowo kwalifikowany materiał siewny tej odmiany uznaje się, na wniosek zainteresowanego, za materiał siewny kwalifikowany w najniższym stopniu kwalifikacji.

6. Warunkowo kwalifikowanego materiału siewnego nie uznaje się za kwalifikowany materiał siewny, jeżeli przyczyną odmowy wpisania odmiany do rejestru był brak odrębności odmiany zgłoszonej jako oryginalna lub jeżeli jej wartość gospodarcza jest mniejsza od wartości gospodarczej wszystkich odmian wpisanych do rejestru.

7. Za handlowy materiał siewny można uznać materiał siewny znanej lub nieznannej odmiany odpowiadający normom i innym wymaganiom jakościowym.

8. Za kwalifikowaną lub standardową mieszankę materiału siewnego można uznać mieszankę sporządzoną z dopuszczonego do obrotu kwalifikowanego lub standardowego materiału siewnego o określonym udziale poszczególnych składników tej mieszanki.

9. Za handlową mieszankę materiału siewnego można uznać mieszankę sporządzoną ze składników dopuszczonych do obrotu o określonym ich udziale, w której przynajmniej jeden składnik stanowi handlowy materiał siewny.

Art. 49. 1. Materiał siewny zgłoszony do uznania za materiał siewny kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub standardowy podlega ocenie polowej oraz ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych i może podlegać ocenie tożsamości lub ocenie weryfikacyjnej.

2. Materiał siewny zgłoszony do uznania za handlowy podlega ocenie laboratoryjnej lub ocenie cech zewnętrznych.

3. Materiał siewny zgłoszony do uznania za mieszankę materiału siewnego podlega ocenie laboratoryjnej w celu sprawdzenia udziału poszczególnych składników tej mieszanki.

4. Świadcstwo uznające mieszankę materiału siewnego za kwalifikowaną lub handlową można wydać na podstawie świadectw oceny

laboratoryjnej poszczególnych składników mieszanki oraz ich udziału w mieszance.

Art. 50. Do zgłoszenia materiału siewnego mieszańca w celu uznania go za materiał siewny kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany należy dołączyć opis składników rodzicielskich mieszańca do wyłącznego wykorzystania w ocenie polowej.

Art. 51. Ocenę materiału siewnego, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 1, 2 i 4, oraz jego kontrolę wykonuje Inspekcja Nasienna.

Art. 52.⁸ 1. Inspekcję Nasienną tworzą Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej oraz wojewódzcy inspektorzy inspekcji nasiennej.

2. Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.

3. Głównego Inspektora Inspekcji Nasiennej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa.

4. Zastępcę Głównego Inspektora Inspekcji Nasiennej powołuje i odwołuje minister właściwy na wniosek Głównego Inspektora.

5. Zadania Inspekcji Nasiennej wykonują następujące organy:

- 1) Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej,
- 2) wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora inspekcji nasiennej, zwanego dalej „wojewódzkim inspektorem”, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji nasiennej, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

6. Wojewódzki inspektor wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje Inspekcji Nasiennej określone w ustawie i przepisach odrębnych.

7. Wojewódzkiego inspektora powołuje i odwołuje wojewoda w porozumieniu z Głównym Inspektorem Inspekcji Nasiennej,

⁸ Art. 52 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 109 pkt 3, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

8. Zastępcę wojewódzkiego inspektora powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek wojewódzkiego inspektora.

9. Wojewódzki inspektor wykonuje swoje zadania i kompetencje przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu inspekcji nasiennej.

10. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Inspekcji nasiennej, organem właściwym jest, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej wojewódzki inspektor i jako organ wyższego stopnia – Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej.

11. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego inspektora inspekcji nasiennej lub za jego zgodą, może powierzyć powiatom, w drodze porozumienia, prowadzenie spraw z zakresu właściwości wojewódzkiego inspektora inspekcji nasiennej, w tym wydawanie w jego imieniu decyzji administracyjnych.

Art. 53.⁹ Organizację Głównego Inspektoratu Inspekcji Nasiennej określa statut nadany w drodze rozporządzenie przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Art. 54.¹⁰ Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej kieruje działalnością Inspekcji Nasiennej, w tym:

- 1) ustala metody oceny i kontroli materiału siewnego,
- 2) określa stopnie kwalifikacji materiału siewnego,
- 3) określa wykaz roślin uprawnych, których materiał siewny może być uznawany za standardowy,
- 4) ustala wykaz odmian, których materiał siewny może być uznany za kwalifikowany, warunkowo kwalifikowany lub standardowy,
- 5) określa materiał siewny podlegający ocenie tożsamości lub weryfikacyjnej,

⁹ Art. 53 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 109 pkt 4, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰ W art. 54 ust. 1 wyrazy „Dyrektor Centralnego Inspektoratu” zastępuje się wyrazami „Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej”, zgodnie z art. 109 pkt 5, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 6) ustala, które dokumenty oceny materiału siewnego wystawione za granicą obowiązują w kraju,
- 7) ustala rodzaje i wzory świadectw,
- 8) ustala tryb i szczegółowe warunki wydawania zezwoleń:
 - a) na wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych,
 - b) na obrót materiałem siewnym.

Art. 55. 1. Oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego, w celu uznania go za standardowy, dokonują upoważnieni hodowcy w odniesieniu do materiału siewnego hodowanych przez nich odmian.

2.¹¹ Oceny laboratoryjnej własnego materiału siewnego, w celu uznania go za materiał handlowy lub za handlową mieszankę materiału siewnego, mogą dokonywać upoważnieni przedsiębiorcy prowadzący obrót tym materiałem.

3. Dokonujący ocen wymienionych w ust. 1 i 2 wydają świadectwa.

4.¹² Ocena cech zewnętrznych materiału siewnego należy do przedsiębiorców prowadzących obrót tym materiałem siewnym.

5.¹³ Oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport dokonuje Inspekcja Nasienna. Oceny tej mogą także dokonywać przedsiębiorcy prowadzący obrót materiałem siewnym, jeżeli pozwalają na to przepisy międzynarodowe lub kraju importera.

Art. 56.¹⁴ 1. Oceny polowej materiału siewnego, zgłoszonego do uznania za materiał kwalifikowany lub warunkowo kwalifikowany,

¹¹ Art. 55 ust. 2 zmieniony przez art. 83 pkt 2 lit. a) ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

¹² Art. 55 ust. 4 zmieniony przez art. 83 pkt 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

¹³ Art. 55 ust. 5 zmieniony przez art. 83 pkt 2 lit. b) ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

¹⁴ W art. 56 ust. 1 wyrazy „dyrektora okręgowego inspektoratu” zastąpiono wyrazami „wojewódzkiego inspektora”, zgodnie z art. 109 pkt 6, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

oraz urzędowej oceny cech zewnętrznych materiału siewnego przeznaczonego na eksport dokonują, na zlecenie wojewódzkiego inspektora, upoważnione osoby fizyczne, zwane dalej „kwalifikatorami”.

2. Próbkę materiału siewnego do oceny na zlecenie zainteresowanego pobierają upoważnione osoby fizyczne, zwane dalej „próbobiorcami”.

3.¹⁵ Kwalifikatorom i próbobiorcom przysługuje za dokonanie zleconych czynności wynagrodzenie według stawek ustalonych przez Głównego Inspektora Inspekcji Nasiennej, na podstawie szczegółowych zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

4.¹⁶ Przepis ust. 3 nie dotyczy próbobiorców zatrudnionych u przedsiębiorców upoważnionych do oceny materiału siewnego, jeżeli pobierają próbki na zlecenie tych przedsiębiorców.

Art. 57.¹⁷ 1. Upoważnienia, wymienione w art. 55 ust. 1 i 2 oraz w art. 56 ust. 1 i 2, wydaje wojewódzki inspektor, jeżeli ubiegający się o upoważnienie zapewnia należyte wykonywanie czynności związanych z oceną materiału siewnego, a także posiada odpowiednie kwalifikacje, pomieszczenia i urządzenia do wykonywania tych czynności.

2. Wojewódzki inspektor może cofnąć upoważnienie wymienione w ust. 1, jeżeli upoważniony nie spełnia warunków wymaganych do udzielenia tego upoważnienia lub nie przestrzega obowiązujących przepisów.

¹⁵ W art. 56 ust. 3 wyrazy „Dyrektor Centralnego Inspektoratu” zastąpiono wyrazami „Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej”, zgodnie z art. 109 pkt 5, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁶ Art. 56 ust. 4 zmieniony przez art. 83 pkt 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

¹⁷ W art. 57 ust. 1 i 2 wyrazy „dyrektor okręgowego inspektoratu” zastąpiono wyrazami „wojewódzki inspektor”, zgodnie z art. 109 pkt 6, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 58.¹⁸ Ocena materiału siewnego dokonana przez organy Inspekcji Nasiennej podlega opłacie według stawek ustalonych przez Głównego Inspektora Inspekcji Nasiennej na podstawie szczegółowych zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 59. 1.¹⁹ Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa wydanego przez kwalifikatora, który dokonał oceny polowej lub oceny cech zewnętrznych materiału siewnego, albo z ustaleniami świadectwa wystawionego na podstawie oceny laboratoryjnej wymienionej w art. 55 ust. 2, może zwrócić się do wojewódzkiego inspektora z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.

2.²⁰ Jeżeli zainteresowany nie zgadza się z ustaleniami świadectwa oceny materiału siewnego, wydanego przez wojewódzkiego inspektora, może zwrócić się do jednostki organizacyjnej, wskazanej przez Głównego Inspektora Inspekcji Nasiennej, z wnioskiem o powtórne dokonanie oceny i wydanie nowego świadectwa.

3. Ustalenia powtórnego świadectwa są ostateczne.

4. Wniosek wymieniony w ust. 1 lub 2 należy złożyć w terminie trzech dni, jeżeli dotyczy świadectwa oceny polowej lub cech zewnętrznych, a w terminie siedmiu dni, jeżeli dotyczy oceny laboratoryjnej lub weryfikacyjnej. Termin złożenia wniosku biegnie od dnia otrzymania świadectwa.

¹⁸ W art. 58 wyrazy „Dyrektor Centralnego Inspektoratu” zastąpiono wyrazami „Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej”, zgodnie z art. 109 pkt 5, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁹ W art. 59 ust. 1 i 2 wyrazy „dyrektor okręgowego inspektoratu” zastąpiono wyrazami „wojewódzki inspektor”, zgodnie z art. 109 pkt 6, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²⁰ W art. 59 ust. 2 wyrazy „Dyrektor Centralnego Inspektoratu” zastąpiono wyrazami „Główny Inspektor Inspekcji Nasiennej”, a wyrazy „dyrektor okręgowego inspektoratu” wyrazami „wojewódzki inspektor”, zgodnie z art. 109 pkt 5, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

5. Składający wniosek uiszcza opłatę za ocenę, którą zwraca się w przypadku zmiany świadectwa na korzyść wnioskodawcy.

Art. 60. 1. Kontrola materiału siewnego polega na sprawdzeniu przestrzegania wymagań obowiązujących w wytwarzaniu, przechowywaniu, a także w przygotowaniu do obrotu i w obrocie materiałem siewnym.

2. Kontrolę materiału siewnego przeprowadza się z urzędu.

Art. 61. 1. Pracownicy Inspekcji Nasiennej, przeprowadzający kontrolę materiału siewnego lub kontrolę dokonywania jego oceny, są uprawnieni do:

- 1) wstępu na grunty, na których wytwarza się materiał siewny, oraz do pomieszczeń, w których znajduje się ten materiał lub dokonuje się jego oceny,
- 2) kontroli dokumentów i żądania wyjaśnień związanych z wytworzeniem, przechowywaniem, oceną, przygotowaniem do obrotu i obrotem materiałem siewnym,
- 3) zabezpieczenia niezbędnych dokumentów i kontrolowanego materiału siewnego,
- 4) pobierania nieodpłatnie próbek materiału siewnego.

2. Organy Inspekcji Nasiennej mogą:

- 1) zakazać wprowadzenia do obrotu albo nakazać wyłączenie z obrotu materiału siewnego nie odpowiadającego normom i wymaganiom jakościowym oraz warunkom obrotu materiałem siewnym wymienionym w art. 63, 66 i 67,
- 2) nakazać poddanie materiału siewnego wymienionego w pkt 1 zabiegom uniemożliwiającym użycie go do siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji lub tylko do rozmnażania roślin.

3. Decyzje wymienione w ust. 2 pkt 1 podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 62. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb przeprowadzania kontroli materiału siewnego,

- 2) siedziby i zasięg działania okręgowych inspektoratów Inspekcji Nasiennej, zwanych dalej „okręgowymi inspektoratami”,
- 3) szczegółowe zasady ustalania stawek wynagrodzeń kwalifikatorów i próbobiorców oraz stawek opłat za ocenę materiału siewnego - w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Rozdział 6

Obrót materiałem siewnym

Art. 63. 1.²¹ Obrót materiałem siewnym mogą prowadzić przedsiębiorcy posiadający zezwolenie na prowadzenie tego obrotu, wydane przez wojewódzkiego inspektora właściwego terytorialnie dla siedziby tego przedsiębiorcy.

2.²² wojewódzki inspektor wydaje zezwolenie na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy po stwierdzeniu, czy spełnia on warunki właściwego prowadzenia obrotu, a w szczególności czy zapewnia przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz czy posiada pomieszczenia i urządzenia zapewniające prawidłowe przygotowanie, przechowywanie i sprzedaż materiału siewnego.

3. Zezwolenia mogą dotyczyć prowadzenia obrotu materiałem siewnym bez ograniczeń lub mogą go ograniczyć ze względu na grupy roślin uprawnych, rodzaje materiału siewnego, rodzaje opakowań, obszar i okres czasu.

Art. 64.²³ 1. Przedsiębiorcy prowadzący obrót materiałem siewnym są obowiązani:

²¹ Art. 63 ust. 1 zmieniony przez art. 83 pkt 4 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r. oraz przez art. 109 pkt. 6 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²² Art. 63 ust. 2 zmieniony przez art. 83 pkt 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r. oraz przez art. 109 pkt. 6 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²³ Art. 64 zmieniony przez art. 83 pkt 5 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

- 1)²⁴ składać właściwemu terytorialnie wojewódzkiemu inspektorowi półroczne informacje dotyczące obrotu materiałem siewnym do końca miesiąca po upływie półrocza, w zakresie określonym przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia,
 - 2) udzielać zainteresowanemu hodowcy odmiany, na jego żądanie, informacji i umożliwiać wgląd do dokumentów dotyczących:
 - a) obrotu materiałem siewnym jego odmiany,
 - b) wartości sprzedanego materiału siewnego odmiany.
2. Przepis ust. 1 pkt 2 lit. b) stosuje się odpowiednio do przedsiębiorców sprzedających wytworzony przez nich materiał siewny.

Art. 65.²⁵ Wojewódzki inspektor może cofnąć zezwolenie na prowadzenie obrotu materiałem siewnym w całości lub w części przedsiębiorcy naruszającemu zasady i przepisy obowiązujące w obrocie albo nie uiszczającemu obowiązujących opłat handlowych.

Art. 66. 1. Do obrotu dopuszcza się:

- 1) kwalifikowany i standardowy materiał siewny odmian wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany i standardowy materiał siewny odmian skreślonych z rejestru, nie dłużej jednak niż przez okres trzech lat po roku, w którym skreślono odmianę,
- 3) kwalifikowany i standardowy materiał siewny w celu rozmnożenia i sprzedaży na eksport:
 - a) odmian hodowanych za granicą i nie wpisanych do rejestru,
 - b) odmian hodowanych w kraju i wpisanych do rejestru z przeznaczeniem wyłącznie na eksport,

²⁴ W art. 64 ust. 1 pkt. 1 wyrazy „okręgowemu inspektoratowi” zastąpiono wyrazami „,wojewódzkiemu inspektorowi”, zgodnie z art. 109 pkt 7, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

²⁵ Art. 65 zmieniony przez art. 83 pkt 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997r. oraz przez art. 109 pkt 6, ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa, zgodnie z którym w ust. 1 i 2 wyrazy „dyrektor okręgowego inspektoratu” zastąpiono wyrazami „,wojewódzki inspektor” - (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 4) handlowy materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru w przypadkach, gdy nie ma w rejestrze odmian tych roślin,
- 5) handlowy materiał siewny tych roślin uprawnych, których odmian nie wpisuje się do rejestru,
- 6) kwalifikowaną i handlową mieszankę materiału siewnego złożoną z materiału siewnego dopuszczonego do obrotu.

2. W razie braku wystarczającej ilości materiału siewnego, a także z innych ważnych powodów gospodarczych, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może dopuścić do obrotu:

- 1) kwalifikowany, standardowy lub handlowy materiał siewny odmian nie wpisanych do rejestru,
- 2) kwalifikowany lub standardowy materiał siewny odmian krajowych wpisanych do rejestru i przeznaczony wyłącznie na eksport,
- 3) warunkowo kwalifikowany materiał siewny,
- 4) handlowy materiał siewny roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru,
- 5) inne kategorie materiału siewnego niż przewidziane w ustawie, jeżeli wynika to z porozumień międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, określając wymagania związane z wytworzeniem i uznaniem tego materiału.

3. Dopuszczenie do obrotu materiału siewnego, na podstawie przepisu ust. 2, powinno określać rodzaj i ilość materiału siewnego oraz okres jego ważności.

4. Producent może oferować do sprzedaży i zbywać jedynie dopuszczony do obrotu materiał szkółkarski drzew owocowych i krzewów jagodowych.

Art. 67. 1. Z zagranicy można sprowadzać materiał siewny dopuszczony do obrotu, a także materiał siewny przeznaczony do:

- 1) prac w hodowli roślin lub do doświadczeń,

2)²⁶ uprawy w ogródkach przydomowych i działkowych, sprowadzony bez pośrednictwa przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym.

2. Kontrolę graniczną materiału siewnego w miejscach kontroli fitosanitarnej przeprowadza Inspekcja Nasienna lub na zlecenie jej organów - Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin.

3. W zależności od wyników kontroli organ dokonujący kontroli zezwala na przywóz lub zakazuje przywozu kontrolowanego materiału siewnego.

4. Urzędy celne dokonują odprawy celnej tylko tego materiału siewnego, na który zostało wydane zezwolenie na przywóz.

Rozdział 7

Oplata hodowlana

Art. 68. 1.²⁷ Oplata hodowlana jest częścią wpływów finansowych uzyskiwanych ze sprzedaży materiału siewnego w obrocie oraz ze sprzedaży tego materiału przez jego producenta przedsiębiorcom nie prowadzącym obrotu materiałem siewnym.

2. Oplata hodowlana dotyczy sprzedaży kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego.

Art. 69. 1.²⁸ Oplatę hodowlaną uiszczają przedsiębiorcy:

- 1) prowadzący obrót materiałem siewnym przeznaczonym:
 - a) dla użytkowników tego materiału,
 - b) do sprzedaży detalicznej,
 - c) na eksport,
- 2) wytwarzający materiał siewny, jeżeli sprzedali go przedsiębiorcom nie prowadzącym obrotu materiałem siewnym.

²⁶ Art. 67 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 83 pkt 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

²⁷ Art. 68 ust. 1 zmieniony przez art. 83 pkt 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

²⁸ Art. 69 ust. 1 zmieniony przez art. 83 pkt 6 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

2.²⁹ Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy przedsiębiorców prowadzących wyłącznie detaliczną sprzedaż materiału siewnego kupionego lub przyjętego w komis od przedsiębiorców prowadzących obrót tym materiałem.

3. Opłatę hodowlaną ze sprzedaży materiału siewnego odmiany uiszcza się na rzecz jej hodowcy.

4. Opłatę hodowlaną za materiał siewny sprzedany w ciągu kwartału uiszcza się do końca miesiąca po zakończeniu kwartału.

5. Za zwłokę w uiszczaniu opłaty hodowlanej należą się odsetki ustawowe.

6. Nie uiszcza się opłaty hodowlanej, jeżeli:

- 1) hodowca odmiany chronionej udzielił licencji na sprzedaż jej materiału siewnego,
- 2) hodowca odmiany hodowanej za granicą nie określił wysokości tej opłaty w pisemnej umowie dotyczącej sprzedaży materiału siewnego,
- 3) materiał siewny odmiany sprzedano jej hodowcy.

Art. 70. 1. Hodowca odmiany hodowanej w kraju może w umowie zawartej w formie pisemnej z nabywającym od niego materiał siewny tej odmiany ustalić wysokość opłaty hodowlanej albo zrzec się tej opłaty.

2. Jeżeli hodowca odmiany hodowanej w kraju nie ustalił wysokości opłaty hodowlanej ani nie zrzekł się tej opłaty, obowiązuje uiszczenie na jego rzecz opłaty hodowlanej według stawki ustalonej przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia.

3. Hodowca odmiany hodowanej w kraju może zrzec się opłaty hodowlanej lub ustalić jej stawkę niższą niż ustalił Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej jedynie wówczas, gdy nie korzysta z dotacji budżetowej na hodowlę roślin.

²⁹ Art. 69 ust. 2 zmieniony przez art. 83 pkt 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

Rozdział 8

Prawa twórców odmian

Art. 71. 1. Twórca odmiany wytworzonej w kraju lub częściowo za granicą lub odkrytej w kraju, po wpisaniu jej do rejestru lub po przyznaniu do niej wyłącznego prawa, ma prawo do wynagrodzenia za wszelkie zarobkowe korzystanie z tej odmiany, chyba że umowa pisemna pomiędzy twórcą a hodowcą stanowi inaczej.

2. Wynagrodzenie twórcy wymienione w ust. 1 ustala hodowca odmiany w słusznej proporcji do korzyści uzyskiwanych z zarobkowego korzystania z odmiany, chyba że umowa między hodowcą odmiany a jej twórcą stanowi inaczej.

3. Wynagrodzenie wymienione w ust. 1 za wytworzenie odmiany częściowo za granicą nie przysługuje jej twórcy, jeżeli jest właścicielem, pracobiorcą lub zleceniobiorcą zagranicznej jednostki organizacyjnej współpracującej przy tworzeniu tej odmiany.

4. Do wynagrodzenia twórcy wymienionego w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy podatkowe, jak dla autorów w rozumieniu prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Art. 72. 1. Twórca odmiany wymieniony w art. 71 ust. 1 może żądać powiększenia wynagrodzenia za wytworzenie lub odkrycie odmiany, jeżeli wynagrodzenie ustalone przez hodowcę tej odmiany jest wyraźnie za małe w stosunku do korzyści osiąganych przez hodowcę z zarobkowego korzystania z odmiany.

2. Twórca odmiany wymieniony w art. 71 ust. 1 może dochodzić roszczenia o wynagrodzenie za zarobkowe korzystanie z odmiany przed właściwym sądem wojewódzkim bez obowiązku uiszczania kosztów sądowych.

Rozdział 9

Przepisy karne

Art. 73. 1. Kto:

- 1) oznacza nazwą odmiany wpisanej do rejestru, spisu lub księgi materiału siewny lub materiał ze zbioru innej lub nieznannej odmiany (art. 8 ust. 2 i art. 37),

- 2) prowadzi obrót materiałem siewnym bez zezwolenia wymienionego w art. 63,
 - 3) wprowadza do obrotu materiał siewny nie wymieniony w art. 66 albo nie odpowiadający obowiązującym wymaganiom,
 - 4) utrudnia lub udaremnia działalność organów Inspekcji Nasiennej
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Kto:

- 1) nie stosuje nazwy odmiany zgodnie z art. 8 ust. 4 i art. 37,
 - 2) nie stosuje się do nakazów obowiązujących w rejonie zamkniętym (art. 44 ust. 3),
 - 3) wytwarza materiał szkółkarski drzew owocowych i krzewów jagodowych bez zezwolenia (art. 45 ust. 1),
 - 4) nie udziela informacji określonych w art. 64,
 - 5) wykorzystuje wiadomości uzyskane w trakcie lustracji hodowli zachowawczej odmiany do innych celów niż określone w art. 16 ust. 1 pkt 3
- podlega karze grzywny.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 orzeka się w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 74. Uprawnienia do prowadzenia obrotu materiałem siewnym, przysługujące lub uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów, tracą moc po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 75. Zachowują moc zezwolenia na wytwarzanie materiału szkółkarskiego drzew owocowych i krzewów jagodowych uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 76. 1. Prawa hodowców, autorów odmian i osób fizycznych, które udzieliły pomocy przy wytwarzaniu odmian, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, pozostają w mocy do czasu ich wygaśnięcia. Do praw tych stosuje się przepisy, jakim podlegały one przed wejściem w życie ustawy.

2. Hodowca odmiany wpisanej do rejestru przed wejściem w życie ustawy jest obowiązany dostarczyć Centralnemu Ośrodkowi informacje niezbędne do ustalania wielkości premii autorskiej.

Art. 77. 1. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a nie zakończonych do tego dnia decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2.

2. Wyłączne prawo, określone w art. 25 ust. 3 pkt 1, nie odnosi się do odmian pochodnych, które przed wejściem w życie ustawy były przedmiotem wniosku o przyznanie do nich wyłącznego prawa.

Art. 78. Opłaty wymienione w art. 11, 34 i 58 stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 79. Dotychczasowy Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Inspekcja Nasienna stają się, w rozumieniu ustawy, odpowiednio Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych i Inspekcją Nasienną.

Art. 80. Traci moc ustawa z dnia 10 października 1987 r. o nasienictwie (Dz.U. Nr 31, poz. 166, z 1989 r. Nr 6, poz. 33 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 89, poz. 517), z tym że zachowują moc przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 37 tej ustawy dotyczące premii autorskiej i pomocniczej premii autorskiej.

Art. 81. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 12 lipca 1995 r.

o ochronie roślin uprawnych

(Dz.U.95.90.446; zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zagadnienia z zakresu:

- 1) ochrony roślin uprawnych przed organizmami szkodliwymi,
- 2) zapobiegania przenikaniu organizmów szkodliwych przez granicę państwową,
- 3) zapobiegania zagrożeniom dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz skażeniu środowiska, które może powstać w wyniku obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) organizmy szkodliwe - zwierzęta, rośliny, grzyby, bakterie, wirusy, wiroidy oraz inne mikroorganizmy, które mogą spowodować szkody w roślinach uprawnych, w tym leśnych, i produktach roślinnych,
- 2) świadectwo fitosanitarne - dokument dotyczący stanu zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, wystawiony przez urzędową organizację ochrony roślin państwa, z którego są one wywożone,
- 3) inne wymagania fitosanitarne - środki zapobiegawcze ograniczające potencjalną możliwość przywozu zainfekowanych organizmami szkodliwymi roślin, produktów roślinnych i przedmiotów,
- 4) rośliny - rośliny żywe lub ich części przeznaczone do uprawy i rozmnażania,
- 5) produkty roślinne - nie przetworzony, nie wyjąłowany lub wysuszony albo rozdrobniony materiał pochodzenia roślinnego oraz części roślin nie przeznaczone do dalszej uprawy i rozmnażania,

- 6) przedmioty - rzeczy nie będące roślinami i produktami roślinnymi, w których mogą występować organizmy szkodliwe,
- 7) środki ochrony roślin - substancje lub mieszaniny substancji oraz żywe organizmy, przeznaczone do:
 - a) ochrony roślin uprawnych przed organizmami szkodliwymi,
 - b) niszczenia niepożądanych roślin,
 - c) regulowania wzrostu, rozwoju i innych procesów biologicznych w roślinach uprawnych, z wyjątkiem służących wyłącznie do nawożenia,
 - d) poprawy właściwości lub skuteczności substancji lub mieszanin substancji przeznaczonych dla celów, o których mowa w lit. a), b) i c),
- 8) substancja biologicznie czynna - aktywna część środka ochrony roślin zwalczająca organizmy szkodliwe lub wywołująca działania wymienione w pkt 7 lit. b), c) i d),
- 9) karencja - okres, który powinien upłynąć między ostatnim dopuszczalnym terminem stosowania środka ochrony roślin a zbiorem rośliny uprawnej,
- 10) prewencja - okres, w ciągu którego ludzie i zwierzęta nie powinni stykać się z roślinami, na których stosowano środki ochrony roślin, oraz przebywać wśród roślin i w obiektach, w których stosowano te środki,
- 11) kontrola fitosanitarna - czynności mające na celu stwierdzenie, czy rośliny, produkty roślinne, przedmioty i środki transportu służące do ich przywożenia, wywożenia i przewożenia oraz miejsca ich przechowywania i przeładunku nie zawierają organizmów szkodliwych,
- 12) przywóz, wywóz i przewóz roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów - przywóz z zagranicy, wywóz za granicę i przewóz tranzytem przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów, niezależnie od sposobu przemieszczania ich przez granicę,
- 13) partia roślin, produktów roślinnych i przedmiotów - ilość roślin, produktów roślinnych jednego gatunku lub przedmiotów pochodząca od jednego nadawcy, przewożona tym samym środkiem transportu do jednego odbiorcy,

- 14) konfekcjonowanie środków ochrony roślin - przepakowywanie ich z większych do mniejszych opakowań,
- 15) posiadacze - osoby fizyczne i prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, które są posiadaczami gruntów, roślin uprawnych, produktów roślinnych i przedmiotów, z wyłączeniem gruntów leśnych,
- 16)³⁰ wojewódzki inspektor - organ Inspekcji Ochrony Roślin stopnia wojewódzkiego.

Rozdział 2

Ochrona roślin uprawnych przed organizmami szkodliwymi

Art. 3. 1. Organizmy szkodliwe, określone przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, podlegają obowiązkowi zwalczania.

2. W razie pojawienia się organizmów szkodliwych, o których mowa w ust. 1, posiadacze są obowiązani do:

- 1)³¹ zawiadomienia właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora lub organu jednostki samorządu terytorialnego o ich wystąpieniu albo podejrzeniu wystąpienia,
- 2) zwalczania ich na własny koszt oraz zapobiegania ich szerzeniu się, w szczególności przez:
 - a) nie uprawianie określonych gatunków lub odmian roślin uprawnych, zaniechanie ich obrotu bądź uzależnienie ich uprawy lub obrotu od spełnienia określonych warunków,
 - b) zniszczenie, przerobienie, oczyszczenie lub odkażenie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów,
 - c) oczyszczenie lub odkażenie przedmiotów, w których znajdują się lub mogą znajdować się organizmy szkodliwe,
 - d) odkażenie gleby i podłoża,

³⁰ W art. 2 w pkt. 16 skreśla się wyraz „Państwowej”, zgodnie z art. 107 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668). z dniem 1 stycznia 1999r.

³¹ W art. 3 w ust. 2 w pkt. 1 wyraz „gminy” zastępuje się wyrazami „jednostki samorządu terytorialnego”, zgodnie z art. 107 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668). z dniem 1 stycznia 1999 r.

e) ograniczenie lub zaniechanie przywożenia i wywożenia roślin i produktów roślinnych albo uzależnienie ich przywożenia i wywożenia od spełnienia określonych warunków.

3. Szczegółowe obowiązki, o których mowa w ust. 2 pkt 2, wojewódzki inspektor określa w drodze decyzji.

4. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego inspektora, może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić na obszarze województwa lub jego części obowiązek zwalczania organizmów szkodliwych innych niż określone przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 4. 1. W razie szczególnego zagrożenia roślin uprawnych przez organizmy szkodliwe, które mogą spowodować znaczne lub całkowite zniszczenie roślin, oraz w razie konieczności zastosowania zabiegów wynikających z zobowiązań międzynarodowych, wojewódzki inspektor może, w drodze decyzji, nakazać zwalczanie organizmów szkodliwych przez posiadaczy lub wyznaczone jednostki organizacyjne, całkowicie lub częściowo na koszt Skarbu Państwa, a posiadacze są obowiązani umożliwić wykonanie tych zabiegów.

2. Posiadaczom, którzy stosując się do decyzji wojewódzkiego inspektora doznali szkody, przysługuje odszkodowanie od Skarbu Państwa za rzeczywistą szkodę, w wysokości ustalonej w drodze decyzji przez ten organ.

Art. 5.³² 1. Organ jednostki samorządu terytorialnego, który otrzymał zawiadomienie o wystąpieniu lub podejrzeniu wystąpienia organizmu szkodliwego, podlegającego zwalczaniu, przekazuje je niezwłocznie właściwemu miejscowo wojewódzkiemu inspektorowi, który prowadzi ewidencję występowania tych organizmów.

2. Wojewódzki inspektor sprawdza informacje zawarte w zawiadomieniu i w razie ich potwierdzenia ustala zasięg występowania orga-

³² W art. 5 w ust. 1 wyraz „gminy” zastępuje się wyrazami „jednostki samorządu terytorialnego” zgodnie z art. 107 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668), z dniem 1 stycznia 1999 r.

nizmów szkodliwych, ilość lub wielkość partii porażonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów oraz zawiadamia o tym ich posiadaczy.

Art. 6. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania.

Rozdział 3

Przywóz, wywóz i przewóz roślin, produktów roślinnych i przedmiotów

Art. 7. 1. Przywożone rośliny, produkty roślinne, przedmioty oraz środki ich transportu powinny być wolne od organizmów szkodliwych określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, a ponadto powinny spełniać inne wymagania fitosanitarne.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do roślin, produktów roślinnych i przedmiotów przewożonych w nieszczelnych lub nie zaplombowanych opakowaniach oraz w razie przeładowywania ich na terenie kraju.

Art. 8. 1. Ze względów fitosanitarnych zabrania się przywozu określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej roślin, produktów roślinnych i przedmiotów oraz organizmów szkodliwych.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może zezwolić na przywóz roślin, produktów roślinnych, przedmiotów oraz organizmów szkodliwych, których przywóz jest zabroniony, jeżeli są one przeznaczone dla celów naukowo-badawczych.

Art. 9. 1. Każda partia roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów, przywożona, wywożona oraz przewożona, powinna być zaopatrzona w świadectwo fitosanitarne, chyba że przepisy państwa, do którego rośliny i produkty roślinne oraz przedmioty są wywożone, świadectwa takiego nie wymagają.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy przywożonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Świadcstwo fitosanitarne dla wywożonych roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów wystawiają właściwi terenowo wojewódzcy inspektorzy; odpowiedni w tej sprawie wniosek powinien być złożony co najmniej na pięć dni przed planowanym wywozem; w razie późniejszego złożenia wniosku, wojewódzki inspektor może odmówić wydania świadectwa fitosanitarnego.

4. Świadcstwo fitosanitarne, o którym mowa w ust. 3, powinno być wystawione zgodnie z wymaganiami fitosanitarnymi określonymi w przepisach państwa, do którego rośliny i produkty roślinne oraz przedmioty są wywożone.

5. Wywożone rośliny, produkty roślinne oraz przedmioty powinny być badane w miejscu ich pochodzenia; dopuszcza się badanie roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów poza miejscem ich pochodzenia, w razie gdy osoba dokonująca wywozu przedstawi wojewódzkiemu inspektorowi dowody wskazujące na miejsce ich pochodzenia.

Art. 10. 1. Granicznej kontroli fitosanitarnej podlegają przywożone i przewożone rośliny, produkty roślinne i przedmioty, wraz ze środkami ich transportu, chyba że są przewożone w szczelnych, zaplombowanych opakowaniach lub środkach transportu i nie będą przeładowywane na terenie kraju.

2. W razie konieczności przeładowywania przewożonych roślin i produktów roślinnych, przewoźnik jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić wojewódzkiego inspektora, na którego terenie działania ma nastąpić przeładunek.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

4. Graniczną kontrolę fitosanitarną przeprowadza się w określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej miejscach odpraw celnych.

5. W szczególnie uzasadnionych wypadkach graniczna kontrola fitosanitarna może być, za zgodą Głównego Inspektora, przeprowadzona w innych miejscach niż określone w ust. 4.

Art. 11. 1. Graniczna kontrola fitosanitarna odbywa się równocześnie z odprawą celną; urzędy celne mogą dokonać odprawy celnej roślin, produktów roślinnych i przedmiotów lub przekazać je do odprawy celnej innym urzędem celnym, po uprzednim przeprowadzeniu granicznej kontroli fitosanitarnej.

2. Urzędy celne są obowiązane niezwłocznie zawiadomić właściwy organ przeprowadzający graniczną kontrolę fitosanitarną o przywozie roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów.

3. Zainteresowani posiadacze obowiązani są do współdziałania z wojewódzkim inspektorem w zakresie wykonywania granicznej kontroli fitosanitarnej.

Art. 12. 1. W zależności od wyników granicznej kontroli fitosanitarnej, inspektor wojewódzki zezwala na przywóz lub przewóz albo zakazuje przywozu lub przewozu roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów lub na koszt posiadacza nakazuje:

- 1) zatrzymanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w celu przeprowadzenia obserwacji i badań wykluczających występowanie określonych organizmów szkodliwych lub
- 2) wysadzenie roślin przeznaczonych do sadzenia w miejscu uzgodnionym z posiadaczem, w celu prowadzenia obserwacji i badań wykluczających porażenie ich organizmami szkodliwymi, lub
- 3) odkażanie roślin, produktów roślinnych, przedmiotów, a także miejsc składowania i przeładunku, lub określa inny sposób postępowania w celu likwidacji organizmów szkodliwych, lub
- 4) zniszczenie roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów.

2. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1, może być również zastosowane:

- 1) gdy stan zepsucia roślin i produktów roślinnych nie pozwala na przeprowadzenie kontroli fitosanitarnej lub
- 2) w razie ujawnienia organizmów szkodliwych, których przywóz nie jest zabroniony, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogą one spowodować znaczne szkody.

3. W razie stwierdzenia, że partia przywożonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów nie jest zaopatrzona w świadectwo fitosanitarne lub gdy świadectwo nie spełnia obowiązujących wymogów, wojewódzki inspektor, w drodze decyzji, może:

- 1) zakazać przywozu roślin i produktów roślinnych oraz przedmiotów lub
 - 2) na koszt posiadacza zatrzymać rośliny, produkty roślinne oraz przedmioty w miejscu odprawy celnej w celu ustalenia, w drodze badań laboratoryjnych, stanu ich zdrowotności oraz wydania stosownego zaświadczenia.
4. Decyzje, o których mowa w ust. 1-3, podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 13. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz roślin, produktów roślinnych i przedmiotów oraz organizmów szkodliwych, których przywóz jest zabroniony,
- 2) wzory świadectw fitosanitarnych i terminy ich wystawiania,
- 3) rośliny, produkty roślinne i przedmioty, które mogą być przywożone bez świadectwa fitosanitarnego i nie podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej, o których mowa w art. 9 ust. 2,
- 4) inne wymagania fitosanitarne dla przywożonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów oraz które z tych wymagań powinny być potwierdzone w świadectwie fitosanitarnym.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrami Współpracy Gospodarczej z Zagranicą oraz Spraw Wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, miejsca odpraw celnych, w których przeprowadza się graniczną kontrolę fitosanitarną.

Rozdział 4

Obrót i stosowanie środków ochrony roślin

Art. 14. 1. Do obrotu i stosowania mogą być dopuszczone tylko te środki ochrony roślin, które przy prawidłowym stosowaniu, zgodnie z ich przeznaczeniem, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska.

2. Dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu i stosowania wymaga zezwolenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Materiał siewny zawierający środki ochrony roślin dopuszcza się do obrotu i stosowania tylko wtedy, jeżeli na te środki zostało wydane zezwolenie na dopuszczenie do obrotu i stosowania.

Art. 15. 1. Wniosek o wydanie zezwolenia na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu i stosowania składa jego producent.

2. Zezwolenie wydaje się po uzyskaniu pozytywnych wyników badań, stwierdzających, że środek ochrony roślin jest przydatny do zastosowania zgodnie z przeznaczeniem, oraz pozytywnych opinii, że:

- 1) środek ochrony roślin, przy prawidłowym stosowaniu, nie wykazuje bezpośredniego lub pośredniego, szkodliwego działania dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska,
 - 2) substancja biologicznie czynna jest odpowiedniej jakości.
3. Przepis ust. 2 nie dotyczy organizmów żywych.

4. Na potrzeby badań i opinii, o których mowa w ust. 2, producent środka ochrony roślin jest obowiązany dostarczyć szczegółową dokumentację tego środka.

5. Badania i opiniowanie, o których mowa w ust. 2, prowadzi się na koszt producenta środka.

6. W uzasadnionych wypadkach Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, może wyrazić zgodę na finansowanie badań, o których mowa w ust. 2, na koszt Skarbu Państwa.

Art. 16. 1. Zezwolenie na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu i stosowania, z zastrzeżeniem ust. 2, powinno określać w szczególności:

- 1) nazwę środka ochrony roślin i jego producenta,
- 2) zawartość substancji biologicznie czynnych, z określeniem ich nazw chemicznych i zwyczajowych oraz ich producenta,
- 3) wymagania jakościowe środka ochrony roślin,
- 4) klasę toksyczności dla ludzi, pszczoł i ryb,
- 5) treść etykiety-instrukcji stosowania w języku polskim.

2. Zezwolenie na dopuszczenie do obrotu i stosowania organizmów żywych powinno określać w szczególności:

- 1) nazwę i charakterystykę organizmu żywego,

- 2) organizmy szkodliwe, przeciw którym organizm ten będzie stosowany,
- 3) treść etykiety-instrukcji stosowania w języku polskim.

Art. 17. 1. Zezwolenie na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu i stosowania wydaje się na okres 10 lat.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po zasięgnięciu opinii Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, może jednorazowo zezwolić na dopuszczenie do obrotu i stosowania, na określonych warunkach, określonego środka ochrony roślin i w określonej ilości, bez uprzedniego przeprowadzenia badań, o których mowa w art. 15 ust. 2.

Art. 18. Zezwolenie na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu i stosowania podlega cofnięciu w razie nieprzestrzegania zawartych w nim warunków, stwierdzenia nieprzydatności środka ochrony roślin do zastosowania zgodnie z jego przeznaczeniem lub ujawnienia nieznanymi dotychczas okoliczności dotyczących szkodliwego działania środka ochrony roślin dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska.

Art. 19. Środki ochrony roślin, znajdujące się w obrocie w dniu upływu ważności zezwolenia na dopuszczenie ich do obrotu i stosowania, powinny być wycofane z obrotu.

Art. 20. 1. Środki ochrony roślin, z wyjątkiem organizmów żywych, dopuszczone do obrotu i stosowania zalicza się, według zasad określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, do następujących klas toksyczności:

- 1) dla ludzi:
 - a) I - bardzo toksyczne,
 - b) II - toksyczne,
 - c) III - szkodliwe,
 - d) IV - mało szkodliwe,
- 2) dla pszczół i ryb:
 - a) I - toksyczne,

- b) II - szkodliwe,
- c) III - mało szkodliwe,
- d) IV - praktycznie nieszkodliwe.

2. Zaliczanie do klas toksyczności dla pszczoł nie dotyczy środków ochrony roślin, których zakres i sposób stosowania wyklucza możliwość styczności środków z pszczołami.

Art. 21. 1. W obrocie mogą znajdować się środki ochrony roślin wyłącznie w oryginalnych, szczelnie zamkniętych opakowaniach.

2. Na każdym opakowaniu środka ochrony roślin należy zamieścić etykietę-instrukcję stosowania wykonaną czytelnym i trwałym pismem oraz datę produkcji i okres ważności środka ochrony roślin.

3. Termin ważności środka ochrony roślin może być, na wniosek jego posiadacza, przedłużony przez jednostkę organizacyjną upoważnioną przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po przeprowadzeniu badań stwierdzających przydatność danego środka ochrony roślin do zastosowania zgodnie z przeznaczeniem; koszty badania ponosi zainteresowany posiadacz.

4. Na opakowaniach wprowadzonego do obrotu materiału siewnego zawierającego środek ochrony roślin powinna być zamieszczona nazwa tego środka, nazwa jego substancji biologicznie czynnej i jego klasa toksyczności dla ludzi oraz data zaprawienia nasion.

Art. 22. 1. Z zagranicy mogą być sprowadzane tylko środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowania, których okres ważności w dniu przywozu wynosi co najmniej 18 miesięcy, w szczelnych opakowaniach i z etykietami-instrukcjami stosowania w języku polskim, spełniającymi wymagania określone w art. 21 ust. 2.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do próbek środków ochrony roślin przeznaczonych do celów naukowo-badawczych.

Art. 23. 1. Prowadzenie konfekcjonowania i obrotu środkami ochrony roślin wymaga uzyskania koncesji.

2. Konfekcjonowanie środków ochrony roślin może odbywać się tylko za zgodą producenta środka i po uzgodnieniu z nim rodzaju opakowań.

3. Czynności związane z konfekcjonowaniem i obrotem środkami ochrony roślin mogą wykonywać wyłącznie osoby przeszkolone przez jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora i posiadające świadectwo ukończenia szkolenia.

4.³³ Udzielanie, odmowa udzielenia lub cofnięcie koncesji należy do wojewódzkiego inspektora właściwego ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy.

5. Koncesja na obrót środkami ochrony roślin lub ich konfekcjonowania podlega cofnięciu w razie nieprzestrzegania zawartych w niej warunków lub przepisów dotyczących obrotu i konfekcjonowania tych środków.

Art. 24. 1. Wniosek o udzielenie koncesji na prowadzenie konfekcjonowania i obrotu środkami ochrony roślin powinien:

- 1)³⁴ określać przedsiębiorcę i jego siedzibę lub miejsce zamieszkania,
- 2) wskazać miejsca prowadzenia konfekcjonowania i obrotu oraz pomieszczenia, w których mają być przechowywane środki ochrony roślin.

2. Do wniosku powinno być dołączone świadectwo ukończenia szkolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 3.

3.³⁵ W wypadku gdy konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin ma być prowadzone na terenie województwa, które nie jest właściwe ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania przedsiębiorcy, do wniosku powinna być dołączona pozytywna opinia wojewódzkiego inspektora z tego województwa.

Art. 25. Wojewódzki inspektor odmówi udzielenia koncesji, jeżeli:

- 1) wnioskodawca nie przedstawi świadectwa, o którym mowa w art. 23 ust. 3, oraz pozytywnej opinii, o której mowa w art. 24 ust. 3,

³³ Art. 23 ust. 4 zmieniony przez art. 81 pkt 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

³⁴ Art. 24 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 81 pkt 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

³⁵ Art. 24 ust. 3 zmieniony przez art. 81 pkt 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

- 2) pomieszczenia, w których mają być konfekcjonowane i przechowywane środki ochrony roślin, nie spełniają wymagań zawartych w przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu środków ochrony roślin.

Art. 26. 1. Osoby stosujące środki ochrony roślin oraz nabywające środki ochrony roślin zaliczone do I i II klasy toksyczności dla ludzi powinny być przeszkolone przez jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora i posiadać świadectwo ukończenia szkolenia.

2. Osoby prowadzące obrót środkami ochrony roślin są obowiązane prowadzić ewidencję nabywców środków ochrony roślin zaliczonych do I i II klasy toksyczności dla ludzi.

Art. 27. 1. Zabrania się:

- 1) sprzedaży środków ochrony roślin:
 - a) zaliczonych do I i II klasy toksyczności dla ludzi, osobom nie posiadającym świadectwa ukończenia szkolenia, o którym mowa w art. 26 ust. 1,
 - b) po upływie ich terminu ważności,
 - c) w opakowaniach zastępczych,
 - d) przy zastosowaniu automatów lub samoobsługi, w handlu okrężnym oraz osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim,
- 2) podawania informacji, które mogą wskazywać, że określony środek ochrony roślin można stosować także na inne rośliny, w większych dawkach, w wyższych stężeniach, w innych terminach lub z zastosowaniem krótszych okresów karencji i prewencji, niż to zostało podane w etykiecie-instrukcji stosowania.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 nie dotyczy wyników prac naukowo-badawczych publikowanych w wydawnictwach naukowych.

Art. 28. W sprawach koncesjonowania obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin nie uregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy o działalności gospodarczej.

Art. 29. 1. Środki ochrony roślin można stosować wyłącznie do celów określonych w etykiecie-instrukcji stosowania i ściśle według

podanych w niej zaleceń w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia zdrowia ludzi, zwierząt i skażenia środowiska oraz uwzględniając w pierwszej kolejności biologiczne, hodowlane i agrotechniczne metody ochrony roślin, które pozwalają ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy prac naukowo-badawczych i doświadczeń wdrożeniowych.

Art. 30. 1. Na roślinach uprawianych w strefach ochronnych źródeł, ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk i otulin parków narodowych można stosować tylko określone środki ochrony roślin.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej ogłasza co-rocennie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wykaz środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu i stosowania, z określeniem ich producenta, klasy toksyczności dla ludzi oraz terminu ważności zezwolenia, w tym również dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk i otulin parków narodowych.

3. Materiał siewny, zawierający środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowania przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, może być stosowany tylko do siewu lub sadzenia.

Art. 31. Posiadacze są obowiązani do przestrzegania okresów karencji i prewencji przy stosowaniu środków ochrony roślin.

Art. 32. Posiadacze są obowiązani do prowadzenia ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności, która powinna obejmować terminy ich wykonywania oraz nazwy zastosowanych środków ochrony roślin i ich dawki; ewidencja powinna być przechowywana przez okres jednego cyklu produkcyjnego.

Art. 33. W razie stwierdzenia, że środek ochrony roślin nie jest dopuszczony do obrotu i stosowania, jest sfałszowany lub z innej przyczyny nie odpowiada ustalonym wymaganiom jakościowym, wojewódzki inspektor nakazuje jego wycofanie z obrotu i stosowania.

Art. 34.³⁶ W razie zagrożenia zdrowia ludzi, zwierząt lub skażenia środowiska, wojewoda po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego inspektora sanitarnego, w drodze rozporządzenia, może:

- 1) zakazać, ograniczyć lub uzależnić stosowanie środków ochrony roślin od spełnienia określonych warunków,
- 2) zakazać uprawy niektórych roślin na gruntach, na których zastosowano określone środki ochrony roślin.

Art. 35. 1. Środki ochrony roślin należy stosować tylko sprzętem sprawnym technicznie, który użyty zgodnie z przeznaczeniem zapewni skuteczne zwalczanie organizmów szkodliwych i nie spowoduje szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt oraz środowisko.

2. Zabiegi w zakresie stosowania środków ochrony roślin w produkcji towarowej mogą być wykonywane tylko przez osoby przeszkolone przez jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora i posiadające świadectwo ukończenia szkolenia.

Art. 36. 1. Sprzęt, o którym mowa w art. 35, powinien być badany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne upoważnione przez wojewódzkiego inspektora.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeprowadzania badań sprzętu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 37. 1. Środki ochrony roślin na terenie otwartym stosuje się:

- 1) sprzętem naziemnym, jeżeli:
 - a) prędkość wiatru nie przekracza 3 m/s,
 - b) miejsce stosowania środka ochrony roślin jest oddalone co najmniej 5 m od dróg publicznych i co najmniej 20 m od budynków mieszkalnych i zabudowań inwentarskich, pasiek, upraw zielarskich, ogrodów działkowych, rezerwatów przyrody, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrzznego terenu ochrony

³⁶ W art. 34 skreśla się wyraz „państwowego”, zgodnie z art. 107 pkt 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

strefy pośredniej źródeł i ujęć wody, przy kierunku wiatru w stronę tych obiektów,

2) sprzętem agrolotniczym, jeżeli:

- a) wyposażony jest on w specjalne do tego celu urządzenia oraz gdy do środka ochrony roślin zostanie dodana substancja obciążająca,
- b) prędkość wiatru wynosi od 0,5 do 3 m/s, a wilgotność względna powietrza nie jest mniejsza niż 60%,
- c) powierzchnia upraw, na której stosuje się środek ochrony roślin, wynosi co najmniej 30 ha i jest oddalona od obiektów, o których mowa w pkt 1 lit. b), co najmniej 500 m, przy kierunku wiatru w stronę tych obiektów.

2. Uprawy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2 lit. c), na które został zniesiony środek ochrony roślin, lub istnieje podejrzenie o takie zniesienie, powinny być objęte właściwą karencją.

3. Zastrzeżenie określone w ust. 1 pkt 1 lit. b) nie dotyczy dróg publicznych zaliczonych do kategorii dróg gminnych.

4. Zabrania się:

- 1) stosowania sprzętem agrolotniczym środków ochrony roślin zaliczonych do klasy I i II toksyczności dla ludzi oraz środków chwastobójczych i desykantów,
- 2) zakładania w odległości mniejszej niż 20 m od obiektów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b), upraw wymagających intensywnego stosowania środków ochrony roślin,
- 3) stosowania środków ochrony roślin niezgodnie z okresami prewencji dla pszczoł.

Art. 38. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wydawania zezwoleń na dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu i stosowania, a w szczególności:

- 1) wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o wydanie zezwoleń na dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu i stosowania, oraz tryb wydawania tych zezwoleń,
- 2) zakres szczegółowej dokumentacji środków ochrony roślin, niezbędnej do przeprowadzenia badań i wydania opinii w sprawie

przydatności środka ochrony roślin do zwalczania organizmów szkodliwych, bezpieczeństwa środka dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska,

- 3) zakres badań mających na celu sprawdzenie przydatności środka ochrony roślin do zwalczania organizmów szkodliwych i jednostki organizacyjne upoważnione do prowadzenia tych badań,
- 4) jednostki organizacyjne upoważnione do wydawania opinii w sprawie bezpieczeństwa środka dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska i jakości substancji biologicznie czynnej,
- 5) zasady zaliczania środków ochrony roślin do klas toksyczności dla ludzi, pszczoł i ryb oraz jednostki organizacyjne właściwe do klasyfikacji tych środków,
- 6) wymagania dotyczące treści etykiet-instrukcji stosowania środków ochrony roślin,
- 7) substancje biologicznie czynne, które stanowią szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska.

Rozdział 5

Inspekcja Ochrony Roślin³⁷

Art. 39. 1.³⁸ Tworzy się Inspekcję Ochrony Roślin, zwaną dalej "Inspekcją", właściwą w sprawach nadzoru nad ochroną roślin uprawnych.

2. Inspekcja podlega Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Inspekcja jest finansowana na zasadach określonych w prawie budżetowym dla państwowych jednostek budżetowych.

Art. 40. Do zadań Inspekcji należy nadzór nad ochroną roślin uprawnych, a w szczególności:

³⁷ W tytule rozdziału 5 skreśla się wyraz „Państwowa”, zgodnie z art. 107 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

³⁸ W art. 39 ust. 1 wyrazy „Państwową Inspekcję Ochrony Roślin, zwaną dalej „Inspekcją, jako organ administracji państwowej powołany do sprawowania” zastępuje się wyrazami „Inspekcję Ochrony Roślin, zwaną dalej „Inspekcją”, właściwą w sprawach”, zgodnie z art. 107 pkt 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668). z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 1) kontrola roślin lub powierzchni pod ich uprawą oraz składowanych roślin i produktów roślinnych w celu stwierdzenia występowania i rozprzestrzeniania się organizmów szkodliwych,
- 2) wydawanie świadectw zdrowotności,
- 3) ocena stanu zagrożenia roślin przez organizmy szkodliwe,
- 4) pobieranie próbek oraz badanie roślin, produktów roślinnych, gleby i podłoży na obecność organizmów szkodliwych,
- 5) ewidencja występowania lub podejrzenia o występowanie organizmów szkodliwych podlegających zwalczaniu oraz ustalanie obszaru gruntów opanowanych przez te organizmy,
- 6) ustalanie i doskonalenie metod oraz terminów zwalczania organizmów szkodliwych, a także zapobiegania ich rozprzestrzenianiu się,
- 7) kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych, przedmiotów oraz środków transportu na przejściach granicznych i na terenie kraju,
- 8) wystawianie świadectw fitosanitarnych,
- 9) zawiadamianie organizacji ochrony roślin kraju eksportującego o zatrzymaniu lub zniszczeniu porażonych roślin, produktów roślinnych oraz przedmiotów,
- 10) kontrola zabiegów oczyszczania, odkażania, przerobu i odkażania obiektów, przedmiotów, środków transportu i gleby,
- 11) wydawanie koncesji na konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin,
- 12) nadzór nad obrotem, magazynowaniem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz przestrzeganiem okresów karencji i prewencji,
- 13) nadzór nad stanem technicznym sprzętu do wykonywania zabiegów ochrony roślin,
- 14) upoważnianie jednostek organizacyjnych do prowadzenia szkoleń,
- 15) wydawanie decyzji i tytułów egzekucyjnych,
- 16) podejmowanie innych działań przewidzianych przepisami niniejszej ustawy.

Art. 41.³⁹ 1. Zadania Inspekcji określone w art. 40 wykonują następujące organy:

- 1) Główny Inspektor Ochrony Roślin zwany dalej „Głównym Inspektorem”,
- 2) Wojewoda prze pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony roślin, zwanego dalej „wojewódzkim inspektorem”, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji ochrony roślin, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

2. Wojewódzki inspektor wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje Inspekcji określone w ustawie i przepisach odrębnych.

Art. 42.⁴⁰ 1. Główny Inspektor jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.

2. Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa.

3. Zastępców Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, na wniosek Głównego Inspektora.

4. Główny Inspektor wykonuje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin.

5. Organizację Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Art. 43.⁴¹ 1. Wojewódzki inspektor działa na terenie województwa.

³⁹ Art. 41 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 107 pkt. 6 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668. z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁰ W art. 42 :

- ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie zgodnie z art. 107 pkt. 7 lit. a),

- w ust. 4 wyraz „Inspekcji” zastępuje się wyrazami „Ochrony Roślin”, zgodnie z art. 107 pkt. 7 lit. b),

- dodaje się ust. 5, zgodnie z art. 107 pkt. 7 lit. c)

ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴¹ W art. 43:

- ust. 2-4 otrzymują brzmienie zgodnie z art. 107 pkt. 8 lit a),

- dodaje się ust. 5

ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. Wojewódzkiego inspektora powołuje i odwołuje wojewoda w porozumieniu z Głównym Inspektorem.

3. Wojewódzki inspektor wykonuje zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin.

4. Zastępcę wojewódzkiego inspektora powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek wojewódzkiego inspektora.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, zasady organizacji wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin.

Art. 43 a.⁴² 1. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego inspektora, może tworzyć zamiejscowe delegatury wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin. Kierownik delegatury może, z upoważnienia wojewódzkiego inspektora, prowadzić sprawy i wydawać na terenie swojego działania decyzje administracyjne.

2. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego inspektora lub za jego zgodą, może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie spraw z zakresu właściwości wojewódzkiego inspektora, w tym wydawanie w jego imieniu decyzji administracyjnych, organom powiatów położonych na terenie województwa

Art. 43 b.⁴³ Wojewódzki inspektor może upoważnić pracowników wojewódzkiego inspektoratu oraz pracowników delegatur do wykonywania kontroli fitosanitarnej i wydawania w jego imieniu decyzji administracyjnych.

Art. 44. 1.⁴⁴ W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Inspekcji, organem właściwym jest, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej,

⁴² Dodaje się art. 43 a. w brzmieniu zgodnym z art. 107 pkt. 8 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴³ Dodaje się art. 43 b. w brzmieniu zgodnym z art. 107 pkt. 8 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁴ W art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 107 pkt. 10 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1997 r.

wojewódzki inspektor i jako organ wyższego stopnia – Główny Inspektor.

2. Do obowiązków wynikających z decyzji organów Inspekcji stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Organy Inspekcji używają pieczęci okrągłej z wizerunkiem orła.

Art. 45.⁴⁵ (skreślony)

Art. 46. Główny Inspektor, wojewódzcy inspektorzy oraz upoważnieni przez nich pracownicy Inspekcji uprawnieni są do:

- 1) wstępu na grunty, w tym leśne, i do obiektów, w których są lub były uprawiane lub przechowywane rośliny, produkty roślinne i środki ochrony roślin, oraz do środków transportu służących do przewożenia roślin i produktów roślinnych, a także do bezpłatnego pobierania za pokwitowaniem próbek roślin, produktów roślinnych, gleby, podłoży i środków ochrony roślin, w ilościach niezbędnych do wykonywania badań,
- 2) wstępu na teren morskich i rzecznych portów, przystani, a także lotnisk, stacji kolejowych, urzędów pocztowych, lądowych przejść granicznych,
- 2) kontroli dokumentów i żądania wyjaśnień dotyczących stanu fitosanitarnego roślin, uprawy, przewożenia, przechowywania i obrotu roślinami uprawnymi, zwalczania organizmów szkodliwych oraz obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

Art. 47. Pracownicy Inspekcji podczas wykonywania czynności służbowych w miejscach odpraw celnych są obowiązani do noszenia munduru i odznaki Inspekcji.

Art. 48.⁴⁶ (skreślony)

⁴⁵ Art. 45 skreślony zgodnie z art. 107 pkt. 11 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r.o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁶ Art. 48 skreślony zgodnie z art. 107 pkt. 12 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 49.⁴⁷ Wojewódzcy inspektorzy przy wykonywaniu swoich zadań są obowiązani współpracować z właściwymi organami administracji rządowej i organami jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 49a.⁴⁸ 1. Główny Inspektor ustala ogólne kierunki działania organów Inspekcji lub - w przypadku zaistnienia nadzwyczajnego zagrożenia fitosanitarnego – szczegółowe zasady postępowania wojewódzkich inspektorów, a także zasady ich współdziałania z innymi organami administracji publicznej.

2. Rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz na rok rozpatrują informacje właściwego wojewódzkiego inspektora o działalności inspekcji na obszarze powiatu lub województwa. Na żądanie właściwej rady gminy, rady powiatu lub sejmiku województwa informację taką właściwy wojewódzki inspektor jest obowiązany składać w każdym czasie.

3. W związku z przedłożoną informacją, o której mowa w ust. 2, radzie powiatu służy prawo do określenia, w drodze uchwały, kierunków działania właściwego organu Inspekcji w celu zapewnienia na danym obszarze należytej ochrony roślin.

4. W przypadkach bezpośrednich zagrożeń fitosanitarnych starosta, wójt, burmistrz i prezydent miasta mogą wydać właściwemu organowi Inspekcji polecenie podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

5. Uchwała podjęta na podstawie ust. 3 lub polecenie wydane na podstawie ust. 4 nie mogą dotyczyć wykonania konkretnych czynności służbowych ani określać sposobu wykonania zadania przez organy Inspekcji, lecz powinny ustalać przedmiot działania lub wskazywać stan niezgodny z prawem, o którego usunięcie chodzi.

⁴⁷ W art. 49 wyrazy „rządowej administracji ogólnej, organami administracji specjalnej” zastępuje się wyrazami „administracji rządowej i organami jednostek””, zgodnie z art. 107 pkt 13 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴⁸ Dodaje się art. 49 a. w brzmieniu zgodnym z art. 107 pkt.14 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r.o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668 z dniem 1 stycznia 1999 r.

6. Organ jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie informuje wojewódzkiego inspektora o podjęciu uchwały lub wydaniu polecenia o którym mowa w ust. 3 – 5.

Art. 49b.⁴⁹ 1. Starosta, wójt, burmistrz i prezydent miasta ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść polecenia wydanego na podstawie art. 49a ust. 4.

2. Polecenie przekazane ustnie wymaga potwierdzenia na piśmie.

3. Polecenie podlega niezwłocznemu wykonaniu. Wojewódzki inspektor natychmiast przedkłada sprawę Głównemu Inspektorowi, jeżeli nie jest w stanie wykonać polecenia albo jeżeli polecenie narusza prawo.

4. Polecenie naruszające prawo jest nieważne. O nieważności polecenia rozstrzyga wojewoda.

Rozdział 6

Odpowiedzialność karna

Art. 50.⁵⁰ 1. Kto:

- 1) uniemożliwia lub utrudnia Inspekcji Ochrony Roślin wykonywanie czynności urzędowych,
- 2) wbrew obowiązkowi nie zawiadamia miejscowo właściwego organu Inspekcji Ochrony Roślin lub organu gminy o wystąpieniu lub podejrzeniu wystąpienia określonych organizmów szkodliwych (art. 3 ust. 2 pkt 1),
- 3) przywozi z zagranicy zabronione rośliny, produkty roślinne, przedmioty lub organizmy szkodliwe (art. 8 ust. 1),
- 4) przeladowuje na terenie kraju przewożone rośliny i produkty roślinne, nie zawiadamiając o tym organu Inspekcji Ochrony Roślin stopnia wojewódzkiego (art. 10 ust. 2),

⁴⁹ Dodaje się art. 49 b. w brzmieniu zgodnym z art. 107 pkt.14 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r.o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁰ W art. 50 w ust. 1 w pkt. 1,2 i 4 skreśla się wyraz „Państwowej”, zgodnie z art. 107 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r.o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 5) bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom wprowadza do obrotu lub stosuje środki ochrony roślin (art. 14 ust. 2),
 - 6) wprowadza do obrotu materiał siewny zawierający środki ochrony roślin nie dopuszczone do obrotu i stosowania (art. 14 ust. 3),
 - 7) wprowadza do obrotu zaprawiony materiał siewny w opakowaniach nie odpowiadających warunkom, o których mowa w art. 21 ust. 4,
 - 8) bez wymaganej koncesji lub wbrew jej warunkom prowadzi obrót lub konfekcjonowanie środków ochrony roślin (art. 23 ust. 1),
 - 9) wbrew obowiązкови nie prowadzi ewidencji nabywców środków ochrony roślin, zaliczonych do I i II klasy toksyczności dla ludzi (art. 26 ust. 2),
 - 10) podaje informacje o środkach ochrony roślin w formie mogącej wprowadzić w błąd co do właściwości tych środków lub sposobu ich stosowania (art. 27 ust. 1 pkt 2),
 - 11) stosuje środki ochrony roślin w sposób niezgodny z etykietą-instrukcją stosowania lub z obowiązującymi zasadami ich stosowania (art. 29 oraz art. 37),
 - 12) stosuje na roślinach uprawianych w strefach ochronnych źródeł, ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych niedozwolone środki ochrony roślin (art. 30 ust. 1 i 2),
 - 13) stosuje materiał siewny zawierający środki ochrony roślin do innych celów niż siew lub sadzenie (art. 30 ust. 3),
 - 14) stosując środki ochrony roślin nie przestrzega okresów karencji lub prewencji (art. 31),
 - 15) nie prowadzi ewidencji wykonywanych zabiegów zwalczania organizmów szkodliwych (art. 32),
 - 16) stosuje środki ochrony roślin lub uprawia rośliny wbrew zakazom, ograniczeniom lub warunkom określonym przez wojewodę (art. 34),
 - 17) stosuje środki ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie (art. 35 ust. 1) i uchyla się od obowiązku przeprowadzania technicznego badania tego sprzętu (art. 36)
- podlega karze aresztu albo grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7 lub 8 - można orzec przepadek rzeczy stanowiącej przedmiot wykroczenia choćby nie stanowiła własności sprawcy.

3. W wypadkach określonych w ust. 1 i 2 orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 51. 1. Do obowiązków w zakresie zwalczania organizmów szkodliwych, które wynikają z decyzji administracyjnych wydanych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Termin ważności zezwoleń stałych na dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu, wydanych na podstawie dotychczasowych przepisów - wynosi 10 lat, licząc od dnia wydania zezwolenia, natomiast zezwoleń tymczasowych - 3 lata od dnia wydania zezwolenia.

3. Środki ochrony roślin, o których mowa w ust. 2, należy zaliczyć do odpowiednich klas toksyczności, zgodnie z art. 20, w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 52.⁵¹ Przedsiębiorcy, prowadzący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin, tracą prawo do dalszego prowadzenia tej działalności, jeżeli w terminie jednego roku nie wystąpią do właściwego wojewódzkiego inspektora o udzielenie wymaganych koncesji.

Art. 53. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a nie zakończonych do tego dnia decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 54. 1. Wojewódzcy inspektorzy wstępują, z dniem wejścia w życie ustawy, w stosunki prawne odpowiednich wojewódzkich stacji kwarantanny i ochrony roślin.

2. Mienie stanowiące własność Skarbu Państwa, będące w dniu wejścia w życie ustawy w zarządzie wojewódzkich stacji kwarantanny i ochrony roślin, przechodzi z tym dniem w zarząd wojewódzkich inspektoratów.

⁵¹ Art. 52 zmieniony przez art. 81 pkt 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

3. Nabycie zarządu mienia określonego w ust. 1 stwierdzają, w drodze decyzji, rejonowe organy rządowej administracji ogólnej.

4. Do zarządu, o którym mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

Art. 55. Pracownicy dotychczasowych wojewódzkich stacji kwarantanny i ochrony roślin oraz inspektoratu kwarantanny roślin stają się pracownikami Inspekcji.

Art. 56. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób, zakres i warunki stosowania środków ochrony roślin w leśnym użytkowaniu gruntów.”;

2) w art. 58 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) szczegółowe obowiązki jednostek organizacyjnych i osób fizycznych wynikające z art. 53-55 i art. 57, w tym dotyczące sposobu postępowania z odpadami powstającymi w wyniku obrotu i stosowania środków ochrony roślin.”.

Art. 57. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr 106, poz. 457 i Nr 107, poz. 460, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 127, poz. 627 oraz z 1995 r. Nr 60, poz. 310 i Nr 85, poz. 426) w art. 11:

1) w ust. 1 dodaje się pkt 8b w brzmieniu:

„8b) konfekcjonowania i obrotu środkami ochrony roślin”;

2) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Zasady udzielania koncesji, o których mowa w ust. 1 pkt 8b, określają przepisy o ochronie roślin uprawnych.”

Art. 58. W ustawie z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gmin a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 34, poz. 198, Nr 43, poz. 253 i Nr 87, poz. 506 oraz z 1991 r. Nr 95, poz. 425, Nr 107, poz. 464 i Nr 114, poz. 492) w art. 3 skreśla się pkt 3.

Art. 59. Traci moc ustawa z dnia 16 lutego 1961 r. o ochronie roślin uprawnych przed chorobami, szkodnikami i chwastami (Dz.U. Nr 10, poz. 55, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198).

Art. 60. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 23 ust. 1, art. 25 pkt 1, art. 26 ust. 1, art. 27 ust. 1 pkt 1 lit. a), które wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia, i art. 36, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.

USTAWA

z dnia 20 sierpnia 1997 r.

o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich

(Dz.U.97.123.774; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje sprawy z zakresu hodowli oraz zachowania zasobów genetycznych, oceny wartości użytkowej i hodowlanej, prowadzenia ksiąg i rejestrów zwierząt hodowlanych, a także nadzoru nad hodowlą i rozrodem zwierząt gospodarskich, zwanych dalej "zwierzętami".

Art. 2. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) dokumentacja hodowlana - zbiór dokumentów zawierających informacje o zwierzęciu, jego przodkach i potomstwie, stadzie lub rodzie, w szczególności zawierający dane o wartości hodowlanej i użytkowej,
- 2) drób - ptaki gatunków: kura, kaczka, gęś, indyk, bażant, przepiórka, perlica, kaczka piżmowa, struś,
- 3) hodowca - osobę fizyczną, prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, prowadzącą hodowlę zwierząt wraz z ich dokumentacją hodowlaną,
- 4) hodowla zwierząt - zespół zabiegów zmierzających do poprawienia założeń dziedzicznych (genotypu) zwierząt, w których zakres wchodzi ocena wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt, selekcja i dobór osobników do kojarzenia prowadzony w warunkach prawidłowego chowu,
- 5) krzyżowanie - kojarzenie zwierząt genetycznie odmiennych, różnych ras, odmian lub linii,
- 6) materiał biologiczny - nasienie reproduktorów, komórki jajowe i zarodki przeznaczone do wykorzystania w rozmnażaniu zwierząt,
- 7) program hodowlany - program określający cele i metody prowadzenia hodowli zwierząt,

- 8) rasa - populację zwierząt w obrębie gatunku o wspólnym pochodzeniu, charakteryzujących się przekazywaniem na potomstwo określonego zespołu cech,
- 9) reproduktor - przydatnego do rozrodu samca, dla którego jest prowadzona dokumentacja hodowlana,
- 10) rozród - kontrolowane rozmnażanie zwierząt,
- 11) ród lub linia hodowlana - populację zwierząt, uzyskaną w drodze hodowli w obrębie rasy, selekcjonowaną w określonym kierunku,
- 12) stado hodowlanych zwierząt futerkowych - grupę zwierząt futerkowych tego samego gatunku, utrzymywaną wspólnie dla pozyskania potomstwa,
- 13) wartość hodowlana - uwarunkowaną genetycznie zdolność zwierzęcia do przekazywania określonej cechy lub cech na potomstwo,
- 14) wartość użytkowa - wymierną cechę lub zespół cech zwierzęcia o znaczeniu gospodarczym,
- 15) zwierzęta gospodarskie - konie, bydło, świnie, owce, kozy, drób, zwierzęta futerkowe i pszczoły,
- 16) zwierzęta futerkowe - lisa pospolitego, lisa polarnego, norkę, tchórzę, jenota, nutrię, szynszylę i królika - hodowanych w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego,
- 17) zwierzę hodowlane - zwierzę poddawane ocenie wartości użytkowej lub hodowlanej, dla którego jest prowadzona dokumentacja hodowlana.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może, w drodze rozporządzenia, uznać zwierzęta inne niż wymienione w ust. 1 pkt 15 za zwierzęta gospodarskie, o ile są przeznaczone do hodowli.

Rozdział 2

Ocena wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt

Art. 3. 1. Ocena wartości użytkowej zwierząt jest prowadzona na wniosek albo za zgodą ich właściciela lub posiadacza.

2. Wyniki oceny wartości użytkowej są udostępniane zainteresowanemu właścicielowi lub posiadaczowi zwierząt.

3. Za prowadzenie oceny wartości użytkowej zwierząt pobiera się opłatę.

Art. 4. 1. Ocenę wartości hodowlanej prowadzi się w celu oszacowania zdolności zwierzęcia do przekazywania określonej cechy lub zespołu cech na potomstwo.

2. Ocena wartości hodowlanej może być dokonywana, w zależności od specyfiki gatunku, rasy, odmian, rodu, linii, stada lub typu użytkowego na podstawie wyników oceny wartości użytkowej, oceny typu i budowy, rodowodu lub oceny innych cech.

Art. 5. 1. Zwierzęta poddawane ocenie wartości użytkowej lub hodowlanej, z zastrzeżeniem ust. 2, powinny być oznakowane w sposób umożliwiający ich identyfikację.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy koni oraz stad rodzicielskich i towarowych drobiu.

Art. 6. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej utworzy, w drodze rozporządzenia, jednostkę organizacyjną o zasięgu krajowym, która będzie prowadzić ocenę wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt oraz gromadzić i przechowywać dane związane z oceną.

Art. 7. Do zadań jednostki, o której mowa w art. 6, należy w szczególności:

- 1) prowadzenie oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt i publikowanie wyników tej oceny,
- 2) prowadzenie systemu informatycznego dla potrzeb oceny wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt,
- 3) bilansowanie potrzeb i możliwości produkcyjnych w hodowli zwierząt,
- 4) prowadzenie specjalistycznych szkoleń zawodowych dla osób prowadzących ocenę wartości użytkowej, sztuczne unasiennianie oraz wydawanie odpowiednich zaświadczeń w tym zakresie,
- 5) ustalanie założeń krajowych programów hodowlanych.

Art. 8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może, w drodze rozporządzenia, upoważnić inne podmioty do prowadzenia:

- 1) oceny wartości użytkowej lub hodowlanej, o ile mogą one zapewnić wiarygodność wyników,
- 2) specjalistycznych szkoleń, o których mowa w art. 7 pkt 4.

Art. 9. Dokumentację hodowlaną prowadzi hodowca lub prowadzący ocenę wartości użytkowej lub hodowlanej.

Art. 10. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) zakres i metody prowadzenia oceny wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt,
- 2) sposób oznakowania i identyfikacji zwierząt do celów hodowlanych.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia, określi wysokość opłat pobieranych od hodowców za prowadzenie oceny wartości użytkowej zwierząt.

Rozdział 3

Księgi i rejestry zwierząt hodowlanych

Art. 11. Księgi zwierząt hodowlanych, zwane dalej "księgami", prowadzi się odrębnie dla:

- 1) ras, odmian i płci: koni, bydła, świń, owiec i kóz,
- 2) rodów drobiu w poszczególnych jego gatunkach,
- 3) stad poszczególnych gatunków zwierząt futerkowych,
- 4) linii hodowlanych pszczół.

Art. 12. 1. Księgi dzielą się na główne i wstępne.

2. Do księgi głównej, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą być wpisywane zwierzęta, stada zwierząt futerkowych, rody lub linie hodowlane, które:

- 1) są poddawane ocenie wartości użytkowej,
- 2) pochodzą od dwóch pokoleń przodków tej samej rasy, odmiany, stada, rodu lub linii hodowlanej, którzy są wpisani do księgi głównej lub wstępnej, albo ksiąg prowadzonych za granicą,
- 3) wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy, odmiany, stada, rodu lub linii hodowlanej.

3. Do księgi głównej mogą być wpisane konie, które spełniają warunki określone w ust. 2 w pkt 1 i 3 oraz pochodzą co najmniej od

dwóch pokoleń przodków tej samej rasy lub ras biorących udział w tworzeniu tej rasy.

4. Do księgi wstępnej mogą być wpisane zwierzęta, stada zwierząt futerkowych, rody lub linie hodowlane, które spełniają warunki określone w ust. 2 pkt 1 i 3.

Art. 13. W księgach głównych mogą być wprowadzone rozdziały dla zwierząt wyróżniających się wysoką użytkowością.

Art. 14. 1. Księgi są prowadzone przez związki hodowców lub inne podmioty, po uzyskaniu zezwolenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na ich otwarcie lub prowadzenie.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zezwala na otwarcie lub prowadzenie określonej księgi, jeżeli związek hodowców lub inny podmiot przedstawi:

- 1) krajowy program hodowlany,
- 2) wzorzec rasy, odmiany, stada zwierząt futerkowych, rodu lub linii hodowlanej,
- 3) sposób identyfikacji zwierząt,
- 4) zakres informacji o zwierzętach wpisywanych do księgi.

Art. 15. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może odmówić wydania zezwolenia na otwarcie lub prowadzenie księgi dla zwierząt określonych gatunków, ras, odmian, rodów, linii, płci lub stad, jeżeli księga dla tych zwierząt jest już prowadzona przez związek hodowców lub inny podmiot na podstawie wcześniej wydanego zezwolenia.

Art. 16. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może cofnąć zezwolenie, o którym mowa w art. 14 ust. 1, jeżeli związek hodowców lub inny podmiot prowadzący księgę narusza przepisy dotyczące jej prowadzenia; w tym przypadku prowadzenie księgi przejmuje jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 6.

Art. 17. 1. Związek hodowców lub inny podmiot prowadzący księgę, w drodze decyzji, dokonuje wpisu do księgi na wniosek hodow-

cy, po sprawdzeniu dokumentacji hodowlanej i stwierdzeniu, że zostały spełnione warunki, o których mowa w art. 12.

2. Związek hodowców lub inny podmiot prowadzący księgę, w drodze decyzji, odmawia wpisu lub dokonuje skreślenia dokonanego wpisu do księgi, jeżeli nie zostały spełnione warunki wymagane przy wpisie.

3. Od decyzji, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje odwołanie do Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 18. Związek hodowców lub inny podmiot prowadzący księgę jest obowiązany do:

- 1) informowania o warunkach wymaganych przy wpisie zwierząt do księgi,
- 2) wydania hodowcy zaświadczenia potwierdzającego dokonanie wpisu zwierząt do księgi lub świadectwa pochodzenia zwierzęcia.

Art. 19. 1. Rejestry prowadzi się dla zwierząt, stad zwierząt futerkowych, rodów lub linii hodowlanych pochodzących z krzyżowania.

2. Do rejestrów mogą być wpisywane zwierzęta, stada zwierząt futerkowych, rody lub linie hodowlane o udokumentowanym pochodzeniu.

Art. 20. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zezwala na otwarcie i prowadzenie określonego rejestru podmiotom, które:

- 1) posiadają dostatecznie duże pogłowie zwierząt, aby móc prowadzić krzyżownicze programy hodowlane,
- 2) przedstawia:
 - a) programy hodowlane krzyżowania zwierząt,
 - b) system identyfikacji zwierząt,
 - c) system rejestracji danych o pochodzeniu zwierząt.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może cofnąć zezwolenie na prowadzenie rejestru, jeżeli podmiot prowadzący rejestr narusza przepisy dotyczące jego prowadzenia.

Art. 21. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady prowadzenia ksiąg

i rejestrów oraz wymagania, jakie powinien spełniać program hodowlany.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia, określi wysokość opłat za wpis do księgi.

Rozdział 4

Rozród zwierząt

Art. 22. Reprodaktor lub jego nasienie jest dopuszczane do wykorzystania w rozrodzie naturalnym lub w sztucznym unasiennianiu na podstawie wyniku oceny własnych cech użytkowych i jego rozwoju osobniczego lub wartości hodowlanej.

Art. 23.⁵² 1. Do rozrodu naturalnego zwierząt mogą być wykorzystane reprodaktory wpisane do księgi albo rejestru lub pochodzące od rodziców wpisanych do ksiąg albo rejestrów i dopuszczone do rozrodu.

2. Starosta, po zasięgnięciu opinii właściwej izby rolniczej, wydaje na wniosek hodowcy, na czas określony, decyzję o dopuszczeniu reprodaktora do rozrodu naturalnego.

3. Od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 2, przysługuje odwołanie do wojewody.

Art. 24. 1. Sztuczne unasiennianie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, może być dokonywane wyłącznie nasieniem reprodaktora wpisanego do księgi albo rejestru lub pochodzącego od rodziców wpisanych do ksiąg albo rejestrów.

2. Reprodaktor lub jego nasienie jest dopuszczane do wykorzystania w sztucznym unasiennianiu była decyzją Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, wydaną na czas określony.

⁵² W art. 23:

- ust. 2 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 135 pkt. 1 lit a),

- w ust. 3 wyrazy „Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się wyrazem „województwa”, zgodnie z art. 135 pkt. 1 lit. b)

ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. W odniesieniu do pozostałych gatunków zwierząt Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może określić minimalne wymagania hodowlane dla reproduktorów lub ich nasienia używanego w sztucznym unasiennianiu.

Art. 25. Decyzja, o której mowa w art. 24 ust. 2, jest wydawana, na wniosek właściciela lub posiadacza reproduktora lub nasienia tego reproduktora, po zasięgnięciu opinii właściwego związku hodowców albo podmiotu prowadzącego księgę lub rejestr.

Art. 26. Wprowadzanie do obrotu komórek jajowych i zarodków wykorzystywanych w rozrodzie zwierząt wymaga zezwolenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 27. 1. W rozrodzie pszczół mogą być używane tylko trutnie pochodzące od matek pszczelich lub ich córek z linii hodowlanych wpisanych do ksiąg lub rejestrów.

2. Wojewoda, na wniosek jednostki prowadzącej księgę linii pszczół, może, w drodze rozporządzenia, zakazać na terenie województwa lub jego części utrzymywania pszczół lub dopuścić utrzymywanie pszczół określonej linii.

Art. 28. 1. Podmiot prowadzący sztuczne unasiennianie jest obowiązany do:

- 1) zaopatrywania się w nasienie wyłącznie od podmiotu posiadającego zezwolenie na pozyskiwanie, konfekcjonowanie, przechowywanie i dostarczanie nasienia,
- 2) używania nasienia od reproduktorów dopuszczonych do wykorzystania w sztucznym unasiennianiu i wybranych przez usługobiorcę,
- 3) wydania zaświadczenia o wykonaniu usługi,
- 4) prowadzenia dokumentacji wykonywanych usług,
- 5) zachowania warunków sanitarno-weterynaryjnych określonych odrębnymi przepisami.

2. Osoby bezpośrednio wykonujące sztuczne unasiennianie powinny ukończyć kurs organizowany przez podmiot upoważniony przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Kurs, o którym mowa w ust. 2, jest prowadzony na podstawie programu zatwierdzonego przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Art. 29.⁵³ 1. Prowadzenie działalności w zakresie pozyskiwania, konfekcjonowania, przechowywania i dostarczania nasienia wymaga zezwolenia.

2. Zezwolenie na prowadzenie działalności określonej w ust. 1 wydaje wojewoda, jeżeli podmiot:

- 1) wskaże miejsce i zasięg terytorialny wykonywania działalności objętej zezwoleniem,
- 2) spełnia warunki weterynaryjne określone w odrębnych przepisach,
- 3) przedstawi, odrębnie dla każdego gatunku i rasy zwierząt, program oceny i selekcji reproduktorów, pozytywnie zaopiniowany przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa wydaje opinię, o której mowa w ust. 2 pkt. 3, biorąc pod uwagę stanowisko związku hodowców lub innego podmiotu prowadzącego księgę lub rejestr podmiotów prowadzących ocenę wartości użytkowej lub hodowlanej oraz właściwych jednostek naukowo-badawczych”.

Art. 30⁵⁴. Zezwolenie na prowadzenie działalności wymienionej w art. 29 ust. 1 może być cofnięte w przypadku, gdy działalność objęta zezwoleniem będzie prowadzona z naruszeniem przepisów, dotyczących działalności, na którą zostało wydane zezwolenie.

Art. 31. Przepisy art. 18-20, 26, 27 i art. 29 ust. 1 nie dotyczą badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych z dziedziny hodowli i rozrodu zwierząt prowadzonych przez jednostki naukowo-badawcze i wyższe szkoły rolnicze na swoich zwierzętach.

⁵³ Art. 29 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 135 pkt. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁴ W art. 30 po wyrazach „z naruszeniem przepisów” dodaje się wyrazy „dotyczących działalności, na którą zostało wydane zezwolenie”, zgodnie z art. 135 pkt. 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 32. Program oceny i selekcji reproduktorów ma na celu zapewnienie postępu hodowlanego lub zachowanie określonych cech i obejmuje w szczególności:

- 1) zasady wyboru reproduktorów na ojców następnego pokolenia,
- 2) zasady wyboru samic na matki reproduktorów,
- 3) sposób i zasady doboru rodziców w celu uzyskania następnego pokolenia reproduktorów,
- 4) zasady selekcji potomstwa męskiego oraz sposób prowadzenia oceny tego potomstwa,
- 5) zasady i metody oceny wartości hodowlanej reproduktorów,
- 6) zakres i cel wykorzystywania rozplodników i materiału biologicznego pochodzących z importu.

Art. 33. 1. Pisklęta drobiu mogą być wprowadzone do obrotu, jeżeli są uzyskane z jaj pochodzących od rodów wpisanych do ksiąg lub mieszańców wpisanych do rejestrów.

2. Zezwolenie na prowadzenie sztucznego wylęgu drobiu wydaje wojewoda z zachowaniem wymogów wniosku określonych w art. 29 ust. 2 pkt 1 i 2.

3. Zezwolenie na prowadzenie sztucznego wylęgu drobiu może być cofnięte, gdy działalność objęta zezwoleniem będzie prowadzona z naruszeniem przepisów.

Art. 34. 1. Materiał biologiczny przywożony z zagranicy powinien pochodzić od zwierząt spełniających warunki:

- 1) niezbędne przy wpisie zwierząt do ksiąg lub rejestrów,
- 2) sanitarno-weterynaryjne określone odrębnymi przepisami,
- 3) zootechniczne, które powinien spełniać materiał biologiczny używany w kraju.

2. Spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1, powinno być potwierdzone świadectwem wydawanym przez uprawniony podmiot na podstawie dokumentów pochodzenia oraz własnych badań laboratoryjnych.

3. Materiał biologiczny przywieziony z zagranicy może być wprowadzony do obrotu, jeżeli jest zaopatrzony w świadectwo, o którym mowa w ust. 2.

Art. 35. 1. Przywożone z zagranicy zwierzęta hodowlane lub jaja wylęgowe powinny pochodzić od zwierząt spełniających wymagania wpisu do ksiąg lub rejestrów.

2. Spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1, powinno być potwierdzone świadectwem wydanym przez uprawniony podmiot na podstawie dokumentów pochodzenia.

3. Przywożone z zagranicy zwierzęta hodowlane lub jaja wylęgowe mogą być wprowadzone do obrotu, jeżeli są zaopatrzone w świadectwo, o którym mowa w ust. 2.

Art. 36. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) warunki zootechniczne, które powinien spełniać materiał biologiczny,
- 2) wzory zaświadczeń o wykonaniu usługi w zakresie rozrodu zwierząt oraz obieg dokumentacji,
- 3) wykaz materiału biologicznego będącego przedmiotem odprawy celnej,
- 4) podmioty uprawnione do wydawania świadectw potwierdzających spełnienie warunków dla materiału biologicznego, zwierząt hodowlanych i jaj wylęgowych przywożonych z zagranicy.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia, określi wysokość opłat za wystawienie przez uprawnione podmioty świadectw potwierdzających spełnienie warunków dla materiału biologicznego, zwierząt hodowlanych i jaj wylęgowych przywożonych z zagranicy.

Art. 37. 1. Minister Skarbu Państwa, na wniosek Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, wniesie do jednoosobowych spółek Skarbu Państwa utworzonych w celu prowadzenia działalności w zakresie sztucznego unasienniania część mienia, które stanowiło przedmiot zarządu Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt lub jej oddziałów.

2. Do udostępniania akcji lub udziałów w spółkach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 755 oraz z 1997 r. Nr

32, poz. 184; Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673 i Nr 121, poz. 770), z tym że ilekroć w tych przepisach jest mowa o:

- 1) uprawnionych rolnikach - rozumie się przez to osoby fizyczne i prawne prowadzące chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, które w okresie 5 lat przed wejściem ustawy w życie korzystały z usług sztucznego unasienniania Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt i jej oddziałów,
- 2) przedsiębiorstwie państwowym - rozumie się przez to stację hodowli i unasienniania zwierząt, będącą oddziałem Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt,
- 3) dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego - rozumie się przez to dzień likwidacji stacji hodowli i unasienniania zwierząt.

Art. 38. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady i tryb nabywania akcji przez osoby, o których mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1.

Art. 39. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, tworząc jednostkę organizacyjną, o której mowa w art. 6, wyposaży ją w część mienia będącego w zarządzie Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt.

2. Domy, lokale mieszkalne i budynki gospodarcze wraz z niezbędnymi gruntami, które nie zostaną wniesione do jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, o których mowa w art. 37 ust. 1, lub które nie zostaną przekazane zgodnie z ust. 1, mogą być przeznaczone do sprzedaży ich dotychczasowym najemcom.

3. Sprzedaż następuje po cenie rynkowej:

- 1) pomniejszonej o 4% za każdy rok pracy najemcy w Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt lub jej oddziałach albo
- 2) pomniejszonej o 3% za każdy rok najmu mieszkania od zakładów pracy, o których mowa w pkt 1,

- nie więcej jednak niż o 90%.

4. Do okresu pracy albo najmu, od których zależy pomniejszenie ceny sprzedaży, wlicza się także odpowiednio okres pracy albo najmu

w zlikwidowanym zakładzie pracy, którego mienie zostało przejęte przez Centralną Stację Hodowli Zwierząt lub jej oddziały.

5. Na wniosek osoby bliskiej, która pozostała w lokalu po śmierci najemcy, cenę sprzedaży pomniejsza się, uwzględniając, zamiast okresu własnej pracy lub najmu, okres pracy najemcy w zakładach pracy, o których mowa w ust. 3 pkt 1.

6. W rozumieniu ust. 5 za osoby bliskie zmarłego najemcy uważa się dzieci własne lub przysposobione, małżonka (wdowę lub wdowca), rodziców oraz dzieci własne i przysposobione tych osób.

7. Przepisy ust. 1-6 stosuje się odpowiednio do sprzedaży ogródków przydomowych i garaży osobom, które z nich korzystają.

Art. 40. Przy sprzedaży domów, lokali mieszkalnych i budynków gospodarczych ich najemcom w sprawach nie uregulowanych w art. 39 stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 9 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 1995 r. Nr 57, poz. 299 i Nr 101, poz. 504, z 1996 r. Nr 59, poz. 268, Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349 i Nr 79, poz. 484).

Rozdział 5

Przepisy karne

Art. 41. 1. Kto:

- 1) wykorzystuje w rozrodzie naturalnym reproduktory nie dopuszczone do rozrodu,
- 2) wykorzystuje w rozrodzie pszczoł trutnie pochodzące od matek pszczelich lub ich córek z linii hodowlanych nie wpisanych do ksiąg lub rejestrów,
- 3) nie przestrzega zakazu utrzymywania pszczoł lub utrzymuje pszczoły linii nie dopuszczonych do utrzymywania,
- 4) dokonuje sztucznego unasienniania:
 - a) nie posiadając zaświadczenia o ukończeniu kursu organizowanego przez jednostkę organizacyjną o zasięgu krajowym lub podmiot upoważniony przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,

- b) używając nasienia od reproduktorów nie dopuszczonych do wykorzystania w sztucznym unasiennianiu,
 - c) zaopatruje się w nasienie u podmiotów nie posiadających zezwolenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na pozyskiwanie, konfekcjonowanie, przechowywanie i dostarczanie nasienia,
- 5) bez wymaganego zezwolenia prowadzi działalność w zakresie:
- a) pozyskiwania, konfekcjonowania, przechowywania i dostarczania nasienia podmiotom prowadzącym sztuczne unasiennianie,
 - b) wprowadzania do obrotu komórek jajowych i zarodków wykorzystywanych w rozrodzie zwierząt,
 - c) sztucznego wylęgu drobiu,
- 6) wprowadza do obrotu pisklęta pochodzące od rodów nie wpisanych do ksiąg lub mieszańców nie wpisanych do rejestrów,
- 7) wprowadza do obrotu lub do wykorzystania w rozrodzie zwierząt sprowadzony z zagranicy materiał biologiczny bez wymaganego świadectwa,
- 8) wprowadza do obrotu sprowadzone z zagranicy zwierzęta hodowlane i jaja wylęgowe bez wymaganego świadectwa
- podlega karze grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec przepadek rzeczy stanowiącej przedmiot wykroczenia, choćby nie stanowiła własności sprawcy.

3. Orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 42. 1. Jednostka organizacyjna o zasięgu krajowym, która w dniu wejścia w życie ustawy prowadzi księgi lub rejestry zwierząt, przekazuje określoną księgę lub rejestr wraz z dokumentacją związkowi hodowców lub innemu podmiotowi w ciągu 6 miesięcy od dnia uzyskania przez nich zezwolenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na prowadzenie księgi lub rejestru.

2. Związek hodowców lub inny podmiot, który w dniu wejścia w życie ustawy prowadzi określoną księgę, traci prawo do jej prowadzenia, jeżeli w ciągu roku nie wystąpi z wnioskiem o zezwolenie na jej

prowadzenie; w tym przypadku księgę wraz z dokumentacją przejmuje jednostka organizacyjna o zasięgu krajowym, uprawniona do prowadzenia oceny wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt.

Art. 43. Zachowują ważność:

- 1) wpisy zwierząt do ksiąg prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów,
- 2) dokumenty hodowlane wydane przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 44. 1. Traci moc ustawa z dnia 2 grudnia 1960 r. o hodowli zwierząt gospodarskich (Dz.U. Nr 54, poz. 310, z 1963 r. Nr 22, poz. 113 i z 1997 r. Nr 88, poz. 554).

2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 1, pozostają w mocy, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż w okresie roku od dnia jej wejścia w życie.

Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 24 kwietnia 1997 r.

o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej⁵⁵

(Dz.U.97.60.369, zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.⁵⁶ Ustawa określa zasady zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, badania zwierząt rzeźnych i mięsa oraz organizację, zasady i tryb działania Inspekcji Weterynaryjnej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zwierzęta - zwierzęta gospodarskie, zwierzęta domowe i udomowione, zwierzęta laboratoryjne, zwierzęta łowne i inne wolno żyjące zwierzęta, znajdujące się w parkach zwierzęcych, w ogrodach zoologicznych, cyrkach i w obrocie,
- 2) zwierzęta rzeźne - bydło, świnie, owce, kozy, zwierzęta jednokopytne, drób, króliki i nutrie,
- 3) choroby zakaźne - wywołane przez chorobotwórcze czynniki biologiczne choroby zwierząt, które ze względu na charakter, sposób powstawania i szerzenia się stanowią zagrożenie dla zdrowia zwierząt lub ludzi,

⁵⁵ W tytule ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126. 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁶ W art. 1 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt. 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 4) ⁵⁷ zwierzę chore - zwierzę, u którego organ Inspekcji Weterynaryjnej stwierdził chorobę zakaźną lub inną chorobę mającą wpływ na ocenę przydatności mięsa do spożycia,
- 5) zwierzę podejrzane o zakażenie - zwierzę, u którego występują objawy wskazujące na chorobę zakaźną, lub zwierzę bez objawów takiej choroby, które mogło się zetknąć ze zwierzętami chorymi, albo zwierzę będące nosicielem zarazka lub podejrzane o takie nosicielstwo,
- 6) niejadalne surowce zwierzęce - nie przeznaczone do spożycia przez ludzi produkty w stanie naturalnym pochodzące ze zwierząt lub od zwierząt inne niż materiał biologiczny, pasze i surowce paszowe,
- 7) materiał biologiczny - nasienie, komórki jajowe, zarodki, jaja zapłodnione i ikra,
- 8) ubój - oszołomienie i zabicie zwierzęcia rzeźnego poprzez wykrwawienie w celu uzyskania mięsa do spożycia,
- 9) ubój z konieczności - ubój zwierzęcia rzeźnego w następstwie wypadku lub nagłego zagrożenia jego życia, nie związany z chorobą zakaźną,
- 10) ubój sanitarny - ubój zwierzęcia chorego na chorobę zakaźną lub podejrzanego o zakażenie,
- 11) mięso - części jadalne zwierząt rzeźnych, zwierząt łownych, a także ryb, mięczaków i skorupiaków,
- 12) zwłoki zwierzęce - zwierzęta padłe lub zabite nie w celu spożycia przez ludzi,
- 13) zwalczanie - zgłaszanie, zapobieganie, wykrywanie i likwidowanie chorób zakaźnych zwierząt,
- 14) rzeźnia - zakład, w którym dokonuje się uboju zwierząt i obróbki poubojowej w celu uzyskania mięsa do spożycia przez ludzi,
- 15) kwarantanna - odosobnienie zwierząt, ich obserwacja i badanie w celu wykluczenia możliwości przeniesienia się choroby zakaźnej na inne zwierzęta,

⁵⁷ W art. 2 pkt. 4 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 16) towary - zwierzęta, mięso, środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego, materiał biologiczny, niejadalne surowce zwierzęce, pasze, surowce paszowe.

Art. 3. 1. Obowiązki zwalczania podlegają choroby zakaźne zwierząt wyszczególnione w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może określić, w drodze rozporządzenia, inne choroby zakaźne zwierząt nie wymienione w załączniku, o którym mowa w ust. 1, podlegające zwalczaniu na obszarze całego kraju lub jego części.

Art. 4.⁵⁸ Do postępowania w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji organów Inspekcji Weterynaryjnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Rozdział 2

Zapobieganie chorobom zakaźnym zwierząt

Art. 5. 1.⁵⁹ Podmioty zajmujące się:

- 1) zarobkowym przewozem zwierząt, niejadalnych surowców zwierzęcych i ich skupem,
- 2) organizowaniem lub urządzaniem targów, spędów i wystaw zwierząt,
- 3) produkcją lub przechowywaniem środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
- 4) zarobkowym wytwarzaniem, przetwarzaniem, obrotem lub składowaniem niejadalnych surowców zwierzęcych, pasz oraz dodatków do pasz,

⁵⁸ W art. 4 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵⁹ W art. 5 ust. 1 wyrazy „rejonowemu lekarzowi weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowemu lekarzowi weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 5) pozyskiwaniem, konserwacją, obróbką, przechowywaniem, wprowadzaniem do obrotu lub wykorzystywaniem materiału biologicznego,
- 6) prowadzeniem punktów kopulacyjnych,
- 7) wylęgiem drobiu i narybku,
- 8) prowadzeniem schronisk dla zwierząt,
- 9) zbieraniem, przetwarzaniem, grzebaniem lub spalaniem zwłok zwierzęcych i ich części oraz odpadów poubojowych,
- 10) hodowlą zwierząt laboratoryjnych,
- 11) lecznictwem zwierząt

- są obowiązane zgłosić właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii zamiar rozpoczęcia działalności w terminie co najmniej 7 dni przed jej rozpoczęciem i zaprzestanie działalności w terminie 7 dni od jej zaprzestania.

2.⁶⁰ Podmioty, o których mowa w ust. 1, obowiązane są zawiadomić właściwego powiatowego lekarza weterynarii o czasie i miejscu organizowania lub urządzania targów, spędów i wystaw oraz załadunku i wyładunku zwierząt.

3. Prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1, jest dozwolone po zapewnieniu warunków lokalizacyjnych, technicznych, sanitarnych, technologicznych i organizacyjnych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym lub epidemicznym i zapewniających właściwą jakość zdrowotną środków żywności pochodzenia zwierzęcego oraz jakość materiału biologicznego, zwanych dalej "warunkami weterynaryjnymi".

4. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki weterynaryjne wymagane przy prowadzeniu poszczególnych rodzajów działalności wymienionych w ust. 1 pkt 1-9.

⁶⁰ W art. 5 ust. 2 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 6.⁶¹ 1. W razie stwierdzenia, że działalność, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1-10, jest prowadzona niezgodnie z warunkami weterynaryjnymi, powiatowy lekarz weterynarii może wydać decyzję nakazującą usunięcie uchybień lub wstrzymującą prowadzenie działalności do czasu usunięcia uchybień.

2. W razie stwierdzenia, że prowadzenie działalności, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 11, stwarza zagrożenie epizootyczne lub epidemiczne, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje niezwłoczne usunięcie uchybień, zawiadamiając o tym właściwą okręgową izbę lekarsko-weterynaryjną.

Art. 7. 1. Bydło, owce, kozy i świny mogą być wprowadzone do obrotu, jeżeli są zaopatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia i oznakowane, a konie zaopatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia lub inny dokument identyfikacyjny.

2. Zwierzęta wymienione w ust. 1 oraz inne zwierzęta przeznaczone do obrotu i wywozu poza granice województwa - powinny być zaopatrzone w świadectwa zdrowia. Przesyłki drobiu do uboju powinny być zaopatrzone w świadectwo zdrowia bez względu na terytorialne usytuowanie rzeźni.

3. Świadectwa miejsca pochodzenia wydaje wójt (burmistrz, prezydent miasta), który może upoważnić sołtysów lub inne osoby do wykonywania tych czynności oraz do znakowania zwierząt.

4. Koszty znakowania zwierząt i wystawiania świadectw miejsca pochodzenia ponoszą właściciele zwierząt.

5. Wysokość opłat za znakowanie zwierząt i wystawianie świadectw miejsca pochodzenia określa rada gminy w drodze uchwały.

6.⁶² Świadectwa zdrowia wystawia powiatowy lekarz weterynarii na każdą przewożoną partię zwierząt oddzielnie lub na poszczególne zwierzęta, po przednim ich zbadaniu w miejscu załadowania.

⁶¹ W art. 6 ust. 1 i 2 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁶² W art. 7 ust. 6 wyrazy „rejonowemu lekarzowi weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowemu lekarzowi weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

7. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) sposób oraz wymagane kwalifikacje do znakowania zwierząt, wzory znaków identyfikacyjnych, wzór świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt,
- 2) wzór świadectwa zdrowia zwierząt.

8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek znakowania zwierząt innych gatunków oraz zaopatrywania w świadectwo miejsca pochodzenia i świadectwo zdrowia, jeżeli zwierzęta te będą wywożone poza granice województwa.

Art. 8. 1. Psy w wieku powyżej dwóch miesięcy żyjące na obszarze całego kraju oraz lisy wolno żyjące na obszarach określonych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej podlegają obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wścieklicznie.

2.⁶³ Posiadacze psów obowiązani są doprowadzać psy na smyczy do wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii punktów szczepień:

- 1) w terminie dwóch miesięcy od dnia ukończenia przez psa wieku dwóch miesięcy lub
- 2) w terminie określonym przez lekarza weterynarii podczas poprzedniego szczepienia.

3. Psy poddane szczepieniu podlegają wpisowi do rejestru. Po przeprowadzeniu szczepienia posiadaczowi psa wydaje się zaświadczenie, a informacje o dokonaniu tej czynności zamieszcza się w rejestrze psów zaszczepionych przeciwko wścieklicznie.

4. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi:
 - a) szczegółowe zasady przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie, a w szczególności

⁶³ W art. 8 ust. 2 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- obszary, o których mowa w ust. 1, rodzaj szczepionki i sposób jej podania,
- b) szczegółowe zasady prowadzenia rejestru i wzór zaświadczenia, o których mowa w ust. 3,
- 2) może wprowadzić obowiązek ochronnego szczepienia kotów przeciwko wściekliźnie.

Art. 9. 1. Zwłoki zwierzęce i ich części, jeżeli nie zachodzi podejrzenie o chorobę zakaźną, należy niezwłocznie dostarczyć podmiotom zajmującym się zbieraniem lub przetwarzaniem zwłok zwierzęcych albo na grzebowisko lub w wyznaczone miejsce spalania zwłok zwierzęcych.

2. Obowiązek określony w ust. 1 ciąży na posiadaczu zwłok zwierzęcych, a jeżeli posiadacza takiego nie można ustalić - na jednostce organizacyjnej utworzonej w tym celu lub upoważnionej przez gminę.

3. Tworzenie i utrzymywanie grzebowisk i miejsc spalania zwłok zwierzęcych i ich części określają przepisy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.

4. Koszty budowy grzebowisk i miejsc spalania zwłok zwierzęcych są refundowane gminie ze środków budżetu państwa.

Rozdział 3

Zapobieganie przenoszeniu z zagranicy i za granicę chorób zakaźnych zwierząt

Art. 10. Zabrania się:

- 1) przywozu z zagranicy lub przewozu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwierząt chorych, podejrzanych o zakażenie, zwłok zwierzęcych i ich części oraz innych rzeczy, które mogą przenosić chorobę zakaźną,
- 2) przywozu z zagranicy mięsa mechanicznie odkostnionego, mięsa niezdatnego lub o ograniczonej przydatności do spożycia,
- 3) przywozu z zagranicy mięsa przez inne przejścia graniczne niż określone w trybie przewidzianym w art. 14 ust. 6.

Art. 11.⁶⁴ 1. Zwierzęta mogą być przywożone z zagranicy, jeżeli:

- 1) są zaopatrzone w świadectwa zdrowia wystawione w języku polskim i kraju ich pochodzenia oraz w języku angielskim przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii państwa, z którego pochodzą, oraz w świadectwo transportowe,
- 2) w dniu wystawienia świadectwa zdrowia pochodzą z państw wpisanych do rejestru prowadzonego przez Głównego Lekarza Weterynarii,
- 3) importer uzyska decyzję powiatowego lekarza weterynarii o ustaleniu miejsca kwarantanny albo uboju zwierząt,
- 4) kopie świadectw zdrowia zwierząt będą dostarczone przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii kraju wywozu właściwemu polskiemu granicznemu lekarzowi weterynarii oraz Głównemu Lekarzowi Weterynarii, nie później niż na 48 godzin przed przywozem.

2. Mięso, środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego i materiał biologiczny mogą być przywożone z zagranicy, jeżeli:

- 1) są zaopatrzone w świadectwo zdrowia wystawione w języku polskim i kraju pochodzenia towaru oraz w języku angielskim przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii państwa, z którego pochodzą,
- 2) w dniu wystawienia świadectwa zdrowia pochodzą z zakładów wpisanych do rejestru prowadzonego przez Głównego Lekarza Weterynarii oraz państw wpisanych do rejestru, o którym mowa w ust. 1 pkt 2,
- 3) importer uzyska decyzję powiatowego lekarza weterynarii o ustaleniu ich miejsca składowania,
- 4) kopie świadectw zdrowia mięsa chłodzonego i mrożonego będą dostarczone właściwemu polskiemu granicznemu lekarzowi weterynarii oraz Głównemu Lekarzowi Weterynarii nie później niż na 48 godzin przed przywozem.

⁶⁴ W art. 11 ust. 1 pkt 3, ust. 2 pkt. 3 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. Niejadalne surowce zwierzęce, pasze i surowce paszowe mogą być przywożone z zagranicy, jeżeli:

- 1) są zaopatrzone w świadectwo zdrowia wystawione w języku polskim i kraju pochodzenia towaru oraz w języku angielskim przez właściwego urzędowego lekarza weterynarii państwa, z których pochodzą,
- 2) w dniu wystawienia świadectwa zdrowia pochodzą z państw wpisanych do rejestru, o którym mowa w ust. 1 pkt 2,
- 3) importer uzyska decyzję powiatowego lekarza weterynarii o ustaleniu ich miejsca składowania.

4. Przywóz z zagranicy towarów pochodzących z państw i zakładów nie wpisanych do rejestrów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2, wymaga zezwolenia Głównego Lekarza Weterynarii. Zezwolenie określa szczegółowe wymagania, jakim powinno odpowiadać świadectwo zdrowia, w które towar ma być zaopatrzony, oraz w zależności od rodzaju towaru inne wymagania, o których mowa w ust. 1-3, po spełnieniu których towar może być przywieziony.

5. Główny Lekarz Weterynarii ogłasza w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej:

- 1) rejestry państw i zakładów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2,
- 2) wzory świadectw zdrowia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1, oraz wzór świadectwa transportowego.

Art. 12. 1. Towary mogą być przewożone przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zostały spełnione warunki:

- 1) o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2 pkt 1 i 2 i ust. 3 pkt 1 i 2, lub
- 2) określone w zezwoleniu wydanym przez Głównego Lekarza Weterynarii.

2. Główny Lekarz Weterynarii może uzależnić wydanie zezwolenia na przewóz towarów, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, od dostarczenia przez przewoźnika deklaracji przyjęcia towarów przez kraj tranzytowy sąsiadujący z Rzeczypospolitą Polską.

Art. 13.⁶⁵ Towary przewożone nie mogą być na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyładowywane lub przeładowywane bez zgody właściwego powiatowego lekarza weterynarii.

Art. 14. 1. Towary przywożone z zagranicy oraz przewożone przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają weterynaryjnej kontroli granicznej.

2. Weterynaryjna kontrola graniczna obejmuje:

- 1) sprawdzenie, czy nie zostały naruszone przepisy art. 10,
- 2) sprawdzenie dokumentów, o których mowa w art. 11 i 12, wymaganych przy przywozie lub przewozie towaru,
- 3) oględziny towaru, a w razie potrzeby jego badanie.

3. Graniczny lekarz weterynarii dokonuje w świadectwie zdrowia wpisu o przeprowadzeniu i wyniku kontroli.

4. Graniczny lekarz weterynarii zakazuje przywozu z zagranicy lub przewozu towarów przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo nakazuje zabicie lub ubój sanitarny zwierząt, zniszczenie towarów lub innych rzeczy, jeżeli kontrola wykaże, że:

- 1) towary nie spełniają warunków określonych w art. 11 i 12,
- 2) zostały naruszone przepisy art. 10, a w szczególności, jeżeli przywożone lub przewożone:
 - a) zwierzęta są chore lub podejrzane o zakażenie,
 - b) mięso jest niezdatne lub o ograniczonej przydatności do spożycia,
 - c) towary i inne rzeczy przenoszą lub mogą przenosić chorobę zakaźną.

5. W razie potrzeby graniczny lekarz weterynarii może:

- 1) zastosować środki przewidziane w art. 22 pkt 1, 3-5, 9, 12 i 13,
- 2) nakazać przeprowadzenie uboju z konieczności zwierząt, które ze względu na stan zdrowia nie nadają się do dalszego transportu, a w szczególności zwierząt, które doznały urazów lub zranień.

6. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Transportu

⁶⁵ W art. 13 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

i Gospodarki Morskiej określi, w drodze rozporządzenia, przejścia graniczne, na których będzie dokonywana weterynaryjna kontrola graniczna.

7. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej ogłosi w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wykaz towarów podlegających weterynaryjnej kontroli granicznej.

Art. 15. 1. Towary przywiezione z zagranicy podlegają badaniom w wyznaczonych miejscach, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3, ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3, a zwierzęta przeznaczone do chowu lub hodowli podlegają kwarantannie.

2. Uboju zwierząt rzeźnych dokonuje się nie później niż w ciągu 72 godzin po przekroczeniu granicy.

3.⁶⁶ W zależności od wyników badań, o których mowa w ust. 1, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję:

- 1) o dopuszczeniu towaru do obrotu w kraju,
- 2) nakazującą wywóz towaru za granicę,
- 3) nakazującą zniszczenie towaru,
- 4) nakazującą zabicie zwierzęcia lub ubój sanitarny w wyznaczonej rzeźni.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do towarów zaopatrzonych w polskie świadectwo zdrowia wywiezionych za granicę i stamtąd cofniętych do kraju.

5. Towary przywiezione z zagranicy mogą być zwolnione od kwarantanny i badań, o których mowa w ust. 1, jeżeli umowy międzynarodowe przewidują, na zasadach wzajemności, uproszczony tok postępowania w nadzorze weterynaryjnym nad towarami w obrocie z zagranicą.

Art. 16. W razie uzasadnionego niebezpieczeństwa przeniesienia z zagranicy choroby zakaźnej określonej w art. 3 lub innej choroby

⁶⁶ W art. 15 ust 3 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

zwierząt stanowiącej szczególne zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt lub ludzi Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakazać przywozu do kraju i przewozu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów oraz innych rzeczy mogących przenosić chorobę zakaźną,
- 2) określić postępowanie organu weterynaryjnej kontroli granicznej w stosunku do osób przybywających z zagranicy oraz ich rzeczy.

Art. 17. 1. Główny Lekarz Weterynarii prowadzi rejestr krajowych zakładów produkujących i przetwarzających mięso, środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego, niejadalne surowce zwierzęce oraz produkujących materiał biologiczny, spełniających warunki weterynaryjne i sanitarne, określone przez właściwe władze weterynaryjne poszczególnych państw, do których jest przeznaczony towar.

2. Wpis zakładów do rejestru, o którym mowa w ust. 1, następuje na wniosek właściciela zakładu, po uzyskaniu pozytywnej opinii wojewódzkiego lekarza weterynarii oraz po akceptacji zakładu przez właściwe władze weterynaryjne państwa, do którego mają być eksportowane towary, jeżeli taka akceptacja jest wymagana.

3.⁶⁷ Nadzór nad przestrzeganiem przez producenta warunków, o których mowa w ust. 1, sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który wydaje świadectwa zdrowia potwierdzające, że przeznaczone do wywozu za granicę towary odpowiadają tym warunkom.

Art. 18. 1. Weterynaryjna kontrola graniczna przy wywozie towarów za granicę obejmuje sprawdzenie dokumentów wymaganych przez władze weterynaryjne państwa, do którego towar jest wywożony, oględziny towaru, a w razie potrzeby jego badanie.

2. Przy przeprowadzaniu kontroli, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 14 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 stosuje się odpowiednio.

⁶⁷ W art. 17 ust 3 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Rozdział 4

Zgłaszanie, wykrywanie i likwidowanie chorób zakaźnych zwierząt

Art. 19. 1. W razie podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej u zwierzęcia jego posiadacz jest obowiązany do:

- 1)⁶⁸ niezwłocznego, nie później niż w ciągu 24 godzin, zawiadomienia o tym właściwego miejscowo organu Inspekcji Weterynaryjnej lub wójta (burmistrza, prezydenta) albo najbliższego zakładu leczniczego dla zwierząt,
- 2) pozostawienia zwierząt w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innych zwierząt,
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub zwłoki zwierzęce,
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i sprzedaży mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, zwłok zwierzęcych, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu, w którym wystąpiła choroba,
- 5) udostępnienia zwierząt i zwłok zwierzęcych do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu badań i zabiegów,
- 6)⁶⁹ udzielania organom Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w imieniu tych organów wyjaśnień i podawania informacji, które mogą mieć znaczenie do wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

⁶⁸ W art. 19 ust. 1 pkt. 1 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r

⁶⁹ W art. 19 ust. 1 pkt. 6 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r

2.⁷⁰ Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ciąży również na osobach mających styczność ze zwierzętami w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub zawodowych. Obowiązkiem lekarza weterynarii jest ponadto poinformowanie posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w ust. 1 i nadzorowanie ich wykonania do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej.

3.⁷¹ Wójt (burmistrz, prezydent) lub zakład leczniczy dla zwierząt niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

4.⁷² Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ust. 2 i 3, podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby zakaźnej. W razie uzasadnionego podejrzenia choroby zakaźnej lub jej stwierdzenia rejonowy lekarz weterynarii stosuje odpowiednio środki przewidziane w art. 22.

Art. 20. 1. Lekarze weterynarii leczący zwierzęta obowiązani są do prowadzenia dokumentacji z pełnionych czynności i stosowanych środków leczniczych.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób prowadzenia dokumentacji.

⁷⁰ W art. 19 ust 2 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁷¹ W art. 19 ust. 3 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁷² W art. 19 ust 4 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 21.⁷³ Główny Lekarz Weterynarii określa sposób postępowania terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej, wskazując, które ze środków przewidzianych w ustawie stosuje się do zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

Art. 22.⁷⁴ W celu wykrywania i likwidowania chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii może:

- 1) nakazać odosobnienie, strzeżenie lub obserwację zwierząt chorych albo podejrzanych o zakażenie,
- 2) zakazać wydawania świadectw miejsca pochodzenia zwierząt,
- 3) skierować do uboju sanitarnego albo nakazać zabicie zwierząt chorych lub podejrzanych o zakażenie,
- 4) nakazać oczyszczenie i odkażenie pomieszczeń, odkażenie, zniszczenie lub usunięcie w sposób wykluczający niebezpieczeństwo szerzenia choroby zakaźnej: paszy, surowców paszowych, ściółki, nawozu, narzędzi i innych przedmiotów, z którymi stykały się zwierzęta chore lub podejrzane o zakażenie,
- 5) zakazać osobom, które były lub mogły być w styczności ze zwierzętami chorymi na chorobę zakaźną lub podejrzany o zakażenie, czasowego opuszczania miejsca wystąpienia choroby zakaźnej,
- 6) nakazać odkażanie odzieży i rzeczy osób, które były lub mogły być w styczności ze zwierzętami chorymi lub podejrzany o zakażenie,
- 7) zakazać wstępu określonym osobom do miejsc przebywania zwierząt,
- 8) zakazać karmienia zwierząt określonymi paszami lub pojenia z określonych zbiorników i ujęć wody,

⁷³ W art. 21 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁷⁴ W art. 22 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 9) wyznaczyć określone miejsca, w których obowiązuje zakaz wprowadzania, przeprowadzania i wyprowadzania zwierząt lub sprowadzania i wywożenia mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowców zwierzęcych, zwłok zwierzęcych, pasz i surowców paszowych,
- 10) nakazać badanie oraz przeprowadzenie sekcji zwłok zwierzęcych,
- 11) nakazać leczenie i inne zabiegi na zwierzętach,
- 12) zakazać używania zwierząt w celu rozmnażania lub nakazać ich trzebieenie,
- 13) określać sposób postępowania ze zwierzętami chorymi albo podejrzanymi o zakażenie, zwłokami zwierzęcymi, mięsem, środkami spożywczymi pochodzenia zwierzęcego i niejadalnymi surowcami zwierzęcymi oraz paszami i surowcami paszowymi zakażonymi lub podejrzanymi o zakażenie,
- 14) nakazać podmiotom zajmującym się ubojem zwierząt przeprowadzenie uboju sanitarnego za zwrotem kosztów związanych z tym ubojem,
- 15) nakazać na określonym obszarze odstrzał sanitarny zwierząt.

Art. 23. 1. Na obszarach, na których występuje choroba zakaźna lub bezpośrednio zagrożenie jej wystąpienia, wojewoda, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, w drodze rozporządzenia, może:

- 1) wprowadzić czasowe ograniczenia w ruchu osobowym,
- 2) czasowo zakazać organizowania widowisk, zgromadzeń, pochodów lub nakazać czasowe zamknięcie zakładów pracy,
- 3) czasowo zakazać organizowania spędów, targów, wystaw zwierząt, polowań i odłowów zwierząt łownych,
- 4) ograniczyć albo zakazać obrotu towarami, zwłokami zwierzęcymi, surowcami i produktami rolnymi oraz innymi przedmiotami, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej,
- 5) określić obszary, na których występuje choroba zakaźna lub zagrożenie wystąpieniem choroby zakaźnej, oraz sposób ich oznaczenia,
- 6) nakazać przegląd zwierząt, oczyszczanie, odkażanie, deratyzację i dezynfekcję miejsc przebywania zwierząt lub miejsc przechowywania i przerobu zwłok zwierzęcych, mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowców zwierzę-

cych, surowców paszowych i pasz, a także oczyszczanie i odkażanie środków transportu,

- 7) wyznaczać określone obszary, na których obowiązuje zakaz wprowadzania, przeprowadzania i wyprowadzania towarów, zwłok zwierzęcych, surowców i produktów rolnych oraz innych przedmiotów, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej.

2. Rozporządzenie wojewody, wydane w związku z wystąpieniem choroby zakaźnej zwierząt lub bezpośrednim zagrożeniem jej wystąpienia, wchodzi w życie z dniem podania do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, a następnie jest ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Art. 24. 1. W razie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt lub bezpośredniego zagrożenia jej wystąpienia na terenie całego kraju lub jego części, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, może zarządzić środki przewidziane w art. 23 ust. 1, a ponadto nakazać przeprowadzenie powszechnych badań, szczepień, leczenia i innych zabiegów na zwierzętach wrażliwych na chorobę zakaźną.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, określi zasady wprowadzania czasowych zakazów opuszczenia miejsca wystąpienia choroby zakaźnej, o których mowa w art. 22 pkt 5, oraz czasowych ograniczeń w ruchu osobowym, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1.

Art. 25. 1. Za konie, bydło, świnie, owce i kozy zabite z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej lub skierowane do uboju sanitarnego albo za wymienione zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy - przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o kwotę otrzymaną ze sprzedaży mięsa i niejadalnych surowców zwierzęcych uzyskanych ze zwierząt poddanych ubojowi sanitarnemu lub ze sprzedaży zwłok zwierzęcych albo ich części.

3.⁷⁵ Wartość rynkową zwierząt określa się na podstawie średniej z trzech kwot oszacowania przyjętych przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii oraz dwóch rzeczoznawców wyznaczonych przez wójta (burmistrza, prezydenta).

4. Odszkodowanie nie przysługuje:

- 1) jeżeli posiadacz zwierzęcia nie zastosował się do przepisów art. 19 ust. 1 oraz obowiązków nałożonych na podstawie art. 22-24,
- 2) jeżeli posiadacz wprowadził do swojego gospodarstwa zwierzę, o którym wiedział, że jest chore lub podejrzane o zakażenie, albo zwierzę bez świadectwa miejsca pochodzenia i nie oznakowane lub bez świadectwa zdrowia, jeżeli takie warunki były wymagane na podstawie art. 7,
- 3) za zwierzęta:
 - a) stanowiące własność podmiotów prowadzących działalność w zakresie:
 - handlu zwierzętami, mięsem, środkami spożywczymi pochodzenia zwierzęcego, niejadalnymi surowcami zwierzęcymi, paszami i surowcami paszowymi,
 - uboju zwierząt i przetwarzania mięsa,
 - skupu i przetwarzania zwłok zwierzęcych i niejadalnych surowców zwierzęcych,
 - transportu zwierząt, mięsa, zwłok zwierzęcych i niejadalnych surowców zwierzęcych,
 - b) sprowadzone z zagranicy z naruszeniem art. 10 i 11 i 14-16.

5.⁷⁶ Decyzję w sprawie odszkodowania wydaje powiatowy lekarz weterynarii. Decyzja o przyznaniu odszkodowania jest ostateczna. Posiadacz zwierzęcia niezadowolony z wysokości przyznanego odszkodowania może, w terminie miesiąca od daty doręczenia decyzji w tej sprawie, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

⁷⁵ W art. 25 ust. 3 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁷⁶ W art. 25 ust. 5 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

6. Osobom, którym nie przysługuje odszkodowanie, a które przyczyniły się do szybkiej likwidacji choroby zakaźnej, Główny Lekarz Weterynarii, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, może przyznać nagrodę.

7. Wypłacone odszkodowania, o których mowa w ust. 1, nie podlegają zajęciu na pokrycie należności publicznych, jeżeli zostaną wykorzystane na odtworzenie wcześniej posiadanego stanu zwierząt.

8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacje i zasady wynagradzania oraz szczegółowe zasady oszacowywania zwierząt.

Rozdział 5

Badanie zwierząt rzeźnych i mięsa

Art. 26.⁷⁷ 1. Badanie zwierząt rzeźnych i mięsa należy do powiatowego lekarza weterynarii.

2. Powiatowy lekarz weterynarii organizuje i nadzoruje badanie zwierząt rzeźnych i mięsa oraz ustala rzeźniane i terenowe obwody badania, wyznacza dla nich lekarzy weterynarii i inne osoby uprawnione do przeprowadzania badań.

Art. 27. 1. Ubój zwierząt rzeźnych, których mięso ma być wprowadzone do obrotu, wykonywany jest wyłącznie w rzeźni.

2. Do uboju w rzeźni mogą być dopuszczone zwierzęta rzeźne zaopatrzone w świadectwa miejsca pochodzenia i oznakowane, a drób rzeźny wyłącznie w świadectwo zdrowia, o których mowa w art. 7.

Art. 28. 1. Obowiązkiem badania się objęte:

- 1) przed ubojem - zwierzęta rzeźne, których mięso ma być wprowadzone do obrotu,

⁷⁷ W art. 26 w ust. 1 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii, w ust. 2 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się odpowiednio wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” i „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 2) po uboju - mięso i narządy wewnętrzne zwierząt rzeźnych, z wyjątkiem nie przeznaczonego do obrotu mięsa królików i drobiu,
- 3) po odstrzeleniu - mięso i narządy wewnętrzne dzików oraz przeznaczone do obrotu mięso innych zwierząt łownych.

2. Nie podlegają badaniu przed ubojem zwierzęta poddawane ubojowi z konieczności.

3. W zależności od wyniku badania zwierzęcia przed ubojem, może być wydane:

- 1) zezwolenie na ubój,
- 2) zezwolenie na ubój z zachowaniem określonych warunków,
- 3) zakaz uboju.

4. Po uboju wszystkie części zwierzęcia powinny pozostać w miejscu uboju do czasu zbadania mięsa.

Art. 29. 1. W zależności od wyniku badania mięsa rozróżnia się i odpowiednio znakuje:

- 1) mięso zdatne do spożycia,
- 2) mięso o ograniczonej przydatności do spożycia,
- 3) mięso niezdatne do spożycia.

2. Mięso pozyskane ze zwierzęcia, którego uboju dokonano poza rzeźnią, uznane za:

- 1) zdatne do spożycia,
- 2) o ograniczonej przydatności do spożycia, z wyjątkiem mięsa, którego ocena wynika ze stwierdzenia podczas badania poubojowego zmian wskazujących na chorobę zakaźną lub jej podejrzenie - podlega dodatkowemu znakowaniu. Mięso takie może być użyte wyłącznie na własne potrzeby posiadacza zwierzęcia i nie może być wprowadzone do obrotu.

3.⁷⁸ Mięso przeznaczone do spożycia może być wprowadzone do obrotu po zaopatrzeniu w świadectwo przydatności do spożycia, wystawione przez powiatowego lekarza weterynarii.

⁷⁸ W art. 29 ust. 3 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

4. Lekarz weterynarii, który dokonał badania mięsa, określa sposób wykorzystania mięsa o ograniczonej przydatności do spożycia lub niezdatnego do spożycia albo nakazuje zniszczenie mięsa niezdatnego do spożycia.

Art. 30. 1.⁷⁹ Powiatowy lekarz weterynarii na wniosek posiadacza mięsa, złożony w ciągu 24 godzin po dokonaniu badania i oceny, może zmienić tę ocenę po przeprowadzeniu ponownego badania.

2. Wniosek o zmianę oceny mięsa, o którym mowa w ust. 1, składany jest lekarzowi weterynarii, który dokonał badania.

3. Koszty ponownego badania, o którym mowa w ust. 1, łącznie z kosztami dojazdu ponosi posiadacz, jeżeli wynik badania potwierdzi uprzednio wydaną ocenę mięsa.

Art. 31. 1.⁸⁰ Podmioty zajmujące się ubojem zwierząt rzeźnych, rozbiorem i przetwórstwem mięsa, skupem i przetwórstwem mięsa zwierząt łownych oraz składowaniem mięsa i jego przetworów są obowiązane:

- 1) zgłosić właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii zamiar rozpoczęcia działalności co najmniej na 7 dni przed jej rozpoczęciem i zaprzestanie działalności w terminie 7 dni od jej zaprzestania,
- 2) zapewnić warunki weterynaryjne.

2.⁸¹ W razie stwierdzenia, że działalność, o której mowa w ust. 1, prowadzona jest niezgodnie z warunkami weterynaryjnymi, powiatowy

⁷⁹ W art. 30 ust. 1 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustroju państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸⁰ W art. 31 ust. 1 pkt. 2 wyrazy „rejonowemu lekarzowi weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowemu lekarzowi weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustroju państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸¹ W art. 31 ust. 2 wyrazy „rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustroju państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

lekarz weterynarii wydaje decyzję nakazującą usunięcie uchybień albo wstrzymuje prowadzenie działalności do czasu usunięcia uchybień.

Art. 32. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób badania zwierząt rzeźnych, badania, oceny i znakowania mięsa, wykorzystania mięsa o ograniczonej przydatności do spożycia, mięsa niezdatnego do spożycia oraz prowadzenia dokumentacji z tym związanej,
- 2) szczegółowe warunki weterynaryjne wymagane przy prowadzeniu poszczególnych rodzajów działalności wymienionych w art. 31 ust. 1.

Art. 33. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, w drodze rozporządzenia, ustali wykaz rzeźni obowiązanych do skupu i przeprowadzania uboju zwierząt wymagających uboju z konieczności.

Rozdział 6

Inspekcja Weterynaryjna⁸²

Art. 34. 1.⁸³ Tworzy się Inspekcję Weterynaryjną.

2.⁸⁴ Inspekcją Weterynaryjną kieruje Główny Lekarz Weterynarii.

⁸² W tytule rozdz. 6 ustawy wyrazy „Państwowa Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcja Weterynaryjna” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸³ W art. 34 ust. 1 ustawy wyrazy „Państwową Inspekcję Weterynaryjną” zastępuje się wyrazami „Inspekcję Weterynaryjną” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸⁴ W art. 34 ust. 2 ustawy wyrazy „Państwową Inspekcją Weterynaryjną” zastępuje się wyrazami „Inspekcją Weterynaryjną” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3.⁸⁵ Głównego Lekarza Weterynarii, który jest centralnym organem administracji rządowej, powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa.

4.⁸⁶ Zastępcę Głównego Lekarza Weterynarii powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rolnictwa na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii.

5.⁸⁷ Główny Lekarz Weterynarii kieruje Inspekcją Weterynaryjną przy pomocy Głównego Inspektoratu Weterynarii.

6.⁸⁸ Organizację Głównego Inspektoratu Weterynarii określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw rolnictwa”.

Art. 35.⁸⁹ Do zadań Inspekcji Weterynaryjnej należy zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, badanie zwierząt rzeźnych i mięsa oraz wykonywanie innych zadań wynikających z odrębnych przepisów, a w szczególności wykonywanie nadzoru nad:

- 1) jakością zdrowotną środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym nad warunkami sanitarnymi ich pozyskiwania, produkcji i przechowywania,
- 2) jakością zdrowotną niektórych środków żywienia zwierząt,
- 3) obrotem środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi przeznaczonymi wyłącznie dla zwierząt,

⁸⁵ Art. 34 ust. 3 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 126 pkt 3 lit. a) ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸⁶ Do art. 34 dodaje się ust. 4, zgodnie z art. 126 pkt 3 lit. b) ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸⁷ Do art. 34 dodaje się ust. 5, zgodnie z art. 126 pkt 3 lit. b) ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸⁸ Do art. 34 dodaje się ust. 6, zgodnie z art. 126 pkt 3 lit. b) ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁸⁹ W art. 35 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 4) zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz nad jakością materiału biologicznego.

Art. 36.⁹⁰ 1. Zadania Inspekcji Weterynaryjnej określone w art. 35 wykonują następujące organy:

- 1) Główny Lekarz Weterynarii,
- 2) wojewoda prze pomocy wojewódzkiego lekarza weterynarii jako kierownika wojewódzkiej inspekcji weterynaryjnej wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej,
- 3) powiatowy lekarz weterynarii, jako kierownik powiatowej inspekcji weterynaryjnej wchodzącej w skład zespolonej administracji powiatowej,
- 4) graniczny lekarz weterynarii.

2. Wojewódzki lekarz weterynarii wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje Inspekcji Weterynaryjnej określone w ustawie i przepisach odrębnych.

3 Wojewódzki lekarz weterynarii może, za zgodą wojewody, powierzyć powiatowemu lekarzowi weterynarii, w drodze porozumienia, prowadzenie spraw z zakresu swojej właściwości, w tym również wydawanie w jego imieniu decyzji administracyjnych.

4. Funkcję organów Inspekcji Weterynaryjnej mogą pełnić wyłącznie osoby będące lekarzami weterynarii, posiadające prawo wykonywania zawodu.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi w drodze rozporządzenia, siedziby i terytorialny zakres działania rejonowych i granicznych lekarzy weterynarii.

Art. 37.⁹¹ 1. Wojewódzkiego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje wojewoda w porozumieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii.

⁹⁰ Art. 36 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 126 pkt 4 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁹¹ Art. 37 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 126 pkt 5 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. Zastępcę wojewódzkiego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii.

3. Powiatowego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje starosta na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii lub za jego zgodą.

4. Zastępcę powiatowego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje starosta na wniosek powiatowego lekarza weterynarii.

5. Granicznego lekarza weterynarii powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Art. 38.⁹² 1. Wojewódzki, powiatowy i graniczny lekarz weterynarii kieruje odpowiednio: wojewódzkim, powiatowym i granicznym inspektoratem weterynarii,

2. (skreślony)

3. (skreślony)

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, zasady organizacji inspektoratów weterynarii.

Art. 39.⁹³ 1. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Inspekcji Weterynaryjnej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, organem właściwym jest powiatowy lub graniczny lekarz weterynarii.

2. W postępowaniu administracyjnym organami wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego są:

- 1) w stosunku do powiatowego lub granicznego lekarza weterynarii – wojewódzki lekarz weterynarii,
- 2) w stosunku do wojewódzkiego lekarza weterynarii - Główny Lekarz Weterynarii.

⁹² W art. 38 skreśla się ust. 2 i 3, a ust. 1 i 4 otrzymują brzmienie zgodnie z art. 126 pkt 6 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁹³ Art. 39 otrzymuje brzmienie, zgodnie z art. 126 pkt 7 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 39a⁹⁴ 1. Główny Lekarz Weterynarii ustala ogólne kierunki działania organów Inspekcji Weterynaryjnej lub – w przypadkach zaistnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego – szczegółowe zasady postępowania inspektorów, a także zasady współdziałania z innymi inspekcjami i organami administracji publicznej oraz kontroli państwowej.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii w stosunku do powiatowych i granicznych lekarzy weterynarii, którym wojewódzki lekarz weterynarii może również wydawać polecenia dotyczące podjęcia konkretnych czynności w całym zakresie ich działania.

3. Rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz na rok rozpatrują informacje właściwego lekarza weterynarii o stanie bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego na obszarze powiatu lub województwa. Na żądanie właściwej rady gminy, rady powiatu lub sejmiku województwa informację taką właściwy lekarz weterynarii obowiązany jest składać w każdym czasie.

4. W związku z informacją, o której mowa w ust. 3, radzie powiatu służy prawo do określania, w drodze uchwały, kierunków działania właściwego lekarza weterynarii, w celu zapewnienia na danym obszarze należytego stanu bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego.

5. W przypadkach bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego starosta, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wydać właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii polecenie podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

6. Uchwała podjęta na podstawie ust. 4 lub polecenie wydane na podstawie ust. 5 nie mogą dotyczyć wykonania konkretnych czynności służbowych ani określać sposobu wykonania zadania przez organy Inspekcji Weterynaryjnej; powinny ustalać przedmiot działania lub wskazywać stan niezgodny z prawem, o którego usunięcie chodzi.

7. Organ jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie informuje wojewódzkiego lekarza weterynarii o podjęciu uchwały lub wydaniu polecenia o którym mowa w ust. 4-6.

⁹⁴ Dodaje się art. 39a, zgodnie z art. 126 pkt 8 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 39b.⁹⁵ Starosta, wójt (burmistrz, prezydent miasta) ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść polecenia wydanego na podstawie art. 39a ust. 5.

2. Polecenie przekazane ustnie wymaga potwierdzenia n a piśmie.

3. Polecenie podlega niezwłocznemu wykonaniu. Właściwy powiatowy lekarz weterynarii natychmiast przedkłada sprawę wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii, jeżeli nie jest w stanie wykonać polecenia albo jeżeli polecenie narusza prawo.

4. Polecenie naruszające prawo jest nieważne. O nieważności polecenia rozstrzyga wojewoda.

Art. 39c.⁹⁶ W sprawach należących do właściwości powiatowego lekarza weterynarii, w których przedmiot kontroli znajduje się we władaniu powiatu lub w których stroną są organy powiatu albo jednostki organizacyjne im podlegające, uprawnienia organu pierwszej instancji przejmuje wojewódzki lekarz weterynarii.

Art. 40.⁹⁷ Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań są obowiązane współpracować z właściwymi organami Inspekcji Sanitarnej i organami jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 41. 1.⁹⁸ Pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone na podstawie art. 44, w zakresie wykonywania zadań określonych w ustawie, mają prawo:

1) wstępu do:

⁹⁵ Dodaje się art. 39b, zgodnie z art. 126 pkt 8 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁹⁶ Dodaje się art. 39c, zgodnie z art. 126 pkt 8 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁹⁷ Art. 40 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 126 pkt 9 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁹⁸ W art. 41 ust. 1 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- a) wszelkich miejsc przebywania zwierząt,
 - b) rzeźni i miejsc badania mięsa,
 - c) miejsc, w których prowadzona jest działalność określona w art. 5 ust. 1 i art. 31 ust. 1,
 - d) wszelkich środków transportu używanych do przewozu zwierząt, mięsa, środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowców zwierzęcych, materiału biologicznego, pasz i surowców paszowych oraz obiektów, w których znajdują się te środki transportu,
- 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji,
 - 3) żądania okazywania i udostępniania dokumentów,
 - 4) pobierania nieodpłatnie próbek do badań.

2.⁹⁹ Pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone na podstawie art. 44, w zakresie wykonywania zadań określonych w ustawie, podlegają szczególnej ochronie prawnej, przewidzianej w odrębnych przepisach dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 42. 1. Tworzy się Radę Sanitarно-Epizootologiczną, zwaną dalej „Radą”, jako organ doradczo-opiniodawczy Głównego Lekarza Weterynarii.

2. Kadencja Rady trwa 4 lata.

3. Członków Rady powołuje i odwołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

4. Członkowie Rady wybierają spośród siebie przewodniczącego i sekretarza.

5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu, zatwierdzonego przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

6. Członkom Rady przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz diety na zasadach stosowanych przy podróżach służbowych na obszarze kraju.

7. Koszty obsługi Rady pokrywa Główny Lekarz Weterynarii.

⁹⁹ W art. 41 ust. 2 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 43. 1.¹⁰⁰ Dla oceny stanu epizootycznego na terytorium kraju lub jego części oraz oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego organy Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzają badania kontrolne występowania zakażeń zwierząt oraz pozostałości chemicznych, biologicznych, leków i skażeń promieniotwórczych w tkankach zwierząt, mięsie, środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowcach zwierzęcych.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia:

- 1) określi rodzaj prób, zakres badań i sposób prowadzenia dokumentacji,
- 2) może zakazać, na obszarach objętych badaniami kontrolnymi, przeprowadzania ochronnych szczepień zwierząt przeciwko określonym chorobom zakaźnym.

Art. 44. 1.¹⁰¹ Organ Inspekcji Weterynaryjnej może:

- 1) wyznaczać lekarzy weterynarii do wykonywania niektórych czynności, w tym:
 - a) ochronnych szczepień i badań rozpoznawczych,
 - b) nadzoru nad spędami i innymi miejscami gromadzenia zwierząt,
 - c) badania zwierząt w obrocie i wystawiania świadectw zdrowia,
 - d) badania zwierząt rzeźnych i mięsa oraz wystawiania świadectw przydatności mięsa do spożycia,
- 2) w razie zagrożenia epizootycznego lub epidemicznego nakazywać lekarzom weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji zagrożenia,
- 3) wyznaczać inne osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do wykonywania niektórych czynności pomocniczych.

¹⁰⁰ W art. 43 ust. 1 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰¹ W art. 35 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2.¹⁰² W przypadkach, o których mowa w ust. 1, organ Inspekcji Weterynaryjnej określa rodzaj i zakres czynności do wykonania.

3. Wyznaczanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, może nastąpić po zawarciu umowy, określającej w szczególności sposób, zakres i miejsce wykonywania czynności, wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie oraz termin płatności.

4. Wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1, nie stanowi zatrudnienia na podstawie stosunku pracy.

5. Pracownicy inspektoratów weterynarii oraz lekarze weterynarii i inne osoby wyznaczone do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, są obowiązani przy wykonywaniu czynności posiadać upoważnienie i nosić na widocznym miejscu odznakę identyfikacyjną, których wzory określi Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

6. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej, określi szczegółowe kryteria obowiązujące przy wyznaczaniu i uchylaniu wyznaczenia, o którym mowa w ust. 1.

7. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, określi kwalifikacje osób wykonujących badanie zwierząt rzeźnych i mięsa.

8. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Finansów i po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej szczegółowe zasady wynagradzania za wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 45. 1. Inspektoraty weterynarii w celu realizacji zobowiązań wynikających z umów, o których mowa w art. 44 ust. 3, mogą tworzyć środki specjalne o nazwie „inspekcja higieny mięsa i zwierząt w obrocie”.

2.¹⁰³ Źródłem dochodów środka specjalnego wymienionego w ust. 1 są opłaty za czynności, o których mowa w art. 49 ust. 1, wykonywane przez osoby nie będące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej.

¹⁰² W art. 35 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. Z opłat gromadzonych na środku specjalnym pokrywane są wydatki na realizację wynagrodzeń osób wymienionych w ust. 2 oraz koszty wykonywania zadań określonych w art. 44.

Art. 46.¹⁰⁴ Powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) ustala dla każdej rzeźni niezbędną liczbę lekarzy weterynarii upoważnionych do badania zwierząt rzeźnych i mięsa, ich zastępców oraz personelu pomocniczego, zawiadamiając o tym zarząd rzeźni,
- 2) podaje do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, nazwiska lekarzy weterynarii upoważnionych do badania zwierząt rzeźnych i mięsa poza rzeźniami, ich siedziby oraz obszar działania.

Art. 47.¹⁰⁵ Podmioty zajmujące się działalnością, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2-4 i w art. 31 ust. 1, zarządzające obiektami, w których konieczne jest stałe wykonywanie obowiązków przez pracowników inspektoratów weterynarii lub inne osoby działające w imieniu organów Inspekcji Weterynaryjnej, są obowiązane do nieodpłatnego:

- 1) udostępniania odpowiednich pomieszczeń biurowych, laboratoryjnych, socjalnych i magazynowych,
- 2) odpowiedniego zabezpieczenia i wyposażenia stanowisk pracy.

Art. 48. 1. Stwierdzenie choroby zakaźnej u zwierzęcia, wydanie oceny mięsa, oceny zdrowotnej jakości środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, materiału

¹⁰³ W art. 45 ust. 2 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰⁴ W art. 46 wyrazy „Rejonowy lekarz weterynarii” zastępuje się wyrazami „Powiatowy lekarz weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰⁵ W art. 47 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

biologicznego, pasz i surowców paszowych może być poprzedzone przeprowadzeniem laboratoryjnych badań rozpoznawczych. Badania te obejmują również monitorowanie czynników biologicznych i chemicznych szkodliwych dla ludzi i zwierząt, o których mowa w art. 43.

2. Badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1, przeprowadzają zakłady higieny weterynaryjnej i inne laboratoria wchodzące w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

3.¹⁰⁶ Państwowy Instytut Weterynaryjny sprawuje nadzór nad jakością badań wykonywanych w zakładach higieny weterynaryjnej i innych laboratoriach, o których mowa w ust. 2, oraz przeprowadza badania laboratoryjne niezbędne do rozpatrzenia odwołania od decyzji organu Inspekcji Weterynaryjnej.

4. W uzasadnionych przypadkach badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzone na zlecenie właściwego organu Inspekcji Weterynaryjnej przez inne uprawnione laboratorium.

Art. 49. 1.¹⁰⁷ Za badania oraz inne czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną pobiera się opłaty, z zastrzeżeniem ust. 2:

- 1) za badanie wraz z wystawieniem wymaganych świadectw zdrowia lub orzeczeń:
 - a) zwierząt - przeznaczonych do obrotu krajowego lub na eksport oraz przywiezionych z zagranicy,
 - b) środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, pasz i surowców paszowych oraz materiału biologicznego, w trakcie produkcji i przechowywania, przeznaczonych do obrotu krajowego lub na eksport albo przywiezionych z zagranicy,

¹⁰⁶ W art. 48 ust. 3 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰⁷ W art. 49 ust. 1 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 2) za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wraz z wystawieniem wymaganych świadectw przydatności do spożycia,
- 3) za ustalanie miejsc kwarantanny albo uboju zwierząt do miejsc składowania innych towarów sprowadzanych z zagranicy,
- 4) za szczepienia ochronne zwierząt,
- 5) za czynności weterynaryjnej kontroli granicznej,
- 6) za badania związane ze sprawowaniem nadzoru w zakresie wymienionym w ust. 2 pkt 3, jeżeli w wyniku badań stwierdzono naruszenie wymagań weterynaryjnych, sanitarnych, zdrowotnych lub jakościowych,
- 7) za wystawianie zezwoleń weterynaryjnych na przywóz lub przewóz towarów,
- 8) za wpis do rejestru zakładów spełniających warunki weterynaryjne wymagane przy eksporcie towarów.

2. Nie pobiera się opłat:

- 1) za badanie, szczepienie, leczenie, zabiegi dezynfekcyjne oraz inne czynności związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt:
 - a) wymienionych w pkt 1-15 załącznika do ustawy, z wyjątkiem ochronnego szczepienia przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu,
 - b) wymienionych w pkt 18, 22, 23 i 37 załącznika do ustawy, z wyjątkiem zwalczania brucelozы owiec oraz ochronnego szczepienia psów i kotów przeciwko wściekliznie,
- 2) za badania kontrolne oraz inne czynności z tym związane w zakresie występowania zakażeń zwierząt i pozostałości chemicznych, biologicznych, leków oraz skażeń promieniotwórczych w tkankach zwierząt, mięsie, środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego i niejadalnych surowcach zwierzęcych, wykonywane według programu określonego przez Głównego Lekarza Weterynarii,
- 3) za badania oraz inne czynności związane ze sprawowaniem nadzoru nad:
 - a) przestrzeganiem warunków weterynaryjnych,
 - b) przestrzeganiem warunków sanitarnych pozyskiwania, produkcji i przechowywania środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
 - c) obrotem środkami farmaceutycznymi i artykułami medycznymi przeznaczonymi wyłącznie dla zwierząt,

d) jakością zdrowotną środków żywienia zwierząt
- jeżeli w wyniku badań nie stwierdzono naruszeń wymagań weterynaryjnych, sanitarnych, zdrowotnych lub jakościowych.

3. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w porozumieniu z Ministrem Finansów, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej ustali, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za wykonywane czynności określone w ust. 1.

4. Do opłat za usługi świadczone przez inspektoraty weterynarii, inne niż wymienione w ust. 1 i 2 pkt 3, stosuje się ceny umowne.

5. Do należności pieniężnych z tytułu opłat, o których mowa w ust. 1 i 3, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz przepisy o umarzaniu należności państwowych.

Art. 50.¹⁰⁸ 1. Na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej zadania określone w art. 35 dla organów Inspekcji Weterynaryjnej wykonują, wyznaczone w tym celu przez Ministra Obrony Narodowej, wojskowe organy weterynaryjne.

2. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, zasady współdziałania organów Inspekcji Weterynaryjnej z wojskowymi organami weterynaryjnymi.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 51. 1.¹⁰⁹ Kto:

- 1) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń wydanych w celu zwalczania choroby zakaźnej, określonych w art. 22 pkt 1-4, 9, 10, 13, 14, art. 23 ust. 1 i art. 24,

¹⁰⁸ W art. 50 ust. 1 i 2 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰⁹ W art. 46 wyrazy „rejonowego lekarza weterynarii” zastępuje się wyrazami „powiatowego lekarza weterynarii” zgodnie z art. 126 pkt 2 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 2) prowadząc działalność w dziedzinach wymienionych w art. 5 ust. 1 oraz art. 31 ust. 1, nie zapewnia wymaganych warunków weterynaryjnych powodując przez to zagrożenie epizootyczne lub epidemiczne, niewłaściwą jakością zdrowotną środków żywności pochodzenia zwierzęcego albo niewłaściwą jakością materiału biologicznego,
 - 3) sprowadza z zagranicy towary wbrew przepisom art. 10 lub 11 albo bez przeprowadzenia weterynaryjnej kontroli granicznej,
 - 4) po sprowadzeniu z zagranicy zwierząt przeznaczonych do chowu lub hodowli uchyla się od przeprowadzenia ich kwarantanny i badań,
 - 5) po sprowadzeniu z zagranicy towarów uchyla się od przeprowadzenia badań towarów albo wprowadza do obrotu towary bez badań lub nie stosuje się do nakazów powiatowego lekarza weterynarii po przeprowadzeniu tych badań określonych w art. 15 ust. 1, 3 i 4
- podlega karze aresztu albo grzywny.

2.¹¹⁰ Kto:

- 1) uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie obowiązków przez organy Inspekcji Weterynaryjnej lub osoby działające w ich imieniu,
- 2) uchyla się od obowiązku ochronnego szczepienia zwierząt przeciwko wściekliźnie, określonego w art. 8,
- 3) nie dostarcza niezwłocznie posiadanych zwłok zwierzęcych bądź ich części do wyznaczonych miejsc ich przetwarzania lub zbierania albo spalania lub grzebania, określonych w art. 9,
- 4) wprowadza do obrotu zwierzęta nie znakowane i bez świadectw miejsca pochodzenia albo wymaganych świadectw zdrowia stosownie do przepisów art. 7 lub art. 27 ust. 2,
- 5) nie zawiadamia w wymaganym terminie organu Inspekcji Weterynaryjnej o zamiarze rozpoczęcia działalności w dziedzinach wymienionych w art. 5 ust. 1 lub w art. 31 ust. 1 albo jej zaprzestaniu,

¹¹⁰ W art. 51 ust. 2 pkt. 1, 5 i 10 ustawy wyrazy „Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej” zastępuje się wyrazami „Inspekcji Weterynaryjnej” zgodnie z art. 126 pkt 1 ustawy z 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 6) po sprowadzeniu z zagranicy zwierząt rzeźnych nie poddaje ich ubojowi w oznaczonym czasie i miejscu, określonych w art. 11 ust. 1 pkt 3 i w art. 15 ust. 2,
 - 7) uchyla się od obowiązków nałożonych na podstawie art. 16 pkt 1,
 - 8) nie dopełnia obowiązków określonych w art. 19,
 - 9) nie stosuje się do nakazu wydanego na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2,
 - 10) nie będąc do tego uprawniony w trybie przepisów art. 44 ust. 1 wykonuje czynności zastrzeżone dla organów Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej
- podlega karze grzywny.

3. W razie popełnienia wykroczeń określonych w ust. 1 pkt 2-4 i ust. 2 pkt 8, można orzec przepadek towaru, chociażby nie stanowił własności sprawcy wykroczenia.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 52. W ustawie z dnia 13 lipca 1939 r. o nadzorze nad niektórymi środkami żywienia zwierząt (Dz. U. Nr 63, poz. 419 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) w art. 7 w ust. 1 wyrazy „rejonowych organów rządowej administracji ogólnej” zastępuje się wyrazami „rejonowych lekarzy weterynarii”.

Art. 53. W ustawie z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. 11,
- 2) w art. 12 skreśla się ust. 2,
- 3) w art. 14:
 - a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „albo wybicia zwierząt”,
 - c) skreśla się ust. 2.

Art. 54. W ustawie z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz.U. Nr 29, poz. 245, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1985 r. Nr 12, poz. 49, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1992 r. Nr 33, poz. 144 i Nr 91, poz. 456 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 272) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w odpowiednim przypadku i liczbie wyrazy „organ służby weterynaryjnej nadzorowany przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się odpowiednio wyrazami „organ Inspekcji Weterynaryjnej”,
- 2) w art. 23 wyraz "zakładów" zastępuje się wyrazem „inspektora-tów”.

Art. 55. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz.U. Nr 12, poz. 114, z 1981 r. Nr 24, poz. 124, z 1982 r. Nr 16, poz. 125, z 1983 r. Nr 6, poz. 35 i Nr 44, poz. 203, z 1984 r. Nr 54, poz. 275, z 1985 r. Nr 14, poz. 60 i Nr 23, poz. 100, z 1986 r. Nr 39, poz. 193, z 1988 r. Nr 20, poz. 135 i Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 72, poz. 422 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 75, poz. 332 i Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1995 r. Nr 6, poz. 29 i Nr 60, poz. 310 oraz z 1997 r. Nr 54, poz. 349) art. 118 otrzymuje brzmienie:

„Art. 118. § 1.Kto:

- 1) dokonuje uboju zwierzęcia bez wymaganego zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w tym zezwoleniu,
- 2) usuwa części zwierzęcia przed wykonaniem wymaganego badania po uboju,
- 3) nie poddaje mięsa badaniu, jeżeli takie badanie jest wymagane -podlega karze grzywny.

§ 2. Kto wprowadza do obrotu mięso:

- 1) bez wymaganego oznakowania i świadectwa,
- 2) o ograniczonej przydatności do spożycia lub niezdatne do spożycia, wbrew określonemu sposobowi jego wykorzystania -podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 i 2, można orzec przepadek mięsa, chociażby nie stanowiło własności sprawcy wykroczenia.”

Art. 56.¹¹¹W ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. Nr 12, poz. 49, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1991 r. Nr 7, poz. 25, z 1992 r. Nr 33, poz. 144, z 1995 r. Nr 130, poz. 629 i z 1996 r. Nr 106, poz. 496) w art. 17 wyrazy „organy służby weterynaryjnej nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się wyrazami „organy Inspekcji Weterynaryjnej”.

Art. 57. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr 106, poz. 457 i Nr 107, poz. 460, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 60, poz. 310, Nr 85, poz. 426, Nr 90, poz. 446, Nr 141, poz. 700, Nr 147, poz. 713, z 1996 r. Nr 41, poz. 177 i Nr 45, poz. 199 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 44, Nr 23, poz. 117, Nr 43, poz. 272 i Nr 54, poz. 348) w art. 3 w ust. 1 po wyrazie „sanitarnych,” dodaje się wyraz „weterynaryjnych.”

Art. 58. W ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz.U. z 1991 r. Nr 8, poz. 27 i z 1995 r. Nr 120, poz. 576) art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, jakie czynności o charakterze pomocniczym z zakresu zadań lekarza weterynarii, o których mowa w art. 1 ust. 1, mogą być wykonywane pod nadzorem lekarza weterynarii przez osoby nie posiadające tytułu lekarza weterynarii oraz określi kwalifikacje tych osób.

2. Osoby wymienione w ust. 1, które na podstawie dotychczasowych przepisów nabyły uprawnienia do wykonywania czynności weterynaryjnych samodzielnie lub pod nadzorem lekarza weterynarii i do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ba-

¹¹¹ W art. 56 skreśla się użyty w różnych przypadkach wyraz „Państwowa”, zgodnie z art. 51 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

daniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. Nr 60, poz. 369) prowadziły zarejestrowaną działalność gospodarczą w tej dziedzinie, zachowują dotychczasowe uprawnienia.”

Art. 59. W ustawie z dnia 10 października 1991 r. o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej (Dz.U. Nr 105, poz. 452, z 1993 r. Nr 16, poz. 68 i Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 152 i Nr 43, poz. 272, Dz.U. z 1998r Nr 106, poz. 668) w art. 58 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W stosunku do środków farmaceutycznych i materiałów medycznych przeznaczonych wyłącznie dla zwierząt nadzór nad obrotem sprawuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz wojewódzcy lekarze weterynarii. Przepisy art. 59-65 stosuje się odpowiednio. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej szczegółowe zasady i sposób sprawowania nadzoru przez wojewódzkich lekarzy weterynarii oraz wymagane kwalifikacje osób pełniących funkcje kontrolne.”

Art. 60. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U. Nr 147, poz. 713 i z 1997 r. Nr 14, poz. 72) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz właściciele, posiadacze i zarządcy gruntów są obowiązani zawiadomić właściwy organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej lub urząd gminy albo najbliższy zakład leczniczy dla zwierząt o dostrzeżonych objawach chorób zwierząt żyjących wolno.”

Art. 61. W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. Nr 132, poz. 622) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 2 po pkt 7 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 8 i 9 w brzmieniu:

„8) zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację, własnych lub wspólnych z innymi gminami, grzebowisk oraz miejsc spalania zwłok zwierzęcych i ich części,

9) znakują obszary dotknięte lub zagrożone chorobą zakaźną zwierząt.”;

2) w art. 7 w ust. 1 po wyrazie „zwierząt” dodaje się wyrazy „a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części”.

Art. 62. Postępowanie w sprawach uregulowanych ustawą, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego dnia nie zakończone ostateczną decyzją, będzie toczyć się według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 63. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po upływie trzech lat od wejścia w życie ustawy określi, w drodze rozporządzenia, jednolity dla całego kraju system rejestracji i identyfikacji zwierząt, zastępujący świadectwa miejsca pochodzenia, o których mowa w art. 7.

Art. 64. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) mienie Skarbu Państwa będące w zarządzie wojewódzkich zakładów weterynarii - przechodzi w zarząd wojewódzkich inspektoratów weterynarii,
- 2) pracownicy wojewódzkich zakładów weterynarii - stają się pracownikami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.

Art. 65. 1. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz.U. Nr 77, poz. 673 i Nr 114, poz. 975, z 1928 r. Nr 26, poz. 229, z 1932 r. Nr 26, poz. 229, Nr 60, poz. 573 i Nr 67, poz. 622, z 1934 r. Nr

- 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 27, poz. 245, z 1948 r. Nr 49, poz. 373, z 1951 r. Nr 1, poz. 4 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198),
- 2) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz.U. z 1933 r. Nr 60, poz. 454, z 1934 r. Nr 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 18, poz. 132, z 1969 r. Nr 13, poz. 95, z 1971 r. Nr 12, poz. 115 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198),
 - 3) ustawa z dnia 17 kwietnia 1936 r. o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach (Dz U. Nr 29, poz. 237).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres roku od dnia jej wejścia w życie, zachowują moc obowiązującą dotychczasowe przepisy wykonawcze, jeżeli nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 66. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

G. ORGANIZACJA RYNKU ROLNEGO

USTAWA

z dnia 7 czerwca 1990 r.

o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego

(tekst jedn. Dz.U.97.142.951)

Art. 1. 1. Tworzy się państwową jednostkę organizacyjną pod nazwą „Agencja Rynku Rolnego”, zwaną dalej „Agencją”.

2. Agencja podlega Prezesowi Rady Ministrów.

3. Agencja może tworzyć oddziały terenowe.

Art. 2. 1. Agencja posiada osobowość prawną.

2. Agencja nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa.

3. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania Agencji.

Art. 3. Siedzibą Agencji jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 4. 1. Agencja realizuje interwencyjną politykę rolną państwa w celu stabilizacji rynku produktów rolnych i żywnościowych oraz ochrony dochodów uzyskiwanych z rolnictwa.

2. Zadanie, o którym mowa w ust. 1, Agencja wykonuje w szczególności przez:

- 1) interwencyjny zakup i sprzedaż produktów rolnych oraz ich przetworów na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
- 2) gromadzenie i gospodarowanie państwowymi rezerwami produktów rolnych oraz produktów i półproduktów żywnościowych w ramach określonych zadań oraz przeznaczonych na ten cel środków finansowych,
- 3) udzielanie poręczeń kredytów, z wyjątkiem kredytów inwestycyjnych, przedsiębiorcom realizującym zadania zlecone przez Agencję.

3. Do zadań Agencji należą także:

- 1) analizowanie rynku produktów rolnych i żywnościowych,
- 2) przedstawianie Radzie Ministrów:
 - a) propozycji regulacji organizacyjno-prawnych w zakresie funkcjonowania rynku podstawowych produktów rolnych i żywnościowych,
 - b) w porozumieniu z Ministrem Gospodarki propozycji dotyczących regulacji handlu zagranicznego w zakresie produktów będących przedmiotem działalności interwencyjnej Agencji,
- 3) inicjowanie i udział w działaniach organizacyjnych mających na celu rozwój rynku produktów rolnych i żywnościowych.

4. Prezes Agencji przedstawia Radzie Ministrów do zatwierdzenia zaopiniowany przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Finansów oraz Radę Agencji roczny program działań interwencyjnych, który obejmuje:

- 1) listę podstawowych produktów rolnych oraz produktów i półproduktów żywnościowych będących przedmiotem oddziaływania Agencji,
- 2) prognozę poziomu cen, według których Agencja będzie prowadzić działalność interwencyjną i gospodarę rezerwami państwowymi,
- 3) środki niezbędne na działania interwencyjne.

Art. 4a. 1. Rada Ministrów może powierzyć Agencji realizację innych zadań niż określone w art. 4, związanych z organizowaniem i funkcjonowaniem rynku produktów rolnych i żywnościowych.

2. Rada Ministrów powierzając zadania, o których mowa w ust. 1, zapewni Agencji na ten cel odpowiednie środki finansowe.

Art. 5. 1. Agencja przejmie od Głównego Zarządu Rezerw Państwowych rezerwy państwowe produktów rolnych oraz półproduktów i artykułów żywnościowych, a także środki finansowe przeznaczone na ten cel w ustawie budżetowej.

2. Minister Rynku Wewnętrznego, w porozumieniu z Ministrami Finansów oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, określi szczegółowe zasady, zakres i tryb przekazania rezerw państwowych i środków finansowych, o których mowa w ust. 1.

3. Agencja przejmie nieodpłatnie magazyny zbożowe o łącznej pojemności 1 mln ton, znajdujące się w zarządzie przedsiębiorstw przemysłu zbożowo-młynarskiego „PZZ”.

4. (skreślony).

Art. 6. 1. Prezes Agencji jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Prezes Agencji jest organem wykonawczym i zarządzającym Agencji.

3. (skreślony).

4. Prezes Agencji składa półroczne i roczne sprawozdania z działalności Agencji Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Ministrowi Finansów, a także Sejmowej i Senackiej Komisji Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.¹

Art. 7. 1. Organem opiniodawczym i doradczym Prezesa Agencji jest Rada Agencji, w skład której wchodzi przewodniczący i 20 członków, powoływani na okres 3 lat.

2. Przewodniczącą Rady wybiera i odwołuje Rada Agencji.

¹ Obecnie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi - stosownie do art. 1 pkt 7 lit. a) uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 października 1997 r. w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P.97.80.779), która weszła w życie z dniem 28 października 1997 r., oraz do art. 1 pkt 5 uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 listopada 1997 r. w sprawie zmiany Regulaminu Senatu (M.P.97.82.794), która weszła w życie z dniem 6 listopada 1997 r.

3. Członków Rady będących przedstawicielami organizacji producentów rolnych w liczbie 8 osób, producentów związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym, handlu oraz konsumentów powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek właściwych organów zainteresowanych organizacji.

4. Członków Rady, będących przedstawicielami administracji państwowej, po jednym przedstawicielu Ministra Finansów, Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministra Gospodarki, powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek zainteresowanych ministrów.

Art. 8. 1. Agencja działa na podstawie niniejszej ustawy oraz statutu nadanego, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Statut Agencji reguluje w szczególności:

- 1) strukturę organizacyjną Agencji,
- 2) zasady tworzenia oddziałów terenowych,
- 3) zadania oraz zasady działania Rady Agencji,
- 4) zasady udzielania pełnomocnictw,
- 5) szczegółowe zasady gospodarki finansowej,
- 6) system kontroli wewnętrznej,
- 7) procedury działalności interwencyjnej,
- 8) procedury ustalania ceny minimalnej,
- 9) zasady udziału Agencji w spółkach prawa handlowego.

Art. 9. 1. Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową i ewidencję księgową, dotyczącą gospodarowania rezerwami państwowymi oraz działalności interwencyjnej na rynku produktów rolnych, zgodnie z przepisami obowiązującymi osoby prawne i niniejszą ustawą.

2. Agencja działa zgodnie z planem finansowym obejmującym rok obrachunkowy pokrywający się z rokiem kalendarzowym. Roczny plan finansowy Agencji ustala jej Prezes w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów.

3. Przychodami Agencji są dotacje budżetowe ustalane corocznie w ustawie budżetowej, wpływy z działalności gospodarczej, z kapitałów pieniężnych, darowizn oraz inne wpływy.

4. Przychody określone w ust. 3 Agencja przeznaczają na realizację zadań określonych w art. 4 oraz na funkcjonowanie Agencji.

5. Zasady wynagradzania pracowników określa Prezes Agencji Rynku Rolnego w zakładowym regulaminie wynagradzania.

Art. 10. (skreślony).

Art. 11. (skreślony).

Art. 12. Techniczno-organizacyjną obsługę Prezesa Agencji sprawuje biuro Agencji, zwane „Centralą”.

Art. 12a. Nie pobiera się opłaty skarbowej od czynności cywilnoprawnych, których stroną jest Agencja Rynku Rolnego.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Rady Ministrów

z dnia 21 listopada 1996 r.

w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego

(Dz.U.96.138.641, zm.: Dz.U.98.100.641)

Na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 1990 r. o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego (Dz., U. Nr 39, poz. 223 i z 1996 r. Nr 34, poz. 146) zarządza się, co następuje:

§ 1. Agencji Rynku Rolnego nadaje się statut stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie nr 91 Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 lipca 1992 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik

Statut Agencji Rynku Rolnego

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1. Agencja Rynku Rolnego, zwana dalej „Agencją”, działa na podstawie ustawy z dnia 7 czerwca 1990 r. o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 39, poz. 223 i z 1996 r. Nr 34, poz. 146), zwanej dalej „ustawą”, oraz niniejszego statutu.

Rozdział 2

Struktura organizacyjna Agencji

§ 2. 1. W skład Agencji wchodzi Biuro Agencji, zwane dalej „Centralą”, oraz oddziały terenowe.

2. Organem wykonawczym i zarządzającym Agencji jest Prezes Agencji.

3. Organem opiniodawczym i doradczym Prezesa Agencji jest Rada Agencji.

§ 3. 1. Prezes Agencji kieruje Agencją przy pomocy dwóch zastępców Prezesa, głównego księgowego, dyrektorów biur Centrali i dyrektorów oddziałów terenowych.

2. Dyrektorzy oddziałów terenowych kierują pracami tych oddziałów w granicach pełnomocnictw udzielonych przez Prezesa Agencji.

3. Prezes Agencji może upoważnić zastępcę Prezesa do podejmowania decyzji w sprawach określonych przez Prezesa.

4. Szczegółową organizację wewnętrzną oraz podział zadań w Agencji, w ramach określonych statutem, określa Prezes Agencji.

§ 4. 1. Prezes Agencji zatrudnia swoich zastępców, dyrektorów i zastępców dyrektorów biur w Centrali oraz dyrektorów oddziałów terenowych, a na ich wniosek - zastępców dyrektorów oddziałów terenowych i głównych księgowych w oddziałach terenowych.

2. Prezes Agencji jest pracodawcą, w rozumieniu przepisów prawa pracy, w stosunku do pracowników Centrali oraz dyrektorów oddziałów terenowych.

3. Dyrektor oddziału terenowego jest pracodawcą, w rozumieniu przepisów prawa pracy, w stosunku do pracowników zatrudnionych w oddziale terenowym.

§ 5. 1. Centrala sprawuje techniczno-organizacyjną obsługę Prezesa Agencji.

2. W skład Centrali wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Biuro Prezydialno-Organizacyjne,
- 2) Biuro Interwencji i Regulacji Rynkowej,
- 3) Biuro Rezerw Państwowych,
- 4) Biuro Informacji Rynkowej,
- 5) Biuro do Spraw Spółek Kapitałowych,
- 6) Biuro Finansowo-Księgowe,
- 7) Zespół do Spraw Informatyki,
- 8) Zespół Kontroli Wewnętrznej,
- 9) Zespół Analiz i Strategii,
- 10) Zespół do Spraw Integracji Europejskiej i Współpracy z Zagranicą.

§ 6. Do realizacji określonych zadań Prezes Agencji może powoływać zespoły problemowe, określając ich nazwę, skład osobowy, zakres i tryb działania.

Rozdział 3

Zadania oraz zasady działania Rady Agencji

§ 7. 1. Do zadań Rady Agencji należy opiniowanie:

- 1) projektu rocznego programu działań interwencyjnych Agencji,
- 2) propozycji rocznego planu finansowego Agencji, propozycji wysokości cen minimalnych oraz cen interwencyjnego zakupu,
- 3) półrocznych i rocznych sprawozdań oraz sprawozdań finansowych z działalności Agencji,
- 4) innych spraw przedstawionych przez Prezesa Agencji.

2. Obsługę techniczno-biurową Rady zapewnia Centrala.

§ 8. 1. Przewodniczący Rady Agencji, w uzgodnieniu z Prezesem Agencji, zwołuje posiedzenia Rady co najmniej raz na kwartał.

2. W posiedzeniach Rady Uczestniczy Prezes Agencji oraz osoby zaproszone przez Przewodniczącego Rady w porozumieniu z Prezesem Agencji.

3. Rada Agencji wybiera Przewodniczącego Rady i dwóch zastępców Przewodniczącego Rady.

4. Opinie, uchwały i stanowiska Rady Agencji podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej 11 członków Rady, w głosowaniu jawnym, z wyjątkiem uchwał o wyborze Przewodniczącego Rady i jego zastępców, które są podejmowane w głosowaniu tajnym.

5. Szczegółowy tryb pracy Rady określa regulamin.

§ 9. 1. Za udział w posiedzeniach Rady ustala się ryczałt w wysokości: 80% dla Przewodniczącego Rady Agencji, 70% dla zastępcy Przewodniczącego Rady Agencji i 60% dla członków Rady Agencji przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w kwartale poprzedzającym wypłatę.

2. Ryczałt, o którym mowa w ust. 1, wypłacany jest w dniu posiedzenia Rady Agencji.

Rozdział 4

Zasady tworzenia oddziałów terenowych

§ 10. 1. Oddziały terenowe tworzy się co najmniej dla czterech województw.

2. Siedzibą oddziału terenowego jest jedno z miast wojewódzkich objęte zasięgiem działania oddziału terenowego.

3. Oddziały terenowe obejmują zasięgiem swojego działania następujące województwa:

- 1) z siedzibą w Warszawie - województwa: warszawskie, ciechanowskie, łódzkie, ostrołęckie, piotrkowskie, płockie, radomskie, siedleckie i skierniewickie,
- 2) z siedzibą w Olsztynie - województwa: olsztyńskie, białostockie, elbląskie, gdańskie, łomżyńskie i suwalskie,

- 3) z siedzibą w Lublinie - województwa: lubelskie, białkopodlaskie, chełmskie, kieleckie, krośnieńskie, przemyskie, rzeszowskie, tarnobrzeskie i zamojskie,
- 4) z siedzibą w Katowicach - województwa: katowickie, bielskie, częstochowskie, krakowskie, nowosądeckie, opolskie i tarnowskie,
- 5) z siedzibą we Wrocławiu - województwa: wrocławskie, jeleniogórskie, legnickie i wałbrzyskie,
- 6) z siedzibą w Poznaniu - województwa: poznańskie, bydgoskie, kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie, sieradzkie, toruńskie i wrocławskie,
- 7) z siedzibą w Szczecinie - województwa: szczecińskie, gorzowskie, koszalińskie, słupskie i zielonogórskie.

Rozdział 5

Zasady udzielania pełnomocnictw

§ 11. 1. Zastępcy Prezesa działają w granicach pełnomocnictw udzielonych przez Prezesa Agencji.

2. Dyrektorzy oddziałów terenowych działają na podstawie udzielanych im przez Prezesa Agencji pełnomocnictw ogólnych do dokonywania czynności prawnych w zakresie zwykłego zarządu.

3. Dyrektorom biur w Centrali Prezes Agencji może udzielić pełnomocnictw ogólnych do dokonywania czynności prawnych w zakresie zwykłego zarządu bądź pełnomocnictw do dokonywania czynności określonego rodzaju.

4. Udzielenie szczególnego pełnomocnictwa jest konieczne w sprawach przekraczających zakres zwykłego zarządu:

- 1) zakupu i sprzedaży środków trwałych,
- 2) wnoszenia kapitału do spółek prawa handlowego,
- 3) udzielania poręczeń,
- 4) udzielania zaliczek pieniężnych na zakup produktów rolnych i żywnościowych oraz na ich przechowywanie,
- 5) zaciągania innych zobowiązań finansowych ponad kwoty określone przez Prezesa Agencji w pełnomocnictwie ogólnym.

§ 12. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, z tym że jeżeli dla ważności czynności prawnej potrzebna jest szczególna forma,

pełnomocnictwo do dokonania tej czynności powinno być udzielone w tej formie.

§ 13. W pełnomocnictwie udzielonym zastępcom Prezesa lub dyrektorom oddziałów terenowych Prezes Agencji może zawrzeć postanowienie zezwalające na ustanowienie przez nich dalszych pełnomocnictw do dokonywania poszczególnych czynności prawnych w granicach umocowania.

Rozdział 6

Szczegółowe zasady gospodarki finansowej

§ 14. 1. Agencja prowadzi gospodarkę finansową i ewidencję księgową zgodnie z art. 9 ustawy - odrębnie dla gospodarki państwowymi rezerwami gospodarczymi i dla działalności interwencyjnej na rynku produktów rolnych i żywnościowych, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach o rachunkowości, obowiązującymi osoby prawne, i zasadami racjonalnej gospodarki oraz rachunku ekonomicznego.

2. Środki finansowe uzyskiwane z przychodów, o których mowa w art. 9 ust. 3 ustawy, Agencja przeznaczana na finansowanie zadań określonych w art. 4 ustawy i na funkcjonowanie Agencji, w tym na finansowanie inwestycji.

3. Środki finansowe na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ustawy, mogą być uzupełniane kredytami bankowymi i pożyczkami, po uzyskaniu zgody Ministra Finansów. Środki finansowe mogą być także uzupełniane przychodami z działalności gospodarczej, kapitałów pieniężnych, darowizn i innych wpływów.

§ 15. 1. W ramach gospodarki finansowej Agencja tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy,
- 2) fundusz z tytułu aktualizacji wartości środków trwałych,
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

2. Na fundusz statutowy składa się majątek posiadany przez Agencję według stanu na dzień 4 kwietnia 1996 r. Po uwzględnieniu wyniku finansowego za okres od dnia 1 stycznia 1996 r. do dnia 4 kwiet-

nia 1996 r., w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 1995 r., wartość tego funduszu wynosi 1.156.273 tys. zł.

3. Fundusz statutowy określony w ust. 2 zwiększa się o:

- 1) wygospodarowany zysk bilansowy Agencji z poprzedniego roku,
- 2) równowartość przekazanych Agencji magazynów zbożowych, w drodze darowizny, przez przedsiębiorstwa przemysłu zbożowo-młynarskiego „Polskie Zakłady Zbożowe” lub ich następców prawnych, w kwocie określonej w akcie notarialnym,
- 3) równowartość otrzymanych nieodpłatnie składników majątkowych na realizację innych zadań statutowych Agencji.

4. Fundusz statutowy określony w ust. 2 zmniejsza się o:

- 1) stratę bilansową z poprzedniego roku,
- 2) równowartość nieodpłatnie przekazanych składników majątkowych na podstawie decyzji i orzeczeń właściwych organów.

5. Fundusz z tytułu aktualizacji środków trwałych tworzy się zgodnie z przepisami o rachunkowości.

§ 16. 1. Roczny plan finansowy Agencji obejmuje w szczególności:

- 1) planowane przychody w podziale na rodzaje,
- 2) wydatki w podziale na realizację poszczególnych zadań statutowych określonych w ustawie,
- 3) poszczególne rodzaje kosztów funkcjonowania Agencji, z wyodrębnieniem środków na wynagrodzenia pracowników Centrali i oddziałów terenowych,
- 4) planowany stan zatrudnienia w Centrali i oddziałach terenowych.

2. Roczny plan finansowy sporządza się odrębnie dla gospodarki państwowymi rezerwami gospodarczymi i odrębnie dla działalności interwencyjnej na rynku produktów rolnych.

3. Plan finansowy może obejmować opis rocznego planu finansowego.

§ 17. 1. Agencja pokrywa koszty działalności i zobowiązania z posiadanych środków i uzyskiwanych przychodów.

2. Różnica między sumą przychodów a kosztami ich uzyskania stanowi wynik finansowy Agencji.

3. Strata bilansowa Agencji pokrywana jest z funduszu statutowego. Starta bilansowa powinna być ujęta w planie finansowym następnego roku obrachunkowego.

4. Roczne sprawozdanie finansowe Agencji zatwierdza Minister Finansów zgodnie z przepisami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U Nr 121, poz. 591).

§ 18. 1. Wynagrodzenia pracowników Agencji obciążają koszty jej działalności.

2. Zasady wynagradzania pracowników Agencji określa Prezes Agencji w zakładowym regulaminie wynagrodzeń, uzgodnionym z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministrem Finansów.

§ 19. 1. Zakładowy plan kont określa Prezes Agencji.

2. Zakładowy plan kont powinien zapewnić przede wszystkim wyodrębnienie danych w zakresie gospodarki państwowymi rezerwami gospodarczymi oraz działalności interwencyjnej na rynku produktów rolnych i żywnościowych, zgodnie z § 14 ust. 1 statutu.

Rozdział 7

System kontroli wewnętrznej

§ 20. 1. Kontrolę wewnętrzną Agencji wykonuje Zespół Kontroli Wewnętrznej, podległy bezpośrednio Prezesowi Agencji.

2. Kontroli wewnętrznej podlegają komórki organizacyjne Centrali i oddziałów terenowych; kontrolę kancelarii tajnych określają odrębne przepisy.

3. Kontrola prowadzona jest w ramach rocznych planów kontroli oraz na polecenie Prezesa Agencji.

4. Kierownicy i pracownicy kontrolowanych komórek organizacyjnych są obowiązani do udzielania prowadzącemu kontrolę niezbędnych wyjaśnień i pomocy oraz do udostępniania dokumentów.

5. Prowadzący kontrolę podlega wyłączeniu z udziału w kontroli, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka, krewnych i powinowatych bądź

osób z nim związanych z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, a także innych osób bliskich.

6. Prowadzący kontrolę może być wyłączony z udziału w kontroli w razie zaistnienia innych przyczyn, które mogą mieć wpływ na jego bezstronność co do wyników kontroli.

7. O przyczynach wyłączenia osoba zainteresowana zawiadamia Prezesa Agencji.

8. Decyzje w sprawach wyłączenia prowadzącego kontrolę z udziału w kontroli wewnętrznej podejmuje Prezes Agencji.

9. Prowadzący kontrolę przedstawia pisemny protokół kontroli wraz z zaleceniami pokontrolnymi Prezesowi Agencji.

Rozdział 8

Procedury działalności interwencyjnej

§ 21. 1. Agencja prowadzi działalność interwencyjną w formie zakupów i sprzedaży produktów rolnych oraz ich przetworów na rynku krajowym i zagranicznym.

2. Listę produktów rolnych oraz ich przetworów, na które są ustalane ceny interwencyjnego zakupu i sprzedaży, określa roczny program działań interwencyjnych.

§ 22. 1. Ceny interwencyjnego zakupu produktów rolnych oraz ich przetworów, określone w rocznym programie działań interwencyjnych, ustala Prezes Agencji, z uwzględnieniem cen minimalnych i cen rynkowych, po zasięgnięciu opinii Rady Agencji.

2. Prezes Agencji, ustalając wysokość cen interwencyjnego zakupu, o których mowa w ust. 1, określa terminy obowiązywania ceny oraz wymogi jakościowe i ilość produktów.

§ 23.² 1. Interwencyjny zakup produktów rolnych oraz ich przetworów dokonywany jest wówczas, gdy ich przeciętne ceny rynkowe w

² W § 23 w ust. 1 wyrazy „dwóch tygodni” zastępuje się wyrazami „6 dni”, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa RM z dnia 4 sierpnia 1998 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego (D.U.98.100.641).

ciągu kolejnych 6 dni pozostają na poziomie 90% ceny interwencyjnego zakupu.

2. Interwencyjny zakup prowadzony jest w następujących okresach:

- 1) od dnia 15 lipca do dnia 30 października - pszenicy i żyta,
- 2) od dnia 1 maja do dnia 30 października - masła,
- 3) od dnia 1 czerwca do dnia 30 września - odtłuszczonego mleka w proszku,
- 4) pozostałych produktów i ich przetworów - w okresach występowania nadwyżek rynkowych.

§ 24. 1. Agencja realizuje zadania interwencyjne za pośrednictwem podmiotów gospodarczych.

2. Podmioty gospodarcze, o których mowa w ust. 1, wybierane są w drodze przetargów, po spełnieniu określonych przez Agencję w dokumentacji przetargowej wymogów technicznych, finansowych i organizacyjnych, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Wybór podmiotów gospodarczych, o których mowa w ust. 1, nie wymaga stosowania procedur przetargowych w sytuacjach uzasadnionych potrzebą podjęcia niezwłocznych działań interwencyjnych uzgodnionych z Ministrem Finansów oraz Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

§ 25. 1. Interwencyjne ceny sprzedaży produktów oraz ich przetworów Prezes Agencji ustala w wysokości zapewniającej stabilizację cen na rynku rolno-żywnościowym.

2. Interwencyjne ceny sprzedaży, o których mowa w ust. 1, nie mogą być wyższe od ceny rynkowej.

§ 26. 1. Agencja dokonuje interwencyjnej sprzedaży zapasów produktów rolnych lub ich przetworów w razie spadku podaży na te produkty oraz ich przetwory w ciągu kolejnych dwóch tygodni, powodującej wzrost przeciętnej ceny rynkowej danego produktu lub przetworu w stosunku do ceny interwencyjnego zakupu co najmniej o 10%.

2. Agencja dokonuje interwencyjnej sprzedaży produktów i ich przetworów, o których mowa w ust. 1, w drodze przetargów.

Rozdział 9

Procedury ustalania ceny minimalnej

§ 27. 1. Cenę minimalną, w rozumieniu ustawy, ustala się w oparciu o aktualny i przewidywany poziom cen rynkowych, z uwzględnieniem przeciętnych kosztów produkcji i możliwości finansowych Agencji.

2. Cena minimalna stanowi podstawę do ustalania ceny interwencyjnego zakupu, o której mowa w § 22 ust. 1.

3. Ceny minimalne mogą być ustalane na podstawowe produkty rolne określone w rocznym programie działań interwencyjnych.

§ 28. 1. Propozycje w zakresie wysokości cen minimalnych oraz okresu ich obowiązywania opracowuje zespół powołany przez Prezesa Agencji.

2. W skład zespołu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Agencji powołuje po jednym przedstawicielu: Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Ministra Finansów, Agencji, Federacji Konsumentów, poszczególnych związków zawodowych rolników, organizacji producentów przetwórstwa rolno-spożywczego; pracami zespołu kieruje przedstawiciel Agencji.

3. Propozycje, o których mowa w ust. 1, są opiniowane przez Radę Agencji.

§ 29. Propozycje wysokości cen minimalnych Prezes Agencji przedstawia Radzie Ministrów do zatwierdzenia, w ramach rocznego programu działań interwencyjnych.

Rozdział 10

Zasady udziału Agencji Rynku Rolnego w spółkach prawa handlowego

§ 30. 1. Agencja może nabywać i obejmować, za zgodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministra Finansów,

udziały lub akcje w spółkach prawa handlowego, jeżeli jest to niezbędne do realizacji jej zadań ustawowych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Agencja może obejmować udziały lub akcje w spółkach prawa handlowego w zamian za wierzytelności, jeżeli nie można ich wyegzekwować w inny sposób.

3. Prawa i obowiązki udziałowca lub akcjonariusza, w imieniu Agencji, wykonuje Prezes lub osoba przez niego upoważniona.

4. Prezes Agencji wyznacza przedstawicieli do składu rad nadzorczych spółek z udziałem Agencji spośród pracowników Agencji lub innych osób.

5. Wyznaczeni przedstawiciele, o których mowa w ust. 4, powinni posiadać wiedzę i doświadczenie z zakresu zarządzania lub zagadnień prawno-finansowych funkcjonowania spółek.

USTAWA

z dnia 29 grudnia 1993 r.

o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

(Dz.U.94.1.2; zm.: Dz.U.94.80.369; zm.: Dz.U.94.98.473;
zm.: Dz.U.97.41.255;zm.: Dz.U.97.79.484; zm.: Dz.U.97.141.943,
zm.: Dz.U.98.106.668)

Art. 1. 1. Tworzy się Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”. Agencja jest państwową osobą prawną.

2. Agencja nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa, a Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania Agencji.

3. Siedzibą Agencji jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 2. Nadzór ogólny nad Agencją sprawuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, a w zakresie gospodarki finansowej Minister Finansów.

Art. 3. 1.³ Do zadań Agencji należy wspieranie:

- 1) inwestycji w rolnictwie, w przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach na rzecz rolnictwa,
- 2) przedsięwzięć warunkujących wykorzystanie posiadanej bazy produkcyjnej gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej w celu rozpoczęcia, zwiększenia lub wznowienia produkcji,
- 3) poprawy struktury agrarnej,
- 4) przedsięwzięć tworzących nowe miejsca pracy dla mieszkańców wsi w obszarach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, a także miast do 20 tysięcy mieszkańców,
- 5) rozwoju infrastruktury techniczno-produkcyjnej miast do 5 tysięcy mieszkańców, wsi i rolnictwa, jak również inwestycji związanych z tworzeniem giełd i rynków hurtowych,
- 6) przedsięwzięć w zakresie oświaty rolniczej, doradztwa rolniczego, wdrażania i upowszechniania rachunkowości w gospodarstwach

³ Art. 3 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

- rolnych oraz informacji i szkoleń w dziedzinie rolnictwa, realizowanych przez organizacje rządowe, samorządowe i pozarządowe,
- 7) restrukturyzacji jednostek badawczo-rozwojowych działających na rzecz rolnictwa i gospodarki żywnościowej,
 - 8) powstawania i rozwoju towarzystw ubezpieczeń wzajemnych w rolnictwie,
 - 9) rozwoju infrastruktury informatycznej banków spółdzielczych,
 - 10) realizacji innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.

2. Agencja realizuje swoje zadania w szczególności przez:

- 1) dopłatę w pierwszej kolejności do oprocentowania kredytów bankowych,
- 2) finansowanie lub udział w finansowaniu zadań, o których mowa w ust. 1,
- 3) udzielanie gwarancji i poręczeń kredytowych, określonych w planie finansowym.
- 4)⁴ zakup obligacji banków regionalnych, o których mowa w ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 80, poz. 369), emitowanych celem restrukturyzacji należności kredytowych zrzeczonych w nich banków spółdzielczych.

3.⁵ Agencja realizuje zadania określone w ust. 2 pkt 1, 2 i 4 za pośrednictwem banków lub innych osób prawnych w oparciu o umowy zawierane przez Agencję z tymi podmiotami.

4.⁶ (skreślony).

⁴ Art. 3 ust. 2 pkt 4:

- dodany przez art. 43 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.94.80.369) z dniem 13 sierpnia 1994 r.

- zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

⁵ Art. 3 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. c) ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

⁶ Art. 3 ust. 4 skreślony przez art. 52 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U.97.79.484) z dniem 17 lipca 1997 r.

5. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i kierunki działań w ramach zadań wyszczególnionych w ust. 1 oraz sposoby ich realizacji.

Art. 3a.⁷ Agencja jest właściwa dla gospodarowania funduszami Unii Europejskiej i innymi funduszami pochodzącymi z pomocy zagranicznej przekazywanej na podstawie umów Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej na realizację zadań określonych w art. 3 ust. 1.

Art. 4.⁸ Agencja działa na podstawie niniejszej ustawy oraz statutu, nadanego przez Prezesa Rady Ministrów w drodze rozporządzenia, określającego w szczególności organizację Agencji, szczegółowe zasady gospodarki finansowej oraz zasady działania Rady Agencji, o której mowa w art. 6.

Art. 5. 1. Organem Agencji jest Prezes powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów.

2. Agencją kieruje Prezes i reprezentuje ją na zewnątrz.

3.⁹ Prezes Agencji składa roczne sprawozdanie z działalności Agencji do dnia 15 maja każdego roku Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Ministrowi Finansów oraz Komisji Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 6.¹⁰ 1. Organem opiniodawczo-doradczym Prezesa Agencji jest Rada Agencji, zwana dalej „Radą”.

2. Kadencja Rady trwa 4 lata.

⁷ Dodaje się art. 3a. w brzmieniu zgodnym z art. 85 ustawy z dnia 24 lipca o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668). z dniem 1 stycznia 1998 r.

⁸ Art. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

⁹ Art. 5 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

¹⁰ Art. 6 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

3. Rada składa się z 15 członków, z których 5 jest przedstawicielami Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Finansów, Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Pracy i Polityki Socjalnej oraz Prezesa Narodowego Banku Polskiego; pozostali członkowie są przedstawicielami związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, rolniczych związków spółdzielczych o zasięgu krajowym oraz Krajowej Rady Izb Rolniczych.

4. Członków Rady Agencji powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwego ministra lub Prezesa Narodowego Banku Polskiego albo na wniosek związków zawodowych lub organizacji, o których mowa w ust. 3.

5. Przewodniczącą Rady wybiera spośród swoich członków i odwołuje Rada.

Art. 7. 1. Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową.

2. Przychodami Agencji są:

- 1) środki pochodzące z oprocentowania rezerw obowiązkowych od prowadzanych przez banki do Narodowego Banku Polskiego,
- 2) środki budżetowe określone corocznie w ustawie budżetowej,
- 3) odsetki od lokat bankowych,
- 4) środki uzyskane w ramach bezzwrotnej i kredytowej pomocy zagranicznej,
- 5) inne wpływy.

3.¹¹ Roczny plan finansowy Agencji ustala jej Prezes po zasięgnięciu opinii Rady, w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministrem Finansów.

4. Koszty działalności Agencji, w tym wynagrodzenia pracowników, pokrywane są z przychodów, o których mowa w ust. 2.

5.¹² Zasady wynagradzania pracowników Agencji określa regulamin wynagradzania, ustalany przez Prezesa Agencji za zgodą Ministrów Finansów oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, po zasię-

¹¹ Art. 7 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

¹² Art. 7 ust. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

gnięciu opinii Rady. Wysokość wynagrodzenia Prezesa Agencji ustala Prezes Rady Ministrów.

6. Zasady prowadzenia rachunkowości przez Agencję określają odrębne przepisy.

Art. 8. Zaciąganie przez Agencję kredytów długoterminowych oraz emisja obligacji wymagają zgody Ministra Finansów.

Art. 9. Dochody Agencji wolne są od podatku dochodowego od osób prawnych.

Art. 10.¹³ (skreślony).

Art. 10a.¹⁴ 1. Za zgodą Ministrów Finansów oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Agencja może obejmować akcje w spółkach akcyjnych i udziały w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością realizujących przedsięwzięcia objęte, zaakceptowanym przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, programem budowy rolniczych rynków hurtowych i giełd rolnych.

2. Objęte akcje i udziały, o których mowa w ust. 1, Agencja zbywa w pierwszej kolejności producentom rolnym, grupom producentów rolnych oraz związkom producentów rolnych.

Art. 10b.¹⁵ 1. Agencja może dokonywać sprzedaży wymagalnych wierzytelności powstałych w związku z realizacją zadań ustawowych, w przypadku trwałej utraty przez dłużników Agencji zdolności do spłaty zadłużenia.

2. Sprzedaży wierzytelności określonych w ust. 1 Agencja dokonuje za pośrednictwem banków, na podstawie zawieranych umów.

3. Wymagalne wierzytelności są sprzedawane:

¹³ Art. 10 skreślony przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

¹⁴ Art. 10a dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

¹⁵ Art. 10b dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

- 1) w drodze przetargu,
- 2) na podstawie oferty ogłoszonej publicznie,
- 3) w wyniku rokowań podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

4. Przy sprzedaży wierzytelności stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o zmianie wierzyciela z następującymi wyjątkami:

- 1) nie jest wymagana zgoda dłużnika,
- 2) sprzedaż nie może być dokonana na rzecz dłużnika, jego zstępnych i wstępnych, podmiotu związanego stosunkiem zależności lub dominacji, w rozumieniu ustawy z dnia 22 marca 1991 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz.U. z 1994 r. Nr 58, poz. 239, Nr 71, poz. 313 i Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 45, poz. 199, Nr 75, poz. 357, Nr 106, poz. 496 i Nr 149, poz. 703 oraz z 1997 r. Nr 30, poz. 164).

5. Przy sprzedaży wierzytelności nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. - Prawo bankowe (Dz.U. z 1992 r. Nr 72, poz. 359, z 1993 r. Nr 6, poz. 29, Nr 28, poz. 127 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 80, poz. 369 i Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 10, poz. 61, Nr 75, poz. 357, Nr 90, poz. 406, Nr 106, poz. 496 i Nr 149, poz. 703 oraz z 1997 r. Nr 23, poz. 117 i Nr 24, poz. 119) o przestrzeganiu tajemnicy obrotów i stanów rachunków bankowych w zakresie wierzytelności oferowanych do sprzedaży.

6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowy tryb sprzedaży wierzytelności Agencji.

Art. 11. 1. Agencja tworzy fundusz statutowy, a inne fundusze może tworzyć po uzyskaniu zgody Ministra Finansów.

2.¹⁶ (skreślony).

Art. 12.¹⁷ 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy do Agencji przechodzą środki finansowe i inne mienie dotychczasowego Fun-

¹⁶ Art. 11 ust. 2 skreślony przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

¹⁷ Art. 12 zmieniony przez art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 21 lutego 1997 r. (Dz.U.97.41.255) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 maja 1997 r.

duszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa oraz zobowiązania i wierzytelności finansowe tego Funduszu.

2. Agencja przejmuje zobowiązania i wierzytelności powstałe z tytułu zwrotnej pomocy budżetowej udzielonej przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, przed powstaniem Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa, na restrukturyzację i modernizację rolnictwa oraz jego otoczenia.

Art. 13. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 1992 r. Nr 72, poz. 360 oraz z 1993 r. Nr 6, poz. 29 i Nr 134, poz. 646) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 31 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w części przewyższającej sumę określoną w pkt 2 podlega oprocentowaniu w wysokości ustalonej przez Prezesa NBP, nie niższej jednak niż 50% stopy redyskontowej weksli;”;

2) po art. 31 dodaje się art. 31a w brzmieniu:

„Art. 31a. Środki finansowe pochodzące z oprocentowania, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 3, NBP przekazuje Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”

Art. 14. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646) w art. 6 w ust. 1 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE Rady Ministrów

z dnia 30 stycznia 1996 r.

w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji

(Dz.U.96.16.82; zm.: Dz.U.96.63.295; zm.: Dz.U.96.127.596;
zm.: Dz.U.97.34.204; zm.: Dz.U.97.145.972.)

Na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 80, poz. 369 i Nr 98, poz. 473) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, udziela pomocy finansowej na realizację inwestycji w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa, mających na celu:

- 1) poprawę efektywności produkcji, polegającą w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania,
- 2) lepsze wykorzystanie zasobów pracy,
- 3) tworzenie bazy surowcowej upraw przemysłowych,
- 4) poprawę jakości produkcji żywnościowej,
- 5) zwiększenie oferty towarowej i usługowej oraz jej lepsze dostosowanie do potrzeb rynku krajowego i rynków zagranicznych,
- 6) ograniczenie uciążliwości dla środowiska.

2. Agencja udziela pomocy finansowej na realizację przedsięwzięć w rolnictwie warunkujących wykorzystanie posiadanej bazy produkcyjnej gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej w celu rozpoczęcia lub zwiększenia produkcji w tych gospodarstwach i działach specjalnych.

§ 2. Pomocą finansową ze strony Agencji objęte są działania mające na celu poprawę struktury agrarnej:

- 1) kupno nieruchomości rolnych i urządzenie gospodarstw rolnych,
- 2) zarządzanie nieruchomości rolnych dzierżawionych w okresach wieloletnich.

§ 3. Agencja udziela pomocy finansowej na przedsięwzięcia tworzące nowe miejsca pracy:

- 1) modernizację, budowę i rozbudowę gospodarstw rolnych, zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i zakładów świadczących usługi dla rolnictwa, a także zakładów prowadzących inną działalność w gminach wiejskich oraz w gminach miejsko-wiejskich gwarantujących zatrudnienie ludności wiejskiej,
- 2) kupno zakładów, o których mowa w pkt 1 oraz maszyn i urządzeń stanowiących ich wyposażenie.

§ 4. 1. Pomocą finansową ze strony Agencji objęte są:

- 1) budowa wodociągów i kanalizacji na terenach wiejskich,
- 2) telefonizacja wsi,
- 3) mała przedsiębiorczość w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich,
- 4) gazyfikacja wsi,
- 5) budowa i modernizacja dróg gminnych w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich.

2. Udzielając pomocy, o której mowa w ust. 1, Agencja kieruje się zasadą przyspieszania rozwoju infrastruktury techniczno-produkcyjnej w regionach, w których poziom tej infrastruktury jest niższy od średniej krajowej.

§ 5. 1. Agencja obejmuje pomocą finansową:

- 1) działalność związaną z podnoszeniem i zmianą kwalifikacji zawodowych oraz praktyczną nauką zawodu,
- 2) działalność związaną z doradztwem oraz informacją w zakresie:
 - a) produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - b) zbytu artykułów rolnych i spożywczych,
 - c) funkcjonowania rynku rolno-spożywczego,
 - d) infrastruktury techniczno-produkcyjnej wsi,
 - e) tworzenia nowych miejsc pracy na wsi,
 - f) zarządzania i rachunkowości rolnej.

2. W zakresie określonym w ust. 1 Agencja współpracuje z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa, Agencją Rynku Rolnego oraz ośrodkami doradztwa rolniczego.

3. Agencja może udzielać pomocy finansowej na realizację, zaakceptowanych przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

oraz Finansów, programów restrukturyzacji jednostek badawczo-rozwojowych, prowadzących prace na rzecz rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

§ 6. Agencja realizuje również inne zadania polityki rolnej państwa, określane w odrębnych przepisach oraz wynikające z umów międzynarodowych o wykorzystywaniu środków bezzwrotnej i kredytowej pomocy zagranicznej.

§ 7. Agencja realizuje swoje zadania przez:

- 1) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na warunkach określonych w § 8-11, 16, § 19 ust. 5, § 20 i 22,
- 2) spłatę za kredytobiorcę części udzielonego kredytu, na warunkach określonych w § 12 i 16,
- 3) udzielanie gwarancji kredytowych oraz poręczeń spłaty kredytów bankowych, na warunkach określonych w § 13,
- 4) udział w finansowaniu przedsięwzięć, na warunkach określonych w § 14-16, § 19 ust. 1-4 i § 21,
- 5) udzielanie pożyczek, na warunkach określonych w § 16, § 17 ust. 7 i § 19 ust. 1-4,
- 6) finansowanie lub udział w finansowaniu przedsięwzięć, na warunkach określonych w § 17,
- 7) wykup obligacji banków regionalnych, emitowanych w celu restrukturyzacji należności kredytowych zrzeczonych w nich banków spółdzielczych, na warunkach określonych w § 18,
- 8) obejmowanie udziałów i akcji, na warunkach określonych w § 19.

§ 8. 1. Agencja stosuje dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki, z którymi zawarła umowy, przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć, o których mowa w § 1-3, w ramach przyznanych im limitów.

2. Agencja może zawierać umowy jedynie z bankami, których kapitał własny jest nie mniejszy niż minimum kapitału własnego wymaganego przy tworzeniu nowego banku.

3. Umowy zawierane przez Agencję z bankami powinny określać w szczególności:

- 1) warunki kredytowania,

- 2) tryb przyjmowania i opracowywania wniosków kredytowych,
- 3) terminy powiadamiania o limicie dopłat,
- 4) sposób i terminy zgłaszania zapotrzebowania i rozliczania dopłat,
- 5) sposób ustalania cen rynkowych, o których mowa w § 11 ust. 4 pkt 2 lit. b),
- 6) warunki realizacji spłat części udzielonego kredytu, o którym mowa w § 12,
- 7) sposób przeprowadzania przez Agencję i bank kontroli realizacji umów kredytowych objętych dopłatami,
- 8) warunki zwrotu Agencji dopłat w razie udzielenia lub wykorzystania kredytu niezgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia albo naruszenia przez kredytobiorcę warunków umowy kredytowej,
- 9) warunki zwrotu Agencji spłaty części kredytu w razie sprzedaży, bez zgody Agencji, nabytych gruntów i gospodarstw rolnych albo innych obiektów i urządzeń nabytych za kredyt objęty dopłatami Agencji, jeśli sprzedaż nastąpiła w ciągu pięciu lat od dnia nabycia.

§ 9. 1. Warunkiem udzielenia dopłat do oprocentowania kredytów, o których mowa w § 8 ust. 1, jest w szczególności przedstawienie przez kredytobiorcę planu przedsięwzięcia pozytywnie zaopiniowanego przez właściwy dla miejsca realizacji przedsięwzięcia ośrodek doradztwa rolniczego.

2. Opinie, o których mowa w ust. 1 oraz w § 11 ust. 3 pkt 3 lit. b) i w § 13 ust. 2 pkt 2, ośrodki doradztwa rolniczego wydają nieodpłatnie i sporządzają je na formularzach, których wzór określi Prezes Agencji.

§ 10. 1. Kwoty kredytów objęte dopłatami do oprocentowania nie mogą przekraczać:

- 1) 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne lub nakładów na realizację w gospodarstwach rolnych przedsięwzięć, o których mowa w § 1 ust. 2, nie więcej jednak niż 500.000 zł,

- 1a)¹⁸ 95% wartości nakładów inwestycyjnych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji, zaakceptowanego przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów, programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa, nie więcej jednak niż 500 000 zł,
- 2) 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działy specjalne produkcji rolnej lub na realizację w tych działach przedsięwzięć, o których mowa w § 1 ust. 2, a także przetwórstwo rolno-spożywcze oraz usługi dla rolnictwa, nie więcej jednak niż 2 miliony zł,
- 3) 60% wartości nakładów inwestycyjnych na modernizację, budowę i rozbudowę zakładów prowadzących inną działalność, o których mowa w § 3 pkt 1, nie więcej jednak niż 2 miliony zł.

2.¹⁹ Kwoty kredytów, o których mowa w ust. 1, mogą być udzielane jednemu podmiotowi do wysokości 2 milionów zł, bez względu na liczbę realizowanych przedsięwzięć.

3.²⁰ (skreślony).

§ 11. 1.²¹ Oprocentowanie kredytów, o których mowa w § 10 ust. 1, może być zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,25 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3-5, należne bankowi oprocentowanie płacone jest przez:

- 1) kredytobiorcę - w wysokości połowy oprocentowania określonego w ust. 1, nie więcej jednak niż 20% kredytu w stosunku rocznym,
- 2) Agencję - w pozostałej części.

¹⁸ § 10 ust. 1 pkt 1a dodany przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U.96.63.295) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 22 czerwca 1996 r.

¹⁹ § 10 ust. 2 zmieniony przez § 1 pkt 1 lit. a) rozporządzenia z dnia 25 listopada 1997 r. (Dz.U.97.145.972) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 16 grudnia 1997 r.

²⁰ § 10 ust. 3 skreślony przez § 1 pkt 1 lit. b) rozporządzenia z dnia 25 listopada 1997 r. (Dz.U.97.145.972) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 16 grudnia 1997 r.

²¹ § 11 ust. 1:

- zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U.96.63.295) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 22 czerwca 1996 r.

- zmieniony przez § 1 pkt 2 lit. a) rozporządzenia z dnia 25 listopada 1997 r. (Dz.U.97.145.972) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 16 grudnia 1997 r.

3. Dopłaty do oprocentowania kredytów mogą być zwiększone, jeżeli kredyty zostały udzielone na:

- 1)²² sfinansowanie przedsięwzięć objętych programami branżowymi lub regionalnymi, zaakceptowanymi przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.
- 2) zakup gruntów rolnych mający na celu:
 - a) powiększenie gospodarstwa rolnego,
 - b) utworzenie nowego gospodarstwa rolnego, o powierzchni nie mniejszej od średniej w danym województwie, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, z zastrzeżeniem pkt 3,
- 3) utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego przez osoby, które:
 - a) nie przekroczyły 40 roku życia,
 - b) złożyły w banku, pozytywnie zaopiniowany przez ośrodek doradztwa rolniczego, plan przedsięwzięcia, którego realizacja utworzy gospodarstwo rolne dające kredytobiorcy i jego rodzinie podstawowe źródło utrzymania.

4. Dopłaty, o których mowa w ust. 3:

- 1) nie przysługują do kredytów udzielonych na zakup gruntów rolnych, budynków lub ich części, maszyn, urządzeń i inwentarza, jeżeli umowa zostaje zawarta:
 - a) między małżonkami,
 - b) na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników między rolnikiem a następcą, którym jest zstępny, przysposobiony lub pasierb rolnika,
- 2) nie przysługują:
 - a) w odniesieniu do tej części nabywanego gruntu, która spowoduje powiększenie powierzchni gospodarstwa rolnego ponad 100 ha przeliczeniowych gruntów rolnych,
 - b) w odniesieniu do tej części ceny umownej, która przewyższa poziom średnich cen rynkowych w danym województwie,
 - c) w odniesieniu do nabywanych gruntów Skarbu Państwa, jeśli płatność jest rozłożona na raty,

²² § 11 ust. 3 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 2 lit. b) rozporządzenia z dnia 25 listopada 1997 r. (Dz.U.97.145.972) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 16 grudnia 1997 r.

3) podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi, a dalsze dopłaty nie przysługują w wypadku sprzedaży, bez zgody Agencji, gruntów i gospodarstw rolnych albo innych obiektów i urządzeń nabytych za kredyt objęty dopłatami Agencji, jeśli sprzedaż nastąpiła w okresie kredytowania lub w ciągu 5 lat od dnia nabycia.

5. Dopłaty do oprocentowania nie mogą przekraczać:

- 1) w odniesieniu do kredytów, o których mowa w ust. 3 pkt 1 - kwoty wyliczonej z zastosowaniem zasady określonej w ust. 2, powiększonej o połowę tej kwoty,
- 2)²³ w odniesieniu do kredytów, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3 - kwoty odsetek naliczonej w wysokości 1,0 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski.

6. Wniosek o zwiększenie dopłaty do oprocentowania składa się w banku na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

§ 12. Agencja, na wniosek kredytobiorcy składany w banku, zamiast kontynuować dopłaty do oprocentowania, może spłacić za kredytobiorcę część udzielonego kredytu. Spłata nie może przekroczyć sumy zdyskontowanych dopłat do oprocentowania od nie spłaconej części kredytu i może być dokonana równocześnie ze spłatą przez kredytobiorcę pozostałej części kredytu wraz z odsetkami.

§ 13. 1. Agencja może udzielać gwarancji kredytowych oraz poręczeń spłaty kredytów na realizację przedsięwzięć, o których mowa w § 1-3.

2. Warunkiem ubiegania się o uzyskanie poręczenia spłaty kredytu jest:

- 1) złożenie, za pośrednictwem banku, wniosku na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji,
- 2) przedstawienie planu przedsięwzięcia z pozytywną opinią właściwego dla miejsca realizacji przedsięwzięcia ośrodka doradztwa rolniczego,

²³ § 11 ust. 5 pkt 2:

- zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U.96.63.295) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 22 czerwca 1996 r.

- 3) zawarcie warunkowej umowy kredytowej,
- 4) złożenie zaświadczeń o nie zaleganiu z płatnościami podatków oraz składek na ubezpieczenie społeczne,
- 5) złożenie dokumentów dotyczących statusu prawnego i sytuacji finansowej podmiotu ubiegającego się o poręczenie,
- 6) złożenie innych dokumentów mogących świadczyć o kredytobiorcy lub wymaganych dodatkowo przez Agencję.

3. Wniosek, który spełnia wymogi formalne, powinien być rozpatrzone w terminie 30 dni od dnia jego złożenia.

4. Poręczenie jest terminowe i udzielane do wysokości 60% wykorzystanej kwoty przyznanego kredytu oraz odsetek od kwoty objętej poręczeniem, nie więcej niż do 1 miliona zł.

5. Agencja może udzielać gwarancji do kwoty 1 miliona zł.

6. Agencja może żądać stosownych zabezpieczeń udzielonego poręczenia lub gwarancji, a także poddania się egzekucji w trybie art. 777 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego.

7. Z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji Agencja pobiera jednorazowo prowizję w wysokości 1% poręczonej lub 2% gwarantowanej kwoty kredytu.

§ 14. Środki uzyskane z bezzwrotnej i kredytowej pomocy zagranicznej są wykorzystywane przez Agencję na udział w finansowaniu przedsięwzięć wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1-3.

§ 15. 1. Z wnioskami o udział w finansowaniu przedsięwzięć, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5, mogą występować gminy.

2. Wniosek o udział w finansowaniu składa się w Agencji na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

3. Udział w finansowaniu, o którym mowa w ust. 1, nie może przekraczać:

- 1) 35% kosztów budowy wodociągów - w gminach, w których procent gospodarstw wiejskich zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorczych nie przekracza 70% średniej krajowej,
- 2) 30% kosztów budowy wodociągów - w gminach, w których procent gospodarstw wiejskich zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorczych mieści się między 70% średniej krajowej a średnią krajową,

- 3) 25% kosztów budowy wodociągów - w gminach, w których procent gospodarstw wiejskich zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorczych jest wyższy od średniej krajowej,
- 4) 40% kosztów budowy kanalizacji,
- 5) 25% kosztów telefonizacji,
- 6) 50% kosztów budowy i modernizacji dróg gminnych w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich.

4. Agencja może uczestniczyć w finansowaniu przedsięwzięć, o których mowa w ust. 1, pod warunkiem zapewnienia przez inwestora środków w wysokości co najmniej:

- 1) w gminach, o których mowa w ust. 3 pkt 1 - 65% kosztów budowy wodociągu, przy czym udział mieszkańców zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 20% kosztów budowy; w wypadku budowy lub rozbudowy stacji wodociągowej udział mieszkańców nie może być mniejszy niż 5% przedsięwzięcia,
- 2) w gminach, o których mowa w ust. 3 pkt 2 - 70% kosztów budowy wodociągu, przy czym udział mieszkańców zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 25% kosztów budowy; w wypadku budowy lub rozbudowy stacji wodociągowej udział mieszkańców nie może być mniejszy niż 10% przedsięwzięcia,
- 3) w gminach, o których mowa w ust. 3 pkt 3 - 75% kosztów budowy wodociągu, przy czym udział mieszkańców zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 30% kosztów budowy; w wypadku budowy lub rozbudowy stacji wodociągowej udział mieszkańców nie może być mniejszy niż 10% przedsięwzięcia,
- 4) 60% kosztów kanalizacji, przy czym udział mieszkańców zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 10% kosztów budowy; w wypadku budowy lub rozbudowy oczyszczalni ścieków udział mieszkańców nie może być mniejszy niż 5% przedsięwzięcia,

- 5) ²⁴ 75% kosztów telefonizacji, przy czym udział mieszkańców zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 20% kosztów przedsięwzięcia,
- 6) 50% kosztów budowy i modernizacji drogi gminnej, przy czym udział mieszkańców zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 10% kosztów przedsięwzięcia.

5. W sprawach dotyczących dofinansowywania inwestycji telefonizacyjnych Agencja współpracuje z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Telekomunikacji na Wsi.

6. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku Agencja zawiera z gminą umowę, która określa w szczególności kwotę oraz terminy i warunki udziału w finansowaniu.

§ 16. 1. Z wnioskiem o pomoc Agencji w finansowaniu przedsięwzięć, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, może wystąpić osoba fizyczna lub osoba prawna prowadząca bądź podejmująca pozarolniczą działalność gospodarczą w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich.

2. Pomoc Agencji dla osób, o których mowa w ust. 1, może być przyznana pod warunkiem zapewnienia przez wnioskodawcę środków własnych w wysokości co najmniej 30% kosztów przedsięwzięcia i nie może:

- 1) być większa niż 50% kredytu w razie udzielenia kredytu, o którym mowa w § 7 pkt 1 i 2,
- 2) być większa niż 10.000 zł na jedno miejsce pracy powstające w wyniku realizacji przedsięwzięcia,
- 3) przekraczać 60.000 zł dla jednego podmiotu.

3. Agencja może udzielać pożyczek w kwocie do 200.000 zł osobom prawnym prowadzącym działalność na rzecz rozwoju małej przedsiębiorczości na wsi. Agencja może uzależnić udzielenie pożyczki od uzyskania pozytywnej opinii Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Rady Agencji.

4. Wniosek o pomoc w finansowaniu przedsięwzięcia, o której mowa w ust. 1, lub udzielenie pożyczki, o której mowa w ust. 3, składa się na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

²⁴ § 15 ust. 4 pkt 5 zmieniony przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 15 października 1996 r. (Dz.U.96.127.596) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 13 listopada 1996 r.

§ 17. 1. Agencja może finansować lub uczestniczyć w finansowaniu przedsięwzięć wymienionych w § 5 ust. 1, realizowanych przez ośrodki doradztwa rolniczego, instytuty naukowe, zakłady doświadczalne, uczelnie i szkoły.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, może być przyznana również na zakup sprzętu niezbędnego do realizacji przedsięwzięć.

3. Wniosek o finansowanie lub udział w finansowaniu przedsięwzięć składa się w Agencji na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

4. Agencja może uzależnić udzielenie pomocy finansowej od uzyskania pozytywnej opinii Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Rady Agencji.

5. Podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą uzyskać pomoc finansową tylko raz w roku. Pomoc ta nie może przekraczać 30.000 zł i jest realizowana w formie bezgotówkowej.

6. Niezależnie od pomocy określonej w ust. 2 i 5 podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą uzyskać pomoc finansową Agencji na działalność związaną z praktyczną nauką zawodu. Udzielając pomocy Agencja uwzględnia rodzaj i okres trwania praktyk oraz liczbę uczestników.

7. Agencja udziela pomocy finansowej na zadania określone w § 5 ust. 3 w formie pożyczek.

§ 18. 1. Agencja może wykupywać obligacje banków regionalnych, o których mowa w § 7 pkt 7.

2.²⁵ Wykupem mogą być objęte obligacje banków regionalnych wyemitowane w celu restrukturyzacji należności kredytowych banków spółdzielczych.

3. Wniosek o wykup obligacji składa się w Agencji na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

§ 19. 1. Agencja może uczestniczyć w finansowaniu realizowanych przez spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przedsięwzięć objętych zaakceptowanym przez Ministra Rolnictwa i

²⁵ § 18 ust. 2 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 15 października 1996 r. (Dz.U.96.127.596) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 13 listopada 1996

Gospodarki Żywnościowej programem budowy rolniczych rynków hurtowych i giełd rolnych. Pomoc finansowa może być udzielona w formie pożyczki lub dofinansowania przedsięwzięcia. Za zgodą Ministrów Finansów oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej pomoc może być realizowana także przez obejmowanie przez Agencję udziałów lub akcji w spółkach akcyjnych i spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością.

2. Agencja uzależnia udzielenie pożyczki lub dofinansowanie przedsięwzięcia od pozytywnej opinii Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów i Rady Agencji.

3. Pomoc Agencji, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 5 milionów zł.

4. Wniosek o udzielenie pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, składa się na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

5.²⁶ Agencja może udzielać dopłat, w wysokości określonej w § 11 ust. 5 pkt 1, do oprocentowania kredytów udzielanych na sfinansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych polegających na tworzeniu przez osoby prawne rynków hurtowych lub giełd rolnych i artykułów rolno-spożywczych, w ramach realizacji branżowych lub regionalnych programów, zaakceptowanych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

§ 20. 1.²⁷ Za zgodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Agencja może stosować dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, znajdujących się na obszarach dotkniętych klęską suszy, gradobicia, nadmiernych opadów atmosferycznych, wymarznienia, powodzi, huraganu, pożaru lub plagi gryzoni.

²⁶ § 19 ust. 5 zmieniony przez § 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 25 listopada 1997 r. (Dz.U.97.145.972) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 16 grudnia 1997 r.

²⁷ § 20 ust. 1:

- zmieniony przez § 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 15 października 1996 r. (Dz.U.96.127.596) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 13 listopada 1996 r.

- zmieniony przez § 1 rozporządzenia z dnia 25 marca 1997 r. (Dz.U.97.34.204) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 19 kwietnia 1997 r.

2. Wniosek o kredyt, zaopiniowany przez wojewodę, składa się w banku na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

3. Opinia, o której mowa w ust. 2, powinna określać w szczególności zakres i wysokość doznanych szkód, których oszacowania dokonuje komisja powołana przez wojewodę.

4.²⁸ Oprocentowanie kredytów, o których mowa w ust. 1, nie może wynosić więcej niż 1,25 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym.

5.²⁹ Dopłaty do oprocentowania kredytów, o których mowa w ust. 1, nie mogą przekroczyć kwoty odsetek naliczonej w wysokości 1,0 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski.

6. Wysokość kredytu nie może przekroczyć wielkości szkód w uprawach rolnych, inwentarzu i rzeczowych środkach obrotowych do produkcji rolnej oraz wartości odtworzeniowej środków trwałych, oszacowanej przez komisję, o której mowa w ust. 3.

§ 21. 1.³⁰ Za zgodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Agencja może brać udział w finansowaniu przedsięwzięć realizowanych na obszarach dotkniętych klęską żywiołową, z zakresu budowy, odbudowy lub renowacji:

- 1) wiejskich urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych,
- 2) dróg gminnych na terenach wiejskich.

2. Wnioski gmin o udział w finansowaniu, zaopiniowane przez wojewodę, składa się w Agencji na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji.

3. Opinia, o której mowa w ust. 2, powinna określać w szczególności zakres i wysokość doznanych szkód, których oszacowania dokonuje komisja powołana przez wojewodę.

²⁸ § 20 ust. 4 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U.96.63.295) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 22 czerwca 1996 r.

²⁹ § 20 ust. 5 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U.96.63.295) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 22 czerwca 1996 r.

³⁰ § 21 ust. 1 zmieniony przez § 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 15 października 1996 r. (Dz.U.96.127.596) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 13 listopada 1996 r.

4. Agencja może uczestniczyć w finansowaniu przedsięwzięć, o których mowa w ust. 1, pod warunkiem zapewnienia przez gminę środków własnych, w wysokości co najmniej 50% kosztów przedsięwzięcia. Kwota udzielonego dofinansowania nie może przekroczyć 500.000 zł i wraz ze środkami własnymi gminy powinna pokryć pełne koszty przedsięwzięcia.

§ 22. 1. Agencja, na warunkach określonych w § 11 ust. 1 i 2, może udzielać dopłat do oprocentowania kredytów udzielonych w 1994 r. - na cele określone w § 1 pkt 5 i 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 1993 r. w sprawie szczegółowego zakresu, zasad i trybu finansowania z budżetu państwa dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych w roku 1993 (Dz. U. Nr 30, poz. 137).

2. Agencja może, na warunkach określonych w § 11, zastosować lub zwiększyć dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia na realizację inwestycji w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa, w odniesieniu do nie spłaconej części kredytu, jeśli spełnione będą łącznie następujące warunki:

- 1) przedsięwzięcia realizowane lub zrealizowane przez kredytobiorców spełniają warunki przewidziane w rozporządzeniu,
- 2) kredyt jest spłacany zgodnie z warunkami umowy kredytowej lub umowy o spłatę zrestrukturyzowanego długu,
- 3) kredytobiorca przedstawi w banku wniosek, na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji, wraz z opinią właściwego ośrodka doradztwa rolniczego o zgodności realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia z celami określonymi w rozporządzeniu.

3. Agencja może określić korzystniejsze warunki spłaty wierzytelności finansowych, przejętych po byłym Funduszu Restrukturyzacji i Odciążenia Rolnictwa. Roczne oprocentowanie kredytów modernizacyjnych oraz naprawczych nie może być mniejsze niż:

- 1) ³¹ 0,5 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski lub

³¹ § 22 ust. 3 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U.96.63.295) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 22 czerwca 1996 r.

2) określone w § 11 ust. 2 i 3, jeśli zostały spełnione warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3.

§ 23. Agencja może udzielać dopłat, o których mowa w § 11 ust. 2 oraz 3 pkt 1 i 3, do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych w kwotach nie przekraczających wysokości określonych w § 10 na realizację przedsięwzięć w rolnictwie mających na celu wykorzystanie posiadanej bazy produkcyjnej gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej przez wznowienie produkcji w tych gospodarstwach i działach specjalnych, po przerwie w produkcji trwającej co najmniej rok, powstałej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia z przyczyn niezależnych od podmiotu gospodarczego.

§ 24. 1. Do spraw wszczętych i nie zakończonych do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy tego rozporządzenia.

2. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że przepisy niniejszego rozporządzenia są korzystniejsze dla kredytobiorcy.

§ 25. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 kwietnia 1995 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. Nr 47, poz. 244).

§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE
Prezesa Rady Ministrów

z dnia 8 marca 1994 r.

**w sprawie nadania statutu Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa**

(Dz.U.94.33.122)

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 2) zarządza się, co następuje:

§ 1. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nadaje się statut, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik

Statut

Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

§ 1. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, działa na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 2), zwanej dalej „ustawą”, oraz niniejszego statutu.

§ 2. W realizacji swoich zadań Agencja kieruje się zasadą racjonalnego gospodarowania powierzonymi jej środkami.

§ 3. 1. Organem Agencji jest Prezes Agencji.

2. Prezes Agencji kieruje jej działalnością i reprezentuje ją na zewnątrz.

§ 4. 1. Prezes Agencji działa przy pomocy dwóch zastępców Prezesa, głównego księgowego i dyrektorów zespołów Biura Prezesa Agencji, zwanego dalej „Biurem”.

2. Prezes Agencji może upoważnić osoby wymienione w ust. 1 oraz głównego księgowego do rozstrzygania spraw w jego imieniu, w tym do wydawania decyzji.

§ 5. 1. Prezes Agencji zatrudnia pracowników w Biurze oraz powołuje i odwołuje swoich zastępców, głównego księgowego i dyrektorów zespołów.

2. Prezes Agencji, za zgodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministra Finansów, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Agencji określa zakładowy system wynagrodzeń.

§ 6. 1. Biuro jest aparatem wykonawczym Prezesa Agencji.

2. W skład Biura wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Zespół Organizacyjny,
- 2) Zespół Prawny,

- 3) Zespół Kontroli Wewnętrznej,
- 4) Zespół Księgowości,
- 5) Zespół Ekonomiczno-Finansowy,
- 6) Zespół Analiz i Programów,
- 7) Zespół Funduszu Gwarancji Kredytowych,
- 8) Zespół do Spraw Wykorzystania Środków Uzyskanych z Pomocy Zagranicznej.

3. Szczegółową strukturę organizacyjną Biura oraz zakres działania kierownictwa i zespołów określa regulamin organizacyjny Agencji, ustalony przez Prezesa Agencji.

§ 7. 1. Za zorganizowanie i prawidłowe działanie kontroli wewnętrznej, a także za należyte wykorzystanie wyników kontroli, odpowiedzialny jest Prezes Agencji.

2. Czynności kontrolne w zakresie swojego działania wykonują z urzędu zastępcy Prezesa Agencji, dyrektorzy zespołów oraz główny księgowy.

3. Kontrolą wewnętrzną są objęte zespoły Biura Agencji.

§ 8. 1. Kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka, krewnych i powinowatych bądź osób związanych z nimi z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, a także innych osób bliskich.

2. Kontrolujący może być wyłączony od udziału w kontroli również w razie stwierdzenia innych przyczyn, które mogą mieć wpływ na bezpośrednie jego postępowanie.

3. O przyczynach wyłączenia osoba zainteresowana zawiadamia Prezesa Agencji.

4. O wynikach kontroli kontrolujący zawiadamia Prezesa Agencji.

§ 9. 1. Agencja prowadzi, z uwzględnieniem § 10, samodzielną gospodarkę finansową w oparciu o roczny plan finansowy.

2. Roczny plan finansowy zawiera prognozę wpływów finansowych i należności okresów przyszłych oraz propozycje wydatków na realizację poszczególnych zadań, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy, jak również na pokrycie kosztów funkcjonowania Agencji.

§ 10. Środki uzyskane w wyniku bezzwrotnej i kredytowej pomocy zagranicznej, w tym z pożyczki „ASAL-300”, gromadzone są na wydzielonych kontach (subkontach) Agencji, a ich wydatkowanie i ewidencję określają odrębne przepisy.

§ 11. Finansowanie zadań Agencji może być dokonywane w szczególności w formie bezpośrednich wydatków, dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, wydatków związanych z udzielaniem gwarancji i poręczeń.

§ 12. 1. Organem doradczym i opiniodawczym Prezesa Agencji jest Rada Agencji.

2. Obsługę techniczno-biurową Rady Agencji zapewnia Biuro.

§ 13. 1. Posiedzenia Rady Agencji zwołuje jej Przewodniczący w porozumieniu z Prezesem Agencji co najmniej raz na kwartał.

2. W posiedzeniach Rady Agencji, oprócz jej członków, uczestniczy Prezes Agencji oraz osoby zaproszone przez Przewodniczącego Rady Agencji w porozumieniu z Prezesem Agencji.

3. Szczegółowy tryb pracy Rady Agencji określa regulamin uchwalony przez Radę.

4. Prezes Agencji, za zgodą Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministra Finansów, może określić zasady wynagradzania członków Rady Agencji za udział w pracach Rady.

5. W związku z uczestnictwem w posiedzeniach Rady Agencji zamiejscowym członkom Rady oraz innym zaproszonym osobom przysługuje zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety według przepisów w sprawie diet i innych należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.

H. ORGANIZACJE ROLNICZE

USTAWA

z dnia 14 grudnia 1995 r.

o izbach rolniczych

(Dz.U.96.1.3; zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się samorząd rolniczy działający na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i reprezentujący interesy zrzeszonych w nim podmiotów.

2. Członkami samorządu rolniczego z mocy prawa są:

- 1) osoby fizyczne i prawne, będące podatnikami podatku w rozumieniu przepisów o podatku rolnym,
- 2) osoby fizyczne i prawne, będące podatnikami podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych,
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych posiadający w tych spółdzielniach wkłady gruntowe.

Art. 2. 1. Samorząd rolniczy jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko ustawom.

2. Samodzielność samorządu rolniczego podlega ochronie sądowej.

Art. 3. 1. Jednostkami organizacyjnymi samorządu rolniczego są izby rolnicze, zwane dalej "izbami".

2¹. Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Izb Rolniczych, określi, w drodze rozporządzenia, liczbę i teren działania izb, uwzględniający zasadniczy podział terytorialny państwa.

3. Członkami izby są osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt. 1 i 2, płacące podatek na terenie działania izby oraz osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt. 3, będące członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych, mających siedzibę na terenie działania izby.

4. Izby działają na rzecz rolnictwa, wpływają na kształtowanie polityki rolnej i uczestniczą w jej realizacji.

5. Izby posiadają osobowość prawną.

Art. 4. W celu realizacji wspólnych zadań izby mogą zawierać porozumienia regionalne.

Rozdział 2

Zadania i zasady działania izb

Art. 5. 1. Do zadań izb należy w szczególności:

- 1) sporządzanie analiz, ocen, opinii i wniosków z zakresu produkcji rolnej oraz rynku rolnego i przedstawianie ich organom administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- 2) występowanie do organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego z inicjatywą w zakresie regulacji prawnych oraz opiniowanie projektów przepisów,
- 3) prowadzenie działań na rzecz tworzenia rynku rolnego oraz poprawy warunków zbytu płodów rolnych i produktów rolnych,
- 4) prowadzenie analiz kosztów i opłacalności produkcji rolnej,

¹ Art. 3 ust. 2 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 110 pkt. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 5)² gromadzenie, przetwarzanie przekazywanie informacji gospodarczych na potrzeby producentów rolnych oraz innych przedsiębiorców,
- 6) doradztwo w zakresie działalności rolniczej, wiejskiego gospodarstwa domowego oraz uzyskiwania przez rolników dodatkowych dochodów,
- 7) podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury rolnictwa i wsi oraz poprawy struktury agrarnej,
- 8) podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie,
- 9) prowadzenie listy rzeczoznawców oraz przyznawania tytułów kwalifikacyjnych w zakresie rolnictwa, na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- 10) kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki i rzetelnego postępowania w działalności gospodarczej,
- 11) działanie na rzecz podnoszenia jakości środków i urządzeń stosowanych w działalności rolniczej oraz na rzecz poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa w rolnictwie,
- 12) współdziałanie z jednostkami prowadzącymi szkoły rolnicze, wspieranie ich działalności, inicjowanie powstawania nowych szkół i zmian w programach nauczania oraz współorganizowanie praktyk,
- 13) kształtowania świadomości ekologicznej producentów rolnych,
- 14) inicjowanie działań mających na celu powoływanie i wspieranie zrzeszeń producentów rolnych,
- 15) działanie na rzecz poprawy jakości produktów rolnych,
- 16) promowanie eksportu produktów rolnych,
- 17) rozwijanie współpracy z zagranicznymi organizacjami producentów rolnych.

2. Izby mogą wykonywać zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, przekazane ustawami lub na podstawie porozumień z właściwymi organami administracji rządowej.

² Art. 5 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 84 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

3.³ Izby mogą realizować zadania przekazywane w drodze porozumienia przez organy samorządu terytorialnego z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego..

4. Zadania, o których mowa w ust. 2 i 3, są wykonywane przez izby po zapewnieniu koniecznych środków finansowych przez administrację rządową lub samorządową.

Art. 6. 1⁴. Sprawy indywidualne z zakresu administracji rządowej oraz wynikające z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, załatwiane są przez izbę w trybie postępowania administracyjnego.

2. Decyzje administracyjne w sprawach z zakresu, o którym mowa w ust. 1, wydaje prezes izby. Art. 5 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 84 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

3. Prezes izby może upoważnić w formie pisemnej wiceprezesa izby lub innych członków zarządu do wydawania decyzji administracyjnych, o których mowa w ust. 2, w imieniu prezesa izby.

4. W postępowaniu administracyjnym organami wyższego stopnia są:

- 1) w sprawach z zakresu administracji rządowej - wojewoda,
- 2) w sprawach z zakresu zadań własnych gminy - samorządowe kolegium odwoławcze.

Art. 7. 1. Izby nie mogą prowadzić działalności gospodarczej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Izba lub izby mogą być jedynie udziałowcami lub akcjonariuszami spółek prawa handlowego.

³ W art. 5 ust. 3 wyrazy „zadań własnych gminy” zastępuje się wyrazami „zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego”, zgodnie z art. 110 pkt. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁴ W art. 6 ust. 1 i ust. 4 pkt. 2 wyrazy „zadań własnych gminy” zastępuje się wyrazami „zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego”, zgodnie z art. 110 pkt. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

3. Spółki, o których mowa w ust. 2, mogą prowadzić działalność gospodarczą tylko w zakresie zgodnym z zadaniami ustawowymi i statutowymi izb.

4. Dochód pochodzący z działalności spółek, o których mowa w ust. 2, może być przeznaczony wyłącznie na realizację zadań ustawowych i statutowych.

Art. 8. 1. Izby działają na podstawie ustawy i statutu.

2. Statut izby określa w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę izby,
- 2) teren działania,
- 3) prawa i obowiązki członków izby,
- 4) zadania izby oraz sposoby ich realizacji,
- 5) strukturę organizacyjną,
- 6) tryb wyboru i odwoływania organów izby,
- 7) zasady reprezentowania izby na zewnątrz,
- 8) zasady zawierania porozumień regionalnych,
- 9) zasady powoływania i pracy komisji problemowych,
- 10) zasady gospodarki finansowej, w tym sposób dysponowania majątkiem oraz zaciągania zobowiązań majątkowych.

Rozdział 3

Organy izby

Art. 9. 1. Organami izby są:

- 1) walne zgromadzenie,
- 2) komisja rewizyjna,
- 3) zarząd.

2. Kadencja organów izby trwa 4 lata.

Art. 10. 1. Najwyższym organem izby jest walne zgromadzenie.

2. Członkowie walnego zgromadzenia są wybierani spośród członków izby w wyborach bezpośrednich, przeprowadzanych w głosowaniu tajnym.

Art. 11. 1. Zarząd zwołuje walne zgromadzenie co najmniej dwa razy w roku.

2. Zarząd zwołuje również walne zgromadzenie na wniosek komisji rewizyjnej albo na wniosek co najmniej 1/3 ogólnej liczby członków walnego zgromadzenia.

Art. 12. 1. Do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia należy:

- 1) uchwalanie i zmiana statutu,
- 2) wybór i odwoływanie, w głosowaniu tajnym, zarządu, poszczególnych jego członków oraz komisji rewizyjnej i poszczególnych jej członków,
- 3) uchwalanie regulaminu obrad,
- 4) uchwalanie regulaminów pracy zarządu i komisji rewizyjnej,
- 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań zarządu i komisji rewizyjnej,
- 6) podejmowanie uchwał w sprawie absolutorium dla zarządu,
- 7) uchwalanie budżetu,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych określonych w statucie, a także określanie maksymalnej kwoty zobowiązań, które może zaciągnąć zarząd,
- 9) podejmowanie uchwał w sprawie wysokości składki członkowskiej,
- 10) uchwalanie zasad wynagradzania członków zarządu oraz uchwalanie wynagrodzenia prezesa,
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie przejęcia, w drodze porozumienia, zadań należących do właściwości administracji rządowej, o których mowa w art. 5 ust. 2,
- 12) podejmowanie uchwał w sprawie przejęcia zadań przekazywanych w drodze porozumienia przez organy samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 5 ust. 3,
- 13) podejmowanie uchwał w sprawie utworzenia lub przystąpienia do spółek, o których mowa w art. 7 ust. 2,
- 14) wyrażanie zgody na członkostwo izby w innych organizacjach krajowych i zagranicznych,
- 15) ustalanie zasad odpłatności za usługi świadczone przez izbę.

2. Statut izby może określić inne sprawy zastrzeżone do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia.

Art. 13. 1. Uchwały walnego zgromadzenia zapadają większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Statut izby lub jego zmiana uchwalane są większością głosów w obecności co najmniej 2/3 ogólnej liczby członków walnego zgromadzenia.

Art. 14. 1. Walne zgromadzenie powołuje spośród swoich członków komisje problemowe.

2. Na wniosek komisji, o których mowa w ust. 1, walne zgromadzenie może rozszerzyć ich skład o osoby nie będące członkami walnego zgromadzenia. Osoby te nie mogą stanowić więcej niż 50% składu komisji.

Art. 15. W obradach walnego zgromadzenia mogą uczestniczyć bez prawa udziału w głosowaniu delegowani przedstawiciele:

- 1) wojewódzkiego sejmiku samorządowego,
- 2) związków zawodowych rolników indywidualnych, mających struktury wojewódzkie zarejestrowane w sądzie właściwym dla związków zawodowych,
- 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników, mających struktury wojewódzkie zarejestrowane w sądzie właściwym dla organizacji społeczno-zawodowych.

Art. 16. 1. Komisja rewizyjna składa się z 5 osób wybranych spośród członków walnego zgromadzenia.

2. Do zadań komisji rewizyjnej należy w szczególności:

- 1) kontrola wykonywania uchwał walnego zgromadzenia,
- 2) kontrola działalności finansowej izby,
- 3) przedstawianie walnemu zgromadzeniu wniosków o udzielenie bądź odmowę udzielenia absolutorium zarządowi oraz wniosków wraz z uzasadnieniem o odwołanie zarządu lub poszczególnych jego członków,
- 4) podejmowanie uchwały w sprawie wyboru podmiotu uprawnionego do badania rocznego sprawozdania finansowego.

3. Członek komisji rewizyjnej nie może być jednocześnie członkiem zarządu.

Art. 17. Uchwały komisji rewizyjnej zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy jej składu. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 18. 1. Zarząd wybierany jest spośród członków walnego zgromadzenia izby.

2. W skład zarządu wchodzi: prezes, wiceprezes i 3 członkowie.

3. Zarząd wybierany jest na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego zgromadzenia.

Art. 19. Do właściwości zarządu należą wszystkie sprawy izby nie zastrzeżone ustawą lub statutem dla innych organów, a w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów uchwał walnego zgromadzenia,
- 2) opracowywanie projektów budżetu, wraz z planem finansowym,
- 3) przedstawianie walnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia rocznych sprawozdań z działalności statutowej i finansowej,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawach zaciągania kredytów i innych zobowiązań finansowych do wysokości ustalonej przez walne zgromadzenie,
- 5) ustalanie zasad wynagradzania pracowników biura izby oraz ustalanie wysokości wynagrodzenia dyrektora biura,
- 6) zarządzanie wyborów do walnego zgromadzenia,
- 7) podejmowanie czynności związanych z utworzeniem spółek, o których mowa w art. 7 ust. 2.

Art. 20. Uchwały zarządu zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy jego składu. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos prezesa.

Art. 21. Oświadczenia woli w zakresie praw i obowiązków oraz zobowiązań majątkowych izby składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i pracownik biura upoważniony przez zarząd.

Art. 22. 1. Zarząd realizuje swoje zdania przy pomocy biura.

2. Biurem kieruje dyrektor, który w stosunku do pracowników biura jest kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.

3. Dyrektora biura powołuje i odwołuje zarząd.

Rozdział 4

Zasady przeprowadzania wyborów do walnego zgromadzenia izby

Art. 23. 1. Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do walnego zgromadzenia mają członkowie izby.

2. Osoba prawna realizuje swoje prawa wyborcze za pośrednictwem przedstawiciela wskazanego przez władze tej osoby, uprawnionego do jej reprezentowania przy czynnościach prawnych.

Art. 24. 1. Wybory przeprowadza się w okręgach wyborczych.

2. Okręg wyborczy obejmuje obszar jednej gminy.

3. Członkowie walnego zgromadzenia wybierani są według zasad:

- 1) w okręgu wyborczym, w którym powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 4 tys. ha, wybiera się jednego członka,
- 2) w okręgu wyborczym, w którym powierzchnia użytków rolniczych przekracza 4 tys. ha, wybiera się dwóch członków.

Art. 25. Wybory do walnego zgromadzenia zarządza zarząd izby, wyznaczając ich datę na dzień wolny od pracy przypadający najpóźniej w 15 dniu przed upływem 4 lat od dnia poprzednich wyborów. Zarząd izby ustala na podstawie danych z ewidencji gruntów rolnych prowadzonych w gminie liczbę członków wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych oraz terminy wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem wyborów.

Art. 26. 1. Wybory przeprowadzają:

- 1) komisja wojewódzka, w liczbie 11 osób, wybrana przez ustępujące walne zgromadzenie spośród osób uprawnionych, o których mowa w art. 23,

2) komisje okręgowe, w liczbie 5-7 osób, powołane przez komisje wojewódzką spośród osób uprawnionych, o których mowa w art. 23.

2. Komisje, o których mowa w ust. 1, wybierają spośród swoich członków przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza komisji.

3. W skład komisji nie mogą wchodzić osoby kandydujące w wyborach do walnego zgromadzenia.

4. Osoby wchodzące w skład komisji pełnią swoje funkcje honorowo.

Art. 27. 1. Prawo zgłaszania kandydatów w wyborach do walnego zgromadzenia izby przysługuje członkom izby.

2. Zgłoszenie kandydatury wymaga poparcia co najmniej 50 członków danej izby posiadających prawo wyborcze w danym okręgu wyborczym.

3. Poparcia, o którym mowa w ust. 2, można udzielić więcej niż jednemu kandydatowi. Wycofanie udzielonego poparcia jest nieskuteczne.

4. Do zgłoszenia załącza się:

- 1) pisemne oświadczenie kandydata o zgodzie na kandydowanie,
- 2) listę członków popierających kandydata, zawierająca czytelnie podane imię (imiona), nazwisko i adres zamieszkania oraz serię i numer dowodu osobistego osoby fizycznej udzielającej poparcia oraz jej podpis.

5. Zgłoszenia do komisji okręgowej dokonuje osobiście kandydat lub pisemnie wskazana przez niego osoba.

6. W przypadku udzielenia poparcia przez osobę prawną podaje się odpowiednio jej nazwę, adres siedziby oraz imię i nazwisko przedstawiciela, o którym mowa w art. 23 ust. 2.

7. W przypadku zgłoszenia kandydata przez osobę prawną przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio. Do zgłoszenia załącza się dokument o ustanowieniu przedstawiciela, o którym mowa w art. 23 ust. 2.

8. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym.

Art. 28. 1. Głosowanie przeprowadza się na obszarze okręgu wyborczego, który jest równocześnie obwodem głosowania. Komisja

okręgowa może postanowić o podziale okręgu wyborczego na dwa lub więcej obwodów głosowania.

2. Spis uprawnionych do udziału w głosowaniu, o których mowa w art. 3 ust. 3, sporządza się w urzędzie gminy. Sporządzenie spisu jest zadaniem zleconym gminie.

3. Spis, o którym mowa w ust. 2, udostępniany jest do wglądu w siedzibie urzędu gminy najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów. Każdy może wnieść zażalenie w sprawie nieprawidłowości spisu.

4. Organ, który sporządził spis, rozpatruje zażalenie w ciągu 3 dni od daty jego wniesienia i wydaje decyzję w sprawie.

5. Od decyzji nie uwzględniającej zażalenia przysługuje prawo wniesienia, za pośrednictwem organu sporządzającego spis, skargi do sądu rejonowego w ciągu 3 dni.

6. Sąd rozpoznaje skargę w postępowaniu nieprocesowym w składzie jednego sędziego w terminie 3 dni od daty wniesienia skargi. Postanowienie sądu doręcza się osobie, która wniosła skargę, oraz organowi, który sporządził spis. Od postanowienia sądu nie przysługują środki odwoławcze.

Art. 29. 1. W przypadku podziału okręgu wyborczego na obwody głosowania:

- 1) komisja okręgowa powołuje komisje obwodowe w liczbie 5-7 osób,
- 2) spis uprawnionych, o których mowa w art. 28 ust. 2, sporządza się odrębnie dla każdego obwodu głosowania,
- 3) głosowanie przeprowadzają komisje obwodowe, sporządzając po jego zakończeniu protokół wyników głosowania w obwodzie; protokół ten przekazywany jest niezwłocznie do komisji okręgowej.

2. Przepisy art. 26 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 30. 1. Wyniki głosowania i wynik wyborów w okręgu wyborczym do walnego zgromadzenia ustala komisja okręgowa.

2. W okręgu jednomandatowym mandat do walnego zgromadzenia uzyskuje kandydat, który otrzymał największą liczbę głosów. W przypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę

głosów uprawniającą do uzyskania mandatu, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję okręgową.

3. W okręgu dwumandatowym mandaty do walnego zgromadzenia uzyskują dwaj kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów. W przypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu i kandydatów tych jest więcej niż mandatów do uzyskania, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję okręgową.

4. Komisja okręgowa sporządza protokół z przeprowadzonego głosowania i z wyborów w okręgu wyborczym, który przekazuje niezwłocznie komisji wojewódzkiej.

Art. 31. Komisja wojewódzka na podstawie protokołów otrzymanych od komisji okręgowych stwierdza protokolarnie wyniki wyborów do walnego zgromadzenia i przedkłada sprawozdanie z wyborów ustępującemu zarządowi izby.

Art. 32. Szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do walnego zgromadzenia określa statut izby.

Art. 33. Pierwsze posiedzenie nowo wybranego walnego zgromadzenia zwołuje ustępujący zarząd, nie później niż trzydziestego dnia od daty wyborów. Obradom pierwszego posiedzenia nowo wybranego zgromadzenia przewodniczy senior izby, którym jest najstarszy wiekiem członek walnego zgromadzenia.

Art. 34. 1. Wygaśnięcie mandatu członka walnego zgromadzenia następuje wskutek:

- 1) utraty prawa wybieralności,
 - 2) zrzeczenia się mandatu,
 - 3) prawomocnego wyroku sądu orzeczonego za przestępstwo umyślne,
 - 4) śmierci.
2. Wygaśnięcie mandatu stwierdza walne zgromadzenie.

3. W przypadku gdy do zakończenia kadencji walnego zgromadzenia pozostało nie mniej niż 6 miesięcy, to w ciągu 3 miesięcy od

dnia stwierdzenia wygaśnięcia 10% mandatów przeprowadza się wybory uzupełniające.

Rozdział 5

Zasady gospodarki finansowej izb

Art. 35. Dochody izb pochodzą:

- 1) ze środków przekazywanych przez wojewodę w wysokości określonej na ten cel w ustawie budżetowej na dany rok, w okresie pierwszej kadencji organów izby,
- 2) ze środków na realizację zadań zleconych przez administrację rządową lub samorządową,
- 3) z udziału lub akcji spółek, o których mowa w art. 7 ust. 2,
- 4) z innego majątku izby,
- 5) z darowizn, zapisów, dotacji i innych wpłat,
- 6) ze składek członkowskich,
- 7) z odpisu, w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego - po pierwszych 4 latach działania izby, pobieranego na obszarze działania izby,
- 8) z opłat z tytułu usług świadczonych przez izbę.

Art. 36. Izby prowadzą rachunkowość i sprawozdawczość zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa.

Rozdział 6

Reprezentacja krajowa izb

Art. 37. Izby tworzą Krajową Radę Izb Rolniczych, zwaną dalej „Krajową Radą”.

2. Krajowa Rada posiada osobowość prawną.
3. W skład Krajowej Rady wchodzi prezesi izb oraz wybrani przez walne zgromadzenie delegaci po jednym z każdej izby.

Art. 38. Do zadań Krajowej Rady należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie izb przed organami Państwa,

- 2) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz założeń i programów polityki rolnej,
- 3) przedstawianie właściwym organom administracji państwowej wniosków w sprawie sytuacji w rolnictwie,
- 4) udzielanie izbom pomocy w wykonywaniu ich zadań.

Art. 39. 1. Organem Krajowej Rady jest zarząd wybierany i odwoływany w głosowaniu tajnym przez Krajową Radę spośród jej członków.

2. Zarząd Krajowej rady stanowią: prezes, wiceprezes oraz trzech członkowie.

Art. 40. Uchwały zarządu zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy jego składu. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos prezesa.

Art. 41. 1. Zarząd realizuje swoje zadania przy pomocy biura.

2. Biurem kieruje dyrektor, który w stosunku do pracowników biura jest kierownikiem zakładu pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.

3. Dyrektora biura powołuje i odwołuje zarząd.

Art. 42. 1. Organem Krajowej Rady jest również komisja rewizyjna wybierana i odwoływana w głosowaniu tajnym przez Krajową Radę spośród jej członków.

2. Komisja rewizyjna składa się z 5 osób.

3. Członek komisji rewizyjnej nie może być jednocześnie członkiem zarządu Krajowej Rady.

Art. 43. Szczegółowe zasady organizacji i finansowania Krajowej Rady określa statut uchwalony na pierwszym posiedzeniu Krajowej Rady.

Art. 44. Koszty działalności Krajowej Rady ponoszą izby, opłacając składki w wysokości określonej przez Krajową Radę.

Art. 45. Naczelne i centralne organy administracji rządowej są zobowiązane do zasięgnięcia opinii Krajowej Rady o projektach ustaw i aktów wykonawczych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Rozdział 7

Nadzór nad izbami

Art. 46. Nadzór nad działalnością izb sprawowany jest na podstawie kryterium zgodności z prawem.

Art. 47. 1. Nadzór nad działalnością Krajowej Rady sprawuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, a nad działalnością izb - właściwi wojewodowie.

2. Nadzór nad gospodarką izb w zakresie wykorzystania środków przekazanych na realizację zadań zleconych sprawuje organ zlecający te zadania.

3. Do gospodarki środkami, o których mowa w art. 35 pkt 1, 2 i 7, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy - Prawo budżetowe.

Art. 48. 1. Zarząd izby przedstawia organom nadzoru uchwały organów izby oraz zatwierdzone przez walne zgromadzenie sprawozdanie z rocznej działalności izby w terminie 14 dni od dnia ich uchwalenia.

2. Organy nadzoru, o których mowa w art. 47 ust. 1, mogą stwierdzić nieważność uchwał organów izby w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia ich doręczenia.

3. W terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji organów izby zarządowi izby przysługuje prawo zaskarżenia tych decyzji do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 49. W razie powtarzającego się naruszania prawa przez zarząd izby, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej może zwołać, na wniosek wojewody, walne zgromadzenie w celu rozpatrzenia jego wniosku o odwołanie zarządu i powołanie nowego zarządu.

Rozdział 8

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe

Art. 50. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w drodze rozporządzenia, ustala termin pierwszych wyborów walnych zgromadzeń izb, na wniosek wojewody, po zasięgnięciu opinii sejmiku samorządowego, wyznaczając ich datę na dzień wolny od pracy przypadający najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W rozporządzeniu określa się jednocześnie terminarz wykonania poszczególnych czynności związanych z przeprowadzeniem wyborów.

2. Tryb przeprowadzenia wyborów, o których mowa w ust. 1, ustala Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

3. Komisję wojewódzką powołuje wojewoda, po zasięgnięciu opinii sejmiku samorządowego. Na sekretarza komisji może być powołany kierownik wojewódzkiego biura wyborczego lub osoba przez niego wskazana.

4. Protokół wyników wyborów do walnego zgromadzenia komisja wojewódzka przekazuje niezwłocznie wojewodzie. O wynikach wyborów wojewoda informuje Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

5. Czynności organizacyjne związane z przeprowadzeniem wyborów wykonuje wojewoda we współdziałaniu z wojewódzkim biurem wyborczym. Zasady udziału wojewódzkiego biura wyborczego w wyborach określa porozumienie wojewody i kierownika wojewódzkiego biura wyborczego.

6. Zarząd gminy zapewnia obsługę i techniczno-materialne warunki pracy Komisji okręgowej, jako zadanie zlecone gminie.

7. Wydatki związane z przeprowadzeniem wyborów, w tym na zadania zlecone gminie, oraz środki materialne i finansowe na podjęcie działalności izby zapewnia wojewoda, w wysokości określonej na ten cel w ustawie budżetowej na dany rok.

Art. 51. Pierwsze posiedzenie walnego zgromadzenia wybranego w wyborach, o których mowa w art. 50 ust. 1, zwołuje Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej najpóźniej w 30 dniu od dnia wyborów. Obradom pierwszego posiedzenia przewodniczy senior izby,

którym jest najstarsza wiekiem osoba wybrana do walnego zgromadzenia.

Art. 52. 1. Utworzenie izby następuje, jeżeli w pierwszych wyborach zarządzonych zgodnie z art. 50 ust. 1 wzięło udział co najmniej 20% uprawnionych do głosowania.

2. W przypadku gdy w wyniku pierwszych wyborów nie utworzono izby, ponowne wybory mogą odbyć się nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od daty pierwszych wyborów i na wniosek co najmniej 5% uprawnionych do głosowania, złożony właściwemu wojewodzie.

3. Wojewoda po sprawdzeniu w ciągu 21 dni prawidłowości złożonego wniosku, o którym mowa w ust. 2, występuje niezwłocznie do Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej o zarządzenie ponownych wyborów.

4. Ponowne wybory przeprowadza się w trybie i na zasadach określonych w art. 50.

5. Do ponownego wyborów nie stosuje się przepisu ust. 1.

Art. 53. W wypadku utworzenia izb w co najmniej połowie województw, izby tworzą Krajową Radę.

Art. 54. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zwołuje pierwsze posiedzenie Krajowej Rady nie później niż przed upływem 9 miesięcy od dnia utworzenia izb w co najmniej połowie województw.

2. Krajowa Rada na pierwszym posiedzeniu wybiera zarząd i komisję rewizyjną.

Art. 55. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi, w drodze rozporządzenia, źródła finansowania i szczegółowy sposób prowadzenia gospodarki finansowej Krajowej Rady w I kadencji.

Art. 56. 1. Nazwa „izba rolnicza” może być używana wyłącznie w odniesieniu do izb, o których mowa w ustawie.

2. Podmioty posługujące się nazwą „izba rolnicza” przed dniem wejścia ustawy w życie są obowiązane dokonać zmiany swojej nazwy,

z uwzględnieniem ust. 1, w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Wniosek o zmianę wpisu we właściwym dla nich rejestrze jest wolny od opłat sądowych.

Art. 57. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 8 października 1982 r.

o społeczno-zawodowych organizacjach rolników

(Dz.U.82.32.217; zm.: Dz.U.98.106.668).

Mając na uwadze, że Polska Rzeczpospolita Ludowa gwarantuje własność, całkowitą ochronę i prawo dziedziczenia indywidualnych gospodarstw rolnych oraz że gospodarstwa te stanowią trwałe i równoprawny element społeczno-gospodarczego ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej; uznając równoprawny z innymi zawodami status społeczno-zawodowy rolników indywidualnych oraz potrzebę zapewnienia należytej reprezentacji ich zawodowych i społecznych interesów wobec organów państwowych oraz państwowych i społecznych jednostek organizacyjnych działających na rzecz wsi i rolnictwa, jak też udziału w decydowaniu o sprawach związanych z rozwojem indywidualnych gospodarstw rolnych i postępem społecznym na wsi; kierując się troską o wyżywienie Narodu oraz dobrem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowi się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Rolnicy indywidualni i członkowie ich rodzin oraz inne osoby związane bezpośrednio charakterem swej pracy z rolnictwem mogą zrzekać się dobrowolnie na zasadach ustalonych w niniejszej ustawie, w społeczno-zawodowych organizacjach pełniących funkcje obrony interesów zawodowych rolników indywidualnych.

2. Organizacje, o których mowa w ust. 1, reprezentując potrzeby oraz broniąc zawodowych i społecznych interesów rolników indywidualnych, działają na rzecz rozwoju indywidualnych gospodarstw rolnych oraz wzrostu ich produkcji, zapewnienia opłacalności produkcji rolniczej i należytego wyposażenia rolnictwa w środki produkcji, troszczą się o wysoką rangę zawodu rolnika, a także o poprawę warunków życia i pracy ludności wiejskiej, uczestniczą w kształtowaniu i realizacji polityki Państwa na rzecz postępu gospodarczego, społecznego, socjalnego oraz kulturalnego i oświatowego wsi.

Art. 2. 1. Społeczno-zawodowe organizacje rolników działają zgodnie z konstytucyjnymi zasadami ustrojowymi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, przepisami niniejszej ustawy i innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, na podstawie zarejestrowanego statutu, zgodnego z tymi zasadami i przepisami.

2. Społeczno-zawodowe organizacje rolników są niezależne od organów administracji państwowej oraz państwowych i społecznych jednostek organizacyjnych i organizacji; działają poprzez ustalone w uchwalanych przez siebie statutach i wybierane w sposób demokratyczny organy, a także określają w sposób samodzielny, w ramach obowiązujących przepisów prawa, zakres i formy swojej działalności.

Art. 3. Społeczno-zawodowymi organizacjami rolników, zwanymi dalej „organizacjami rolników”, są:

- 1) kółka rolnicze,
- 2) koła gospodyń wiejskich,
- 3) rolnicze zrzeszenia branżowe,
- 4) związki rolników, kółek i organizacji rolniczych,
- 5) związki rolniczych zrzeszeń branżowych.

Rozdział 2

Uprawnienia i zadania organizacji rolników oraz zasady współdziałania tych organizacji z organami administracji państwowej i organizacjami działającymi na rzecz rolnictwa

Art. 4. 1. Organizacje rolników, reprezentując potrzeby oraz interesy zawodowe i społeczne rolników indywidualnych, uczestniczą w:

- 1) kształtowaniu i realizacji polityki rolnej i społecznej w zakresie: rozwoju i ochrony własności indywidualnych gospodarstw rolnych, gospodarki ziemią, ochrony gruntów rolnych, gospodarki wodnej, nasiennictwa i hodowli zwierząt, infrastruktury rolniczej i społecznej wsi, ochrony środowiska naturalnego, rzeczowych ubezpieczeń rolnych, systemu kredytowego i podatkowego w stosunku do indywidualnych gospodarstw rolnych, ochrony zdrowia ludności wiejskiej, zabezpieczenia socjalnego mieszkańców wsi, rozwoju oświaty, kultury, sportu oraz turystyki na wsi,

- 2) ustalaniu poziomu i zasad kształtowania cen na środki produkcji rolniczej i usług dla rolnictwa, określaniu wielkości i zasad zaopatrzenia gospodarstw indywidualnych w środki produkcji oraz w ocenie ich jakości,
- 3) ustalaniu warunków kontraktacji oraz cen skupu i sprzedaży produktów rolnych, usług produkcyjnych dla rolnictwa i usług dla ludności wiejskiej oraz norm i zasad klasyfikacji produktów rolnych,
- 4) ustalaniu zasad i warunków kooperacji w rolnictwie,
- 5) opracowywaniu planów społeczno-gospodarczych w części dotyczącej wsi i rolnictwa, a także planów zagospodarowania przestrzennego gmin i wsi,
- 6) sprawowaniu społecznej kontroli nad funkcjonowaniem jednostek organizacyjnych obsługujących rolnictwo i mieszkańców wsi.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, organizacje rolników realizują poprzez: przedkładanie właściwym organom państwowym i państwowym jednostkom organizacyjnym oraz organizacjom spółdzielczym i innym organizacjom powołanym do wykonywania zadań na rzecz rolnictwa indywidualnego swego stanowiska w postaci opinii, wniosków, postulatów i żądań, inicjowanie regulacji prawnych oraz opiniowanie projektów lub udział w opracowywaniu aktów prawnych oraz udział w negocjacjach w sprawach wymienionych w ust. 1.

3. Organizacje rolników prowadzą analizę kosztów produkcji rolniczej i kosztów utrzymania oraz kształtowania się dochodów rolników.

Art. 5.⁵ 1. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz państwowe jednostki organizacyjne, a także organizacje spółdzielcze i inne organizacje powołane do wykonywania zadań na rzecz rolnictwa indywidualnego zobowiązane są do współdziałania z organizacjami rolników w sprawach określonych w art. 4 ust. 1 i 3.

2.⁶ Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa obowiązki organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ich współdziałania z organizacjami rolników w sprawach

⁵ W art. 5, w ust. 1 wyrazy „administracji państwowej”, zastępuje się wyrazami „administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego”, zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁶ W art. 5, w ust. 2 wyrazy „administracji państwowej”, zastępuje się wyrazami „administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego”, zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

wymienionych w art. 4 ust. 1 i 3, w tym formy obowiązkowego zwracania się do tych organizacji o opinie w określonych sprawach.

Art. 6. 1. Organy, jednostki organizacyjne i organizacje wymienione w art. 5 ust. 1 obowiązane są ustosunkować się, bez zbędnej zwłoki, najpóźniej w terminie jednego miesiąca, do przedstawianych przez organizację rolników opinii, wniosków, postulatów bądź żądań w sprawach określonych w art. 4 ust. 1, a w wypadku braku możliwości ustosunkowania się do nich w tym terminie - zawiadomić o terminie ustosunkowania się do przedłożonej sprawy.

2. W wypadku gdy zajęte przez właściwy organ, jednostkę organizacyjną bądź organizację stanowisko w określonej sprawie nie zadowala organizacji rolników, która przedstawiła opinię, wniosek, postulat bądź żądanie, może ona wnieść sprzeciw do właściwego organu, jednostki organizacyjnej bądź organizacji wyższego stopnia; sprzeciw powinien być rozpatrzony w terminie jednego miesiąca.

Art. 7. 1. Jeżeli postępowanie określone w art. 6 ust. 2 nie doprowadzi do rozwiązania sprawy objętej sprzeciwem, każda ze stron może żądać wszczęcia postępowania pojednawczego. Postępowanie to prowadzi powołana w tym celu komisja w składzie sześciu członków, wyznaczonych w równej liczbie przez każdą ze stron.

2. Rozwiązanie sporu w tym postępowaniu winno nastąpić w ciągu siedmiu dni - w razie sporu obejmującego jedną organizację rolników i w ciągu dziesięciu dni - w razie sporu wykraczającego poza sprawę jednej organizacji rolników.

3. Rozwiązanie sporu następuje w drodze porozumienia, które wiąże strony. W razie nie osiągnięcia porozumienia komisja sporządza protokół rozbieżności, ze wskazaniem stanowisk stron.

Art. 8. 1. Jeżeli spór nie został rozwiązany w trybie określonym w art. 7, strony obowiązane są poddać go rozstrzygnięciu przez kolegium arbitrażu społecznego przy sądzie rejestrowym właściwym dla wiodącej w sporze organizacji rolników.

2. W skład kolegium wchodzi: przewodniczący wyznaczony spośród sędziów danego sądu przez prezesa sądu oraz sześciu członków wyznaczonych po trzech członków przez każdą ze stron. Strony powin-

ny dążyć do wskazania osób bezpośrednio nie zainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy.

3. Prezes sądu wyznacza bezzwłocznie termin posiedzenia, o którym zawiadamia strony sporu lub ich przedstawicieli.

4. Jeżeli rozstrzygnięcie sporu wymaga wiadomości specjalnych, kolegium może zasięgnąć opinii ekspertów.

5. Orzeczenie kolegium zapada większością głosów.

6. Rada Państwa ustali w formie regulaminu tryb postępowania przed kolegiami arbitrażu społecznego.

Art. 9. 1. W wypadku gdy w sprawach, o których mowa w art. 6 ust. 1, nie zostanie osiągnięte porozumienie w trybie przewidzianym w art. 6 ust. 2 oraz art. 7 i 8, a ich przedmiotem są istotne prawa i interesy rolników, dla poparcia swoich żądań organizacja rolników jako środek wyjątkowy może podjąć akcję protestacyjną.

2. Akcja protestacyjna, o której mowa w ust. 1, może być podjęta na podstawie uchwały członków danej organizacji rolników, przyjętej większością głosów, a gdy chodzi o związki organizacji rolników - na podstawie uchwał właściwych organów statutowych organizacji zrzeszonych w takim związku, opowiadających się w większości za akcją protestacyjną. Podjęcie akcji protestacyjnej wymaga ponadto uzgodnienia z właściwym statutowym organem organizacji rolników wyższego stopnia, której dana organizacja jest członkiem.

3. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych może podjąć akcję protestacyjną o zasięgu szerszym niż jedno województwo, na podstawie uchwały właściwego statutowego organu związku.

4. O podjęciu akcji protestacyjnej jej organizator informuje organ, jednostkę organizacyjną bądź organizację, o której mowa w art. 6 ust. 2, z siedmiodniowym wyprzedzeniem.

5. Udział rolników w akcji protestacyjnej jest dobrowolny. Nikt nie może być ani przymuszony do udziału, ani do odmowy w takiej akcji.

6. Organizator akcji protestacyjnej obowiązany jest zapewnić właściwy przebieg akcji protestacyjnej; działania podejmowane w ramach akcji protestacyjnej nie mogą zagrażać życiu i zdrowiu ludzkiemu oraz powodować zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

7. W czasie trwania akcji protestacyjnej nie mogą być wstrzymane dostawy środków żywności dla zaspokojenia potrzeb ludności oraz potrzeb w zakresie obronności i bezpieczeństwa Państwa.

Art. 10. 1. Organizacje rolników uprawnione są do wykonywania przez upoważnionych swoich przedstawicieli kontroli społecznej jednostek organizacyjnych i organizacji w zakresie:

- 1) zaopatrzenia gospodarstw rolnych w środki produkcji i materiały inwestycyjne,
- 2) realizacji umów kontraktacyjnych oraz skupu produktów rolnych,
- 3) świadczenia usług dla rolnictwa i ludności wiejskiej,
- 4) realizowanych na potrzeby gospodarstw rolnych inwestycji melioracyjnych, wodnych, energetycznych i innych,
- 5) likwidacji szkód losowych i łowieckich.

2. Organy, jednostki organizacyjne i organizacje poddane kontroli, o której mowa w ust. 1, obowiązane są umożliwić wykonywanie tej kontroli.

3. Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, w drodze rozporządzenia, określa obowiązki organów, jednostek organizacyjnych i organizacji w zakresie kontroli, o której mowa w ust. 1, sposób ujmowania przedstawiania wyników tych kontroli oraz tryb realizacji wniosków pokontrolnych.

Art. 11. 1. W zakresie działalności na rzecz rozwoju indywidualnych gospodarstw rolnych oraz postępu gospodarczego, społecznego i socjalnego na wsi, a także kształtowania społecznych wzorów postępowania i postaw obywatelskich, organizacje rolników mogą, w szczególności:

- 1) inicjować i udzielać pomocy w rozwijaniu i wdrażaniu postępu rolniczego, technicznego i socjalnego w indywidualnych gospodarstwach rolnych i wiejskich gospodarstwach domowych oraz upowszechniać doświadczenia przodujących rolników i gospodyń wiejskich,
- 2) udzielać pomocy w podnoszeniu produkcji gospodarstw rolnych oraz rozwijaniu przez nie specjalizacji i kooperacji,

- 3) udzielać rolnikom rady i pomocy w wyborze oraz stosowaniu racjonalnych form i metod gospodarowania, stosowaniu właściwych zabiegów i środków agrotechnicznych, zootechnicznych oraz technologii w produkcji rolniczej, przechowalnictwie i przetwórstwie produktów rolnych,
- 4) udzielać pomocy w prawidłowej organizacji gospodarstw i prowadzeniu rachunkowości rolnej,
- 5) rozwijać różnorodne formy współdziałania produkcyjnego i pomocy sąsiedzkiej,
- 6) upowszechniać wiedzę zawodową i społeczną wśród rolników oraz młodzieży wiejskiej,
- 7) uczestniczyć w organizowaniu praktyk rolniczych dla uczniów i studentów szkół rolniczych,
- 8) organizować poradnictwo prawne na rzecz rolników,
- 9) inicjować działania zmierzające do poprawy warunków życia i pracy ludności wiejskiej,
- 10) udzielać pomocy rodzinom wiejskim w wychowywaniu i kształceniu oraz zapewnianiu właściwego wypoczynku dzieciom i młodzieży wiejskiej,
- 11) podejmować działania w zakresie poprawy stanu zdrowia ludności wiejskiej oraz opieki społecznej na wsi,
- 12) upowszechniać racjonalne metody prowadzenia gospodarstw domowych i żywienia rodziny,
- 13) oddziaływać na kształtowanie etyki zawodowej i podnoszenie społecznej rangi zawodu rolnika,
- 14) rozwijać działalność oświatową i kulturalną na wsi.

2. W wypadkach gdy jest to uzasadnione celami i zadaniami określonymi w niniejszej ustawie i statutach poszczególnych organizacji rolników, organizacje te mogą występować, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, do właściwych organów administracji państwowej z żądaniem o wszczęcie postępowania administracyjnego bądź o dopuszczenie do udziału w toczącym się postępowaniu administracyjnym w określonej sprawie indywidualnej. Przedstawiciel organizacji rolników może być pełnomocnikiem rolnika w sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

3. Rada Ministrów może określać formy i zakres pomocy ze strony Państwa organizacjom rolników w prowadzeniu przez nie działalności wymienionej w ust. 1.

Art. 12. 1. Organizacje rolników mogą inicjować, organizować i prowadzić działalność gospodarczą i socjalną, w zakresie określonym w statutach, na zasadach przewidzianych w odrębnych przepisach, a w szczególności:

- 1) inicjować i prowadzić działalność usługową, produkcyjną i handlową na potrzeby rolników i ludności wiejskiej,
- 2) inicjować i organizować pomoc dla rolników i ludności wiejskiej w wytwarzaniu materiałów budowlanych z surowców miejscowych oraz pomagać w zaspokajaniu potrzeb w zakresie maszyn i sprzętu,
- 3) inicjować i organizować kooperację produkcyjną służącą intensyfikacji i specjalizacji produkcji rolniczej oraz zagospodarowywaniu lasów stanowiących własność rolników indywidualnych,
- 4) prowadzić placówki opiekuńczo-wychowawcze, opieki zdrowotnej i społecznej,
- 5) inicjować i organizować czyny społeczne.

2. Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, w drodze rozporządzenia, określa warunki i formy organizowania i prowadzenia przez organizacje rolników działalności gospodarczej, określonej w ust. 1 pkt. 1-3.

Art. 13. W zakresie spraw określonych w art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 organizacje rolników współdziałają z innymi organizacjami społecznymi i gospodarczymi rolników, a także państwowymi przedsiębiorstwami gospodarki rolnej i rolniczymi spółdzielniami produkcyjnymi oraz innymi jednostkami i organizacjami działającymi na rzecz rolnictwa; w razie potrzeby organizacje rolników zawierają z tymi organizacjami odpowiednie porozumienia i umowy o współpracy bądź realizacji wspólnych zadań.

Art. 14. Organizacje rolników zajmujące się działalnością gospodarczą prowadzą rachunkowość oraz ewidencję ujmującą ich działalność.

ność gospodarczą, stan i zmiany składników majątkowych oraz sporządzają rachunek wyników tej działalności.

Rozdział 3

Kółka rolnicze

Art. 15. 1. Kółko rolnicze jest dobrowolną, niezależną i samorządną, społeczno-zawodową organizacją rolników indywidualnych, reprezentującą całokształt ich interesów zawodowych i społecznych.

2. Terenem działalności kółka rolniczego może być jedna bądź więcej sąsiadujących ze sobą wsi. Terenem działalności kółka rolniczego może być także miasto.

3. Członkiem kółka rolniczego może być:

- 1) osoba prowadząca indywidualne gospodarstwo rolne jako jego właściciel, posiadacz bądź użytkownik,
- 2) pełnoletni członek rodziny rolnika wymienionego w pkt. 1, pracujący w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym,
- 3) osoba, która przekazała gospodarstwo rolne za emeryturę lub rentę.

4. Szczegółowe zasady i warunki wstępowania i występowania członków kółek rolniczych określają statuty kółek; statut może przewidywać przyjmowanie na członków kółka rolniczego także innych osób niż wymienione w ust. 3, związanych bezpośrednio charakterem swojej pracy z rolnictwem.

Art. 16. 1. Statut kółka rolniczego powinien określać:

- 1) nazwę i siedzibę kółka,
- 2) podmiotowy i terytorialny zakres jego działania,
- 3) cele i zadania kółka oraz środki ich realizacji,
- 4) zakres i przedmiot działalności gospodarczej,
- 5) sposób wstępowania i występowania członków oraz utraty członkostwa,
- 6) prawa i obowiązki członków,
- 7) sposób ustanawiania składek członkowskich,
- 8) strukturę organizacyjną kółka,
- 9) organy kółka, ich kompetencje, okres kadencji oraz tryb ich wyboru i odwoływania przed upływem kadencji,
- 10) warunki podejmowania i ważności uchwał organów kółka,

- 11) sposób reprezentowania kółka na zewnątrz,
- 12) majątek kółka oraz sposób dysponowania tym majątkiem,
- 13) sposób zaciągania przez kółko zobowiązań majątkowych,
- 14) zasady podziału nadwyżki z prowadzonej działalności gospodarczej,
- 15) sposób zmiany statutu,
- 16) tryb likwidacji kółka.

2. W strukturze organizacyjnej kółka statut może przewidywać powoływanie sekcji, kół bądź zespołów specjalistycznych, odpowiadających zainteresowaniom członków (producentów określonych upraw, hodowców i innych), oraz zespołów młodych rolników i innych.

Art. 17. 1. Z inicjatywą założenia kółka rolniczego może wystąpić co najmniej dziesięć osób, w tym co najmniej osiem osób prowadzących gospodarstwa rolne jako ich właściciele, posiadacze lub użytkownicy.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, będące członkami założycielami, wybierają spośród siebie komitet założycielski oraz uchwalają statut kółka rolniczego.

Art. 18. 1. Kółko rolnicze i jego statut podlegają rejestracji.

2. Rejestracji podlegają także zmiany statutu kółka rolniczego; przez zmianę statutu rozumie się również uchwalenie przez istniejące kółko nowego statutu.

3. Z chwilą dokonania rejestracji, o której mowa w ust. 1, kółko rolnicze nabywa osobowość prawną.

Art. 19. 1. Organ rejestrowy wpisuje do rejestru kółko i jego statut oraz zmiany już istniejącego, gdy odpowiadają one wymaganiom określonym w ustawie.

2. Jeżeli organ rejestrowy stwierdzi, że statut lub jego zmiany nie spełniają wymogu określonego w ust. 1, uzależni rejestrację kółka rolniczego i jego statutu lub zmiany statutu od dokonania odpowiednich poprawek, wyznaczając w tym celu stosowny termin.

3. Kółko rolnicze podlega wykreśleniu z rejestru, jeżeli:

- 1) podjęta zostanie, zgodnie ze statutem, uchwała o rozwiązaniu kółka,

- 2) uchwalona zmiana statutu nie odpowiada wymaganiom określonym w ustawie, a kółko rolnicze, mimo wskazania przez organ rejestrowy na zaistniałe uchybienia, nie podejmie uchwały usuwającej te uchybienia bądź nie odstąpi od zmiany statutu,
- 3) liczba członków kółka osiągnie stan poniżej liczby określonej w art. 17 ust. 1,
- 4) w innych wypadkach przewidzianych w ustawie.

Art. 20. 1. Do czasu rejestracji kółka rolniczego, a następnie do czasu wyboru zgodnie ze statutem jego organów w imieniu kółka działa jego komitet założycielski.

2. Za czynności dokonane w imieniu kółka rolniczego przed jego rejestracją członkowie komitetu założycielskiego odpowiadają wobec osób trzecich solidarnie, zaś za zobowiązania wynikające z tych czynności po rejestracji kółka - odpowiada kółko rolnicze tak jak za zobowiązania zaciągnięte przez siebie, z tym że członkowie komitetu założycielskiego odpowiadają za nie wobec kółka według przepisów prawa cywilnego.

Art. 21. 1. Kółko rolnicze może zrzeszać się w gminnym bądź wojewódzkim związku rolników, kółek i organizacji rolniczych, a w wypadku nie przystąpienia do takiego związku zrzesza się w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych.

2. Kółko rolnicze może być założycielem i członkiem spółdzielni powoływanej w celu świadczenia usług dla rolnictwa oraz innych rodzajów usług wynikających z potrzeb środowiska wiejskiego.

3. Do spółdzielni, o której mowa w ust. 2, stosuje się przepisy ustawy - Prawo spółdzielcze.

Rozdział 4

Koła gospodyń wiejskich

Art. 22. 1. Koła gospodyń wiejskich w szczególności broni praw, reprezentuje interesy i działa na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin.

2. Koło gospodyń wiejskich działa jako wyodrębniona jednostka organizacyjna kółka rolniczego i ma swoją reprezentację we wszystkich jego statutowych organach.

3. Koło gospodyń wiejskich działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu, określającego cele i zadania koła, uprawnienia i obowiązki członków, formy i środki działania, tryb podejmowania uchwał przez organy koła oraz uprawnienia i obowiązki tych organów. Regulamin może przewidywać udział w działalności koła kobiet nie będących członkami kółka rolniczego, związanych charakterem swej pracy ze środowiskiem wiejskim.

4. We wsiach, w których nie działają kółka rolnicze, mogą być zakładane samodzielne koła gospodyń wiejskich, działające na podstawie regulaminu rejestrowanego w wojewódzkim związku rolników, kółek i organizacji rolniczych.

Rozdział 5

Rolnicze zrzeszenia branżowe

Art. 23. 1. Rolnicze zrzeszenie branżowe jest dobrowolną, niezależną i samorządną, społeczno-zawodową organizacją, reprezentującą i broniącą praw i interesów rolników indywidualnych specjalizujących się w określonej gałęzi produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

2. Terenem działania rolniczego zrzeszenia branżowego może być jedna bądź więcej wsi, teren gminy (miasta) lub większej liczby gmin (miast) danego województwa, jedno województwo albo więcej województw.

3. Do członkostwa w rolniczym zrzeszeniu branżowym stosuje się odpowiednio przepisy art. 15 ust. 3 i 4.

Art. 24. Członek rolniczego zrzeszenia branżowego może być równocześnie członkiem kółka rolniczego.

Art. 25. Do rolniczych zrzeszeń branżowych w sprawach nie uregulowanych w art. 23 i 24 stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące kółek rolniczych.

Art. 26. Rolnicze zrzeszenie branżowe może zrzeszać się w związku rolniczym zrzeszeń branżowych, a w wypadku nie przystąpienia

nia do takiego związku zrzecza się we właściwym krajowym związku branżowym.

Rozdział 6

Gminne i wojewódzkie związki rolników, kółek i organizacji rolniczych

Art. 27. Gminne i wojewódzkie związki rolników, kółek i organizacji rolniczych są dobrowolnymi, niezależnymi i samorządnymi zrzeszeniami:

- 1) związki gminne - kółek rolniczych, rolniczych zrzeszeń branżowych oraz innych społecznych i gospodarczych organizacji rolników,
- 2) związki wojewódzkie - gminnych związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz rolniczych zrzeszeń branżowych i związków rolniczych zrzeszeń branżowych, a także innych społecznych i gospodarczych organizacji rolników.

Art. 28. 1. Z inicjatywą założenia gminnego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych mogą wystąpić co najmniej trzy kółka rolnicze, zaś wojewódzkiego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych - co najmniej pięć gminnych związków rolników, kółek i organizacji rolniczych, zwanych dalej „kólkami założycielami oraz związkami założycielami”.

2. Gminny związek rolników, kółek i organizacji rolniczych zakładany jest na podstawie uchwał walnych zebrań kółek założycieli, zaś wojewódzki związek rolników, kółek i organizacji rolniczych na podstawie uchwał walnych zgromadzeń związków założycieli.

Art. 29. 1. W sprawie założenia gminnego bądź wojewódzkiego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych - kółka założyciele oraz związki założyciele działają poprzez osoby wchodzące w skład ich organów wykonawczych.

2. Osoby wymienione w ust. 1 pełnią rolę zgromadzenia założycieli gminnego bądź wojewódzkiego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych.

3. Zgromadzenie założycieli gminnego bądź wojewódzkiego związku rolników, kółek i organizacji rolniczych wybiera spośród siebie komitet założycielski zakładanego związku oraz uchwała jego statut.

Art. 30. Do gminnych i wojewódzkich związków rolników, kółek i organizacji rolniczych w sprawach nie uregulowanych w art. 27-29 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące kółek rolniczych.

Rozdział 7

Związki rolniczych zrzeszeń branżowych

Art. 31. 1. Związki rolniczych zrzeszeń branżowych zrzeszają wyspecjalizowane w określonej bądź pokrewnej gałęzi produkcji roślinnej lub zwierzęcej rolnicze zrzeszenia branżowe.

2. Terenem działalności związków, o których mowa w ust. 1, może być rejon, województwo, okręg bądź teren całego kraju.

3. Krajowe związki rolniczych zrzeszeń branżowych mogą zrzeszać się w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych.

Art. 32. Do związków rolniczych zrzeszeń branżowych w sprawach nie uregulowanych w art. 31 stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące gminnych i wojewódzkich związków rolników, kółek i organizacji rolniczych.

Rozdział 8

Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych

Art. 33. 1. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, zwany dalej „Krajowym Związkiem”, jest ogólnopolskim, niezależnym i samorządnym zrzeszeniem kółek rolniczych, związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz na zasadach dobrowolności - krajowych związków rolniczych zrzeszeń branżowych i innych organizacji rolników.

2. Krajowy Związek stanowi naczelną reprezentację rolników indywidualnych.

3. Krajowy Związek posiada osobowość prawną.

Art. 34. 1. Statut Krajowego Związku jest uchwalany przez krajowy zjazd delegatów kółek rolniczych, związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz innych zrzeszonych w nim organizacji. Krajowy zjazd uchwała także zmiany w statucie.

2. W wypadku uchwalenia zmiany statutu dotychczasowego bądź nowego statutu, do czasu ich rejestracji obowiązuje statut dotychczasowy.

3. Statut Krajowego Związku powinien określać w szczególności:

- 1) cele i zadania Krajowego Związku,
- 2) szczegółowe zasady, zakres i tryb jego działania,
- 3) prawa i obowiązki organizacji członkowskich,
- 4) sposób ustanawiania składek członkowskich,
- 5) organy Krajowego Związku, tryb i zasady ich wyboru, okres kadencji, kompetencje, tryb działania oraz odwoływania członków tych organów przed upływem kadencji,
- 6) warunki podejmowania i ważności uchwał organów Krajowego Związku,
- 7) sposób reprezentowania Krajowego Związku na zewnątrz oraz zaciąganie przez ten Związek zobowiązań majątkowych,
- 8) majątek i fundusze Krajowego Związku oraz zasady gospodarowania tym majątkiem i funduszami,
- 9) sposób zmiany statutu.

4. Statut Krajowego Związku podlega rejestracji.

Art. 35. 1. Krajowy Związek jest organem lustracyjnym kółek rolniczych, związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz zrzeszonych w nim rolniczych zrzeszeń branżowych i związków rolniczych zrzeszeń branżowych.

2. W wykonaniu zadań wynikających z przepisu ust. 1 Krajowy Związek uprawniony jest do przeprowadzania lustracji organizacji wymienionych w tym przepisie; lustracja obejmuje badanie wszystkich rodzajów działalności tych organizacji pod względem legalności, celowości, gospodarności i rzetelności.

3. Krajowy Związek może upoważnić określone wojewódzkie związki rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz zrzeszone w nim

krajowe związki rolniczych zrzeszeń branżowych do wykonywania w imieniu Krajowego Związku lustracji określonych organizacji rolników.

4. Na podstawie wyników lustracji Krajowy Związek uprawniony jest do stawiania wniosków i zaleceń polustracyjnych.

5. Wyniki lustracji rozpatruje najbliższe po przeprowadzeniu lustracji walne zebranie (zjazd) danej organizacji. Krajowy Związek, w wyniku przeprowadzonej lustracji, może zalecić zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania (zjazdu).

6. Krajowy Związek określa zasady, zakres i tryb przeprowadzania lustracji oraz obowiązki organizacji wymienionych w ust. 1 związane z lustracją.

7. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organy właściwe do przeprowadzania lustracji rolniczych zrzeszeń branżowych i związków rolniczych zrzeszeń branżowych nie zrzeszonych w Krajowym Związku oraz zasady, zakres i tryb przeprowadzania lustracji przez te organy.

Rozdział 9

Organy rejestrowe organizacji rolników

Art. 36. 1. Organami rejestrowymi kółek rolniczych, rolniczych zrzeszeń branżowych, związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz związków rolniczych zrzeszeń branżowych są sądy rejonowe właściwe dla siedziby danej organizacji rolników.

2. Organem rejestrowym w sprawie statutu Krajowego Związku jest Sąd Wojewódzki w Warszawie.

Art. 37. 1. Sądy wymienione w art. 36 prowadzą rejestr kółek rolniczych, rolniczych zrzeszeń branżowych, związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz związków rolniczych zrzeszeń branżowych.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, jest jawny i dostępny dla osób trzecich, każdy zainteresowany ma prawo otrzymania uwierzytelnionych odpisów i wyciągów z tego rejestru.

Art. 38. 1. W postępowaniu w sprawach o dokonanie rejestracji stosuje się odpowiednie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określa zasady prowadzenia rejestru, dane, jakie podlegają wpisowi do rejestru, wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek o dokonanie rejestracji organizacji wymienionych w art. 36 i ich statutów, oraz zasady udostępniania rejestru do wglądu zainteresowanym.

Art. 39. 1. Sąd rejestrowy, w razie stwierdzenia, że określony organ organizacji rolników prowadzi działalność sprzeczną z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, ustala trzymiesięczny termin na dostosowanie działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie w tych sprawach sąd podejmuje na wniosek prokuratora.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1 sąd rejestrowy może zażądać od właściwych władz organizacji rolników przeprowadzenia w określonym terminie nowych wyborów do organu organizacji rolników wymienionego w ust. 1.

3. Do rozpoznawania spraw, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Art. 40. 1. Jeżeli organizacja rolników prowadzi działalność sprzeczną z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i innymi ustawami, właściwy sąd rejestrowy, na wniosek prokuratora, orzeka o wykreśleniu organizacji rolników z rejestru.

2. Organizacja rolników wykreślona z rejestru obowiązana jest niezwłocznie zaprzestać swej działalności i dokonać, w terminie do trzech miesięcy, swojej likwidacji, w sposób przewidziany w statucie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, w wypadku gdy środki określone w art. 39 pozostały bez rezultatu.

Rozdział 10

Przepisy wprowadzające, przejściowe i końcowe

Art. 41. 1. Centralny Związek Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidual-

nych, z dniem wejścia w życie ustawy, staje się Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych.

2. W terminie nie dłuższym niż dwa lata od dnia wejścia w życie ustawy Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych zwoła krajowy zjazd delegatów kółek rolniczych, związków rolników, kółek i organizacji rolniczych oraz innych zrzeszonych w nim organizacji, który uchwali statut Krajowego Związku oraz dokona wyboru jego organów. W tym też terminie statut powinien być przedstawiony do rejestracji.

3. Do czasu rejestracji statutu, o którym mowa w ust. 2, Krajowy Związek działa na podstawie statutu dotychczasowego. Jednakże w razie sprzeczności między statutem dotychczasowym a przepisami niniejszej ustawy stosuje się przepisy tej ustawy.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do krajowych związków rolniczych zrzeszeń branżowych nie zrzeszonych w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych.

Art. 42. 1. Działające w dniu wejścia w życie ustawy kółka rolnicze i rolnicze zrzeszenia branżowe oraz gminne i wojewódzkie związki kółek i organizacji rolniczych, a także związki rolniczych zrzeszeń branżowych dostosują swoje statuty do wymagań ustalonych w ustawie i wystąpią o rejestrację danej organizacji i jej statutu nie później niż w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu rejestracji statutów, o których mowa w ust. 1, organizacje rolników wymienione w tym przepisie działają na podstawie statutów dotychczasowych. Jednakże w razie sprzeczności między statutami dotychczasowymi a przepisami niniejszej ustawy stosuje się przepisy tej ustawy.

Art. 43. Traci moc ustawa z dnia 6 maja 1981 r. o rejestracji kółek rolniczych oraz związków kółek i organizacji rolniczych (Dz.U. Nr 11, poz. 51).

Art. 44. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 7 kwietnia 1989 r.

o związkach zawodowych rolników indywidualnych

(Dz.U.89.20.106)

Art. 1. 1. Rolnicy indywidualni prowadzący gospodarstwo oraz osoby im bliskie pracujące stale wraz z nimi w tym gospodarstwie mają prawo tworzenia i zrzeszania się w związkach zawodowych rolników indywidualnych w celu ochrony swych praw i interesów zawodowych.

2. Związki zawodowe rolników indywidualnych działają w zakresie ochrony własności gospodarstw, interesów ekonomicznych i socjalnych swoich członków i ich rodzin oraz uczestniczą w działaniach na rzecz rozwoju gospodarczego oraz społecznego wsi i rolnictwa.

Art. 2. 1. Związki zawodowe rolników indywidualnych działają zgodnie z konstytucyjnymi zasadami ustrojowymi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, przepisami niniejszej ustawy i innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, na podstawie zarejestrowanego statutu, zgodnego z tymi zasadami i przepisami.

2. Związki zawodowe rolników indywidualnych są samorządne, a w szczególności mogą samodzielnie, w sposób zgodny z prawem, kształtować cele i programy swojego działania, uchwalać statuty i inne akty wewnętrzne dotyczące działalności związkowej oraz określać struktury organizacyjne.

3. Związki zawodowe rolników indywidualnych są niezależne i nie podlegają nadzorowi lub kontroli ze strony organów administracji państwowej. Organy te są obowiązane do powstrzymania się od wszelkich działań prowadzących do ograniczenia niezależności związków lub ich działalności zgodnej z prawem.

Art. 3. 1. Rolnicy zamierzający założyć związek zawodowy rolników indywidualnych wybierają komitet założycielski i uchwalają statut. Liczba rolników założycieli związku w dniu złożenia statutu do rejestracji nie może być mniejsza niż 30 osób, a związku zrzeszającego

rolników mających miejsce zamieszkania w jednej wsi - 10 osób, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku związku o ogólnokrajowym zakresie działania założycieli nie może być mniej niż 30 rolników mających miejsce zamieszkania w co najmniej 25 województwach.

Art. 4. Statut związku zawodowego rolników indywidualnych określa nazwę, a ponadto siedzibę, terytorialny i podmiotowy zakres działania oraz cele związku, zasady nabywania i utraty członkostwa, prawa i obowiązki członków, strukturę organizacyjną i władze związku, tryb dokonywania ich wyboru i odwołania, źródła finansowania działalności związku, zasady uchwalania i zmiany statutu oraz sposób rozwiązania związku.

Art. 5. 1. Związek zawodowy rolników indywidualnych nabywa osobowość prawną oraz prawo do działania z dniem zarejestrowania.

2. Sąd odmówi rejestracji, jeżeli treść statutu wskazuje, że organizacja nie jest związkiem zawodowym rolników indywidualnych w rozumieniu ustawy albo postanowienia statutu są niezgodne z jej przepisami.

3. Właściwy organ związku zawodowego rolników indywidualnych ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić sąd o zmianie statutu. W sprawie wpisania do rejestru zmiany statutu stosuje się odpowiednio ust. 2.

Art. 6. Sąd wykreśli związek zawodowy rolników indywidualnych z rejestru:

- 1) w razie podjęcia, w sposób przewidziany w statucie, uchwały o rozwiązaniu związku,
- 2) jeżeli liczba członków związku jest mniejsza od liczby określonej w Art. 3.

Właściwy organ związku ma obowiązek zawiadomić sąd o powyższych okolicznościach.

Art. 7. 1. Do rozpoznawania spraw, o których mowa w Art. 5 i 6, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Sprawy te rozpoznają sądy wojewódz-

kie właściwe ze względu na siedzibę związku, z wyjątkiem spraw związków o ogólnokrajowym zakresie działania, które rozpoznaje Sąd Wojewódzki w Warszawie.

2. Sądy wymienione w ust. 1 prowadzą rejestr związków zawodowych rolników indywidualnych. Rejestr jest jawny i dostępny dla osób trzecich; każdy zainteresowany ma prawo otrzymania uwierzytelnionych odpisów i wyciągów z tego rejestru.

3. W sprawach rejestracji związków zawodowych rolników indywidualnych stosuje się odpowiednio szczegółowy tryb postępowania rejestrowego związków zawodowych, określony w odrębnych przepisach.

Art. 8. 1. Związki działające na podstawie niniejszej ustawy mają prawa i obowiązki, jakie przepisy ustaw przyznają społeczno - zawodowym organizacjom rolników w zakresie reprezentacji i obrony praw oraz interesów rolników.

2. Organy państwowe i samorządowe są obowiązane traktować na równi wszystkie związki zawodowe rolników indywidualnych i społeczno - zawodowe organizacje rolników w zakresie ich działalności, o której mowa w ust. 1.

Art. 9. 1. Sąd, w razie stwierdzenia, że dany organ związku zawodowego rolników indywidualnych prowadzi działalność sprzeczną z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub innymi ustawami, ustala trzymiesięczny termin dostosowania działalności tego organu do obowiązującego prawa.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd może orzec grzywnę do 50000 zł indywidualnie nakładaną na poszczególnych członków danego organu związkowego. Grzywna ulega umorzeniu, jeżeli po jej wymierzeniu organ związku dostosuje niezwłocznie swoją działalność do obowiązującego prawa.

3. Jeżeli organ związku prowadzi działalność rażąco sprzeczną z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub innymi ustawami, a środki zastosowane na podstawie ust. 1 i 2 okażą się bezskuteczne, sąd może zażądać od właściwych władz związku przeprowadzenia, w określonym terminie, nowych wyborów do tego organu, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

4. Jeżeli środki określone w ust. 1-3 okażą się bezskuteczne, sąd orzeka o skreśleniu związku z rejestru.

5. Związek zawodowy rolników indywidualnych skreślonych z rejestru związków jest zobowiązany niezwłocznie zaprzestać swojej działalności, a w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia o skreśleniu z rejestru dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

6. Do spraw, o których mowa w ust. 1 - 4, stosuje się przepis Art. 7 ust. 1, z tym że sąd orzeka w tych sprawach w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego oraz dwóch ławników po przeprowadzeniu rozprawy. Postępowanie w tych sprawach wszczyna się na wniosek prokuratora.

Art. 10. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 16 września 1982 r.

Prawo spółdzielcze

(wyciąg)

(tekst jedn.: Dz.U.95.54.288; zm.: Dz.U.95.133.654; zm.: Dz.U.96.5.32;
zm.: Dz.U.96.24.110; zm.: Dz.U.96.43.189; zm.: Dz.U.96.43.189,
zm.: Dz.U.97.32.183, zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.97.111.723)

(...)

Tytuł II

Przepisy szczególne dla spółdzielni produkcji rolnej, spółdzielni kółek rolniczych, spółdzielni pracy i spółdzielni mieszkaniowych

DZIAŁ I

Spółdzielnie produkcji rolnej

Rozdział 1

Rolnicze spółdzielnie produkcyjne

Oddział 1

Przedmiot działalności i członkostwo

Art. 138. Przedmiotem działalności rolniczej spółdzielni produkcyjnej jest prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego oraz działalności na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych członków. Spółdzielnia może również prowadzić inną działalność gospodarczą.

Art. 139. § 1. Członkami spółdzielni mogą być rolnicy będący:

- 1) właścicielami lub posiadaczami samoistnymi gruntów rolnych,
- 2) dzierżawcami, użytkownikami lub innymi posiadaczami zależnymi gruntów rolnych.

§ 2. Członkami spółdzielni mogą być również inne osoby mające kwalifikacje przydatne do pracy w spółdzielni.

§ 3. (skreślony).

Art. 140.(skreślony).

Oddział 2

Wkłady gruntowe i pieniężne

Art. 141. § 1. Statut spółdzielni może przewidywać, że członek posiadający grunty jest obowiązany wnieść je w całości lub części jako wkład do spółdzielni.

§ 2. Przez wkład gruntowy rozumie się grunty oraz budynki lub ich części i inne urządzenia trwale z gruntem związane, znajdujące się na tych gruntach w chwili ich wniesienia.

§ 3. Wniesienie wkładu gruntowego przez posiadacza zależnego wymaga zgody właściciela.

Art. 142. Statut może przewidywać, że członkowi przysługuje prawo do działki przyzagrodowej. W takim wypadku statut powinien określać, którym członkom przysługuje prawo do działki przyzagrodowej, wielkość działek i sposób ich wydzielania.

Art. 143. Użytkowanie przez spółdzielnię wkładów gruntowych jest odpłatne. Statut określa zasady wynagradzania za użytkowanie tych wkładów.

Art. 144. § 1. Grunty wniesione jako wkłady ocenia się na zasadzie szacunku porównawczego ich wartości użytkowej.

§ 2. Budynki i inne urządzenia stanowiące wkład szacuje się w pieniądzech według stanu i cen z dnia wniesienia.

Art. 145. § 1. Jeżeli statut lub umowa z członkiem inaczej nie postanawia, spółdzielnia nabywa prawo użytkowania wkładu gruntowego wniesionego przez członka, z chwilą przejęcia tego wkładu.

§ 2. Użytkowanie przez spółdzielnię wniesionych przez członka wkładów gruntowych regulują przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 146. (skreślony).

Art. 147. § 1. Członek będący właścicielem gruntu stanowiącego jego wkład może tym gruntem rozporządzać aktami między żyjącymi lub na wypadek śmierci, jednakże o zamierzonym przeniesieniu własności gruntu na osobę nie będącą członkiem tej samej spółdzielni powinien spółdzielnię uprzedzić co najmniej na trzy miesiące przed dokonaniem tej czynności.

§ 2. W razie odpłatnego przeniesienia własności wkładu gruntowego, spółdzielni przysługuje prawo pierwokupu. Nie dotyczy to wypadku przeniesienia własności wkładu na rzecz innego członka tej samej spółdzielni.

§ 3. Grunt przeniesiony na własność innego członka tej samej spółdzielni powiększa wkład nabywcy.

Art. 148. § 1. Jeżeli statut przewiduje wniesienie wkładu gruntowego, powinien określać zasady i termin jego wycofania w razie ustania członkostwa w spółdzielni oraz określać zasady częściowego wycofania wkładu gruntowego w czasie trwania członkostwa.

§ 2. Statut powinien określać również zasady i termin ostatecznych rozliczeń między członkiem wycofującym wkład gruntowy a spółdzielnią.

§ 3. Członek wycofujący swój wkład otrzymuje ten sam grunt, który wniósł, jeżeli potrzeby wspólnej gospodarki nie stoją temu na przeszkodzie, w przeciwnym wypadku otrzymuje równoważny grunt z uwzględnieniem interesów obu stron.

§ 4. W wypadku gdy występuje różnica w obszarze lub wartości użytkowej zwracanych gruntów, następuje między stronami rozliczenie według cen rynkowych z dnia rozliczenia.

§ 5. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do budynków i innych urządzeń stanowiących wkład, przy uwzględnieniu na rzecz spółdzielni stopnia ich normalnego zużycia na skutek użytkowania zgodnego z przeznaczeniem.

Art. 149. W wypadku gdy grunt został wniesiony przez posiadacza samoistnego, a do chwili ustania członkostwa zasiedzenie nie nastąpiło, przedmiotem dalszego zasiedzenia staje się działka zamienna.

Art. 150. (skreślony).

Art. 151. Następcy prawni członka, jak również nie będący członkami właściciele gruntów wniesionych za ich zgodą do spółdzielni, mogą wycofać wkład gruntowy według zasad odnoszących się do członka, który wypowiedział członkostwo.

Art. 152. § 1. Statut spółdzielni może zobowiązywać członków do wniesienia określonego wkładu pieniężnego. Na poczet tego wkładu spółdzielnia może przyjąć środki produkcji, jak: inwentarz żywy, pasze, materiał siewny, urządzenia, maszyny i narzędzia przydatne we wspólnym gospodarstwie. Środki te podlegają oszacowaniu według stanu i cen z dnia wniesienia.

§ 2. Wkład pieniężny, jak i środki produkcji wniesione na jego poczet są przeliczane według zasad określonych w statucie.

§ 3. Wkład pieniężny jest oprocentowany w wysokości określonej w statucie.

§ 4. Wypłata odsetek od wkładu pieniężnego następuje raz w roku w terminie wskazanym w statucie. Strony mogą uzgodnić, że należne na dany rok odsetki zostaną zaliczone na powiększenie wkładu pieniężnego członka.

Art. 153. § 1. Wkład pieniężny podlega zwrotowi w wypadku ustania członkostwa. Zwrot następuje w gotówce przy uwzględnieniu zasad, o których mowa w art. 152 § 2.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się do następców prawnych członka.

Art. 154. § 1. Jeżeli statut dopuszcza możliwość wnoszenia nadobowiązkowego wkładu pieniężnego - wkład taki może być zwrócony w czasie trwania członkostwa.

§ 2. Do wkładu nadobowiązkowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 152 i 153.

Art. 154a. Statut spółdzielni może przewidywać powiększenie wkładów pieniężnych z dochodu ogólnego. W takim wypadku statut określa uprawnienia członków do wycofania w czasie trwania członkostwa części wkładu pochodzącego z odpisów.

Oddział 3

Praca

Art. 155. § 1. Zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni.

§ 2. Przy przydzielaniu pracy członkom spółdzielnia powinna uwzględniać ich kwalifikacje zawodowe i osobiste.

Art. 156. § 1. Oprócz członków spółdzielni może zatrudniać także ich domowników.

§ 2. Za domownika członka uważa się każdego członka jego rodziny, a także inne osoby, jeżeli zamieszkują z nim wspólnie i prowadzą z nim wspólne gospodarstwo domowe.

Art. 157. Spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy.

Art. 158. § 1. Członkowie wynagradzani są za pracę w formie udziału w dochodzie podzielnym stosownie do wkładu ich pracy.

§ 2. Statut spółdzielni powinien określać jednostkę stanowiącą miernik oceny wkładu pracy członków.

§ 3. Szczegółowe zasady oceny wkładu pracy dla określenia udziału członków w dochodzie podzielnym ustala walne zgromadzenie, uwzględniając warunki pracy, potrzebne kwalifikacje oraz odpowiedzialność z tytułu powierzonej funkcji.

Art. 159. Domownikowi przysługuje wynagrodzenie za pracę według zasad odnoszących się do członka, chyba że w umowie zastrzeżono inny sposób wynagradzania.

Art. 160. Członkom i ich domownikom przysługuje prawo do corocznego urlopu wypoczynkowego w wymiarze i według zasad okre-

ślonych w statucie. Statut określa także sposób obliczania wynagrodzenia przysługującego za czas urlopu.

Art. 161. § 1. Członkom i ich domownikom pracującym w spółdzielni, przysługuje prawo do świadczeń związanych z okresem ciąży, urodzeniem i wychowaniem małego dziecka na zasadach określonych w przepisach prawa pracy.

§ 2. Uprawnienia, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, przysługują w wypadku przepracowania w spółdzielni okresu pracy wymaganego do uzyskania świadczeń określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin.

Art. 162. § 1. Członkowie spółdzielni będący emerytami lub rencistami zachowują prawa członkowskie przewidziane w statucie.

§ 2. Członków, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, nieobecnych na walnym zgromadzeniu nie wlicza się do liczby członków wymaganej w statucie dla ważności podejmowanych uchwał.

Oddział 4

Dochodzenie i ochrona roszczeń z tytułu pracy

Art. 163. Roszczeń z tytułu wynagrodzenia za pracę członek może dochodzić w drodze sądowej bez wyczerpania postępowania wewnątrzspółdzielczego.

Art. 164. Roszczenia członka i domownika z tytułu wykonywanej pracy przedawniają się z upływem lat trzech od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Art. 165. Wynagrodzenia członka i domownika za pracę korzystają z takiej samej ochrony, jaką prawo zapewnia wynagrodzeniu pracownika.

Oddział 5

Fundusze spółdzielni, dochód i jego podział

Art. 166. Dochód ogólny spółdzielni stanowi różnicę między przychodem uzyskanym w danym roku obrachunkowym z produkcji i usług oraz zysków nadzwyczajnych a sumą poniesionych kosztów na tę

działalność, pomniejszoną o straty nadzwyczajne i należne podatki oraz powiększoną lub pomniejszoną o różnicę wartości zapasów między stanem na koniec roku obrachunkowego a stanem na początek tego roku. Przy ustalaniu dochodu ogólnego uwzględnia się udział spółdzielni w wyniku finansowym innych organizacji.

Art. 167. § 1. Zasadniczymi funduszami własnymi tworzonymi w spółdzielni są:

- 1) fundusz udziałowy powstający z wpłat udziałów członkowskich, odpisów na udziały członkowskie z podziału dochodu ogólnego lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach,
- 2) fundusz zasobowy powstający z wpłat przez członków wpisowego, części dochodu ogólnego, wartości majątkowych otrzymanych nieodpłatnie lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach. Fundusz zasobowy zmniejsza się o straty na likwidacji środków trwałych oraz straty losowe.

§ 2. Spółdzielnia tworzy także inne fundusze własne przewidziane w odrębnych przepisach oraz w jej statucie.

Art. 168. Dochód ogólny podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia. Spółdzielnia przeznacza co najmniej 3% dochodu ogólnego na fundusz zasobowy, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych.

Art. 169. (skreślony).

Art. 170. (skreślony).

Art. 171. § 1. Część dochodu ogólnego powstała po dokonaniu odpisów, o których mowa w art. 154a, 167 i 168, stanowi dochód podzielny podlegający podziałowi między członków i domowników z tytułu wykonywania pracy.

§ 2. Statut może przewidywać uprawnienie walnego zgromadzenia do dokonywania odpisów z dochodu podzielnego na rezerwę stabilizacji udziału w dochodzie członków i domowników w latach następujących. W takim wypadku statut powinien określać zasady wykorzystywania tej rezerwy.

§ 3. Podział dochodu podzielnego następuje w ciągu miesiąca po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie sprawozdania finansowego

danego roku obrachunkowego. Na poczet podziału spółdzielnia może wypłacać członkom i domownikom zaliczki według zasad ustalonych w statucie.

Art. 172. W sprawach nie uregulowanych w art. 166-168 i 171 mają odpowiednie zastosowanie przepisy działu VII części I i tytułu I niniejszej ustawy, z wyjątkiem przepisów art. 75, 76, 77 § 1 i 2 oraz art. 78.

Rozdział 2 (skreślony)

Rozdział 3

Inne spółdzielnie zajmujące się produkcją rolną

Art. 178. § 1. Poza spółdzielniami wymienionymi w rozdziale 1 niniejszego działu mogą być tworzone inne spółdzielnie, których podstawowym przedmiotem działalności jest prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego.

§ 2. Jeżeli w takich spółdzielniach członkowie-osoby fizyczne mają według statutu wynikający z członkostwa obowiązek wnoszenia w całości lub w części wkładów gruntowych i pieniężnych oraz pracy w spółdzielni, to - w braku odmiennych postanowień statutowych - stosuje się do nich odpowiednio przepisy art. 142-145, 147-149, 151-168, 171 i 172 i odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Statut może w szczególności przewidywać odpowiednie stosowanie wyłącznie przepisów art. 142-145, 147-149, 151-154 i odpowiednich przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących rolniczych spółdzielni produkcyjnych, a w pozostałym zakresie - przepisów części I tytułu I działu VII i przepisów prawa pracy. Dotyczy to zwłaszcza tworzonych z inicjatywy kółek rolniczych spółdzielni zrzeszających osoby fizyczne.

Rozdział 4 (skreślony)

DZIAŁ II

Spółdzielnie kółek rolniczych (usług rolniczych)

Art. 180. § 1. Przedmiotem gospodarczej działalności spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych) jest świadczenie usług dla rolnic-

twa i innych rodzajów usług wynikających z potrzeb środowiska wiejskiego.

§ 2. Spółdzielnia może również zajmować się wytwarzaniem środków i materiałów dla rolnictwa, przetwórstwem rolnym i produkcją rolną (prowadzeniem gospodarstwa rolnego).

§ 3. W wypadku gdy spółdzielnia zrzesza obok osób prawnych również osoby fizyczne i zajmuje się produkcją rolną (prowadzeniem gospodarstwa rolnego), a jej członkowie-osoby fizyczne mają według statutu wynikający z członkostwa obowiązek wnoszenia w całości lub części wkładów gruntowych i pieniężnych, to w braku odmiennych postanowień statutowych stosuje się do nich odpowiednio przepisy art. 142-145, 147-149, 151-154 i odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

(...)

USTAWA

z dnia 29 czerwca 1963 r.

o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych

(Dz.U.63.28.169; zm.: Dz.U.81.11.79; zm.: Dz.U.82.11.80;
zm.: Dz.U.90.34.198; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Wspólnotami gruntowymi podlegającymi zagospodarowaniu w trybie i na zasadach określonych w ustawie są nieruchomości rolne, leśne oraz obszary wodne:

- 1) nadane w wyniku uwłaszczenia włościan i mieszczan - rolników na wspólną własność, we wspólne posiadanie lub do wspólnego użytkowania ogółowi, pewnej grupie lub niektórym mieszkańcom jednej albo kilku wsi,
- 2) wydzielone tytułem wynagrodzenia za zniesione służebności wynikające z urzędzenia ziemskiego włościan i mieszczan - rolników, na wspólną własność, we wspólne posiadanie lub do wspólnego użytkowania gminie, miejscowości albo ogółowi uprawnionych do wykonywania służebności,
- 3) powstałe w wyniku podziału pomiędzy zespoły mieszkańców poszczególnych wsi gruntów, które nadane zostały przy uwłaszczeniu włościan i mieszczan - rolników mieszkańcom kilku wsi na wspólną własność, we wspólne posiadanie lub do wspólnego użytkowania,
- 4) użytkowane wspólnie przez mieszkańców dawnych okolic i zaścianków oraz należące do wspólnot urbarialnych i spółek szalaśniczych,
- 5) otrzymane przez grupę mieszkańców jednej lub kilku wsi na wspólną własność i do wspólnego użytkowania w drodze przywilejów i darowizn bądź nabyte w takim celu,
- 6) zapisane w księgach wieczystych (gruntowych) jako własność gminy (gromady), jeżeli w księgach tych istnieje wpis o uprawnieniu określonych grup mieszkańców gminy (gromady) do wieczystego użytkowania i pobierania pożytków z tych nieruchomości,

7) stanowiące dobro gromadzkie (gminne) będące we wspólnym użytkowaniu na terenach województw rzeszowskiego, krakowskiego oraz powiatu cieszyńskiego województwa katowickiego.

2. Oprócz wspólnot gruntowych (ust. 1) podlegają zagospodarowaniu w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie także nieruchomości rolne, leśne i obszary wodne, stanowiące mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów o zarządzie takim mieniem, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy mienia gromadzkiego położonego na terenach miast i osiedli.

Art. 2. Ilekcóć w ustawie jest mowa o wsi, odnosi się to odpowiednio do osiedla lub miasta.

Art. 3. Nie zalicza się do wspólnot gruntowych nieruchomości lub ich części określonych w art. 1 ust. 1, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy zostały prawnie lub faktycznie przekazane na cele publiczne lub społeczne albo też do końca 1961 r., a gdy chodzi o lasy i grunty leśne - do dnia 30 września 1960 r., zostały podzielone na działki indywidualne pomiędzy współuprawnionych bądź uległy zasiedzeniu

Art. 4. Jeżeli na części obszaru stanowiącego wspólnotę gruntową wzniesione zostały przed dniem wejścia w życie ustawy budynki pozostające w indywidualnym władaniu, właścicielowi budynku przysługuje prawo nabycia gruntów znajdujących się pod budynkiem mieszkalnym i zabudowaniami gospodarczymi wraz z podwórzem.

Art. 5.⁷ 1. Wspólnoty gruntowe nie mogą być dzielone pomiędzy uprawnionych do udziału w tych wspólnotach.

2. Podział wspólnoty gruntowej następuje wyłącznie w razie objęcia jej gruntów scaleniem, za zgodą bezwzględnej większości osób uprawnionych do udziału w tej wspólnocie.

⁷ Art. 5 ust. 2 dodany ustawą z dn. 26.03.1992 r. (Dz.U.92.11.79).

Art. 6. 1. Uprawnionymi do udziału we wspólnocie gruntowej są osoby fizyczne lub prawne posiadające gospodarstwa rolne, jeżeli w ciągu ostatniego roku przed dniem wejścia w życie ustawy faktycznie korzystały z tej wspólnoty.

2. Jeżeli wspólnotą gruntową są lasy, grunty leśne albo nieużytki przeznaczone do zalesienia, uprawnionymi do udziału w takiej wspólnocie są osoby fizyczne lub prawne zamieszkujące lub mające siedzibę na terenie miejscowości, w której znajdują się grunty stanowiące wspólnotę, lub osoby zamieszkujące na terenie innej miejscowości, a prowadzące gospodarstwo rolne, chyba że w okresie 5 lat przed wejściem w życie ustawy osoby te faktycznie ze wspólnoty nie korzystały.

3. Nie korzystanie ze wspólnoty gruntowej w okresie wymienionym w ust. 1 bądź w ust. 2 nie powoduje utraty uprawnień, jeżeli spowodowane to było klęską żywiołową, wypadkami losowymi lub innymi szczególnymi względami.

Art. 7. Ograniczenia określone w art. 5 i 6 nie mają zastosowania do Państwa.

Art. 8.⁸ 1. Starosta ustala, stosownie do przepisów art. 1 i 3, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową bądź mienie gromadzkie.

2. Wykaz uprawnionych do udziału we wspólnocie gruntowej oraz wykaz obszarów gospodarstw przez nich posiadanych i wielkość przysługujących im udziałów we wspólnocie ustala w drodze decyzji, starosta. Dla obszarów gmin projekty takich wykazów sporządzają wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast)

3. Jeżeli wspólnota gruntowa położona jest na obszarze dwu lub więcej powiatów, wojewoda określa, który ze starostów będzie właściwy w sprawach wymienionych w ust. 1 i 2.

4. Obszary gruntów osób uprawnionych do udziału we wspólnocie gruntowej określa się według danych uwidocznionych w ewidencji gruntów.

⁸ Art. 8 ust. 1-3 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 22 pkt. 1 lit a) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

5. Ustalenie, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową bądź mienie gromadzkie, oraz ustalenie wykazów, o których mowa w ust. 2, powinno być dokonane w terminie 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy.

6.⁹ Decyzje w sprawach wymienionych w ust. 1 i 2 podaje się do wiadomości uprawnionych do udziału we wspólnocie w sposób przyjęty w danej miejscowości oraz ogłasza się je przez wywieszenie w urzędzie gminy na okres 14 dni. Po upływie tego okresu decyzję uważa się za doręczoną wszystkim uprawnionym do udziału.

7. Jeżeli uprawnionym do udziału we wspólnocie jest państwowa jednostka organizacyjna, decyzje, o których mowa w ust. 6 doręcza się w zwykłym trybie.

Art. 9. 1. Udziały poszczególnych uprawnionych we wspólnocie gruntowej określa się w idealnych (ułamkowych) częściach.

2.¹⁰ Wielkość udziałów uprawnionych do korzystania ze wspólnoty gruntowej ustala się w ten sposób, że połowę wspólnoty dzieli się pomiędzy uprawnionych (art. 6 ust. 1) w równych częściach, drugą zaś połowę - proporcjonalnie do obszarów gruntów posiadanych przez każdego z uprawnionych, a położonych na obszarze tej samej lub graniczącej z nią gminy.

3. Wielkość udziałów we wspólnocie gruntowej określonej w art. 6 ust. 2 ustala się na podstawie dokumentów, a w razie ich braku - według stanu faktycznego; udziały osób, które stosownie do przepisów art. 6 ust. 2 utraciły uprawnienia do korzystania ze wspólnoty, dzieli się pomiędzy uprawnionych w równych częściach.

4. Przepisy ust. 1- 3 stosuje się odpowiednio do udziału w korzyściach wynikających z zagospodarowania nieruchomości określonych w art. 1 ust. 2.

⁹ W art. 8 ust. 6 wyrazy „lokalu prezydium gromadzkiej rady narodowej bądź miejskiej (dzielnicowej rady narodowej lub rady narodowej osiedla)” zastępuje się wyrazami „urządzie gminy”, zgodnie z art. 22 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

¹⁰ W art. 9 w ust. 2 wyrazy „gromady (miasta, osiedla)” zastępuje się wyrazem „gminy”, zgodnie z art. 22 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 10. W razie potrzeby wydzielenia ze wspólnoty gruntowej udziału Państwa udział ten wydziela się przy uwzględnieniu wartości wspólnoty gruntowej; wartość tę określa się na zasadach i w sposób przewidziany w przepisach o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych.

Art. 11. Dla nieruchomości stanowiących wspólnotę gruntową nie prowadzi się ksiąg wieczystych. Dotychczasowe księgi wieczyste tracą moc i podlegają zamknięciu.

Art. 12. Przepisów art. 6 ust. 1 i 2 oraz art. 9 ust. 2 i 3 nie stosuje się do przypadków, w których do dnia wejścia w życie ustawy zostały już ustalone prawa współwłasności na podstawie przepisów dotychczasowych.

Rozdział 2

Zagospodarowanie

Art. 13. 1. Zagospodarowanie wspólnot gruntowych użytkownych rolniczo oraz nadających się do zagospodarowania rolniczego przeprowadza się w sposób przewidziany w niniejszej ustawie.

2. Zagospodarowanie wspólnot gruntowych stanowiących grunty inne niż określone w ust. 1 (lasy, grunty leśne i nieużytki przeznaczone do zalesienia oraz obszary wodne i grunty kopalne, jak żwiry, piaski, gliny, torfy) przeprowadza się stosownie do obowiązujących w tym zakresie przepisów, a w braku takich przepisów - zgodnie z charakterem użytku.

Art. 14. 1. Osoby uprawnione do udziału we wspólnocie gruntowej powinny utworzyć spółkę do sprawowania zarządu nad wspólnotą i do właściwego zagospodarowania gruntów wchodzących w skład tej wspólnoty.

2. Utworzenie spółki następuje w drodze uchwały powziętej większością głosów uprawnionych do udziału we wspólnocie przy obecności przynajmniej ich połowy.

3. Jeżeli w skład wspólnoty wchodzi również lasy, grunty leśne lub nieużytki przeznaczone do zalesienia (art. 6 ust. 2), do zagospodarowania takich gruntów może być utworzona odrębna spółka.

Art. 15.¹¹ Spółka jest osobą prawną i działa na podstawie statutu, którego wzór ustali minister właściwy do spraw rolnictwa.

Art. 16. 1. Członkami spółki są osoby uprawnione do udziału we wspólnocie gruntowej.

2. Członkami spółki mogą być również posiadacze gruntów przyległych do wspólnoty gruntowej na warunkach określonych w statucie.

Art. 17. Statut spółki powinien określać:

- 1) nazwę i siedzibę spółki oraz przedmiot jej działalności,
- 2) prawa i obowiązki członków spółki,
- 3) organy spółki, sposób ich powoływania i zakres działania,
- 4) warunki dopuszczenia do spółki posiadaczy gruntów przyległych do wspólnoty gruntowej,
- 5) warunki dopuszczenia do użytkowania gruntów i urządzeń spółki osób nie będących członkami spółki,
- 6) podział dochodów i strat,
- 7) sposób rozwiązywania i likwidacji spółki.

Art. 18. 1.¹² Statut spółki, jak również jego zmiany, zatwierdza zarząd gminy. Z chwilą zatwierdzenia statutu spółka nabywa osobowość prawną.

2. Nazwa spółki i skład zarządu spółki oraz obszar wspólnoty gruntowej i wykazy uprawnionych do korzystania z tej wspólnoty pod-

¹¹ W art. 15 wyrazy „ustalą Ministrowie Rolnictwa oraz Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego” zastępuje się wyrazami „ustali minister właściwy do spraw rolnictwa”, zgodnie z art. 22 pkt. 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

¹² W art. 18 ust. 1 wyrazy „do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarząd gminy”, zgodnie z art. 22 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

legają z urzędu wpisowi do ewidencji gruntów. Wszelkie późniejsze zmiany w obszarze wspólnoty gruntowej i w wykazie osób uprawnionych, jak również zmiana statutu i zmiany w składzie osobowy zarządu, zgłasza do ewidencji zarząd spółki.

Art. 19. Przy podejmowaniu uchwały na zebraniach członków spółki każdy członek ma prawo tylko do jednego głosu bez względu na wielkość jego udziału w tej wspólnocie (art. 9).

Art. 20. 1. Za zobowiązania spółki odpowiada spółka całym swoim majątkiem.

2. Członkowie spółki odpowiadają za zobowiązania spółki tylko do wysokości wartości ich udziałów w tej wspólnocie, jeżeli chodzi jednak o zobowiązania spółki utworzonej do zagospodarowania gruntów określonych w art. 1 ust. 2 - odpowiednio do wysokości udziału w korzyściach osiąganych z tych gruntów.

Art. 21. 1. Należność spółek z tytułu nie uiszczonych w terminie opłat statutowych oraz z tytułu kosztów zastępczego wykonania świadczeń przewidzianych w statucie podlegają wraz z odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi przymusowemu ściągnięciu w trybie i na zasadach określonych w przepisach o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

2. Przed wszczęciem egzekucji spółka kieruje do dłużnika upomnienie o zapłatę należności w terminie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia.

3. Dłużnik może w ciągu 14 dni od upływu terminu określonego w upomnieniu (ust. 2) wnieść do sądu pozew o ustalenie, że należność w całości lub w części nie istnieje. Ciężar udowodnienia istnienia należności spoczywa w sporze na spółce.

4. O prawie wniesienia pozwu do sądu należy pouczyć dłużnika w upomnieniu.

5. Wszczęcie egzekucji następuje na wniosek spółki w razie nie wniesienia pozwu w przepisany terminie lub cofnięcia wniesionego pozwu albo w razie oddalenia pozwu.

6.¹³ Tytuły wykonawcze dotyczące poszczególnych dłużników wystawia spółka na podstawie wykazu zaległości zatwierdzonego przez właściwy zarząd gminy.

Art. 22. Spółka jest uprawniona do wnoszenia i utrzymywania na wspólnocie gruntowej urządzeń potrzebnych dla osiągnięcia celów spółki.

Art. 23.¹⁴ Nadzór nad działalnością spółki sprawuje właściwy zarząd gminy.

Art. 24.¹⁵ 1. W terminie oznaczonym w statucie spółki organy spółki są obowiązane przedstawić właściwemu zarządowi gminy do zatwierdzenia plan zagospodarowania i regulamin użytkowania gruntów i urządzeń spółki. Jeżeli zagospodarowanie dotyczy gruntów określonych w art. 6 ust. 2 - organy spółki przedstawiają staroście do zatwierdzenia uproszczony plan zagospodarowania takich gruntów, po wcześniejszym uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie nadleśniczego.

2. Zarządy gmin oraz starostowie są uprawnieni do wprowadzenia w przedstawionych planach oraz w regulaminie zmian i uzupełnień uzasadnionych względami gospodarczymi.

Art. 25.¹⁶ 1. Jeżeli uprawnieni do udziału we wspólnocie gruntowej w terminie trzech miesięcy od dnia ustalenia wykazu uprawnionych

¹³ W art. 21 ust. 6 wyrazy „do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarząd gminy”, zgodnie z art. 22 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

¹⁴ W art. 23 wyrazy „do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarząd gminy”, zgodnie z art. 22 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

¹⁵ W art. 24 ust 1 i 2 otrzymują brzmienie zgodnie z art. 22 pkt 5 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

¹⁶ W art. 25 ust. 1–3 wyrazy „do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarząd gminy”, zgodnie z art. 22 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

(art. 8) nie przedstawią do zatwierdzenia właściwemu zarządowi gminy statutu spółki, organ ten utworzy spółkę przymusową, nada jej statut oraz wyznaczy organy spółki spośród osób uprawnionych do udziału we wspólnocie gruntowej.

2. Jeżeli osoby wybrane lub wyznaczone do organów spółki odmówią uczestniczenia w tych organach lub jeżeli działalność tych organów nie będzie osiągała celu, w którym spółka została utworzona, a w szczególności w razie nienależytego zagospodarowanie gruntów wchodzących w skład wspólnoty, właściwy do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej może powołać organy spółki spośród osób nie będących członkami spółki.

3. Osobom nie będącym członkami spółki wyznaczonymi do organów spółki właściwy do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej ustali odpowiednie wynagrodzenie, które obciąża spółkę.

Rozdział 3

Rozporządzanie wspólnotami gruntowymi

Art. 26. 1.¹⁷ Zbycie, zamiana, jak również przeznaczenie na cele publiczne lub społeczne wspólnot gruntowych lub ich części oraz zaciąganie pożyczek pieniężnych przez spółkę może nastąpić tylko za zgodą właściwego zarządu gminy

2.¹⁸ W razie sprzedaży nieruchomości stanowiącej wspólnotę gruntową, gminie przysługuje prawo pierwokupu.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w razie zbycia wspólnoty gruntowej na rzecz Państwa, jak również w razie zamiany gruntów wchodzących w skład wspólnoty na grunty państwowe.

4. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do tej części gruntów wchodzących w skład wspólnoty gruntowej, która została wyznaczona na

¹⁷ W art. 26 ust. 1 wyrazy „do spraw rolnych i leśnych organu prezydium powiatowej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarządu gminy”, zgodnie z art. 22 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

¹⁸ W art. 26 ust. 2 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 22 pkt 6 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

cele budowlane na podstawie przepisów o terenach budowlanych na obszarach wsi bądź w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

5. Jeżeli interes gospodarczy Państwa uzasadnia zmianę sposobu użytkowania gruntów określonych w art. 1 ust. 2, wyłączenie ograniczonych praw rzeczowych osób uprawnionych następuje na zasadach i w trybie przepisów o wyłączeniu nieruchomości.

Art. 27. 1. Udział we wspólnocie gruntowej może być zbywany wyłącznie w całości i tylko na rzecz osoby posiadającej już udział w tej wspólnocie oraz na rzecz osób posiadających gospodarstwa rolne w tej samej wsi lub we wsiach przylegających do wspólnoty.

2.¹⁹ Zbycie udziału we wspólnocie gruntowej następuje w formie aktu sporządzonego na piśmie i zatwierdzonego przez właściwy zarząd gminy.

Art. 28. 1. W razie zbycia wszystkich gruntów gospodarstwa rolnego przez uprawnionego do udziału we wspólnocie gruntowej udział w tej wspólnocie przechodzi na nabywcę tego gospodarstwa.

2. W razie zbycia części gruntów określonych w ust. 1., udział we wspólnocie gruntowej zachowuje dotychczasowy właściciel, chyba że na podstawie umowy odstąpi swe uprawnienia nabywcy. Jeżeli jednak zbywca pozostawia sobie obszar użytków rolnych nie większy niż 0.1 ha, udział we wspólnocie gruntowej przechodzi na nabywcę.

Art. 29. Jeżeli gospodarstwo rolne, z którego posiadaniem był związany udział we wspólnocie gruntowej, zostało podzielone na części w drodze działu spadku lub wyjścia ze współwłasności, udział we wspólnocie ulega podziałowi proporcjonalnie do obszaru tych części.

Art. 30. Uprawnieni do udziału we wspólnocie gruntowej stanowiącej w całości lub w części lasy, grunty leśne lub nieużytki przeznaczone

¹⁹ W art. 27 ust. 2 wyrazy „do spraw rolnych i leśnych organ prezydium powiatowej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarząd gminy”, zgodnie z art. 22 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. 98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

czone do zalesienia mogą się zrzec na rzecz Państwa uprawnień do udziału we wspólnocie w zakresie obejmującym te lasy, grunty leśne i nieużytki. Zrzeczenie się udziału następuje w trybie przepisu art. 27 ust. 2.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 31. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o właściwym do spraw rolnych i leśnych organie prezydium powiatowej rady narodowej, odnosi się to odpowiednio do właściwego do spraw rolnych i leśnych organu prezydium miejskiej rady narodowej miasta stanowiącego powiat bądź dzielnicowej rady narodowej w mieście wyłączonym z województwa.

2. Jeżeli wspólnota gruntowa położona jest na obszarze objętym ustawą z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz.U. Nr 32, poz. 159), decyzje w sprawach wynikających z niniejszej ustawy wydawane będą w porozumieniu z właściwym do spraw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej organem prezydium powiatowej (miejskiej miasta stanowiącego powiat bądź miasta wyłączonego z województwa) rady narodowej.

Art. 32. Z dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowe spółki do zagospodarowania wspólnot gruntowych podlegają likwidacji na zasadach przewidzianych w ich statutach, a zadania związane z zagospodarowaniem wspólnot mogą wykonywać nie dłużej niż do czasu utworzenia nowej spółki stosownie do przepisów art. 14 i 25 niniejszej ustawy.

Art. 33. Postępowanie w zakresie uporządkowania wspólnot gruntowych wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy powinno być zakończone w trybie przepisów dotychczasowych.

Art. 34. Traci moc:

- 1) art. 7 ust. 1 lit. b) oraz art. 22 ust. 2 lit. a) i art. 24 ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów (Dz.U. z 1927 r. Nr 92, poz. 833 z późniejszymi zmianami),
- 2) ustawa z dnia 4 maja 1938 r. o uporządkowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. Nr 33, poz. 290).

Art. 35. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

I. LASY

USTAWA

z dnia 28 września 1991 r.

o lasach

(Dz.U.91.101.444; zm.: Dz.U.92.21.85; zm.: Dz.U.92.54.254;
zm.: Dz.U.94.1.3; zm.: Dz.U.94.127.627; zm.wyn.z: Dz.U.95.141.692;
zm.: Dz.U.95.147.713; zm.: Dz.U.96.91.409; zm.: Dz.U.97.54.349;
zm.: Dz.U.97.121.770; zm.: Dz.U.98.106.668)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową.

Art. 2. Przepisy ustawy stosuje się do lasów, bez względu na formę ich własności.

Art. 3. Lasem w rozumieniu ustawy jest grunt:

- 1) o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) - drzewami i krzewami oraz runem leśnym - lub przejściowo jej pozbawiony:
 - a) przeznaczony do produkcji leśnej lub

- b) stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo
 - c) wpisany do rejestru zabytków,
- 2) związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywany na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Art. 4.¹ 1. Lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasami Państwowymi”.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do lasów:

- 1) będących w zarządzie parków narodowych,
- 2) wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- 3) będących w użytkowaniu wieczystym na mocy odrębnych przepisów.

3. W ramach sprawowanego zarządu Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu Państwa oraz ustalają jego wartość.

4. Nadzór nad Lasami Państwowymi sprawuje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Art. 5.² 1. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa sprawuje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, a w lasach nie stanowiących takiej własności - wojewoda albo starosta³.

¹ Art. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

² Art. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³ W art. 5 ust. 1 wyrazy „kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej, zwany dalej kierownikiem urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt. 1 lit. a) ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999r.

2. Wojewoda może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, dyrektorowi regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

3. Starosta⁴ może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, nadleśniczemu Lasów Państwowych, zwanemu dalej „nadleśniczym”.

4. Dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśnicy prowadzą powierzone przez wojewodę lub starostę⁵ sprawy, o których mowa w ust. 2 i 3, po zapewnieniu przez powierzającego środków finansowych na te cele.

Art. 6.⁶ 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1)⁷ gospodarka leśna - działalność leśną w zakresie urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania - z wyjątkiem skupu - drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację poza produkcyjnych funkcji lasu,
- 1a)⁸ trwale zrównoważona gospodarka leśna - działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego,

⁴ W art. 5 ust. 3 wyrazy „kierownik urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt. 1 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

⁵ W art. 5 ust. 3 wyrazy „kierownika urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starostę”, zgodnie z art. 78 pkt. 1 lit. c) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

⁶ Art. 6 zmieniony przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

⁷ Art. 6 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸ Art. 6 ust. 1 pkt 1a dodany przez art. 1 pkt 2 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- żywności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów,
- 2)⁹ klasa bonitacji drzewostanu - wskaźnik możliwości produkcyjnej siedliska leśnego i drzewostanu,
 - 3)¹⁰ właściciel lasu - osobę fizyczną lub prawną będącą właścicielem albo użytkownikiem wieczystym lasu oraz osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej będącą posiadaczem samoistnym, użytkownikiem, zarządcą lub dzierżawcą lasu,
 - 4) zagrożenie trwałości - stan lasu wywołany czynnikami zewnętrznymi lub nieprawidłową gospodarką leśną, wymagający zabiegów zwalczających i ochronnych albo jego przebudowy,
 - 5)¹¹ (skreślony),
 - 6)¹² plan urządzenia lasu - podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej,
 - 7)¹³ uproszczony plan urządzenia lasu - plan opracowywany dla lasu o obszarze co najmniej 10 ha, stanowiącego zwarty kompleks leśny, zawierający skrócony opis lasu i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz podstawowe zadania dotyczące gospodarki leśnej,

⁹ Art. 6 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁰ Art. 6 ust. 1 pkt 3:

- zmieniony przez art. 11 pkt 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.94.1.3) z dniem 19 stycznia 1994 r.

- zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. d) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹ Art. 6 ust. 1 pkt 5 skreślony przez art. 1 pkt 2 lit. e) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹² Art. 6 ust. 1 pkt 6 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. f) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³ Art. 6 ust. 1 pkt 7 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 8)¹⁴ drogi leśne - drogi położone w lasach nie będące drogami publicznymi w rozumieniu przepisów o drogach publicznych,
 - 9)¹⁵ etat cięć - ilość drewna do pozyskania określoną w planie urządzenia lasu lub uproszczonym planie urządzenia lasu, wynikającą z potrzeb odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu oraz zasady trwałości i ciągłości użytkowania,
 - 10)¹⁶ rozmiar pozyskania drewna - wielkość (miąższość) drewna do pozyskania wynikającą z planów gospodarczo-finansowych,
 - 11)¹⁷ program ochrony przyrody - część planu urządzenia lasu zawierającą kompleksowy opis stanu przyrody, zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji, obejmującą zasięg terytorialny nadleśnictwa.
2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do rozdziału 9.

Rozdział 2

Gospodarka leśna

Art. 7. 1.¹⁸ Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem w szczególności następujących celów:

- 1) zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą,
- 2) ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na:
 - a) zachowanie różnorodności przyrodniczej,

¹⁴ Art. 6 ust. 1 pkt 8 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁵ Art. 6 ust. 1 pkt 9 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁶ Art. 6 ust. 1 pkt 10 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁷ Art. 6 ust. 1 pkt 11 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁸ Art. 7 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych,
 - c) walory krajobrazowe,
 - d) potrzeby nauki,
- 3) ochrony gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym,
 - 4) ochrony wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych,
 - 5) produkcji, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.

2. Gospodarka leśna w lasach stanowiących rezerваты przyrody oraz wchodzących w skład parków narodowych uwzględnia zasady określone w przepisach o ochronie przyrody.

3. Gospodarka leśna w lasach wpisanych do rejestru zabytków prowadzona jest w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, z uwzględnieniem przepisów o ochronie dóbr kultury i muzeach.

Art. 8.¹⁹ Gospodarkę leśną prowadzi się według następujących zasad:

- 1) powszechnej ochrony lasów,
- 2) trwałości utrzymania lasów,
- 3) ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów,
- 4) powiększania zasobów leśnych.

Art. 9²⁰. 1. W celu zapewnienia powszechnej ochrony lasów właściciele lasów są obowiązani do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów, a w szczególności do:

- 1) wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów,

¹⁹ Art. 8 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

²⁰ Art. 8 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 2) zapobiegania, wykrywania i zwalczania nadmiernie pojawiających i rozprzestrzeniających się organizmów szkodliwych,
 - 3) ochrony gleby i wód leśnych.
- 2.²¹ W przypadku niewykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa zadania właściciele lasów określa, w drodze decyzji, starosta.
3. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

Art. 10. 1. W razie wystąpienia organizmów szkodliwych w stopniu zagrażającym trwałości lasów:

- 1) nadleśniczy, z zastrzeżeniem pkt 2, wykonuje zabiegi zwalczające i ochronne,
- 2)²² starosta, z urzędu lub na wniosek nadleśniczego, zarządza wykonanie zabiegów zwalczających i ochronnych w lasach zagrożonych, nie stanowiących własności Skarbu Państwa, na koszt właścicieli nadleśnictw.

2.²³ W razie konieczności wykonania zabiegów zwalczających i ochronnych na obszarze dwóch lub więcej powiatów, wykonanie zabiegów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zarządza wojewoda.

3. W razie konieczności wykonania zabiegów zwalczających i ochronnych na obszarze dwóch lub więcej nadleśnictw - wykonanie zabiegów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zarządza dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

²¹ W art. 9 ust. 2 wyrazy „kierownik urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt. 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

²² W art. 10 ust. 1 wyrazy „kierownik urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt. 3 lit. a) ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

²³ W art. 10 ust. 2 wyrazy „rejonów rządowej administracji ogólnej” zastępuje się wyrazem „powiatów”, zgodnie z art. 78 pkt. 3 lit. b) ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999r

Art. 11. Jednostka organizacyjna, osoba fizyczna lub prawna odpowiedzialna za powstanie szkody w lasach jest obowiązana do jej naprawienia według zasad określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 12.²⁴ 1. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy szkody w lasach, powstałej w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi, zagrażających trwałości lasów, koszty zagospodarowania i ochrony związane z odnowieniem lub przebudową drzewostanu finansowane są z budżetu państwa.

2. Decyzje w sprawie przyznania środków na pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 1, wydają:

- 1) Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, zwanego dalej „Dyrektorem Generalnym” - w odniesieniu do lasów pozostających w zarządzie Lasów Państwowych, będących w użytkowaniu wieczystym oraz lasów przekazanych w użytkowanie na mocy art. 40,
- 2)²⁵ starosta, na wniosek właściciela lasu, po zaopiniowaniu przez nadleśniczego - w odniesieniu do pozostałych lasów, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej”

Art. 13. 1.²⁶ Właściciele lasów są obowiązani do trwałego utrzymania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania, a w szczególności do:

- 1) zachowania w lasach roślinności leśnej (upraw leśnych) oraz naturalnych bagien i torfowisk,

²⁴ Art. 12 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

²⁵ W art. 12 w ust. 2 pkt. 2 otrzymuje brzmienie zgodnie z art. 78 pkt. 4 ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1.01.1999r

²⁶ Art. 13 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 2) ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do 2 lat od usunięcia drzewostanu, a w razie szkód wywołanych przez pożary i inne klęski żywiołowe - w okresie do 5 lat,
 - 3) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - 4) przebudowy drzewostanu, który nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej, zawartych w planie urządzenia lasu, uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji, o której mowa w art. 19 ust. 3,
 - 5) racjonalnego użytkowania lasu w sposób trwale zapewniający optymalną realizację wszystkich jego funkcji przez:
 - a) pozyskiwanie drewna w granicach nie przekraczających możliwości produkcyjnych lasu,
 - b) pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwość ich biologicznego odtworzenia, a także ochronę runa leśnego.
2. ²⁷ Zmiana lasu na użytek rolny jest dopuszczalna w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzeb właścicieli lasów.
3. ²⁸ W sprawach, o których mowa w ust. 2:
- 1) w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa decyzję wydaje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, na wniosek nadleśniczego,
 - 2) ²⁹ w stosunku do lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa:
 - a) o powierzchni do 10 ha decyzję wydaje starosta, na wniosek właściciela lasu,
 - b) o powierzchni powyżej 10 ha decyzję wydaje wojewoda, na wniosek właściciela lasu.

²⁷ Art. 13 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

²⁸ Art. 13 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

²⁹ W art. 13 ust. 3 w pkt. 2 lit. a) wyrazy „kierownik urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt. 5 ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999r

Art. 13a.³⁰ 1. W celu realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej Lasy Państwowe obowiązane są w szczególności do:

- 1) inicjowania, koordynowania i prowadzenia okresowej oceny stanu lasów i zasobów leśnych oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych,
- 2) sporządzania okresowych wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów oraz aktualizacji stanu zasobów leśnych,
- 3) prowadzenia banku danych o zasobach leśnych i stanie lasów.

2. Zadania określone w ust. 1 pkt 2 i 3 realizowane są bez względu na formę własności lasów.

Art. 13b.³¹ 1. W celu promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz ochrony zasobów przyrody w lasach Dyrektor Generalny może, w drodze zarządzenia, ustanawiać leśne kompleksy promocyjne.

2. W skład leśnych kompleksów promocyjnych wchodzi lasy będące w zarządzie Lasów Państwowych. Do leśnych kompleksów promocyjnych mogą być włączane lasy innych właścicieli, na ich wnioski.

3. Leśne kompleksy promocyjne są obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, dla których działalność określa jednolity program gospodarczo-ochronny, opracowywany przez właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

4. Dla każdego leśnego kompleksu promocyjnego Dyrektor Generalny powołuje radę naukowo-społeczną, do której należy inicjowanie oraz ocena realizacji działań podejmowanych w leśnym kompleksie promocyjnym.

Art. 14. 1. Powiększanie zasobów leśnych następuje w wyniku zalesienia gruntów oraz podwyższania produktywności lasu w sposób określony w planie urządzenia lasu.

2. Do zalesienia mogą być przeznaczone nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej oraz inne grunty nadające się do zalesienia, a w szczególności:

³⁰ Art. 13a dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³¹ Art. 13b dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 1) grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych,
- 2) lotne piaski i wydmy piaszczyste,
- 3) strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska,
- 4) hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.

2a.³² Wielkość zalesień, ich rozmieszczenie oraz sposób realizacji określa krajowy program zwiększania lesistości opracowany przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zatwierdzony przez Radę Ministrów.

3.³³ Grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

4.³⁴ Obowiązek zalesiania gruntów ciąży na nadleśniczych w odniesieniu do gruntów w zarządzie Lasów Państwowych oraz na właścicielach lub użytkownikach wieczystych pozostałych gruntów.

5.³⁵ Właściciele lub użytkownicy wieczystości gruntów mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa przeznaczone na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów zalesienia gruntów, o których mowa w ust. 3. Decyzję w sprawie przyznania środków na pokrycie tych kosztów wydaje starosta³⁶ na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego, po zaopiniowaniu przez zarząd gminy.

6. (skreślony).

Art. 14a.³⁷ 1. Drewno pozyskane w lasach podlega o cechowaniu.

³² Art. 14 ust. 2a dodany przez art. 1 pkt 8 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³³ Art. 14 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 8 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³⁴ Art. 14 ust. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 8 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³⁵ Art. 14 ust. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 8 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³⁶ W art. 14 ust. 5 wyrazy „kierownik urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt 6 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

³⁷ Art. 14a dodany przez art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

2. Obowiązek cechowania drewna spoczywa na właścicielach lasów, z zastrzeżeniem ust. 3.

3.³⁹ Drewno pozyskane w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa cechuje starosta, który wystawia właścicielowi lasu dokument stwierdzający legalność pozyskania drewna.

4. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady cechowania drewna, wzory urzędzeń do cechowania i zasady ich stosowania oraz wzór dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna.

Rozdział 3

Lasy ochronne

Art. 15. Za lasy szczególnie chronione, zwane dalej "lasami ochronnymi", mogą być uznane lasy, które:

- 1) chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin,
- 2)⁴⁰ chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów,
- 3) ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,
- 4)⁴¹ są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
- 5)⁴² stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,
- 6) mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa,

³⁸ Art. 14a dodany przez art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

³⁹ W art. 14a ust. 3 wyrazy „kierownik urzędu rejonowego” zastępuje się wyrazem „starosta”, zgodnie z art. 78 pkt 7 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) od 1 stycznia 1999 r.

⁴⁰ Art. 15 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 10 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴¹ Art. 15 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 10 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴² Art. 15 pkt 5 zmieniony przez art. 1 pkt 10 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

7) są położone:

- a) w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
- b) w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk,
- c) w strefie górnej granicy lasów.

Art. 16.⁴³ 1. Minister właściwy do spraw środowiska, w drodze decyzji, uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru na wniosek Dyrektora Generalnego, zaopiniowany przez radę gminy - w odniesieniu do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa,

1a. Wojewoda, w drodze decyzji, uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru na wniosek starosty, uzgodniony z właścicielem lasu i zaopiniowany przez radę gminy - w odniesieniu do pozostałych lasów,

2. Rada gminy powinna wyrazić opinię w ciągu dwóch miesięcy od dnia otrzymania wystąpienia o jej wyrażenie. W razie upływu tego terminu uważa się, że rada gminy nie zgłasza zastrzeżeń.

Art. 17. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowe zasady prowadzenia w nich gospodarki leśnej.

Rozdział 4

Plan urządzenia lasu

Art. 18. 1. Plan urządzenia lasu sporządza się, z zastrzeżeniem ust. 2, na 10 lat, z uwzględnieniem:

- 1) przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej,
- 2) celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

⁴³) Art. 16 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt. 8 lit. a) i b) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. W przypadkach uzasadnionych stanem lasów, a w szczególności wystąpieniem szkód lub klęsk żywiołowych, plan urządzenia lasu może być opracowany na okresy krótsze niż 10 lat.

3. Zmiana okresu, o którym mowa w ust. 1 i 2, wymaga zgody organu zatwierdzającego plan urządzenia lasu.

4. Plan urządzenia lasu powinien zawierać w szczególności:

- 1) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - a) zestawienie powierzchni lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych,
 - b)⁴⁴ zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawami leśnymi) według gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku, klas bonitacji drzewostanów oraz funkcji lasów,
- 2) analizę gospodarki leśnej w minionym okresie,
- 2a)⁴⁵ program ochrony przyrody,
- 3) określenie zadań, w tym w szczególności dotyczących:
 - a)⁴⁶ ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego etatem miąższościowym użytków głównych (rębnych i przedrębnych),
 - b) zalesień i odnowień,
 - c) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - d) gospodarki łowieckiej,
 - e) potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Art. 19.⁴⁷ 1. Plany urządzenia lasu sporządza się dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, za zastrzeżeniem ust. 2.

⁴⁴ Art. 18 ust. 4 pkt 1 lit. b) zmieniona przez art. 1 pkt 12 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴⁵ Art. 18 ust. 4 pkt 2a dodany przez art. 1 pkt 12 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴⁶ Art. 18 ust. 4 pkt 3 lit. a) zmieniona przez art. 1 pkt 12 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴⁷ Art. 19 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt. 9 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. Uproszczone plany urządzenia lasu, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, sporządza się dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa oraz dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

3. Dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, nie stanowiących własności Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów.

4. Dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów określa nadleśniczy.

5. Plany urządzenia lasu oraz uproszczone plany urządzenia lasu sporządzają specjalistyczne jednostki lub inne podmioty wykonawstwa urządzeniowego.

Art. 20.⁴⁸ 1. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ustalenia planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych.

2. W ewidencji gruntów i budynków uwzględnia się ustalenia planów urządzenia lasu i uproszczonych planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasu.

Art. 21.⁴⁹ 1. Plan urządzenia lasu lub uproszczony plan urządzenia lasu sporządzany jest:

- 1) dla lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych - na zlecenie i koszt Lasów Państwowych,
- 2) dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych - na zlecenie starosty, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej,
- 3) dla pozostałych lasów - na zlecenie i koszt właścicieli.

⁴⁸ Art. 20 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁴⁹ Art. 21 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt 10 lit. a), b) i c) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

2. Inwentaryzację stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3, przeprowadza się na zlecenie starosty, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej,

3. Inwentaryzację stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 4, przeprowadza się na koszt Agencji Własności Rolnej Skarbu państwa.

4. Projekt uproszczonego planu urządzenia lasu wyklada się do publicznego wglądu na okres 60 dni w siedzibie urzędu gminy. O wyłożeniu projektu uproszczonego planu urządzenia lasu zarząd gminy informuje pisemnie właścicieli lasów, z zaznaczeniem, że uproszczony plan urządzenia lasu będzie podstawą naliczenia podatku leśnego.

5. W terminie 30 dni od daty wyłożenia projektu uproszczonego planu urządzenia lasu zainteresowani właściciele lasów mogą składać zastrzeżenia i wnioski w sprawie planu. Starosta wydaje decyzje w sprawie uznania lub nieuznania zastrzeżeń lub wniosków.

Art. 22.⁵⁰ 1. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza plan urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz uproszczone plany urządzenia lasu dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

2. Wojewoda, po uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie nadleśniczego, zatwierdza uproszczony plan urządzenia lasu.

3. W terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu uproszczonego planu urządzenia lasu nadleśniczy może zgłosić zastrzeżenia. W razie upływu tego terminu uważa się, że nadleśniczy nie zgłasza zastrzeżeń.

4. Minister właściwy w sprawach środowiska nadzoruje wykonanie zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

5. Starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej, nadzoruje wykonanie zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

⁵⁰ Art. 22 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz art. 78 pkt 1 i lit. a), b), c) i d) ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 23.⁵¹ 1. Zmiana planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu może być dokonana aneksem, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4 oraz zachowaniem przepisów art. 22.

2. Zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna w nadleśnictwie ponad wielkość określoną w planie urządzenia lasu może nastąpić tylko w związku ze szkodą lub kłeską żywiołową.

3. W razie braku możliwości utrzymania przewidzianego w planie urządzenia lasu etatu cięć użytków głównych z przyczyn wymienionych w ust. 2, dokonuje się zmiany planu urządzenia lasu w trybie określonym w ust. 1.

4. Pozyskanie drewna w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, niezgodne z uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3, jest możliwe wyłącznie w przypadkach losowych; decyzję w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, wydaje starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

Art. 24.⁵² Jeżeli właściciel lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa nie wykonuje obowiązków określonych w art. 13 albo nie wykonuje zadań zawartych w uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji, o której mowa w art. 19 ust. 3, w szczególności w zakresie:

- 1) ponownego wprowadzenia roślinności leśnej (upraw leśnych),
- 2) przebudowy drzewostanu,
- 3) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym:
 - a) usuwania drzew opanowanych przez organizmy szkodliwe, a także złomów i wywrotów,
 - b) zabiegów pielęgnacyjnych roślinności leśnej (upraw leśnych) w wieku do 10 lat,

⁵¹ Art. 23 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz art. 78 pkt 12 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

⁵² Art. 24 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt 12 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

c) zabiegów w zakresie ochrony przeciwpożarowej
- starosta nakazuje wykonanie tych obowiązków i zadań w drodze decyzji.

Art. 25.⁵³ Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3,
- 2) warunki, jakie powinny spełniać specjalistyczne jednostki i inne podmioty wykonawstwa urządzeniowego.

Rozdział 5

Zasady udostępniania lasów

Art. 26. 1. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, są udostępniane dla ludności.

2. Stałym zakazem wstępu objęte są lasy stanowiące:

- 1) uprawy leśne do 4 m wysokości,
- 2) powierzchnie doświadczałe i drzewostany nasienne,
- 3) ostoje zwierząt,
- 4) źródłiska rzek i potoków,
- 5) obszary zagrożone erozją.

3. Nadleśniczy wprowadza okresowy zakaz wstępu do lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa, w razie gdy:

- 1) wystąpiło zniszczenie albo znaczne uszkodzenie drzewostanów lub degradacja runa leśnego,
- 2) występuje duże zagrożenie pożarowe,
- 3) wykonywane są zabiegi gospodarcze związane z hodowlą, ochroną lasu lub pozyskaniem drewna.

4.⁵⁴ Lasy objęte stałym lub okresowym zakazem wstępu, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 pkt 1, oznacza się tablicami z napisem "zakaz wstępu" oraz wskazaniem przyczyny i terminu obowią-

⁵³ Art. 25 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁵⁴ 26 ust. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 14 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

zywania zakazu. Obowiązek ustawiania i utrzymywania znaków ciąży na nadleśniczym w stosunku do lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych oraz na właścicielach pozostałych lasów.

5.⁵⁵ Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku zakazu wstępu do lasu oraz zasady jego umieszczania.

Art. 27. 1. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa są udostępniane, z uwzględnieniem zakazów zawartych w art. 26 i art. 30, do zbioru płodów runa leśnego:

1)⁵⁶ na potrzeby własne,

2)⁵⁷ dla celów przemysłowych, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2.⁵⁸ Zbiór płodów runa leśnego dla celów przemysłowych wymaga zawarcia umowy z nadleśnictwem.

3. Nadleśniczy odmawia zawarcia umowy, w przypadku gdy zbiór runa leśnego zagraża środowisku leśnemu.

4.⁵⁹ Lokalizowanie pasiek w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa jest nieodpłatne.

5.⁶⁰ Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ochrony i zbioru płodów runa leśnego oraz zasady lokalizowania pasiek na obszarach leśnych.

⁵⁵ Art. 26 ust. 5 dodany przez art. 1 pkt 14 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁵⁶ Art. 27 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁵⁷ Art. 27 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁵⁸ Art. 27 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁵⁹ Art. 27 ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 15 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶⁰ Art. 27 ust. 5 dodany przez art. 1 pkt 15 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

Art. 28.⁶¹ Właściciel lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa może zakazać wstępu do lasu, oznaczając ten las tablicą z odpowiednim napisem.

Art. 29. 1.⁶² Ruch pojazdem silnikowym, zaprzęgowym i motocyklem w lesie dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, natomiast drogami leśnymi jest dozwolony tylko wtedy, gdy są one oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch po tych drogach. Nie dotyczy to inwalidów poruszających się pojazdami przystosowanymi do ich potrzeb.

1a.⁶³ Jazda konna w lesie dopuszczalna jest tylko drogami leśnymi wyznaczonymi przez nadleśniczego.

2. Postój pojazdów, o których mowa w ust. 1, na drogach leśnych jest dozwolony wyłącznie w miejscach oznakowanych.

3.⁶⁴ Przepisy ust. 1 oraz art. 26 ust. 2 i 3, a także art. 28, nie dotyczą wykonujących czynności służbowe lub gospodarcze:

- 1) pracowników nadleśnictw,
- 2) osób nadzorujących gospodarkę leśną oraz kontrolujących jednostki organizacyjne Lasów Państwowych,
- 3) osób zwalczających pożary oraz ratujących życie lub zdrowie ludzkie,
- 4) funkcjonariuszy Straży Granicznej chroniących granicę państwową oraz funkcjonariuszy innych organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- 5) osób wykonujących czynności z zakresu gospodarki łowieckiej oraz właścicieli pasiek zlokalizowanych na obszarach leśnych,
- 6) właścicieli lasów we własnych lasach,
- 7) osób użytkujących grunty rolne położone wśród lasów,

⁶¹ Art. 28 zmieniony przez art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶² Art. 29 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶³ Art. 29 ust. 1a dodany przez art. 1 pkt 17 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶⁴ Art. 29 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 8) pracowników leśnych jednostek naukowych, badawczo-rozwojowych i doświadczalnych, w związku z wykonywaniem badań naukowych i doświadczeń z zakresu leśnictwa i ochrony przyrody,
- 9) wojewódzkich konserwatorów przyrody oraz pracowników Służb Parków Krajobrazowych,
- 10) osób sporządzających plany urządzenia lasu, uproszczone plany urządzenia lasu lub inwentaryzację stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3.

4.⁶⁵ Imprezy sportowe oraz inne imprezy o charakterze masowym organizowane w lesie wymagają zgody właściciela lasu.

Art. 30. 1. W lasach zabrania się:

- 1) zanieczyszczania gleby i wód,
- 2) zaśmiecania,
- 3) rozkopywania gruntu,
- 4)⁶⁶ niszczenia grzybów oraz grzybni,
- 5) niszczenia lub uszkodzania drzew, krzewów lub innych roślin,
- 6) niszczenia urządzeń i obiektów gospodarczych, turystycznych i technicznych oraz znaków i tablic,
- 7) zbierania owoców runa leśnego w oznakowanych miejscach zabronionych,
- 8)⁶⁷ rozgarniania i zbierania ściółki,
- 9) wypasu zwierząt gospodarskich,
- 10) biwakowania poza miejscami wyznaczonymi przez właściciela lasu lub nadleśniczego,
- 11) wybierania jaj i piskląt, niszczenia lęgówisk i gniazd ptasich, a także niszczenia lęgówisk, nor i mrowisk,

⁶⁵ Art. 29 ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 17 lit. d) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶⁶ Art. 30 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 18 lit. a) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶⁷ Art. 30 ust. 1 pkt 8 zmieniony przez art. 1 pkt 18 lit. a) tiret drugie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

12)⁶⁸ płoszenia, ścigania, chwywania i zabijania dziko żyjących zwierząt,

13) puszczania psów luzem,

14) hałasowania oraz używania sygnałów dźwiękowych, z wyjątkiem przypadków wymagających wszczęcia alarmu.

2. Przepisy ust. 1 pkt 3 i 5 nie dotyczą czynności związanych z gospodarką leśną, a pkt 12-14 nie dotyczą polowań.

3.⁶⁹ W lasach oraz na terenach śródleśnych, jak również w odległości do 100 m od granicy lasu, zabrania się działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo, a w szczególności:

- 1) rozniecania ognia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lasu lub nadleśniczego,
- 2) korzystania z otwartego płomienia,
- 3) wypalania wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych.

4. Przepisy ust. 3 nie dotyczą działań i czynności związanych z gospodarką leśną, pod warunkiem że czynności te nie stanowią zagrożenia pożarowego.

Art. 31.⁷⁰ W przypadku lasu będącego w użytkowaniu wieczystym na podstawie odrębnych przepisów lub wchodzącego w skład zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa zadania i kompetencje określone w art. 10 ust. 1 pkt 1, art. 13 ust. 3 pkt 1, art. 26 ust. 3 i 4 oraz art. 30 ust. 1 pkt 10 i ust. 3 pkt 1 wykonują odpowiednio użytkownik wieczysty albo Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Ilekroć w tych przepisach jest mowa o:

- 1) nadleśnictwie - należy przez to rozumieć jednostkę organizacyjną użytkownika wieczystego albo Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa powołaną do prowadzenia gospodarki leśnej,
- 2) nadleśniczym - należy przez to rozumieć kierownika jednostki organizacyjnej, o której mowa w pkt 1.

⁶⁸ Art. 30 ust. 1 pkt 12 zmieniony przez art. 1 pkt 18 lit. a) tiret trzecie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁶⁹ Art. 31 zmieniony przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷⁰ Art. 31 zmieniony przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

Rozdział 6

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

Art. 32. 1. Lasy Państwowe jako państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej reprezentują Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia.

2. W skład lasów Państwowych wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

- 1) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych,
- 2) regionalne dyrekcje Lasów Państwowych,
- 3) nadleśnictwa
- 4)⁷⁰ inne jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.
 - 3.⁷¹ Jednostki organizacyjne:
 - 1) o których mowa w ust. 2 pkt 2, tworzy, łączy, dzieli, likwiduje oraz określa ich zasięg terytorialny Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, na wniosek Dyrektora Generalnego,
 - 2) o których mowa w ust. 2 pkt 3, tworzy, łączy, dzieli, likwiduje oraz określa ich zasięg terytorialny Dyrektor Generalny, na wniosek dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.
 - 4.⁷² (skreślony).

Art. 33. 1. Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

2. Dyrektora Generalnego powołuje i odwołuje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

3.⁷³ Dyrektor Generalny w szczególności:

- 1) reprezentuje Skarb Państwa w stosunkach cywilnoprawnych, w zakresie swojego działania,

⁷⁰ Art. 32 ust. 2 pkt 4 dodany przez art. 1 pkt 20 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷¹) Art. 32 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 20 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷² Art. 32 ust. 4 skreślony przez art. 1 pkt 20 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷³ Art. 33 ust. 3 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 21 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 1a)⁷⁵ inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz kierowników innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych o zasięgu krajowym,
- 1b)⁷⁶ zarządza gruntami i innymi nieruchomościami nabytymi lub wydzielonymi z bezpośredniego zarządu nadleśnictwa na potrzeby Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych lub wspólnych przedsięwzięć jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych,
- 2)⁷⁷ tworzy, łączy, dzieli i likwiduje jednostki organizacyjne o zasięgu krajowym, o których mowa w art. 32 ust. 2 pkt 4,
- 3) inicjuje, organizuje oraz koordynuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony lasów, racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa,
- 4) organizuje planowanie urzędzeniowe w lasach i prognozowanie w leśnictwie,
- 5) nadzoruje i koordynuje zadania w zakresie kształcenia kadr dla leśnictwa oraz popularyzacji wiedzy leśnej,
- 6) inicjuje, popiera i finansuje badania w zakresie leśnictwa oraz nadzoruje wykorzystanie wyników tych badań,
- 7) wyrównuje niedobory środków finansowych w nadleśnictwach i regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych, wynikające ze zróżnicowanych warunków gospodarki leśnej,
- 8) organizuje wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych,
- 9)⁷⁸ powołuje i odwołuje:
 - a) zastępców Dyrektora Generalnego, w uzgodnieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa,

⁷⁵ Art. 33 ust. 3 pkt 1a dodany przez art. 1 pkt 21 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷⁶ Art. 33 ust. 3 pkt 1b dodany przez art. 1 pkt 21 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷⁷ Art. 33 ust. 3 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 21 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁷⁸ Art. 33 ust. 3 pkt 9 zmieniony przez art. 1 pkt 21 lit. d) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- b) Głównego Inspektora Straży Leśnej,
- c) dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych,
- d) kierowników jednostek organizacyjnych, o których mowa w pkt 2.

Art. 34. Dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w szczególności:

- 1) reprezentuje Skarb Państwa w stosunkach cywilnoprawnych, w zakresie swojego działania,
- 2)⁷⁹ tworzy, za zgodą Dyrektora Generalnego, a także łączy, dzieli i likwiduje jednostki organizacyjne o zasięgu regionalnym, o których mowa w art. 32 ust. 2 pkt 4,
- 2a)⁸⁰ zarządza gruntami i innymi nieruchomościami nabytymi lub wydzielonymi z bezpośredniego zarządu nadleśnictwa, na potrzeby regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych,
- 2b)⁸¹ powołuje i odwołuje:
 - a) zastępców dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, w uzgodnieniu z Dyrektorem Generalnym,
 - b) nadleśniczych,
 - c) kierowników jednostek organizacyjnych, o których mowa w pkt 2,
- 2c)⁸² inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność nadleśniczych i kierowników jednostek organizacyjnych o zasięgu regionalnym,
- 3) organizuje wspólne przedsięwzięcia nadzorowanych jednostek organizacyjnych w zakresie ochrony lasu i racjonalnej gospodarki leśnej,
- 4) dysponuje środkami finansowymi, wydzielonymi na wyrównywanie niedoborów środków w poszczególnych nadleśnictwach, wynikających ze zróżnicowanych warunków gospodarki leśnej,
- 5) prowadzi szkolenie i doradztwo zawodowe w zakresie leśnictwa,
- 6)⁸³ (skreślony),

⁷⁹ Art. 34 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 22 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸⁰ Art. 34 pkt 2a dodany przez art. 1 pkt 22 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸¹ Art. 34 pkt 2b dodany przez art. 1 pkt 22 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸² Art. 34 pkt 2c dodany przez art. 1 pkt 22 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

7)⁸⁴ prowadzi działalność usługową w zakresie leśnictwa na rzecz nadzorowanych jednostek i innych przedsiębiorców.

Art. 35. 1. Nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. W szczególności nadleśniczy:

- 1) reprezentuje Skarb Państwa w stosunkach cywilnoprawnych, w zakresie swojego działania,
- 2) kieruje nadleśnictwem jako podstawową jednostką organizacyjną Lasów Państwowych,
- 2a)⁸⁵ bezpośrednio zarządza lasami, gruntami i innymi nieruchomościami Skarbu Państwa, pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych,
- 2b)⁸⁶ powołuje i odwołuje:
 - a) zastępców nadleśniczego w uzgodnieniu z dyrektorem regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych,
 - b) głównego księgowego nadleśnictwa,
 - c) inżyniera nadzoru,
 - d) leśniczego,
- 2c)⁸⁷ inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność pracowników nadleśnictwa,
- 3) ustala organizację nadleśnictwa, w tym podział na leśnictwa zapewniający leśniczym prawidłowe wykonywanie zadań gospodarczych, oraz zatrudnia i zwalnia pracowników nadleśnictwa,

⁸³ Art. 34 pkt 6 skreślony przez art. 1 pkt 22 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸⁴ Art. 34 pkt 7 zmieniony przez art. 59 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.97.121.770) z dniem 22 października 1997 r.

⁸⁵ Art. 35 ust. 1 pkt 2a dodany przez art. 1 pkt 23 lit. a) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸⁶ Art. 35 ust. 1 pkt 2b dodany przez art. 1 pkt 23 lit. a) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸⁷ Art. 35 ust. 1 pkt 2c dodany przez art. 1 pkt 23 lit. a) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

4)⁸⁸ organizuje ochronę mienia i zwalczanie szkodnictwa leśnego.

2.⁸⁹ Nadleśniczy udziela właścicielowi lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa pomocy, na jego wniosek, poprzez:

1) doradztwo w zakresie gospodarki leśnej,

2)⁹⁰ (skreślony),

3) odpłatne udostępnienie sadzonek drzew i krzewów leśnych oraz specjalistycznego sprzętu leśnego.

3.⁹¹ W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek właściciela lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa, poparty opinią zarządu gminy, nadleśniczy może udostępnić nieodpłatnie sadzonki drzew i krzewów leśnych na ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (upraw leśnych) - zgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3.

4.⁹² Nadleśniczy może, na podstawie umowy z właścicielem lasu, organizować wykonywanie zadań gospodarczych w lesie, łącznie ze sprzedażą drewna.

Art. 35a.⁹³ 1. Pracownicy Lasów Państwowych uprawnieni są do noszenia munduru leśnika.

2. Uprawnienie do noszenia munduru leśnika przysługuje również:

1) pracownikom Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zajmującym się nadzorem nad gospodarką leśną,

⁸⁸ Art. 35 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 23 lit. a) tiret drugie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁸⁹ Art. 35 ust. 2 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 23 lit. b) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹⁰ Art. 35 ust. 2 pkt 2 skreślony przez art. 1 pkt 23 lit. b) tiret drugie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹¹ Art. 35 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 23 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹² Art. 35 ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 23 lit. d) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹³ Art. 35a dodany przez art. 1 pkt 24 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz zmieniony przez art. 78 pkt 14 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 2) pracownikom urzędów wojewódzkich i starostw, bezpośrednio zajmującym się nadzorem nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- 3) dyrektorom, nauczycielom i uczniom średnich leśnych szkół zawodowych,
- 4) pracownikom leśnych zakładów doświadczalnych szkół wyższych oraz pracownikom jednostek badawczo-rozwojowych statutowo działających na rzecz leśnictwa.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, ponoszą koszty umundurowania, z zastrzeżeniem art. 46 ust. 1 pkt 1.

4. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzory mundurów leśnika i oznak dla osób uprawnionych do ich noszenia.

Art. 36.⁹³ 1. W zarząd Lasów Państwowych (nadleśnictw) przekazuje się stanowiące własność Skarbu Państwa grunty przeznaczone do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

2. Decyzję w sprawie określonej w ust. 1 wydaje starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej”.

Rozdział 6a⁹⁴

Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa będącym w zarządzie Lasów Państwowych

Art. 37.⁹⁵ 1. Kierownik jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych, z wyjątkiem kierownika jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 32 ust. 2 pkt 4, za zgodą Dyrektora Generalnego, może nabywać stanowiące własność osób fizycznych lub prawnych lasy oraz grunty przeznaczone do zalesienia, jak również inne grunty i nierucho-

⁹³ Art. 36 zmieniony przez art. 1 pkt 25 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt 15 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia.1999 r

⁹⁴ Tytuł i oznaczenie rozdziału 6a dodane przez art. 1 pkt 26 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹⁵ Art. 37 zmieniony przez art. 1 pkt 27 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

mości, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami gospodarki leśnej i nie narusza interesu Skarbu Państwa.

2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady nabywania przez kierowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz innych nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych i prawnych.

Art. 38.⁹⁷ 1. Sprzedaż lasów, gruntów i innych nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, z zastrzeżeniem art. 40a, może następować w przypadkach:

- 1) zbywania udziałów lasów stanowiących własność Skarbu Państwa we współwłasnościach,
- 2) regulacji granicy polno-leśnej,
- 3) stwierdzenia przez nadleśniczego nieprzydatności gruntów, budynków i budowli na potrzeby gospodarki leśnej,
- 4) zmiany przeznaczenia na cele nieleśne i nierolnicze,
- 5) podyktowanych ważnymi względami gospodarczymi lub społecznymi, o ile nie narusza to interesu Skarbu Państwa.

2. Sprzedaż, o której mowa w ust. 1 pkt 1-4, wymaga zgody Dyrektora Generalnego, z zastrzeżeniem ust. 3, a sprzedaż, o której mowa w ust. 1 pkt 5, może nastąpić na wniosek Dyrektora Generalnego za zgodą Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

3. Nadleśniczy może samodzielnie sprzedać grunty leśne i nieleśne o powierzchni do 1 ha, jeżeli stanowią enklawę wśród gruntów innej własności.

4. Sprzedaż lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych następuje w drodze przetargu.

5. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb przeprowadzania przetargu na sprzedaż lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych.

⁹⁷ Art. 38 zmieniony przez art. 1 pkt 27 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

Art. 38a.⁹⁷ Przekazanie lasów, gruntów i innych nieruchomości Skarbu Państwa, znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, Agencji Budowy i Eksploatacji Autostrad na pasy drogowe autostrad następuje nieodpłatnie na podstawie umowy między Dyrektorem Generalnym a Prezesem Agencji.

Art. 38b.⁹⁸ Lasy Państwowe mogą, w drodze umowy zawartej pomiędzy Dyrektorem Generalnym a Prezesem Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, przekazywać nieodpłatnie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa lasy i grunty, na których nie jest możliwe prowadzenie racjonalnej gospodarki, stanowiące w szczególności enklawy i półenklawy wśród gruntów wchodzących do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Art. 38c.⁹⁹ 1. W razie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych lub rolnych znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych na cele nieleśne lub nierolnicze, dokonanej w trybie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w związku z potrzebami innej jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, przekazanie tych gruntów następuje nieodpłatnie, w drodze umowy o przeniesienie zarządu pomiędzy kierownikiem jednostki organizacyjnej a:

- 1) nadleśniczym - w przypadku gruntów pochodzących z obszaru jednego nadleśnictwa,
- 2) dyrektorem regionalnej dykcji Lasów Państwowych - w przypadku gruntów pochodzących z obszaru więcej niż jednego nadleśnictwa.

2. Do przejmowania w zarząd Lasów Państwowych lasów, gruntów i innych nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie innych jednostek organizacyjnych nie posiadają-

⁹⁷ Art. 38a:

- dodany przez art. 67 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych (Dz.U.94.127.627) z dniem 2 stycznia 1995 r.

- zmieniony przez art. 1 pkt 28 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹⁸ Art. 38b dodany przez art. 1 pkt 29 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

⁹⁹ Art. 38c dodany przez art. 1 pkt 29 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

cych osobowości prawnej, bądź przekazywania przez Lasy Państwowe w zarząd innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej zarządzających mieniem Skarbu Państwa takich nieruchomości, bez zmiany ich przeznaczenia, ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 38d.¹⁰¹ Na wniosek starosty wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, o których mowa w art. 38c ust. 1, oraz nieprzydatne dla potrzeb gospodarki leśnej budynki i budowle, wraz z gruntem niezbędnym do korzystania z nich, mogą być przekazane przez Lasy Państwowe w użytkowanie wieczyste osobie prawnej lub użytkowanie innej jednostce organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej.

Art. 38e.¹⁰² 1. Lasy, grunty i inne nieruchomości Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Lasów Państwowych mogą być przedmiotem zamiany na lasy, grunty i inne nieruchomości w przypadkach uzasadnionych potrzebami i celami gospodarki leśnej, po ich wycenie przez osoby posiadające uprawnienia z zakresu szacowania nieruchomości.

2. Zamiana dokonywana przez:

- 1) nadleśniczego - wymaga zgody dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych,
- 2) dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych - wymaga zgody Dyrektora Generalnego.

Art. 39.¹⁰³ 1. Dzierżawa lasu, o których mowa w art. 3 pkt 1, stanowiącego własność Skarbu Państwa, wymaga zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

¹⁰¹ Art. 38d dodany przez art. 1 pkt 29 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt 16 ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999r

¹⁰² Art. 38e dodany przez art. 1 pkt 29 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁰³ Art. 39 zmieniony przez art. 1 pkt 30 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

2. Dzierżawa lasu wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nie wymaga zgody, o której mowa w ust. 1.

Art. 40.¹⁰³ 1. Dyrektor Generalny, na wniosek zainteresowanego ministra, wojewody, gminy lub związku komunalnego, może przekazać w użytkowanie wskazanej przez wnioskodawcę jednostce organizacyjnej lasy, grunty oraz inne nieruchomości, bez zmiany ich dotychczasowego przeznaczenia, jeżeli za tym przemawiają względy:

- 1) obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony granicy państwowej,
- 2) nauki lub dydaktyki,
- 3) ochrony przyrody,
- 4) ochrony ujęć wodnych,
- 5) przeciwdziałania niebezpieczeństwu powodzi,
- 6) ochrony wybrzeża morskiego,
- 7) lecznictwa,
- 8) ochrony dóbr kultury,
- 9) wypoczynku ludności,
- 10) gospodarki rolnej.

2. Przekazania w użytkowanie wskazanej jednostce organizacyjnej dokonuje Dyrektor Generalny, w drodze umowy, w której określa się termin i warunki użytkowania oraz jednostkę sprawującą nadzór nad gospodarką leśną.

3. W przypadku ustania potrzeb, dla których lasy, grunty oraz inne nieruchomości określone w ust. 1 zostały oddane w użytkowanie, a także w przypadku wykorzystywania ich niezgodnie z celami, dla których zostały oddane w użytkowanie, lub prowadzenia gospodarki leśnej w sposób niezgodny z planem urządzenia lasu Dyrektor Generalny, na wniosek dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, pozbawia jednostkę prawa użytkowania.

4. W przypadkach uzasadnionych potrzebami obronności państwa lasy, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, za zgodą Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, mogą być przez Dyrektora Generalnego wyłączone z zarządu Lasów Państwo-

¹⁰³ Art. 40 zmieniony przez art. 1 pkt 30 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

wych i przekazane w zarząd jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 40a.¹⁰⁵ 1. Lasy Państwowe mogą sprzedawać nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi i samodzielne lokale mieszkalne, zwane dalej „lokalami”, oraz grunty z budynkami mieszkalnymi w budowie, nieprzydatne Lasom Państwowym.

2. Sprzedaż, o której mowa w ust. 1, następuje po cenie rynkowej, jaka kształtuje się w danej miejscowości. Wysokość ceny ustalają osoby posiadające uprawnienia z zakresu szacowania nieruchomości.

3. Łącznie z lokalami sprzedaje się grunty wraz z przynależnościami, niezbędne do korzystania z lokali. Grunty pod budynkami oraz grunty z budynkami związane, będące przedmiotem sprzedaży, uważa się za grunty wyłączone z produkcji rolnej i leśnej w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Grunty te podlegają z urzędu ujawnieniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz ewidencji gruntów i budynków jako grunty zabudowane.

4. Pracownicy i byli pracownicy Lasów Państwowych mający co najmniej trzyletni okres zatrudnienia w Lasach Państwowych, z wyjątkiem osób, z którymi stosunek pracy rozwiązany został bez wypowiedzenia z winy pracownika, posiadają pierwszeństwo nabycia lokali, których są najemcami i w których mieszkają. Cena sprzedaży lokalu podlega obniżeniu o 4% za każdy rok zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, nie więcej jednak niż o 90%, a spłata należności może zostać rozłożona najwyżej na 60 rat miesięcznych, przy oprocentowaniu nie przekraczającym 15% rocznie.

5. Przepisy ust. 4 stosuje się również do osób bliskich, pozostałych po pracownikach i byłych pracownikach, które w dniu ich śmierci zamieszkiwały razem z nimi i nadal w tych lokalach zamieszkują. Przez osoby bliskie rozumie się małżonków oraz wstępnych i zstępnych, a także osoby przysposobione. W razie zbiegu uprawnień do obniżenia należności osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, okresy zatrudnienia tych osób mogą być sumowane, przy czym łączna obniżka

¹⁰⁵ Art. 40a dodany przez art. 1 pkt 31 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

nie może przekraczać 90% ceny sprzedaży lokalu. Uprawnienie to przysługuje tylko przy nabyciu jednego lokalu.

6. Przepisy ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio do osób, które są lub były zatrudnione w szkołach leśnych, zakładowych przychodniach i poradniach lekarskich oraz innych jednostkach organizacyjnych leśnictwa.

7. Najemcy lokali nie posiadający uprawnień, o których mowa w ust. 4-6, mogą nabywać przeznaczone do sprzedaży lokale, które zajmują na podstawie umowy najmu co najmniej od trzech lat, za cenę obniżoną za każdy rok najmu o 1%, nie więcej jednak niż o 45%.

8. Wykazy lokali oraz gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie przeznaczonych do sprzedaży sporządzają dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Wykazy są przedmiotem opinii związków zawodowych. Sprzedaż może być dokonana po zatwierdzeniu wykazu przez Dyrektora Generalnego i ogłoszeniu wykazu w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych oraz w prasie. O przeznaczeniu do sprzedaży lokali oraz o terminie do skorzystania z pierwszeństwa nabycia zawiadamia się najemców, o których mowa w ust. 4-7.

9. Pracownicy i byli pracownicy Lasów Państwowych nie będący najemcami lokali przeznaczonych do sprzedaży, pozostających w zarządzie Lasów Państwowych, korzystają z pierwszeństwa nabycia lokali wolnych (pustostanów) lub gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie na warunkach określonych w ust. 4-6.

10. Jeżeli osoby wymienione w ust. 4-7 nie skorzystają z prawa do nabycia lokalu, w którym mieszkają, w terminie sześciu miesięcy od daty ogłoszenia oferty sprzedaży lokalu w sposób określony w ust. 8, lokal można przekazać nieodpłatnie gminie, łącznie z gruntami i przynależnościami niezbędnymi do korzystania z lokalu, na zasadach określonych w przepisach o przekazywaniu zakładowych budynków mieszkalnych przez przedsiębiorstwa państwowe.

11. Jeżeli ofertę kupna lokalu wolnego (pustostanu) lub gruntu z budynkiem mieszkalnym w budowie zgłosi więcej niż jedna osoba, sprzedaż następuje w drodze przetargu ograniczonego, w którym uczestniczyć mogą jedynie osoby uprawnione na podstawie ust. 9. Przy zapłacie ceny ustalonej w przetargu ograniczonym ust. 4 stosuje się odpowiednio.

12. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteria kwalifikowania ich jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także tryb przeprowadzania przetargu ograniczonego.

Art. 41.¹⁰⁶ 1. Dyrektor Generalny, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych oraz nadleśniczy mogą, w imieniu Skarbu Państwa, zaciągać kredyty bankowe lub pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

2. Suma zaciągniętych przez Dyrektora Generalnego, dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśniczych kredytów na dany rok nie może przekraczać 30% wartości sprzedaży Lasów Państwowych roku poprzedniego.

Art. 42.¹⁰⁷ 1. Dyrektor Generalny może, w imieniu Skarbu Państwa, tworzyć jednoosobowe spółki Skarbu Państwa bądź przystępować do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółek akcyjnych.

2. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych nie mogą stanowić przedmiotu wkładu niepieniężnego do spółek, o których mowa w ust. 1.

Art. 43. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych i nadleśnictwa używają pieczęci okrągłej z wizerunkiem orła, ustalonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, oraz nazwy „Lasy Państwowe” i nazwy jednostki organizacyjnej w otoku.

Art. 44. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nadaje Lasom Państwowym statut określający szczegółowe zasady ich działania.

¹⁰⁶ Art. 41 zmieniony przez art. 1 pkt 32 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹⁰⁷ Art. 42 zmieniony przez art. 1 pkt 32 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

Rozdział 7

Służba Leśna

Art. 45. 1.¹⁰⁸ W Lasach Państwowych tworzy się Służbę Leśną. Do Służby Leśnej zalicza się pracowników zajmujących się:

- 1) sprawami zarządu lasami będącymi w zarządzie Lasów Państwowych,
- 2) prowadzeniem gospodarki leśnej i ochroną lasów,
- 3) zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia,
- 4) sprawami nadzoru, o którym mowa w art. 5, w razie powierzenia takiego nadzoru.

2. Pracownikiem Służby Leśnej może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) ukończyła 21 lat,
- 3) ma pełnię praw cywilnych i obywatelskich,
- 4) posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe,
- 5) cieszy się nienaganą opinią,
- 6) zatrudniona jest w pełnym wymiarze czasu pracy,
- 7) posiada odpowiedni stan zdrowia,
- 8) nie była karana sądownie za przestępstwo z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

Art. 46. 1. Pracownicy Służby Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych korzystają z ochrony prawnej, przewidzianej w przepisach prawa karnego dla funkcjonariuszy publicznych, a ponadto mają prawo do:

- 1) otrzymywania bezpłatnego umundurowania i oznak służbowych, z obowiązkiem ich noszenia w czasie pełnienia obowiązków służbowych,
- 2) bezpłatnego mieszkania, jeżeli stanowisko oraz charakter pracy związane są z koniecznością zamieszkania w miejscu jej wykonywania,

¹⁰⁸ Art. 45 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 33 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 3) płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nie przekraczającym jednorazowo sześciu miesięcy, jeżeli przepracowali w Lasach Państwowych w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres nie krótszy niż trzy lata,
- 4)¹⁰⁹ (uchylony),
- 5) jednorazowej odprawy, przy przejściu na emeryturę lub rentę inwalidzką, w wysokości trzykrotnego, a powyżej 20 lat pracy w Lasach Państwowych - sześciokrotnego wynagrodzenia otrzymywanego za ostatni miesiąc zatrudnienia.
 - 2.¹¹⁰ (uchylony).

Art. 47. 1.¹¹¹ W Lasach Państwowych tworzy się Straż Leśną. Zadania, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 3, wykonywane są przez strażników leśnych zaliczanych do Służby Leśnej.

1a.¹¹² Strażą Leśną kieruje Główny Inspektor Straży Leśnej podporządkowany Dyrektorowi Generalnemu.

1b.¹¹³ Jednostki Straży Leśnej w Lasach Państwowych stanowią:

- 1) posterunki w nadleśnictwach podporządkowane nadleśniczemu,
- 2) grupy interwencyjne w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych podporządkowane dyrektorowi regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

1c.¹¹⁴ Dyrektor Generalny określa:

- 1) organizację i zakres działania posterunków i grup interwencyjnych, o których mowa w ust. 1b,

¹⁰⁹ Art. 46 ust. 1 pkt 4 uchylony przez art. 9 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U.92.54.254) z dniem 1 stycznia 1993 r.

¹¹⁰ Art. 46 ust. 2 uchylony przez art. 9 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U.92.54.254) z dniem 1 stycznia 1993 r.

¹¹¹ Art. 47 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 34 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹² Art. 47 ust. 1a dodany przez art. 1 pkt 34 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹³ Art. 47 ust. 1b dodany przez art. 1 pkt 34 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹⁴ Art. 47 ust. 1c dodany przez art. 1 pkt 34 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

2) szczegółowe zasady szkolenia strażników leśnych.

2.¹¹⁵ Strażnicy leśni przy wykonywaniu zadań określonych w ust.

1 mają prawo do:

- 1) legitymowania osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, jak również świadków przestępstwa lub wykroczenia, w celu ustalenia ich tożsamości,
- 2) nakładania oraz pobierania grzywien, w drodze mandatu karnego, w sprawach i w zakresie określonych odrębnymi przepisami,
- 3) zatrzymywania i dokonywania kontroli środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w celu sprawdzenia ładunku oraz przeglądania zawartości bagaży, w razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
- 4) przeszukiwania pomieszczeń i innych miejsc, w przypadkach uzasadnionego podejrzenia o popełnienie przestępstwa, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego,
- 5) ujęcia na gorącym uczynku sprawcy przestępstwa lub wykroczenia albo w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa oraz jego doprowadzenia do Policji,
- 6) odbierania za pokwitowaniem przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub wykroczenia oraz narzędzi i środków służących do ich popełnienia,
- 7) prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego,
- 8) prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed kolegium do spraw wykroczeń w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia do sądów rejonowych od rozstrzygnięć kolegium w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego,
- 9) noszenia broni palnej długiej i krótkiej lub gazowej oraz ręcznego miotacza gazowego,

¹¹⁵ Art. 47 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 34 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

10) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, zwracania się o taką pomoc do jednostek gospodarczych, organizacji społecznych, jak również w nagłych przypadkach do każdego obywatela o udzielenie doraźnej pomocy, na zasadach określonych w ustawie o Policji.

2a.¹¹⁶ Odebrane przedmioty, narzędzia i środki, o których mowa w ust. 2 pkt 6, należy przechowywać pod zamknięciem w sposób zabezpieczający je przed utratą lub uszkodzeniem.

2b.¹¹⁷ Strażnicy leśni są uprawnieni do dokonywania kontroli podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna i innych produktów leśnych, w celu sprawdzania legalności pochodzenia surowców drzewnych i innych produktów leśnych.

3.¹¹⁸ Strażnik leśny może, wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego czynności określonych w ustawie, stosować środki przymusu bezpośredniego w postaci:

- 1) siły fizycznej, przez zastosowanie chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku,
- 2) pałki gumowej służbowej,
- 3) chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznego miotacza gazu i broni gazowej,
- 4) kajdanek,
- 5) psa służbowego.

3a.¹¹⁹ Czynności, o których mowa w ust. 3, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający nietykalność osoby, wobec której zostały podjęte.

3b.¹²⁰ Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 3, przysługuje zażalenie do prokuratora.

¹¹⁶ Art. 47 ust. 2a dodany przez art. 1 pkt 34 lit. d) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹⁷ Art. 47 ust. 2b dodany przez art. 1 pkt 34 lit. d) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹⁸ Art. 47 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 34 lit. e) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹¹⁹ Art. 47 ust. 3a dodany przez art. 1 pkt 34 lit. f) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

4. Zastosowanie przez strażnika leśnego środka przymusu bezpośredniego powinno odpowiadać potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i zmierzać do podporządkowania się osoby wydanym poleceniom.

5. Jeżeli zastosowanie środków przymusu bezpośredniego, wymienionych w ust. 3, okaże się niewystarczające, strażnik leśny ma prawo użycia broni palnej w następujących przypadkach:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby,
- 2) przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania, a jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar ich użycia przeciwko niemu lub innej osobie,
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń.

6. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.

7.¹²¹ Do wykonywania przez strażnika leśnego czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, a także do użycia przez niego środków przymusu, o których mowa w ust. 4-6, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o Policji.

8. Strażnikowi leśnemu wykonującemu obowiązki służbowe na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe przysługują uprawnienia określone odrębnymi przepisami odnoszącymi się do:

- 1)¹²² Państwowej Straży Łowieckiej - w zakresie zwalczania kłusownictwa,
- 2) Straży Ochrony Przyrody - w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody,

¹²⁰ Art. 47 ust. 3b dodany przez art. 1 pkt 34 lit. f) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²¹ Art. 47 ust. 7 zmieniony przez art. 1 pkt 34 lit. g) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²² Art. 47 ust. 8 pkt 1 zmieniony przez art. 56 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U.95.147.713) z dniem 17 lutego 1996 r.

3) Państwowej Straży Rybackiej - w zakresie kontroli legalności dokonywania połowu.

Art. 48.¹²³ Uprawnienia strażnika leśnego w zakresie zwalczania szkodnictwa leśnego, o których mowa w art. 47 ust. 2 pkt 1-8 i 10 oraz w ust. 8, przysługują nadleśniczemu, zastępcy nadleśniczego oraz inżynierowi nadzoru, leśniczemu i podleśniczemu.

Art. 49. 1. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi:

- 1)¹²⁴ stanowiska i wymagania kwalifikacyjne, zasady wynagradzania i stopnie służbowe Służby Leśnej oraz szczegółowy tryb nadawania, obniżania i pozbawiania stopni służbowych,
- 2) stanowiska Służby Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie, oraz szczegółowe zasady i tryb przyznawania i zwalniania tych mieszkań.
2.¹²⁵ (skreślony).

3.¹²⁶ Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady:

- 1) współdziałania Lasów Państwowych z Policją,
- 2)¹²⁷ przydziału, ewidencjonowania i przechowywania w regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśnictwie broni i amunicji oraz

¹²³ Art. 48 zmieniony przez art. 1 pkt 35 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²⁴ Art. 49 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 36 lit. a) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²⁵ Art. 49 ust. 2 skreślony przez art. 1 pkt 36 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²⁶ Art. 49 ust. 3 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 36 lit. c) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²⁷ Art. 49 ust. 3 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 36 lit. c) tiret drugie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

broni gazowej, ręcznych miotaczy gazu i środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek i pałki gumowej.

Rozdział 8

Gospodarka finansowa w Lasach Państwowych

Art. 50.¹²⁸ Lasy Państwowe prowadzą działalność na zasadzie samodzielności finansowej i pokrywają koszty działalności z własnych przychodów.

Art. 51. Rokiem obrachunkowym w Lasach Państwowych jest rok kalendarzowy.

Art. 52. 1. Lasy Państwowe sporządzają corocznie raport o stanie lasów oraz sprawozdanie finansowo-gospodarcze z działalności Lasów Państwowych.

2.¹²⁹ Rada Ministrów przedkłada Sejmowi informację o stanie lasów oraz o realizacji krajowego programu zwiększania lesistości.

Art. 53. 1. Koszty utrzymania Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz dyrekcji regionalnych Lasów Państwowych finansowane są z wpłat obciążających koszty działalności nadleśnictw.

2. Wysokość obciążeń, o których mowa w ust. 1, określa Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Art. 54.¹³⁰ Lasy Państwowe otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone przez administrację rządową, a w szczególności na:

- 1) wykup lasów i gruntów do zalesień oraz ich rekultywację, a także wykup innych gruntów w celu zachowania ich przyrodniczego charakteru,

¹²⁸ Art. 50 zmieniony przez art. 1 pkt 37 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹²⁹ Art. 52 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 38 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³⁰ Art. 54 zmieniony przez art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 2) wykonywanie krajowego programu zwiększania lesistości, o którym mowa w art. 14 ust. 2a, oraz pielęgnację i ochronę upraw i młodników powstałych w ramach realizacji tego programu,
- 3) zagospodarowanie i ochronę lasów w przypadku zagrożenia ich trwałości, o którym mowa w art. 12 ust. 1,
- 4) sporządzanie okresowych, wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów, aktualizacji stanu zasobów leśnych oraz prowadzenie banku danych o zasobach leśnych i stanie lasów, o których mowa w art. 13a ust. 1 pkt 2 i 3,
- 5) opracowywanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, ich realizację oraz ochronę gatunkową roślin i zwierząt,
- 6) finansowanie edukacji leśnej społeczeństwa, w szczególności poprzez tworzenie i prowadzenie leśnych kompleksów promocyjnych, zakładanie ścieżek przyrodniczo-leśnych.

Art. 55. Dyrektor Generalny, dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśniczowie są dysponentami środków budżetowych w zakresie dotacji celowych na zadania zlecone, o których mowa w art. 54, zgodnie z przepisami prawa budżetowego.

Art. 56.¹³¹ 1. W Lasach Państwowych tworzy się fundusz leśny stanowiący formę gospodarowania środkami na cele wskazane w ustawie.

2. Środkami funduszu leśnego dysponuje Dyrektor Generalny.

Art. 57. 1.¹³² Środki funduszu leśnego stanowią:

- 1)¹³³ odpis podstawowy liczony od wartości sprzedaży drewna obciążający koszty działalności nadleśnictw,

¹³¹ Art. 56 zmieniony przez art. 1 pkt 40 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³² Art. 57 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 41 lit. a) tiret pierwsze ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³³ Art. 57 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 41 lit. a) tiret drugie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

- 2) należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych,
- 3) należności wynikające z odszkodowań:
 - a) cywilnoprawnych za szkody powstałe w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, a także z innych tytułów,
 - b) z tytułu przedwczesnego wycięcia drzewostanów na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
 - c) za szkody powstałe w wyniku pożarów, prac górniczych i geologicznych,
- 4)¹³⁴ dochody z udziału w spółkach, o których mowa w art. 42,
- 5)¹³⁵ dotacje budżetowe, z wyłączeniem dotacji celowych, o których mowa w art. 54.

1a.¹³⁶ Środki, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. b), związane z wyłączeniem z produkcji lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa oraz lasów znajdujących się w zarządzie parków narodowych, gromadzi się na odrębnym rachunku w Dyrekcji Generalnej.

2.¹³⁷ Wielkość odpisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ustala Lasom Państwowym corocznie Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wniosek Dyrektora Generalnego. Dyrektor Generalny może ustalać wielkość odpisu dla poszczególnych dyrekcji regionalnych, a dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych - dla poszczególnych nadleśnictw.

Art. 58.¹³⁸ 1. Fundusz leśny przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej.

¹³⁴ Art. 57 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 41 lit. a) tiret trzecie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³⁵ Art. 57 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 1 pkt 41 lit. a) tiret trzecie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³⁶ Art. 57 ust. 1a dodany przez art. 1 pkt 41 lit. b) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³⁷ Art. 57 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 41 lit. c) ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r.

¹³⁸ Art. 58 zmieniony przez art. 1 pkt 42 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.97.54.349) z dniem 5 września 1997 r. oraz przez art. 78 pkt 17 lit. a) i dodanie ust. 3 zgodnie z art. 78 pkt 17 lit b) ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U.98.106.668) z dniem 1 stycznia 1999 r

2. Środki funduszu leśnego mogą także być przeznaczone na:

- 1) wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej,
- 2) badania naukowe,
- 3) tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej,
- 4) sporządzanie planów urządzenia lasu,
- 5) prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych,
- 6) inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach.

3. Środki funduszu leśnego, o których mowa w art. 57 ust. 1a, przeznaczają się na zalesianie gruntów nie stanowiących własności Skarbu Państwa oraz na cele określone w ust. 2 pkt 2, i 6, w lasach znajdujących się w zarządzie parków narodowych.

4. Nadleśnictwa zasięgają opinii właściwych starostów w zakresie rocznego planu zalesiania gruntów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

Art. 59. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej w Lasach Państwowych.

Rozdział 9

Podatek leśny

Art. 60.¹³⁹ 1. Opodatkowaniu podatkiem leśnym podlegają wszystkie lasy, z wyjątkiem:

- 1) nie związanych z gospodarką leśną,
- 2) zajętych na ośrodki wypoczynkowe, działki budowlane i rekreacyjne,
- 3) wyłączonych decyzjami administracyjnymi z gospodarki leśnej na cele inne niż leśne.

2. Jeżeli las jest współwłasnością albo jest we współposiadaniu dwóch lub więcej osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nie

¹³⁹ Art. 60 zmieniony przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

mających osobowości prawnej albo osób fizycznych, z wyjątkiem małżonków, to las ten stanowi odrębny przedmiot opodatkowania.

Art. 61.¹⁴⁰ 1. Obowiązek podatkowy w podatku leśnym, z zastrzeżeniem ust. 2, ciąży na osobach fizycznych, osobach prawnych, jednostkach organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, które:

- 1) są właścicielami albo samoistnymi posiadaczami lasów lub
- 2) posiadają lasy stanowiące własność Skarbu Państwa lub gminy na podstawie zawartej umowy lub innego tytułu prawnego, a także bezumownie.

2. Obowiązek podatkowy w podatku leśnym od lasów pozostających w zarządzie Lasów Państwowych oraz wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, nie objętych obowiązkiem podatkowym na podstawie ust. 1 pkt 2, ciąży odpowiednio na nadleśnictwach i na jednostkach organizacyjnych Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, faktycznie wkładających lasami.

3. Jeżeli las stanowi współwłasność małżonków lub odrębną własność każdego z nich, obowiązek podatkowy ciąży łącznie na obojgu małżonkach.

4. Obowiązek podatkowy w podatku leśnym w przypadku, o którym mowa w art. 60 ust. 2 ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach lub współposiadaczach.

Art. 62. 1. Zwalnia się od podatku leśnego lasy:

- 1) z drzewostanem w wieku do 40 lat,
- 2)¹⁴¹ (skreślony),
- 3)¹⁴² (skreślony),
- 4) wpisane do rejestru zabytków.

¹⁴⁰ Art. 61 zmieniony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁴¹ Art. 62 ust. 1 pkt 2 skreślony przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁴² Art. 62 ust. 1 pkt 3 skreślony przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

2. Rada gminy może wprowadzić inne zwolnienia niż określone w ust. 1.

Art. 63.¹⁴³ (skreślony).

Art. 64. 1.¹⁴⁴ Podstawę opodatkowania podatkiem leśnym, z zastrzeżeniem art. 65a, stanowi liczba hektarów przeliczeniowych - ustalona na podstawie powierzchni głównych gatunków drzew w drzewostanie i klas bonitacji drzewostanu dla głównych gatunków drzew - wynikających z planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu.

2. Ustala się następujące przeliczniki powierzchni lasu:

Główne gatunki drzew w drzewostanach	Klasy bonitacji drzewostanu dla głównych gatunków drzew					
	I a	I	II	III	IV	V
jadła, świerk, daglezja	-	2,30	1,80	1,30	0,90	0,60
dąb, jesion, wiąz, klon	-	2,00	1,60	1,30	0,80	-
buk	-	1,80	1,50	1,10	0,70	0,40
sosna, modrzew	1,40	1,20	1,00	0,80	0,60	0,30
grab	-	1,10	0,80	0,50	0,30	0,20
brzoza	-	0,60	0,40	0,30	0,20	0,20
osika	-	0,60	0,40	0,20	0,20	0,20
olsza	-	0,50	0,30	0,30	0,30	0,30
topola	-	0,50	0,30	0,30	0,30	0,30

¹⁴³ Art. 63 skreślony przez art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁴⁴ Art. 64 ust. 1 zmieniony przez art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

Art. 65.¹⁴⁵ 1. Podatek leśny od 1 ha przeliczeniowego za rok podatkowy wynosi równowartość pieniężną 0,200 m³ drewna tartacznego iglastego, obliczoną według średniej ceny sprzedaży drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy.

2. Średnią cenę sprzedaży drewna tartacznego iglastego, o której mowa w ust. 1, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie 20 dni po upływie trzeciego kwartału.

Art. 65a.¹⁴⁶ Dla lasów ochronnych, lasów wchodzących w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych oraz lasów, dla których nie ma sporządzonego planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu, podatek leśny za rok podatkowy wynosi równowartość pieniężną 0,3 q żyta od powierzchni 1 ha fizycznego lasów i gruntów leśnych, ustalonej na podstawie ewidencji gruntów. Równowartość pieniężną żyta ustala się według ceny określonej w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów podatku rolnego.

Art. 66.¹⁴⁷ 1. Obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku.

2. Obowiązek podatkowy wygasa ostatniego dnia miesiąca, w którym przestały istnieć okoliczności uzasadniające ten obowiązek.

3. Jeżeli obowiązek podatkowy powstał lub wygasł w ciągu roku, podatek leśny za ten rok ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których istniał obowiązek.

¹⁴⁵ Art. 65 zmieniony przez art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁴⁶ Art. 65a dodany przez art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

¹⁴⁷ Art. 66 zmieniony przez art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

4. Jeżeli w ciągu roku podatkowego las został zajęty na prowadzenie innej działalności gospodarczej niż działalność leśna lub po zaprzestaniu prowadzenia tej działalności przywrócono działalność leśną, albo z innych powodów jego powierzchnia uległa zmniejszeniu lub zwiększeniu - kwota należnego podatku leśnego ulega obniżeniu lub podwyższeniu, poczynając od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła ta zmiana.

5. Osoby fizyczne są obowiązane złożyć właściwemu organowi gminy informacje w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku w podatku leśnym lub o zaistnieniu zmian, o których mowa w ust. 4.

6. Podatek leśny na rok podatkowy od osób fizycznych ustala, w drodze decyzji, wójt (burmistrz, prezydent) właściwy ze względu na miejsce położenia lasu. Podatek jest płatny w ratach, w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego.

7. Jeżeli w ciągu roku podatkowego nastąpiło wygaśnięcie obowiązku podatkowego w podatku leśnym lub zaistniały zmiany, o których mowa w ust. 4, wójt (burmistrz, prezydent) dokonuje zmiany decyzji, którą ustalono ten podatek.

8. Osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, nadleśnictwa oraz jednostki organizacyjne Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa są obowiązane:

- 1) składać, w terminie do dnia 15 stycznia, organowi gminy, właściwemu ze względu na miejsce położenia lasów, deklaracje na podatek leśny na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstania tego obowiązku,
- 2) odpowiednio skorygować deklaracje, w razie zaistnienia zmian, o których mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian,
- 3) wpłacać obliczony w deklaracji podatek leśny - bez wezwania - na rachunek budżetu właściwej gminy za poszczególne miesiące do dnia 15 każdego miesiąca.

9. Rada gminy może zarządzić pobór podatku leśnego od osób wymienionych w ust. 5 w drodze inkasa oraz określać inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 67. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44 poz. 201, z 1987 r. Nr 33 poz. 180, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222 oraz z 1991 r. Nr 77, poz. 335) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 34 skreśla się ust. 4,
- 2) w art. 48 w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) zadrzewień, drzew i krzewów, w obrębie zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej”;
- 3) w art. 88 w ust. 1 dodaje się punkt 5a w brzmieniu:
„5a) wydatki związane ze zwiększeniem lesistości kraju”.

Art. 68. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80 i Nr 75, poz. 329) w art. 4 w ust. 2 skreśla się pkt 2.

Art. 69. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 11, poz. 79, z 1984 r. Nr 35, poz. 185, z 1988 r. Nr 24, poz. 169 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. zasady zaliczania lasów do lasów chronionych określają przepisy ustawy o lasach.”,
 - b) skreśla się ust. 2 i 5,
 - c) dotychczasowe ust. 3 i 4 oznacza się odpowiednio jako ust. 2 i 3;
- 2) w tytule rozdziału 6 skreśla się wyrazy „oraz Fundusz Leśny”;
- 3) skreśla się art. 36;
- 4) art. 37 otrzymuje brzmienie:
„Art. 37. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia szczególne zasady i tryb gromadzenia, przyznawania oraz wykorzystywania środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.”

Art. 70. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 1991 r. Nr 49, poz. 216 i Nr 80, poz. 350) w art. 9 ust. 1 dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13) dochody z gospodarki leśnej, w rozumieniu przepisów ustawy o lasach.”

Art. 71. W ustawie z dnia 20 grudnia 1989 r. o utworzeniu urzędu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (Dz.U. Nr 73, poz. 433) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa realizuje politykę państwa w zakresie ochrony środowiska i jego racjonalnego kształtowania, leśnictwa, zadrzewień i łowiectwa, a także gospodarki zasobami naturalnymi, w tym zasobami wodnymi i geologicznymi.”;

2) w art. 3 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) leśnictwa, ochrony lasów i gruntów leśnych, zadrzewień i łowiectwa.”.

Art. 72. W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. Nr 9, poz. 31) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 1:

a) w pkt 3 po wyrazie „rolnym” dodaje się wyrazy „lub leśnym”

b) w pkt 4 po wyrazie „rolnym” dodaje się wyrazy „lub leśnym”

2) w art. 7 ust. 1 skreśla się pkt 9.

Art. 73. W ustawie z dnia 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim (Dz.U. z 1973 r. Nr 33, poz. 197 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Łowiectwo w rozumieniu ustawy, oznacza racjonalne gospodarowanie zwierzyną, zgodnie z potrzebami gospodarki rolnej i leśnej oraz wymaganiami ochrony przyrody.”

2) w art. 35:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa może zezwolić na odstrzał zwierzyny dla celów naukowych z pominięciem czasów ochrony.”,

b) dodaje się nowe ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. W przypadku powstania dotkliwych szkód w uprawach i w polach rolnych lub uszkodzeń roślinności leśnej (upraw leśnych) zagrażających trwałości lasów:

- 1) nadleśniczy zobowiązany jest stosować odstrzał redukcyjny zwierząt łownych w lasach oraz na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe,
- 2) kierownik urzędu rejonowego z urzędu lub na wniosek właściciela lasu, a także nadleśniczego, zarządza wykonanie odstrzału redukcyjnego zwierząt łownych w lasach oraz na gruntach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

4. Odstrzał redukcyjny zwierząt łownych, o którym mowa w ust. 3, może dotyczyć: łosi, jeleni, saren i dzików i powinien być dokonywany z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) powiadomienia zarządcy i dzierżawcy obwodu łowieckiego lub zarządcy terenu nie wchodzącego w skład obwodu łowieckiego o zastosowaniu odstrzału redukcyjnego na ich koszt, ze wskazaniem:
 - a) gatunków i ilości zwierząt łownych przewidzianych do odstrzału redukcyjnego,
 - b) przewidywanej lokalizacji, sposobów przeprowadzenia oraz kosztów wykonania odstrzału redukcyjnego,
 - 2) zlecenia wykonania odstrzału redukcyjnego osobom uprawnionym do wykonania polowań,
 - 3) dokonania odpowiednich zmian w łowieckich planach hodowlanych.”.
- c) dotychczasowy ust. 3 otrzymuje oznaczenie ust. 5

Art. 74. 1. Lasy państwowe stanowiące własność Skarbu Państwa, nie będące w zarządzie Lasów Państwowych:

- 1) pozostające pod zarządkiem innych ministrów i nie przekazane z państwowego gospodarstwa leśnego w trybie art. 14 ust.1 ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz.U. Nr 63, poz. 494, z 1950 r. Nr 49, poz. 448, z 1971 r. Nr 27,

poz. 249, z 1974 r. Nr 24, poz. 142, z 1982 r. Nr 7, poz. 54 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192),

- 2) wyłączone z państwowego gospodarstwa leśnego w trybie art. 14 ust.1 ustawy, o której mowa w pkt 1, i przekazane pod zarząd innych ministrów,

w okresie jednego roku od wejścia w życie ustawy przechodzą, z zastrzeżeniem ust. 2, w zarząd Lasów Państwowych.

2. Lasy, o których mowa w ust. 1, mogą być użytkowane przez dotychczasowe jednostki organizacyjne sprawujące zarząd, na podstawie umowy zawartej zgodnie z zasadami określonymi w art. 40 ust. 1.

3. Lasy i grunty przeznaczone do zalesienia, znajdujące się w zasobach Państwowego Funduszu Ziemi, przechodzą w zarząd Lasów Państwowych.

Art. 75. 1. Okręgowe zarządy lasów państwowych, utworzone na podstawie art. 6 ust. 2 lit. a) ustawy z dnia 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym, stają się regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych, a nadleśnictwa - nadleśnictwami, w rozumieniu ustawy.

2. Mienie okręgowych zarządów lasów państwowych staje się odpowiednio mieniem zarządzanym przez regionalne dyrekcje Lasów Państwowych i nadleśnictwa.

3. Zakłady produkcyjno-usługowe okręgowych zarządów lasów państwowych stają się innymi jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych, wymienionymi w art. 32 ust. 4.

Art. 76. Prawa i zobowiązania, należące na podstawie dotychczasowych przepisów do organizacji gospodarczej skupiającej przedsiębiorstwa lasów państwowych pod nazwą Lasy Państwowe, stają się odpowiednio prawami i zobowiązaniami jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, o których mowa w art. 32 ust. 2.

Art. 77. Lasy, zaliczone do lasów ochronnych na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, stają się lasami ochronnymi w rozumieniu ustawy.

Art. 78. Do spraw wszczętych, a nie zakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 79. 1. Dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych są obowiązani, w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy, do opracowania nowych lub uzupełnienia istniejących planów urządzenia lasów zarządzanych przez Lasy Państwowe, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie.

2. Obowiązek określony w ust. 1 ciąży również na:

- 1) wojewodach - w odniesieniu do lasów stanowiących własność osób fizycznych,
- 2) osobach prawnych - w odniesieniu do lasów stanowiących ich własność.

3. W lasach, dla których nie ma opracowanych planów urządzenia lasu, do czasu ich opracowania, zadania w zakresie: wyrębu drzew, ponownego założenia upraw leśnych, przebudowy drzewostanów, pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej, ustala oraz nadzoruje ich wykonanie:

- 1) dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych - w odniesieniu do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa,
- 2) kierownik urzędu rejonowego - w odniesieniu do właścicieli lasów.

Art. 80.¹⁴⁸ (skreślony)

Art. 81. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 5 lipca 1946 r. o Straży Leśnej (Dz.U. Nr 41, poz. 238 i z 1949 r. Nr 18, poz. 110),
- 2) ustawa z dnia 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz.U. Nr 63, poz. 494, z 1950 r. Nr 49, poz. 448, z 1971 r. Nr 27, poz. 249, z 1974 r. Nr 24, poz. 142, z 1982 r. Nr 7, poz. 54 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192),

¹⁴⁸ Art. 80 skreślony przez art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody (Dz.U.96.91.409) z dniem 1 stycznia 1997 r.

- 3) ustawa z dnia 22 listopada 1973 r. o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności Państwa (Dz.U. Nr 48, poz. 283, z 1982 r. Nr 11, poz. 79 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 55, poz. 321).

Art. 82. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

z dnia 25 sierpnia 1992 r.

w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planów urządzenia lasu

(Dz.U.92.67.338.)

Na podstawie art. 25 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 54, poz. 254) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa - ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 54, poz. 254),
- 2) obręb leśny - trwałą jednostkę powierzchniowo-ewidencyjną, utworzoną dla celów urządzania lasu,
- 3) typ siedliskowy lasu - podstawową jednostkę typologicznego podziału siedlisk leśnych, łączącą fragmenty lasu o zbliżonym potencjale produkcyjnym.

§ 2. Przy sporządzaniu planu urządzania lasu uwzględnia się w szczególności:

- 1) zadania dotyczące gospodarki leśnej,
- 2) wymogi wynikające ze stosowanych form ochrony przyrody i krajobrazu,
- 3) gospodarkę w lasach uznanych za ochronne,
- 4) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Rozdział 2

Plan urządzania lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa

§ 3. 1. Plan urządzania lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa, zwany dalej "planem urządzania lasu", obejmuje lasy stanowiące

własność Skarbu Państwa, znajdujące się w terytorialnym zasięgu działania nadleśnictwa Lasów Państwowych, a także pozostające w zarządzie nadleśnictwa grunty, według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku jego obowiązywania.

2. Dla lasów i gruntów przekazywanych w użytkowanie sporządza się wyciąg z planu urządzenia lasu.

3. Wyciąg, o którym mowa w ust. 2, sporządza się na koszt jednostki otrzymującej lasy i grunty w użytkowanie.

§ 4. 1. Plan urządzenia lasu składa się z:

- 1) części ogólnej, zawierającej:
 - a) opis ogólny nadleśnictwa,
 - b) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - opis gleb oraz ustalenia typu siedliskowego lasu,
 - opis roślinności leśnej (upraw leśnych) według obrębów leśnych,
 - zestawienie powierzchni lasów uszkodzonych na skutek działalności przemysłu,
 - zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych według zasięgu terytorialnego gmin,
 - zestawienie powierzchni lasów występujących na gruntach polnych,
 - zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawą leśną) dla głównych gatunków drzew w drzewostanie, według klasy wieku, oraz klas bonitacji drzewostanów, według obrębów leśnych, oraz według zasięgu terytorialnego gmin,
 - opis gruntów i innych nieruchomości pozostających w zarządzie nadleśnictwa,
 - c) mapę gospodarczą lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia w skali 1:5000, dostarczoną wykonawcy planu urządzenia lasu przez nadleśnictwo, wraz z wypisem z rejestru gruntów,
 - d) przeglądowe mapy tematyczne w skali od 1:5000 do 1:100 000,
 - e) analizę gospodarki leśnej za ostatnie 10-lecie, w której skład wchodzi: szczegółowa analiza gospodarki leśnej dokonana przez nadleśniczego, z uwzględnieniem sporządzonego opisu lasu, koreferaty do szczegółowej analizy dokonanej przez nad-

leśniczego, opracowane przez inspektora Lasów Państwowych i wykonawcę planu urządzenia lasu, oraz końcowa ocena gospodarki leśnej w nadleśnictwie za ten okres, dokonana przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych,

- 2) części szczegółowej, zawierającej zadania, z zastrzeżeniem ust. 2, dotyczące:
 - a) ilości przewidzianego do pozyskania drewna, w granicach nie przekraczających możliwości produkcyjnych lasów, określanej jako ilość maksymalna,
 - b) pielęgnowania lasu,
 - c) ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - d) zalesień i odnowień,
 - e) gospodarki łowieckiej,
 - f) potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. c)-f), określa się kierunkowo na okres obowiązywania planu.

§ 5. Maksymalna ilość przewidzianego do pozyskania drewna w nadleśnictwie, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a), wynika z:

- 1) etatu cięć w użytkowaniu rębnym ustalonego w metrach sześciennych z powierzchni i miąższości drzewostanów przewidzianych do użytkowania rębnego,
- 2) etatu cięć w użytkowaniu przedrębnym, ustalonego powierzchniowo oraz szacunkowo w metrach sześciennych, z uwzględnieniem potrzeb pielęgnacyjnych i stanu sanitarnego lasu.

§ 6. 1. Etat cięć w użytkowaniu rębnym, o którym mowa w § 5 pkt 1, ustala się z uwzględnieniem:

- 1) celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu,
- 2) wieku dojrzałości rębnej głównego gatunku drzewa, ustalanego dla obrębu leśnego jako wiek rębności zapewniający trwałe osiągnięcie maksymalnego celu, określonego dla każdego drzewostanu,
- 3) wieku rzeczywistego drzewostanu, określonego jako wiek wyrębu dla głównego gatunku drzewa w drzewostanie, wynoszącego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, nie mniej niż:
 - a) 120 lat dla dębu, jesionu i wiązu,

- b) 100 lat dla buka i jodły,
 - c) 80 lat dla sosny, świerka, modrzewia, daglezji i klonu,
 - d) 60 lat dla brzozy, grabu i olszy,
 - e) 40 lat dla osiki,
 - f) 30 lat dla topoli,
 - g) dla pozostałych gatunków drzew - bez ograniczeń,
- 4) potrzeb w zakresie przebudowy drzewostanów,
 - 5) lasów ochronnych oraz określonych form ochrony przyrody i krajobrazu,
 - 6) maksymalnej powierzchni działki zrębowej w użytkowaniu rębnym, nie przekraczającej 6 ha,
 - 7) nawrotu cięć wynoszącego minimum 4 lata, pod warunkiem udanej uprawy leśnej na gruncie przylegającym do działki zrębowej.
2. Przepisy ust. 1 pkt 3 i 6 nie dotyczą lasów:
- 1) przewidzianych do przebudowy drzewostanu w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy,
 - 2) w których prowadzona jest intensywne uprawa drzew w skróconym cyklu produkcyjnym.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ zatwierdzający plan urządzenia lasu może obniżyć wiek wyrębu.

§ 7. 1. Plan urządzenia lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa otrzymują:

- 1) właściwe nadleśnictwo,
- 2) regionalna dyrekcja Lasów Państwowych,
- 3) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych,
- 4) Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

2. Plany, o których mowa w ust. 1, otrzymują klauzulę "do użytku służbowego" i podlegają ewidencji w regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

3. Wyrisy i wyciągi z planów mogą być wydawane za zgodą sporządzającego plan.

Rozdział 3

Uproszczony plan urządzenia lasu

§ 8. Uproszczony plan urządzenia lasu opracowywany jest dla:

- 1) jednej lub kilku wsi tej samej gminy w odniesieniu do lasów stanowiących własność osób fizycznych,

- 2) lasu stanowiącego własność osoby prawnej nie będącej Skarbem Państwa.

§ 9. 1. Uproszczony plan urządzenia lasu składa się z:

- 1) części ogólnej, zawierającej:
- a) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, według działek ewidencji gruntów, wykonany dla lasów i gruntów stanowiących własność osoby prawnej, a także dla jednej lub kilku wsi, uwzględniający:
 - powierzchnię poszczególnych drzewostanów, lasów, na których planuje się ponowne wprowadzenie roślinności leśnej, a także gruntów przeznaczonych do zalesienia,
 - określenie głównego gatunku drzewa w drzewostanie, a także wieku, bonitacji, zadrzewienia i miąższości dla tego gatunku,
 - oznaczenie typu siedliskowego lasu,
 - zaliczenie lasu do lasu ochronnego,
 - zestawienie działek z lasami dla poszczególnych właścicieli, według powierzchni głównych gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku i klas bonitacji drzewostanu dla głównych gatunków drzew,
 - b) kopię mapy ewidencji gruntów, z oznaczeniem działek z lasami i z gruntami przeznaczonymi do zalesienia,
- 2) części szczegółowej, opracowanej oddzielnie dla poszczególnych właścicieli lasów, osób fizycznych lub prywatnych, zawierającej zadania w zakresie gospodarki leśnej, dotyczące:
- a) ilości drewna do pozyskania, w granicach nie przekraczających możliwości produkcyjnych lasów, w tym:
 - w użytkowaniu rębnym, określonej jako ilość maksymalna, z przestrzeganiem zasad, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 3-7 oraz ust. 2 i 3,
 - w użytkowaniu przedrębnym, ilości wynikającej z potrzeb pielęgnacyjnych oraz ze stanu sanitarnego lasu, nie przekraczającej 20% miąższości drzew określonej w uproszczonym planie, z zastrzeżeniem ust. 2,
 - b) zalesienia gruntów,

- c) ponownego wprowadzenia roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do dwóch lat od usunięcia drzewostanu, z zastrzeżeniem ust. 3,
- d) przebudowy drzewostanu,
- e) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej, w zakresie:
 - usunięcia drzew opianowanych przez organizmy szkodliwe, a także złomów i wywrotów,
 - wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych roślinności leśnej (upraw leśnych) w wieku do 10 lat,
 - wykonywania zabiegów w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

2. Ograniczenia ilości przeznaczanego do pozyskania drewna w użytkowaniu przedrębny nie dotyczą drzewostanów planowanych do przebudowy.

3. Obowiązek ponownego wprowadzenia roślinności leśnej (upraw leśnych) dotyczy również lasów przejściowo pozbawionych takiej roślinności w dniu wejścia w życie rozporządzenia.

§ 10. 1. Właściciele lasu będący osobami fizycznymi są informowani w sposób przyjęty w danej miejscowości o prowadzeniu prac związanych z opracowywaniem uproszczonego planu urządzenia lasu.

2. Właściciele lasu, o których mowa w ust. 1, obowiązani są do wskazania granic działek leśnych w terenie w czasie prac związanych z opracowywaniem uproszczonego planu urządzenia lasu.

§ 11. 1. Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych, z zastrzeżeniem ust. 2, otrzymują, z obowiązkiem udostępnienia zainteresowanym osobom:

- 1) sołtys wsi, dla której plan został opracowany,
- 2) właściwy zarząd gminy,
- 3) urząd rejonowy,
- 4) urząd wojewódzki,
- 5) właściwe nadleśnictwo Lasów Państwowych.

2. Właściciel lasu będący osobą fizyczną otrzymuje część szczegółową uproszczonego planu urządzenia lasu, o której mowa w § 9 ust. 1 pkt 2, dotyczącą lasu stanowiącego jego własność - jako załącznik do aktu administracyjnego zatwierdzającego ten plan.

§ 12. Uproszczony plan urządzenia lasów stanowiących własność osób prawnych właściciel lasu przesyła wojewodzie do zatwierdzenia w 5 egzemplarzach, które po zatwierdzeniu otrzymują:

- 1) właściciel lasu,
- 2) urząd wojewódzki,
- 3) urząd rejonowy,
- 4) zarząd gminy,
- 5) właściwe nadleśnictwo Lasów Państwowych.

§ 13. 1. Uproszczony plan urządzenia lasu podlega ewidencji we właściwym urzędzie wojewódzkim.

2. Wyrisy i wyciągi z uproszczonego planu urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych mogą być wydawane za zgodą sporządzającego ten plan.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 14. Dostosowanie planów urządzenia lasów stanowiących własność Skarbu Państwa do wymogów określonych w ustawie polega na odpowiednim uzupełnieniu opisu lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz określeniu zadań, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, a także zatwierdzeniu tych planów zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy.

§ 15. Dostosowanie planów urządzenia lasów, o których mowa w § 8 pkt 2, oraz programów zagospodarowania lasów nie stanowiących własności Państwa polega na odpowiednim uzupełnieniu opisu lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz określeniu zadań wymienionych w § 9 ust. 1 pkt 2, a także zatwierdzeniu tych planów - zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

z dnia 25 sierpnia 1992 r.

w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej

(Dz.U.92.67.337)

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 54, poz. 254) zarządza się, co następuje:

§ 1. Za ochronne mogą być uznane lasy, które:

- 1) chronią glebę (lasy glebochronne), w tym lasy:
 - a) na wydmach nadmorskich i klifach oraz na terenach bezpośrednio do nich przyległych w pasie nadbrzeżnym,
 - b) na wydmach śródlądowych, obejmujących obszary piasków wydmowych wykazujących, po odsłonięciu, skłonność do przemieszczania się, oraz na terenach bezpośrednio do nich przylegających,
 - c) na stromych i urwistych zboczach górskich, obejmujące, w zależności od wystawy, stoki o średnim nachyleniu:
 - ponad 20° na zboczach o wystawie południowej, południowo-zachodniej i zachodniej na glebach płytkich do 25 cm głębokości, a przy większej głębokości gleby - ponad 25°,
 - ponad 30° na zboczach o wystawie północnej, północno-zachodniej, północno-wschodniej i wschodniej na glebach płytkich do 25 cm głębokości, a przy większej głębokości - ponad 35°,
 - d) na terenach podatnych na usuwiska lub na terenach o rzeźbie schodkowej z pęknięciami prostopadłymi do linii spadu - przy stokach o przeważającym nachyleniu ponad 20°,
 - e) na stromych zboczach jarów, wąwozów i wzgórz o przeważającym nachyleniu ponad 20° przy glebach luźnych i ponad 35°

- przy glebach zwięzłych, przy czym granica lasu ochronnego powinna przebiegać w odległości 30-50 metrów od krawędzi zbocza,
- f) w strefie górnej granicy lasów,
 - 2) chronią zasoby wód (lasy wodochronne):
 - a) u źródeł rzek i potoków,
 - b) wzdłuż rzek, potoków, kanałów, jezior i innych zbiorników wodnych, uznanych za żeglowne i spławne, a także nie uznanych za żeglowne i spławne, wyodrębniane w zależności od ich położenia i charakteru, przy uwzględnieniu, że obejmują:
 - w górach - lasy położone między brzegami wód i najbliższymi liniami naturalnymi w terenie,
 - na nizinach - lasy położone na terenach zalewowych podczas średniej wysokości wody, wokół zbiorników wodnych lasy położone między brzegiem danego zbiornika a najbliższą linią naturalną w terenie okalającą zbiornik,
 - c) na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych oraz w granicach stref ochronnych ujęć i źródeł wody, wyznaczonych zgodnie z przepisami prawa wodnego,
 - d) na siedliskach wilgotnych i bagiennych,
 - 3) wykazują uszkodzenia drzewostanów na skutek gazów i pyłów emitowanych przez zakłady przemysłowe, objawiające się ubytkiem liści w ponad 25% oraz zniekształceniem koron, lub lasy, w których drzewostany przewidziane są do przebudowy,
 - 4) stanowią cenne fragmenty rodzimej przyrody,
 - 5) znajdują się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wydzielonych w planie urzędzenia lasu,
 - 6) stanowią drzewostany nasienne, wyłączone z użytkowania rębnego,
 - 7) chronią środowisko przyrodnicze, w tym lasy:
 - a) stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
 - b) położonych w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
 - c) uzdrowiskowe, położone w strefach określonych w statutach uzdrowisk, oraz lasy w strefach ochronnych wokół sanatoriów w promieniu nie przekraczającym 1000 m od sanatorium,

- 8) mają szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym lasy położone w granicach poligonów, placów ćwiczeń, lotnisk i zamkniętych kompleksów wojskowych, a także stanowiące strefy ochronne dla tych obiektów.

§ 2. Wniosek o uznanie lasu za ochronny lub pozbawienie go tego charakteru powinien zawierać:

- 1) określenie powierzchni i opis lasu,
- 2) szczegółowe uzasadnienie dotyczące celów uznania lasu za ochronny lub pozbawienia go tego charakteru, w tym również skutki społeczne, przyrodnicze i ekonomiczne,
- 3) kopię mapy przeglądowej z zaznaczonymi granicami lasu,
- 4) uzgodnienia lub opinie, o których mowa w art. 16 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 54, poz. 254).

§ 3. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- 1) zachowanie trwałości lasów w drodze:
 - a) dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów,
 - b) preferowania naturalnego odnowienia lasu,
 - c) ograniczania regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
 - d) ograniczania trwałego odwadniania bagien śródleśnych do przypadków, w których wyniki przeprowadzonych badań i ekspertyz wykluczają niekorzystny wpływ tego zabiegu na stosunki wodne w lasach ochronnych,
- 2) zagospodarowanie i ochronę lasów w drodze:
 - a) kształtowania struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne,
 - b) stosowania indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów,
 - c) ustalania etatu cięć według potrzeb hodowlanych lasu,

- d) ograniczania stosowania zrębów zupełnych do najslabszych siedlisk leśnych oraz prowadzenia ścinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności leśnej,
- e) zakazu pozyskiwania żywicy i karpiny.

§ 4. 1. Dla określonych powierzchni lasu uznanego za ochronny mogą być ustalone szczególne sposoby prowadzenia gospodarki leśnej, polegające na:

- 1) ograniczeniu pozyskania drewna, choinek, kory, igliwia, zwierzyzny lub płodów runa leśnego,
- 2) konieczności wykonania określonych zabiegów w zakresie zagospodarowania i ochrony lasów,
- 3) zakładaniu i utrzymywaniu urządzeń ochronnych,
- 4) ograniczeniu udostępniania lasu dla ludności.

2. Szczegółowe sposoby prowadzenia gospodarki leśnej, o których mowa w ust. 1, określa się w akcie o uznaniu lasu za ochronny.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ORZECZNICTWO

1. Wyrok NSA z dnia 15 października 1992 r. (III SA 1599/92, Przegąd Orzecznictwa Podatkowego 1997 nr 2 poz. 54 s. 163)

Teza

W świetle art. 6 pkt. 1 ustawy o lasach oraz art. 3 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, działalnością leśną jest również pozyskiwanie drewna. Grunt związany z pozyskiwaniem drewna o powierzchni przekraczającej 0,10 ha podlega podatkowi leśnemu, a nie podatkowi od nieruchomości.

2. Wyrok NSA z dnia 3 sierpnia 1994 r. (III SA 126/94 Wspólnota 1995 nr 10 str. 24)

Teza

Przy zbiegu dwóch podstaw prawnych do zwolnienia od podatku leśnego pierwszeństwo ma ustawa z 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. nr 114 poz. 492), skoro ustanawia ona w art. 14 ust. 13 uprawnienie dalej idące; zwalnia od podatków bez ograniczenia, podczas gdy w art. 63 ust. 2 w związku z art. 62 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101, poz. 444) zawarte jest ograniczenie w postaci wygaśnięcia obowiązku podatkowego dopiero z końcem roku.

3. Uchwała SN z dnia 14 października 1994 r. (III CZP 16/94 Wspólnota 1995/20)

Teza

W sprawach o roszczenia związane z działalnością państwowych jednostek organizacyjnych, powołanych na podstawie ustawy z dnia 28.09.1991 r. o lasach, stroną jest Skarb Państwa, także w postępowaniu przed sądem gospodarczym.

4. Wyrok NSA z dnia 12 kwietnia 1995 r. (II SA 2133/93 ONSA Rok: 1996 Nr: 2 poz. 78)

Teza

Art. 74 ust. 3 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101 poz. 444) nie stanowi samodzielnej podstawy do dokonania zmian

przewidzianych w art. 20 ust. 2 pkt 1 ustawy z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. nr 30 poz. 163) bez faktycznego przekazania lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia w zarząd Lasów Państwowych. Dopiero po takim przekazaniu następuje zmiana osoby władającej gruntami państwowymi, która jest wykazywana w ewidencji gruntów i budynków.

5. Wyrok NSA z dnia 26 kwietnia 1995r. (SA/Wr 2267/94 Wspólnota 1995 nr 39 str. 23)

Teza

1. Zwolnieniu od podatku leśnego podlegają na mocy art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101 poz. 444 ze zm.) w zw. z art. 77 tej ustawy lasy, które zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. nr 11 poz. 79 ze zm.) w jego brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1991 r. podlegały zaliczeniu do lasów ochronnych.

2. Brak oznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego granic lasów ochronnych, o czym stanowił art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. nr 11 poz. 79 ze zm.), a obecnie art. 20 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101 poz. 444 ze zm.) nie stwarza przeszkody do stosowania przewidzianego w art. 62 ust. 1 pkt 3 tej ustawy zwolnienia lasów ochronnych od podatku leśnego.

3. Po dniu 1 stycznia 1992 r. podstawą zwolnienia lasów ochronnych od podatku leśnego, a także podstawą pozbawienia zwolnienia od podatku leśnego lasów ochronnych, stanowiących własność Skarbu Państwa, o których mowa w art. 77 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101 poz. 444 ze zm.) jest zarządzenie o uznaniu lasu za ochronny, o którym mowa w art. 16 tej ustawy.

4. Przepis przejściowy art. 78 ustawy o lasach, utrzymujący dotychczasowy tryb postępowania w sprawach wszczętych, a nie zakończonych decyzją ostateczną, nie ma zastosowania do zatwierdzania planu urządzenia lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa. Zatwierdzenie planu urządzenia lasu nadleśnictwa, ze względu na cele określone w art. 18 ust. 1 ustawy o lasach i w par. 2 rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z

dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planów urządzania lasu (Dz.U. nr 67 poz. 338) nie ma charakteru decyzji, o jakiej mowa w art. 78 powołanej ustawy.

6. Wyrok NSA z dnia 27 września 1995 r. (SA/Kr 656/95, Wspólnota 1995/1 s. 16, Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 1997 nr 1 poz. 16 s. 49)

Teza

Zasada wymiaru podatku leśnego określona w art. 64 i 65 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101 poz. 444) ma zastosowanie do lasów, dla których sporządzono plan urządzenia lasów. Istniejący plan urządzenia lasów dla celów wymiaru podatku leśnego aktualizowany na 1 stycznia każdego roku podatkowego jest w takiej postaci podstawą wymiaru tego podatku do czasu sporządzenia nowego planu urządzenia lasu.

Z przepisów dotyczących podatku leśnego nie wynika jednak, by zasada wymiaru podatku leśnego określona w art. 64 i 65 ustawy o lasach miała zastosowanie jedynie w okresie, na który opracowany został plan urządzenia lasu oraz by po upływie tego okresu, a przed uchwaleniem nowego planu urządzenia lasu, wymiar podatku leśnego dokonywany był na zasadzie określonej w art. 80 ustawy o lasach.

7. Wyrok NSA z dnia 5 stycznia 1996 r. (SA/Bk 494/95, SA/Bk 495/95; ONSA ,1996 Nr. 4 poz. 196)

Teza

Jednostki badawczo-rozwojowe, działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 44 poz. 194) są zwolnione od podatku rolnego oraz od podatku leśnego.

8. Wyrok NSA z dnia 22 lutego 1996 r. (SA/Kr 2146/95, Monitor Podatkowy 1996/11 s. 342)

Teza

Zasada wymiaru podatku leśnego określona w art. 64 i 65 ustawy z 28.9.1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101 poz. 444) ma zastosowanie do

lasów, dla których sporządzono plan urządzenia lasów. Istniejący plan urządzenia lasów dla celów wymiaru podatku leśnego aktualizowany na dzień 1 stycznia każdego roku podatkowego, jest w takiej postaci podstawą wymiaru tego podatku do czasu sporządzenia nowego planu urządzenia lasu.

9. Wyrok NSA z dnia 17 kwietnia 1996 r. (SA/Wr 1118/96, Wspólnota 1996/47 s. 26)

Teza

Z wyczenia zawartego w przepisie art. 3 pkt 2 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. nr 101 poz. 444) wynika, że teren związany z gospodarką leśną, a zajęty pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej budynki i budowle, odpowiada ustawowemu pojęciu lasu.

Stwierdzenie zatem, że grunt jest zajęty pod budynki i budowle wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej stanowi przesłankę wyłączenia spod działania ustawy z 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. 1991 r. nr 30 poz. 127).

Jeżeli zaś budynki i budowle wykorzystywane są przez nadleśnictwo jako jednostkę organizacyjną Lasów Państwowych dla potrzeb gospodarki leśnej - w tym również dla zrealizowania potrzeb mieszkaniowych pracowników nadleśnictwa - grunty położone pod tymi budynkami nie mogą podlegać przepisom ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

245651

245651

PRAWO ROZUMIENIE

Temida 2

Wydawnictwo Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa
Uniwersytetu w Białymstoku

ul. Mickiewicza 1, 15-213 Białystok

tel. (085) 745 7168, fax. 732 7062

E-mail: temida2@cksr.ac.bialystok.pl; <http://www.temida2.pl>